Bundel - Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën van 22 januari 2026

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 22 januari 2026

3 Vaststellen van de behandelvoorraad
Ter vaststelling.
- Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid Bestuur en Financiën 22 januari 2026
- Lange Termijnagenda commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

3.1 Raadsvoorstel Pauzering Overvecht Noord aardgasvrij Regeling risicovolle projecten
- Dossier 5046 voorblad
- Raadsvoorstel Pauzeren RRP voor Overvecht Noord Aardgasvrij

3.2 Raadsvoorstel Zienswijze Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU
- Dossier 5104 voorblad
- Raadsvoorstel Zienswijze op Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU
- Zienswijzebrief op Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU
- Aanbiedingsbrief BghU Verzoek om zienswijze op ontwerp gemeenschappelijke regeling BghU
- Ontwerp GR BghU 2027 schone versie
- Ontwerp GR BghU 2027 wijzigingen zichtbaar

3.3 Raadsvoorstel Verordening behandeling bezwaarschriften
- Dossier 5124 voorblad
- Raadsvoorstel Verordening behandeling bezwaarschriften
- Verordening voor de behandeling van de bezwaarschriften gemeenteraad Utrecht
- Artikelsgewijze Toelichting bij Verordening voor de behandeling van de bezwaarschriften gemeenteraad Utrecht
- Discussienotitie inrichting bezwaarcommissie raad

3.4 Raadsvoorstel Aanpassing Verordening op de raadscommissies: van zes naar vier raadscommissies
- Dossier 5127 voorblad
- Raadsvoorstel Aanpassing Verordening op de raadscommissies: van zes naar vier raadscommissies
- Verordening op de raadscommissies
- Toelichting bij verordening op de raadscommissies (ongewijzigd)
- Bijlage 1 Commissieverordening Overzicht raadscommissies
- Bijlage 2 Commissieverordening Uitgangspunten spreektijdenregeling (ongewijzigd)
- Verordening op de raadscommissies (wijzigingen zichtbaar)

3.5 Raadsvoorstel Zienswijze VRU (Volgt 20 januari 2026)

3.6 Overlast Nobelstraat
- Dossier 5129 voorblad
- M EenUtrecht Op weg naar een levendige en leefbare Nobelstraat

3.7 Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken
- Dossier 5125 voorblad
- Raadsbrief Eerste beeld verloop jaarwisseling '25_'26

3.8 Evaluatie standaard voor de beleidscyclus

4 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling:
Lijst Toezeggingen en Moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026
Lijst Aangenomen moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026
- Toezeggingen en motielijst commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026
- Lijst aangenomen moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

5 Ingekomen stukken
Geen.

6 Verslag Adviescommissie Controle en Financiën
Ter kennisname: Verslag Adviescommissie controle en Financiën 16 oktober 2025
- 20251016 Notulen Adviescommissie_Controle_en_Financiën

7 Raadsvoorstel Rekenkamerrapport 'Verantwoord omgaan met algoritmes'

Wethouder: Van der Graaf, Beleidsterrein: Personeel en Organisatie
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten
De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen de gemeente Utrecht. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport Verantwoord omgaan met algoritmes, met als belangrijkste aanbevelingen:
1. Transparantie te vergroten door verbeteringen in het algoritmeregister en door een duidelijker afweging tussen impactvolle algoritmes en kleine algoritmes;
2. Risicobeheersing te verbeteren door meer centrale aansturing op gedrag en samenspel, minder vrijblijvende Uthiek-assessments en een gedegen trainingsaanbod voor medewerkers;
3. Interne en externe verantwoording over algoritmes te verbeteren door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad.

Raadsvoorstel rekenkamerrapport Verantwoord omgaan met algoritmes
Rekenkamerrapport Verantwoord omgaan met algoritmes
Publiekssamenvatting Verantwoord omgaan met algoritmes
Aanbiedingsbrief gemeenteraad raadsvoorstel Verantwoord omgaan met algoritmes
Persbericht Verantwoord omgaan met algoritmes

8 Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
Wethouder: De Graaf, Beleidsterrein: Personeel en Organisatie
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten
De gemeenteraad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen bij het college over de ontwerpwijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Het Utrechts Archief (HUA), met als belangrijkste wijziging de uittreding van het Rijk, zodat de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten.
De bijgevoegde concept-zienswijze heeft als belangrijkste inhoudelijke elementen:
- positieve houding t.o.v. de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling;
- het belang van goede governance en de belangen van gemeenteraad en de provinciale staten;
- oproep aan HUA om voldoende reserves te behouden om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden.

Dossier 5004 voorblad
Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA) twee partijen
Zienswijzebrief raad aan college Ontwerpwijziging Gemeenschappelijke Regeling HUA twee partijen
Ontwerp Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA) inclusief bijlagen_twee partijen
Raadsbrief Update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief

9 Initiatiefvoorstel 'Een Gemeentelijke Uitvaart Naar Wens'
Burgemeester, Beleidsterrein: Bestuurlijke Zaken
Indicatieve behandeltijd: 45 minuten
Ingediend door het Raadslid: Mahmut Sungur (DENK)
Met dit initiatiefvoorstel wordt beoogt dat de gemeente meer regie neemt en heeft op de uitvoering van de gemeentelijke uitvaart (als invulling van de wettelijke taak uit de Wet op de lijkbezorging), beter onderzoek doet naar (mogelijke) nabestaanden en meer recht doet aan de uitvaartwens van de overledene.

Dossier 5061 voorblad
Initiatiefvoorstel - Een Gemeentelijke Uitvaart Naar Wens
Bijlage 1 - Visiedocument - Een gemeentelijke uitvaart naar wens
Bijlage 2 - Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht

9.1 Raadsbrief Reactie op initiatiefvoorstel "Een gemeentelijke uitvaart naar wens"

Raadsbrief Reactie op initiatiefvoorstel 'Een gemeentelijke uitvaart naar wens'

10 Raadsvoorstel Gedragscode burgemeester en wethouders 2025
Burgemeester, Beleidsterrein: Bestuurlijke Zaken
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
De huidig geldende gedragscode is vastgesteld in 2018 en daarmee verouderd ten aanzien van de huidige standaarden rondom het bestuurlijke integriteitsbeleid. De gedragscode is aangevuld en verduidelijkt ten opzichte van de gedragscode uit 2018. Zo bevat deze code o.a. duidelijkere afspraken over het melden van mogelijk conflicterende privébelangen, waaronder ook nevenfuncties en financiële belangen. Ook wordt de termijn dat een gewezen bestuurder geen werkzaamheden tegen betaling mag verrichten bij de gemeente verruimd van 1 naar 2 jaar.
Daarnaast wordt de raad gevraagd in te stemmen met een wijziging van het "protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag" en het "protocol vermoeden integriteitsschending". Deze protocollen zijn eerder aangenomen door de raad maar zijn aangepast zodat deze ook van toepassing zijn op collegeleden. Daarnaast zijn er enkele verduidelijkende wijzigingen aangebracht.

Dossier 4917 voorblad

Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht - DROP
Raadsvoorstel Gedragscode voor B&W en protocollen Ongewenst gedrag en Vermoeden integriteitsschending
Protocol Vermoeden integriteitsschending
Protocol ongewenst gedrag

11 De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot demonstraties bij de abortuskliniek
Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten.
Geagendeerd door: Derk van Bergen (ChristenUnie), Hester Assen (Partij van de Arbeid), Tess Meerding (VVD),
Louise de Vries (Partij voor de Dieren), Mahaar Fattal (GroenLinks), Ruud Maas (Volt), Bert van Steeg (CDA), Stevie Nolten (Bij1) en Felice Cicero (Student en Starter), Hanane Bittich (LINK)
De gemeente heeft een rechtszaak gevoerd over demonstraties bij de abortuskliniek in Utrecht. Afgelopen augustus heeft de Raad van State hier uitspraak over gedaan. Naar aanleiding van die uitspraak is door een aantal fracties schriftelijke vragen gesteld over deze uitspraak, de huidige situatie en het handelingsperspectief. De agenderende fracties willen in gesprek over de uitspraak van de Raad van State en de antwoorden op deze schriftelijke vragen.

Dossier 5005 voorblad
Beantwoording SV2025 nr 147 over Bescherm alle grondrechten, dus ook het recht op zelfbeschikking en daarmee het recht op abortus
Link

12 Initiatiefvoorstel APV wijziging 'Verbod hinder toegang tot medische zorg'
Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten.
Initiatiefvoorstel ingediend door het Raadslid Charlotte Passier (Volt)
Mensen die zorg zoeken worden de laatste jaren steeds vaker geconfronteerd met situaties waarin die toegang wordt belemmerd of verhinderd door personen die zich opzettelijk ophouden in de buurt van zorginstellingen. Denk daarbij aan protestacties of intimiderende aanwezigheid bij klinieken of vaccinatielocaties waardoor patiënten, maar ook medewerkers de vrije toegang wordt bemoeilijkt. Dit initiatiefvoorstel beoogt een nieuw artikel aan de Algemene plaatselijke verordening (APV) toe te voegen dat het verbiedt om zich in de onmiddellijke nabijheid van een zorginstelling op te houden die ertoe leidt dat de toegang tot medische zorg wordt gehinderd. Hiermee krijgen toezichthouders en politie een duidelijk juridisch handvat om in te grijpen wanneer de vrije toegang tot zorg in het gedrang komt. Het voorstel beschermt zo niet alleen de vrije toegang tot medische zorginstellingen, maar ook de veiligheid van patiënten, zorgprofessionals en andere bezoekers van medische zorginstellingen.

Dossier 5064 voorblad
Initiatiefvoorstel APV wijziging 'Verbod hinder toegang tot medische zorg'
Bijlage 1 Besluit tot wijziging van de APV - verbod hinder toegang tot medische zorg
Bijlage 2 Tekstvoorstel APV Verbod op hinder toegang medische zorg
Bijlage 3 Overzicht van de wijziging APV - verbod hinder toegang tot medische zorg - (was-wordt lijst) -

12.1 Raadsbrief reactie initiatiefvoorstel verbod hinder toegang tot medische zorg
Raadsbrief reactie initiatiefvoorstel verbod hinder toegang tot medische zorg

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en -wijze
3.1	Regeling Risicovolle Projecten: Pauzeren regeling voor Overvecht Noord Aardgasvrij	Raadsvoorstel	16-12-2025	Financiën	Met dit raadsvoorstel wordt voorgesteld het project 'Overvecht-Noord aardgasvrij' binnen het regime van de regeling risicovolle projecten te pauzeren, omdat dit project voorlopig stil licht. Dit betekent dat, tot het opheffen van de pauzestand, er voorlopig geen verdere voortgangsrapportages zullen worden opgesteld.	Veegcommissie	30 min
3.2	Raadsvoorstel Zienswijze op Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU	Raadsvoorstel	13-01-2026	Financiën	De raad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen bij het college over de wijziging van de GR Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU). De belangrijkste wijzigingen zijn: • het omvormen van de GR BghU van een bedrijfsvoeringsorganisatie naar een openbaar lichaam (met een algemeen en dagelijks bestuur); • het aanwijzen van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de gemeente Utrecht als vaste leden van het Dagelijks Bestuur; • het aanpassen van de stemverhoudingen in het Algemeen Bestuur als gevolg hiervan.	Veegcommissie	60 min

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en -wijze
3.3	Raadsvoorstel Verordening behandeling bezwaarschriften door de gemeenteraad	Raadsvoorstel	13-01-2026	Bestuurlijke Zaken	Het Dagelijks Bestuur heeft op 6 november 2025 besloten tot het instellen van een onafhankelijke adviescommissie die belast is met het horen van bezwaarmakers en het uitbrengen van advies aan de raad. Het betreft een commissie waarbij sprake is van een externe deskundig voorzitter en raadsleden als leden. Deze nieuwe werkwijze in de omgang met bezwaarschriften aan de raad maakt aanpassing van de verordening noodzakelijk. Daarnaast is, in overleg met de ambtelijke organisatie, besloten om een verordening op te stellen die alleen betrekking heeft op de bezwaarprocedure bij de raad. Het college zal zelf zorgdragen voor de regeling benodigd voor de behandeling van bezwaarschriften gericht tegen besluiten van het college en besluiten van de burgemeester.	Veegcommissie	30 min
3.4	Raadsvoorstel aanpassing Verordening op de raadscommissies: van zes naar vier raadscommissies, nieuwe indeling en benaming	Raadsvoorstel	13-01-2026	Bestuurlijke Zaken	Na de raadswissel in maart 2026 gaan twee besluiten in werking die voortvloeien uit het eerder genomen raadsbesluit ‘werkwijze en werkdruk’: het overgaan van zes naar vier raadscommissies en enkele maatregelen ten aanzien van het aantal commissieleden (niet zijnde raadsleden). Dit voorstel omvat een aanpassing van de verordening op de raadscommissies waarmee hier invulling aan wordt gegeven.	Veegcommissie	30 min

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en -wijze
3.5	Raadsvoorstel Zienswijze VRU	Raadsvoorstel	Volgt 20 januari a.s.	Openbare Orde en Veiligheid	Zoals gebruikelijk biedt de Veiligheidsregio Utrecht de deelnemende gemeenteraden de gelegenheid om een zienswijze in te dienen op de kadernota voor 2027; deze kan uiterlijk begin maart worden ingediend. De stukken van de veiligheidsregio zelf heeft u op 9 december vorig jaar reeds ontvangen; het raadsvoorstel van het college, met daarbij een voorstel voor een zienswijze, volgt uiterlijk volgende week.	Veegcommissie	30 min
3.6	Agendering Overlast Nobelstraat	Agendering Geagendeerd door: 1. EenUtrecht	11-12-2025	Openbare Orde en veiligheid	De agenderende fractie wil met de wethouder en/of burgemeester in gesprek over de recente wanhoopsbrief van bewoners met handtekeningen en zwartboek met meldingen over de overlast in de Nobelstraat en directe omgeving, november 2025. Het gaat dan vooral over vragen als: 1. Hoe gaat het college reageren op de wanhoopsbrief? 2. Is college bereid om de afspraak geen uitbreiding horeca te verlengen? 3. Eerder heeft het college aangegeven dat de aangenomen motie ‘Op weg naar een levendige en leefbare Nobelstraat’ niet kon worden uitgevoerd, maar moet nu naar aanleiding van deze wanhoopsbrief niet een tweede poging worden gedaan?	Eerstvolgende commissie na de raadswissel	15 min

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en -wijze
3.7	Agendering Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken	Agendering Geagendeerd door: 1. D66 2. Horizon 3. VVD 4. CDA 5. GroenLinks 6. UtrechtNu! 7. Bij1 8. Volt 9. PvdA 10. LINK 11. ChristenUnie 12. Partij voor de Dieren 13. Student en Starter		Openbare Orde en Veiligheid	Op 1 januari ontving de Raad een brief van de burgemeester over de jaarwisseling 2025-2026 en later in de maand volgt een tweede meer uitgebreide brief. Daaruit volgt een beeld waarover onze partijen onze zorgen uiten. Er was een flink aantal incidenten waarbij hulpverleners gevaar liepen, bijvoorbeeld omdat er met (illegaal) vuurwerk en bakstenen werd gegooid. Er waren 44 autobranden. Rondom de jaarwisseling werden er 80 mensen aangehouden. Terwijl de jaarwisseling een moment zou moeten zijn van feest en gelukwensen voor iedereen, maakten grote groepen Utrechters er een nacht van wetteloosheid en geweldpleging van. De agenderende partijen willen graag in debat over hoe de gemeente en autoriteiten zich voorbereid hebben op de jaarwisseling 2025-2026, hoe deze verliep, hoe de genomen maatregelen uitpakten en willen ook ingaan op het lokale vuurwerkverbod. En vervolgens: over welke lessen er geleerd worden om toe te passen bij de jaarwisseling 2026-2027.	Eerstvolgende commissie na de raadswissel	120 min

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

	Titel	Soort	Ontvangen	Beleidsterrein	Beschrijving	In commissie	Behandelduur en -wijze
3.8	Agendering Evaluatie standaard voor de beleidscyclus	Agendering Geagendeerd door: 1. Volt 2. D66 3. EenUtrecht 4. ChristenUnie 5. VVD 6. CDA	12-01-2026	Financiën	Er is een evaluatie gehouden over de standaard voor sturen en verantwoorden. De evaluatie is uitgevoerd met een mix van onderzoeksmethoden: analyse van indicatoren uit de standaard, een digitale enquête onder raadsleden, analyse van recente raadstoetsen, ambtelijke input van diverse afdelingen en verdiepende gesprekken met ambtenaren en raadsleden via de Adviescommissie Financiën & Control. We willen graag met de wethouder in gesprek over de uitkomsten en de betekenis daarvan voor toekomstig beleid in deze.	Eerstvolgende commissie na de raadswissel	60 minuten

Reeds eerder besproken:

3.0 A	Agendering ‘Veiligheid bij de Utrechtse veegdienst’	Agendering Geagendeerd door: 1. VVD 2. PvdA 3. CDA 4. UtrechtNu! 5. ChristenUnie 6. Volt 7. Student en Starter	4-12-2025	Personeel en Organisatie	De agenderende fracties willen graag met de wethouder in gesprek over de veiligheidscultuur bij de Stadsdienst. Opnieuw is deze dienst negatief in het nieuws gekomen. Fracties zetten vraagtekens bij de manier waarop werknemers worden aangesproken op mogelijk ongewenst gedrag. Goed zou zijn wanneer ook de beantwoording van de schriftelijke vragen 197 Onrust bij de veegdienst betrokken kunnen worden bij dit debat.	Eerder was nog geen behandelmoment voorgesteld: Eerstvolgende commissie na de raadswissel	90 minuten

Concept behandelvoorraad commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 22 januari 2026

3.0 B	Agendering Raadsbrief Uitvoeringspro-gramma 'De stem van jonge Utrechters'	Agendering Geagendeerd door: 1. Student & Starter 2. VVD 3. Partij van de Arbeid	4-12-2025	Samen Stad Maken	De agenderende partijen willen met elkaar in debat over de gekozen koers voor de versterking van jongerenparticipatie en de borging van de daaraan verbonden ambities. Specifiek willen de partijen ingaan op de keuze om bestaande initiatieven te versterken in plaats van een formele jongerenraad op te richten. Bovendien willen zij inzicht in hoe de terugkoppeling naar de jongeren eruit zal komen te zien.	Eerder was nog geen behandelmoment voorgesteld: Eerstvolgende commissie na de raadswissel	30 minuten
3.0 C	Raadsvoorstel Nota Verbonden Partijen	Raadsvoorstel	2-12-2025	Financiën	De geactualiseerde beleidsnota biedt onder meer houvast (kaders en richting) voor de te maken afwegingen bij de oprichting, het beheer en het afstoten van een verbonden partij, waaronder: a) een gestructureerde aanpak op het gebied van afweging en oprichten van een verbonden partij; b) helderheid over de verantwoordelijkheidsverdeling; c) inzicht in een risicogerichte aanpak omtrent beheer en toezicht d) helderheid over de informatievoorziening aan de Raad. Verder maakt de beleidsnota onderscheid in de rollen van opdrachtgever en eigenaar, wat o.a. een scheiding van rollen tussen de vakinhoudelijk wethouder/burgemeester en de wethouder financiën kan betekenen.	Veegcommissie	45 minuten.

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCÏEN 22 JANUARI 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Aangeboden/ Gestopt	Toelichting wijziging planning
Zienswijze ontwerpregeling BghU	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q1	28-02-2026		2026 Q1	2026 Q1	2026 Q1		
Zienswijze meerjarenbegroting BghU 2027-2030	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q2							
Zienswijze kadernota 2028 VRU (Veiligheidsregio Utrecht)	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksma	2026 Q4	10-03-2027		2027 Q1	2027 Q1	2027 Q1		
Zienswijze kadernota 2027 VRU (Veiligheidsregio Utrecht)	Openbare Orde en Veiligheid	Burgemeester Dijksma	2025 Q4	03-03-2026		2026 Q1	2026 Q1	2026 Q1		
Voorjaarsnota 2026, eerste bestuursrapportage 2026 en meelopende stukken	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q2							

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCÏEN 22 JANUARI 2026

Onderwerp	Beleids veld	Portefeuille houder	Planning aanbie-den aan raad	Fatale termijn Raadsbe-sluit	Datum aange-boden	Beoogd kwartaal commissie procedu-reel	Beoogd kwartaal commissie inhoude-lijk	Beoogd kwartaal raadsbehan-deling	Aangebo den/ Gestopt	Toelichting wijziging planning
Verordening Stedelijke Onderscheidingen	Bestuur lijke zaken	Burgemeest er Dijksma	2026 Q2			2026 Q2	2026 Q2			
Veiligheidsregio Utrecht (VRU) zienswijze ontwerpbegroting VRU 2027 en jaarstukken 2025	Openba re Orde en Veilighe id	Burgemeest er Dijksma	2026 Q2	22-06-2026		2026 Q2	2026 Q2	2026 Q2		
Veiligheidsagenda Utrecht (Integraal Veiligheidsplan) 2027-2030	Openba re Orde en Veilighe id	Burgemeest er Dijksma	2026 Q4			2026 Q4	2026 Q4	2026 Q4		
Samen stad maken bij Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit (BOPA vergunning)	Samen Stad Maken	Wethouder Eerenberg	2026 Q1			2026 Q2	2026 Q2	2026 Q2		Raadsvoorstel was bij de behandeling van de verordening Samenwerking, participatie en inspraak voor Q3 2025 toegezegd. Dit

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCÏEN 22 JANUARI 2026

Onderwerp	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Planning aanbieden aan raad	Fatale termijn Raadsbesluit	Datum aangeboden	Beoogd kwartaal commissie procedureel	Beoogd kwartaal commissie inhoudelijk	Beoogd kwartaal raadsbehandeling	Aangeboden/ Gestopt	Toelichting wijziging planning
										bleek niet haalbaar en wordt Q1 2026.
Nota Verbonden Partijen	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q4		02-12-2025		2026 Q1	2026 Q1	Aangeboden	20251119 Er vindt intern beraad plaats over de uitvoering van de toekomstige beleidsnota Verbonden Partijen. De planning is daarom aangepast naar Q4 2025 (was Q2 2025).
Jaarstukken 2025	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q2							
Eindejaarswijziging Programmabegroting 2025	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q4		02-12-2025	2025 Q4	2025 Q4	2025 Q4	Aangeboden	
Beleidsnota Risicomanagement	Financiën	Wethouder Schilderman	2025 Q4		17-10-2025				Aangeboden	
Actualisatie financiële verordening	Financiën	Wethouder Schilderman	2026 Q4				2026 Q4	2026 Q4		20250722 Was Q4 2024, wordt Q4

LANGE TERMIJNAGENDA COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCÏEN 22 JANUARI 2026

Onderwerp	Beleids veld	Portefeuille houder	Planning aanbie-den aan raad	Fatale termijn Raadsbe-sluit	Datum aange-boden	Beoogd kwartaal commissie procedu-reel	Beoogd kwartaal commissie inhoude-lijk	Beoogd kwartaal raadsbehan-deling	Aangebo den/ Gestopt	Toelichting wijziging planning
										2026. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5046
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.1
Titel	Raadsvoorstel Pauzering Overvecht Noord aardgasvrij Regeling risicovolle projecten
ID	5276
Behandelend ambtenaar	Annemieke Jutte
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	22 januari 2026

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Regeling Risicovolle Projecten: Pauzeren regeling voor Overvecht Noord Aardgasvrij

Beleidsveld	Financiën, Energie
Organisatieonderdeel	Concerncontrol
Opsteller	Agnes Scholte, Bram de Deugd
Kenmerk	34009681
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De toepassing van de Regeling Risicovolle Projecten, gezien de fase waarin het project Overvecht Noord Aardgasvrij zich bevindt, te pauzeren totdat:
   a. er een warmtebedrijf is dat wil investeren in uitbreiding van het bestaande warmtenet;
   b. de haalbaarheid en betaalbaarheid van warmtenetten op orde zijn.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Sinds de beëindiging van de samenwerking met Eneco is de focus binnen het project Overvecht-Noord aardgasvrij verlegd van aardgasvrij naar isoleren en besparen. Er kunnen geen stappen gezet worden met dit project richting aardgasvrij tot aan twee randvoorwaarden is gedaan. De eerste randvoorwaarde is dat het Rijk met maatregelen komt die warmte concurrerend maakt met aardgas. De tweede randvoorwaarde is dat het warmtenet in eigendom is van een warmtebedrijf dat bereid is om te investeren in uitbreiding van het warmtenet.
Daarom wordt voorgesteld om het project in de pauze-stand van de regeling risicovolle projecten te brengen totdat:
1) Er een warmtebedrijf is dat wil investeren in uitbreiding van het bestaande warmtenet
2) De haalbaarheid en betaalbaarheid van warmtenetten op orde zijn.

Context

Aanleiding
In april 2024 werd de samenwerking tussen de gemeente, de woningbouwcorporaties Portaal en WoonIn en Eneco beëindigd. Daarmee kwam een einde aan een gezamenlijke zoektocht naar een betaalbare collectieve warmteoplossing voor Overvecht-Noord. De afgelopen anderhalf jaar is de focus verlegd van aardgasvrij naar isoleren en besparen waardoor de dynamiek in het project is veranderd. De deadline van 2030 moeten we daarom herzien. Een nieuwe deadline is op dit moment moeilijk in te vullen. Om die te kunnen bepalen, moet er aan twee randvoorwaarden worden voldaan:
- Het Rijk moet met maatregelen (wetgeving en financiële voorzieningen) komen die ertoe leiden dat warmte concurrerend wordt met aardgas zodat warmtenetten betaalbaar worden.
- Het warmtenet moet in eigendom komen van een warmtebedrijf dat bereid is om te investeren in uitbreiding van het warmtenet.

Tot die tijd worden er geen stappen gezet richting aardgasvrij en staat het project in feite ‘on hold’. Daarom wordt voorgesteld om het project in de pauze-stand van de regeling risicovolle projecten te brengen. De pauze-stand past bij de fase waarin het project zich bevindt.

Juridische context
Het pauzeren van de toepassing van de regeling risicovolle projecten is conform artikel 5.4 van de regeling een bevoegdheid van de raad. Het college geeft daarbij aan op welk moment of bij welke omstandigheid de regeling weer van toepassing is.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Met het pauzeren van het toepassen van de regeling sluiten we beter aan bij de verminderde dynamiek en het lage risicoprofiel van het project in de fase waarin het project zich nu bevindt.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Het project is bij het vaststellen van de regeling in 2021 als één van de eerste projecten op de lijst van risicovolle projecten gebracht.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De toepassing van de regeling risicovolle projecten, gezien de fase waarin het project Overvecht Noord Aardgasvrij zich bevindt, te pauzeren totdat a. er een warmtebedrijf is dat wil investeren in uitbreiding van het bestaande warmtenet en b. de haalbaarheid en betaalbaarheid van warmtenetten op orde zijn.
Argumenten	
1.1	Het project staat zelf ook in pauze-stand.

	Nu het project is gepauzeerd en de focus is verlegd naar isoleren en besparen, zullen risico's verbonden aan het aardgasvrij maken zich niet manifesteren.
1.2	Voor een doorstart van het project zijn we afhankelijk van derden.
	De duur van het pauzeren is niet in te schatten: voor een doorstart zijn we afhankelijk van het Rijk (maatregelen betaalbaarheid) en Eneco (proces van verkoop warmte-assets).

Financiën
Er zijn geen financiële gevolgen.

Vervolg
Indien de raad instemt met het voorstel zal het komende jaar (en mogelijk de komende jaren) geen voortgangsrapportage voor Overvecht-Noord aardgasvrij worden opgesteld tot het moment dat de raad instemt met het voorstel om de pauzestand van het project op te heffen. Dit zal het geval zijn als
1. Er een warmtebedrijf is dat wil investeren in uitbreiding van het bestaande warmtenet
2. De haalbaarheid en betaalbaarheid van warmtenetten op orde zijn.

Samen stad maken
Gemeente is aan zet.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

Referendabel
De verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
-

Bijlagen informatief
-

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5104
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.2
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU
ID	5334
Behandelend ambtenaar	Jesse Grooteman
Telefoon	
E-mail	jesse.grooteman@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Financiën
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Zienswijze op Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU

Beleidsveld	Financiën
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	Jesse Grooteman
Kenmerk	34033354
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De bijgevoegde zienswijzebrief vast te stellen op de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027, waarin aandacht wordt gevraagd voor bestuurlijke nabijheid, een heldere rolverdeling en aanspreekbaarheid binnen de governance, de stemverhouding die in de praktijk recht moet blijven doen aan de financiële bijdrage, de bestuurlijke verantwoordelijkheid en het bestuurlijk gewicht van de gemeente Utrecht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De raad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen bij het college over de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU). De belangrijkste wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling BghU zijn:

- het omvormen van de Gemeenschappelijke Regeling BghU van een bedrijfsvoeringsorganisatie naar een openbaar lichaam;
- het aanwijzen van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de gemeente Utrecht als vaste leden van het Dagelijks Bestuur; en
- het aanpassen van de stemverhoudingen in het Algemeen Bestuur als gevolg hiervan, waarbij de raad aandacht vraagt voor het behoud van bestuurlijke nabijheid, heldere rolverdeling en stemverhoudingen die in de praktijk recht blijven doen aan de financiële bijdrage en bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente Utrecht.

Context

Aanleiding

De Gemeenschappelijke Regeling BghU is momenteel ingericht als bedrijfsvoeringsorganisatie met één bestuurslaag. In de uitvoering is aanleiding ontstaan om de bestuurlijke structuur en governance van de regeling te herzien. Naar aanleiding hiervan heeft het bestuur van BghU een wijzigingsbesluit opgesteld dat voorziet in de omvorming van de gemeenschappelijke regeling naar een openbaar lichaam, met een inrichting bestaande uit twee bestuurslagen: een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur.

Het wijzigingsbesluit is op 15 december 2025 aangeboden aan het college van burgemeester en wethouders. Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen wordt het voorstel ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad. De raad wordt verzocht uiterlijk 26 februari 2026 een zienswijze in te dienen, waarna het college met inachtneming daarvan een definitief standpunt zal innemen en dit uiterlijk op 4 maart 2026 kenbaar zal maken.

Juridische context

De raad wordt conform artikel 1 Wet Gemeenschappelijke Regelingen in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over een gewijzigde regeling. Het college neemt vervolgens een definitief standpunt in dat kenbaar wordt gemaakt aan het Bestuur van de BghU. In de hierop volgende fase stelt de Gemeenschappelijke Regeling, op basis van de standpunten van de deelnemers, een definitieve tekst op voor het wijzigingsbesluit. Vervolgens zal het college van B&W gevraagd worden hiermee in te stemmen. De raad zal gevraagd worden daar toestemming voor te verlenen.

Beslistermijn

De gemeenteraad heeft formeel 8 weken na het indienen van het voorstel door het college de mogelijkheid om een eventuele zienswijze kenbaar te maken. Verzoek is uiterlijk 26 februari 2026 een besluit te nemen, zodat voor 4 maart 2026 door het college een definitief standpunt kenbaar kan worden gemaakt over het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling BghU. Omdat de huidige raden gedurende deze raadsperiode betrokken zijn geweest bij het verbetertraject en de ontwikkeling van de voorgestelde governancewijziging, worden zij het best in staat geacht de gewijzigde regeling te beoordelen. In de raadsbrief van 11 november 2025 is aangegeven dat de weging van de zienswijzen in deze raadsperiode plaatsvindt. Iedere gemeenteraad dient hiervoor een zienswijze in.

Beoogd effect

Met het omvormen van de BghU van een bedrijfsvoeringsorganisatie naar een openbaar lichaam wordt een grotere bestuurlijke nabijheid gerealiseerd. Hierdoor zijn tijdelijke bestuurlijke hulpstructuren, zoals die in de afgelopen jaren zijn ingezet, niet langer noodzakelijk. Dit draagt bij aan ‘good governance’ en sluit beter aan bij de bedoeling van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarnaast wordt door de omvorming naar een openbaar lichaam een duidelijke rolscheiding tussen de bestuurlijke opdrachtgever en de eigenaarsrol beter geborgd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

De gemeenteraad is door middel van de raadsbrief op 11 november 2025 geïnformeerd over het voornemen van het Bestuur om de omzetting in gang te zetten.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De bijgevoegde zienswijzebrief vast te stellen op de wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027, waarin aandacht wordt gevraagd voor bestuurlijke nabijheid, een heldere rolverdeling en aanspreekbaarheid binnen de governance, de stemverhouding die in de praktijk recht moet blijven doen aan de financiële bijdrage, de bestuurlijke verantwoordelijkheid en het bestuurlijk gewicht van de gemeente Utrecht.
Argumenten	
1.1	De omzetting naar een openbaar lichaam is gewenst om structurele en effectieve bestuurlijke sturing mogelijk te maken
	De rechtsvorm van een openbaar lichaam hoeft niet per definitie de beste rechtsvorm voor een belastingsamenwerking te zijn. Binnen de context van de BghU is deze rechtsvorm echter wel passend. Binnen de BghU is meerdere jaren gewerkt met tijdelijke stuurgroepen, bestuurscommissies en andere hulpstructuren om effectieve bestuurlijke sturing te organiseren. Het formaliseren hiervan is wenselijk en kan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) alleen via de bestuursvorm van een openbaar lichaam. Deze bestuursvorm zorgt daarnaast voor meer structurele bestuurlijke nabijheid met een Dagelijks Bestuur dat minimaal vier keer per jaar vergadert en een Algemeen Bestuur dat minimaal twee keer per jaar bijeenkomt. Dit voorkomt complexe besluitvorming bij bijsturing, houdt de bestuurlijke belasting beheersbaar en zorgt voor structurele versterking van de governance. Tevens wordt hiermee een duidelijke rolscheiding gerealiseerd tussen de bestuurlijke opdrachtgeversrol en de eigenaarsrol, die bij een bedrijfsvoeringsorganisatie in één bestuurder per deelnemer samenkomen. Tot slot zou een openbaar lichaam zwaardere bevoegdheden kunnen krijgen waarmee het openbaar lichaam ook kaders en beleid zou kunnen vaststellen.
1.2	De voorgestelde governance doet recht aan het gewicht en de rol van de grootste deelnemers en borgt brede deelname
	Het wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling BghU stelt voor de AB-leden namens gemeente Utrecht en namens het hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) als vaste leden van het Dagelijks Bestuur aan te wijzen, passend bij het grote belang voor deze deelnemers en hun bijdrage aan de BghU. Utrecht levert veruit de grootste financiële bijdrage, terwijl HDSR voor zijn inkomsten volledig afhankelijk is van de door BghU gerealiseerde belastingopbrengsten. Met de voorgestelde stemverhoudingen kunnen Utrecht en HDSR samen met telkens één andere deelnemer zitting nemen in het Dagelijks Bestuur, waardoor ook andere deelnemers kunnen deelnemen aan het Dagelijks Bestuur.
1.3	De aangepaste stemverhoudingen zijn noodzakelijk om een Dagelijks Bestuur conform de Wgr te kunnen vormen
	De stemverhoudingen in de Gemeenschappelijke Regeling BghU worden aangepast om de vorming van een Dagelijks Bestuur mogelijk te maken dat voldoet aan de eisen van de Wet gemeenschappelijke regelingen, waaronder dat het Dagelijks Bestuur geen meerderheid mag hebben in het Algemeen Bestuur en uit minimaal drie leden bestaat. De voorgestelde herverdeling van stemmen sluit aan bij de financiële bijdragen van de deelnemers en borgt een evenwichtige vertegenwoordiging. Hiermee wordt mogelijk dat Utrecht en HDSR samen met ten minste één andere deelnemer het Dagelijks Bestuur vormen.
1.4	De afname van het stemgewicht van Utrecht leidt niet tot verlies aan feitelijke invloed

	Hoewel het relatieve stemgewicht van Utrecht in het Algemeen Bestuur afneemt (van 47% naar 24% van de stemmen), blijft de feitelijke invloed van de gemeente geborgd door haar vaste positie in het Dagelijks Bestuur, waar de dagelijkse aansturing en besluitvoorbereiding plaatsvinden. Daarnaast behoudt Utrecht als grootste financiële bijdrager en opdrachtgever een zwaarwegende rol bij kaderstelling, begroting en strategische keuzes. Besluitvorming binnen de BghU vindt bovendien grotendeels plaats op basis van bestuurlijke afstemming en consensus, waardoor de positie van Utrecht ook buiten formele stemmingen substantieel blijft. Hieronder de voorgestelde stemverhouding:

Deelnemer	Huidige staffel	Voorstel	Bijdrage	Verschil	
Utrecht	**93**	**10**	**> 5.000K**	**47%**	**24%**
HDSR	34	6	2.000K tot 5.000K	17%	15%
Zeist	16	4	1.000K tot 2.000K	8%	10%
Stichtse Vecht	13	4	1.000K tot 2.000K	7%	10%
Nieuwegein	12	4	1.000K tot 2.000K	6%	10%
De Bilt	10	3	500K tot 1.000K	5%	7%
Utrechtse Heuvelrug	9	3	500K tot 1.000K	5%	7%
Houten	8	3	500K tot 1.000K	4%	7%
Bunnik	3	2	200K tot 500K	2%	5%
Lopik	2	2	200K tot 500K	1%	5%
TOTAAL	**200**	**41**		**100%**	**100%**

1.5	De voorgestelde wijziging wordt ondersteund door de organisatie van de BghU
	De organisatie van de BghU ondersteunt de ontwikkeling naar meer bestuurlijke nabijheid en een heldere verdeling van rollen, taken en verantwoordelijkheden. Dit draagt bij aan een goede en betrouwbare uitvoering van de belastingtaken.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële consequenties voor de gemeente. De omzetting van een bedrijfsvoeringsorganisatie naar een openbaar lichaam leidt niet tot een stijging van de bijdragen van de deelnemers. De hiermee samenhangende kosten worden volledig opgevangen binnen de bestaande begroting van de BghU. Ook de ondersteuning van het Dagelijks Bestuur kan binnen de bestaande formatie en middelen worden georganiseerd. Het instellen van een Dagelijks Bestuur leidt daarmee niet tot structurele extra kosten voor de deelnemers.

Vervolg
Het college neemt na het besluit van de raad over het indienen van zienswijzen een definitief standpunt in over het wijzigingsbesluit van de Gemeenschappelijke Regeling BghU. Op basis van de standpunten en zienswijzen van de deelnemende partijen wordt door het bestuur van de BghU een definitief wijzigingsbesluit opgesteld en voor besluitvorming voorgelegd aan de deelnemende partijen. Naar verwachting wordt de GR BghU per 1 januari 2027 gewijzigd.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling BghU wordt door het college geïnformeerd over de besluitvorming.

(Niet)Referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht, omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een Gemeenschappelijke Regeling (artikel 1:2, tweede lid onder i van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Zienswijzebrief Wijzigingsbesluit GR BghU

Bijlagen Informatief
- Aanbiedingsbrief Zienswijzen
- Ontwerpbesluit GR BghU 2027
- Ontwerp GR BghU 2027 wijzigingen zichtbaar

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

College Burgemeester en Wethouders
Gemeente Utrecht

Behandeld door	J. Grooteman	**Datum**	Volgt
E-mail	Lokaleheffingen@Utrecht.nl	**Ons kenmerk**	34033354
Bijlage(n)	-	**Onderwerp**	Zienswijze op Wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling BghU
Uw kenmerk	N.v.t.		
Uw brief van	15 december 2025		

Verzonden
Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden

Geacht college,

Wij dienen door middel van deze brief onze zienswijze in op het wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027 van de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht (BghU).

Wij hebben kennisgenomen van deze gewijzigde regeling en hebben besloten een positieve zienswijze af te geven. Daarbij vragen wij uw aandacht voor de onderstaande aandachtspunten die voor Utrecht richtinggevend zijn voor de verdere inrichting en werking van de governance.

Bestuurlijke nabijheid realiseren
Wij kunnen instemmen met de omvorming naar een openbaar lichaam, mits deze daadwerkelijk leidt tot snellere en effectievere bestuurlijke sturing, tijdige bijsturing bij knelpunten in dienstverlening, kosten of uitvoering en een transparantere besluitvorming. Daarbij zien wij ook graag dat dit niet gaat leiden tot een hogere bijdrage voor Utrecht. Wij willen benadrukken dat de nieuwe bestuursstructuur aantoonbaar moet bijdragen aan het beter functioneren van de organisatie door het opheffen van en niet meer inzetten van bestuurlijke hulpstructuren op enigerlei wijze.

Heldere rolverdeling en aanspreekbaarheid
Wij kunnen instemmen met het voorstel om de gemeente Utrecht en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden aan te wijzen als vaste leden van het Dagelijks Bestuur. Gezien hun positie, bijdrage en verantwoordelijkheid binnen de BghU achten wij dit verdedigbaar. Daarbij hechten wij eraan dat het Dagelijks Bestuur functioneert binnen duidelijke kaders en dat het Algemeen Bestuur zijn kaderstellende en controlerende rol daadwerkelijk kan blijven vervullen.

Stemverhoudingen: invloed moet in verhouding blijven tot verantwoordelijkheid
Wij kunnen instemmen met de voorgestelde aanpassing van de stemverhoudingen in het Algemeen Bestuur, voor zover deze noodzakelijk is om te voldoen aan de wettelijke eisen rond de samenstelling van het Dagelijks Bestuur. Daarbij willen wij benadrukken dat de afname van het relatieve stemgewicht van de gemeente Utrecht niet mag leiden tot een verlies aan daadwerkelijke invloed of bestuurlijk gewicht binnen de BghU.

De nieuwe governance en stemverdeling dienen in de praktijk recht te blijven doen aan de omvang van de financiële bijdrage, de bestuurlijke verantwoordelijkheid en het belang van Utrecht bij een stabiele en hoogwaardige uitvoering van de belastingtaken. Wij gaan ervan uit dat deze balans in de werking van de bestuursstructuur herkenbaar blijft en zullen de werking hiervan in de praktijk kritisch blijven volgen.

Hoogachtend,
Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Belastingsamenwerking
gemeenten & hoogheemraadschap Utrecht

15 december 2025

Aan: de colleges van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Zeist en het dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Betreft: verzoek om zienswijze op ontwerp gemeenschappelijke regeling BghU

Geacht college,

Al geruime tijd leeft er binnen het bestuur van BghU de bestuurlijke wens om de governance van de BghU te wijzigen. Het bestuur van BghU biedt u hierbij de ontwerp gemeenschappelijke regeling BghU aan en verzoekt u deze voor zienswijzen voor te leggen aan uw gemeenteraad of algemeen bestuur.

Op grond van artikel 1 en artikel 61 Wet gemeenschappelijke regelingen hebben vertegenwoordigende organen acht weken de tijd om een zienswijze in te dienen. Wij verzoeken u daarom om de (eventuele) zienswijze uiterlijk op 4 maart 2026 aan ons toe te zenden. Indien uw vertegenwoordigend orgaan geen zienswijze wenst in te dienen, verzoeken wij u dit eveneens aan ons kenbaar te maken.

Het bestuur van BghU heeft een aantal redenen waarom het wijzigingen van de rechtsvorm van BghU van een bedrijfsvoeringsorganisatie naar een openbaar lichaam wenselijk is:

1. Er is al langere tijd een behoefte tot meer bestuurlijke nabijheid bij BghU. Met het omvormen naar een openbaar lichaam komt het Dagelijks Bestuur dichter bij de organisatie. Deze nabijheid borgt tevens dat BghU feitelijk functioneert in lijn met de bestuurlijke wensen.
2. Al meerdere jaren wordt binnen het bestuur van BghU gewerkt met Stuurgroepen, Bestuurscommissies en andere hulpstructuren. Deze hulpstructuren hebben geholpen bij de verschillende uitdagingen die de BghU heeft gekend. Met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling wordt helderheid gecreëerd en zijn deze hulpstructuren niet meer nodig.
3. Tot slot leeft al langere tijd een bestuurlijke en organisatorische wens om verduidelijking van de rollen te creëren, verduidelijking van onder meer bestuurlijk opdrachtgever, eigenaar en bestuurlijk opdrachtnemer.

Na ontvangst van de zienswijzen worden deze gebundeld en voorgelegd aan het bestuur van BghU. Het bestuur bespreekt vervolgens de zienswijzen en beoordeelt of deze aanleiding geven tot aanpassingen in de ontwerp-GR. Vervolgens stelt het bestuur de (eventueel herziene) GR vast. Daarna wordt deze gemeenschappelijke regeling toegestuurd aan de colleges, met het verzoek in te stemmen na verkregen toestemming van de gemeenteraad of algemeen bestuur van het waterschap.

De voorzitter,

J.C.H. Haan

De secretaris,

M. Vrisou van Eck

Bijlagen

1. de ontwerp-GR BghU 2027;
2. de ontwerp-GR BghU met wijzigingen zichtbaar;
3. tabel wijzigingen GR BghU 2020-2027

Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027

Intitulé

Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden,

Overwegende dat:

de samenwerking voor alle deelnemers bijdraagt aan de kwaliteit van het innen van belastingen en deze kwaliteit ook voor inwoners en bedrijven herkenbaar gaat zijn;

door de veranderende omgeving van belastingen een grotere bestuurlijke nabijheid en duidelijker rol- en taakverdeling tussen bestuurlijk opdrachtgever en opdrachtnemer gewenst is dan mogelijk is in een bedrijfsvoeringsorganisatie;

heldere rol- en taakverdeling bijdraagt aan borging van de verbeterpunten uit evaluaties en onderzoeken;

met de gewenste omvorming van de bedrijfsvoeringsorganisatie tot openbaar lichaam het noodzakelijk is om de gemeenschappelijke regeling 2020 aan te passen;

het uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency gewenst is om hun samenwerking bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie vorm te geven op basis van een gemeenschappelijke regeling;

de colleges van burgemeester en wethouders en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van hun raden onderscheidenlijk hun algemeen bestuur van HDSR daartoe de vereiste toestemming hebben verkregen;

Gelet op

hoofdstuk V van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

artikel 232, vierde lid, van de Gemeentewet;

artikel 124, vijfde lid, van de Waterschapswet;

artikel 30, achtste lid, van de Wet waardering onroerende zaken,

en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht

Besluiten

Tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020, zodat deze als volgt komt te luiden:

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a. Algemeen Bestuur: het Algemeen Bestuur van de BghU;
b. ambtenaar van het samenwerkingsverband: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder c, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder c, van de Waterschapswet, bevoegd tot heffing of invordering van belastingen en tot uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken;
c. belastingdeurwaarder: de door het dagelijks bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder d, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder d, van de Waterschapswet, dan wel als een belastingdeurwaarder aangewezen gerechtsdeurwaarder, bedoeld in de Gerechtsdeurwaarderswet;
d. belastingen: de gemeentebelastingen en de waterschapbelastingen;
e. belastingverordening: de verordeningen van de deelnemers tot heffing en invordering van belasting als bedoeld in artikel 216 van de Gemeentewet en artikel 110 van de Waterschapswet;
f. BghU: het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht;
g. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, alsmede het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
h. Dagelijks Bestuur: het Dagelijks Bestuur van de BghU;
i. deelnemende gemeenten: de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist;
j. deelnemers: de rechtspersonen waartoe de colleges behoren, als bedoeld in artikel 1:1, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
k. directeur: de door het Dagelijks Bestuur van het samenwerkingsverband benoemde secretaris, die tevens de bestuurder in de zin van Wet op de ondernemingsraden is;
l. gedeputeerde staten: Gedeputeerde staten van Utrecht;
m. gemeentelijke belastingen: de belastingen die de gemeente heft en waarvan de heffing en invordering op grond van artikel 30 of 31 is overgedragen aan het samenwerkingsverband;
n. heffingsambtenaar: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder a, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder a, van de Waterschapswet, bevoegd tot heffing van belastingen en tot uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken;
o. invorderingsambtenaar: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder b, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder b, van de Waterschapswet, bevoegd tot invordering van belastingen;
p. kwijtscheldingsregels: de door de vertegenwoordigende organen van de deelnemers vastgestelde regels als bedoeld in artikel 255, derde en vierde lid, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 144, derde en vierde lid, van de Waterschapswet;
q. nadere regels: nadere regels ter uitvoering van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, van de Invorderingswet 1990 en van de belastingverordening;
r. regeling: de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027;
s. samenwerkingsverband: het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht;
t. vertegenwoordigende organen: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en het algemeen bestuur van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
u. Voorzitter: de Voorzitter van het bestuur van het openbaar lichaam, tevens Voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur;
v. waterschapsbelastingen: de belastingen die het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heft als bedoeld in artikel 113 van de Waterschapswet;
w. Wgr: Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2: Belang

In het kader van deze regeling worden de belangen van de deelnemers behartigd, elk voor zover het hun grondgebied en hun belangen betreft, op het gebied van:

a. de heffing en invordering van belastingen;
b. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens op basis van die wet en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, en
c. basisadministraties en basisregistraties.

Artikel 3: Taken

1. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden draagt aan het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband de bevoegdheid tot heffing en invordering van alle door het algemeen bestuur van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ingestelde waterschapsbelastingen over, voor zover deze waterschapsbelastingen later niet zijn opgeheven.
2. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het Algemeen Bestuur van samenwerkingsverband over de bevoegdheid tot heffing en invordering van de volgende gemeentelijke belastingen, voor zover de betreffende belasting door de raad van die gemeente is ingesteld en niet later weer is opgeheven:
    a. de onroerende-zaakbelasting, bedoeld in artikel 220 van de Gemeentewet;
    b. de forensenbelasting, bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet;
    c. de toeristenbelasting, bedoeld in artikel 224 van de Gemeentewet;
    d. de hondenbelasting, bedoeld in artikel 226 van de Gemeentewet;
    e. de precariobelasting, bedoeld in artikel 228 van de Gemeentewet;
    f. de rioolheffing, bedoeld in artikel 228a van de Gemeentewet;
    g. reinigingsrechten geheven krachtens artikel 229, eerste lid onder a en b, van de Gemeentewet;
    h. de vermakelijkhedenretributie, bedoeld in artikel 229, eerste lid onder c, van de Gemeentewet;
    i. de BIZ-bijdrage, bedoeld in artikel 1 van de Experimentenwet BI-zones, of bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
    j. de afvalstoffenheffing, bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en
    k. de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, bedoeld in artikel 221 van de Gemeentewet
3. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het samenwerkingsverband over de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4: Additionele overdracht

1. Het college van een deelnemende gemeente kan de bevoegdheid tot heffing en invordering van andere gemeentelijke belastingen dan bedoeld in artikel 3 overdragen aan het samenwerkingsverband.
2. Het college van een deelnemende gemeente kan taken en bevoegdheden in het kader van basisadministraties of basisregistraties overdragen aan het samenwerkingsverband.
3. Het Dagelijks Bestuur neemt hetgeen dat op grond van de vorige leden is overgedragen, op in een register bij de gemeenschappelijke regeling en zendt deze ter kennisname aan de colleges en aan gedeputeerde staten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 5: Het openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht. Hierna te noemen BghU.
2. Het samenwerkingsverband is gevestigd te Utrecht.
3. Het gebied waarvoor deze regeling geldt omvat het grondgebied van de deelnemers.

Artikel 6: Bestuur

Het bestuur van de BghU bestaat uit:
    a. het Algemeen Bestuur;
    b. het Dagelijks Bestuur;
    c. de Voorzitter.

Hoofdstuk 2: Inrichting en samenstelling van het bestuur

Afdeling 1: Het Algemeen Bestuur

Artikel 7: Samenstelling

1. Aan het hoofd van de BghU staat het Algemeen Bestuur, bestaande uit tien leden.
2. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap wijst uit zijn midden één lid voor het Algemeen Bestuur aan.
3. De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen ieder uit hun midden één lid voor het Algemeen Bestuur aan.
4. De colleges wijzen ieder uit hun midden een plaatsvervanger aan die een lid bij verhindering vervangt.
5. De leden van het Algemeen Bestuur worden aangewezen voor de duur van de zittingsperiode van de colleges van de deelnemers.
6. Indien tussentijds binnen het Algemeen Bestuur een plaats vacant of beschikbaar komt, wijst het college van de deelnemer die het aangaat in zijn eerstvolgende vergadering, of, als dit niet mogelijk is, ten spoedigste daarna, een nieuw lid aan.
7. Hij die ter vervulling van een tussentijdse vacature als lid van het Algemeen Bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, zou hebben moeten aftreden.
8. Een lid van het Algemeen Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij deelt zijn ontslag mee aan de deelnemer die het aangaat. De betreffende deelnemer doet mededeling van het ontslag aan het Algemeen Bestuur.
9. Een lid van het Algemeen Bestuur dat de hoedanigheid als lid van het college verliest, houdt ook op lid te zijn van het Algemeen Bestuur. Het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar aangesteld bij de BghU.
10. Met ambtenaar als bedoeld in het negende lid worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld zij die in dienst van de BghU werkzaam zijn op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, dan wel een overeenkomst van opdracht bij de BghU hebben.

Artikel 8: Stemverhouding en besluiten Algemeen Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur vergadert en besluit slechts indien meer dan de helft van het aantal leden van het Algemeen Bestuur aanwezig is. Indien ingevolge de vorige zin de vergadering niet kan worden geopend, belegt de Voorzitter opnieuw een vergadering tegen een tijdstip dat ten minste vierentwintig uur na het bezorgen van een oproeping is gelegen.
2. Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, tenzij in deze regeling anders is bepaald. Als de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
3. Het aantal stemmen dat een lid in de vergadering kan uitbrengen, wordt bepaald door de bijdrage van de deelnemer. De bijdrage van een deelnemer wordt bepaald aan de hand van de in de begroting voor het betreffende jaar opgenomen bijdragen.
4. Hierbij geldt de volgende stemverdeling:
    a. Een deelnemer met een bijdrage tot en met € 200.000 heeft 1 stem;
    b. Een deelnemer met een bijdrage van € 200.001 tot en met € 500.000 heeft 2 stemmen;
    c. Een deelnemer met een bijdrage van € 500.001 tot en met € 1.000.000 heeft 3 stemmen;
    d. Een deelnemer met een bijdrage van € 1.000.001 tot en met € 2.000.000 heeft 4 stemmen;
    e. Een deelnemer met een bijdrage van € 2.000.001 tot en met € 5.000.000 heeft 6 stemmen;
    f. Een deelnemer met een bijdrage van meer dan € 5.000.001 heeft 10 stemmen;

Artikel 9: Vergaderingen van het Algemeen Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal en voorts zo vaak als de Voorzitter of het Dagelijks Bestuur dit nodig acht of tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de Voorzitter verzoeken.
2. Het Algemeen Bestuur vergadert binnen twee weken na een conform het eerste lid ingediend verzoek.
3. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn in beginsel openbaar. De deuren worden gesloten wanneer twee van de aanwezige leden daarom verzoeken of de Voorzitter het nodig acht. Het Algemeen Bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren wordt vergaderd.

4. In een besloten vergadering van het Algemeen Bestuur worden geen besluiten genomen over:
   a. de begroting, begrotingswijzigingen;
   b. de jaarstukken;
   c. invoeren, wijzigen of afschaffen retributies of andere heffingen;
   d. vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen;
   e. benoeming en ontslag van leden van het Dagelijks Bestuur en bestuursorganen binnen de regeling;
   f. het wijzigen, opheffen van deze regeling en de vaststelling van het liquidatieplan;
   g. oprichten, wijzigingen, verlengen of opheffen van en de deelneming in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties;
   h. toetreden tot en uittreden uit de regeling.
5. Met betrekking tot het opleggen van geheimhouding is artikel 23 jo. artikel 62 van de Wgr van overeenkomstige toepassing.
6. Ingezetenen van de gemeenten respectievelijk het waterschap en andere belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de vertegenwoordigende organen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Artikel 10: Reglement van orde

Het Algemeen Bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast. Dit reglement wordt ter kennis gebracht van de deelnemers.

Artikel 11: Bevoegdheden Algemeen Bestuur

1. Aan het Algemeen Bestuur komen in het kader van deze regeling alle bevoegdheden toe, die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen of overgedragen. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden aan het Dagelijks Bestuur mandateren, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.
2. Het Algemeen Bestuur is bevoegd tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Een besluit tot oprichting of deelname wordt niet genomen dan nadat de vertegenwoordigende organen een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur.
3. Het Algemeen Bestuur kan commissies van advies (als bedoeld in artikel 24 Wgr) en commissies ter behartiging van bepaalde belangen (als bedoeld in artikel 25 Wgr) instellen. Het Algemeen Bestuur bepaalt daarbij welke bevoegdheden aan de commissies worden toegekend en op welke wijze deze worden samengesteld.
4. De volgende bevoegdheden van het Algemeen Bestuur zijn niet op- of overdraagbaar:
   a. het aanwijzen van de Voorzitter, plaatsvervangend Voorzitter en leden van het Dagelijks Bestuur;
   b. het vaststellen van de begroting, respectievelijk begrotingswijzigingen en de jaarstukken;
   c. het vaststellen van een reglement van orde;
   d. het vaststellen van verdeelsleutels en Bijdrageregeling, de Financiële verordening en de Controle verordening;
   e. het vaststellen van de verordening voor de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
   f. het instellen van commissies als bedoeld in artikel 24, 24a en 25 van de Wgr.
5. Er zijn geen besluiten van het Algemeen Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 12: Ontslag

Het college van de deelnemer kan het door hem in het Algemeen Bestuur aangewezen lid te allen tijde ontslaan wanneer dit lid het vertrouwen van het betreffende college niet langer bezit.

Afdeling 2: Dagelijks Bestuur

Artikel 13: Samenstelling

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit maximaal vier leden, waarbij het Dagelijks Bestuur niet meer dan de helft van de stemmen in het Algemeen Bestuur mag vertegenwoordigen.
2. De Voorzitter en de overige leden van het Dagelijks Bestuur worden door en uit het midden van het Algemeen Bestuur gekozen. Als leden van het Dagelijks Bestuur worden in ieder geval aangewezen de leden van het Algemeen Bestuur namens HDSR en de gemeente Utrecht.
3. Het lidmaatschap van een lid van het Dagelijks Bestuur eindigt, zodra men ophoudt lid te zijn van het Algemeen Bestuur.
4. Een lid van het Dagelijks Bestuur, waaronder de Voorzitter, kan door het Algemeen Bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het Algemeen Bestuur niet meer bezit.
5. Een lid van het Dagelijks Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur. Een lid dat ontslag heeft genomen blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien.
6. Indien tussentijds een plaats in het Dagelijks Bestuur beschikbaar komt, kiest het Algemeen Bestuur zo spoedig mogelijk een nieuw lid van het Dagelijks Bestuur.
7. Gaat het openvallen van een plaats in het Dagelijks Bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het Algemeen Bestuur, dan wordt het kiezen van een nieuw lid van het Dagelijks Bestuur uitgesteld totdat de opengevallen plaats in het Algemeen Bestuur is bezet.

Artikel 14: Vergaderingen van het Dagelijks Bestuur

1. Het Dagelijks Bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls als de Voorzitter dit nodig acht of een lid van het Dagelijks Bestuur daarom verzoekt.
2. In de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten indien tenminste twee leden aanwezig zijn.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, belegt de Voorzitter een nieuwe vergadering.
4. De leden van het Dagelijks Bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen.
5. Indien de stemmen staken wordt het besluitpunt in een volgende vergadering opnieuw in stemming gebracht. Staken ook dan de stemmen, dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, voor zover het Dagelijks Bestuur niet anders heeft bepaald.
7. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergadering vast. Dit reglement wordt ter kennis gebracht van het Algemeen Bestuur.

Artikel 15: Algemene taken van het Dagelijks Bestuur

1. Het Dagelijks Bestuur is belast met het dagelijkse bestuur van de BghU, tenzij de Voorzitter bij of krachtens de Wgr of krachtens deze gemeenschappelijke regeling daarmee is belast.
2. Het Dagelijks Bestuur is belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het Algemeen Bestuur ter overweging en besluitvorming moet worden gebracht.
3. Het Dagelijks Bestuur is belast met de uitvoering van de besluiten van het Algemeen Bestuur, tenzij de Voorzitter daarmee krachtens deze gemeenschappelijke regeling is belast.

Artikel 16: Specifieke taken van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur is in ieder geval belast met:

- **a.** de organisatorische inrichting en de bedrijfsvoering van de BghU en de personele aangelegenheden;
- **b.** het beheer van de inkomsten, uitgaven en het vermogen van de BghU;
- **c.** de zorg, voor zover niet aan anderen opgedragen, voor de controle op het geldelijk beheer en boekhouding;
- **d.** het houden van toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden door de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van de BghU en de belastingdeurwaarder;
- **e.** de behartiging van de belangen van de BghU bij andere overheden, instellingen, diensten of personen, waarmee contact voor de BghU van belang is;
- **f.** het beheer van een register met de belastingverordeningen en de kwijtscheldingsregels die de BghU voor de deelnemers uitvoert.

Artikel 17: Bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur is in ieder geval bevoegd tot:

- **a.** het nemen van conservatoire maatregelen;
- **b.** het voeren van rechtsgedingen en het instellen van beroep;
- **c.** benoeming, schorsing en ontslag van de directeur en het personeel van de BghU;
- **d.** het regelen van de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden van de directeur en het personeel van de BghU;
- **e.** uitoefening van de bevoegdheden en de verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR), de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn toegekend aan de Minister van Financiën het bestuur van 's-Rijksbelastingdienst en de directeur respectievelijk het Dagelijks Bestuur of het college van burgemeester en wethouders van de deelnemers;
- **f.** de aanwijzing van een of meer ambtenaren van BghU als heffingsambtenaar en als invorderingsambtenaar;
- **g.** de aanwijzing van een of meer ambtenaren van BghU of een gerechtsdeurwaarder als belastingdeurwaarder;
- **h.** het aanwijzen van een of meer ambtenaren van BghU als ambtenaar als bedoeld in artikel 1, sub b, van deze regeling;
- **i.** het vaststellen van instructies en beleidsregels voor de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van BghU en de belastingdeurwaarder voor de uitoefening van hun bevoegdheden;
- **j.** het stellen van beleidsregels en nadere regels met betrekking tot de heffing en de invordering van de belastingen;
- **k.** het geheel of gedeeltelijk oninbaar verklaren van de belastingen;
- **l.** het besluiten tot het aanbesteden van leveringen en diensten;
- **m.** het besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van BghU, waaronder mede begrepen het sluiten van dienstverleningsovereenkomsten;
- **n.** het doen van aangifte van strafbare feiten, waarvan het kennis heeft genomen.

Afdeling 3: Voorzitter

Artikel 18: Aanwijzing Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de Voorzitter aan.
2. Uit de leden van het Dagelijks Bestuur wordt een plaatsvervangend Voorzitter aangewezen door het Algemeen Bestuur.
3. Het Algemeen Bestuur kan de Voorzitter of de plaatsvervangend Voorzitter ontslaan.

Artikel 19: Taken en bevoegdheden Voorzitter

1. De Voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van BghU.
2. De Voorzitter tekent de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.
3. De Voorzitter vertegenwoordigt BghU in en buiten rechte. De Voorzitter kan deze vertegenwoordiging met instemming van het Dagelijks Bestuur aan een door deze aan te wijzen gemachtigde opdragen.
4. Indien de Voorzitter behoort tot het bestuur van een deelnemer die partij is bij een geding waarbij BghU is betrokken, oefent de plaatsvervangend Voorzitter met betrekking tot dat geding de in het derde lid van dit artikel genoemde bevoegdheid uit.
5. Indien ook de deelnemer van welks bestuur de plaatsvervangend Voorzitter deel uitmaakt bij het in het vierde lid van dit artikel bedoelde geding betrokken is, wordt een ander lid van het Dagelijks Bestuur gemandateerd om BghU met betrekking tot dat geding te vertegenwoordigen.

Afdeling 4: Verantwoording en Inlichtingen

Artikel 20: Informatieplicht en verantwoordingsplicht

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn, samen en ieder afzonderlijk, aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het Algemeen Bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven samen, dan wel afzonderlijk, aan het Algemeen Bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoeken, alle gevraagde inlichtingen.
4. Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de Voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 21: Informatieverstrekking door het Algemeen en Dagelijks Bestuur en de Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur geeft aan de vertegenwoordigende organen ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de vertegenwoordigende organen alle inlichtingen die door een of meer leden van de vertegenwoordigende organen worden verlangd.
3. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de bijdragen zendt het Algemeen middels een tussentijdse rapportage tijdig naar de vertegenwoordigende organen ter informatie.

Artikel 22: Informatieverstrekking door individuele leden van het Algemeen Bestuur

Een lid of een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur is aan het college door wie hij is benoemd, met inachtneming van het bepaalde in artikel 16 Wgr, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid.

Afdeling 5: Secretaris

Artikel 23: Benoeming, schorsing en ontslag

1. De secretaris wordt door het Dagelijks Bestuur benoemd.
2. De bevoegdheid tot schorsing of ontslag van de secretaris berust bij het Dagelijks Bestuur.

Artikel 24: Taak

1. De secretaris staat het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter ter zijde bij de uitoefening van hun taak. De secretaris is aanwezig in de vergadering van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. De secretaris ondertekent de stukken die van het bestuur uitgaan, mede.
2. De secretaris staat, als directeur, aan het hoofd van de ambtelijke organisatie van het samenwerkingsverband.

Hoofdstuk 3: De heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van BghU en de belastingdeurwaarder

Artikel 25: Algemene bepaling

De BghU heeft een of meer heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren, ambtenaren van BghU en belastingdeurwaarders.

Artikel 26: Bevoegdheden heffingsambtenaar

1. De heffingsambtenaar is bevoegd tot heffing van de belastingen waarvoor door de vertegenwoordigende organen van de deelnemers van BghU een belastingverordening is vastgesteld en waarvan de heffing en de invordering door de colleges van de deelnemers is overgedragen aan BghU.
2. De heffingsambtenaar heeft ter zake van de belastingen en de Wet waardering onroerende zaken de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer, de Waterwet of de Wet waardering onroerende zaken zijn

toegekend aan de inspecteur, respectievelijk de ambtenaar belast met de heffing van de deelnemers.

3. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste en tweede lid neemt de heffingsambtenaar de nadere regels van het bestuur in acht en houdt hij rekening met de beleidsregels die het bestuur heeft geformuleerd ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Artikel 27: Bevoegdheden invorderingsambtenaar

1. De invorderingsambtenaar is bevoegd tot invordering van alle belastingen die door de heffingsambtenaar worden geheven.
2. De invorderingsambtenaar heeft ter zake van de belastingen de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer of de Waterwet zijn toegekend aan de ontvanger, respectievelijk de ambtenaar belast met de invordering van de deelnemers.
3. De invorderingsambtenaar beslist niet tot het voeren van een executieprocedure in eerste aanleg en niet tot het instellen van hoger beroep en cassatie, dan nadat hij het bestuur van zijn voornemen op de hoogte heeft gesteld.
4. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste en tweede lid neemt de invorderingsambtenaar de kwijtscheldingsregels van de desbetreffende deelnemer en de nadere regels van het bestuur in acht, alsmede houdt hij rekening met de beleidsregels van het bestuur ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.
5. De invorderingsambtenaar is bevoegd het Dagelijks Bestuur gemotiveerd te verzoeken tot het voornemen van een besluit als bedoeld in artikel 17, onder k. van deze regeling.

Artikel 28: Bevoegdheden ambtenaar van de BghU

1. De ambtenaar van de BghU heeft ter zake van de belastingen en de Wet waardering onroerende zaken de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer, de Waterwet of de Wet waardering onroerende zaken zijn toegekend aan de ambtenaren van de Rijksbelastingdienst, respectievelijk de ambtenaar belast met de heffing of invordering van de deelnemers als bedoeld in artikel 231, tweede lid onder d, van de Gemeentewet en artikel 123, derde lid onder d, van de Waterschapswet.
2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste lid neemt de ambtenaar van de BghU de nadere regels van het bestuur in acht, alsmede houdt hij rekening met de beleidsregels van het bestuur ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Artikel 29: Bevoegdheden belastingdeurwaarder

1. De belastingdeurwaarder heeft ter zake van de belastingen de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer of de Waterwet zijn toegekend aan de belastingdeurwaarder.
2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste lid neemt de belastingdeurwaarder de nadere regels van het bestuur in acht en houdt hij rekening met de beleidsregels die het bestuur heeft geformuleerd ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Afdeling 6: Ombudsfunctie

Artikel 30: Ombudsfunctie

Onverminderd het bepaalde in artikel 1a van de Wet Nationale ombudsman is de Nationale ombudsman als bedoeld in artikel 2 van de Wet Nationale ombudsman bevoegd verzoekschriften als bedoeld in artikel 9:18 van de Algemene wet bestuursrecht te behandelen.

Hoofdstuk 4: Ambtelijk apparaat BghU

Artikel 31: Ambtelijk apparaat

1. De BghU heeft een ambtelijke organisatie, met aan het hoofd een directeur.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een organisatieverordening vast.

Hoofdstuk 5: Begroting, rekening, administratie en controle

Afdeling 1: Inleidende bepalingen

Artikel 32: Kostentoerekening

1. Het Algemeen Bestuur stelt jaarlijks, als onderdeel van de begroting, binnen de kaders van de bijdrageverordening als bedoeld in het tweede lid, de toerekening van de kosten vast voor de uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 3 onderscheidenlijk artikel 4.
2. Het Algemeen Bestuur stelt een bijdrageverordening vast met daarin de methode en richtlijnen voor de kostenverdeelsleutel.
3. In afwijking van artikel 8, tweede lid wordt de bijdrageverordening als bedoeld in het tweede lid van dit artikel vastgesteld bij unanimiteit.

Artikel 33: Inrichting

1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig artikel 198 van de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
2. Op de administratie en controle is Hoofdstuk XIV van de Gemeentewet alsmede het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 2: De begroting

Artikel 34: Kadernota

Het Dagelijks Bestuur zendt uiterlijk voor 30 januari van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de vertegenwoordigende organen.

Artikel 35: Ontwerpbegroting

1. Het Dagelijks Bestuur stuurt jaarlijks vóór 30 april de ontwerpbegroting voor het komende kalenderjaar, evenals de financiële beleidsuitgangspunten voor de komende jaren (meerjarenraming), aan de vertegenwoordigende organen.
2. De vertegenwoordigende organen kunnen binnen twaalf weken na ontvangst van de ontwerpbegroting het Dagelijks Bestuur hun zienswijze naar voren brengen.
3. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, zoals het Algemeen Bestuur wordt aangeboden. Het Dagelijks Bestuur stelt de vertegenwoordigende organen voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het Algemeen Bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze.
4. Het Dagelijks Bestuur stuurt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
5. Op wijzigingen van de begroting zijn voorgaande bepalingen van overeenkomstige toepassing.
6. In gevallen, dit ter beoordeling van het Algemeen Bestuur, kan een wijziging van de begroting die geen verhoging tot gevolg heeft van begrote deelnemersbijdragen voor het betreffende begrotingsjaar worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur zonder dat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers hun zienswijze hebben kunnen geven. Van de vaststelling door het Algemeen Bestuur van een dergelijke begrotingswijziging wordt mededeling gedaan aan de vertegenwoordigende organen.

Artikel 36: Bijdrage deelnemers

1. In de begroting wordt aangegeven de door elke deelnemer, voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage.
2. De deelnemers betalen bij wijze van bevoorschotting volgens een nader vast te stellen ritme.
3. De deelnemers dragen zorg voor dat de BghU te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
4. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door de BghU af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van de in het eerste lid bedoelde bijdrage op 1 januari van het jaar waarin de rente en aflossing is verschuldigd.

Afdeling 3: Jaarrekening

Artikel 37: Jaarrekening en jaarverslag

1. Van in de inkomsten en uitgaven van de BghU over het afgelopen jaar wordt door het Dagelijks Bestuur verantwoording afgelegd aan het Algemeen Bestuur onder overlegging van de jaarrekening met de daarbij behorende bescheiden.
2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben, de voorlopige jaarstukken, bestaande uit de concept jaarrekening en het concept jaarverslag, aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers van de BghU.
3. Het Algemeen Bestuur stelt jaarlijks vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben, de jaarstukken vast.
4. Het Dagelijks Bestuur zendt de jaarstukken binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarstukken betrekking hebben, toe aan gedeputeerde staten van Utrecht.
5. Na vaststelling van de jaarstukken zendt het Dagelijks Bestuur deze aan de vertegenwoordigende organen.

Artikel 38: Definitieve bijdrage

1. In de jaarrekening wordt de door elk van de deelnemers over het betreffende dienstjaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.
2. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 36 van deze regeling bepaalde bedrag en de werkelijk verschuldigde bijdrage vindt plaats terstond na de in artikel 37, vijfde lid van deze regeling bedoelde mededeling.

Hoofdstuk 6: Toetreding, uittreding, wijziging, opheffing

Artikel 39: Toetreding

1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente of het dagelijks bestuur van een waterschap dat wenst toe te treden, dient hiertoe een verzoek in bij het Dagelijks Bestuur. Het college van de desbetreffende gemeente of het dagelijks bestuur van het desbetreffende waterschap voegt hierbij het besluit tot toestemming van de gemeenteraad respectievelijk het algemeen bestuur van het waterschap als bedoeld in artikel 61, vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
2. Het Dagelijks Bestuur legt het verzoek tot toetreding ter advisering voor aan het Algemeen Bestuur.
3. Vervolgens zendt het Dagelijks Bestuur het verzoek tot toetreding met het advies van het Algemeen Bestuur toe aan het Dagelijks Bestuur van het waterschap en de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemers en verzoekt de deelnemers tot het nemen van een besluit omtrent de verzochte toetreding. Van hun besluit stellen de deelnemers het Algemeen Bestuur schriftelijk in kennis.
4. Toetreding kan geschieden nadat de colleges en het toetredende bestuursorgaan hiertoe eensluidend hebben besloten.
5. Het Algemeen Bestuur kan algemene en specifieke regels stellen omtrent de toetreding van nieuwe waterschappen of gemeenten.
6. De toetreding gaat in op de datum waarop de aangepaste gemeenschappelijke regeling in werking treedt.
7. Het college van burgemeester en wethouders of het college van het waterschap dat toetreedt doet zo spoedig mogelijk de nodige aanwijzing overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 van deze regeling.

Artikel 40: Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling.
2. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één kalenderjaar in acht genomen. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is uittreding niet mogelijk.
3. Het voornemen tot uittreding wordt, na verkregen toestemming door het betreffende college bij aangetekende kennisgeving aan het Algemeen Bestuur van de BghU en aan de andere deelnemers meegedeeld.
4. Na ontvangst van de in het tweede lid vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke derde opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.
5. Op grond van het in het vierde lid opgestelde uittredingsplan besluit het college dat een kennisgeving als bedoeld in het derde lid heeft gedaan of daadwerkelijk tot uittreding wordt overgegaan. Het college besluit hier niet toe dan nadat het toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan heeft gekregen als bedoeld in artikel 61, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het college zendt zijn besluit tot uittreding, alsmede het toestemmingsbesluit van het vertegenwoordigend orgaan, aan het Algemeen Bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het Algemeen Bestuur de besluiten heeft ontvangen.
6. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het Algemeen Bestuur, inventariseert het Algemeen Bestuur met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in een concept uittredingsplan. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
7. De vertegenwoordiger van de uittredende deelnemer in het Algemeen Bestuur houdt gedurende de periode van het besluit tot uittreding tot de daadwerkelijke uittreding bij de beraadslaging in en besluitvorming door het Algemeen Bestuur rekening met de belangen van het samenwerkingsverband zoals deze zich kunnen voordoen vanaf het moment van daadwerkelijke uittreding. Indien nodig neemt deze vertegenwoordiger geen deel aan de beraadslaging en stemmingen van het Algemeen Bestuur.
8. Indien de uittreding een wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk maakt, stelt het bestuur, ter voorbereiding op zijn besluitvorming, een voorstel op voor wijziging van deze regeling. Artikel 45 is onverkort van toepassing.

Artikel 41 Procedure voor vaststelling uittredingsplan

1. Wanneer toepassing wordt gegeven aan artikel 40, vijfde lid, stelt het Algemeen Bestuur het uittredingsplan vast. De in het uittredingsplan omschreven financiële verplichtingen zijn voor de uittredende deelnemer bindend.
2. Het uittredingsplan bepaalt met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de systematiek voor de berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer.
3. Het uittredingsplan bevat een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen: de voorlopige uittreedsom.
4. Ten minste acht maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het Algemeen Bestuur het voorlopige uittredingsplan en de voorlopige uittreedsom vast. Het Algemeen Bestuur baseert de berekening van de voorlopige uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken boekjaar.
5. Uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het Algemeen Bestuur het definitieve uittredingsplan en de definitieve uittreedsom vast. Het Algemeen Bestuur baseert de berekening van de definitieve uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken begrotingsjaar.
6. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor hem omschreven financiële verplichtingen aan het samenwerkingsverband te voldoen.
7. De kosten van het opstellen van het uittredingsplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.
8. De leden van het Algemeen Bestuur kunnen het uittredingsplan op de voor hen gebruikelijke wijze voor consultatie toezenden aan hun vertegenwoordigend orgaan.

9. De ondernemingsraad van het samenwerkingsverband wordt in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de personele en organisatorische gevolgen die voortvloeien uit het uittredingsplan, overeenkomstig de bepalingen in de Wet op de ondernemingsraden.

Artikel 42 Onafhankelijke externe deskundige

1. Na ontvangst van de in artikel 40, derde lid, vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke externe deskundige opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.
2. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het Algemeen Bestuur, stelt het Algemeen Bestuur een projectgroep samen die onder leiding van de onafhankelijke externe deskundige het concept-uittredingsplan voorbereid.
3. Het Algemeen Bestuur geeft een onafhankelijke financieel deskundige, niet zijnde de onafhankelijk externe deskundige bedoeld in het eerste lid, opdracht om het door de projectgroep voorbereide concept uittredingsplan te toetsen, nadat voor de opdracht instemming is verkregen van de uittredende deelnemer.
4. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe financieel deskundige zijn voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. Het tarief van de onafhankelijke externe financieel deskundige dient in overeenstemming te zijn met hetgeen voor dit soort werkzaamheden in de desbetreffende adviesbranche gebruikelijk is.

Artikel 43 Uittreedsom

1. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van de directe kosten van uittreding (frictiekosten en desintegratiekosten), verminderd met het aandeel van de uittredende deelnemer in het eigen vermogen minus de bestemmingsreserves van het samenwerkingsverband op de datum van uittreding.
2. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting, met dien verstande dat:
   a. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het samenwerkingsverband die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer, zoals inhuur externe deskundigen, een accountant en een advocaat.
   b. Onder desintegratiekosten worden verstaan kosten te maken door en de schade voor het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
   c. Het bepaalde in het tweede lid onder b is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van vijf jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding. Voor de periode van vijf jaar is aansluiting gezocht bij de termijn van de begrotingssystematiek.
3. Het samenwerkingsverband brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.
4. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. De waarde van de personeelsformatie die de uittredende deelnemer als gevolg van de uittreding eventueel overneemt van het samenwerkingsverband wordt gekapitaliseerd en in mindering gebracht op de uittreedsom.
6. Het samenwerkingsverband is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande hoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding.
7. Het samenwerkingsverband en de uittredende deelnemer zijn gehouden om in het kader van de bepaling van de inhoud van het uittredingsplan alle relevante informatie over en weer te verstrekken.

Artikel 44 Overige bepalingen rond uittreding

1. De raming en berekening van de kosten voor uittreding wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn tot aan het moment van de daadwerkelijke uittreding.
2. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich zullen voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
3. Feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan na het moment van daadwerkelijke uittreding kunnen niet leiden tot wijziging van de hoogte van de uittreedsom, tenzij de uittredende deelnemer dan wel het Algemeen Bestuur kan aantonen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou zijn bepaald indien:
   a. De wederpartij onjuiste inlichtingen heeft verstrekt waarvan deze diende aan te nemen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou luiden indien deze onjuiste inlichtingen niet zouden zijn verstrekt;
   b. De wederpartij inlichtingen die hem op het moment van het bepalen van de uittreedsom bekend waren niet heeft verstrekt terwijl de wederpartij redelijkerwijs had moeten aannemen dat deze inlichtingen van invloed zouden kunnen zijn op de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
4. Bij de voorbereiding van het concept-uittredingsplan biedt het Algemeen Bestuur de uittredende deelnemer de keuze tussen betaling van een uittreedsom in een aantal termijnen of voor betaling van de uittreedsom in één keer. In het definitieve uittredingsplan bepaalt het Algemeen Bestuur conform de voorkeur van de uittredende deelnemer of de uittreedsom in een daarbij te bepalen aantal termijnen of in één keer dient te betalen.

Artikel 45: Wijziging van de regeling

1. Zowel het Algemeen Bestuur, als de colleges van de deelnemers aan deze regeling kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
2. Het Algemeen Bestuur zendt het ontwerp tot wijziging van de regeling toe aan de colleges van de deelnemers. De colleges zenden het ontwerp tot wijziging aan de vertegenwoordigende organen. De vertegenwoordigende organen kunnen binnen acht weken een zienswijze indienen.
3. Wijziging van de regeling kan plaatsvinden bij daartoe strekkende eensluidende besluiten van de colleges van alle deelnemers na verkregen toestemming van de vertegenwoordigende organen conform artikel 1 Wgr.
4. Een besluit tot wijziging dat conform het gestelde in artikel 1, respectievelijk artikel 61 Wgr tot stand is gekomen, treedt in werking op de in het wijzigingsbesluit genoemde datum tenzij de datum van bekendmaking is gelegen na de in het wijzigingsbesluit opgenomen datum.

Artikel 46: Opheffing en liquidatie

1. Tot opheffing van deze regeling kan slechts worden overgegaan bij daartoe gelijkluidende besluiten van de colleges van alle deelnemers.
2. Een besluit tot opheffing vermeldt de datum waarop de opheffing ingaat. De opheffing gaat eerst in nadat deze is bekend gemaakt.
3. Het Dagelijks Bestuur zal, nadat tot opheffing besloten is, overgaan tot de voorbereiding van de liquidatie van BghU en stelt daartoe zo spoedig mogelijk een ontwerp liquidatieplan op. Het liquidatieplan wordt - nadat de vertegenwoordigende organen zijn gehoord - vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het liquidatieplan kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken.
4. Het Dagelijks Bestuur is belast met de liquidatie conform het liquidatieplan.
5. Van het besluit tot liquidatie wordt Gedeputeerde Staten in kennis gesteld.
6. Het openbaar lichaam blijft na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig. Zo nodig blijven de bestuursorganen en commissies van BghU ook na het tijdstip van opheffen in functie totdat de liquidatie is beëindigd.

Hoofdstuk 7: Overige bepalingen

Artikel 47: Archief

Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam.

Artikel 48: Archiefbeheer

1. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht.

Artikel 49: Archiefbewaarplaats

Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van het Utrechts Archief.

Artikel 50: Toezicht

Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de archivaris van het Utrechts Archief.

Artikel 51: Verantwoording

1. De archivaris van het Utrechts Archief brengt tweejaarlijks aan het Dagelijks Bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
2. Het Dagelijks Bestuur brengt tweejaarlijks verslag uit aan het Algemeen Bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de organen van het openbaar lichaam.

Artikel 52: Terbeschikkingstelling

1. De deelnemers aan de regeling stellen tijdig aan het Dagelijks Bestuur van het openbaar lichaam de archiefbescheiden beschikbaar, die nodig zijn voor de uitvoering van de overgedragen taken.
2. In een verklaring van terbeschikkingstelling worden de periode van terbeschikkingstelling en het toezicht op het beheer van de ter beschikking gestelde archiefbescheiden vastgelegd.
3. In de verklaring kunnen nadere voorwaarden worden gesteld aan de terbeschikkingstelling.

Artikel 53: Uitvoeringsprotocol

Het Algemeen Bestuur stelt een uitvoeringsprotocol vast waarin ten minste aan bod komen:

- **a.** de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de dienstverlening van het samenwerkingsverband;
- **b.** de door het samenwerkingsverband te leveren producten en diensten;
- **c.** de definitie van resultaatgebieden;
- **d.** de wijze van aanslagoplegging;
- **e.** de invulling van klantcontacten;
- **f.** het regime voor afdrachten;
- **g.** de wederzijdse uitwisseling van eigendom en gegevens;
- **h.** de werkrelatie tussen het samenwerkingsverband en de deelnemers, en
- **i.** de invulling van overlegstructuren tussen het samenwerkingsverband en de deelnemers.

Artikel 54: Maatwerkparagraaf

Binnen de kaders van het uitvoeringsprotocol, bedoeld in artikel 53, kan het samenwerkingsverband jaarlijks met iedere afzonderlijke deelnemer een maatwerkparagraaf in het uitvoeringsprotocol afspreken waarbij nadere afspraken kunnen worden gemaakt over additionele taken als bedoeld in artikel 4.

Artikel 55: Secretarissenoverleg

Het Dagelijks Bestuur stelt een verordening vast waarbij een adviesgroep, onder de naam secretarissenoverleg, wordt ingesteld. De secretaris onderscheidenlijk de secretaris-directeur kan zich laten vertegenwoordigen.

Artikel 56: Geschillen

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 28 en artikel 62 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden geschillen over de toepassing van de regeling, in de ruimste zin van het woord, onderworpen aan een niet-bindend deskundigenadvies.
2. Voordat wordt overgegaan tot het vragen van het in het eerste lid bedoelde deskundigenadvies, wordt het geschil besproken tussen een afvaardiging van het Algemeen Bestuur en een afvaardiging van het college waarmee het geschil bestaat.
3. Indien het in het tweede lid bedoelde overleg niet tot een oplossing leidt, benoemt het Algemeen Bestuur en het college waarmee het geschil bestaat elk een onafhankelijke deskundige. Beide deskundigen benoemen een derde deskundige, die tevens als Voorzitter van de adviescommissie optreedt. Het Algemeen Bestuur treedt mede namens het betreffende college op als opdrachtgever van de commissie. In de opdracht wordt tenminste het probleem geschetst, worden de te beantwoorden vragen geformuleerd en wordt de termijn genoemd waarbinnen de commissie haar advies dient uit te brengen.
4. De in het derde lid bedoelde commissie regelt zelf de wijze waarop zij haar advies tot stand brengt. Het advies wordt tegelijkertijd toegezonden aan het Algemeen Bestuur en aan het betreffende college.
5. Op basis van het advies treden de in het tweede lid bedoelde personen nogmaals in overleg om te trachten tot een oplossing van het geschil te komen. Indien het overleg niet tot een oplossing leidt, is elk der partijen vrij om het geschil overeenkomstig het gestelde in artikel 28 van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor te leggen aan gedeputeerde staten.
6. De kosten van de adviescommissie worden door het Algemeen Bestuur en het betreffende college ieder voor de helft gedragen.

Hoofdstuk 8: Slotbepalingen

Artikel 57: Inwerkingtreding

Deze gewijzigde regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand nadat de regeling overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen bekend is gemaakt, doch niet eerder dan met ingang van 1 januari 2027 en vervangt de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020.

Artikel 58: Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 59: Evaluatie

1. Het Algemeen Bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan reguliere gemeenteraadsverkiezingen de samenwerking en gaat daarbij in elk geval in op het functioneren van het samenwerkingsverband.
2. De resultaten van de evaluatie, bedoeld in het eerste lid, worden uiterlijk in januari van het jaar van de gemeenteraadsverkiezing aangeboden aan de colleges en de vertegenwoordigende organen.

Artikel 60: Citeerwijze

Deze regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2027”.

Artikel 61: Overgangsbepaling

De delegatiebesluiten genomen krachtens artikel 3 en 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht blijven van kracht, in die zin dat bevoegdheden die aan het bestuur zijn toegekend thans aan het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband worden toegekend. De delegatiebesluiten worden geacht te zijn vastgesteld op grond van artikel 3 en 4 van deze regeling.

Ondertekening

Aldus besloten en akkoord door:

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, d.d. De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, d.d.

De secretaris, De dijkgraaf,

Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020~~0~~7

Intitulé

Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht ~~2020~~2027

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden,

Overwegende dat

de samenwerking voor alle deelnemers bijdraagt aan de kwaliteit van het innen van belastingen en deze kwaliteit ook voor inwoners en bedrijven herkenbaar gaat zijn;

door de veranderende omgeving van belastingen een grotere bestuurlijke nabijheid en duidelijker rol- en taakverdeling tussen bestuurlijk opdrachtgever en opdrachtnemer gewenst is dan mogelijk is in een bedrijfsvoeringsorganisatie;

heldere rol- en taakverdeling bijdraagt aan borging van de verbeterpunten uit evaluaties en onderzoeken;

~~met de gewenste toetreding van Stichtse Vecht tot de Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht~~ met de gewenste omvorming van de bedrijfsvoeringsorganisatie tot openbaar lichaam het noodzakelijk is om de gemeenschappelijke regeling ~~2016~~ 2020 aan te passen;

het uit overwegingen van kwaliteit, continuïteit en efficiency gewenst is om hun samenwerking bij de beleidsvoorbereiding, heffing en invordering van waterschapsbelastingen en gemeentelijke belastingen, alsmede bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van vastgoedinformatie vorm te geven op basis van een gemeenschappelijke regeling;

de colleges van burgemeester en wethouders en het college van dijkgraaf en hoogheemraden van hun raden onderscheidenlijk ~~hun~~ het algemeen bestuur van HDSR daartoe de vereiste toestemming hebben verkregen;

Gelet op:

hoofdstuk V van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

artikel 232, vierde lid, van de Gemeentewet;

artikel 124, vijfde lid, van de Waterschapswet;

artikel 30, achtste lid, van de Wet waardering onroerende zaken,

en titel 10.1 van de Algemene wet bestuursrecht

Besluiten

Tot het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020, zodat deze als volgt komt te luiden:

~~De navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:~~

~~Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020~~

Hoofdstuk 1: Algemene bepalingen

Artikel 1: Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

a. Algemeen Bestuur: het Algemeen Bestuur van de BghU;
b. ambtenaar van het samenwerkingsverband: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder c, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder c, van de Waterschapswet, bevoegd tot heffing of invordering van belastingen en tot uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken;
c. belastingdeurwaarder: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder d, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder d, van de Waterschapswet, dan wel als een belastingdeurwaarder aangewezen gerechtsdeurwaarder, bedoeld in de Gerechtsdeurwaarderswet;
d. belastingen: de gemeentebelastingen en de waterschapbelastingen;
e. belastingverordening: de verordeningen van de deelnemers tot heffing en invordering van belasting als bedoeld in artikel 216 van de Gemeentewet en artikel 110 van de Waterschapswet;
f. BghU: het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht;
g. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten, alsmede het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
h. Dagelijks Bestuur: het Dagelijks Bestuur van de BghU;
i. deelnemende gemeenten: de gemeenten Bunnik, De Bilt, Houten, Lopik, Nieuwegein, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug en Zeist;
j. deelnemers: de rechtspersonen waartoe de colleges behoren, als bedoeld in artikel 1:1, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht;
k. directeur: de door het Dagelijks Bestuur van het samenwerkingsverband benoemde secretaris, die tevens de bestuurder in de zin van Wet op de ondernemingsraden is;
l. gedeputeerde staten: Gedeputeerde staten van Utrecht;
m. gemeentelijke belastingen: de belastingen die de gemeente heft en waarvan de heffing en invordering op grond van artikel 30 of 31 is overgedragen aan het samenwerkingsverband;
n. heffingsambtenaar: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder a, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder a, van de Waterschapswet, bevoegd tot heffing van belastingen en tot uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken;
o. invorderingsambtenaar: de door het Dagelijks Bestuur aangewezen ambtenaar van het samenwerkingsverband, als bedoeld in artikel 232, vierde lid onder b, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 124, vijfde lid onder b, van de Waterschapswet, bevoegd tot invordering van belastingen;
p. kwijtscheldingsregels: de door de vertegenwoordigende organen van de deelnemers vastgestelde regels als bedoeld in artikel 255, derde en vierde lid, van de Gemeentewet respectievelijk artikel 144, derde en vierde lid, van de Waterschapswet;
q. nadere regels: nadere regels ter uitvoering van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, van de Invorderingswet 1990 en van de belastingverordening;
r. regeling: de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 202~~0~~7;
s. ~~reglement: het Reglement Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2008;~~
t. samenwerkingsverband: ~~de bedrijfsvoeringsorganisatie~~ het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht;
u. vertegenwoordigende organen: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten en het Algemeen Bestuur van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
v. Voorzitter: de Voorzitter van het bestuur van het ~~samenwerkingsverband~~ openbaar lichaam, tevens Voorzitter van het Algemeen en Dagelijks Bestuur;
w. waterschapsbelastingen: de belastingen die het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden heft als bedoeld in artikel 113 van de Waterschapswet.
x. Wgr: Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 2: Belang

In het kader van deze regeling worden de belangen van de deelnemers behartigd, elk voor zover het hun grondgebied en hun belangen betreft, op het gebied van:

a. de heffing en invordering van belastingen;

b. de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens op basis van die wet en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, en
c. basisadministraties en basisregistraties.

Artikel 3: Taken

1. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden draagt aan het Algemeen Bestuur van het samenwerkingsverband de bevoegdheid tot heffing en invordering van alle door het algemeen bestuur van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ingestelde waterschapsbelastingen over, voor zover deze waterschapsbelastingen later niet zijn opgeheven.

2. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het Algemeen Bestuur van samenwerkingsverband over de bevoegdheid tot heffing en invordering van de volgende gemeentelijke belastingen, voor zover de betreffende belasting door de raad van die gemeente is ingesteld en niet later weer is opgeheven:
a. de onroerende-zaakbelasting, bedoeld in artikel 220 van de Gemeentewet;
b. de forensenbelasting, bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet;
c. de toeristenbelasting, bedoeld in artikel 224 van de Gemeentewet;
d. de hondenbelasting, bedoeld in artikel 226 van de Gemeentewet;
e. de precariobelasting, bedoeld in artikel 228 van de Gemeentewet;
f. de rioolheffing, bedoeld in artikel 228a van de Gemeentewet;
g. reinigingsrechten geheven krachtens artikel 229, eerste lid onder a en b, van de Gemeentewet;
h. de vermakelijkhedenretributie, bedoeld in artikel 229, eerste lid onder c, van de Gemeentewet;
i. de BIZ-bijdrage, bedoeld in artikel 1 van de Experimentenwet BI-zones, of bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringszones;
j. de afvalstoffenheffing, bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en
k. de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, bedoeld in artikel 221 van de Gemeentewet
3. De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het samenwerkingsverband over de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.

Artikel 4: Additionele overdracht

1. Het college van een deelnemende gemeente kan de bevoegdheid tot heffing en invordering van andere gemeentelijke belastingen dan bedoeld in artikel 30 overdragen aan het samenwerkingsverband.
2. Het college van een deelnemende gemeente kan taken en bevoegdheden in het kader van basisadministraties of basisregistraties overdragen aan het samenwerkingsverband.
3. Het Dagelijks Bestuur neemt hetgeen dat op grond van de vorige leden is overgedragen, op in een register bij de gemeenschappelijke regeling en zendt deze ter kennisname aan de colleges en aan gedeputeerde staten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Artikel 5 3: ~~De bedrijfsvoeringsorganisatie~~ Het openbaar lichaam

1. Er is een ~~bedrijfsvoeringsorganisatie~~ openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht. Hierna te noemen BghU.
2. Het samenwerkingsverband is gevestigd te Utrecht.
3. Het gebied waarvoor deze regeling geldt omvat het grondgebied van de deelnemers.

Artikel 6: Bestuur

Het bestuur van de BghU bestaat uit:
a. het Algemeen Bestuur;
b. het Dagelijks Bestuur;
c. de Voorzitter.

Hoofdstuk 2: Inrichting en samenstelling van het bestuur

Afdeling 1: ~~Het bestuur~~ Het Algemeen Bestuur

~~**Artikel 4: Samenstelling**~~

1. ~~Elk van de colleges wijst uit zijn midden een lid aan dat hem in het bestuur vertegenwoordigt.~~
2. ~~De leden van het bestuur worden aangewezen voor de duur van de zittingsperiode van de colleges.~~
3. ~~Indien tussentijds binnen het bestuur een plaats vacant of beschikbaar komt, wijst het college van de deelnemer die het aangaat in zijn eerstvolgende vergadering, of, als dit niet mogelijk is, ten spoedigste daarna, een nieuw lid aan.~~
4. ~~Hij die ter vervulling van een tussentijdse vacature als lid van het bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, zou hebben moeten aftreden.~~
5. ~~Een lid van het bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij deelt zijn ontslag mee aan de deelnemer die het aangaat. De betreffende deelnemer doet mededeling van het ontslag aan het bestuur. Het lid houdt zitting in het bestuur totdat in de opvolging is voorzien.~~
6. ~~Voor ieder lid van het bestuur wordt tevens een plaatsvervangend lid aangewezen door het college van de deelnemer die het lid heeft aangewezen. Op het plaatsvervangend lid zijn het tweede tot en met het vijfde lid alsmede artikel 18 van overeenkomstige toepassing.~~

Artikel ~~7~~ 6: Samenstelling

1. Aan het hoofd van de BghU staat het Algemeen Bestuur, bestaande uit tien leden.
2. Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap wijst uit zijn midden één lid voor het Algemeen Bestuur aan.
3. De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten wijzen ieder uit hun midden één lid voor het Algemeen Bestuur aan.
4. De colleges wijzen ieder uit hun midden een plaatsvervanger aan die een lid bij verhindering vervangt.
5. De leden van het Algemeen Bestuur worden aangewezen voor de duur van de zittingsperiode van de colleges van de deelnemers.
6. Indien tussentijds binnen het Algemeen Bestuur een plaats vacant of beschikbaar komt, wijst het college van de deelnemer die het aangaat in zijn eerstvolgende vergadering, of, als dit niet mogelijk is, ten spoedigste daarna, een nieuw lid aan.
7. Hij die ter vervulling van een tussentijdse vacature als lid van het Algemeen Bestuur wordt benoemd, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, zou hebben moeten aftreden.
8. Een lid van het Algemeen Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij deelt zijn ontslag mee aan de deelnemer die het aangaat. De betreffende deelnemer doet mededeling van het ontslag aan het Algemeen Bestuur. ~~Het lid houdt zitting in het algemeen bestuur totdat in de opvolging is voorzien~~.
9. ~~Voor ieder lid van het algemeen bestuur wordt tevens een plaatsvervangend lid aangewezen door het college van de deelnemer die het lid heeft aangewezen. Op het plaatsvervangend lid zijn het derde tot en met zesde lid alsmede artikel [. . .] van overeenkomstige toepassing.~~
10. Een lid van het Algemeen Bestuur dat de hoedanigheid als lid van het college verliest, houdt ook op lid te zijn van het Algemeen Bestuur.
11. Het lidmaatschap van het Algemeen Bestuur is onverenigbaar met de betrekking van ambtenaar, aangesteld bij de BghU.
12. Met ambtenaar als bedoeld in het eerste lid worden voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld zij die in dienst van de BghU werkzaam zijn op arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht, dan wel een overeenkomst van opdracht bij de BghU hebben.

Artikel 8: Stemverhouding en besluiten Algemeen Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur vergadert en besluit slechts indien blijkens de presentielijst meer dan de helft van het aantal leden van het Algemeen Bestuur aanwezig is. Indien ingevolge de vorige zin de vergadering niet kan worden geopend, belegt de Voorzitter opnieuw een vergadering tegen een tijdstip dat ten minste vierentwintig uur na het bezorgen van de oproeping is gelegen.
2. Besluiten worden genomen met gewone meerderheid van stemmen, tenzij in deze regeling anders is bepaald. Als de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
3. Het aantal stemmen dat een lid in de vergadering kan uitbrengen, wordt bepaald door de bijdrage van de deelnemer. De bijdrage van een deelnemer wordt bepaald aan de hand van de in de begroting voor het betreffende jaar opgenomen bijdragen.
4. Hierbij geldt de volgende stemverdeling:
    a. Een deelnemer met een bijdrage tot en met € 200.000 heeft 1 stem;
    b. Een deelnemer met een bijdrage van € 200.001 tot en met € 500.000 heeft 2 stemmen;
    c. Een deelnemer met een bijdrage van € 500.001 tot en met € 1.000.000 heeft 3 stemmen;

d. Een deelnemer met een bijdrage van € 1.000.001 tot en met € 2.000.000 heeft 4 stemmen;
e. Een deelnemer met een bijdrage van € 2.000.001 tot en met € 5.000.000 heeft 6 stemmen;
f. Een deelnemer met een bijdrage van meer dan € 5.000.001 heeft 10 stemmen;

Artikel 9: Vergaderingen van het Algemeen Bestuur

1. Het Algemeen Bestuur vergadert jaarlijks tenminste tweemaal en voorts zo vaak als de Voorzitter of het Dagelijks Bestuur dit nodig acht of tenminste twee leden dit, onder opgaaf van redenen, schriftelijk aan de Voorzitter verzoeken.
2. Het Algemeen Bestuur vergadert binnen twee weken na een conform het eerste lid ingediend verzoek.
3. De vergaderingen van het Algemeen Bestuur zijn in beginsel openbaar. De deuren worden gesloten wanneer twee van de aanwezige leden daarom verzoeken of de Voorzitter het nodig acht. Het Algemeen Bestuur beslist vervolgens of met gesloten deuren wordt vergaderd.
4. In een besloten vergadering van het Algemeen Bestuur worden geen besluiten genomen over:
    a. de begroting, begrotingswijzigingen;
    b. de jaarstukken;
    c. invoeren, wijzigen of afschaffen retributies of andere heffingen;
    d. vaststellen, wijzigen of intrekken van verordeningen;
    e. benoeming en ontslag van leden van het Dagelijks Bestuur en bestuursorganen binnen de regeling;
    f. het wijzigen, opheffen van deze regeling en de vaststelling van het liquidatieplan;
    g. oprichten, wijzigingen, verlengen of opheffen van en de deelneming in gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties;
    h. toetreden tot en uittreden uit de regeling.
5. Met betrekking tot het opleggen van geheimhouding is artikel 23 jo. artikel 62 van de Wgr van overeenkomstige toepassing.
6. Ingezetenen van de gemeenten respectievelijk het waterschap en andere belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de vertegenwoordigende organen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.

Artikel ~~5~~ 10: Reglement van orde

Het Algemeen Bestuur stelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast. Dit reglement wordt ter kennis gebracht van de deelnemers.

~~**Artikel 6: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 7: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 8: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 9: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 10: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 11: VERVALLEN**~~

Artikel 11: Bevoegdheden Algemeen Bestuur

1. Aan het Algemeen Bestuur komen in het kader van deze regeling alle bevoegdheden toe, die niet aan een ander orgaan zijn opgedragen of overgedragen. Het Algemeen Bestuur kan bevoegdheden aan het Dagelijks Bestuur mandateren, tenzij de aard van de bevoegdheid zich hiertegen verzet.
2. Het Algemeen Bestuur is bevoegd tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dit in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Een besluit tot oprichting of deelname wordt niet genomen dan nadat de vertegenwoordigende organen een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur.
3. Het Algemeen Bestuur kan commissies van advies (als bedoeld in artikel 24 Wgr) en commissies ter behartiging van bepaalde belangen (als bedoeld in artikel 25 Wgr) instellen. Het Algemeen Bestuur bepaalt daarbij welke bevoegdheden aan de commissies worden toegekend en op welke wijze deze worden samengesteld.

4. De volgende bevoegdheden van het Algemeen Bestuur zijn niet op- of overdraagbaar:
   a. het aanwijzen van de Voorzitter, plaatsvervangend Voorzitter en leden van het Dagelijks Bestuur;
   b. het vaststellen van de begroting, respectievelijk begrotingswijzigingen en de jaarstukken;
   c. het vaststellen van een reglement van orde;
   d. het vaststellen van verdeelsleutels en Bijdrageregeling, de Financiële verordening en de Controle verordening;
   e. het vaststellen van de verordening voor de behandeling van klachten als bedoeld in hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht;
   f. het instellen van commissies als bedoeld in artikel 24, 24a en 25 van de Wgr.
5. Er zijn geen besluiten van het Algemeen Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

~~Artikel 12: Besluitvorming~~

1. ~~Voor het tot stand komen van een besluit bij stemming wordt de volstrekte meerderheid vereist van hen die een stem hebben uitgebracht, tenzij deze regeling anders bepaalt en met dien verstande dat:~~
   a. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht is aangewezen 93 stemmen heeft;~~
   b. ~~het lid van het bestuur dat door het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is aangewezen 34 stemmen heeft;~~
   c. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist is aangewezen 16 stemmen heeft;~~
   d. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht is aangewezen 13 stemmen heeft;~~
   e. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein is aangewezen 12 stemmen heeft;~~
   f. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt is aangewezen 10 stemmen heeft;~~
   g. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug is aangewezen 9 stemmen heeft;~~
   h. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten is aangewezen 8 stemmen heeft;~~
   i. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik is aangewezen 3 stemmen heeft, en~~
   j. ~~het lid van het bestuur dat door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik is aangewezen 2 stemmen heeft.~~
2. ~~Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.~~

~~Artikel 13: VERVALLEN~~
~~Artikel 14: VERVALLEN~~

~~Artikel 15: Openbaarheid vergaderingen Algemeen Bestuur~~

1. ~~De vergaderingen van het bestuur worden met gesloten deuren gehouden, voor zover het bestuur niet anders heeft bepaald.~~
2. ~~Het reglement van orde voor de vergaderingen van het bestuur kan regels geven omtrent de openbaarheid van de vergaderingen van het bestuur.~~
3. ~~Het bestuur maakt zijn vergaderstukken en verslagen uit eigen beweging openbaar, tenzij de artikelen 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 van de Wet open overheid daaraan in de weg staan.~~
4. ~~Besluiten van het bestuur worden niet aan zienswijzen van de vertegenwoordigende organen onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.~~
5. ~~Ingezetenen van de gemeenten respectievelijk het waterschap en andere belanghebbenden kunnen via de reguliere procedures bij de colleges en de vertegenwoordigende organen betrokken worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid.~~

~~Artikel 16: VERVALLEN~~
~~Artikel 17: VERVALLEN~~

Artikel ~~18~~ 12: Ontslag

Het college van de deelnemer kan het door hem in het Algemeen Bestuur aangewezen lid te allen tijde ontslaan wanneer dit lid het vertrouwen van het betreffende college niet langer bezit.

Afdeling 2: ~~Voorzitter~~ Dagelijks Bestuur

Artikel 13: Samenstelling

1. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit maximaal vier leden, waarbij het Dagelijks Bestuur niet meer dan de helft van de stemmen in het Algemeen Bestuur mag vertegenwoordigen.
2. De Voorzitter en de overige leden van het Dagelijks Bestuur worden door en uit het midden van het Algemeen Bestuur gekozen. Als leden van het Dagelijks Bestuur worden in ieder geval aangewezen de leden van het Algemeen Bestuur namens HDSR en de gemeente Utrecht.
3. Het lidmaatschap van een lid van het Dagelijks Bestuur eindigt, zodra men ophoudt lid te zijn van het Algemeen Bestuur.
4. Een lid van het Dagelijks Bestuur, waaronder de Voorzitter, kan door het Algemeen Bestuur worden ontslagen, indien dit lid het vertrouwen van het Algemeen Bestuur niet meer bezit.
5. Een lid van het Dagelijks Bestuur kan te allen tijde ontslag nemen. Hij doet hiervan mededeling aan het Algemeen Bestuur. Een lid dat ontslag heeft genomen blijft zijn functie waarnemen totdat in zijn opvolging is voorzien.
6. Indien tussentijds een plaats in het Dagelijks Bestuur beschikbaar komt, kiest het Algemeen Bestuur zo spoedig mogelijk een nieuw lid van het Dagelijks Bestuur.
7. Gaat het openvallen van een plaats in het Dagelijks Bestuur gepaard met het openvallen van een plaats in het Algemeen Bestuur, dan wordt het kiezen van een nieuw lid van het Dagelijks Bestuur uitgesteld totdat de opengevallen plaats in het Algemeen Bestuur is bezet.

Artikel 14: Vergaderingen van het Dagelijks Bestuur

1. Het Dagelijks Bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar en voorts zo dikwijls als de Voorzitter dit nodig acht of een lid van het Dagelijks Bestuur daarom verzoekt.
2. In de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur kan slechts worden beraadslaagd en besloten indien tenminste twee leden aanwezig zijn.
3. Indien het vereiste aantal leden niet aanwezig is, belegt de Voorzitter een nieuwe vergadering.
4. De leden van het Dagelijks Bestuur hebben ieder één stem. Besluiten worden bij gewone meerderheid van stemmen genomen.
5. Indien de stemmen staken wordt het besluitpunt in een volgende vergadering opnieuw in stemming gebracht. Staken ook dan de stemmen, dan wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
6. De vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn niet openbaar, voor zover het Dagelijks Bestuur niet anders heeft bepaald.
7. Het Dagelijks Bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergadering vast. Dit reglement wordt ter kennis gebracht van het Algemeen Bestuur.

Artikel 15: Algemene taken van het Dagelijks Bestuur

1. Het Dagelijks Bestuur is belast met het dagelijkse bestuur van de BghU, tenzij de Voorzitter bij of krachtens de Wgr of krachtens deze gemeenschappelijke regeling daarmee is belast.
2. Het Dagelijks Bestuur is belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het Algemeen Bestuur ter overweging en besluitvorming moet worden gebracht.
3. Het Dagelijks Bestuur is belast met de uitvoering van de besluiten van het Algemeen Bestuur, tenzij de Voorzitter daarmee krachtens deze gemeenschappelijke regeling is belast.

Artikel 16: Specifieke taken van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur is in ieder geval belast met:

a. de organisatorische inrichting en de bedrijfsvoering van de BghU en de personele aangelegenheden;
b. het beheer van de inkomsten, uitgaven en het vermogen van de BghU;
c. de zorg, voor zover niet aan anderen opgedragen, voor de controle op het geldelijk beheer en boekhouding;
d. het houden van toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden door de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van de BghU en de belastingdeurwaarder;

e. de behartiging van de belangen van de BghU bij andere overheden, instellingen, diensten of personen, waarmee contact voor de BghU van belang is;
f. het beheer van een register met de belastingverordeningen en de kwijtscheldingsregels die de BghU voor de deelnemers uitvoert.

Artikel 17: Bevoegdheden van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
a. het nemen van conservatoire maatregelen;
b. het voeren van rechtsgedingen en het instellen van beroep;
c. benoeming, schorsing en ontslag van de directeur en het personeel van de BghU;
d. het regelen van de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden van de directeur en het personeel van de BghU;
e. uitoefening van de bevoegdheden en de verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR), de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn toegekend aan de Minister van Financiën het bestuur van 's-Rijksbelastingdienst en de directeur respectievelijk het Dagelijks Bestuur of het college van burgemeester en wethouders van de deelnemers;
f. de aanwijzing van een of meer ambtenaren van BghU als heffingsambtenaar en als invorderingsambtenaar;
g. de aanwijzing van een of meer ambtenaren van BghU of een gerechtsdeurwaarder als belastingdeurwaarder;
h. het aanwijzen van een of meer ambtenaren van BghU als ambtenaar als bedoeld in artikel 1, sub b, van deze regeling;
i. het vaststellen van instructies en beleidsregels voor de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van BghU en de belastingdeurwaarder voor de uitoefening van hun bevoegdheden;
j. het stellen van beleidsregels en nadere regels met betrekking tot de heffing en de invordering van de belastingen;
k. het geheel of gedeeltelijk oninbaar verklaren van de belastingen;
l. het besluiten tot het aanbesteden van leveringen en diensten;
m. het besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van BghU, waaronder mede begrepen het sluiten van dienstverleningsovereenkomsten;
n. het doen van aangifte van strafbare feiten, waarvan het kennis heeft genomen.

Afdeling 3: Voorzitter

Artikel ~~19~~ 18: Aanwijzing Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur wijst uit zijn midden de Voorzitter aan.
2. ~~Het bestuur wijst uit het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, niet zijnde het door dit college aangewezen lid in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie, een voorzitter aan.~~
3. ~~De voorzitter heeft in de vergaderingen van het bestuur een raadgevende stem en kan zodoende aan de beraadslagingen deelnemen.~~
4. Uit de leden van het Dagelijks Bestuur wordt een plaatsvervangend Voorzitter aangewezen door het Algemeen Bestuur.
5. Het Algemeen Bestuur kan de Voorzitter of de plaatsvervangend Voorzitter ontslaan.

Artikel 19: Taken en bevoegdheden Voorzitter

1. De Voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van BghU.
2. De Voorzitter tekent de stukken die van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur uitgaan.
3. De Voorzitter vertegenwoordigt BghU in en buiten rechte. De Voorzitter kan deze vertegenwoordiging met instemming van het Dagelijks Bestuur aan een door deze aan te wijzen gemachtigde opdragen.
4. Indien de Voorzitter behoort tot het bestuur van een deelnemer die partij is bij een geding waarbij BghU is betrokken, oefent de plaatsvervangend Voorzitter met betrekking tot dat geding de in het derde lid van dit artikel genoemde bevoegdheid uit.

5. Indien ook de deelnemer van welks bestuur de plaatsvervangend Voorzitter deel uitmaakt bij het in het vierde lid van dit artikel bedoelde geding betrokken is, wordt een ander lid van het Dagelijks Bestuur gemandateerd om BghU met betrekking tot dat geding te vertegenwoordigen.

Afdeling 4: Verantwoording en Inlichtingen

Artikel 20: Informatieplicht en verantwoordingsplicht

1. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn, samen en ieder afzonderlijk, aan het Algemeen Bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het Algemeen Bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het Dagelijks Bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven samen, dan wel afzonderlijk, aan het Algemeen Bestuur, wanneer dit bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoeken, alle gevraagde inlichtingen.
4. Het eerste tot en met het derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op de Voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 21: Informatieverstrekking door het Algemeen en Dagelijks Bestuur en de Voorzitter

1. Het Algemeen Bestuur geeft aan de vertegenwoordigende organen ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het Algemeen Bestuur verstrekt aan de vertegenwoordigende organen alle inlichtingen die door een of meer leden van de vertegenwoordigende organen worden verlangd.
3. Ontwikkelingen die van invloed zijn op de bijdragen zendt het Algemeen Bestuur middels een tussentijdse rapportage tijdig naar de vertegenwoordigende organen ter informatie.

Artikel 22: Informatieverstrekking door individuele leden van het Algemeen Bestuur

Een lid of een plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur is aan het college door wie hij is benoemd, met inachtneming van het bepaalde in artikel 16 Wgr, verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid.

Afdeling 5 ~~3~~: Secretaris

Artikel 23 ~~20~~: Benoeming, schorsing en ontslag

1. De secretaris wordt door het Dagelijks Bestuur ~~aangewezen~~ benoemd.
2. De bevoegdheid tot schorsing of ontslag van de secretaris berust bij het Dagelijks Bestuur.

Artikel 24 ~~1~~: Taak

1. De secretaris staat het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de Voorzitter ter zijde bij de uitoefening van hun taak. De secretaris is aanwezig in de vergadering van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur. De secretaris ondertekent de stukken die van het bestuur uitgaan, mede.

2. De secretaris staat, als directeur, aan het hoofd van de ambtelijke organisatie van het samenwerkingsverband.

~~**Artikel 22: Vervanging**~~

~~**1.** Het bestuur regelt de vervanging van de secretaris.~~
~~**2.** Artikel 20, tweede lid, en artikel 21 zijn van overeenkomstige toepassing op degene die de secretaris vervangt.~~

~~***Afdeling 4: Overige bestuursorganen***~~

Hoofdstuk 3: De heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van BghU en de belastingdeurwaarder

Artikel 25 ~~3~~: Algemene bepaling

~~Het samenwerkingsverband~~ De BghU heeft een of meer heffingsambtenaren, invorderingsambtenaren, ambtenaren van ~~het samenwerkingsverband~~ BghU en belastingdeurwaarders.

Artikel 26 ~~4~~: Bevoegdheden heffingsambtenaar

1. De heffingsambtenaar is bevoegd tot heffing van de belastingen waarvoor door de vertegenwoordigende organen van de deelnemers van BghU een belastingverordening is vastgesteld en waarvan de heffing en de invordering door de colleges van de deelnemers is overgedragen aan BghU.
2. De heffingsambtenaar heeft ter zake van de belastingen en de Wet waardering onroerende zaken de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer, de Waterwet of de Wet waardering onroerende zaken zijn toegekend aan de inspecteur, respectievelijk de ambtenaar belast met de heffing van de deelnemers.
3. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste en tweede lid neemt de heffingsambtenaar de nadere regels van het bestuur in acht en houdt hij rekening met de beleidsregels die het bestuur heeft geformuleerd ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Artikel 27 ~~5~~: Bevoegdheden invorderingsambtenaar

1. De invorderingsambtenaar is bevoegd tot invordering van alle belastingen die door de heffingsambtenaar worden geheven.
2. De invorderingsambtenaar heeft ter zake van de belastingen de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer of de Waterwet zijn toegekend aan de ontvanger, respectievelijk de ambtenaar belast met de invordering van de deelnemers.
3. De invorderingsambtenaar beslist niet tot het voeren van een executieprocedure in eerste aanleg en niet tot het instellen van hoger beroep en cassatie, dan nadat hij het bestuur van zijn voornemen op de hoogte heeft gesteld.
4. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste en tweede lid neemt de invorderingsambtenaar de kwijtscheldingsregels van de desbetreffende deelnemer en de nadere regels van het bestuur in acht, alsmede houdt hij rekening met de beleidsregels van het bestuur ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.
5. De invorderingsambtenaar is bevoegd het Dagelijks Bestuur gemotiveerd te verzoeken tot het voornemen van een besluit als bedoeld in artikel 17, onder k. van deze regeling.

Artikel 28 ~~6~~: Bevoegdheden ambtenaar van de BghU

1. De ambtenaar van ~~het samenwerkingsverband~~ de BghU heeft ter zake van de belastingen en de Wet waardering onroerende zaken de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer, de Waterwet of de Wet waardering onroerende zaken zijn toegekend aan de ambtenaren van de Rijksbelastingdienst, respectievelijk de ambtenaar belast met de heffing of invordering van de deelnemers als bedoeld in artikel 231, tweede lid onder d, van de Gemeentewet en artikel 123, derde lid onder d, van de Waterschapswet.
2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste lid neemt de ambtenaar van ~~het samenwerkingsverband~~ de BghU de nadere regels van het bestuur in acht, alsmede houdt hij rekening met de beleidsregels van het bestuur ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Artikel 29 ~~7~~: Bevoegdheden belastingdeurwaarder

1. De belastingdeurwaarder heeft ter zake van de belastingen de bevoegdheden en verplichtingen die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, de Gemeentewet, de Waterschapswet, de Wet milieubeheer of de Waterwet zijn toegekend aan de belastingdeurwaarder.
2. Bij de uitoefening van de bevoegdheden als bedoeld in het eerste lid neemt de belastingdeurwaarder de nadere regels van het bestuur in acht en houdt hij rekening met de beleidsregels die het bestuur heeft geformuleerd ter zake van de uitoefening van zijn bevoegdheid.

Afdeling 6 ~~5~~: Ombudsfunctie

Artikel 30: Ombudsfunctie

Onverminderd het bepaalde in artikel 1a van de Wet Nationale ombudsman is de Nationale ombudsman als bedoeld in artikel 2 van de Wet Nationale ombudsman bevoegd verzoekschriften als bedoeld in artikel 9:18 van de Algemene wet bestuursrecht te behandelen.

~~Hoofdstuk 3: Bevoegdheden van het samenwerkingsverband~~

~~*Afdeling 1: Bevoegdheden van het bestuur*~~

~~Artikel 29: Bevoegdheden~~

~~Het bestuur van het samenwerkingsverband is bevoegd tot regeling en bestuur ter behartiging van die belangen die aan het samenwerkingsverband zijn opgedragen.~~

~~Artikel 30: Overdracht bevoegdheden~~

~~4.~~ ~~Het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden draagt aan het Algemeen bestuur van het samenwerkingsverband de bevoegdheid tot heffing en invordering van alle door het algemeen bestuur van het waterschap Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden ingestelde waterschapsbelastingen over, voor zover deze waterschapsbelastingen later niet zijn opgeheven.~~

~~5.~~ ~~De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het Algemeen bestuur van samenwerkingsverband over de bevoegdheid tot heffing en invordering van de volgende gemeentelijke belastingen, voor zover de betreffende belasting door de raad van die gemeente is ingesteld en niet later weer is opgeheven:~~

- **~~a.~~** ~~de onroerende zaakbelasting, bedoeld in artikel 220 van de Gemeentewet;~~
- **~~b.~~** ~~de forensenbelasting, bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet;~~
- **~~c.~~** ~~de toeristenbelasting, bedoeld in artikel 224 van de Gemeentewet;~~
- **~~d.~~** ~~de hondenbelasting, bedoeld in artikel 226 van de Gemeentewet;~~
- **~~e.~~** ~~de precariobelasting, bedoeld in artikel 228 van de Gemeentewet;~~
- **~~f.~~** ~~de rioolheffing, bedoeld in artikel 228a van de Gemeentewet;~~
- **~~g.~~** ~~reinigingsrechten geheven krachtens artikel 229, eerste lid onder a en b, van de Gemeentewet;~~
- **~~h.~~** ~~de vermakelijkhedenretributie, bedoeld in artikel 229, eerste lid onder c, van de Gemeentewet;~~
- **~~i.~~** ~~de BIZ-bijdrage, bedoeld in artikel 1 van de Experimentenwet BI-zones, of bedoeld in artikel 1 van de Wet op de bedrijveninvesteringzones;~~
- **~~j.~~** ~~de afvalstoffenheffing, bedoeld in artikel 15.33 van de Wet milieubeheer en~~
- **~~k.~~** ~~de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten, bedoeld in artikel 221 van de Gemeentewet~~

~~6.~~ ~~De colleges van de deelnemende gemeenten dragen aan het samenwerkingsverband over de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken.~~

~~Artikel 31: Additionele overdracht~~

~~4.~~ ~~Het college van een deelnemende gemeente kan de bevoegdheid tot heffing en invordering van andere gemeentelijke belastingen dan bedoeld in artikel 30 overdragen aan het samenwerkingsverband.~~

~~5.~~ ~~Het college van een deelnemende gemeente kan taken en bevoegdheden in het kader van basisadministraties of basisregistraties overdragen aan het samenwerkingsverband.~~

~~6.~~ ~~Het bestuur neemt hetgeen dat op grond van de vorige leden is overgedragen, op in een register bij de gemeenschappelijke regeling en zendt deze ter kennisname aan de colleges en aan gedeputeerde staten, overeenkomstig het bepaalde in artikel 26, vierde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.~~

~~Artikel 32: VERVALLEN~~

~~Artikel 33: Bevoegdheid~~

1. Het bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.
2. Het bestuur is bevoegd tot het procederen in kort geding en tot voeging in strafzaken als bedoeld in artikel 51a van het Wetboek van Strafvordering.
3. Het bestuur is bevoegd, indien ingevolge wettelijk voorschrift aan de gemeente of aan het gemeentebestuur respectievelijk het waterschap of aan het waterschapsbestuur hetzij een recht van beroep hetzij een recht bezwaar te maken toekomt, om spoedshalve beroep in te stellen of bezwaar te maken alsmede, voor zover de voorschriften dat toelaten, om schorsing van het aangevochten besluit of om een voorlopige voorziening ter zake te verzoeken.
4. Het bestuur beheert de inkomsten, uitgaven en het vermogen van het samenwerkingsverband.
5. Het bestuur houdt een register bij van de belastingverordeningen waarvan de bestuursorganen van het samenwerkingsverband belast zijn met de heffing en invordering. In het register worden tevens de bij de die belastingverordeningen behorende kwijtscheldingsregelingen opgenomen.
6. Het bestuur oefent de bevoegdheden en verplichtingen uit die bij of krachtens de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Invorderingswet 1990, de Kostenwet invordering rijksbelastingen, Hoofdstuk XV van de Gemeentewet, Hoofdstuk XVI van de Waterschapswet, Hoofdstuk 7 van de Waterwet, de Wet milieubeheer en de Wet waardering onroerende zaken zijn toegekend aan de Minister van Financiën, het bestuur van 's Rijksbelastingdienst en de directeur, respectievelijk de colleges, met inachtneming van het bepaalde in artikel 30 en 31.
7. Het bestuur is belast met het houden van toezicht op de uitoefening van de bevoegdheden door de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van het samenwerkingsverband en de belastingdeurwaarder.
8. Het bestuur is bevoegd tot aanwijzing van een of meer ambtenaren als bedoeld in de artikelen 23 tot en met 27.
9. Het bestuur is bevoegd tot het vaststellen van beleidsregels en het per geval of in het algemeen instructies geven ter zake van de uitoefening van bevoegdheden door de heffingsambtenaar, de invorderingsambtenaar, de ambtenaar van het samenwerkingsverband onderscheidenlijk de belastingdeurwaarder voor de uitoefening van hun bevoegdheden.
10. Het bestuur is bevoegd tot het stellen van nadere regels met betrekking tot de heffing en invordering van belastingen.
11. Het bestuur is bevoegd tot het geheel of gedeeltelijk oninbaar verklaren van de belasting.
12. Het bestuur is bevoegd tot het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelname daaraan.

Artikel 34: Mandaat

1. Het bestuur kan mandaat verlenen aan een of meer leden van het bestuur.
2. Het bestuur kan tevens mandaat verlenen aan de secretaris, voor zover de aard van de bevoegdheid zich niet tegen mandatering verzet. Het bestuur kan de secretaris toestaan ondermandaat te verlenen.

Artikel 35: Inlichtingen en verantwoording

3. Een lid van het bestuur geeft het college van de deelnemer die hem heeft aangewezen alle inlichtingen die door één of meer leden van dat college worden gevraagd.
4. Een lid van het bestuur kan door het college van de deelnemer dat hem heeft aangewezen, ter verantwoording worden geroepen voor het door hem in het bestuur gevoerde beleid.
5. Het bepaalde in het eerste en tweede lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van de vertegenwoordigende organen van de deelnemers
6. Het bepaalde in de voorgaande leden is van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden.
7. Het bestuur geeft de vertegenwoordigende organen van de deelnemers mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen.
8. Het bestuur geeft de vertegenwoordigende organen schriftelijk alle inlichtingen die deze organen nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.

Afdeling 2: De taken en bevoegdheden van de voorzitter

Artikel 36: Taken

1. ~~De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van het samenwerkingsverband.~~
2. ~~De voorzitter heeft de leiding van de vergaderingen van het bestuur.~~
3. ~~De voorzitter ondertekent alle stukken welke van het bestuur uitgaan.~~

~~**Artikel 37: VERVALLEN**~~
~~**Artikel 38: VERVALLEN**~~

Hoofdstuk 4: Ambtelijk apparaat BghU

Artikel ~~39~~ 31: Ambtelijk~~e organisatie~~ apparaat

1. ~~Het samenwerkingsverband~~ De BghU heeft een ambtelijke organisatie, met aan het hoofd een directeur.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt een organisatieverordening vast.

Hoofdstuk 5: ~~Financiën van het samenwerkingsverband~~ Begroting, rekening, administratie en controle

Afdeling 1: Inleidende bepalingen

Artikel 32: Kostentoerekening

1. Het Algemeen Bestuur stelt jaarlijks, als onderdeel van de begroting, binnen de kaders van de bijdrageverordening als bedoeld in het ~~derde~~ tweede lid, de toerekening van de kosten vast voor de uitvoering van de taken als bedoeld in artikel 3 onderscheidenlijk artikel 4.
2. Het Algemeen Bestuur stelt een bijdrageverordening vast met daarin de methode en richtlijnen voor de kostenverdeelsleutel.
3. In afwijking van artikel 8, tweede lid wordt de bijdrageverordening als bedoeld in het tweede lid van dit artikel vastgesteld bij unanimiteit.

Artikel 33: Inrichting

1. De begroting, de begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig artikel 198 van de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.
2. Op de administratie en controle is Hoofdstuk XIV van de Gemeentewet alsmede het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 2: De begroting

Artikel 34: Kadernota

Het Dagelijks Bestuur zendt uiterlijk voor 30 januari ~~30 april~~ van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de vertegenwoordigende organen.

~~**Artikel 43: Begroting**~~

1. ~~Voor alle aan het samenwerkingsverband opgedragen taken brengt het bestuur jaarlijks op de begroting de bedragen die daarvoor beschikbaar door de deelnemers beschikbaar worden gesteld.~~
2. ~~De begroting bevat mede een bedrag voor onvoorziene uitgaven.~~
3. ~~De begroting moet in evenwicht zijn. Hiervan kan worden afgeweken indien aannemelijk is dat het evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal zijn gebracht.~~
4. ~~Ten laste van het samenwerkingsverband kunnen slechts lasten en daarmee overeenstemmende balansmutaties worden genomen tot de bedragen die hiervoor op de begroting zijn gebracht.~~
5. ~~Het begrotingsjaar is het kalenderjaar.~~

Artikel 35: Ontwerpbegroting

1. Het Dagelijks Bestuur stuurt jaarlijks vóór 30 april de ontwerpbegroting voor het komende kalenderjaar, evenals de financiële beleidsuitgangspunten voor de komende jaren (meerjarenraming), aan de vertegenwoordigende organen.
2. De vertegenwoordigende organen kunnen binnen twaalf weken, na ontvangst van de ontwerpbegroting het Dagelijks Bestuur hun zienswijze naar voren brengen.
3. Het Dagelijks Bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze zijn vervat, bij de ontwerpbegroting, zoals het Algemeen Bestuur wordt aangeboden. Het Dagelijks Bestuur stelt de vertegenwoordigende organen voorafgaande aan het vaststellen van de begroting door het Algemeen Bestuur schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze.
4. Het Dagelijks Bestuur stuurt de begroting binnen twee weken na vaststelling, maar in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan Gedeputeerde Staten.
5. Op wijzigingen van de begroting zijn voorgaande bepalingen van overeenkomstige toepassing.
6. In gevallen, dit ter beoordeling van het Algemeen Bestuur, kan een wijziging van de begroting die geen verhoging tot gevolg heeft van begrote deelnemersbijdragen voor het betreffende begrotingsjaar worden vastgesteld door het Algemeen Bestuur zonder dat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers hun zienswijze hebben kunnen geven. Van de vaststelling door het Algemeen Bestuur van een dergelijke begrotingswijziging wordt mededeling gedaan aan de vertegenwoordigende organen.

1. ~~Het bestuur zendt de ontwerpbegroting twaalf weken voordat zij door het bestuur wordt behandeld toe aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers.~~
2. ~~De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de deelnemers voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van kosten algemeen verkrijgbaar gesteld. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling geschiedt openbare kennisgeving.~~
3. ~~De vertegenwoordigende organen van de deelnemers kunnen bij het bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen.~~
4. ~~Het bestuur stelt de vertegenwoordigende organen voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt~~
5. ~~Het eerste en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen van de deelnemers.~~

~~Artikel 45: Vaststelling begroting~~

1. ~~Het bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. In afwijking van artikel 12, eerste lid, wordt de begroting bij drie vierde meerderheid vastgesteld. Het bestuur streeft naar consensus bij de vaststelling van de begroting.~~
2. ~~Het bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.~~
3. ~~Het bestuur zendt, zo nodig, de begroting aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijzen naar voren kunnen brengen.~~
4. ~~Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen.~~
5. ~~Op besluiten tot wijziging van de begroting zijn van overeenkomstige toepassing:~~
   a. ~~het eerste lid, met uitzondering van de eerste volzin;~~
   b. ~~het tweede lid, met dien verstande dat de wijziging niet voor 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft aan gedeputeerde staten hoeft te worden gezonden, en~~
   c. ~~Het derde lid, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen van de deelnemers.~~

Artikel 36: Bijdrage deelnemers

1. In de begroting wordt aangegeven de door elke deelnemer, voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft, verschuldigde bijdrage.
2. De deelnemers betalen bij wijze van bevoorschotting volgens een nader vast te stellen ritme.

3. De deelnemers dragen zorg voor dat de BghU te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
4. De deelnemers staan gezamenlijk garant voor de juiste betaling van rente, aflossing, boeten en kosten van de door de BghU af te sluiten langlopende leningen, kasgeldleningen en in rekening courant op te nemen gelden, naar verhouding van de in het eerste lid bedoelde bijdrage op 1 januari van het jaar waarin de rente en aflossing is verschuldigd.

Afdeling 3: Jaarrekening

Artikel 37: Jaarrekening en jaarverslag

~~**1.** Het bestuur legt over elk begrotingsjaar verantwoording af aan de colleges over het door hem gevoerde bestuur, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag.~~
~~**2.** De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. Het bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.~~
~~**3.** Het bestuur stelt de jaarrekening en het jaarverslag vast in het jaar volgende op het jaar waarop ze betrekking hebben. De jaarrekening betreft alle baten en lasten van het samenwerkingsverband.~~
~~**4.** Het bestuur zendt voor 15 april van het jaar na afloop van dat waarvoor de jaarrekening dient, de voorlopige jaarrekening aan de vertegenwoordigende organen.~~
~~**5.** Het bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten.~~

1. Van in de inkomsten en uitgaven van de BghU over het afgelopen jaar wordt door het Dagelijks Bestuur verantwoording afgelegd aan het Algemeen Bestuur onder overlegging van de jaarrekening met de daarbij behorende bescheiden.
2. Het Dagelijks Bestuur zendt vóór 30 april van het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben, de voorlopige jaarstukken, bestaande uit de concept jaarrekening en het concept jaarverslag, aan de vertegenwoordigende organen van de deelnemers van de BghU.
3. Het Algemeen Bestuur stelt jaarlijks vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben, de jaarstukken vast.
4. Het Dagelijks Bestuur zendt de jaarstukken binnen twee weken na vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarstukken betrekking hebben, toe aan gedeputeerde staten van Utrecht.
5. Na vaststelling van de jaarstukken zendt het Dagelijks Bestuur deze aan de vertegenwoordigende organen.

~~**Artikel 47: Garantstelling**~~

~~De deelnemers zullen er steeds zorg voor dragen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.~~

Artikel 38: Definitieve bijdrage

1. In de jaarrekening wordt de door elk van de deelnemers over het betreffende dienstjaar werkelijk verschuldigde bijdrage opgenomen.
2. Verrekening van het verschil tussen het op grond van artikel 36 van deze regeling bepaalde bedrag en de werkelijk verschuldigde bijdrage vindt plaats terstond na de in artikel 37, vijfde lid van deze regeling bedoelde mededeling.

Hoofdstuk 6: Toetreding, uittreding, wijziging, opheffing

Artikel 39 ~~48~~: Toetreding

1. Het college van burgemeester en wethouders van een gemeente of het Dagelijks Bestuur van een waterschap dat wenst toe te treden, dient hiertoe een verzoek in bij het Dagelijks Bestuur. ~~van het~~

~~samenwerkingsverband~~. Het college van de desbetreffende gemeente of het dagelijks bestuur van het desbetreffende waterschap voegt hierbij het besluit tot toestemming van de gemeenteraad respectievelijk het algemeen bestuur van het waterschap als bedoeld in artikel 61, ~~tweede~~ vierde lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

2. Het Dagelijks Bestuur legt het verzoek tot toetreding ter advisering voor aan het Algemeen Bestuur.
3. Vervolgens zendt het Dagelijks Bestuur het verzoek tot toetreding met het advies van het Algemeen Bestuur toe aan het Dagelijks Bestuur van het waterschap en de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemers en verzoekt de deelnemers tot het nemen van een besluit omtrent de verzochte toetreding. Van hun besluit stellen de deelnemers het Algemeen Bestuur schriftelijk in kennis.
4. Toetreding kan geschieden nadat de colleges en het toetredende bestuursorgaan hiertoe eensluidend hebben besloten.
5. Het Algemeen Bestuur kan algemene en specifieke regels stellen omtrent de toetreding van nieuwe waterschappen of gemeenten.
6. De toetreding gaat in op de datum waarop de aangepaste gemeenschappelijke regeling in werking treedt.
7. Het college van burgemeester en wethouders of het college van een waterschap dat toetreedt, doet zo spoedig mogelijk de nodige aanwijzing overeenkomstig het bepaalde in artikel 7 van deze regeling.

Artikel 40 ~~49~~: Uittreding

1. Een deelnemer kan uittreden uit de regeling.
2. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één kalenderjaar in acht genomen. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is uittreding niet mogelijk.
3. Het voornemen tot uittreding wordt, na verkregen toestemming door het betreffende college bij aangetekende kennisgeving aan het Algemeen bestuur van ~~het samenwerkingsverband~~ de BghU en aan de andere deelnemers meegedeeld.
4. Na ontvangst van de in het tweede lid vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke derde opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.
5. Op grond van het in het ~~derde~~ vierde lid opgestelde uittredingsplan besluit het college dat een kennisgeving als bedoeld in het ~~tweede~~ derde lid heeft gedaan of daadwerkelijk tot uittreding wordt overgegaan. Het college besluit hier niet toe dan nadat het toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan heeft gekregen als bedoeld in artikel 61, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het college zendt zijn besluit tot uittreding, alsmede het toestemmingsbesluit van het vertegenwoordigend orgaan, aan het Algemeen Bestuur. De procedure voor uittreding vangt aan de dag nadat het bestuur de besluiten heeft ontvangen.
6. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het Algemeen bestuur, inventariseert het Algemeen Bestuur met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding en legt deze vast in een concept uittredingsplan. Onder de gevolgen van de uittreding worden verstaan de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de uittreding.
7. De vertegenwoordiger van de uittredende deelnemer in het Algemeen Bestuur houdt gedurende de periode van het besluit tot uittreding tot de daadwerkelijke uittreding bij de beraadslaging in en besluitvorming door het Algemeen Bestuur rekening met de belangen van het samenwerkingsverband zoals deze zich kunnen voordoen vanaf het moment van daadwerkelijke uittreding. Indien nodig neemt deze vertegenwoordiger geen deel aan de beraadslaging en stemmingen van het Algemeen Bestuur.
8. Indien de uittreding een wijziging van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk maakt, stelt het bestuur, ter voorbereiding op zijn besluitvorming, een voorstel op voor wijziging van deze regeling. Artikel ~~50~~ 45 is onverkort van toepassing.

Artikel 41 Procedure voor vaststelling uittredingsplan

1. Wanneer toepassing wordt gegeven aan artikel 40 ~~9~~, ~~vierde~~ vijfde lid, stelt het Algemeen Bestuur het uittredingsplan vast. De in het uittredingsplan omschreven financiële verplichtingen zijn voor de uittredende deelnemer bindend.
2. Het uittredingsplan bepaalt met inachtneming van het bepaalde in deze regeling de systematiek voor de berekening van de financiële gevolgen van de uittreding te betalen door de uittredende deelnemer.
3. Het uittredingsplan bevat een voorlopige berekening van de financiële gevolgen van de uittreding, te betalen door de uittredende deelnemer, hierna te noemen: de voorlopige uittreedsom.
4. Ten minste acht maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het Algemeen Bestuur het voorlopige uittredingsplan en de voorlopige uittreedsom vast. Het Algemeen Bestuur baseert de berekening van de voorlopige uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken boekjaar.

5. Uiterlijk zes maanden voorafgaand aan het moment van uittreding, stelt het Algemeen Bestuur het definitieve uittredingsplan en de definitieve uittreedsom vast. Het Algemeen Bestuur baseert de berekening van de definitieve uittreedsom op de systematiek als bedoeld in het tweede lid en op de jaarrekening van het meest recent verstreken begrotingsjaar.
6. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld is de uittredende deelnemer gehouden om binnen zes maanden de daarin voor hem omschreven financiële verplichtingen aan het samenwerkingsverband te voldoen.
7. De kosten van het opstellen van het uittredingsplan komen voor rekening van de deelnemer die het voornemen heeft om uit te treden.
8. De leden van het Algemeen Bestuur kunnen het uittredingsplan op de voor hen gebruikelijke wijze voor consultatie toezenden aan hun vertegenwoordigend orgaan.
9. De ondernemingsraad van het samenwerkingsverband wordt in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de personele en organisatorische gevolgen die voortvloeien uit het uittredingsplan, overeenkomstig de bepalingen in de Wet op de ondernemingsraden.

Artikel 42 Onafhankelijke externe deskundige

1. Na ontvangst van de in artikel 40 ~~9~~, ~~tweede~~ derde lid, vermelde kennisgeving wordt een in overleg met de uittredende deelnemer aan te wijzen onafhankelijke externe deskundige opdracht verleend een uittredingsplan op te stellen als ware tot opheffing van de regeling besloten.
2. Ter voorbereiding op de besluitvorming van het Algemeen Bestuur, stelt het Algemeen Bestuur een projectgroep samen die onder leiding van de onafhankelijke externe deskundige het concept-uittredingsplan voorbereid.
3. Het Algemeen Bestuur geeft een onafhankelijke financieel deskundige, niet zijnde de onafhankelijk externe deskundige bedoeld in het eerste lid, opdracht om het door de projectgroep voorbereide concept uittredingsplan te toetsen, nadat voor de opdracht instemming is verkregen van de uittredende deelnemer.
4. De kosten voor het inschakelen van een onafhankelijke externe financieel deskundige zijn voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. Het tarief van de onafhankelijke externe financieel deskundige dient in overeenstemming te zijn met hetgeen voor dit soort werkzaamheden in de desbetreffende adviesbranche gebruikelijk is.

Artikel 43 Uittreedsom

1. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van de directe kosten van uittreding (frictiekosten en desintegratiekosten), verminderd met het aandeel van de uittredende deelnemer in het eigen vermogen minus de bestemmingsreserves van het samenwerkingsverband op de datum van uittreding.
2. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting, met dien verstande dat:
   a. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het samenwerkingsverband die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer, zoals inhuur externe deskundigen, een accountant en een advocaat.
   b. Onder desintegratiekosten worden verstaan kosten te maken door en de schade voor het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.
   c. Het bepaalde in het tweede lid onder b is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het samenwerkingsverband die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van vijf jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding. Voor de periode van vijf jaar is aansluiting gezocht bij de termijn van de begrotingssystematiek.
3. Het samenwerkingsverband brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.
4. Kosten die de uittredende deelnemer maakt ter voorbereiding op of als gevolg van de beslissing tot uittreding komen voor rekening van de uittredende deelnemer.
5. De waarde van de personeelsformatie die de uittredende deelnemer als gevolg van de uittreding eventueel overneemt van het samenwerkingsverband wordt gekapitaliseerd en in mindering gebracht op de uittreedsom.
6. Het samenwerkingsverband is gehouden redelijkerwijs al het mogelijke te doen om de uittredingskosten zo laag mogelijk te houden. Het voorgaande hoeft niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het bestuur van het besluit tot uittreding.

7. Het samenwerkingsverband en de uittredende deelnemer zijn gehouden om in het kader van de bepaling van de inhoud van het uittredingsplan alle relevante informatie over en weer te verstrekken.

Artikel 44 Overige bepalingen rond uittreding

1. De raming en berekening van de kosten voor uittreding wordt gebaseerd op de feiten en omstandigheden die bekend zijn tot aan het moment van de daadwerkelijke uittreding.
2. Beleidswijzigingen, wijziging van economische omstandigheden en wijziging van inzichten die zich zullen voordoen of opkomen na het moment van de daadwerkelijke uittreding kunnen niet worden betrokken bij de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
3. Feiten en omstandigheden die zich hebben voorgedaan na het moment van daadwerkelijke uittreding kunnen niet leiden tot wijziging van de hoogte van de uittreedsom, tenzij de uittredende deelnemer dan wel het Algemeen Bestuur kan aantonen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou zijn bepaald indien:
   a. De wederpartij onjuiste inlichtingen heeft verstrekt waarvan deze diende aan te nemen dat de hoogte van de uittreedsom anders zou luiden indien deze onjuiste inlichtingen niet zouden zijn verstrekt;
   b. De wederpartij inlichtingen die hem op het moment van het bepalen van de uittreedsom bekend waren niet heeft verstrekt terwijl de wederpartij redelijkerwijs had moeten aannemen dat deze inlichtingen van invloed zouden kunnen zijn op de bepaling van de hoogte van de uittreedsom.
4. Bij de voorbereiding van het concept-uittredingsplan biedt het Algemeen Bestuur de uittredende deelnemer de keuze tussen betaling van een uittreedsom in een aantal termijnen of voor betaling van de uittreedsom in één keer. In het definitieve uittredingsplan bepaalt het Algemeen Bestuur conform de voorkeur van de uittredende deelnemer of de uittreedsom in een daarbij te bepalen aantal termijnen of in één keer dient te betalen.

Artikel 45 ~~50~~: Wijziging van de regeling

1. ~~De colleges of het bestuur kunnen een voorstel tot wijziging van de regeling indienen bij het bestuur.~~
2. ~~Het bestuur zendt het wijzigingsvoorstel aan de colleges.~~
3. ~~Wijziging kan geschieden nadat de colleges hiertoe unaniem hebben besloten.~~
4. ~~De wijziging bepaalt zelf wanneer deze in werking treedt, met in acht neming van het hieromtrent in artikel 26 van de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalde.~~
   1. Zowel het Algemeen Bestuur, als de colleges van de deelnemers aan deze regeling kunnen voorstellen doen tot wijziging van de regeling.
   2. Het Algemeen Bestuur zendt het ontwerp tot wijziging van de regeling toe aan de colleges van de deelnemers. De colleges zenden het ontwerp tot wijziging aan de vertegenwoordigende organen. De vertegenwoordigende organen kunnen binnen acht weken een zienswijze indienen.
   3. Wijziging van de regeling kan plaatsvinden bij daartoe strekkende eensluidende besluiten van de colleges van alle deelnemers na verkregen toestemming van de vertegenwoordigende organen conform artikel 1 Wgr.
   4. Een besluit tot wijziging dat conform het gestelde artikel 1, respectievelijk artikel 61 Wgr tot stand is gekomen, treedt in werking op de in het wijzigingsbesluit genoemde datum, tenzij de datum van bekendmaking is gelegen na de in het wijzigingsbesluit opgenomen datum.

Artikel 46 ~~51~~: Opheffing en liquidatie

1. ~~De colleges kunnen een voorstel tot opheffing van de regeling indienen bij het Algemeen Bestuur.~~
2. ~~Het Algemeen Bestuur zendt het voorstel aan de colleges.~~
3. ~~Opheffing kan geschieden nadat de colleges hiertoe unaniem hebben besloten.~~
4. ~~Bij opheffing van de regeling wordt een plan opgesteld als bedoeld in artikel 490, derde vierde lid. Het bepaalde in artikel 49, derde, vijfde, zesde en zevende 40, vierde, zesde, zevende en achtste lid is van overeenkomstige toepassing~~.
1. Tot opheffing van deze regeling kan slechts worden overgegaan bij daartoe gelijkluidende besluiten van de colleges van alle deelnemers.
2. Een besluit tot opheffing vermeldt de datum waarop de opheffing ingaat. De opheffing gaat eerst in nadat deze is bekend gemaakt.
3. Het dagelijks bestuur zal, nadat tot opheffing besloten is, overgaan tot de voorbereiding van de liquidatie van BghU en stelt daartoe zo spoedig mogelijk een ontwerp liquidatieplan op. Het liquidatieplan wordt - nadat de vertegenwoordigende organen zijn gehoord - vastgesteld door het Algemeen Bestuur. In het liquidatieplan kan van de bepalingen van deze regeling worden afgeweken.
4. Het Dagelijks Bestuur is belast met de liquidatie conform het liquidatieplan.

5. Van het besluit tot liquidatie wordt Gedeputeerde Staten in kennis gesteld.
6. Het openbaar lichaam blijft na zijn ontbinding voortbestaan voor zover dit tot vereffening van zijn vermogen nodig. Zo nodig blijven de bestuursorganen en commissies van BghU ook na het tijdstip van opheffen in functie totdat de liquidatie is beëindigd.

Hoofdstuk 7: Overige bepalingen

~~**Artikel 52: Archief**~~

1. ~~Het bestuur draagt de zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het samenwerkingsverband BghU overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de wettelijke voorschriften.~~
2. ~~Het bestuur stelt, met inachtneming van de Archiefwet 1995, regels vast omtrent de zorg voor de bewaring en het beheer van de archiefbescheiden, alsmede omtrent het toezicht daarop.~~
3. ~~In geval van toetreding, uittreding of opheffing van de regeling draagt het bestuur zorg voor het treffen van voorzieningen voor de archiefbescheiden.~~

Artikel 47: Archief

Het Dagelijks Bestuur draagt zorg voor de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam.

Artikel 48: Archiefbeheer

1. De secretaris is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
2. Het Dagelijks Bestuur stelt voorschriften vast voor het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet naar de archiefbewaarplaats zijn overgebracht.

Artikel 49: Archiefbewaarplaats

Voor de bewaring van de over te brengen archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam wordt aangewezen de archiefbewaarplaats van het Utrechts Archief.

Artikel 50: Toezicht

Met het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, voor zover deze niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats, is belast de archivaris van het Utrechts Archief.

Artikel 51: Verantwoording

1. De archivaris van het Utrechts Archief brengt tweejaarlijks aan het Dagelijks Bestuur verslag uit over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de organen van het openbaar lichaam, die nog niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.
2. Het Dagelijks Bestuur brengt tweejaarlijks verslag uit aan het Algemeen Bestuur over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden en de uitvoering van het archiefbeheer van de organen van het openbaar lichaam.

Artikel 52: Terbeschikkingstelling

1. De deelnemers aan de regeling stellen tijdig aan het Dagelijks Bestuur van het openbaar lichaam de archiefbescheiden beschikbaar, die nodig zijn voor de uitvoering van de overgedragen taken.
2. In een verklaring van terbeschikkingstelling worden de periode van terbeschikkingstelling en het toezicht op het beheer van de ter beschikking gestelde archiefbescheiden vastgelegd.
3. In de verklaring kunnen nadere voorwaarden worden gesteld aan de terbeschikkingstelling.

Artikel 53: Uitvoeringsprotocol

1. Het Algemeen Bestuur stelt een uitvoeringsprotocol vast waarin ten minste aan bod komen:
- **a.** de randvoorwaarden en uitgangspunten voor de dienstverlening van het samenwerkingsverband;
- **b.** de door het samenwerkingsverband te leveren producten en diensten;
- **c.** de definitie van resultaatgebieden;

d. de wijze van aanslagoplegging;
e. de invulling van klantcontacten;
f. het regime voor afdrachten;
g. de wederzijdse uitwisseling van eigendom en gegevens;
h. de werkrelatie tussen het samenwerkingsverband en de deelnemers, en
i. de invulling van overlegstructuren tussen het samenwerkingsverband en de deelnemers.

Artikel 54: Maatwerkparagraaf

Binnen de kaders van het uitvoeringsprotocol, bedoeld in artikel 53, kan het samenwerkingsverband jaarlijks met iedere afzonderlijke deelnemer een maatwerkparagraaf in het uitvoeringsprotocol afspreken waarbij nadere afspraken kunnen worden gemaakt over additionele taken als bedoeld in artikel ~~31~~ 4.

Artikel 55: Secretarissenoverleg

Het Dagelijks Bestuur stelt een verordening vast waarbij een adviesgroep, onder de naam secretarissenoverleg, wordt ingesteld. De secretaris onderscheidenlijk de secretaris-directeur kan zich laten vertegenwoordigen.

Artikel 56: Geschillen

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 28 en artikel 62 van de Wet gemeenschappelijke regelingen worden geschillen over de toepassing van de regeling, in de ruimste zin van het woord, onderworpen aan een niet-bindend deskundigenadvies.
2. Voordat wordt overgegaan tot het vragen van het in het eerste lid bedoelde deskundigenadvies, wordt het geschil besproken tussen een afvaardiging van het Algemeen Bestuur en een afvaardiging van het college waarmee het geschil bestaat.
3. Indien het in het tweede lid bedoelde overleg niet tot een oplossing leidt, benoem~~en~~ het Algemeen Bestuur en het college waarmee het geschil bestaat elk een onafhankelijke deskundige. Beide deskundigen benoemen een derde deskundige, die tevens als Voorzitter van de adviescommissie optreedt. Het Algemeen Bestuur treedt mede namens het betreffende college op als opdrachtgever van de commissie. In de opdracht wordt tenminste het probleem geschetst, worden de te beantwoorden vragen geformuleerd en wordt de termijn genoemd waarbinnen de commissie haar advies dient uit te brengen.
4. De in het derde lid bedoelde commissie regelt zelf de wijze waarop zij haar advies tot stand brengt. Het advies wordt tegelijkertijd toegezonden aan het Algemeen Bestuur en aan het betreffende college.
5. Op basis van het advies treden de in het tweede lid bedoelde personen nogmaals in overleg om te trachten tot een oplossing van het geschil te komen. Indien het overleg niet tot een oplossing leidt, is elk der partijen vrij om het geschil overeenkomstig het gestelde in artikel 28 van de Wet gemeenschappelijke regelingen voor te leggen aan gedeputeerde staten.
6. De kosten van de adviescommissie worden door het Algemeen Bestuur en het betreffende college ieder voor de helft gedragen.

Hoofdstuk 8: Slotbepalingen

Artikel 57: Inwerkingtreding

Deze gewijzigde regeling treedt in werking op de eerste dag van de maand nadat de regeling overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke regelingen bekend is gemaakt, doch niet eerder dan met ingang van 1 januari 2020~~7~~7 en vervangt de Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 201~~6~~627.

Artikel 58: Duur van de regeling

De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 59: Evaluatie

1. Het Algemeen Bestuur evalueert in het jaar voorafgaande aan reguliere gemeenteraadsverkiezingen de samenwerking en gaat daarbij in elk geval in op het functioneren van het samenwerkingsverband.

2. De resultaten van de evaluatie, bedoeld in het eerste lid, worden uiterlijk in januari van het jaar van de gemeenteraadsverkiezing aangeboden aan de colleges en de vertegenwoordigende organen.

Artikel 60: Citeerwijze

Deze regeling kan worden aangehaald als “Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht 2020~~07~~”.

Artikel 61: Overgangsbepaling

1. ~~Het reglement van orde, bedoeld in artikel 7 van de Gemeenschappelijke regeling~~

   ~~Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, zoals vastgesteld door het algemeen bestuur blijft van kracht ten aanzien van het bestuur van het samenwerkingsverband, totdat het bestuur het reglement intrekt of wijzigt. Het reglement wordt geacht te zijn vastgesteld op grond van artikel 5 van deze regeling.~~
2. De delegatiebesluiten genomen krachtens artikel ~~37~~ 3 en 4 van de Gemeenschappelijke regeling Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht blijven van kracht, in die zin dat bevoegdheden die aan het algemeen bestuur onderscheidenlijk het alge zijn toegekend thans aan het bestuur van het samenwerkingsverband worden toegekend. De delegatiebesluiten worden geacht te zijn vastgesteld op grond van artikel ~~31~~ 3 en 4 van deze regeling.
3. ~~Door het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht vastgestelde mandaatbesluiten en overige regelingen blijven van kracht en worden geacht te zijn vastgesteld door het bestuur van het samenwerkingsverband.~~
4. ~~Het vorige lid geldt niet ten aanzien van bepalingen in door het algemeen bestuur van het openbaar lichaam Belastingsamenwerking gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht vastgestelde bepalingen waarbij taken of bevoegdheden worden overgedragen aan het dagelijks bestuur van datzelfde openbaar lichaam. Deze regelingen komen te vervallen~~.

Ondertekening

Aldus besloten en akkoord door:

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bunnik, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Houten, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Lopik, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nieuwegein, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Stichtse Vecht, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Utrechtse Heuvelrug, d.d. De secretaris,

De burgemeester,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zeist, d.d.

De secretaris, De burgemeester,

Het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden,

De secretaris, De dijkgraaf,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5124
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.3
Titel	Raadsvoorstel Verordening behandeling bezwaarschriften
ID	5354
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	DB van de Raad
Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	22 januari 2026

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de raad
Kenmerk	34053078
Vergaderdatum Raad	26 februari 2026
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht inclusief bijbehorende toelichting vast te stellen.
2. De bevoegdheid om de beslissing op bezwaar op grond van artikel 7:10, derde lid Algemene wet bestuursrecht te verdagen met zes weken, te mandateren aan de griffier.

Samenvatting

De huidige Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften dateert van 10 februari 1994. Het betreft een verordening waarin de bezwaarprocedure voor alle bestuursorganen van de gemeente Utrecht is geregeld (college, raad en burgemeester). Voor de afhandeling van bezwaarschriften tegen besluiten van de raad is een bezwaarschriftencommissie ingesteld bestaande uit raadsleden. De commissie is belast met het horen van bezwaarmakers en andere belanghebbenden en het uitbrengen van advies over de te nemen beslissing op bezwaar aan de raad.
De afgelopen jaren is meermaals gesproken over de invulling van de bezwaarprocedure en over andere mogelijke organisatievormen.
Uiteindelijk heeft dit erin geresulteerd dat het DB op 6 november 2025 heeft gekozen voor de werkwijze waarbij sprake is van een onafhankelijke adviescommissie die belast is met het horen van bezwaarmakers en het uitbrengen van advies aan de raad. Het betreft een commissie waarbij sprake is van een externe deskundig voorzitter en raadsleden als leden.
De nieuwe werkwijze maakt aanpassing van de Verordening noodzakelijk. Daarnaast is, in overleg met de ambtelijke organisatie, besloten om een Verordening op te stellen die alleen betrekking heeft op de bezwaarprocedure bij de raad. Het college zal zelf zorgdragen voor de regeling benodigd voor de behandeling van bezwaarschriften gericht tegen besluiten van het college en besluiten van de burgemeester. Tot slot is de huidige verordening zeer gedateerd en is actualisatie noodzakelijk.

Context

Aanleiding

Op 26 april 2024 is op verzoek van de huidige bezwaarschriftencommissie een ambtelijke discussienotitie opgesteld waarin de verschillende mogelijkheden om de bezwaarprocedure te organiseren uiteen zijn gezet.
In de vergadering van 18 januari 2024 heeft het DB in een gesprek met de voorzitter van de bezwaarschriftencommissie de voorzitter verzocht om na te denken over de toekomst van de commissie en de invulling van de bezwaarprocedure voor de raad. Afgesproken is dat de ambtelijke notitie eerst zou worden besproken in de bezwaarschriftencommissie en vervolgens in technische sessies met de raad. Op 29 augustus 2024 heeft een drietal technische sessies plaatsgevonden met de raad waarin alle mogelijke opties zijn gepresenteerd en de mening van raadsleden is gepeild.
De technische sessies hebben geen eenduidige uitkomst laten zien. Wel is uit aanvullende gesprekken met individuele raadsleden de wens naar boven gekomen dat de raad betrokken blijft bij het horen van bezwaarmakers.
Op basis van dit uitgangspunt was de keuze beperkt tot twee opties:

1. handhaven van de huidige constructie waarbij de adviescommissie alleen uit raadsleden bestaat óf
2. benoemen van een commissie waarbij sprake is van een externe voorzitter die geen binding heeft met de gemeenteraad maar wordt geselecteerd op basis van zijn expertise.

Het DB heeft, in overleg met de huidige voorzitter van de bezwaarschriftencommissie, gekozen voor optie 2. Doordat sprake is van een externe voorzitter is sprake van een adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht.
De procedure voor de benoeming van een externe voorzitter en een plaatsvervanger is lopend. Voor de benoeming wordt een apart raadsvoorstel aangeleverd.

Juridische context

Artikel 8:1 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat een belanghebbende tegen een besluit beroep kan instellen bij de bestuursrechter.
Artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht bepaalt dat degene die het recht heeft beroep in te dienen bij de bestuursrechter, alvorens beroep in te stellen bezwaar dient te maken.
Het maken van bezwaar geschiedt door het indienen van een bezwaarschrift bij het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen.
Afdeling 7.2 van de Algemene wet bestuursrecht geeft bijzondere bepalingen over de bezwaarprocedure.
Uit artikel 7:13 Awb volgt dat het bestuursorgaan een adviescommissie in kan stellen ten behoeve van de beslissing op bezwaar. Dit artikel geeft voorts voorschriften met betrekking tot een dergelijke commissie.

Dit raadsvoorstel strekt tot het vaststellen van een Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad. Gekozen is voor het instellen van een adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 Awb. De Verordening bevat voorschriften voor de wijze van afhandeling van bezwaarschriften en voor de samenstelling van de adviescommissie.
Bij het opstellen van de verordening is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de modelverordening van de VNG.

Beslistermijn
Het is wenselijk dat de Verordening in werking treedt zodra de nieuwe raad is geïnstalleerd. Vanuit de nieuwe raad kunnen dan de raadsleden benoemd worden die zitting hebben in de bezwaarschriftencommissie.

Beoogd effect
Een geactualiseerde verordening die de werkwijze beschrijft bij de afhandeling van bezwaarschriften tegen besluiten van de gemeenteraad.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht inclusief bijbehorende toelichting vast te stellen.
Argumenten	
1.1	*De nieuwe verordening heeft alleen betrekking op de procedure bij de raad;*
	Toelichting: de tot nu toe geldende verordening uit 1994 heeft betrekking op het verloop van de procedure bij alle bestuursorganen en dat is niet wenselijk: • Juridisch gezien is de huidige constructie niet correct. Alleen de raad is bevoegd om een verordening vast te stellen. De raad is echter niet bevoegd om regels te stellen voor de wijze waarop het college en de burgemeester bezwaarschriften afhandelen; • Bezwaarschriften tegen besluiten van het college en de burgemeester komen niet in een commissie maar worden ambtelijk afgehandeld. Vanwege de grote verschillen in de wijze van afhandeling tussen de bestuursorganen ligt het niet voor de hand om alles in één verordening te regelen.
1.2	*In de nieuwe verordening wordt een adviescommissie ingesteld die bestaat uit een extern voorzitter, een plaatsvervanger en vier raadsleden;*
	Toelichting: uit de gesprekken met raadsleden is naar voren gekomen dat zij er waarde aan hechten dat het horen van bezwaarmakers geschiedt door raadsleden. Op basis hiervan bestond de keuze uit handhaving van de huidige situatie of werken met een adviescommissie met een externe voorzitter (een commissie op grond van artikel 7:13 Awb). Het werken met een adviescommissie op grond van artikel 7:13 Awb heeft een aantal voordelen: • Een externe onafhankelijke voorzitter verkleint het risico dat bij het uitbrengen van het advies politieke standpunten teveel meewegen. • Door een externe te benoemen als voorzitter is het mogelijk iemand te selecteren die voldoet aan het gewenste profiel zoals juridische kennis, bestuurlijk inzicht en verbindende kracht. Als de voorzitter een raadslid is dan ben je afhankelijk van het aanbod in

	de raad en bestaat het risico dat de gewenste expertise niet voor handen is.
1.3	*In de nieuwe verordening zijn bij een hoorzitting alleen de (plv) voorzitter en twee raadsleden aanwezig;*
	Toelichting: in de huidige verordening is geregeld dat de commissie bestaat uit vijf raadsleden en vijf plaatsvervangende leden. Deze samenstelling is een grote belasting voor de raad. In de nieuwe verordening bestaat de commissie, naast de voorzitter uit vier raadsleden. Er is geen onderscheid tussen leden en plaatsvervangende leden, de leden rouleren. Per hoorzitting zijn twee raadsleden aanwezig. Deze werkwijze zorgt ervoor dat de raad minder wordt belast. Daarnaast bevordert een kleinere samenstelling van de commissie een efficiëntere werkwijze bij de afhandeling van bezwaarschriften.
1.4	*In de nieuwe verordening is opgenomen dat aandacht wordt besteed aan de zogenaamde informele aanpak;*
	Toelichting: bij een formele afhandeling van een bezwaarschrift brengt de commissie een advies uit aan de raad over het gegrond of ongegrond verklaren van een bezwaarschrift. Vaak vindt eerst een hoorzitting plaats waarin bezwaarmaker, de voorbereider van het besluit en overige belanghebbenden hun standpunt nader kunnen toelichten en de commissie vragen kan stellen. Het kan ook zijn dat de commissie een advies uitbrengt zonder hoorzitting. Bijvoorbeeld omdat duidelijk is dat het bezwaarschrift niet-ontvankelijk is. Na ontvangst van het commissieadvies neemt de raad vervolgens een besluit op het bezwaarschrift. In praktijk blijkt dat bezwaarschriften vaak op informele wijze kunnen worden afgehandeld, bijvoorbeeld doordat het bezwaarschrift eigenlijk alleen tot doel heeft om informatie te krijgen. Of omdat het bezwaarschrift gericht is tegen een besluit waartegen geen bezwaar mogelijk is en het advies zal zijn het niet ontvankelijk te verklaren. Na een mondelinge toelichting van de secretaris kan een bezwaarmaker besluiten het bezwaarschrift in te trekken zodat de commissie geen advies hoeft uit te brengen. Om te voorkomen dat onnodig een formeel traject wordt gevolgd bij de afhandeling van bezwaarschriften is in de verordening aandacht besteed aan de informele aanpak. Er is een artikel opgenomen dat de secretaris van de commissie verplicht eerst te onderzoeken of het bezwaarschrift informeel kan worden afgehandeld.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Geen risico's of kanttekeningen
1.2	• Doordat sprake is van een adviescommissie op grond van artikel 7:13 Awb wordt de afhandelingstermijn van bezwaarschriften verlengd van 6 weken tot 12 weken. Het duurt dus langer totdat een bezwaarmaker een beslissing op bezwaar ontvangt; • De voorzitter van de commissie ontvangt presentiegeld voor de aanwezigheid bij een hoorzitting. Bij een commissie die alleen uit raadsleden bestaat is geen sprake van een vergoeding;
1.3	Geen risico's of kanttekeningen
1.4	Het onderzoeken of een informele aanpak mogelijk is, kost ook tijd. Voorkomen moet worden dat teveel tijd wordt gestopt in dit traject zonder dat dit tot een oplossing leidt.
Beslispunt	

2	De bevoegdheid om de beslissing op bezwaar op grond van artikel 7:10, derde lid Algemene wet bestuursrecht te verdagen met zes weken, te mandateren aan de griffier.
Argumenten	
2.1	*Door gebruik te maken van de mogelijkheid tot verdaging wordt de wettelijke afhandelingstermijn langer. Dit verkleint het risico dat een bezwaarmaker een beroep doet op de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen.*
	Toelichting: de wettelijke termijn voor het beslissen op een bezwaarschrift bedraagt 12 weken als sprake is van een adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 Awb. De raad kan deze termijn éénmaal verdagen (=verlengen) met zes weken zodat de wettelijke termijn 18 weken bedraagt. Dit staat in artikel 7:10, derde lid Awb. Als de raad niet beslist binnen de wettelijke termijn dan kan een bezwaarmaker een beroep doen op de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen. Het raad is dan een dwangsom verschuldigd die kan oplopen tot een bedrag van € 1442,- De wettelijke termijn van 18 weken is alleen van toepassing als de raad de termijn van 12 weken daadwerkelijk verdaagt. De beslissing tot verdaging dient plaats te vinden voordat de termijn van 12 weken verstreken is. Vanuit praktische overwegingen is het raadzaam om de beslissing tot verdaging te mandateren aan de griffier. Dit mandaat zal worden opgenomen in de eerstvolgende wijziging van de Mandaatregeling van de raad. In afwachting daarvan is nu al sprake van een rechtsgeldig mandaat.
Kanttekeningen/Risico’s	
2.1	Geen kanttekeningen of risico’s

Financiën
Op basis van artikel 3.4.1 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers ontvangt de externe voorzitter van de bezwaarschriftencommissie een presentievergoeding van € 205,66,- voor iedere hoorzitting. Dit bedrag is inclusief de voorbereiding en nabespreking van de zitting. Daarnaast kan de voorzitter een reiskostenvergoeding ontvangen. Op basis van het aantal ingekomen bezwaarschriften van de afgelopen jaren zullen naar verwachting maximaal vier hoorzittingen per jaar plaatsvinden. In bijzondere gevallen kan ook een andersoortig overleg voor vergoeding in aanmerking komen. De raadsleden die aanwezig zijn bij een hoorzitting krijgen geen presentiegeld.
Uitgaande van vier hoorzittingen per jaar bedragen de kosten € 822,64,-

Vervolg
Na vaststelling van de verordening door de raad wordt deze gepubliceerd in het Gemeenteblad en zal deze op 1 april 2026 in werking treden. In afwachting van de afronding van de sollicitatieprocedure voor een externe voorzitter en een plaatsvervanger zal in de eerste raad na de raadswissel een voorstel komen voor benoeming. Tevens zal indien mogelijk de raad in die vergadering ook vier raadsleden benoemen als lid van de bezwaarschriftencommissie.

Samen stad maken
Niet van toepassing.

Communicatie
Na vaststelling wordt de nieuwe verordening gepubliceerd op overheid.nl waarna deze op 1 april 2026 in werking kan treden. Daarnaast komt op de website van de gemeente Utrecht een korte uitleg te

staan over de gang van zaken bij de afhandeling van bezwaarschriften, gericht tegen besluiten van de gemeenteraad.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften gemeenteraad Utrecht;
- Toelichting bij de Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften gemeenteraad Utrecht.

Bijlagen informatief
- Discussienota inrichting bezwaarcommissie 26 april 2024.

Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de gemeenteraad van 8 januari 2026;
- gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;
- gezien het advies van de commissie VBF van 19 februari 2026;

Overwegende:

- dat de raad de wens heeft om het horen van bezwaarden en het adviseren over de afhandeling van bezwaarschriften te beleggen bij een onafhankelijke adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht;
- dat de huidige verordening dateert uit 1994 en actualisatie wenselijk is;
- dat de huidige Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften betrekking heeft op de procedure bij alle bestuursorganen en niet alleen op de raad;
- dat de raad een verordening wil vaststellen die alleen betrekking heeft op bezwaarschriften tegen besluiten van de raad;

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht

Artikel 1 Definities

Deze verordening verstaat onder:

- Awb: Algemene wet bestuursrecht;
- bestuursorgaan: gemeenteraad Utrecht;
- bezwaarmaker: indiener van een bezwaarschrift;
- commissie: adviescommissie zoals bedoeld in artikel 7:13 Algemene wet bestuursrecht;
- CPR: een door de raad op grond van artikel 83 van de Gemeentewet ingestelde commissie, onder de naam Commissie Personeelszaken Raadsfunctionarissen;
- raad: de gemeenteraad van Utrecht;
- secretaris: secretaris van de adviescommissie, aangewezen door burgemeester en wethouders;
- voorzitter: externe voorzitter van de commissie dan wel de externe plaatsvervangend voorzitter van de commissie.

Artikel 2 Ingediend bezwaarschrift

1. De secretaris van de commissie registreert het ingediende bezwaarschrift met de datum van ontvangst en informeert de commissie.
2. De secretaris van de commissie neemt zo spoedig mogelijk contact op met de bezwaarmaker en eventueel andere belanghebbenden. Daarbij geeft de secretaris een uitleg over het vervolg van de procedure en de duur van de behandeling van het bezwaarschrift.

Artikel 3 Vooronderzoek en informele behandeling

1. De secretaris onderzoekt of hij het bezwaarschrift informeel kan afhandelen alvorens het verder in behandeling te nemen.
2. De informele aanpak start door kort na binnenkomst van het bezwaarschrift hierover contact op te nemen met de bezwaarmaker en de voorbereider van het besluit waartegen het bezwaar zich richt.
3. Als betrokkenen het bezwaar onderling oplossen dan legt de secretaris de gemaakte afspraken schriftelijk vast.

Artikel 4 Horen en adviseren door de commissie

1. Er is een commissie ter voorbereiding van de beslissing op bezwaarschriften gericht tegen besluiten van de raad.
2. De commissie is belast met het horen en adviseren over de volledige heroverweging van bestreden besluiten van de raad.

Artikel 5 Samenstelling en benoeming commissie

1. De commissie bestaat uit een extern voorzitter, een extern plaatsvervangend voorzitter en vier raadsleden.
2. Bij een hoorzitting is de voorzitter aanwezig en twee leden.
3. In afwijking van het tweede lid is het mogelijk dat het horen plaatsvindt door de voorzitter en één lid op voorwaarde dat het advies wordt uitgebracht door de voorzitter en twee leden.
4. Ook in het geval geen hoorzitting plaatsvindt, wordt het advies uitgebracht door de voorzitter en twee leden.
5. De raad benoemt de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter en de leden van de commissie.
6. De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de commissie. Indien daarvoor aanleiding is voert de CPR jaarlijks een gesprek met de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter over het functioneren van de commissie.

Artikel 6 Secretaris

1. Burgemeester en wethouders wijzen de secretaris aan.
2. Burgemeester en wethouders wijzen ook een of meer plaatsvervangers aan.

Artikel 7 Zittingsduur

1. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter worden benoemd voor een periode van vier jaar. Een herbenoeming met éénmaal vier jaar is mogelijk.
2. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter kunnen op elk moment ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.
3. De leden van de commissie worden benoemd door de raad voor de duur van een raadsperiode. De leden treden af op de dag van aftreden van de gemeenteraad of als zij geen raadslid meer zijn.
4. De leden van de commissie kunnen op ieder moment ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.

Artikel 8 Uitoefening bevoegdheden

1. De voorzitter oefent de bevoegdheden van de hierna genoemde artikelen van de Algemene wet bestuursrecht zelfstandig uit:
    a. verzoeken om een schriftelijke machtiging aan een gemachtigde (artikel 2:1, tweede lid);
    b. stellen van een termijn aan de bezwaarmaker (artikel 6:6);
    c. verzenden van stukken tijdens de behandeling door de commissie (artikel 6:17);
    d. het afzien van het horen van een belanghebbende (artikel 7:3);
    e. ter inzage leggen van het bezwaarschrift en de op de zaak betrekking hebbende stukken, dan wel toezenden daarvan aan een belanghebbende (artikel 7:4, tweede lid);
    f. al dan niet op verzoek van een belanghebbende afzien van het op de hoogte stellen van het verhandelde tijdens een hoorzitting van een andere belanghebbende, voor zover geheimhouding om gewichtige reden is geboden (artikel 7:6, vierde lid).
2. De voorzitter mandateert de bevoegdheden genoemd onder a, b, c, e aan de secretaris.

Artikel 9 Voorbereiding hoorzitting

1. De voorzitter bepaalt plaats en tijdstip van de hoorzitting waarin de bezwaarmaker, eventueel andere belanghebbenden en de voorbereider van het besluit de gelegenheid krijgen hun visie toe te lichten.
2. De voorzitter nodigt de bezwaarmaker, eventuele andere belanghebbende en de voorbereider van het besluit ten minste twee weken voor de hoorzitting schriftelijk uit.
3. Binnen drie dagen na de uitnodiging kunnen de bezwaarmaker, eventuele andere belanghebbenden of de voorbereider van het besluit onder opgaaf van redenen de voorzitter vragen het tijdstip van de hoorzitting te wijzigen.
4. De voorzitter maakt de beslissing op het verzoek binnen drie werkdagen na ontvangst bekend.
5. De voorzitter is bevoegd bij bijzondere omstandigheden af te wijken van de termijnen genoemd in het tweede tot en met het vierde lid.
6. De voorzitter kan uit eigen beweging of op initiatief van de commissie bij deskundigen advies of inlichtingen inwinnen en hen zo nodig uitnodigen op de hoorzitting te verschijnen.

Artikel 10 Openbaarheid hoorzitting

1. De hoorzitting van de commissie is openbaar.
2. De deuren kunnen worden gesloten als de voorzitter of een van de aanwezige leden het nodig oordeelt of indien een belanghebbende daartoe een verzoek doet.
3. Als de commissie naar aanleiding van het tweede lid beslist dat gewichtige redenen aanwezig zijn die zich tegen openbaarheid van de hoorzitting verzetten, vindt de hoorzitting plaats achter gesloten deuren.

Artikel 11 Verslaglegging

1. Het verslag, bedoeld in artikel 7:7 van de Algemene wet bestuursrecht bevat in ieder geval:
   a. namen van de aanwezigen en hun hoedanigheid;
   b. zakelijke vermelding van wat over en weer is gezegd en wat verder op de hoorzitting is voorgevallen;
   c. vermelding als de hoorzitting geheel of gedeeltelijk achter gesloten deuren plaatsvond of als belanghebbenden of hun gemachtigden niet in elkaars aanwezigheid zijn gehoord;
   d. verwijzing naar de op de hoorzitting overgelegde stukken die aan het verslag worden gehecht.
2. De voorzitter van de commissie en de secretaris ondertekenen allebei het verslag.

Artikel 12 Nader onderzoek

1. De commissie is bevoegd nader onderzoek te doen als zij dit na afloop van de hoorzitting wenselijk acht.
2. De uit nader onderzoek verkregen informatie wordt in afschrift aan de bezwaarmaker, eventuele andere belanghebbenden en de voorbereider van het besluit toegezonden.
3. De bezwaarmaker, eventuele andere belanghebbenden en de voorbereider van het besluit kunnen binnen een week na verzending van de nadere informatie schriftelijk reageren en indien gewenst aan de voorzitter vragen om een nieuwe hoorzitting. De voorzitter beslist op dit verzoek.
4. Op een nieuwe hoorzitting zijn de bepalingen in deze verordening die betrekking hebben op de hoorzitting, zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Artikel 13 Raadkamer en advies

1. De commissie beraadslaagt en beslist achter gesloten deuren over het uit te brengen advies.
2. De commissie beslist bij meerderheid van stemmen over het uit te brengen advies.
3. Van een minderheidsstandpunt wordt in het advies melding gemaakt als die minderheid dat verlangt.
4. Het advies is gemotiveerd en omvat een voorstel voor de te nemen beslissing op bezwaar.
5. De voorzitter en de secretaris ondertekenen het advies.

Artikel 14 Uitbrengen advies en verdaging

1. De commissie brengt het advies met het verslag en eventueel door de commissie ontvangen nadere informatie, tijdig uit aan het bestuursorgaan dat op het bezwaarschrift dient te beslissen.

2. Als naar het oordeel van de voorzitter de termijn van twaalf weken, genoemd in artikel 7:10, eerste lid van de Awb, onvoldoende is voor het uitbrengen van het advies en het nemen van een beslissing, verzoekt hij het bestuursorgaan tijdig de beslissing te verdagen.
3. Van een besluit tot verdaging ontvangen de commissie en belanghebbenden een afschrift.

Artikel 15 Intrekking oude regeling

De Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften wordt ingetrokken.

Artikel 16 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 april 2026.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening voor de behandeling van bezwaarschriften door de gemeenteraad Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering 26 februari 2026.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Artikelsgewijze Toelichting bij de Verordening voor de behandeling van de bezwaarschriften gemeenteraad Utrecht

Artikel 3 Vooronderzoek en informele behandeling

Informele behandeling van een bezwaarschrift betekent dat de commissie geen advies uitbrengt en dat de raad geen beslissing op bezwaar hoeft te nemen.

Dit artikel verplicht de secretaris van de commissie om bij alle ingekomen bezwaarschriften te onderzoeken of het mogelijk is om dit informeel af te handelen. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat het voor de secretaris meteen duidelijk is dat het bezwaarschrift is gericht tegen een besluit waartegen geen bezwaar mogelijk is zodat het niet-ontvankelijk zal worden verklaard. Formele afhandeling van het bezwaarschrift kost veel tijd en is dan weinig zinvol omdat de uitkomst van tevoren vaststaat. De secretaris zal hierover uitleg geven aan bezwaarmaker (en eventueel andere belanghebbenden) en vragen of bezwaarmaker zijn bezwaarschrift wil intrekken. Intrekking dient schriftelijk te gebeuren.

Het is de eigen keuze van bezwaarmaker om al of niet aan het verzoek van de secretaris te voldoen. Hij behoudt altijd het recht zijn bezwaar voor te zetten.

Artikel 5 Samenstelling en benoeming commissie

De totale adviescommissie bestaat uit zes personen: een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter en vier raadsleden. Bij de advisering over een bezwaarschrift zijn altijd slecht drie personen betrokken: de voorzitter of diens plaatsvervanger en twee van de leden. Dit geldt zowel voor bezwaarschriften waarbij een hoorzitting plaatsvindt (lid 2) als bij bezwaarschriften waarbij geen hoorzitting plaatsvindt (lid 4).

Het is mogelijk dat bij een hoorzitting slechts twee personen van de commissie aanwezig zijn: de (plaatsvervangend) voorzitter en één commissielid. Wel dient in dit geval het afwezige lid te worden betrokken bij het uitbrengen van het advies (lid 3).

Het afzien van een hoorzitting is mogelijk in bepaalde gevallen die in de Algemene wet bestuursrecht staan. Bijvoorbeeld omdat bezwaarmaker geen behoefte heeft aan een hoorzitting of omdat overduidelijk is dat het bezwaarschrift niet-ontvankelijk is.

De CPR onderhoudt namens de raad het contact met de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter over het functioneren van de commissie. Een gesprek vindt alleen plaats als daar aanleiding voor is. Omdat in sommige jaren heel weinig bezwaarschriften binnenkomen is het niet nodig om jaarlijks een verplicht gesprek te voeren.

Artikel 8 Uitoefening bevoegdheden

De bevoegdheden die in lid 1 onder a t/m f staan zijn bevoegdheden die volgens de Algemene wet bestuursrecht bij het bestuursorgaan (de raad) liggen dan wel bij de adviescommissie op grond van artikel 7:13. In dit artikel mandateert de raad deze bevoegdheden aan de voorzitter van de commissie. Als sprake is van bevoegdheden van de commissie dan mandateert de commissie de bevoegdheden aan de voorzitter. Dit betekent dat de voorzitter deze bevoegdheden kan uitoefenen namens de raad dan wel de commissie.

Het tweede lid bepaalt dat de voorzitter de bevoegdheden onder a, b, c en e vervolgens mandateert aan de secretaris. Dit betekent dat zowel de voorzitter als de secretaris van de commissie de bevoegdheden zelfstandig kan uitoefenen.

Artikel 9 Voorbereiden hoorzitting

Uitgangspunt is dat de commissie de verschillende partijen (bezwaarmaker, andere belanghebbenden en de voorbereider van het besluit) gelijktijdig hoort. De secretaris stuurt een uitnodiging voor een hoorzitting minimaal twee weken van tevoren aan iedereen toe. Het is mogelijk om, met opgaaf van redenen, te vragen het tijdstip van de zitting te wijzigen. De voorzitter is niet verplicht aan het verzoek gehoor te geven.

Artikel 11 Verslaglegging

Van een hoorzitting wordt een kort en zakelijk verslag gemaakt. Het is mogelijk om een opname te maken van een hoorzitting ten behoeve van de uitwerking van het verslag. Hiervoor is nodig dat alle partijen hiermee instemmen.

Artikel 12 Nader onderzoek

Het is mogelijk dat de commissie na een hoorzitting nog nader onderzoek wil doen. De commissie is daartoe bevoegd maar dient alle informatie die uit nader onderzoek naar boven komt wel toe te sturen aan alle betrokken partijen. Deze krijgen de mogelijkheid om nog schriftelijk te reageren op de later verkregen informatie. Indien zij dat nodig vinden kunnen zij verzoeken om nog een nieuwe (aanvullende) hoorzitting te organiseren.

Artikel 13 Raadkamer en advies

De commissie streeft naar uniformiteit bij het uitbrengen van het advies. Indien de meningen verschillen geldt de stem van de meerderheid. Aangezien een advies altijd wordt uitgebracht door drie personen kunnen de stemmen niet staken. De secretaris van de commissie stelt het advies namens de commissie op. De secretaris maakt geen deel uit van de commissie en kan niet meestemmen. De secretaris is wel aanwezig bij de nabespreking van de zitting en kan mee discussiëren over de strekking van het advies. Formeel heeft de secretaris echter geen stem.

Degene die een minderheidsstandpunt heeft kan deze mening laten opnemen in het advies. Van deze mogelijkheid moet terughoudend gebruik gemaakt worden omdat de commissie bij voorkeur eenheid uitstraalt.

Artikel 14 Uitbrengen advies en verdaging

Als sprake is van een adviescommissie op grond van artikel 7:13 Awb dan bedraagt de wettelijke termijn waarbinnen het bestuursorgaan (in dit geval de raad) op een bezwaarschrift moet beslissen 12 weken. Het is mogelijk de termijn éénmaal te verdagen (verlengen) met zes weken zodat de wettelijke termijn 18 weken is.

Als de raad zich niet houdt aan de wettelijk termijn dan kan bezwaarmaker een beroep doen op de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen. Het raad is dan een dwangsom verschuldigd die kan oplopen tot een bedrag van € 1442,-

De wettelijke termijn van 18 weken is alleen van toepassing als de raad de termijn van 12 weken daadwerkelijk verdaagt. De beslissing tot verdaging dient plaats te vinden voordat de termijn van 12 weken verstreken is. Vanuit praktische overwegingen is het raadzaam om de beslissing tot verdaging te mandateren aan de griffier.

Financiën, Inkoop en Juridische Zaken
Juridische Zaken

Interne mededeling

Aan	H. Stellinga	Datum	26 april 2024
		Van	Francis Stevens
Onderwerp	Inrichting bezwaarschriftencommissie van de raad	Doorkiesnummer	06 39327836
		E-mail	francis.stevens@utrecht.nl
Kopie	B. Marseille, M. Wever	Bijlagen	Nvt.

Geachte heer Stellinga,

Naar aanleiding van uw vraag naar de mogelijkheden voor de (her)inrichting van de bezwaarschriftencommissie voor de behandeling van bezwaarschriften gericht tegen raadsbesluiten, bijgaande notitie.

In deze notitie wordt ingegaan op:

1) de huidige bezwaarprocedure in Utrecht;
2) de kenmerken van de bezwaarprocedure;
3) de opties voor inrichting bezwaarschriftencommissie;
4) voor- en nadelen van de opties en;
5) de praktijk bij andere gemeenten.

1. Bezwaarprocedure

Er is een commissie - bestaande uit raadsleden - ingesteld, die belast is met het horen van belanghebbenden over ingekomen bezwaarschriften tegen besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van de raad. Daarnaast is deze commissie belast met de advisering over deze bezwaarschriften en over deze besluiten. De basis hiervoor is neergelegd in de Verordening inzake de behandeling van bezwaar- en beroepschriften van de gemeente Utrecht (raadsbesluit van 10 februari 1994). De commissie wordt bijgestaan door een secretaris. De secretaris van de commissie is het hoofd van de afdeling Juridische Zaken van de gemeentesecretarie c.q. een door hem aangewezen ambtenaar.

De commissie nodigt - in de meeste gevallen – bezwaarmaker en degene, die namens de raad het besluit toelicht, uit voor een hoorzitting. Afhankelijk van de situatie, kunnen ook andere belanghebbenden worden gehoord. Tijdens de hoorzitting is er ruimte om op elkaars standpunten te reageren.

De commissie brengt in de huidige praktijk na de hoorzitting een advies uit aan de gemeenteraad. De gemeenteraad neemt vervolgens zelf het besluit op bezwaar. De gemeenteraad behoudt de bevoegdheid om af te wijken van het advies van de commissie. Dan zal de reden moeten worden vermeld waarom de gemeenteraad het met het advies van de bezwaarschriftencommissie niet eens is. Omdat een wettelijke grondslag voor delegatie ontbreekt, is een zogenaamde besliscommissie niet toegestaan.

2. Kenmerken van de bezwaarprocedure

Het doel van de bezwaarschriftenprocedure is heroverweging van het primaire besluit en het herstel van eventuele gebreken, zonder dat daar een rechter aan te pas hoeft te komen en voor zover de wet daartoe de ruimte biedt. De bezwaarschriftenprocedure is daarmee een verplicht voorportaal voor de toegang tot de bestuursrechter.

De bezwaarprocedure is een vorm van verlengde besluitvorming. Het is niet de bedoeling dat de bezwaarschriftencommissie zich beperkt tot alleen een juridische rechtmatigheidstoets op het bestreden besluit. De toetsing is uitdrukkelijk ook en zelfs in de eerste plaats bedoeld als een toetsing op de doelmatigheid. Het doel van de bezwaarprocedure is dat het bestuur en burger ‘met elkaar in gesprek komen’. De raad kan het besluit waartegen bezwaar is gemaakt in volle omvang, op zowel juridische als doelmatige aspecten, heroverwegen. Daarbij hoort ook dat doelmatige inzichten kunnen leiden tot een wijziging van het besluit en/of dat eventuele omissies kunnen worden gerepareerd. Het doel van de bezwaarschriftenprocedure is dus niet “onafhankelijke geschilbeslechting”. De onafhankelijke geschilbeslechting vindt plaats na de beslissing op bezwaar, bij de bestuursrechter en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

3. Opties voor inrichting bezwaarschriftencommissie

De Awb kent twee procedures voor het horen in de bezwaarschriftenprocedure.

I) Horen door of namens het bestuursorgaan. Artikel 7:5 van de Awb regelt het horen door of namens het bestuursorgaan zelf. De Memorie van Toelichting zegt daarover: Het zou in het algemeen wenselijk zijn dat het bestuursorgaan zelf de hoorzitting zou leiden of, bij meerhoofdige organen, enkele leden daarvan. Maar gezien het grote verschil in positie van bestuursorganen en het aantal door hen te nemen beslissingen is dat niet voor alle gevallen voor te schrijven.

Op grond van artikel 7:5 van de Awb kan het horen, indien het horen niet mede geschiedt door het bestuursorgaan zelf, plaatsvinden door een persoon die niet bij de voorbereiding van het bestreden besluit betrokken is geweest. De personen die op basis van artikel 7:5 Awb horen brengen een verslag uit (artikel 7:7 van de Awb).

II) Onafhankelijke adviescommissie. Daarnaast is er de mogelijkheid om het horen te laten geschieden door een in te stellen onafhankelijke adviescommissie (artikel 7:13 van de Awb). Deze adviescommissie brengt vervolgens ook een advies uit (artikel 7:13, lid 6, van de Awb).

Er zijn de volgende opties voor de inrichting van de bezwaarschriftencommissie

1) Horen door leden van de raad op basis van artikel 7:5 Awb; raadsleden brengen advies uit; (ambtelijk) secretaris bereidt de zaak voor en schrijft het conceptadvies
2) Horen door leden van de raad op basis van artikel 7:5 Awb; (ambtelijk) secretaris brengt advies uit
3) Horen door ambtenaren op basis van artikel 7:5 Awb; ambtenaren brengen advies uit.
4) Externe Adviescommissie ex artikel 7:13 Awb; bestaande uit drie leden, die niet werkzaam zijn onder de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan; de leden brengen advies uit; ambtelijk secretaris bereidt de zaak voor en schrijft conceptadvies
5) Gemengde Adviescommissie bestaande uit een onafhankelijke voorzitter (die niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan) en twee raadsleden. Deze samenstelling van de commissie wordt ook gezien als een externe commissie als bedoeld in artikel 7:13 Awb; de leden brengen advies uit; ambtelijk secretaris bereidt de zaak voor en schrijft conceptadvies.

Positie secretaris. In de opties 1, 4, 5 kan voor wat betreft de ambtelijk secretaris de huidige situatie, waarbij het ambtelijk secretariaat vanuit Juridische Zaken (ambtenaren ressorteren onder het college) wordt ingevuld, worden voortgezet. Ik ga er daarbij vanuit dat de secretaris de zaak voorbereidt, het verslag maakt van de hoorzitting, het advies uitwerkt en afstemt met de leden van de bezwaarschriftencommissie en doorgeleidt naar de raad. Voor de inhoudelijke strekking van de adviezen en de uitvoering van bevoegdheden van de adviescommissie is de secretaris uitsluitend verantwoording schuldig aan de commissie. Dit is inherent aan zijn taakvervulling voor de commissie. De secretaris verwoordt het oordeel van de commissie in het advies. Het is niet wenselijk dat een hiërarchisch leidinggevende de strekking van het advies kan laten aanpassen of de secretaris aanspreekt op het uitvoeren van bevoegdheden van de commissie.

Dit ligt anders bij optie 2 en 3. Los van de vraag, of het wenselijk is dat de verantwoordelijkheid voor de inhoud van het advies wordt belegd bij een (ambtelijk) secretaris en/of aangewezen ambtenaren, het volgende. Hoewel formeel in de Awb niet is vastgelegd dat de persoon die hoort moet ressorteren onder het bestuursorgaan, ligt dat bij optie 2 en 3 wellicht wel voor de hand. Dan geschiedt het horen en het uitbrengen van het advies door een persoon die werkzaam is bij de raadsgriffie en derhalve onder de raad ressorteert. Dit met het oog op de omstandigheid dat het horen in opdracht van het bestuursorgaan gemeenteraad geschiedt. Daarnaast kan er mogelijk een dubbele-petten-probleem optreden indien de persoon die hoort en advies uitbrengt aan de raad, onder het college ressorteert.

4. Voor- en nadelen van de opties

Graag wil ik vooropstellen dat de keuze voor een hoor- dan wel adviescommissie een politieke keuze is. Het besluit op bezwaar zal altijd door de gemeenteraad zelf moeten worden genomen. Het is de wens om de huidige werkwijze tegen het licht te houden en het doel is ook om het politiseren van de bezwaarschriftencommissie te voorkomen.

Hieronder enkele voor- en nadelen op en rij.

Commissie met raadsleden (of aangewezen ambtenaren) als bedoeld in artikel 7:5 Awb:

Voordelen:

- raadsleden in de commissie zijn bij uitstek op de hoogte van de discussie en de (beleids)motieven die in de raad hebben geleid tot het genomen besluit, waartegen het bezwaarschrift zich richt.
- het kan voor de raadsleden zelf van belang de bezwaarden te kunnen horen in een hoorzitting van de commissie.
- de hoorzitting zal in de regel informeler en laagdrempeliger zijn dan bij een externe commissie.
- bezwaarden zullen het op prijs stellen dat ze door raadsleden worden gehoord en dat zal leiden tot meer acceptatie en draagvlak voor het te nemen besluit.
- heroverweging in volle omvang (juridisch en doelmatig).
- n.b. deze voordelen gelden mogelijk in mindere mate indien de raad het horen overlaat aan aangewezen personen/ambtenaren.

Nadelen

- de burger kan de hoorzitting als minder onafhankelijk ervaren. Dat is ook niet erg. Van belang is dat de burger het advies accepteert. Doel van bezwaarprocedure is ook heroverweging in volle omvang (juridisch en doelmatig) van het besluit. Van belang is wel dat met een onbevooroordeelde houding naar de bezwaren wordt geluisterd en (de toon van) het advies op die manier wordt geformuleerd.
- er is bij de raadsleden niet altijd juridische kennis aanwezig (maar bij de secretaris wel).
- risico op politisering (optie 1), terwijl de afweging in de voltallige raad behoort plaats te vinden.
- Mogelijk dilemma bij een lid dat tegen een raadsbesluit was dat toch genomen is en er vervolgens over de band van het bezwaarschrift een gegrond bezwaaradvies over

moet uitbrengen aan de raad (beeld dat via de achterkant toch geprobeerd wordt om het besluit tegen te houden).
- als de aangewezen persoon/ambtenaar verantwoordelijk wordt voor het uitbrengen van het advies (optie 2 en 3) is er een (beperkt) risico dat de heroverweging zich beperkt tot een juridische afweging. De raad kan overigens overwegen om op grond van beleidsmatige redenen af te wijken van het advies.

Onafhankelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 Awb:

Voordelen

- Externe leden kunnen op aanwezigheid van juridische kennis worden geselecteerd en benoemd.
- Risico op politisering beperkt.
- (Schijn) van partijdigheid wordt hiermee voorkomen
- De raad kan altijd nog afwegen of hij van het advies van de bezwaarcommissie - vanuit oogpunt beleid en/of doelmatigheid – gemotiveerd wil afwijken. De afwegingen zijn dan helder.

Nadelen

- Externe leden zijn niet of minder goed op de hoogte van (alle) beleidsmatige afwegingen die een rol hebben gespeeld bij het bestreden besluit.
- Externe leden zullen eerder geneigd zijn om zich tot de juridische afweging te beperken en niet ook de volle – ook doelmatige heroverweging - te doen.
- Hoewel het formeel mogelijk is – met een verzwaarde motiveringsplicht - voor de raad om contrair te gaan (af te wijken van het advies), zal het orgaan in de regel het advies overnemen, zodat er niet wordt toegekomen aan een toetsing op beleidsaspecten.
- Een hoorzitting zal mogelijk als afstandelijker worden ervaren; hetgeen wellicht consequenties heeft voor de acceptatie en draagvlak van het te nemen besluit.
- De beslistermijn gaat van 6 naar 12 weken.

Gemengde bezwaarschriftencommissie bestaande uit een onafhankelijke voorzitter en twee raadsleden

- Een onafhankelijke voorzitter, aangevuld met twee raadsleden kan het beste uit beide werelden combineren.
- De beslistermijn gaat van 6 naar 12 weken.

5. Wat doen andere gemeenten?

Amsterdam
Amsterdam kent een bezwaarschriftencommissie bestaande uit raadsleden. In uitzonderingsgevallen kan een externe bezwaarschiftencommissie worden ingesteld. Het college voorziet in de ambtelijke ondersteuning van de commissie. Zie: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR393288/1

In artikel 2.1 van de Verordening op de bezwaarschriften (gemeenteraad) is vastgelegd dat de vaste bezwaarschriftencommissie van de raad bestaat uit ten minste drie leden en drie plaatsvervangende leden, allen lid van de raad.

In artikel 2.3 van de Verordening op de bezwaarschriften (gemeenteraad) is de mogelijkheid gecreëerd om de afhandeling op te dragen aan een externe bezwaarschriftencommissie, waarvan in ieder geval de voorzitter geen deel uitmaakt van en niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van de raad.

Er kan gebruik worden gemaakt van een externe bezwaarschriftencommissie in: 1) gevallen waarin de neutraliteit en objectieve oordeelsvorming binnen de gemeente niet (afdoende) kunnen worden geborgd; 2) gevallen waarin de schijn zou kunnen ontstaan dat een bezwaarschrift niet met de noodzakelijke onbevangenheid en onbevooroordeeldheid kan worden behandeld, of 3) bijzondere gevallen die een zeer specifieke deskundigheid vereisen die binnen de gemeente niet aanwezig is.
In de toelichting staat omtrent de keuze het volgende: "*In deze verordening op de bezwaarschriftencommissie wordt gekozen voor een interne commissie die hoort en advies uitbrengt. In geval van de raad wordt door het bestuursorgaan zelf gehoord, door een interne commissie bestaande uit afgevaardigden uit de gemeenteraad. Voor het college wordt gekozen voor een interne commissie bestaande uit ambtenaren. Hiermee wordt aangesloten bij artikel 7:5 Awb. Dit moet worden onderscheiden van een externe bezwaarschriftencommissie ingevolge artikel 7:13 Awb. Waarbij in ieder geval één lid (de voorzitter), niet werkzaam is onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan. Het voordeel van een interne commissie is dat de bezwaarafhandeling efficiënter, effectiever, laagdrempelig en doelmatig is.*
In de bezwaarfase is sprake van heroverweging van het besluit door het bestuursorgaan zelf, daarbij zijn 'onbevangenheid' en 'onpartijdigheid' vereist. Een externe commissie kan een voordeel zijn als sprake is van een kleine gemeente. Dan kan het lastig zijn om in het bezwaarproces voldoende afstand in te bouwen tussen ambtenaren die over het bezwaar moeten adviseren en degene die bij de totstandkoming van het besluit waren betrokken. Bij een grote gemeente als Amsterdam speelt dat probleem veel minder. Daarom is gekozen om in beginsel te werken met een interne commissie. Alleen in incidentele gevallen is het mogelijk een externe bezwaarschriftencommissie in te schakelen."

Rotterdam
Rotterdam kent voor de afhandeling van bezwaarschriften gericht tegen raadsbesluiten een bezwaarschriftencommissie bestaande uit externe leden. De leden van kamer III, die adviseert over bezwaarschriften gericht tegen raadsbesluiten, worden benoemd door de raad. De bezwaarschriftencommissie wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. Zie: https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR646046
Op de website van Rotterdam staat de lijst met leden van de bezwaarschriftencommissie https://www.rotterdam.nl/algemene-bezwaarschriftencommissie. In de toelichting staat dat de externe bezwaarcommissie bestaat uit deskundigen die niet in dienst zijn van de gemeente. De leden hebben wel een juridische achtergrond. Zij zijn lid van de bezwaarschriftencommissie in Rotterdam naast hun werk ergens anders.

Den Haag
Den Haag heeft een externe commissie voor alle bestuursorganen van de gemeente, zie Regeling behandeling bezwaarschriften 2011 | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5127
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.4
Titel	Raadsvoorstel Aanpassing Verordening op de raadscommissies: van zes naar vier raadscommissies
ID	5357
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	DB van de Raad
Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	22 januari 2026

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel aanpassing Verordening op de raadscommissies: van zes naar vier raadscommissies, nieuwe indeling en benaming

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Raadsorganen
Opsteller	Dagelijks bestuur van de raad
Kenmerk	34053390
Vergaderdatum Raad	29 januari 2026
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het Dagelijks Bestuur van de raad stelt de raad voor te besluiten:

1. De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht inclusief bijlagen en bijbehorende toelichting vast te stellen.

Samenvatting

In de *Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht* is bepaald dat de gemeenteraad de raadscommissies instelt en wijzigt. Dit betreft zowel het aantal commissies, de benaming ervan als ook de ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen. Deze benaming en indeling is als Bijlage 1 bij de Verordening op de raadscommissies gevoegd.

Met het *Raadsbesluit Werkdruk & Werkwijze* van 12 juni 2025 heeft de raad verschillende besluiten genomen over structuuraanpassingen die daaropvolgend tevens dienen te worden verankerd in vigerende regelingen van de raad. Op 17 juli 2025 heeft de raad de besluiten die na de zomer 2025 in moeten gaan, vastgelegd in een aangepast Reglement van Orde en een aangepaste Verordening op de raadscommissies. Na de raadswissel in maart 2026 gaan twee andere besluiten in werking: het over gaan van zes naar vier raadscommissies en enkele maatregelen ten aanzien van het aantal commissieleden (niet zijnde raadsleden). Dit voorstel behelst een aanpassing van de Verordening op de raadscommissies waarmee aan deze eerder door de raad genomen besluiten invulling wordt gegeven.

Context

Aanleiding

Op 12 juni 2025 nam de gemeenteraad het *Raadsbesluit Werkdruk & Werkwijze.* Met beslispunt 1b, lid i besloot de gemeenteraad het aantal raadscommissies na de raadswissel 2026 terug te brengen van zes naar vier commissies. Het is daarvoor noodzakelijk de portefeuille – en beleidsonderdelen per commissie opnieuw te bepalen. In het verlengde hiervan is het noodzakelijk aan de vier raadscommissies een nieuwe benaming toe te kennen. Met beslispunt 10b besloot de raad enkele maatregelen te nemen ten aanzien van het maximumaantal commissieleden (niet zijnde raadsleden) per fractie gedurende een raadsperiode.

Juridische context

Artikel 82 van de Gemeentewet geeft de gemeenteraad de bevoegdheid raadscommissies in te stellen die de besluitvorming van de gemeenteraad kunnen voorbereiden en die de mogelijkheid geven met het college of de burgemeester te overleggen. De raad van de gemeente Utrecht heeft de instelling van raadscommissies geregeld in de *Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht* Artikel 3 van deze verordening geeft aan dat de gemeenteraad de benaming en de portefeuille- en/ of de beleidsonderdelen van de raadscommissies vaststelt. Deze indeling is als Bijlage 1 bij de Verordening op de raadscommissies gevoegd. Deze Bijlage wordt ook door de raad vastgesteld en maakt daarmee integraal onderdeel uit van de Verordening op de raadscommissies.

Beoogd effect

De wijzigingen van de verordening zorgen ervoor dat de verordening en bijbehorende bijlagen en toelichting in overeenstemming zijn met het raadsbesluit van 12 juni 2025.

Beslistermijn

De raadswissel is voorzien op 31 maart 2026. Om direct na de raadswissel 2026, zoals eerder besloten, van start te kunnen gaan met vier nieuwe raadscommissies is het wenselijk de raad uiterlijk op 29 januari 2026 een besluit te laten nemen. Op deze wijze kan een en ander ten aanzien van de nieuwe commissies tijdig worden gepland en gecommuniceerd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Raadsbesluit Werkdruk & Werkwijze van 12 juni 2025 Document Utrecht - Raadsbesluit Werkdruk & Werkwijze (toegevoegd op 19 juni 2025) - iBabs Publieksportaal

Raadsbesluit Aanpassing Reglement van Orde en Verordening op de raadscommissies van 17 juli 2025 Document Utrecht - Raadsbesluit Aanpassing Reglement van Orde en Verordening op de raadscommissies in verband met raadsbesluit werkdruk en werkwijze (toegevoegd op 21 juli 2025) - iBabs Publieksportaal

De concept commissieindeling is op 11 december 2025 besproken in het commissievoorzittersoverleg. De uitkomsten van dit overleg zijn meegenomen in het nu liggende voorstel. Ook de fractievoorzitters zijn vooraf gepeild.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht inclusief bijlagen en bijbehorende toelichting vast te stellen.
Argumenten	
1.1	*Artikel 3 lid 1 en Bijlage 1:* Met de naamgeving van de commissies wordt getracht tot meer herkenbare namen te komen, voor zowel de gemeenteraad, de ambtelijke organisatie als voor de inwoners. Dit is een uitwerking van deelbesluit 1b sub i van het raadsbesluit d.d. 12 juni 2025.
1.2	*Artikel 3 lid 1 en Bijlage 1:* Met een nieuwe indeling wordt enige samenhang en een min of meer gelijke verdeling van de 'werklast' van commissies bewerkstelligd.
1.3	*Artikel 3 lid 2: H*et aantal commissieleden van één fractie dat gelijktijdig aanwezig kan zijn bij een commissievergadering, is nu gemaximeerd op twee. Deze toegevoegde bepaling is overeenkomstig het besluit van het dagelijks bestuur d.d. 6 november 2025. Het is vanzelfsprekend dat er per onderwerp één persoon per fractie het woord voert in de commissie. Uitzondering zijn als er onderwerpen gecombineerd behandeld worden, of een bespreking meerdere beleidsvelden raakt – maar ook dan kan er vrijwel altijd met twee leden volstaan worden. Misbruik van procedures wordt met een maximum van twee uitgesloten. Dit maximum is niet van toepassing bij commissievergaderingen ter bespreking van het Voorjaarsnota of de Programmabegroting.
1.4	*Artikel 6:* Toegevoegd is een bepaling over het maximumaantal commissieleden dat een fractie gelijktijdig kan hebben (ook voor een afgesplitste fractie) alsmede een maximumaantal dat een fractie gedurende een raadsperiode kan laten benoemen. Dit is een uitwerking van deelbesluit 10 van het raadsbesluit d.d. 12 juni 2025.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Op onderdelen blijft de samenhang van beleidsvelden altijd betwistbaar
1.2	De werklast per commissie hangt af van meer factoren zoals de beleidsvoornemens van het nieuwe college, maatschappelijke ontwikkelingen en de mate waarin commissieleden aanleiding zien onderwerpen op de commissieagenda te zetten. Mocht na verloop van tijd de werklast per commissie toch niet evenredig blijken, dan is aanpassing van de verdeling van beleidsonderdelen altijd nog mogelijk indien de raad daartoe besluit.

Financiën

Aan het raadsbesluit zijn geen directe financiële gevolgen verbonden.

Vervolg
Na vaststelling door de raad wordt de Verordening op de raadscommissies met bijbehorende bijlagen en toelichting gepubliceerd op overheid.nl. De voorgestelde wijzigingen treden dan per 1 april 2026 in werking.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Niet van toepassing.

Communicatie
Na het raadsbesluit worden de vergadermomenten van de nieuwe commissies opgenomen in het vergaderschema van de gemeenteraad en worden de nieuwe commissies en hun verdeling ook gepubliceerd op de website en intranet.

Bijlage

Ter vaststelling:
- Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht
- Toelichting bij Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (ongewijzigd)
- Bijlage 1 bij Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (Overzicht raadscommissies en verdeling portefeuille- en of beleidsonderdelen)
- Bijlage 2 bij Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (Uitgangspunten spreektijdenregeling (ongewijzigd))

Ter informatie:
- Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (met wijzigingen zichtbaar)

Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 8 januari 2026;
- gelet op de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet;

Besluit vast te stellen de volgende verordening:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. *adviescommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
b. *agendering*: een onderwerp dat één of meerdere raadsleden ter bespreking in een raadscommissie voorstelt;
c. *behandelvoorraad:* een overzicht van raadsvoorstellen, initiatiefvoorstellen en agenderingen en de wijze waarop deze worden besproken, geprioriteerd en/of samengevoegd, met zo mogelijk bijbehorende behandeltijd en planning;
d. *bestuurscommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 83 van de Gemeentewet;
e. *commissielid*: lid van een raadscommissie;
f. *commissievoorzitter*: voorzitter van een raadscommissie of diens plaatsvervanger;
g. *college*: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
h. *dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht;
i. *fractie*: elke groepering in de gemeenteraad die is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
j. *fractiemedewerker*: een door het dagelijks bestuur goedgekeurde medewerker in dienst van een fractie;
k. *griffier*: griffier van de raad of diens plaatsvervanger;
l. *raad*: de gemeenteraad van Utrecht;
m. *raadscommissie*: een commissie als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2 Raadcommissies

Paragraaf 2.1 De benaming en de taak van de raadscommissies

Artikel 2 Taken raadscommissies

1. De raadscommissies bereiden besluitvorming door de raad voor, voeren onderling een opiniërend debat en overleggen met het college, respectievelijk de burgemeester.

2. Na behandeling van een raadsvoorstel in de raadscommissie wordt het advies voor de verdere behandeling in de raad bepaald – hamerstuk (A punt) of bespreekpunt (B punt) – en wordt tevens het advies voor de bijbehorende tijd voor behandeling in de raad voorgesteld.

3. De raadscommissies kunnen het dagelijks bestuur van de raad adviseren om namens de raad een voorstel van het college terug te zenden indien de raadscommissie waar het raadsvoorstel behandeld wordt, van oordeel is dat het voorstel onvoldoende is voorbereid of anderszins onvoldoende geschikt is voor behandeling en besluitvorming, een en ander als bedoeld in artikel 44 lid 2 Reglement van Orde van de gemeenteraad.

Artikel 3 Instelling, benaming en portefeuilleonderdelen raadscommissies en aantal aanwezige commissieleden

1. Het instellen en wijzigen van (het aantal) raadscommissies, de benaming ervan en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen, is een bevoegdheid van de raad. Het overzicht van de raadscommissies en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen is als Bijlage 1 bij deze verordening gevoegd.

2. Het aantal commissieleden van één fractie dat gelijktijdig aanwezig mag zijn bij een commissievergadering, is gemaximeerd op twee. Dit maximum geldt niet voor de vergaderingen waarin een raadscommissie de voorjaarnota of begroting behandelt.

Artikel 4 De raadsinformatiebijeenkomst

1. Er kunnen raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd. De raadsinformatiebijeenkomst is bedoeld als instrument om:

    a. raads- en commissieleden de mogelijkheid te bieden om informatie te verkrijgen die noodzakelijk is om het debat in de raadscommissies te kunnen voeren en een politiek standpunt te kunnen bepalen;

    b. inwoners en organisaties te betrekken bij de besluitvorming van de raad.

2. De raadsinformatiebijeenkomsten vinden in de regel plaats op donderdagavond waarbij drie raadsinformatiebijeenkomsten parallel aan elkaar kunnen plaatsvinden.

Paragraaf 2.2 De samenstelling en de werkwijze van de raadscommissies

Artikel 5 Samenstelling raadscommissie

1. Alle raadsleden zijn lid van de raadscommissie(s).

2. Elke raadscommissie heeft een commissievoorzitter en een plaatsvervangend commissievoorzitter. Beiden zijn door de raad uit zijn midden te benoemen. Ingeval zowel de commissievoorzitter als de plaatsvervangend commissievoorzitter is verhinderd, wordt de vergadering van de raadscommissie voorgezeten door de commissievoorzitter of plaatsvervangend commissievoorzitter van een andere raadscommissie.

3. In geval van een gecombineerde vergadering van raadscommissies bepalen de betrokken commissievoorzitters wie als commissievoorzitter zal optreden.

4. De commissievoorzitter is onder meer belast met:

    a. het vaststellen van de concept agenda voor commissievergaderingen;

    b. het vaststellen van de concept behandelvoorraad;

    c. het leiden van de vergadering;

    d. het geven van gelegenheid aan de leden tot het kenbaar maken van hun mening betreffende het aan de orde gestelde onderwerp;

    e. het handhaven van de orde;

    f. het bewaken van de vastgestelde spreektijd per fractie en het handhaven van de spreektijden van iedereen in de vergadering aanwezig;

    g. het sturen op de behandeltijd van een agendapunt;

    h. het formuleren van de door de vergadering geconstateerde behandeluitkomsten;

    i. hetgeen deze verordening hem/haar verder opdraagt.

Artikel 6 Commissieleden, niet zijnde raadsleden

1. Ook niet-raadsleden kunnen door de raad worden benoemd als commissielid.

2. De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn, met dien verstande dat:

    a. De vereiste minimumleeftijd zoals genoemd in artikel 10 lid 1 voor commissieleden 16 jaar betreft.

    b. Commissieleden de eed zoals genoemd in artikel 14 lid 1 afleggen buiten de vergadering ten overstaan van de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter van de raad.

3. Van artikel 15 eerste lid, aanhef en onder d Gemeentewet kan het dagelijks bestuur ontheffing verlenen.

4. Een fractie bestaat, naast raadsleden, uit niet meer dan vier commissieleden tegelijkertijd.

5. In afwijking van het bepaalde in het vierde lid kan een fractie die zich tijdens de raadsperiode heeft afgesplitst van een andere fractie, maximaal één niet-raadslid als commissielid hebben. Dit geldt niet:

    a. indien sprake is van voortzetting van een fractie onder een nieuwe naam, of

    b. wanneer een of meerdere raadsleden zich aansluiten bij een andere fractie.

6. Gedurende een raadsperiode mag een fractie in totaal maximaal acht niet-raadsleden als commissielid door de raad laten benoemen.

7. Een commissielid kan tevens fractiemedewerker zijn.

8. Een fractie bestaat, naast raadsleden, uit niet meer dan zes fractiemedewerkers en/of commissieleden tezamen.

9. Bij benoeming van nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, treedt het dagelijks bestuur op als de commissie geloofsbrieven.

10. Het dagelijks bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de benoeming van die nieuwe commissieleden.

Artikel 7 Einde lidmaatschap

1. De zittingsperiode van een commissielid en -voorzitter eindigt in ieder geval met het einde van de zittingsperiode van de raad.

2. Het lidmaatschap van een commissielid eindigt op het moment dat niet meer wordt voldaan aan de in artikel 6, tweede lid gestelde eisen.

3. De raad kan een commissielid ontslaan op voorstel van de fractie die het lid voor benoeming heeft voorgesteld.

4. Als een fractie niet langer is vertegenwoordigd in de raad vervalt het lidmaatschap van commissieleden die op voordracht van die fractie zijn benoemd van rechtswege.

5. Een commissielid en commissievoorzitter kunnen te allen tijde ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.

6. Het ontslag van een commissielid gaat in op de door het commissielid aangegeven datum, welke datum uiterlijk een maand na de schriftelijke mededeling gelegen kan zijn. Wanneer er geen datum is aangegeven eindigt het commissielidmaatschap op de datum van ontvangst van het ontslag.

7. Het ontslag van een commissievoorzitter gaat een maand na de schriftelijke mededeling in of zoveel eerder als een opvolger is benoemd.

Artikel 8 Fractiemedewerkers

1. Een fractie kan fractiemedewerkers aannemen.

2. De fractie meldt een fractiemedewerker aan bij de griffier. De aanmelding wordt ter goedkeuring aan het dagelijks bestuur voorgelegd.

3. Op fractiemedewerkers rust de verplichting tot geheimhouding, indien en voor zover deze verplichting ook voor raadsleden geldt. Een fractiemedewerker ondertekent hiertoe een geheimhoudingsverklaring.

4. De fractie meldt een fractiemedewerker af bij het dagelijks bestuur wanneer deze uitdienst treedt.

Artikel 8a Verplichtingen fractiemedewerkers

1. De fractiemedewerker onthoudt zich van deelname aan de fractievergadering als sprake is van een situatie in strijd met artikel 28 Gemeentewet.

2. De fractiemedewerker meldt nevenfuncties en financiële belangen bij de fractievoorzitter, ter plaatsing op de website van de fractie.

3. De fractiemedewerker meldt ontvangen geschenken en uitnodigingen bij de fractievoorzitter zodat dit kan worden opgenomen in het openbare register.

4. De fractiemedewerker houdt zich voorts aan artikel 3.1, artikel 3.3, hoofdstuk 4, artikel 5.1 en artikel 5.3 van de Gedragscode raadleden en commissieleden gemeente Utrecht.

5. De fractiemedewerker die inzage krijgt in stukken waarop geheimhouding rust neemt de geheimhoudingsplicht uit de Gemeentewet in acht. Met betrekking tot de raadstukken neemt hij dezelfde zorgvuldigheid in acht als van de raads- en commissieleden wordt verwacht.

6. De functie van fractiemedewerker is niet verenigbaar met één van de functies zoals genoemd in artikel 13 lid 1 Gemeentewet.

7. Het is de fractiemedewerker verboden om handelingen te verrichten zoals zijn opgenomen in artikel 15 lid 1 onder a t/m d van de Gemeentewet.

8. De fractie neemt in de arbeidsovereenkomst met de fractiemedewerker bepalingen op over de leden 1 t/m 7 van dit artikel.

Artikel 9 Inlichtingen, vragen en advisering

1. Elke raadscommissie en elk lid van een raadscommissie is bevoegd om – buiten de vergadering om - feitelijke informatie en technische vragen te stellen aan de ambtelijke organisatie.

2. De door commissieleden gevraagde adviezen of inlichtingen, bedoeld in het eerste lid worden desverlangd schriftelijk gegeven.

3. Elke raadscommissie is bevoegd deskundigen buiten het gemeentepersoneel te raadplegen en aan haar beraadslagingen over een bepaalde zaak met adviserende stem te doen deelnemen. Indien hiermee kosten zijn gemoeid wordt eerst overlegd met de griffier.

Artikel 10 Dag en tijdstip van de vergaderingen

1. De raadscommissie(s) vergaderen volgens het door het dagelijks bestuur vastgestelde vergaderschema.

2. Ontvangt de commissievoorzitter een verzoek van ten minste drie leden van verschillende fracties om een extra vergadering te beleggen, dan heeft die vergadering zo spoedig mogelijk plaats.

Artikel 11 Agenda

1. De commissievoorzitter stelt op advies van de commissiegriffier en op basis van een leidraad voor agenderingen de concept behandelvoorraad op.

   De commissievoorzitter stelt op basis van de vastgestelde behandelvoorraad de concept agenda voor de raadscommissie op.

2. Voor de vergadering wordt een elektronische oproep en concept agenda verzonden. Het inhoudelijke deel van de concept agenda en bijbehorende stukken worden uiterlijk veertien dagen voor aanvang van de vergadering op het raadsinformatiesysteem geplaatst. Fracties kunnen tot uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering indienen. De concept behandelvoorraad met bijbehorende stukken worden uiterlijk de dinsdag voor aanvang van de vergadering aan de concept agenda in het raadsinformatiesysteem toegevoegd. Het raadsinformatiesysteem is voor eenieder toegankelijk.

3. In afwijking van het tweede lid wordt informatie van de raadscommissie of aan de raadscommissie verstrekte informatie waaromtrent op grond van hoofdstuk VA van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

4. De aanwezigheid bij de vergadering van de op de agendaonderwerpen betrekking hebbende portefeuillehouders binnen het college, of een ander lid van het college, is vereist.

5. Bij aanvang van de vergadering stelt de raadscommissie de agenda en de behandelvoorraad formeel vast.

Artikel 12 Quorum, ordevoorstellen en besluitvorming

1. Een vergadering van een raadscommissie wordt niet geopend als niet, behalve de commissievoorzitter, ten minste drie commissieleden uit drie verschillende fracties, welke fracties tezamen minimaal 50% van het totale aantal zetels in de raad vertegenwoordigen, aanwezig zijn. Wanneer ten gevolge van de toepassing van deze bepaling een vergadering geen doorgang heeft

gevonden, wordt zo spoedig mogelijk een nieuwe vergadering gehouden, ongeacht het aantal dan aanwezige commissieleden. In deze vergadering worden uitsluitend onderwerpen behandeld die voor de eerste vergadering aan de orde waren gesteld.

2. De voorzitter en commissieleden kunnen tijdens de vergadering mondeling een concreet voorstel over het verloop van de orde van de vergadering doen, dat kort kan worden toegelicht. De raadscommissie beslist hier terstond over.

3. Voor het tot stand komen van een besluit is bij stemming de meerderheid vereist van de commissieleden die aan de stemming hebben deelgenomen. Indien de stemmen staken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Artikel 13 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een raadsvoorstel geschiedt in beginsel in ten hoogte twee termijnen, tenzij de raadscommissie anders beslist. Over een ander agendapunt, bijvoorbeeld een raadsbrief, wordt in beginsel in één termijn beraadslaagd, tenzij de raadscommissie anders beslist.

2. Elke spreektermijn wordt door de commissievoorzitter afgesloten.

3. Een commissielid mag in een termijn niet meer dan éénmaal het woord voeren over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp.

4. Bij de bepaling hoeveel malen een raadslid over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

Artikel 14 Spreektijd

1. Er is een spreektijdregeling voor vergaderingen van raadscommissies. De uitgangspunten voor de spreektijdregeling zijn als Bijlage 2 bij deze verordening gevoegd.

2. Zodra de spreektijd is verstreken, nodigt de commissievoorzitter de spreker uit zijn rede te beëindigen. Deze is gehouden aan de uitnodiging gevolg te geven.

3. Voldoet de spreker niet aan de in het tweede lid bedoelde uitnodiging, dan ontneemt de commissievoorzitter hem het woord.

Artikel 15 Interrupties

1. Een fractie kan per dagdeel maximaal twaalf keer een commissielid van een andere fractie of een lid van het college interrumperen. De tijd gemoeid met deze interrupties komt ten laste van de spreektijdenpot voor diversen.

2. Wanneer een fractie meer dan twaalf interrupties in een dagdeel wenst te doen, komt deze tijd ten laste van de eigen spreektijd.

3. De commissievoorzitter kan besluiten het aantal interrupties per fractie als bedoeld in lid 1 te verhogen wanneer hij inschat dat gedurende het gehele betreffende dagdeel minder dan tweederde van het totale in de raad vertegenwoordigde aantal fracties aanwezig is.

Artikel 16 Maatregelen van orde

Een commissielid dat door zijn gedragingen de gang van zaken belemmert kan op voorstel van de commissievoorzitter door de raadscommissie het verdere verblijf in de vergadering worden ontzegd. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het commissielid de vergadering onmiddellijk. Bij herhaling van het gedrag kan het commissielid op voorstel van de voorzitter van de raad door de raad voor ten hoogste drie maanden toegang tot de commissievergadering worden ontzegd.

Artikel 17 Verslagen

1. Het dagelijks bestuur besluit over de wijze waarop verslag gedaan wordt van commissievergaderingen.

2. Een conceptverslag wordt gelijktijdig met de verzending aan de commissieleden verzonden aan de overige personen die het woord hebben gevoerd in de commissievergadering waarop het betrekking heeft.

3. Een conceptverslag van een commissievergadering wordt in de daaropvolgende commissievergadering met eventuele op- of aanmerkingen vanuit de raadscommissie door de raadscommissie vastgesteld.

4. Voor zover de aard en inhoud zich daartegen niet verzet, worden verslagen zo spoedig mogelijk na de commissievergadering voor eenieder toegankelijk gemaakt door plaatsing op de website van de gemeente.

Paragraaf 2.3 Besloten vergaderingen

Artikel 18 Toepassing verordening op besloten vergaderingen

Op besloten vergaderingen is deze verordening van overeenkomstige toepassing voor zover dat niet strijdig is met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 19 Verslag besloten vergadering

1. Conceptverslagen van besloten vergaderingen worden niet verspreid, maar in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

2. Deze conceptverslagen worden zo spoedig mogelijk in de commissievergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze vergadering kan de raadscommissie een besluit nemen over het (gedeeltelijk) opheffen van de geheimhouding op het vastgestelde verslag en de tijdens de besloten vergadering behandelde informatie.

Paragraaf 2.4 Toehoorders en pers

Artikel 20 Toehoorders en pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.

2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

3. Een persoon, niet zijnde lid van de raadscommissie, die het woord wenst te voeren ter toelichting van zijn standpunt ten behoeve van een aan de orde zijnde agendapunt in een commissievergadering, kan dat enkel doen in een mogelijk met het betreffende onderwerp samenhangende raadsinformatiebijeenkomst welke plaatsvindt voorafgaand aan de commissievergadering.

Artikel 21 Geluid en beeldregistratie

1. Er worden geluids- en beeldregistraties van de openbare commissievergadering gemaakt die worden getoond, uitgezonden en bewaard op internet. Aanwezigen kunnen in beeld komen.

2. Derden die in de vergaderzaal tijdens de raadsvergadering geluids- en/of beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de commissievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Hoofdstuk 3 Bestuurscommissies en adviescommissies

Artikel 22 Bestuurs- en adviescommissies

1. Wanneer de raad een bestuurscommissie of een adviescommissie instelt, worden de leden ervan door de raad benoemd.

2. Het doel, de taken en verantwoordelijkheden, de samenstelling en werkwijze van een bestuurscommissie respectievelijk een adviescommissie worden, indien nodig geacht, door de raad vastgelegd in een afzonderlijke bij de betreffende commissie behorende regeling.

Hoofdstuk 4 Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 23 Uitleg verordening

Voor zover deze verordening daarin niet voorziet, wordt de wijze van werken van een raadscommissie en de orde van commissievergaderingen ingericht overeenkomstige het, voor overeenstemmende gevallen, bepaalde in de Gemeentewet en in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht. Bij twijfel omtrent de toepassing van deze verordening beslist de raadscommissie op voorstel van de commissievoorzitter.

Artikel 24 Intrekking

De Verordening op de raadscommissie gemeente Utrecht, inclusief de daarbij behorende bijlagen, zoals vastgesteld bij raadsbesluit van 24 juli 2025 (Gemeenteblad 2025, nr. 325773) wordt ingetrokken.

Artikel 25 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 april 2026.

Artikel 26 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 januari 2026.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Toelichting bij Verordening op de raadscommissies Utrecht

Vastgesteld door de raad op 29 januari 2026

Artikelsgewijs

Artikel 2 Taken raadscommissies

Lid 3

In artikel 44 lid 2 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad Utrecht is geregeld dat wanneer de raad van oordeel is dat een raadsvoorstel onvoldoende geschikt is voor behandeling en besluitvorming, het dagelijks bestuur het raadsvoorstel namens de raad kan terugsturen aan het college. In deze bepaling is verduidelijkt dat een raadscommissie het dagelijks bestuur hieromtrent kan adviseren.

Artikel 5 Samenstelling raadscommissie

Lid 4

Op verzoek van de commissievoorzitters is aangescherpt dat commissievoorzitters niet alleen de spreektijd van fracties bewaken maar ook de spreektijd van andere aanwezigen waaronder collegeleden. Daarnaast sturen commissievoorzitters ook op de door de raadscommissie vastgestelde behandeltijden per onderwerp.

Artikel 8a Verplichtingen fractiemedewerkers

M2024-54 (Integere fractiemedewerkers) roept raadsfracties op om in de arbeidsovereenkomsten met fractiemedewerkers de Gedragscode voor raads- en commissieleden ook van toepassing te verklaren op fractiemedewerkers. In deze bepaling is geëxpliciteerd welke bepalingen fracties verplicht zijn over te nemen in de arbeidsovereenkomsten. Omdat fractiemedewerkers toegang hebben tot geheime informatie wordt de geheimhoudingsplicht uit de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 11 Agenda

Lid 1

Sturing en prioritering van de agenda van de raadscommissie is belegd bij de commissievoorzitter. In beginsel bepaalt de commissievoorzitter op advies van de commissiegriffier, samen met de plaatsvervangend voorzitter, de wijze waarop voorstellen en agenderingen worden besproken, samengevoegd en of geprioriteerd alsmede de behandeltijd en planning. In de praktijk maken voorzitter en plaatsvervangend voorzitter afspraken over rol en taakverdeling bij opstellen van de concept agenda en de concept behandelvoorraad.

Bij het opstellen van de behandelvoorraad maakt de commissievoorzitter gebruik van een leidraad. Deze leidraad omvat in ieder geval de volgende punten:

- De rol van de Lange Termijn agenda;

- De mogelijkheid om voorstellen en agenderingen te bundelen tot een breder agendapunt;
- Objectieve criteria voor de behandelrijpheid en aanwijzingen voor de besluitrijpheid van raadsvoorstellen;
- Aanwijzingen voor de prioritering, duur, samenvoeging en planning van voorstellen en agenderingen.

Lid 5

De voorzitter doet over de behandeling van de geagendeerde onderwerpen en voorstellen een voorstel aan de commissie. De commissie stelt dit voorstel bij aanvang van de commissievergadering weliswaar formeel vast, maar stelt alleen bij wijze van hoge uitzondering wijzigingen voor op deze behandelvoorraad.

Artikel 15 Maatregelen van orde

M2024-55 (Behandel commissieleden gelijk) geeft aan dat het goed is dat voor commissieleden dezelfde omgangsvormen en regels gelden als voor raadsleden en daarmee samenhangend, dat de commissievoorzitter dezelfde mogelijkheden heeft als de voorzitter van de raad. In dit artikel wordt de mogelijkheid die de voorzitter van de raad heeft op grond van artikel 26 lid 3 Gemeentewet om een raadslid te schorsen ook verleend aan commissievoorzitters.

Bijlage 1 bij Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht (29 januari 2026)

Overzicht raadscommissies en verdeling portefeuille- en of beleidsonderdelen

1. Commissie Ruimte

Ruimtelijke ordening, Grondzaken, Wonen en Volkshuisvesting, Vastgoed, Erfgoed, Ruimtelijke Projecten: Groot Merwede (inclusief Merwedekanaalzone, stationsgebied, Westraven, A12 zone), Rijnenburg, Lunetten-Koningsweg, Overvecht en Utrecht Science Park.

2. Commissie Samenleving

Jeugd en Jeugdzorg, Wmo en Welzijn, Maatschappelijke Opvang en Beschermd Wonen, Asiel en Integratie, Cultuur, Onderwijs (inclusief onderwijshuisvesting, bibliotheek), Sport, Volksgezondheid, Werk en Inkomen, Drugs, Sekswerk, Samen voor Overvecht en MBO (gekoppeld aan Onderwijs).

3. Commissie Bestuur

Bestuurlijke Zaken, Openbare orde en Veiligheid (inclusief mensenhandel en drugscriminaliteit), Handhaving, Ombudszaken, Internationale zaken, Regionale samenwerking, Burgerzaken, Personeel en Organisatie, Financiën (inclusief Belastingen, Control, Subsidies), Samen Stad Maken, Publieksdienstverlening, Diversiteit en Inclusie, Buurt- en wijkgericht werken.

4. Commissie Leefomgeving

Mobiliteit, Groen, Dierenwelzijn, Openbare Ruimte, Markten en Havens, Circulaire Economie, Milieu, Energie en Klimaat, Economische Zaken, Emissieloos vervoer (inclusief goederenvervoer), Werven, Evenementen.

Bijlage 2 bij Verordening op de raadscommissies gemeenteraad Utrecht (29 januari 2026)

Uitgangspunten spreektijdregeling vergaderingen raadscommissies

De volgende uitgangspunten voor de verdeling van spreektijden wordt gehanteerd voor de raadscommissies:

- Spreektijden worden berekend per dagdeel
- Een dagdeel bedraagt 210 minuten (3,5 uur)
- Voor schorsingen wordt 15 minuten gereserveerd
- De pot diversen bedraagt 25% van de totale spreektijd (na aftrek tijd voor schorsingen)
- De spreektijd van het college bedraagt 36 minuten
- De resterende spreektijd wordt verdeeld over de fracties. In volgorde van grootte van de fracties krijgt iedere fractie steeds 45 seconden meer dan de daaraan in grootte voorafgaande fractie.

Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de raad van 8 januari 2026~~26 juni 2025~~;
- gelet op de artikelen 82, 83 en 84 van de Gemeentewet;

Besluit vast te stellen de volgende verordening:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. *adviescommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 84 van de Gemeentewet;
b. *agendering*: een onderwerp dat één of meerdere raadsleden ter bespreking in een raadscommissie voorstelt;
c. *behandelvoorraad:* een overzicht van raadsvoorstellen, initiatiefvoorstellen en agenderingen en de wijze waarop deze worden besproken, geprioriteerd en/of samengevoegd, met zo mogelijk bijbehorende behandeltijd en planning;
d. *bestuurscommissie*: commissie zoals bedoeld in artikel 83 van de Gemeentewet;
e. *commissielid*: lid van een raadscommissie;
f. *commissievoorzitter*: voorzitter van een raadscommissie of diens plaatsvervanger;
g. *college*: het college van burgemeester en wethouders van Utrecht;
h. *dagelijks bestuur*: het dagelijks bestuur van de raad als bedoeld in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht;
i. *fractie*: elke groepering in de gemeenteraad die is geregistreerd overeenkomstig artikel G3 van de Kieswet;
j. *fractiemedewerker*: een door het dagelijks bestuur goedgekeurde medewerker in dienst van een fractie;
k. *griffier*: griffier van de raad of diens plaatsvervanger;
l. *raad*: de gemeenteraad van Utrecht;
m. *raadscommissie*: een commissie als bedoeld in artikel 82 van de Gemeentewet.

Hoofdstuk 2 Raadcommissies

Paragraaf 2.1 De benaming en de taak van de raadscommissies

Artikel 2 Taken raadscommissies

1. De raadscommissies bereiden besluitvorming door de raad voor, voeren onderling een opiniërend debat en overleggen met het college, respectievelijk de burgemeester.

2. Na behandeling van een raadsvoorstel in de raadscommissie wordt het advies voor de verdere behandeling in de raad bepaald – hamerstuk (A punt) of bespreekpunt (B punt) – en wordt tevens het advies voor de bijbehorende tijd voor behandeling in de raad voorgesteld.

3. De raadscommissies kunnen het dagelijks bestuur van de raad adviseren om namens de raad een voorstel van het college terug te zenden indien de raadscommissie waar het raadsvoorstel behandeld wordt, van oordeel is dat het voorstel onvoldoende is voorbereid of anderszins onvoldoende geschikt is voor behandeling en besluitvorming, een en ander als bedoeld in artikel 44 lid 2 Reglement van Orde van de gemeenteraad.

Artikel 3 Instelling, benaming en portefeuilleonderdelen raadscommissies en aantal aanwezige commissieleden

1. Het instellen en wijzigen van (het aantal) raadscommissies, de benaming ervan en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen~~, alsmede het toegestane maximum aantal gelijktijdig aanwezige commissieleden van een fractie bij een commissievergadering~~, is een bevoegdheid van de raad. Het overzicht van de raadscommissies en de daarin ondergebrachte portefeuille- en/of beleidsonderdelen is als Bijlage 1 bij deze verordening gevoegd.
2. Het aantal commissieleden van één fractie dat gelijktijdig aanwezig mag zijn bij een commissievergadering, is gemaximeerd op twee. Dit maximum geldt niet voor de vergaderingen waarin een raadscommissie de voorjaarnota of begroting behandelt.

Artikel 4 De raadsinformatiebijeenkomst

1. Er kunnen raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd. De raadsinformatiebijeenkomst is bedoeld als instrument om:

    a. raads- en commissieleden de mogelijkheid te bieden om informatie te verkrijgen die noodzakelijk is om het debat in de raadscommissies te kunnen voeren en een politiek standpunt te kunnen bepalen;

    b. inwoners en organisaties te betrekken bij de besluitvorming van de raad.

2. De raadsinformatiebijeenkomsten vinden in de regel plaats op donderdagavond waarbij drie raadsinformatiebijeenkomsten parallel aan elkaar kunnen plaatsvinden.

Paragraaf 2.2 De samenstelling en de werkwijze van de raadscommissies

Artikel 5 Samenstelling raadscommissie

1. Alle raadsleden zijn lid van de raadscommissie(s).

2. Elke raadscommissie heeft een commissievoorzitter en een plaatsvervangend commissievoorzitter. Beiden zijn door de raad uit zijn midden te benoemen. Ingeval zowel de commissievoorzitter als de plaatsvervangend commissievoorzitter is verhinderd, wordt de vergadering van de raadscommissie voorgezeten door de commissievoorzitter of plaatsvervangend commissievoorzitter van een andere raadscommissie.

3. In geval van een gecombineerde vergadering van raadscommissies bepalen de betrokken commissievoorzitters wie als commissievoorzitter zal optreden.

4. De commissievoorzitter is onder meer belast met:

    a. het vaststellen van de concept agenda voor commissievergaderingen;

    b. het vaststellen van de concept behandelvoorraad;

    c. het leiden van de vergadering;

    d. het geven van gelegenheid aan de leden tot het kenbaar maken van hun mening betreffende het aan de orde gestelde onderwerp;

    e. het handhaven van de orde;

    f. het bewaken van de vastgestelde spreektijd per fractie en het handhaven van de spreektijden van iedereen in de vergadering aanwezig;

    g. het sturen op de behandeltijd van een agendapunt;

    h. het formuleren van de door de vergadering geconstateerde behandeluitkomsten;

    i. hetgeen deze verordening hem/haar verder opdraagt.

Artikel 6 Commissieleden, niet zijnde raadsleden

1. Ook niet-raadsleden kunnen door de raad worden benoemd als commissielid.

2. De artikelen 10 tot en met 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op commissieleden die geen raadslid zijn, met dien verstande dat:

    a. De vereiste minimumleeftijd zoals genoemd in artikel 10 lid 1 voor commissieleden 16 jaar betreft.

    b. Commissieleden de eed zoals genoemd in artikel 14 lid 1 afleggen buiten de vergadering ten overstaan van de voorzitter of plaatsvervangend voorzitter van de raad.

3. Van artikel 15 eerste lid, aanhef en onder d Gemeentewet kan het dagelijks bestuur ontheffing verlenen.

4. Een fractie bestaat, naast raadsleden, uit niet meer dan vier commissieleden tegelijkertijd. ~~Elke fractie kan maximaal 4 niet-raadsleden door de raad laten benoemen als commissielid.~~

5. In afwijking van het bepaalde in het vierde lid kan een fractie die zich tijdens de raadsperiode heeft afgesplitst van een andere fractie, maximaal één niet-raadslid als commissielid hebben. Dit geldt niet:

    a. indien sprake is van voortzetting van een fractie onder een nieuwe naam, of

    b. wanneer een of meerdere raadsleden zich aansluiten bij een andere fractie.

~~4.~~6. Gedurende een raadsperiode mag een fractie in totaal maximaal acht niet-raadsleden als commissielid door de raad laten benoemen.

~~5.~~7. Een commissielid kan tevens fractiemedewerker zijn.

~~6.~~8. Een fractie bestaat, naast raadsleden, uit niet meer dan zes fractiemedewerkers en/of commissieleden tezamen.

~~7.~~9. Bij benoeming van nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, treedt het dagelijks bestuur op als de commissie geloofsbrieven.

~~8.~~10. Het dagelijks bestuur onderzoekt de geloofsbrieven en de daarop betrekking hebbende stukken van de nieuwe commissieleden, niet zijnde raadsleden, en brengt vervolgens advies uit aan de raad over de benoeming van die nieuwe commissieleden.

Artikel 7 Einde lidmaatschap

1. De zittingsperiode van een commissielid en -voorzitter eindigt in ieder geval met het einde van de zittingsperiode van de raad.

2. Het lidmaatschap van een commissielid eindigt op het moment dat niet meer wordt voldaan aan de in artikel 6, tweede lid gestelde eisen.

3. De raad kan een commissielid ontslaan op voorstel van de fractie die het lid voor benoeming heeft voorgesteld.

4. Als een fractie niet langer is vertegenwoordigd in de raad vervalt het lidmaatschap van commissieleden die op voordracht van die fractie zijn benoemd van rechtswege.

5. Een commissielid en commissievoorzitter kunnen te allen tijde ontslag nemen. Zij doen daarvan schriftelijk mededeling aan de voorzitter van de raad.

6. Het ontslag van een commissielid gaat in op de door het commissielid aangegeven datum, welke datum uiterlijk een maand na de schriftelijke mededeling gelegen kan zijn. Wanneer er geen datum is aangegeven eindigt het commissielidmaatschap op de datum van ontvangst van het ontslag.

7. Het ontslag van een commissievoorzitter gaat een maand na de schriftelijke mededeling in of zoveel eerder als een opvolger is benoemd.

Artikel 8 Fractiemedewerkers

1. Een fractie kan fractiemedewerkers aannemen.

2. De fractie meldt een fractiemedewerker aan bij de griffier. De aanmelding wordt ter goedkeuring aan het dagelijks bestuur voorgelegd.

3. Op fractiemedewerkers rust de verplichting tot geheimhouding, indien en voor zover deze verplichting ook voor raadsleden geldt. Een fractiemedewerker ondertekent hiertoe een geheimhoudingsverklaring.

4. De fractie meldt een fractiemedewerker af bij het dagelijks bestuur wanneer deze uitdienst treedt.

Artikel 8a Verplichtingen fractiemedewerkers

1. De fractiemedewerker onthoudt zich van deelname aan de fractievergadering als sprake is van een situatie in strijd met artikel 28 Gemeentewet.

2. De fractiemedewerker meldt nevenfuncties en financiële belangen bij de fractievoorzitter, ter plaatsing op de website van de fractie.

3. De fractiemedewerker meldt ontvangen geschenken en uitnodigingen bij de fractievoorzitter zodat dit kan worden opgenomen in het openbare register.

4. De fractiemedewerker houdt zich voorts aan artikel 3.1, artikel 3.3, hoofdstuk 4, artikel 5.1 en artikel 5.3 van de Gedragscode raadleden en commissieleden gemeente Utrecht.

5. De fractiemedewerker die inzage krijgt in stukken waarop geheimhouding rust neemt de geheimhoudingsplicht uit de Gemeentewet in acht. Met betrekking tot de raadstukken neemt hij dezelfde zorgvuldigheid in acht als van de raads- en commissieleden wordt verwacht.

6. De functie van fractiemedewerker is niet verenigbaar met één van de functies zoals genoemd in artikel 13 lid 1 Gemeentewet.

7. Het is de fractiemedewerker verboden om handelingen te verrichten zoals zijn opgenomen in artikel 15 lid 1 onder a t/m d van de Gemeentewet.

8. De fractie neemt in de arbeidsovereenkomst met de fractiemedewerker bepalingen op over de leden 1 t/m 7 van dit artikel.

Artikel 9 Inlichtingen, vragen en advisering

1. Elke raadscommissie en elk lid van een raadscommissie is bevoegd om – buiten de vergadering om - feitelijke informatie en technische vragen te stellen aan de ambtelijke organisatie.

2. De door commissieleden gevraagde adviezen of inlichtingen, bedoeld in het eerste lid worden desverlangd schriftelijk gegeven.

3. Elke raadscommissie is bevoegd deskundigen buiten het gemeentepersoneel te raadplegen en aan haar beraadslagingen over een bepaalde zaak met adviserende stem te doen deelnemen. Indien hiermee kosten zijn gemoeid wordt eerst overlegd met de griffier.

Artikel 10 Dag en tijdstip van de vergaderingen

1. De raadscommissie(s) vergaderen volgens het door het dagelijks bestuur vastgestelde vergaderschema.

2. Ontvangt de commissievoorzitter een verzoek van ten minste drie leden van verschillende fracties om een extra vergadering te beleggen, dan heeft die vergadering zo spoedig mogelijk plaats.

Artikel 11 Agenda

1. De commissievoorzitter stelt op advies van de commissiegriffier en op basis van een leidraad voor agenderingen de concept behandelvoorraad op.

   De commissievoorzitter stelt op basis van de vastgestelde behandelvoorraad de concept agenda voor de raadscommissie op.

2. Voor de vergadering wordt een elektronische oproep en concept agenda verzonden. Het inhoudelijke deel van de concept agenda en bijbehorende stukken worden uiterlijk veertien dagen voor aanvang van de vergadering op het raadsinformatiesysteem geplaatst. Fracties kunnen tot uiterlijk één week voor het vaststellen van de behandelvoorraad een agendering indienen. De concept behandelvoorraad met bijbehorende stukken worden uiterlijk de dinsdag voor aanvang van de vergadering aan de concept agenda in het raadsinformatiesysteem toegevoegd. Het raadsinformatiesysteem is voor eenieder toegankelijk.

3. In afwijking van het ~~derde~~ tweede lid wordt informatie van de raadscommissie of aan de raadscommissie verstrekte informatie waaromtrent op grond van hoofdstuk VA van de Gemeentewet geheimhouding is opgelegd in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

4. De aanwezigheid bij de vergadering van de op de agendaonderwerpen betrekking hebbende portefeuillehouders binnen het college, of een ander lid van het college, is vereist.

5. Bij aanvang van de vergadering stelt de raadscommissie de agenda en de behandelvoorraad formeel vast.

Artikel 12 Quorum, ordevoorstellen en besluitvorming

1. Een vergadering van een raadscommissie wordt niet geopend als niet, behalve de commissievoorzitter, ten minste drie commissieleden uit drie verschillende fracties, welke fracties tezamen minimaal 50% van het totale aantal zetels in de raad vertegenwoordigen, aanwezig zijn. Wanneer ten gevolge van de toepassing van deze bepaling een vergadering geen doorgang heeft

gevonden, wordt zo spoedig mogelijk een nieuwe vergadering gehouden, ongeacht het aantal dan aanwezige commissieleden. In deze vergadering worden uitsluitend onderwerpen behandeld die voor de eerste vergadering aan de orde waren gesteld.

2. De voorzitter en commissieleden kunnen tijdens de vergadering mondeling een concreet voorstel over het verloop van de orde van de vergadering doen, dat kort kan worden toegelicht. De raadscommissie beslist hier terstond over.

3. Voor het tot stand komen van een besluit is bij stemming de meerderheid vereist van de commissieleden die aan de stemming hebben deelgenomen. Indien de stemmen staken wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.

Artikel 13 Aantal spreektermijnen

1. De beraadslaging over een raadsvoorstel geschiedt in beginsel in ten hoogte twee termijnen, tenzij de raadscommissie anders beslist. Over een ander agendapunt, bijvoorbeeld een raadsbrief, wordt in beginsel in één termijn beraadslaagd, tenzij de raadscommissie anders beslist.

2. Elke spreektermijn wordt door de commissievoorzitter afgesloten.

3. Een commissielid mag in een termijn niet meer dan éénmaal het woord voeren over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp.

4. Bij de bepaling hoeveel malen een raadslid over hetzelfde raadsvoorstel of onderwerp het woord heeft gevoerd, wordt niet meegerekend het spreken over een voorstel van orde.

Artikel 14 Spreektijd

1. Er is een spreektijdregeling voor vergaderingen van raadscommissies. De uitgangspunten voor de spreektijdregeling zijn als Bijlage 2 bij deze verordening gevoegd.

2. Zodra de spreektijd is verstreken, nodigt de commissievoorzitter de spreker uit zijn rede te beëindigen. Deze is gehouden aan de uitnodiging gevolg te geven.

3. Voldoet de spreker niet aan de in het tweede lid bedoelde uitnodiging, dan ontneemt de commissievoorzitter hem het woord.

Artikel 15 Interrupties

1. Een fractie kan per dagdeel maximaal twaalf keer een commissielid van een andere fractie of een lid van het college interrumperen. De tijd gemoeid met deze interrupties komt ten laste van de spreektijdenpot voor diversen.

2. Wanneer een fractie meer dan twaalf interrupties in een dagdeel wenst te doen, komt deze tijd ten laste van de eigen spreektijd.

3. De commissievoorzitter kan besluiten het aantal interrupties per fractie als bedoeld in lid 1 te verhogen wanneer hij inschat dat gedurende het gehele betreffende dagdeel minder dan tweederde van het totale in de raad vertegenwoordigde aantal fracties aanwezig is.

Artikel 16 Maatregelen van orde

Een commissielid dat door zijn gedragingen de gang van zaken belemmert kan op voorstel van de commissievoorzitter door de raadscommissie het verdere verblijf in de vergadering worden ontzegd. Over het voorstel wordt niet beraadslaagd. Na aanneming daarvan verlaat het commissielid de vergadering onmiddellijk. Bij herhaling van het gedrag kan het commissielid op voorstel van de voorzitter van de raad door de raad voor ten hoogste drie maanden toegang tot de commissievergadering worden ontzegd.

Artikel 17 Verslagen

1. Het dagelijks bestuur besluit over de wijze waarop verslag gedaan wordt van commissievergaderingen.

2. Een conceptverslag wordt gelijktijdig met de verzending aan de commissieleden verzonden aan de overige personen die het woord hebben gevoerd in de commissievergadering waarop het betrekking heeft.

3. Een conceptverslag van een commissievergadering wordt in de daaropvolgende commissievergadering met eventuele op- of aanmerkingen vanuit de raadscommissie door de raadscommissie vastgesteld.

4. Voor zover de aard en inhoud zich daartegen niet verzet, worden verslagen zo spoedig mogelijk na de commissievergadering voor eenieder toegankelijk gemaakt door plaatsing op de website van de gemeente.

Paragraaf 2.3 Besloten vergaderingen

Artikel 18 Toepassing verordening op besloten vergaderingen

Op besloten vergaderingen is deze verordening van overeenkomstige toepassing voor zover dat niet strijdig is met het besloten karakter van de vergadering.

Artikel 19 Verslag besloten vergadering

1. Conceptverslagen van besloten vergaderingen worden niet verspreid, maar in het deel van het raadsinformatiesysteem geplaatst dat alleen toegankelijk is voor raads- en commissieleden en fractiemedewerkers.

2. Deze conceptverslagen worden zo spoedig mogelijk in de commissievergadering ter vaststelling aangeboden. Tijdens deze vergadering kan de raadscommissie een besluit nemen over het (gedeeltelijk) opheffen van de geheimhouding op het vastgestelde verslag en de tijdens de besloten vergadering behandelde informatie.

Paragraaf 2.4 Toehoorders en pers

Artikel 20 Toehoorders en pers

1. De toehoorders en vertegenwoordigers van de pers kunnen uitsluitend op de voor hen bestemde plaatsen openbare vergaderingen bijwonen.

2. Het geven van tekenen van goed- of afkeuring of het op andere wijze verstoren van de orde is verboden.

3. Een persoon, niet zijnde lid van de raadscommissie, die het woord wenst te voeren ter toelichting van zijn standpunt ten behoeve van een aan de orde zijnde agendapunt in een commissievergadering, kan dat enkel doen in een mogelijk met het betreffende onderwerp samenhangende raadsinformatiebijeenkomst welke plaatsvindt voorafgaand aan de commissievergadering.

Artikel 21 Geluid en beeldregistratie

1. Er worden geluids- en beeldregistraties van de openbare commissievergadering gemaakt die worden getoond, uitgezonden en bewaard op internet. Aanwezigen kunnen in beeld komen.

2. Derden die in de vergaderzaal tijdens de raadsvergadering geluids- en/of beeldregistraties willen maken, doen hiervan mededeling aan de commissievoorzitter en gedragen zich naar zijn aanwijzingen.

Hoofdstuk 3 Bestuurscommissies en adviescommissies

Artikel 22 Bestuurs- en adviescommissies

1. Wanneer de raad een bestuurscommissie of een adviescommissie instelt, worden de leden ervan door de raad benoemd.

2. Het doel, de taken en verantwoordelijkheden, de samenstelling en werkwijze van een bestuurscommissie respectievelijk een adviescommissie worden, indien nodig geacht, door de raad vastgelegd in een afzonderlijke bij de betreffende commissie behorende regeling.

Hoofdstuk 4 Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 23 Uitleg verordening

Voor zover deze verordening daarin niet voorziet, wordt de wijze van werken van een raadscommissie en de orde van commissievergaderingen ingericht overeenkomstige het, voor overeenstemmende gevallen, bepaalde in de Gemeentewet en in het Reglement van Orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden gemeenteraad Utrecht. Bij twijfel omtrent de toepassing van deze verordening beslist de raadscommissie op voorstel van de commissievoorzitter.

Artikel 24 Intrekking

De Verordening op de raadscommissie gemeente Utrecht, inclusief de daarbij behorende bijlagen, zoals vastgesteld bij raadsbesluit van ~~12 juni~~24 juli 2025 (Gemeenteblad 2025, nr. ~~273856~~325773) wordt ingetrokken.

Artikel 25 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op ~~1 september 2025~~1 april 2026.

Artikel 26 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening op de raadscommissies gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ~~17 juli 2025~~29 januari 2026.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5129
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.6
Titel	Overlast Nobelstraat
ID	5359
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	22 januari 2026

Voorgesteld besluit

Motie: Op weg naar een levendige én leefbare Nobelstraat

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 2 november 2023, ter bespreking van o.a. de beantwoording d.d. 10 maart 2023 van de Schriftelijke Raadsvragen 2023/19 ‘Geluidsoverlast horeca Nobelstraat’ d.d. 31 januari 2023 én de raadsbrief van het college over ‘Stand van zaken Nobelstraat’ d.d. 12 juli 2023.

Constaterende dat:

1. De Nobelstraat een straat is met vele woningen en tegelijkertijd veel levendigheid;

2. Bewoners in de Nobelbuurt meer dan 10 jaar in hun nachtrust worden gestoord door nachtelijk uitgaanspubliek van feestcafés;

3. Het geluidsniveau van uitgaanspubliek in de nacht hoog is, hoger dan bij Schiphol gemeten, dat het college via eigen metingen heeft bevestigd dat het hoog is, en zijzelf dat als ‘fors’ beoordeelt;

4. De leefbaarheid in de Nobelstraat niet alleen wordt verstoord door uitgaanspubliek van horeca maar ook door o.a. het aanwezige lawaai van bussen en parkeren van fietsen;

5. Het huidige college sinds 1,5 jaar nu wel erkent dat de overlast te veel is en er moet worden ingegrepen, maar dat buiten de genoemde kortetermijn maatregelen in de raadsbrief er geen duidelijkheid is of er voor de Nobelstraat ook een plan voor de langere termijn komt met een betere balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Overwegende dat:

1. Op de overheid de last rust om actief haar burgers te beschermen tegen gezondheidsschade;

2. Op het college van B&W bovendien de wettelijk de taak rust gezondheidsaspecten in bestuurlijke beslissingen te bewaken;

3. We met z’n allen wel allerlei maatregelen kunnen bedenken om de overlast van horeca te beteugelen maar we toch ook moeten erkennen dat hier wel heel veel levendigheid samen komt in één straat, wat het wel heel moeilijk maakt om deze leefbaar te houden voor de bewoners, zoals het college zelf ook meerdere keren al wel heeft aangegeven;

4. De raadsbrief van het college over ‘Stand van zaken Nobelstraat’ d.d. 12 juli 2023 nog geen echte oplossing voor de langere termijn biedt;

5. In de Omgevingsvisie Binnenstad Utrecht 2040 al wel eens is gekeken naar een oplossing voor de Nobelstraat met een betere balans tussen levendigheid en leefbaarheid, o.a. met minder intensieve horeca.

Draagt het college op:

1. Uiterlijk Q4 2023 een start te maken met het maken van een integraal plan van aanpak – ook voor de langere termijn - dat leidt tot een oplossing van de ontoelaatbare overlast in de Nobelstraat;

2. Bij het plan voor de langere termijn aanvullend ook na te gaan wat wél een goede balans is tussen levendigheid en leefbaarheid op de Nobelstraat, met vermoedelijk minder ruimte voor intensieve horeca dan tot op heden;

3. Dit te doen samen met bewoners en (horeca)ondernemers, en met hen de voortgang regelmatig te evalueren, bijv. elk half jaar;

4. Uiterlijk Q3 2024 de gemeenteraad te informeren over de resultaten.

Ingediend door:

- Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Ruud Maas, Volt

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5125
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	3.7
Titel	Jaarwisseling: terugblikken en vooruitkijken
ID	5355
Behandelend ambtenaar	B. Scheffer
Telefoon	
E-mail	berd.scheffer1@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	22 januari 2026

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	B. Scheffer	**Datum**	1 januari 2026
E-mail	bernd.scheffer1@utrecht.nl	**Kenmerk**	34042122
Type brief	Actualiteit	**Onderwerp**	Eerste beeld verloop jaarwisseling '25/'26
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

De jaarwisseling in Utrecht is zeer onrustig verlopen. In zowel Kanaleneiland als Overvecht waren grote groepen relschoppers op straat die de openbare orde ernstig verstoorden. Er werd onder andere met zwaar vuurwerk naar de politie gegooid, barrières op straten en wegen opgeworpen en er zijn verschillende openbare ordecamera's vernield. Ook in enkele andere wijken hing een grimmige sfeer. Op verschillende plekken in de stad zijn bussen bekogeld en er waren meerdere autobranden. De politie had zich voorbereid op het insluiten en aanhouden van relschoppers. Door deze voorbereiding is de politie in staat geweest om gedurende de jaarwisseling bijna 80 verdachten aan te houden.

Waterwerper ingezet
In Overvecht werden zwaar vuurwerk en bakstenen naar de politie gegooid en werden barrières op straat opgeworpen. De ME en de aanhoudingseenheid konden geen aanhoudingen verrichten, omdat ze dan bekogeld werden met vuurwerk en er een levensgevaarlijke situatie ontstond. Daarom is een waterwerper ingezet als barrière tussen de groep die vuurwerk gooide en de politie, om zo een veilige werkruimte te creëren. Na het optreden van de ME en meerdere aanhoudingen werd het wat rustiger in de wijk. Vervolgens gebeurde hetzelfde in Kanaleneiland, waarna ook daar de waterwerper is ingezet. Uiteindelijk was het rond 03.00 uur weer enigszins rustig in Utrecht.

De inzet van een waterwerper is een zeldzaamheid voor Utrecht en een middel dat niet lichtvaardig wordt ingezet. De inzet is telkens geweest om de waterwerper te gebruiken om de politie veilig haar werk te kunnen laten doen. Deze inzet heeft daarmee bijgedragen aan de vele aanhoudingen die de politie tijdens de jaarwisseling heeft kunnen doen.

Geweld tegen hulpverleners
De hulpverleners hebben afgelopen nacht hun werk in uiterst moeilijke en vaak ook gevaarlijke omstandigheden moeten doen. Zowel de politie, de brandweer als THOR hebben te maken gehad met geweld tegen hulpverleners. Dit betrof dan met name het bekogelen van medewerkers met (zwaar) vuurwerk. De brandweer is ook bij verschillende inzetten bekogeld met vuurwerk door omstanders. De politie is met grote regelmaat bekogeld met vuurwerk, soms zelfs vanaf daken van gebouwen.

(Auto)branden
De brandweer heeft in totaal 140 keer moeten uitrukken voor branden, waarbij 44 autobranden. Hierbij moet worden aangetekend dat er bij een autobrand meerdere voertuigen betrokken kunnen zijn.

Ambulance
De ambulance heeft 19 keer uit moeten rukken, waarvan vijf keer vanwege een vuurwerkgerelateerd incident. Het is vanwege de privacy niet mogelijk om iets te zeggen over de aard van de verwondingen en locaties

Voorlopig eerste beeld
In de driehoek is voorafgaand aan de jaarwisseling afgesproken dat het optreden van de politie moet zijn gericht op het aanhouden van relschoppers. Door de voorbereiding was de politie afgelopen nacht in staat om bijna 80 mensen aan te houden. Hiermee is duidelijk gemaakt dat relschoppers niet wegkomen met het plegen van geweld en het aanrichten van vernielingen. Ik wil hier mijn grote waardering uitspreken voor de inzet die de politie en andere hulpverleners de afgelopen nacht hebben verricht. Zij hebben een heftige en zeer intense nacht achter de rug.

In de loop van januari zullen wij u in een uitgebreide raadsbrief informeren over de definitieve cijfers en een duiding van het verloop van de jaarwisseling in de stad

Hoogachtend,

Sharon A.M. Dijksma

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1102	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-12-2025 9. Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”	Bij de aanpassing van het financiële deel van deze nota in 2026 ook terug te komen op de 'spiegel van de stad' t.a.v. risicobeheersing en in welke mate dit te realiseren is.	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12-2026		
1101	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-12-2025 9. Raadsvoorstel Beleidsnota Risicomanagement “Voor elk spannend traject een risicosessie”	Bij de evaluatie van de beleidsnota in 2028 in ieder geval de volgende aspecten mee te nemen: het gestandaardiseerd informeren van de raad, in het bijzonder over de risicoparagraaf (en of de raad hier tevreden over is), in hoeverre risicosessies als zinvol worden ervaren en in hoeverre risico's tussen verschillende beleidsterreinen plaatsvinden	Wethouder Schilderman	Financiën	30-09-2028		
1099	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-12-	In januari volgt nog evaluatie van de planning en control waarin o.a.	Wethouder Schilderman	Financiën	31-01-2026		

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	2025 8. Versterken van ambtelijke organisatie rond financiën	wordt ingegaan op het rapporteren a.d.h.v. stoplichten					
1098	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 11-12-2025 8. Versterken van ambtelijke organisatie rond financiën	In Q1 2026 een planning, o.a. over het programma 'grip op investering', de keten financiële functie, verbeteringen in de P&C-cyclus en inkoop	Wethouder Schilderman	Financiën	31-03-2026		
1067	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-11-2025 11. Raadsvoorstel Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)	Bij de eerstvolgende programmabegroting volgt meer informatie over een (beter leesbare) afschrijvingstabel	Wethouder Schilderman	Financiën	30-10-2026	20251202 In Q3 2026 volgt meer informatie bij de Programmabegroting 2027.	

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1066	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-11-2025 11. Raadsvoorstel Beleidsnota Waarderen, Activeren en Afschrijven van Vaste Activa (WAAVA)	Bij de behandeling van de jaarrekening 2026 volgt meer informatie over de invoeringskosten voor het werken met restwaarde.	Wethouder Schilderman	Financiën	01-06-2026	20251202 In Q2 2027 volgt meer informatie bij de Jaarstukken 2026.	
1065	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-11-2025 10. Verloren zaak: 'online gebiedsverbod'	Begin volgend jaar (Q1 2026) informeert de burgemeester de raad over de ontwikkelingen t.a.v. de aanpak van online opruiing.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2026		
1064	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-11-2025 8. Raadsvoorstel Evaluatie Utrechts Ombudsloket en	Er wordt een werkbezoek georganiseerd over wat het Ombudsloket doet t.a.v. kinderen.	Burgemeester Dijksma	Ombudszaken	30-06-2026		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	wijziging Verordening gemeentelijke ombudsman Utrecht						
1081	Begrotingscyclus 30-10-2025 2. Programmabegroting 2026	Bij of rondom de VJN 2026 de raad te informeren over de voortgang van het verbeterprogramma grip op investeringen en daarbij rekening te houden met de suggesties van de raad (zoals bandbreedte bij geheime RV (zoals bij RV Onderwijshuisvesting), onderscheid A-B investeringen duidelijker maken, kredieten opknippen, investeringsplafond en bekostigingssystematiek).	Wethouder Schilderman	Financiën	10-06-2026		
1052	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-09-2025 10. Raadsbrief Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2024	Bij een volgende brief over demonstraties inzicht te geven in de afweging achter de categorisering van demonstraties in categorieën A-D	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-01-2026		

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
1051	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-09-2025 9. Raadsbrief aanpak Femicide	De raad voor de kerst te informeren met nieuwe kennis en inzichten t.a.v. een meer dadergerichte aanpak voor femicide, met o.a. aandacht voor dwingende controle, het betrekken van ervaringsdeskundigen en de landelijke Officier van Justitie, aandacht voor onderwijs en een herschikking van de financiën	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	24-12-2025	20260109 uitstelbericht in Raadsbrief Uitstel vanwege kerstreces - beantwoording schriftelijke raadsvragen en raadsbrief Aanpak Geweld tegen vrouwen van 17 december 2025.	
1050	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 25-09-2025 7. Van uitvoering bij de gemeente naar de gemeenschap (beantwoording SV 2025, nr. 36)	De wethouder zal met de vrijwilligerscentrale in gesprek te gaan (o.a. over samenwerking en ondersteuningsmogelijkheden) en eind 2026 de commissie hierover informeren.	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-12-2026		
1010	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 02-07-2025 2.a. Raadsvoorstel	In Q4 volgt een brief over de aanpak weerbaarheid	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2025		

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025						
1008	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 01-07-2025 1.a. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Bestuursrapportage 2025	De wethouder zegt toe : Om de raad middels een raadsbrief in het najaar 2025 te informeren over de voortgang van het programma versterken van de financiële functie over de doelen en waar we nu staan voor het commissiedebat hierover.	Wethouder Schilderman	Financiën	30-11-2025	20251202 Afgedaan met raadsbrief 'Voortgang verbeterprogramma Versterken Financiële Functie najaar 2025' (kenmerk: 33507069) op 25 november 2025.	
1001	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 26-06-2025 9. Politie optreden beëindiging U.U. bezetting	In Q1 2026 volgt een evaluatie over de waarnemerspas.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-03-2026		
1005	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 19-06-2025 2. Raadsvoorstel Jaarstukken 2024	De raad bij de jaarrekening 2025 te informeren over de klimaatrisico’s (analyse over het in beeld hebben van de risico’s).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-05-2026	20250918 Meer informatie volgt in Q2 2026 bij de Jaarstukken 2025.	

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
986	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 14.1. Raadsbrief voortgang Samen Stad Maken	In Q1 2026, bij de eerstvolgende monitor Samen Stad Maken, de aantallen samenwerkingsplannen te gaan durven/bij te houden	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		
985	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 14. Raadsvoorstel Kwantitatieve indicatoren Samen Stad Maken	Bij de eerstvolgende monitor demografische gegevens mee te nemen bij de resultaten van het beleid Samen Stad Maken		Samen Stad Maken	31-03-2026		
984	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-06-2025 12. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpbegroting 2026 Belastingsamenwerki	In Q1 2026 (vóór de verkiezingen) met een raadsbrief de raad te informeren over wat de gesprekken met andere deelnemers in de GR BghU heeft opgeleverd t.a.v. het overstappen naar een duurzame huisbankier (specifiek of er een meerderheid is voor het voorstel), evenals de	Wethouder Schilderman	Financiën	28-02-2026	20250722 Meer informatie volgt in Q1 2026 (voor de gemeenteraadsverkiezingen).	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	ng gemeenten en hoogheemraadschap Utrecht, inclusief meerjarenperspectief 2027-2029	kansen/mogelijkheden t.a.v. AI.					
968	Gemeenteraad 27-03-2025 28. Afrondende besluitvorming na debat over Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Wethouder Oosters zegt toe begin Q4 van dit jaar, in plaats van in Q1 van volgend jaar, een brief te sturen over het volgende burgerberaad.	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-12-2025	20251127: het onderwerp burgerberaad wordt meegenomen in de voortgangsbrief Samen stad maken die in Q1 2026 verschijnt.	
948	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief Evaluatie burgerberaad jaarwisseling	Als het college aan de slag gaat met een nieuw burgerberaad dan informeert zij de raad en gaat ze in op o.a. de tijd en duur van het traject en de mogelijkheid om te overleggen. Ook komt ze terug op vergoedingen (Q1 2026).	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		
945	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20-03-2025 10. Raadsbrief Evaluatie	Het college komt in Q1 2026 met een brief over de inrichting van een mogelijk nieuw burgerberaad, dus over de eventuele besparing van	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	burgerberaad jaarwisseling	kosten in relatie tot onderwerpen die je zou kunnen kiezen					
893	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 16-01-2025 9. Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024	Bij de voortgangsrapportage Grenzen Stellen, Perspectief Bieden volgend jaar een stand van zaken te geven over de effectiviteit van de last onder dwangsom maatregel bij het verbod op technische hulpmiddelen.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2025	20251008: Een stand van zaken zal voor het zomerreces 2026 gerapporteerd worden. 20250327: de voortgangsrapportage Grenzen Stellen, Perspectief Bieden 2025 maakt onderdeel uit van de Voortgangsrapportage Veiligheidsagenda 2025; deze zal in Q2 2026 aan de raad gezonden worden.	
892	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 16-01-2025 9. Raadsvoorstel Wijziging van de Algemene plaatselijke	In het jaarlijkse handhavingsverslag wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken rond weigeringsgronden voor evenementenvergunningen bij 'geen goede' organisatoren.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2025		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	verordening Utrecht 2010, partiële herziening 2024						
874	Gemeenteraad 12-12-2024 18. Raadsvoorstel Beleidsnota Utrecht Circulair 2030	M512 Ketenverantwoordelijkheid	Wethouder Schilderman	Inkoop	30-09-2025		
872	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 05-12-2024 10. Raadsvoorstel Zienswijze wijzigen gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)	De wethouder zegt toe na de zomer (Q3) een raadsbrief te sturen met de laatste informatie over de GR HUA, specifiek het uittredingsproces van het Rijk. Tevens volgt na de zomer een aanbod voor een technische bijeenkomst over dit thema, samen met Provinciale Staten.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-09-2025		
835	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 23-10-2024 2.a. Raadsvoorstel	In het voorjaar wordt de raad geïnformeerd over de hervormingsbezuinigingen, inclusief de uitvoering van de motie 'M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	31-05-2025		

LIJST TOEZEGGINGEN EN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	Programmabegroting 2025	Meern' en de gevolgen van de bezuinigingen voor participatie/gemeenschapsvorming.					
752	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste bestuursrapportage 2024	De wethouder zegt toe: •De raad in Q1 2025 een raadsbrief te sturen met de uitwerking van de voorgestelde hervormingen in de personele organisatie, met daarin ook de voortgang van het pan om IT-talenten duurzaam aan de organisatie te binden, evenals het ‘cappen’ van inhuur.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-03-2025		
751	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 03-07-2024 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste	De burgemeester zegt toe: •Om de raad in Q4 2024 een integrale reactie toe te zenden op de gevolgen van de bezuinigingen op handhaving in samenhang met het Rekenkamerrapport ‘Over lastig	Burgemeester Dijksma	Handhaving	31-12-2024		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	bestuursrapportage 2024	handhaven'.					
535	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 24-10-2023 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2024	De wethouder zegt toe: de financiële spelregels in uit te werken inzake de financiële werkwijze als onderdeel van de financiële verordening in afstemming met de adviescommissie C&F (binnen een half jaar na gesprek met adviescie).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2024	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
450	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 28-06-2023 2. Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	Burgemeester Dijksma zegt toe om de raad voor het einde van 2023 in een brief te informeren over de rol die zij voor ervaringsdeskundigheid ziet binnen het veiligheidsdomein.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023		
454	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 27-06-	Het College zegt toe bij de volgende VJN, wanneer de Meerjarenprogramma's	Wethouder Schilderman	Financiën	10-06-2024	20250722 U bent voor het laatst over planningsoptimisme	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	2023 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	toegankelijker worden weergegeven, concreet in te gaan op ‘planningsoptimisme’. Daarbij gaat het College ook in op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma's wenselijk zijn.				geïnformeerd in paragraaf 3.3 van de Voorjaarsnota 2025 (kenmerk: 30252302). Daarmee is dat gedeelte van de toezegging afgedaan. Het gedeelte van de toezegging om in te gaan op de vraag of fondsen en reserves op meerjarenprogramma’s wenselijk zijn wordt betrokken bij de voorbereiding van de meerjarenprogramma's die in 2027 aan de raad worden aangeboden.	
417	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 15-06-2023 2. Raadsvoorstel Startdocument Burgerberaad	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad bij het tweede burgerberaad in positie wordt gebracht om een keuze te maken uit meerdere uitgewerkte onderwerpen en dat die selectie van onderwerpen wordt voorbereid door middel van	Wethouder Oosters	Participatie	30-09-2023	20231102: Genoemde deadline is hier niet van toepassing. Dit hangt af van de planning van een volgend burgerberaad.	

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		participatie met inwoners van de stad.					
415	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 08-06-2023 11. Raadsvoorstel Aanpassing beleidscyclus en programmabegroting	Wethouder Schilderman informeert de raad in het tweede half jaar van 2023 in de nog te versturen raadsbrief over de dekking van moties over de omgang die het college voorziet met de prioritering van ongedekte doelstellingen in beleidsnota's.	Wethouder Schilderman	Financiën	31-12-2026	20250722 Deze toezegging wordt betrokken bij de financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026.	
218	Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 06-10-2022 10. Beantwoording SV 2022, nr. 90 over Openbaar maken persoonsgegevens bij zienswijzen na toestemming	De wethouder zegt toe de raad uiterlijk Q4 2023 te informeren over de reikwijdte van het openbaren van e-mail/adreslijsten aan de raad.	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	30-12-2023		

ID	Agendapunt	Toezegging	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	betrokkene 30-6-2022						
22	Gemeenteraad 28-05-2020 3. Ingekomen stukken	Beleidsveld Financiën - Beantwoording SV 2020, nr. 097 over Openbaarheid van bestuur bij gemeenschappelijke regelingen. De raad wordt uiterlijk 31 mei 2021 per brief geïnformeerd over de wijze waarop verbonden partijen per partij invulling geven aan de openbaarheid van bestuur en de uitkomsten van besprekingen over dit onderwerp met de verbonden partijen.	Wethouder Schilderman	Juridische zaken	06-05-2021	20252103 Afgedaan met raadsbrief 'Uitkomsten vermogensgrens kwijtschelding belastingen en openbaarheid bij verbonden partijen' (kenmerk: 30189463) op 18 maart 2025.	
1006		De raad bij de jaarstukken explicieter te informeren over de bovengrens van de reserves (het aanpassen van de grens is een raadsbesluit).	Wethouder Schilderman	Financiën	30-05-2026	20250918 Meer informatie volgt in Q2 2026 bij de Jaarstukken 2025.	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
18-12-2025	M705 Steun onze agenten, boa's en toezichthouders	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		
18-12-2025	M726 In één oogopslag de financiën helder voor de raad	Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2026		
18-12-2025	M706 Hoog Catharijne open zodra dat kan	Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Bosch, D. (David)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)					
18-12-2025	M664 Heldere kaders voor de stem van de natuur	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)		Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	18-03-2026		
18-12-2025	M727 Echte grip op investeringen	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD) Steeg, B. van	Wethouder Schilderman	Financiën	30-06-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Bert) (CDA) Vasters, J. (Joost) (D66)					
18-12-2025	M661 Benut ruimte die uitspraak Raad van State biedt om anti-abortusdemonstranten te weren voor ingang Vrelinghuis	Assen. M.H. (Hester) (PvdA)	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Nolten, S.J.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	18-03-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Stevie) (BIJ1) Paalman, V. Victor (Horizon) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)					
18-12-2025	M656 Buurtruimte als basis voor een zorgzame en verbonden buurt	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Sasbrink, A. (Anne) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	18-03-2026		
20-11-2025	M650 Maak gemeenschapsorganisaties sterker, zodat zij meer kunnen doen	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2026		
20-11-2025	M635 Verbeteren referendumverordening	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	12-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
20-11-2025	M617 Geef slachtoffers femicide een gezicht en vergroot bewustwording	Assen. M.H. (Hester) (PvdA)	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		
20-11-2025	M618 Richting geven aan aanpak femicide	Assen. M.H. (Hester) (PvdA)	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(GroenLinks) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK)					
20-11-2025	M616 Bij straatintimidatie meteen naar huis	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Maas, R.A.H.M.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Ruud) (Volt) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Koning, M.A. (Maarten) (D66)					
20-11-2025	M612 Alle vrouwen veilig over straat, juist ook in Utrecht	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2025		
20-11-2025	M620 Geen uitbanning van femicide en vrouwenhaat zonder mannenemancipatie	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie) Dijkstra, G.J.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)					
20-11-2025	M613 (h)erkennen van gendergerelateerd geweld ook wanneer er geen veroordeling ligt	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	20-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Koning, M.A. (Maarten) (D66)					
13-11-2025	M554a Bescherm gebedshuizen tegen geweld en intimidatie	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	30-06-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
13-11-2025	M551 Minder is meer	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Schilderman	Financiën	31-05-2026	20251202 Meer informatie volgt in het voorjaar van 2026.	
13-11-2025	M563 Faciliterend beleid bij overgangs- en menstruatieklachten	Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht)	Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	14-02-2026		
13-11-2025	M540 Veranker Utrecht Monitor voor brede welvaart in de P&C-cyclus	Vasters, J. (Joost) (D66)	Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Ramaker, M.F. (Margreet) (VVD)	Wethouder Schilderman	Financiën	14-02-2026	20251202 Meer informatie volgt in Q2 2026 bij de Jaarstukken 2025.	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)					
13-11-2025	M537 Zoveel mogelijk zieke kinderen uit Gaza opvangen in Utrecht	Deldjou Fard, M. (Melody) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Heuven, M. van	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	14-02-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Maarten) (Partij voor de Dieren)					
02-10-2025	M499a Inkopen als Mensenrechtenstad	Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Wethouder Schilderman	Inkoop	31-03-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
17-07-2025	M429 Informeer raad over demonstrantenperspectief	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	17-10-2025		
17-07-2025	M416 Geen gemeentelijk pensioen naar bezetting en mensenrechtenschendingen	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
10-07-2025	M365 Uitvoeringstoets	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Schilderman	Financiën	10-10-2025	20251202 Meer informatie volgt in Q2 2026, in de Voorjaarsnota 2026 en/of in de meerjarenprogr	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							amma's wanneer daarin nieuwe investeringen worden geprogrammeerd.	
10-07-2025	M345 Maak inzichtelijk hoe we Utrecht leefbaar houden	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Schilderman	Financiën	13-05-2026		
10-07-2025	M352 Help de bij met uitsluitend biologisch bloemen in hangbakken	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Bode, L. (Linda) (Volt) Chirino, C.C. (Bina) (ChristenUnie)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	10-10-2025		
10-07-2025	M334 Utrecht Mensenrechtenstad in	Vermeulen, M.W.C.	Al-Saqaff, M.H.J. (Mariam) (VVD) Assen. M.H.	DB van de Raad	Bestuurlijke zaken	10-10-2025		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	het democratieprogramma	(Maartje) (GroenLinks)	(Hester) (PvdA) Vries, L. de (Louise) (Partij voor de Dieren) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Zwinkels, J.M. (Jantine) (CDA) Bos, C.H. (Cees) (Stadsbelang Utrecht) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)					
12-06-2025	M252 Lobby voor stemrecht vanaf 16 jaar	Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-12-2026		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)					
12-06-2025	M251 Omarm het Stadsmanifest	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Sasbrink, A. (Anne) (Partij voor de Dieren) Steeg, B. van (Bert) (CDA) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Zwanenberg, P. (Pepijn) (LINK) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	12-09-2025		
08-05-2025	M247 Goed temperaturen aanpak ziekteverzuim virus	Ramaker, M.F.	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Wethouder van der Graaf	Personeel en Organisatie	31-12-2025	13 januari 2026: afgedaan met raadsbrief	18-12-2025

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
		(Margreet) (VVD)					Aanpak van verzuim en inhuur in de organisatie van 18 december 2025	
08-05-2025	M249 Ook alleen bouwt Utrecht afhankelijkheid VS af	Paalman, V. Victor (Horizon)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2025		
08-05-2025	M151 Nieuwe traditie, leuke alternatieven	Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter) van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	08-08-2025		
08-05-2025	M184 Hanteer de terminologie van internationale mensenrechtenorganisaties	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Vries, L. de (Louise) (Partij	Burgemeester Dijksma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking			

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			voor de Dieren) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dada-Anthonij V. (Venita) (D66) Fattal, M. (Mahaar) (GroenLinks) Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Zwanenberg, P. (Pepijn) (groep Zwanenberg) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)					
23-01-2025	M17 Verbeter veiligheid rond thuiswedstrijd	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Peters, R. (Ralph) (D66) Snijder, R.E.P.C.	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-07-2025		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			(Ruben) (Student & Starter)					
23-01-2025	M19 Routekaart om te voorkomen dat het weer misgaat	Paalman, V. Victor (Horizon)		Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	23-04-2025		
12-12-2024	M502 Naleven internationaal recht in woord en daad	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Burgemeester Dijksma	Internationale Zaken en Regionale samenwerking	12-03-2025		
26-09-2024	M365 Ontschot de budgetten van VTH	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Assen. M.H. (Hester) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Burgemeester Dijksma	Handhaving	27-12-2024		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair)					
26-09-2024	M368 Maak democratie toegankelijk	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Raaijmakers, I. (Ilse) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Snijder, R. (Ruben) (Student & Starter) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Pagter, M. de (Marijn) (VVD) Ait Daoua, A. (Achraf) (D66)	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	08-11-2024		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
11-07-2024	M306 Behoud het wijkservicecentrum in Vleuten-de Meern	Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD)	Stellinga, H.J.J. (Hessel) (CDA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	Burgemeester Dijksma	Burgerzaken	10-01-2025	09102024: Er komt een onderzoek naar de dienstverlening in de Wijken om te kijken of daar besparingen mee te behalen zijn. Momenteel zijn PDV en Wijken op zoek naar een projectleider die het onderzoek gaat uitvoeren. De inschatting is dat het onderzoek zelf ongeveer drie maanden gaat duren	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
06-06-2024	M205 Steun wederopbouw Gaza via VNG	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
06-06-2024	M209 Pleit voor erkenning Palestina	Sungur, M. (Mahmut) (DENK)	Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	06-09-2024		
06-06-2024	M196 Gebruik de kracht van de samenleving	Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)	Steeg, B. van (Bert) (CDA) Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	11-10-2024	20251127: motie is beantwoord in de Voorjaarsnota 2025. 20241112: motie wordt beantwoord bij de Voorjaarsnota 2025	27-11-2025
25-04-2024	M185 Transparant Burgerberaad	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Snijder, R.E.P.C. (Ruben) (Student & Starter)	Wethouder Oosters	Samen Stad Maken	31-03-2025	20241015: Motie is beantwoord met Raadsbrief Evaluatie	15-10-2024

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)				burgerberaad jaarwisseling	
29-02-2024	M77 Ctrl+Utrecht, geef digitalisering de status die het verdient	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter)	Ait Daoua, A. (Achraf) (D66) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)	Wethouder Streefland	Personeel en Organisatie	31-12-2024	1 juli 2025: Stand van zaken is dat in Q4 2025 een advies wordt opgesteld voor het volgende college over de periode 2026 - 2030. In dit advies zullen we ook de ideeën over een mogelijke portefeuille digitale zaken verder uitwerken, in navolging van deze motie M77 Ctrl+Utrecht, geef	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							digitalisering de status die het verdient.	
18-01-2024	M55 Behandel commissieleden gelijk	Steeg, B. van (Bert) (CDA)	Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)		Bestuurlijke zaken		Op verzoek van het dagelijks bestuur wordt de gewenste aanpassing van de Verordening op de raadscommissies wordt meegenomen in de eerstvolgende actualisatie van de verordening.	
18-01-2024	M32 Hoger beroep vermogensgrens kwijtschelding lokale belastingen minima	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA)		Bestuurlijke zaken	18-04-2024		
09-11-2023	M397 Samen keuzes maken en verantwoordelijkheid	Dada-Anthonij V.	Vasters, J. (Joost) (D66) Kendir, E. (Esma)	Wethouder Schilderman	Financiën		20250722 Deze motie wordt betrokken bij de	

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
	delen leidt tot betere resultaten	(Venita) (D66)	(Student&Starter) Hessel, Y.H. (Yvonne) (Utrecht Solidair) Bosch, D. (David) (UtrechtNu!) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)				financiële verordening. Om de nieuwe raad in de gelegenheid te brengen zich hierover uit te spreken, is de planning van de financiële verordening aangepast naar Q4 2026. 20250303 De planning van de financiële verordening is aangepast naar Q4 2026. Deze zal worden opgenomen in het overdrachtsdossier.	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							20241305 Meer informatie hierover volgt naar verwachting in Q4 2024 bij de financiële verordening, dit is mede afhankelijk van het gesprek met de adviescommissie Controle & Financiën.	
09-11-2023	M430 Ondersteun het Bevrijdingsfestival	Bosch, D. (David) (UtrechtNu!)	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66) Oudejans, A.T. (Annemarijn) (Student&Starter) Talhaoui, M. (Mohamed) (PvdA)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	31-05-2024		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
09-11-2023	M387 Oproep staakt het vuren	Kleinrensink, J. (Julia) (GroenLinks)	Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt) Heuven, M. van (Maarten) (Partij voor de Dieren) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter) Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Koning, M.A. (Maarten) (D66)	Burgemeester Dijksma	Openbare Orde en Veiligheid	31-12-2023		
02-11-2023	M347 Reflecteer en informeer over verleden Prins Bernhard bij Prins Bernhardplein & Prins Bernhardlaan	van Vliet, D.J. (Dirk-Jan) (D66)	Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Zwanenberg, P. (Pepijn) (GroenLinks)	Burgemeester Dijksma	Handhaving	01-06-2024	Op dit moment wordt bekeken hoe de motie concreet op straat vorm kan krijgen,	

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht)				rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen die de bestaande bebording biedt	
06-07-2023	M249 Overnemen aanbevelingen raadstoets Bewoners en Bestuur	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Dijkstra, G.J. (Gert) (EenUtrecht) Dekkers, F. (Fred) (GroenLinks) Zweth, R. van der (Rick) (PvdA) Koning, M.A. (Maarten) (D66) Steeg, B. van (Bert) (CDA) Nolten, S.J. (Stevie) (BIJ1) Snippe, L.C. (Lisanne) (Partij voor de Dieren) Kendir, E. (Esma) (Student&Starter)	Burgemeester Dijksma	Bestuurlijke zaken	16-05-2024		

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
			Meerding, T.A.A. (Tess) (VVD) Graaf, R. van der (Rik) (ChristenUnie)					
06-07-2023	M250 Snel overzicht? Stoplichten in de jaarstukken	Maas, R.A.H.M. (Ruud) (Volt)	Sungur, M. (Mahmut) (DENK) Vasters, J. (Joost) (D66)	Wethouder Schilderman	Financiën	29-12-2023	20241709 Dit is verwerkt in de Jaarstukken 2023 (kenmerk: 12389278). Bij de effectindicatoren worden de kleuren groen (doel behaald) en rood (doel niet behaald) gehanteerd 20241705 Meer informatie hierover volgt in Q2 2024 bij de Jaarstukken	

LIJST VAN AANGENOMEN MOTIES COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN 22 JANUARI 2026

Datum	Onderwerp	Indiener(s)	Mede-indieners	Portefeuillehouder	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
							2023	

VERSLAG ADVIESCOMMISSIE CONTROLE EN FINANCIËN
16 oktober 2025, 18.00-19.50 uur
Burgemeesterskamer Stadhuis

Gemeente Utrecht

Adviescommissie: Ruud Maas (voorzitter), Daniëlle Rijnders (raadsadviseur Control & Audit), Gert Dijkstra, Joost Vasters, Charlotte Passier, Raphaël Klijn, Lars van Rooijen, Fred Claasen, Titus Stam (vervangt Rick van der Zweth), Bina Chirino, Agnes Scholte

Overige deelnemers: Jurjen Bakker (strategisch adviseur financiën), Ayse Demir (financieel strateeg concernfinanciën), Magda Chedi-Van Hall (directeur financiën), Rachid Sagrahaoui (directeur concerncontrol), Freek Verbakel (financieel strateeg), Rein-Aart van Vugt (accountant), Jasmin Grundauer (manager concernaudit), Johan Dorst, Paul Venhoeven en Johan Snoei (Rekenkamer)

Afwezig: Rick van der Zweth, Margreet Ramaker, Jantine Zwinkels en Bob Molenkamp (Deloitte)

1a. Opening en mededelingen

De voorzitter heet allen welkom en opent de vergadering. Er volgt een korte voorstelronde.

De heer Dorst heeft een mededeling: de aanwezigen hebben een mail gekregen over sturen en verantwoorden. Hij zou graag zien dat alle leden van de adviescommissie en hun collega's de evaluatie invullen.

Verder is er een mededeling door mevrouw Chedi-van Hall over de eindejaarswijziging welke op 2 december zal worden verspreid voor de adviescommissie op 4 december. Dit is niet gebruikelijk, maar door het nieuwe vergaderschema (nieuwe werkwijze) is de adviescommissie een week naar voren geschoven. De afdeling zal het raadsvoorstel kort toelichten.

De heer Venhoeven zegt dat er bij de Rekenkamer een vacature is waarop 115 sollicitanten hebben gereageerd.

Volgens de heer Saghraoui loopt er een onderzoek Onderbesteding, waaraan Utrecht meedoet. Het wachten is op de uitkomsten. Mevrouw Rijnders zegt dat een afvaardiging van de adviescommissie hierover met de Rekenkamer heeft gesproken.

1b. Vaststelling agenda

De agenda wordt vastgesteld.

2. Vaststellen verslag vorige bijeenkomst

Dit wordt vastgesteld.

3. Ingekomen stukken (Controleplan 2025)

Geen opmerkingen.

4. Toelichting wijziging BADO door Deloitte

De heer Van Vugt geeft een toelichting op de wijziging van de BADO. Het gaat hier om de vraag wanneer de accountant de jaarrekening goedkeurt. In de begroting 2025 zijn de totale lasten 2 miljard en wordt er 93 miljoen aan de reserves toegevoegd. Tot en met 2024 werd er voor fouten 1 procent als goedkeuringstolerantie over dit bedrag genomen (21,6 miljoen). Voor onzekerheden was dat 3 procent (64,8 miljoen). In het kader van de harmonisatiewetgeving moeten bij de BADO nu de fouten en onzekerheden bij elkaar opgeteld worden en is het percentage naar 2 procent gegaan. De tweede verandering is dat je die 2 procent niet meer mag rekenen over de lasten en de dotaties aan de reserves alleen maar over de zuivere lasten. Dat betekent voor Utrecht een bedrag van 41,4 miljoen. Vorig jaar kwam de berekening op 6,5 miljoen aan fouten en 5,5 miljoen aan onzekerheden en werd de jaarrekening op basis daarvan goedgekeurd. De heer Van Vugt geeft een fictief voorbeeld waarbij de gemeente met 25 miljoen aan fouten en 10 miljoen aan onzekerheden bij elkaar opgeteld ruim onder de grens van 41,4 zou blijven. Ook dan zou de jaarrekening worden goedgekeurd. Per saldo wordt de goedkeuringstolerantie voor fouten minder streng en voor onzekerheden strenger. De wijziging heeft misschien wel invloed op de hoeveelheid werk die er verricht moet worden. Dit zal gemonitord worden. Op de vraag wat er gebeurt als

de accountant een verklaring met een beperking afgeeft, zegt de heer Van Vugt dat dit aan de politiek is. Volgens hem leidt dit over het algemeen niet tot grote problemen en is de gemeente Utrecht de laatste jaren binnen de goedkeuringstolerantie gebleven. De marge van 2 procent mag door de Raad in het normenkader ook lager worden vastgesteld, maar de heer Van Vugt ziet hier zelden aanleiding toe. Op een vraag van de heer Saghraoui antwoordt hij dat de fouten en de onzekerheden bij de gemeente zelf wel worden gescheiden. Volgens de heer Saghraoui betekent wel iets voor de audit, de interne controle.

De rapporteringstolerantie blijft vooralsnog € 500.000. Een derde tolerantie is de verantwoordingsgrens rechtmatigheidsverantwoording. In de vorige BADO lag die tussen de 0 en 3 procent van de lasten, inclusief de dotaties aan de reserves. Die ligt nu tussen de 0 en de 2 procent, exclusief die dotaties. Feitelijk is deze tolerantie nu gelijkgetrokken aan de goedkeuringstolerantie van de accountant. In de berap van de gemeente is die tolerantie op 2 procent vastgesteld (41,4 miljoen).

Wat het meerwerk betreft zegt de heer Van Vugt dat dit moeilijk te taxeren is omdat zowel het percentage als de grondslag verandert. De laatste twee jaar vielen de kosten voor meerwerk hoger uit. Over 2024 was dat € 72.000. Voor € 25.000 zat dat in de herstructurering van Leidsche Rijn. De tweede post betrof de afsluitende P14-boekingen (€ 20.000). En tenslotte was er nog een bedrag van € 18.000 voor correcties binnen het kader van de SiSa-regelingen. De accountant hoopt in de jaarrekening 2025 terug te kunnen naar het oude niveau.

Iedereen is akkoord met de toelichting.

5. Toelichting op de programmabegroting en de tweede Berap

De heer Van Vugt reflecteert op de programmabegroting. Naar zijn mening is die een logische en stabiele voortzetting van de begroting voor 2025 en de voorjaarsnota. Hij vindt de integrale opbouw knap. Die loopt vooruit op de komende verandering in regelgeving: de drie W-vragen in het BBV worden zes W-vragen. De nieuwe vragen hebben betrekking op uitvoeringsrisico's (strategische risico's), inzicht in investeringen en inzicht in de verbonden partijen. De gemeente geeft in de programmabegroting ook nog inzicht in de subsidies. De heer Van Vugt denkt dat de tekst wel korter kan. Volgens mevrouw Rijnders staan de uitkomsten van de raadstoetsen (meer informatie) wel op gespannen voet met de compactheid.

Het derde punt van de heer Van Vugt is de grip op investeringen. Volgens hem is dat veruit het belangrijkste thema voor de gemeente Utrecht. In de tweede berap zit 27 miljoen aan nieuwe investeringen. Over heel 2025 kom je dan, samen met de nieuwe investeringsbudgetten voor 2026, aan 350 tot 400 miljoen aan nieuwe investeringen. Hoewel de gemeente in de realisatie wel is gestegen van 60 naar 200 miljoen, vraagt de heer Van Vugt of zij de jaarlijkse stijging in de investeringen wel waar kan maken in de realisatie. Er is een plafond van 65 procent. Voor 2025 is er 346 miljoen aan investeringen geraamd, met een plafond van 225 miljoen. Dan ga je ervan uit dat er 35 procent niet wordt gedaan. De raming van de investeringen moet wel realistisch zijn.

De voorzitter vraagt of het zou helpen om het plafond op een andere manier in te stellen. De heer Saghraoui zegt dat de gemeente die 65 procent liefst niet had toegepast. Er zijn wel redenen om te stapelen, zoals de onderwijshuisvesting. De gemeente is bezig om een harder investeringsplafond toe te passen. De vraag is of dat het gewenste effect heeft. Wat is een slimme methodiek om investeringsoptimisme zodanig uit te bannen dat het eerder versnellend dan remmend werkt? Volgens de heer Van Vugt is het belangrijkste dat de realisatiekracht omhoog gaat. Landelijk lijkt er wel een trendbreuk te zijn, want voor het eerst in twintig jaar hebben de gemeenten collectief meer geïnvesteerd. In de stapeling van beleid moet je scherp zijn op een realistische planning en begroting. Centrale sturing is hierbij cruciaal. Je moet ook durven te kiezen. De heer Saghraoui zegt dat bij de voorjaarsnota in een technische sessie is aangegeven hoe dit plafond wordt aangevlogen. Daarbij werd gezien dat er groei was in de realisatie van investeringen. Het plafond van 65 procent is gebaseerd op aannames met betrekking tot die stijgende lijn. Volgens de heer Van Vugt hangt dit thema samen met een ander groot thema voor de gemeente Utrecht: de concernsturing c.q. monitoring, oftewel het versterken van de financiële functie. Volgens hem moet het mechanisme fundamenteel anders. Hij wijst nogmaals op de grip op investeringen. Mevrouw Chirino vraagt waarom het plafond op 65 procent is gesteld. De heer Saghraoui zegt dat 65 een historisch cijfer is dat in het verleden is gepakt en doorgetrokken is als een prikkel om de organisatie intern scherp te houden. De heer Van Vugt zegt dat je 2,6 miljard aan kredieten hebt weggezet, als het investeringsvolume op 207 of 225 miljoen tien jaar lang blijft staan. Volgens de heer Saghraoui heeft dit geen gevolgen voor de solvabiliteitsratio. Hij waarschuwt dat de Raad en het College wel goede afspraken moeten maken. Hij vindt het vreemd dat er 100 procent krediet geautoriseerd wordt en pleit voor een voorbereidingskrediet. De heer Claasen merkt op dat je geen krediet kunt autoriseren waarbij de uitvoering van het werk tien jaar duurt. De heer Bakker zegt hierop dat er 2,6 miljard aan krediet is geautoriseerd maar dat daarvan wel al 680 miljoen is gerealiseerd. De heer Van Vugt zegt dat het ook zit in de manier waarop budgetten door de Raad worden geautoriseerd. Hij voegt daaraan toe dat sommige projecten gewoon lang duren. Grip op investeren betekent ook een ander proces van autoriseren door de Raad.

De heer Van Vugt wijst ook op de manier waarop met reserves wordt omgegaan. Hij ziet dat er nu drie nieuwe reserves zijn ingesteld en vraagt of dat niet anders kan. Volgens de ramingen daalt de reservepositie nog in 2025 en 2026, om daarna weer te gaan stijgen. Over de omvang van de reserve maakt hij zich geen zorgen. Wel zal de solvabiliteit

ongeveer 20 procent dalen door de enorme toename van de schulden vanwege de investeringsagenda. Er zijn nu meer dan 80 bestemmingsreserves. De heer Van Vugt wil die hoeveelheid en de beheersing daarvan meegeven als een aandachtspunt. Volgens de heer Saghraoui kunnen reserves leiden tot begrotingsluiheid en een gebrek aan integraliteit. Het risicomanagement past wel in dat verhaal. Het verminderen van de reserves en het opvangen van risico's vraagt misschien ook om een wijziging aan de beleidskant. Minder reserves betekent minder losse potjes, een beter gesprek op integraal gebied en meer concernsturing en monitoring. De heer Claasen vindt dat de middelen van de gemeente meer bij de politiek in beeld moeten komen. De heer Saghraoui denkt dat achterliggende problemen dan ook beter in beeld komen. Er moet een goede analyse van de reserves komen, waarbij wordt gekeken of die ingezet worden voor het doel waarvoor ze bestemd zijn. Op de vraag van mevrouw Passier naar de reserves voor groot onderhoud antwoordt de heer Van Vugt dat sparen voor groot onderhoud verstandig is en dat het bij het onderhoud van wegen en de riolering om vrij harde verplichtingen gaat. Volgens hem staat dit los van de reserves, gaat het meer om het uitsmeren van onvermijdelijke lasten. Dit wordt in de kerngetallen meegenomen bij de schulden, waardoor die hoger lijken. De 346 miljoen is een potje om toekomstige lasten op te vangen.
Bij de risico's maakt de gemeente een onderscheid tussen strategisch en financieel. Bij de weging van de financiële risico's vraagt de heer Van Vugt of je daar wel capaciteit voor moet hebben (de in het BBV genoemde algemene reserve, het weerstandspotje). Volgens hem kun je hierop sturen. Hij vindt dit minder belangrijk dan de eerder genoemde punten. De heer Van Vugt sluit zich aan bij de heer Saghraoui en zegt dat er opgepast moet worden voor een bepaalde mate van luiheid en dat er gekeken moet worden of de bestemmingsreserve voldoet aan de beoogde intentie, namelijk het egaliseren van lasten en het voorkomen van jojo-effecten. Hier hebben systeemreserves veel meer een investeringskarakter en wordt het budget voor vertraagde investeringen doorgeschoven naar de toekomst. Er moet een politieke afweging gemaakt worden of men het passend vindt om hiervan een systeemreserve te maken.

De heer Van Vugt reageert op een vraag van mevrouw Ramaker. Bij de tussenrapportage staat er een bedrag van 4 miljoen dat als last voor de riolering (voorziening GJP) wordt gestort. Twee jaar geleden is er een groot bedrag van het egalisatiefonds riolering aan de algemene reserve toegevoegd, dat vervolgens daaruit weer in de voorziening GJP is gestoken. De heer Van Vugt vraagt waarom dat gebeurd is en of het juist is, omdat je niet zomaar algemene middelen aan een voorziening mag toevoegen. Feitelijk gaat het hier om geld van de burger. Deloitte gaat kijken of dit in de jaarrekening 2025 goed gaat.

De heer Van Vugt maakt zich geen grote zorgen over de solvabiliteit, omdat de gemeente met het eigen vermogen controle over de reserves lijkt te krijgen. De solvabiliteit daalt enigszins maar stijgt ook weer en is dus vrij stabiel. Wat hem betreft is grip op investeringen het hoofdonderwerp.

6. Vooruitblik volgende vergadering
Mevrouw Rijnders zegt dat de heer Dorst haar bij de volgende vergadering (op 4 december) gaat waarnemen. Zij vraagt of de aanwezigen tijdig hun vragen kunnen opsturen, want er is dan best een volle agenda, met de evaluatie (sturen en verantwoorden), de concernaudit, de eindejaarswijziging, het normenkader en de board letter. Zij vraagt ook of Deloitte de belangrijkste punten van de board letter kan aangeven.

De ambtenaren vertrekken om 19.20u.

7. Evaluatie Adviescommissie aan de hand van het groeimodel PwC
Mevrouw Rijnders zegt dat de adviescommissie op 15 januari voor het laatst bijeenkomt in deze samenstelling. Zij zal geëvalueerd worden aan de hand van een groeimodel waarin vijf niveaus worden beschreven. De adviescommissie kijkt veel breder dan de jaarrekening en ook de diversiteit van leden is gegroeid. Mevrouw Rijnders zegt dat de leden moeten kijken op welk niveau ze zelf zitten en waar ze naar toe willen wat betreft hun voorkeuren en het aantal vergaderingen waaraan ze willen deelnemen. Het gaat ook over de vraag of de vergaderingen besloten moeten zijn of dat iedereen welkom is. De adviescommissie heeft hierbij gekozen voor een tweepartnermodel in de aanbesteding waarbij de accountant altijd aanwezig is om de commissie van advies te dienen. Voldoet dit aan de behoefte van de leden of zouden ze dit anders willen zien? Er is een deel met de ambtenaren en een deel zonder, en er is voor gekozen om de wethouder niet aan te laten sluiten, zodat het apolitiek blijft. De commissie besluit niets maar geeft een advies dat zij eventueel in de Raad onder de aandacht kan brengen. Mevrouw Rijnders zal haar presentatie meesturen met de stukken. Zij vraagt de leden om hierover na te denken, wat zij hiervan vinden en of zij thema's zien die ze vaker terug zouden willen laten komen. Een andere vraag is of de leden de heidagen terug zouden willen. De heer Van Vugt zegt desgevraagd dat de adviescommissie op niveau vier of vijf van het groeimodel zit. Hij denkt dat er misschien een aanscherping mogelijk is in de onderwerpen die hier behandeld worden, dat de heidagen terug moeten komen en dat de relatie met de politieke commissies versterkt kan worden. Mevrouw Rijnders vraagt om het artikel door te lezen en medio/eind november de vragenlijst ingevuld op te sturen.

8. Advies aan de commissie VBF over de programmabegroting
De voorzitter wijst op het advies over vorig jaar bij de agenda. Mevrouw Rijnders geeft hierop een toelichting. Zij zegt dat de investeringen en de reserves ook al bij de voorjaarsnota zijn genoemd en vraagt of dit nog een keer herhaald moet worden. De leden heven hier wel de voorkeur aan. De voorzitter zegt dat een aantal kritiekpunten met betrekking tot de

begroting nogmaals in het advies van de commissie zullen worden opgenomen. De heer Claasen pleit voor consistentie op de genoemde thema's. Hoewel er de vorige keer wel iets is gezegd over de reserves, zijn die niettemin toegenomen. De commissie is daar kritisch over. Mevrouw Rijnders zal hier een voorzet voor maken en die in de app en de mail delen. De commissie geeft er input op waarna mevrouw Rijnders het af zal maken en het ook aan mevrouw Schilderman zal sturen. Zij zal alle adviezen van de laatste tijd doornemen en daar een samenvatting van maken. De heer Van Vugt vindt dat het MPR daar echt bij hoort, omdat een heel deel van de 280 miljoen aan investeringen daar vandaan komt. De voorzitter vraagt of er moties moeten worden ingediend met betrekking tot de systeemreserves. Mevrouw Schilderman heeft gezegd dat het budgetrecht van de Raad wordt aangetast als de commissie minder reserves adviseert. Volgens de heer Van Vugt gaat het om de vraag bij hoeveel reserves het fonds beheersbaar blijft. In Utrecht worden veel investeringen bijna automatisch via de begroting geautoriseerd. Dat moet een ander mechanisme worden, zodat de Raad er meer zicht en grip op krijgt. Dat is voor een deel politiek.

9. Afsluiting
De voorzitter sluit de vergadering om 19.50u.

Actielijst: zie volgende pagina

Actielijst

	Actiepunt	Actiehouder	Deadline
1	De stukken voor de vergadering op 4 december over de eindejaarswijziging worden op 2 december verspreid.	College	2 december
2	Monitoren uren Deloitte ivm wijziging BADO	Deloitte	Jaarstukken 2025
3	Deloitte gaat kijken naar de voorziening Riolering in de jaarrekening 2025.	Deloitte	Jaarstukken 2025
4	Mevrouw Rijnders zal haar presentatie van het groeimodel meesturen met de stukken.	Mevrouw Rijnders	Staat bij de Stukken van deze vergadering
5	De adviescommissie moet eind november de vragenlijst met betrekking tot de evaluatie van de adviescommissie ingevuld opsturen.	Adviescommissie	2 weken tijd na versturen vragenlijst
6	Mevrouw Rijnders zal een voorzet maken voor een advies met betrekking tot de reserves en die in de app en de mail delen.	Mevrouw Rijnders	Staat bij de Stukken van de begroting

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Rekenkamerrapport: *Verantwoord omgaan met algoritmes*

Beleidsvelden	Personeel en Organisatie
Organisatieonderdeel	Domein Bedrijfsvoering; Informatie en Procesmanagement
Opsteller	Gerth Molenaar
Kenmerk	33306535
Vergaderdatum Raad	Volgt
Geheim	Nee

De rekenkamer stelt de raad voor te besluiten om het college van burgemeester en wethouders het volgende te verzoeken:

1. Transparantie te vergroten door verbeteringen in het algoritmeregister en door een duidelijker afweging tussen impactvolle algoritmes en kleine algoritmes.

2. Risicobeheersing te verbeteren door meer centrale aansturing op gedrag en samenspel, minder vrijblijvende Uthiek-assessments en een gedegen trainingsaanbod voor medewerkers.

3. De interne en externe verantwoording over algoritmes te verbeteren door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad.

4. De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.

De rekenkamer,

de secretaris,

drs. J. Snoei

de voorzitter,

drs. P.W.D. Venhoeven

Samenvatting

De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen de gemeente Utrecht. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport *Verantwoord omgaan met algoritmes*. Dit rapport (incl. begeleidende documenten) is als bijlage bij dit raadsvoorstel gevoegd.

Context

Aanleiding
Veel organisaties, waaronder gemeenten, maken steeds vaker gebruik van algoritmes. De mogelijkheden van algoritmes zijn immers veelbelovend. Ze kunnen bijdragen aan onder meer efficiëntie, kostenbesparing en het beter bedienen van inwoners. Tegelijkertijd klinken er regelmatig waarschuwingen voor de potentiële risico's. Denk aan privacyschending, discriminatie en het vergroten van verdeeldheid en kansenongelijkheid. De vraag is dan ook hoe organisaties algoritmes verantwoord kunnen toepassen. Dat kan door het toetsen of algoritmes, en het gebruik ervan, aan kwaliteitscriteria voldoen én of de risico's voldoende in beeld zijn en worden beperkt. Voor de rekenkamer aanleiding om te onderzoeken in welke mate de gemeente Utrecht algoritmes verantwoord toepast.

Juridische context
De Rekenkamer Utrecht is een onafhankelijk bestuursorgaan van de gemeente Utrecht, met een grondslag in de gemeentewet (artikel 81 en 182-185). De rekenkamer heeft taken en bevoegdheden op een bij wet duidelijk afgebakend terrein. De rekenkamer onderzoekt de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur (gemeentewet, artikel 182). Een door de rekenkamer ingesteld onderzoek naar de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur bevat daarbij geen controle van de jaarrekening aangezien dat het werkterrein is van de accountant. De gemeenteraad heeft binnen de kaders van de wet voor Rekenkamer Utrecht het juridisch kader nader vastgelegd in de Verordening Rekenkamer Utrecht (Gemeenteblad nr. 473707, 7 november 2023).

Beoogd effect
Het doel van dit onderzoek is om inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden inzicht te geven in hoe de gemeente Utrecht in de praktijk omgaat met algoritmes en welk beleid hiervoor is geformuleerd.

De centrale vraag van het onderzoek was:
In hoeverre geeft de gemeente Utrecht invulling aan een verantwoorde toepassing van het gebruik van algoritmes en wat kan daarvan worden geleerd?

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Niet van toepassing.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Transparantie te vergroten door verbeteringen in het algoritmeregister en door een duidelijker afweging tussen impactvolle algoritmes en kleine algoritmes.
Argumenten	
1.1	De gemeente Utrecht maakt in haar beleid onderscheid tussen twee algoritmevarianten, die getypeerd worden door de mate van impact op bewoners: kleine algoritmes (met geen of weinig impact) en

	impactvolle algoritmes. Hoewel het onderscheid tussen soorten algoritmes helder wordt aangegeven, is de afweging hoe vervolgens de algoritmes worden ingedeeld langs deze lijnen minder duidelijk.
1.2	De verantwoording over de in gebruik zijnde impactvolle algoritmes in het algoritmeregister vraagt om verbeteringen, omdat de kwaliteit van de beschrijvingen in het algoritmeregister tekortschiet. De geboden informatie is niet specifiek: voor alle algoritmes worden dezelfde (algemene) risico's genoemd. Daarnaast zijn voor lang niet alle algoritmes de informatievelden ingevuld.
1.3	De gemeente heeft voor de toepassing van impactvolle algoritmes op centraal niveau interne richtlijnen opgesteld, die op decentraal niveau (binnen de organisatieonderdelen die algoritmes gebruiken) moeten worden toegepast. Dit gebeurt onvoldoende consequent.
1.34	Interne richtlijnen geven aan dat een impactvol algoritme alleen een voorzet mag doen voor besluitvorming, maar dat het besluit zelf altijd genomen moet worden door een mens. In het onderzoek is één algoritme naar voren gekomen waarin niet aan het uitgangspunt van menselijke tussenkomst wordt voldaan (bij het automatisch beoordelen van aanvragen voor parkeervergunningen).
1.5	Daarnaast zijn er situaties waarbij de betrokken persoon altijd de uitkomst van het algoritme volgt. Dat vraagt om een reflectie op de mate waarin en wanneer er sprake is van betekenisvolle menselijke tussenkomst bij het besluiten op basis van algoritmes.
Beslispunt	
2	Risicobeheersing te verbeteren door meer centrale aansturing op gedrag en samenspel, minder vrijblijvende Uthiek-assessments en een gedegen trainingsaanbod voor medewerkers.
Argumenten	
2.1	In de praktijk vindt de risicobeheersing van algoritmes niet gestructureerd en niet consequent plaats. Het beleid voor risicobeheersing van algoritmes is alleen op hoofdlijnen beschreven en biedt weinig handvatten voor de uitvoering.
2.2	De organisatieonderdelen (op decentraal niveau) hebben veel vrijheid bij de vertaling van de centrale richtlijnen voor risicobeheersing naar de praktische uitvoering.
2.3	Organisatieonderdelen interpreteren en implementeren richtlijnen ieder op hun eigen manier, waardoor ook de centrale organisatie moeilijk grip krijgt op of, en zo ja hoe, risico's worden beheerst.
2.4	Het gebrek aan samenhang, controle en eenduidigheid tussen organisatieonderdelen maakt de risicobeheersingsaanpak voor algoritmes kwetsbaar.
2.5	Er is nog geen sprake van een sluitende risicobeheersingscyclus. De gemeente schiet nog tekort op het uitvoeren van maatregelen om het risico te verkleinen en op het monitoren en evalueren of de getroffen maatregelen effectief zijn.

2.6	Het opvolgen van suggesties en verbetermaatregelen die uit een Uthiek-assessment naar voren komen is niet verplicht. Het gevaar bestaat dat Uthiek-assessments daarom vooral als afvinkoefening worden gezien. Het is in veel gevallen onduidelijk of, en zo ja in welke mate, aan de aanbevelingen die volgen uit het Uthiek-assessment opvolging is gegeven.
2.7	De gemeente moet nog stappen zetten om de ethische afwegingen daadwerkelijk herleidbaar mee te nemen bij de implementatie en het gebruik van een impactvol algoritme.
2.8	Betrokken medewerkers zijn vaak wel risicobewust, maar het ontbreekt hen aan een aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden om de risico's van algoritmes adequaat te beheersen (in tegenstelling tot soortgelijke onderwerpen zoals gegevensbescherming).
2.9	Maatregelen die door medewerkers worden getroffen om risico's te beheersen worden niet goed gedocumenteerd. Deze maatregelen worden ook niet (periodiek) geëvalueerd. Dat geldt onder andere voor het eens per drie jaar actualiseren van de *Data Protection Impact Assessment* (DPIA), een methode waarmee op geüniformeerde wijze privacy risico's worden geïdentificeerd.
2.10	Zowel het kennisniveau over algoritmes als het proces van vastlegging moeten op decentraal niveau verbeteren, zodat de organisatie in de uitvoering minder afhankelijk wordt van het (historisch) geheugen en de vaardigheden van (specifieke) medewerkers.
Beslispunt	
3	De interne en externe verantwoording over algoritmes te verbeteren door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad.
Argumenten	
3.1	Door een gebrek aan zicht op het risicobeheersingsproces wordt momenteel beperkt verantwoording afgelegd over de toepassing van algoritmes.
3.2	Er zijn geen expliciete doelstellingen voor het gebruik van algoritmes, en daar zijn dus ook geen concrete indicatoren aan gekoppeld. Het onderwerp wordt daardoor zelden aan de directietafel of binnen het college van B&W besproken.
3.3	De gemeenteraad heeft weinig inzicht in het actuele gebruik van algoritmes, en binnen welke domeinen en met welke consequenties dit gebeurt. De gemeenteraad wordt alleen op hoofdlijnen over in gebruik zijnde algoritmes geïnformeerd en kan daardoor beperkt zijn kaderstellende en controlerende taak uitvoeren.
3.3	Raadsleden benadrukken (in schriftelijke vragen en ingediende moties) vooral het belang van transparantie over de inzet van algoritmes, gericht op het versterken van de bewustwording over algoritmegebruik en daarmee ook bijdragen aan het voorkomen van discriminatie en etnische profilering.

3.4	Raadsleden hebben behoefte aan informatie over algoritmes in de context van de beleidscyclus. Het gaat met name om gedegen inzicht in de impactvolle algoritmes die in gebruik zijn, en de impact en risico's bij ingebruikname van nieuwe impactvolle algoritmes.
Beslispunt	
4	De raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop deze aanbevelingen worden uitgevoerd.
Argumenten	
4.1	Bij de formulering van de aanbevelingen heeft de rekenkamer ruimte gelaten aan het college om de aanbevelingen nader in te vullen.
4.2	In artikel 12 (lid 9) van de Verordening rekenkamer gemeente Utrecht 2023 is opgenomen dat het college binnen zes weken na besluitvorming over de aanbevelingen van de rekenkamer een plan van aanpak opstelt over de implementatie van de raadsbesluiten.
Kanttekeningen	
4.1	Indien nuttig kan via een expliciet besluit van de gemeenteraad van de standaardtermijn van zes weken worden afgeweken. Opgemerkt wordt dat de komende gemeenteraadsverkiezingen en de nieuwe raadsperiode vanwege de vorming van een nieuwe coalitie en college hiertoe aanleiding zouden kunnen geven.
4.2	In artikel 12 (lid 10) is opgenomen dat het college jaarlijks (bij de Jaarstukken) aan de raad rapporteert over de stand van zaken van de uitvoering van de raadsbesluiten die genomen zijn naar aanleiding van rekenkamerrapporten.

Financiën
De financiële consequenties van dit voorstel zijn op dit moment onbekend. Deze zijn afhankelijk van de besluitvorming en de precieze opvolging van de beslispunten daarna.

Vervolg
Met het voorliggend besluit wordt het college verzocht om de raad binnen zes weken door middel van een plan van aanpak te informeren over de wijze waarop de aanbevelingen worden uitgevoerd. Zie in dit verband ook kanttekening 4.1.

Participatie
Binnen de gemeentelijke organisatie spraken de rekenkamer en onderzoeksbureau PBLQ met medewerkers binnen het domein bedrijfsvoering / organisatieonderdeel informatie- en procesmanagement. Dit betreft medewerkers die betrokken zijn bij het beleid rond algoritmes en de uitvoering daarvan in het algemeen. Daarnaast is gesproken met medewerkers uit verschillende organisatieonderdelen al naar gelang het casusonderzoek naar vijf geselecteerde algoritmes in het bijzonder.

Communicatie
Rekenkamer Utrecht stuurt het rapport en de bijbehorende documenten in eerste instantie toe aan de gemeenteraad en het college van B&W. Vervolgens worden deze ook openbaar gemaakt op de website van de rekenkamer. Daarbij worden ook de respondenten, perscontacten en andere

geïnteresseerden op de hoogte gesteld. In een technische bijeenkomst licht de rekenkamer de onderzoeksresultaten nader toe.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming:

- Rekenkamerrapport *Verantwoord omgaan met algoritmes. Een onderzoek naar de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen de gemeente Utrecht*

Bijlagen informatief:

- Persbericht
- Publiekssamenvatting
- Infographic

VERANTWOORD OMGAAN MET ALGORITMES

EEN ONDERZOEK NAAR DE TOEPASSING EN RISICOBEHEERSING VAN ALGORITMES BINNEN DE GEMEENTE UTRECHT

REKENKAMER UTRECHT

VERANTWOORD OMGAAN MET ALGORITMES

EEN ONDERZOEK NAAR DE TOEPASSING EN RISICOBEHEERSING VAN ALGORITMES BINNEN DE GEMEENTE UTRECHT

2 december 2025
Eindrapport

REKENKAMER UTRECHT

LEDEN

- Paul Venhoeven (voorzitter)
- Nanda ’t Lam
- Sjoerd Keulen (tot 1 september 2025)
- Stephan Grimmelikhuijsen (vanaf 20 november 2025)

MEDEWERKERS ONDERZOEK

- Gerth Molenaar
- Vince van Houten

UITVOERING DOOR PBLQ

- Juliette Mies
- Jinne Samsom
- Marian Biekart

CONTACTGEGEVENS

rekenkamer@utrecht.nl
www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer
Postbus 16200, 3500 CE Utrecht

INHOUD

Deel I Bestuurlijk rapport 8

Onderzoek: Past Utrecht algoritmes verantwoord toe? 8

Conclusie: Beleid voor een verantwoorde inzet van algoritmes aanwezig, in de uitvoering nog onvoldoende geborgd 10

- Deelconclusie 1: Interne richtlijnen voor gebruik van algoritmes worden niet consequent genoeg toegepast 11
- Deelconclusie 2: Risico's bij algoritmes worden veelal niet opgevolgd en niet gemonitord 12
- Deelconclusie 3: Gemeenteraad wordt alleen op hoofdlijnen over algoritmes geïnformeerd 13

Aanbevelingen 14

- Aanbeveling 1: Vergroot transparantie door verbeteringen in het algoritmeregister en door een duidelijker afweging tussen impactvolle algoritmes en kleine algoritmes 14
- Aanbeveling 2: Verbeter risicobeheersing door meer centrale aansturing op gedrag en samenspel, minder vrijblijvende Uthiek-assessments en een gedegen trainingsaanbod voor medewerkers 15
- Aanbeveling 3: Verbeter de interne en externe verantwoording over algoritmes door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening aan de gemeenteraad 15

Bestuurlijke reactie college van B&W 16

Nawoord rekenkamer 22

Deel II Nota van bevindingen 24

1 Inleiding 24

2 Utrecht transparant over algoritmes, maar kwaliteit van algoritmeregister moet beter 29

2.1 Beleidsmatig aandacht voor randvoorwaarden voor een verantwoorde toepassing van algoritmes 30

2.2 In de uitvoering wordt beleid niet altijd gevolgd 34

2.3 Gemeente transparant over de inzet van algoritmes, maar de kwaliteit van de informatie schiet tekort 36

2.4 Governance rond algoritmes in algemene zin beschreven, specifieke verantwoordelijkheden ontbreken 38

2.5 Utrecht trekt lessen uit intern en extern toezicht, en verbetert de eigen aanpak 41

3 Weinig inzicht bij de gemeenteraad over algoritmes 42

3.1 Gemeenteraad betrokken bij algoritmes, wordt in algemene zin beknopt geïnformeerd 43

3.2 Raadsleden hebben neutraal beeld bij algoritmen, wijzen op belang van controle en waarborgen 44

4 Risicobeheersing decentraal belegd, uitvoering kwetsbaar 46

4.1 Geen aparte aanpak voor risicobeheersing van algoritmes, verschillen door decentrale uitvoering 47

4.2 DPIA’s voornaamste risico-instrument voor algoritmes, actualiseren gebeurt niet consequent 49

4.3 Opvolging en monitoring risico’s niet gestructureerd en niet periodiek uitgevoerd 51

4.4 Risico’s in generieke zin in beeld, maar onvoldoende specifiek gemaakt 53

4.5 Te weinig opleidings- en trainingsmogelijkheden voor risicobeheersing bij algoritmes 54

5 Algoritmes in de praktijk: Beheersmaatregelen niet consequent toegepast 56

5.1 Uitleg en opbouw van dit hoofdstuk 56

5.2 Samengevat: Beoordeling beheersmaatregelen 58

5.3 Woninginbraakvoorspeller (uitgefaseerd) 61

5.4 Aanmeldbeleid basisscholen (in gebruik) 62

5.5 Risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit (in gebruik) 63

5.6 Uitkering participatiewet (in gebruik) 65
5.7 Beslisondersteuning bij aanvraag- en toetsingsprocessen (subsidieaanvraag, in ontwikkeling) 66

BIJLAGE 1 Lijst met afkortingen 70
BIJLAGE 2 Onderzoeksverantwoording 71
BIJLAGE 3 Casusbeschrijvingen 77
B3.1 Woninginbraakvoorspeller (uitgefaseerd) 77
B3.2 Aanmeldbeleid basisscholen (in gebruik) 81
B3.3 Risico-indicatoren jonge aanwas drugscriminaliteit (in gebruik) 86
B3.4 Uitkering participatiewet (In gebruik) 90
B3.5 Beslisondersteuning bij aanvraag- en toetsingsprocessen (subsidieaanvraag, in ontwikkeling) 95
BIJLAGE 4 Utrechtse algoritmes in het landelijke algoritmeregister 98

Deel I
Bestuurlijk rapport

DEEL I BESTUURLIJK RAPPORT

ONDERZOEK: PAST UTRECHT ALGORITMES VERANTWOORD TOE?

Aanleiding
Veel organisaties, waaronder gemeenten, maken steeds vaker gebruik van algoritmes. De mogelijkheden van algoritmes zijn immers veelbelovend. Ze kunnen bijdragen aan onder meer efficiëntie, kostenbesparing en het beter bedienen van inwoners. Tegelijkertijd klinken er regelmatig waarschuwingen voor de potentiële risico's. Denk aan privacyschending, discriminatie en het vergroten van verdeeldheid en kansenongelijkheid. De vraag is dan ook hoe organisaties algoritmes verantwoord kunnen toepassen.

Ook verschillende fracties van de Utrechtse gemeenteraad hebben aandacht voor algoritmes en noemen als aandachtspunten met name het belang van transparantie over algoritmes, aandacht voor mogelijke discriminatie en het risico op uitsluiting van bepaalde groepen mensen. Hieruit blijkt een behoefte aan het toetsen of algoritmes, en het gebruik ervan, aan kwaliteitscriteria[1] voldoen én of de risico's voldoende in beeld zijn en worden beperkt. Voor de rekenkamer aanleiding om te onderzoeken in welke mate de gemeente algoritmes verantwoord toepast.

Doel en centrale vraag
Het doel van dit onderzoek is om inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden inzicht te geven in hoe de gemeente Utrecht in de praktijk omgaat met algoritmes en welk beleid hiervoor is geformuleerd.

De centrale vraag van het onderzoek luidt:
In hoeverre geeft de gemeente Utrecht invulling aan een verantwoorde toepassing van het gebruik van algoritmes en wat kan daarvan worden geleerd?

Werkwijze
Voor dit onderzoek heeft de rekenkamer opdracht verstrekt aan en samengewerkt met onderzoeksbureau PBLQ. PBLQ heeft het onderzoek uitgevoerd in de periode maart 2025 tot en met juni 2025. Naast de documentstudie en analyse van beschikbare data zijn interviews afgenomen met medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie die een verantwoordelijkheid dragen voor algoritmes. Dat geldt voor het beleid voor algoritmes (en de uitvoering daarvan) in algemene zin en specifiek voor vijf algoritmes die als casus zijn onderzocht. Een uitgebreide onderzoekverantwoording is opgenomen in bijlage 2.

[1] Deze kwaliteitscriteria betreffen in belangrijke mate de normen die bij het onderzoek naar algoritmes worden gehanteerd. Zie hiervoor paragraaf 5.1 in hoofdstuk 5 over de onderzochte casussen.

RAPPORT ‘VERANTWOORD OMGAAN MET ALGORITMES’

REKENKAMER UTRECHT

Beleid voor een verantwoorde inzet van algoritmes is aanwezig, maar is in de uitvoering nog onvoldoende geborgd

OORZAAK 1
Interne richtlijnen voor het gebruik van algoritmes worden niet consequent toegepast.

OORZAAK 2
Risico’s bij algoritmes worden veelal niet opgevolgd en gemonitord

OORZAAK 3
Gemeenteraad wordt alleen op hoofdlijnen over algoritmes geïnformeerd

Aanbevelingen voor een meer verantwoorde inzet van algoritmes

1 **Vergroot transparantie** door het **algoritmeregister** te **verbeteren** en door een **duidelijker afweging** tussen impactvolle en kleine algoritmes.

2 **Verbeter de risico-beheersing** door **meer centrale aansturing**, **minder vrijblijvende Uthiek-assessments** en een **gedegen trainings-aanbod** voor medewerkers.

3 **Verbeter** de **verantwoording** over algoritmes **door heldere indicatoren en afspraken over informatievoorziening** aan de gemeenteraad.

CONCLUSIE: BELEID VOOR EEN VERANTWOORDE INZET VAN ALGORITMES AANWEZIG, IN DE UITVOERING NOG ONVOLDOENDE GEBORGD

Op basis van de bevindingen van dit onderzoek komen we tot de volgende hoofdconclusie en drie deelconclusies. Wij formuleren hierbij ook drie aanbevelingen.

HOOFDCONCLUSIE

De gemeente Utrecht streeft een verantwoorde inzet van algoritmes na. Dat baseren we op een aantal zichtbare ontwikkelingen. Zo had Utrecht als een van de eerste gemeenten in Nederland een eigen algoritmeregister (2020). Van hieruit zijn het beleid, de processen en uitvoering rondom een verantwoorde inzet van algoritmes steeds verder uitgebouwd. De gemeente hanteert een visie op digitalisering en een beleidskader met Utrechtse ethiek (Uthiek) waarmee de gemeente werkt aan een juiste, veilige en eerlijke manier om met algoritmes om te gaan.

Voor het gebruiken van algoritmes is de visie op digitalisering vertaald naar concrete interne richtlijnen waarin de nadruk wordt gelegd op transparantie en het belang van menselijke tussenkomst. Utrecht maakt onderscheid tussen kleine en impactvolle algoritmes. Utrecht richt zich in de uitvoering vooral op impactvolle algoritmes. Dat zijn algoritmes die impact hebben op bewoners. Hierbij doet het algoritme de voorzet voor besluitvorming, maar neemt een mens en níet de technologie het uiteindelijke besluit. Over deze impactvolle algoritmes is de gemeente transparant door publicatie in het landelijk algoritmeregister. Dat geldt echter niet voor de kleine algoritmes.

Het beleid en de wijze van organiseren geven echter te weinig concrete sturing aan een consistente risicobeheersing van algoritmes in de uitvoering. Het proces voor risicobeheersing is op hoofdlijnen gedocumenteerd, maar wordt door de organisatieonderdelen op decentraal niveau niet gestructureerd en niet consequent volgens het beleid uitgevoerd. Er wordt veel tijd geïnvesteerd in het aan de voorkant identificeren en beoordelen van privacy risico's, voornamelijk door de uitvoering van *data protection impact assessments* (DPIA's). Maar voor deze risico's wordt het uitvoeren van eventuele maatregelen niet structureel gemonitord en worden de risico's ook niet periodiek geëvalueerd. Niet de gehele risicobeheersingscyclus wordt systematisch uitgevoerd. De uitvoering leunt bovendien nog (te) sterk op de deskundigheid en ervaring van individuele personen, omdat procedures voor risicobeheersing bij algoritmes onvoldoende zijn vastgelegd en gedocumenteerd. Dit maakt de organisatie kwetsbaar voor verlies van relevante kennis en ervaring en zet de continuïteit onder druk.

Door een gebrekkig inzicht op centraal niveau in de risicobeheersing bij algoritmes wordt momenteel beperkt verantwoording aan het college afgelegd over de toepassing van algoritmes. Dat betreft ook de verantwoording aan de gemeenteraad, die alleen op hoofdlijnen wordt geïnformeerd.

DEELCONCLUSIE 1: INTERNE RICHTLIJNEN VOOR GEBRUIK VAN ALGORITMES WORDEN NIET CONSEQUENT GENOEG TOEGEPAST

De gemeente Utrecht maakt in haar beleid onderscheid tussen twee algoritmevarianten, die getypeerd worden door de mate van impact op bewoners: kleine algoritmes (met geen of weinig impact) en impactvolle algoritmes. Voor de toepassing van impactvolle algoritmes heeft de gemeente op centraal niveau interne richtlijnen opgesteld. De richtlijnen moeten op decentraal niveau (binnen de organisatieonderdelen die algoritmes gebruiken) worden toegepast. Wij concluderen echter dat dit onvoldoende consequent gebeurt.

Zo geven de interne richtlijnen aan dat een impactvol algoritme alleen een voorzet mag doen voor besluitvorming, maar dat het besluit zelf altijd genomen moet worden door een mens. Uit onze analyse van vijf algoritmes is echter één situatie naar voren gekomen waarin niet aan het uitgangspunt van menselijke tussenkomst wordt voldaan (bij het automatisch beoordelen van aanvragen voor parkeervergunningen). Dit laat zien dat de gemeente kritisch kan beschouwen of ze alle uitgangspunten uit het beleid nakomt. En of menselijke tussenkomst bij impactvolle algoritmes altijd noodzakelijk is, ook als een gebrek daaraan (zoals in het bovenstaande voorbeeld) mogelijk niet zou leiden tot onjuiste of problematische besluiten. Daarnaast zijn in ons onderzoek situaties naar voren gekomen waarin wel sprake is van menselijke tussenkomst, maar waarbij de betrokken persoon altijd de uitkomst van het algoritme volgt. Dat vraagt om een reflectie op de mate waarin en wanneer er sprake is van betekenisvolle menselijke tussenkomst bij het toepassen van besluiten op basis van algoritmes.

Verder zien we dat de interne richtlijnen voor impactvolle algoritmes soms nog als te vrijblijvend worden ervaren. Zo wordt voordat een impactvol algoritme in gebruik wordt genomen een Uthiek-assessment uitgevoerd om te bepalen in hoeverre de toepassing van het algoritme ethisch verantwoord is. Het opvolgen van suggesties en verbetermaatregelen die uit zo'n assessment naar voren komen is echter niet verplicht. Het gevaar bestaat dat Uthiek-assessments daarom vooral als afvinkoefening worden gezien. En het is in veel gevallen onduidelijk of, en zo ja in welke mate, aan de aanbevelingen die volgen uit het Uthiek-assessment opvolging is gegeven (zie box 1). De gemeente moet daarom nog stappen zetten om de ethische afwegingen daadwerkelijk herleidbaar mee te nemen bij de implementatie en het gebruik van een impactvol algoritme.

Box 1. Toepassing van Uthiek-assessments soms te vrijblijvend

Voor het toepassen van impactvolle algoritmes is een Uthiek-assessment, waarin wordt getoetst of de toepassing ethisch verantwoord is, verplicht. De rekenkamer heeft bij vijf algoritmes onderzocht of dit is gebeurd. Voor het algoritme 'risico-indicatoren jonge aanwas drugscriminaliteit'[2] is met terugwerkende kracht een Uthiek-assessment uitgevoerd, samen met een ander algoritme in het kader van hetzelfde programma ('risico-indicatoren m.b.t. het witwassen van panden'). In het assessment wordt geen duidelijk onderscheid gemaakt op welk algoritme welke afweging betrekking heeft, waardoor het moeilijk te beoordelen is of er voor het algoritme over drugscriminaliteit expliciete afwegingen zijn gemaakt. Het is ook niet goed vast te stellen in hoeverre er is getoetst op grond- en mensenrechten. In dit Uthiek-assessment worden (op grond van een DPIA) daarnaast opmerkingen over doelbinding gemaakt, namelijk dat persoonsgegevens voor verschillende doeleinden zijn verzameld. Er wordt geadviseerd hier aandacht aan te besteden, omdat doelbinding helder moet zijn. De gemeente kan echter niet bevestigen of en hoe er opvolging is gegeven aan de adviezen uit het assessment.

Ook de verantwoording over de in gebruik zijnde impactvolle algoritmes in het algoritmeregister vraagt om verbeteringen. Wij zien dat de gemeente Utrecht daar weliswaar voortvarend mee aan de slag is (Utrecht heeft na Amsterdam de meeste algoritmes in het register gepubliceerd, namelijk 45), maar ook dat de kwaliteit van de beschrijvingen in het algoritmeregister nog tekortschiet. Allereerst is de geboden informatie niet specifiek: voor alle algoritmes worden dezelfde (algemene) risico's genoemd. Daarnaast zijn voor lang niet alle algoritmes de informatievelden ingevuld. Daarmee is de gemeente Utrecht onvoldoende transparant over de impactvolle algoritmes die ze gebruikt.

DEELCONCLUSIE 2: RISICO'S BIJ ALGORITMES WORDEN VEELAL NIET OPGEVOLGD EN NIET GEMONITORD

De risicobeheersing van algoritmes bestaat idealiter uit vier stappen: (1) het identificeren van risico's, (2) bepalen of de gemeente het risico wil mitigeren of wil accepteren, (3) het uitvoeren van maatregelen om het risico te verkleinen en (4) het monitoren en evalueren of de getroffen maatregelen effectief zijn. De rekenkamer concludeert dat de gemeente nog tekortschiet in de laatste twee stappen, waardoor er geen sprake is van een sluitende risicobeheersingscyclus (zie ook box 2).

In de praktijk vindt de risicobeheersing van algoritmes namelijk niet gestructureerd en niet consequent plaats. Omdat het beleid voor risicobeheersing van algoritmes alleen op hoofdlijnen is beschreven, biedt het ook weinig handvatten voor de uitvoering. De organisatieonderdelen (op decentraal niveau) hebben dan ook veel vrijheid bij de vertaling van de centrale richtlijnen voor risicobeheersing naar de praktische uitvoering. Organisatieonderdelen interpreteren en implementeren richtlijnen dan ook ieder op hun eigen manier, waardoor ook de centrale organisatie moeilijk grip krijgt op of, en zo ja hoe,

[2] Het doel van dit algoritme is statistisch onderzoek met inzicht dat kan bijdragen aan een preventieve aanpak gericht op het verminderen van jongeren die zijn betrokken bij drugscriminaliteit.

risico's worden beheerst. Goede monitoring is daardoor praktisch onmogelijk. Het gebrek aan samenhang, controle en eenduidigheid tussen organisatieonderdelen maakt de risicobeheersingsaanpak voor algoritmes dan ook kwetsbaar.

Box 2. Risicobeheersingscyclus in de praktijk niet bij alle algoritmes sluitend

Het op periodieke basis monitoren en evalueren van algoritmes op het gebied van risico's, prestatiekwaliteit en compliancy is een belangrijke norm bij het toepassen van die algoritmes. Wij zien bij twee van de vijf algoritmes die in dit onderzoek zijn onderzocht dat niet aan deze norm wordt voldaan. Dat leidt er bij het algoritme 'aanmeldbeleid basisscholen'[3] toe dat de risicobeheersingscyclus op dit moment niet sluitend is. Er zijn weliswaar controls, checks en balances ingericht (zo wordt de toewijzing van kinderen aan scholen door een coördinator gecontroleerd), maar worden aangetroffen onvolkomenheden uitsluitend handmatig gecorrigeerd. Het algoritme geeft voor specifieke gevallen bijvoorbeeld verkeerde uitkomsten omdat het algoritme de voorrangsregels niet goed volgt. Deze fout wordt herhaaldelijk gemaakt en ook herhaaldelijk door de coördinatoren handmatig gecorrigeerd. Een duurzamere oplossing zou zijn om de rekenregels op basis waarvan het algoritme werkt aan te passen zodat deze fout wordt opgelost. De gemeente heeft aangegeven hiermee aan de slag te gaan.

Betrokken medewerkers zijn daarentegen vaak wel risicobewust. En medewerkers weten hoe zij algoritmes moeten toepassen. Het ontbreekt hen echter aan een aanbod van trainings- en opleidingsmogelijkheden om de risico's van algoritmes adequaat te beheersen (in tegenstelling tot soortgelijke onderwerpen zoals gegevensbescherming). Maatregelen die door medewerkers worden getroffen om risico's te beheersen worden dan ook niet goed beschreven en gedocumenteerd. Deze maatregelen worden ook niet (periodiek) geëvalueerd. Dat geldt onder andere voor het eens per drie jaar actualiseren van de DPIA, een methode waarmee op geüniformeerde wijze privacy risico's worden geïdentificeerd. Zowel het kennisniveau over algoritmes als het proces van vastlegging moeten op decentraal niveau verbeteren, zodat de organisatie in de uitvoering minder afhankelijk wordt van het (historisch) geheugen en de vaardigheden van (specifieke) medewerkers. Op centraal niveau kan het risicobeheersingsproces daardoor worden gemonitord, waarmee er daadwerkelijk sprake is van een gesloten risicobeheersingscyclus.

DEELCONCLUSIE 3: GEMEENTERAAD WORDT ALLEEN OP HOOFDLIJNEN OVER ALGORITMES GEÏNFORMEERD

Door een gebrek aan zicht op het risicobeheersingsproces wordt momenteel beperkt verantwoording afgelegd over de toepassing van algoritmes. Daarnaast zijn er geen expliciete doelstellingen voor het gebruik van algoritmes, en zijn daar dus ook geen concrete indicatoren aan gekoppeld. Het onderwerp wordt daardoor zelden aan de directietafel of binnen het college van B&W besproken.

[3] Dit algoritme centraliseert en automatiseert het aanmeldbeleid voor basisscholen, waarmee ongelijkheid in het aanmeldproces kan worden voorkomen.

Ook de gemeenteraad heeft weinig inzicht in het actuele gebruik van algoritmes, en binnen welke domeinen en met welke consequenties dit gebeurt. De gemeenteraad wordt alleen op hoofdlijnen over in gebruik zijnde algoritmes geïnformeerd, bijvoorbeeld over de richtlijnen voor algoritmegebruik in het algemeen en over het algoritmeregister. Dit gebeurt incidenteel via de jaarstukken binnen de P&C-cyclus. De gemeenteraad kan daardoor beperkt zijn kaderstellende en controlerende taak uitvoeren.

Raadsleden benadrukken (in schriftelijke vragen en ingediende moties) vooral het belang van transparantie over de inzet van algoritmes, gericht op het versterken van de bewustwording over algoritmegebruik en daarmee ook bijdragen aan het voorkomen van discriminatie en etnische profilering. Er is een breed besef bij raadsleden dat algoritmes de uitvoering van publieke taken efficiënter en consistenter kunnen maken. Maar tegelijkertijd kunnen eventuele fouten of incidenten grote maatschappelijke schade opleveren. Raadsleden hebben dan ook behoefte aan informatie over algoritmes in de context van de beleidscyclus. Het gaat met name om gedegen inzicht in de impactvolle algoritmes die in gebruik zijn, en de impact en risico’s bij ingebruikname van nieuwe impactvolle algoritmes.

AANBEVELINGEN

Op basis van de hiervoor toegelichte hoofdconclusie en deelconclusies doen we de navolgende aanbevelingen aan het college en de raad. Deze aanbevelingen zijn in de kern gericht op meer sturen op, beheersen van en verantwoorden over de inzet van algoritmes.

AANBEVELING 1: VERGROOT TRANSPARANTIE DOOR VERBETERINGEN IN HET ALGORITMEREGISTER EN DOOR EEN DUIDELIJKER AFWEGING TUSSEN IMPACTVOLLE ALGORITMES EN KLEINE ALGORITMES

Actualiseer en concretiseer de informatie van de gepubliceerde algoritmes in het algoritmeregister. Betrek hierbij de proceseigenaren en vakinhoudelijke experts per algoritme.

Maak daarnaast inzichtelijker op basis van welke criteria wordt afgewogen of een in gebruik te nemen algoritme impactvol is of niet.

AANBEVELING 2: VERBETER RISICOBEHEERSING DOOR MEER CENTRALE AANSTURING OP GEDRAG EN SAMENSPEL, MINDER VRIJBLIJVENDE UTHIEK-ASSESSMENTS EN EEN GEDEGEN TRAININGSAANBOD VOOR MEDEWERKERS

Verbeter het samenspel tussen het centrale en het decentrale niveau voor wat betreft sturing op en risicobeheersing van algoritmes. Dat wil zeggen: niet alleen het inventariseren en beoordelen van risico's, maar ook het structureel uitvoeren van maatregelen, en monitoren en evalueren van risico's, zowel op centraal als decentraal niveau, met aandacht voor de naleving van de gemaakte afspraken en richtlijnen.

Verbeter daarnaast de systematiek van de Uthiek-assessments. Dat betreft met name het wegnemen van het vrijblijvende karakter van de opvolging van de uitkomsten van het Uthiek-assessment. Let er daarbij op dat deze assessments periodiek worden herhaald, bijvoorbeeld wanneer een herijking en weging van de waarden aan de orde is.

Verbeter ook de scholing op het vlak van risicobeheersing en verantwoord gebruik van algoritmes. Zorg voor passende trainings- en opleidingsmogelijkheden voor medewerkers die met de risicobeheersing van algoritmes te maken krijgen: wat wordt er van hen verwacht? Welke vaardigheden vraagt dat? Dit zal bijdragen aan het versterken en uniformeren van de benodigde competenties en vaardigheden breed in de gemeentelijke organisatie.

AANBEVELING 3: VERBETER DE INTERNE EN EXTERNE VERANTWOORDING OVER ALGORITMES DOOR HELDERE INDICATOREN EN AFSPRAKEN OVER INFORMATIEVOORZIENING AAN DE GEMEENTERAAD

Vergroot het inzicht in de consequenties van het gebruik van algoritmes bij de uitvoering. Bepaal beoordelings- en sturingscriteria voor de toepassing van algoritmes om gericht te sturen en verantwoording af te leggen. Dit kunnen zowel kwalitatieve als kwantitatieve indicatoren zijn, zoals de stand van zaken rond uitgevoerde DPIA's en Uthiek-assessments. Dit kan ook bijdragen aan het versterken van de relatie tussen centrale sturing en decentrale uitvoering.

Maak daarnaast afspraken met de gemeenteraad over het tijdig informeren van de raad over de beoogde inzet van impactvolle algoritmes bij nieuw of gewijzigd beleid. Op die manier kan de gemeenteraad van tevoren beter afwegen of het toepassen van een impactvol algoritme verantwoord is.

Maak ook afspraken met de gemeenteraad over de informatievoorziening en verantwoording over de impactvolle algoritmes die in gebruik zijn. Op die manier krijgen raadsleden meer

inzicht in het actuele gebruik van algoritmes, binnen welke domeinen deze worden toegepast (en waarom) en met welke consequenties dit gebeurt.

BESTUURLIJKE REACTIE COLLEGE VAN B&W

Wij danken u voor het toesturen van uw rapport *Verantwoord omgaan met algoritmes – Een onderzoek naar de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen de gemeente Utrecht*. We spreken onze waardering uit voor uw nauwkeurige analyse. Dit rapport geeft ons belangrijke inzichten die we kunnen gebruiken bij de continue verbetering van algoritmes.

Conclusie
De volgende conclusies worden genoemd in uw rekenkamerrapport:

1. Interne richtlijnen voor gebruik van algoritmes worden niet consequent genoeg toegepast
2. Risico's bij algoritmes worden veelal niet opgevolgd en niet gemonitord
3. Gemeenteraad wordt alleen op hoofdlijnen over algoritmes geïnformeerd

We onderschrijven deze conclusies en herkennen de, op basis daarvan, genoemde aanbevelingen. We nemen deze aanbevelingen grotendeels over en zullen begin Q1 2026 een plan van aanpak presenteren om de opvolging van de aanbevelingen te concretiseren in activiteiten en benodigde middelen. Het onderwerp algoritmes kent veel maatschappelijke belangstelling en komt regelmatig terug in het dagelijks nieuws. De technologie is door de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) in hun rapport getypeerd als systeemtechnologie. Investeren in onze omgang met algoritmes is daarmee een investering in de toekomst. Algoritmes zijn dus geen eendagsvlieg. Met de toepassing van algoritmes willen we meerwaarde genereren voor de stad, en tegelijkertijd voorkomen dat negatieve neveneffecten kunnen optreden.

In uw rapport onderkent u dat de gemeente Utrecht de toepassing van algoritmes serieus neemt. Wij waarderen het dat benoemd wordt dat we uit eigen beweging al 5 jaar een openbaar algoritmeregister hebben en deze, in vergelijking met andere G4-gemeenten, goed is gevuld. Dankzij de duidelijke beschrijving van de toetsing op privacy en Uthiek komt goed naar voren dat we een uitlegbaar verhaal hebben bij elk van onze impactvolle algoritmes. Zowel vanuit de wettelijke als de waardegedreven invalshoek. Met de toetsing op privacy voldoen we aan de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG). De landelijke AI Verordening stelt dat een Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA) nodig is en die wordt ondermeer ingevuld door de toetsing op Uthiek.

Daarnaast onderschrijven we de conclusie dat een aantal verbeteringen nodig is bij de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen gemeente Utrecht. De opbrengsten van dit rekenkameronderzoek bieden ons bruikbare handvatten naar verdere

professionalisering in onze omgang met de digitale stad Utrecht. Deze heeft inmiddels een volwaardige status, naast de fysieke en sociale stad Utrecht. Ook de AI Verordening, van kracht sinds 2 augustus 2024, vraagt deze professionalisering van ons. De AI Verordening is risico-gebaseerd, en als gemeente moeten we om leren gaan met deze risico-indeling, en de consequenties ervan. Deze wet wordt stapsgewijs ingevoerd en kent per fasering verschillende verplichtingen. In augustus 2026 dienen we de informatievoorziening en risicobeheersing van hoog risico algoritmes te hebben verbeterd. Vanaf augustus 2026 dienen we verplichte maatregelen (op basis van de AI Verordening) voor risicobeheersing toe te passen voor alle nieuwe hoog risico algoritmen en AI.

Uw aanbevelingen sluiten goed aan bij de vereisten van de AI Verordening en bieden ons concrete mogelijkheden om hieraan te voldoen. Daarnaast is het van belang te noemen dat alle AI gebruik maakt van algoritmes, maar niet elk algoritme AI betreft. We zullen uw rapport naar algoritmes in samenhang bezien met de vereisten van de AI Verordening. Daarom zijn we bezig met een *Uitvoeringskader vangrails voor veilige algoritmes en AI*, als actualisatie van ons huidige beleid op algoritmes. Hieronder gaan wij in op uw aanbevelingen. We zullen de aanbevelingen zoveel als mogelijk binnen bestaande middelen oppakken, risicogestuurd en gefaseerd. In het plan van aanpak mbt de opvolging van de aanbevelingen geven we een beeld van de activiteiten en benodigde middelen, op tactisch en operationeel niveau.

AANBEVELING 1: VERGROOT TRANSPARANTIE DOOR VERBETERINGEN IN HET ALGORITMEREGISTER EN DOOR EEN DUIDELIJKER AFWEGING TUSSEN IMPACTVOLLE ALGORITMES EN KLEINE ALGORITMES

Actualiseer en concretiseer de informatie van de gepubliceerde algoritmes in het algoritmeregister. Betrek hierbij de proceseigenaren en vakinhoudelijke experts per algoritme.

Maak daarnaast inzichtelijker op basis van welke criteria wordt afgewogen of een in gebruik te nemen algoritme impactvol is of niet.

Aanbeveling 1 nemen wij over.

We hebben sinds oktober 2020 een openbaar algoritmeregister, met als doel om transparant te zijn over de toepassing van algoritmes. Dit algoritmeregister hebben we opgezet, naar aanleiding van schriftelijke vragen uit de gemeenteraad over het risico op discriminatie en etnische profilering bij de toepassing van algoritmes. Met inmiddels 45 gepubliceerde algoritmes, zijn we een van de eerste gemeenten in Nederland met een openbaar algoritmeregister.

Kwaliteit algoritmeregister

Bij de start van het algoritmeregister hebben we gekozen voor een stapsgewijze aanpak om de kwaliteit van ons algoritmeregister te vergroten. Voorheen stond er beperkte informatie over onze algoritmes in een Excel bestand. Nu zijn we aangesloten bij het landelijk algoritmeregister van Ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK). Medio 2026 wordt naar verwachting een Europees algoritmeregister ingevoerd, waarin de Utrechtse hoog risico algoritmes zichtbaar worden door de aansluiting van het Nederlands algoritmeregister. In het landelijk algoritmeregister wordt een metadatastandaard toegepast en is het merendeel van de velden voor alle Utrechtse algoritmes ingevuld. Daarmee krijgt de gebruiker op hoofdlijnen een goed beeld van de toepassing van deze algoritmes. De volgende stap is om meer en specifiekere informatie per algoritme toe te voegen aan het algoritmeregister. Zodat gebruikers ook op meer detailniveau kunnen zien hoe een algoritme wordt toegepast en welke afwegingen daarbij zijn gemaakt. Deze volgende verbeterslag, met als resultaat een volledig en specifiek ingevuld algoritmeregister, zal eind Q3 2026 zijn gerealiseerd. Daarbij betrekken we de proceseigenaren en vakinhoudelijke experts per algoritme.

AI Verordening: hoog risico algoritmen

In ons huidige beleid mbt algoritmes staat dat alle algoritmes met directe impact op de stad worden opgenomen in het algoritmeregister. Sinds augustus 2024 is de AI Verordening van kracht en deze wet geeft ons verplichtingen in de manier van toetsing en verantwoording bij de toepassing van algoritmes. We dienen algoritmes en/of AI te classificeren in risicocategorieën (verboden, hoog risico, laag risico, minimaal risico). In de AI Verordening zijn ook criteria benoemd om te kunnen bepalen onder welke risicocategorie een algoritme/AI oplossing valt. Op basis van deze wettelijke verplichting, met bijbehorende criteria, kiezen we ervoor om vanaf augustus 2026 alle hoog risico algoritmes/AI op te nemen in ons algoritmeregister. Dit uitgangspunt staat ook expliciet vermeld in het vernieuwde uitvoeringskader algoritmes, dat eind Q4 2025 ambtelijk wordt vastgesteld.

Transparantie over beoordeling risicocategorie algoritmen

Wij onderschrijven de conclusie dat we nu nog niet inzichtelijk maken hoe we de afweging tussen impactvol of klein algoritme maken. Op basis van de AI Verordening gaan we zichtbaar maken hoe de afweging is gemaakt voor wel of geen hoog risicovol algoritme/AI. We zijn nog aan het verkennen op welke manier we dit gaan vormgeven, en de precieze uitwerking komt naar voren in het plan van aanpak mbt opvolging van de aanbevelingen. Met als beoogd resultaat dat we vanaf augustus 2026 transparant zijn over hoe we nieuwe hoog risico algoritmes/AI hebben afgewogen (op basis van criteria), en we daarmee voldoen aan de vereisten van de AI Verordening.

AANBEVELING 2: VERBETER RISICOBEHEERSING DOOR MEER CENTRALE AANSTURING OP GEDRAG EN SAMENSPEL, MINDER VRIJBLIJVENDE UTHIEK-ASSESSMENTS EN EEN GEDEGEN TRAININGSAANBOD VOOR MEDEWERKERS

Verbeter het samenspel tussen het centrale en het decentrale niveau voor wat betreft sturing op en risicobeheersing van algoritmes. Dat wil zeggen: niet alleen het inventariseren en beoordelen van risico's, maar ook het structureel uitvoeren van maatregelen, en monitoren en evalueren van risico's, zowel op centraal als decentraal niveau, met aandacht voor de naleving van de gemaakte afspraken en richtlijnen.

Verbeter daarnaast de systematiek van de Uthiek-assessments. Dat betreft met name het wegnemen van het vrijblijvende karakter van de opvolging van de uitkomsten van het Uthiek-assessment. Let er daarbij op dat deze assessments periodiek worden herhaald, bijvoorbeeld wanneer een herijking en weging van de waarden aan de orde is.

Verbeter ook de scholing op het vlak van risicobeheersing en verantwoord gebruik van algoritmes. Zorg voor passende trainings- en opleidingsmogelijkheden voor medewerkers die met de risicobeheersing van algoritmes te maken krijgen: wat wordt er van hen verwacht? Welke vaardigheden vraagt dat? Dit zal bijdragen aan het versterken en uniformeren van de benodigde competenties en vaardigheden breed in de gemeentelijke organisatie.

Aanbeveling 2 nemen wij deels over.

Wij herkennen de geschetste conclusies en aanbevelingen op het gebied van risicobeheersing van algoritmes. De opvolging van deze aanbeveling is echter afhankelijk van de toekenning van benodigde middelen, en nemen we daarom deels over. We onderschrijven het beeld dat er sturing op centraal niveau plaatsvindt, maar dat er met de huidige capaciteit nog te weinig monitorring op algoritmes plaatsvindt. Gelet op de verwachting dat de komende jaren meer algoritmes/AI oplossingen zullen worden ontwikkeld, is het van groot belang om een structurele en gedegen vorm van risicobeheersing in te richten.

Structurele vorm van risicobeheersing algoritmes
We zijn al gestart met een verkenning voor een verbeterde vorm governance en risicobeheersing op het gebied van algoritmes. Deze verkenning bevat ook een analyse van de benodigde capaciteit om een structurele en gedegen vorm van risicobeheersing van algoritmes in te richten, waarmee we blijvend kunnen voldoen aan de vereisten van de AI Verordening. Mogelijk is extra capaciteit op tactisch en operationeel nodig om dit doel te bereiken. Ook gelet op de toenemende vraag naar oplossingen waarbij algoritmes/AI wordt toegepast. We presenteren begin Q1 2026 een plan van aanpak over de opvolging van de aanbevelingen, de noodzakelijke activiteiten daarvoor en benodigde middelen voor de structurele risicobeheersing van algoritmes. We integreren deze risicoaanpak met het

verbetertraject risicobeheersing voor gegevensbescherming, dat ter sprake komt in het plan van aanpak bij het rekenkameronderzoek ‘De mens als zwakste schakel’.

Samenspel centraal en decentraal
Het samenspel tussen centraal en decentraal is niet alleen bij algoritmes onderwerp van gesprek, maar bij meerdere digitale thema’s. In het kader van hervormingsbezuinigingen is een verkenning gestart met als doel heeft om de samenwerking op digitalisering binnen de gemeentelijke organisatie te verbeteren. Hierbij is specifieke aandacht voor het samenspel tussen centraal en decentraal, op het gebied van sturing, organisatorische inrichting en verantwoording.

Actualisatie DPIA’s
Toetsing van algoritmes/AI gebeurt ondermeer op privacy, door het uitvoeren van een Data Protection Impact Assessment (DPIA). Deze DPIA’s dienen inderdaad elke drie jaar geactualiseerd te worden, zodat op basis van de meest recente ontwikkelingen en inzichten passende maatregelen getroffen worden om de privacy van inwoners te waarborgen. Bij een aantal algoritmes in het algoritmeregister geldt dat deze langer dan drie jaar geleden zijn getoetst middels een DPIA, en er geen actualisatie van de DPIA heeft plaatsgevonden. Dit zal uiterlijk eind Q3 2026 alsnog gerealiseerd zijn.

Systematiek Uthiek Assessments
De Uthiek (Utrechtse ethiek) aanpak heeft als doel om uitlegbare verhalen te genereren bij onze digitale oplossingen in de stad. De vragen ‘Willen we dit?’ en ‘Kunnen we dit met goed fatsoen uitleggen aan onze bewoners?’ staan centraal bij Uthiek. Het klopt dat adviezen bij een Uthiek Assessment op dit moment een vrijblijvend karakter hebben. De praktijk laat zien dat adviezen meestal wel worden opgevolgd, maar de mogelijkheid bestaat inderdaad dat adviezen worden genegeerd. Wij onderschrijven dat hierdoor een onnodig risico ontstaat. Daarom zullen adviezen bij elk nieuw Uthiek Assessment niet meer vrijblijvend zijn. Dit zal uiterlijk eind Q3 2026 gerealiseerd zijn. Daarnaast verkennen we op welke manier vanuit Uthiek monitoring wordt georganiseerd m.b.t. het verplicht opvolgen van Uthiek Assessment adviezen. Hierbij houden we aandacht voor het periodiek herijken van Uthiek Assessments.

Trainingsaanbod medewerkers
Op dit moment is er al een trainingsaanbod op algoritmes/AI voor verschillende doelgroepen van gemeentelijke medewerkers. We zijn momenteel bezig om dit trainingsaanbod te vergroten, omdat we zien dat dit onderwerp alleen maar groter en belangrijker wordt. De AI Verordening vraagt van organisaties in de EU interne stimulering van de AI-geletterdheid. In dat kader is binnen gemeente Utrecht al veel aan opleiding gedaan voor ca 500 medewerkers. Daarnaast wordt een verplichte digitale e-learning voor alle gemeentelijke medewerkers eind Q1 2026 van kracht. Hierin staat ook op hoofdlijnen informatie opgenomen over algoritmes en AI. In 2026 zullen we tevens aandacht besteden aan

hantering van het risicobeheersingskader, specifiek gericht op de medewerkers die deze beoordelingen bij algoritmes en AI moeten uitvoeren.

AANBEVELING 3: VERBETER DE INTERNE EN EXTERNE VERANTWOORDING OVER ALGORITMES DOOR HELDERE INDICATOREN EN AFSPRAKEN OVER INFORMATIEVOORZIENING AAN DE GEMEENTERAAD

Vergroot het inzicht in de consequenties van het gebruik van algoritmes bij de uitvoering. Bepaal beoordelings- en sturingscriteria voor de toepassing van algoritmes om gericht te sturen en verantwoording af te leggen. Dit kunnen zowel kwalitatieve als kwantitatieve indicatoren zijn, zoals de stand van zaken rond uitgevoerde DPIA's en Uthiek-assessments. Dit kan ook bijdragen aan het versterken van de relatie tussen centrale sturing en decentrale uitvoering.

Maak daarnaast afspraken met de gemeenteraad over het tijdig informeren van de raad over de beoogde inzet van impactvolle algoritmes bij nieuw of gewijzigd beleid. Op die manier kan de gemeenteraad van tevoren beter afwegen of het toepassen van een impactvol algoritme verantwoord is.

Maak ook afspraken met de gemeenteraad over de informatievoorziening en verantwoording over de impactvolle algoritmes die in gebruik zijn. Op die manier krijgen raadsleden meer 14 inzicht in het actuele gebruik van algoritmes, binnen welke domeinen deze worden toegepast (en waarom) en met welke consequenties dit gebeurt.

Aanbeveling 3 nemen wij over.

Verantwoording over algoritmen aan de gemeenteraad
De AI Verordening verplicht ons om gerichter en specifieker te verantwoorden bij de toepassing van algoritmes/AI. Deze wettelijke verplichtingen bepalen daarmee dus deels de beoordelings- en sturingscriteria. We onderschrijven het belang van deze aanbeveling en gaan aan de slag met het opstellen van indicatoren, voor zowel interne als externe verantwoording. We doen begin Q1 2026 een voorstel aan de gemeenteraad over de structurele verantwoording mbt algoritmes/AI. Hierin wordt ook onderscheid gemaakt tussen de verantwoording over algoritmes/AI op zowel generiek niveau als per digitaliseringstraject waarin een hoog risico algoritme/AI wordt toegepast. We gaan verkennen of en hoe ons algoritmeregister geschikt is om bepaalde indicatoren in op te nemen. Informatie over de toetsing op zowel privacy als Uthiek komt nu al terug in het algoritmeregister.

Informatievoorziening over algoritmen aan de gemeenteraad
Op basis van het openbaar algoritmeregister, dat kwalitatief verbeterd wordt, kan de gemeenteraad inzicht verkrijgen over de manier waarop impactvolle en/of hoog risico algoritmes worden toegepast. Daarnaast doen we het aanbod om bijeenkomsten voor

raadsleden te organiseren, gericht op algoritmes. Dergelijke bijeenkomsten zijn al eens georganiseerd voor digitale onderwerpen als Uthiek, waarbij raadsleden achteraf vertelden dat ze tevreden waren met de uitkomsten. Namelijk dat ze beter geïnformeerd zijn, en op basis van casuïstiek een beter beeld en gevoel hebben hoe de toepassing van algoritmes plaatsvindt en maatschappelijke impact heeft.

Tot slot
Wij danken u voor uw aandacht voor het onderwerp algoritmes. Wij herkennen uw aanbevelingen en betrekken die in de verdere verbetering van de toepassing en risicobeheersing m.b.t. algoritmes.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

25 november 2025

NAWOORD REKENKAMER

Rekenkamer Utrecht dankt het college voor de uitgebreide en gestructureerde reactie op het rapport.

Wij zien dat het college onze conclusies herkent en onderschrijft en onze aanbevelingen grotendeels overneemt. Alleen bij de tweede aanbeveling maakt het college ten dele een voorbehoud vanwege de afhankelijkheid van de toekenning van benodigde middelen. Wij herkennen in de reactie van het college het belang om het gebruik van, de risicobeheersing op en de verantwoording over algoritmes nadrukkelijk in de context te plaatsen van de actuele ontwikkelingen rond AI en de vereisten in het kader van de AI-verordening.

Wij zien de behandeling van het rapport en de verdere uitwerking in het plan van aanpak met belangstelling tegemoet.

II

Deel II
Nota van bevindingen

DEEL II NOTA VAN BEVINDINGEN

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Veel gemeenten gebruiken AI en algoritmes. Zij vragen zich meer en meer af hoe ze deze verantwoord kunnen ontwikkelen, inkopen en toepassen. De mogelijkheden van algoritmes, op allerlei gebieden van het dagelijks leven, zijn veelbelovend. Tegelijkertijd waarschuwen onderzoeksinstituten, het Europees Parlement, mensenrechtenorganisaties en grote technologiebedrijven voor de potentiële risico's. Denk aan privacyschending, discriminatie en het vergroten van verdeeldheid en kansenongelijkheid.

Veel organisaties stellen de vraag hoe de inzet van algoritmes op een verantwoorde manier kan bijdragen aan onder andere efficiëntie, kostenbesparing en het beter bedienen van burgers. Ook bij gemeenten wordt deze vraag steeds vaker gesteld, zeker met het oog op het naderende ravijnjaar 2026.[4]

1.2 DOEL EN ONDERZOEKVRAGEN

Het doel van dit onderzoek is om inwoners, raadsleden en andere belanghebbenden inzicht te geven in hoe de gemeente omgaat met algoritmes en welk beleid hiervoor is geformuleerd. Het gaat hierbij om het verantwoord toepassen van algoritmes, waarbij rekening wordt gehouden met de risico's ervan.

De centrale vraag van het onderzoek luidt:
In hoeverre geeft de gemeente Utrecht invulling aan een verantwoorde toepassing van het gebruik van algoritmes en wat kan daarvan worden geleerd?

Deze centrale vraag werken we uit aan de hand van de volgende onderzoeksvragen (algemeen en casusspecifiek):

1) In hoeverre heeft de gemeente in *opzet* invulling gegeven aan de randvoorwaarden voor een verantwoorde toepassing van algoritmes?
2) In hoeverre heeft de gemeente de *risico's* op de gebieden van ethiek, sturing en verantwoording, model en data, privacy en IT-beheer van de toegepaste algoritmes in beeld en welke beheersmaatregelen zijn getroffen voor de onderkende risico's?
3) In hoeverre wordt intern en extern *toezicht* gehouden op en *verantwoording* afgelegd over algoritmes?

[4] Het jaar 2026 wordt door o.a. de VNG geduid als (financieel) ravijnjaar. Er is een miljardenbezuiniging aangekondigd op het gemeentefonds voor 2026. Daarnaast hebben gemeenten te maken met hogere uitgaven en stijgende zorgkosten.

Voor vijf algoritmes wordt de bestaande *praktijk* getoetst.

4) Hoe wordt het algoritme toegepast?
    a) Wat is het beoogde doel van het algoritme en wordt ook vastgesteld dat het doel is bereikt?
    b) Bij welke ondersteunende of besluitvormende processen wordt het algoritme toegepast?
    c) Wat zijn kenmerken van de gebruikte data?
    d) Wat is de herkomst van de data?
    e) Wat voor soort algoritme betreft het?
    f) Hoe is de besluitvorming over de toepassing van dit algoritme tot stand gekomen?
    g) Zijn er alternatieven overwogen?
    h) Welke impact op burgers of bedrijven is voorzien?
5) Hoe wordt de raad betrokken bij en geïnformeerd over (de uitvoering van) het beleid ten aanzien van de algoritmes?
6) Hoe wordt de gemeenteraad in positie gebracht om zijn sturende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid waar te maken?

Voor de analyse en toetsing is een normenkader opgesteld, dat mede is afgeleid van het Toetsingskader Algoritmes (2023) van de Algemene Rekenkamer (AR).[5] Dit instrument is specifiek ontwikkeld voor (overheids)organisaties om te kunnen toetsen of algoritmes aan bepaalde kwaliteitscriteria voldoen, én of de risico's voldoende in beeld zijn en/of worden beperkt.

In plaats van één of twee algoritmes minutieus te onderwerpen aan een beoordeling is gekozen voor een meer kwalitatieve toetsing van vijf algoritmes. Dit geeft een rijk en gevarieerd beeld van de manier waarop algoritmes door de gemeente Utrecht in processen en diensten worden toegepast. Deze werkwijze geeft bovendien de mogelijkheid om de risicobeheersing binnen verschillende domeinen bij verschillende organisatieonderdelen in beeld te brengen.

Een aantal onderzoeksvragen wordt deels beantwoord aan de hand van een normenkader. Per hoofdstuk wordt een deel van het normenkader beoordeeld naar de mate waarin aan de normen wordt voldaan (rood, oranje, groen, grijs en wit) opgenomen. Een rood vlak betekent dat er niet aan de norm voldaan wordt. Oranje wijst erop dat er gedeeltelijk aan de norm wordt voldaan en groen wil zeggen dat er (grotendeels) aan de norm voldaan is. Met grijs wordt aangegeven dat de realisatie ten opzichte van de norm niet door de rekenkamer te

[5] Het toetsingskader is in eerste instantie bedoeld als toetsinstrument voor auditors (controleurs en toezichthouders), zo schetst de Algemene Rekenkamer. Het integrale toetsingskader is daarom op zichzelf niet goed toepasbaar als normenkader. Vandaar dat we voor het onderzoek normen hebben afgeleid.

beoordelen is. Wit betekent dat de norm niet van toepassing is, omdat het algoritme nog niet of niet meer in gebruik is.

Definitie

Wat verstaan we onder algoritmes? Voor de term ‘algoritme’ gebruiken we de definitie van de Algemene Rekenkamer, die ook wordt gebruikt voor het algoritmeregister. Een algoritme is: “(…) *een set van regels en instructies die een computer geautomatiseerd volgt bij het maken van berekeningen om een probleem op te lossen of een vraag te beantwoorden*.”[6]

Deze definitie is breed geformuleerd. Hier vallen bijvoorbeeld ook simpele beslisbomen onder. Kortom, het gaat hier over de brede toepassing van beslisbomen tot systemen met een hogere mate van complexiteit.

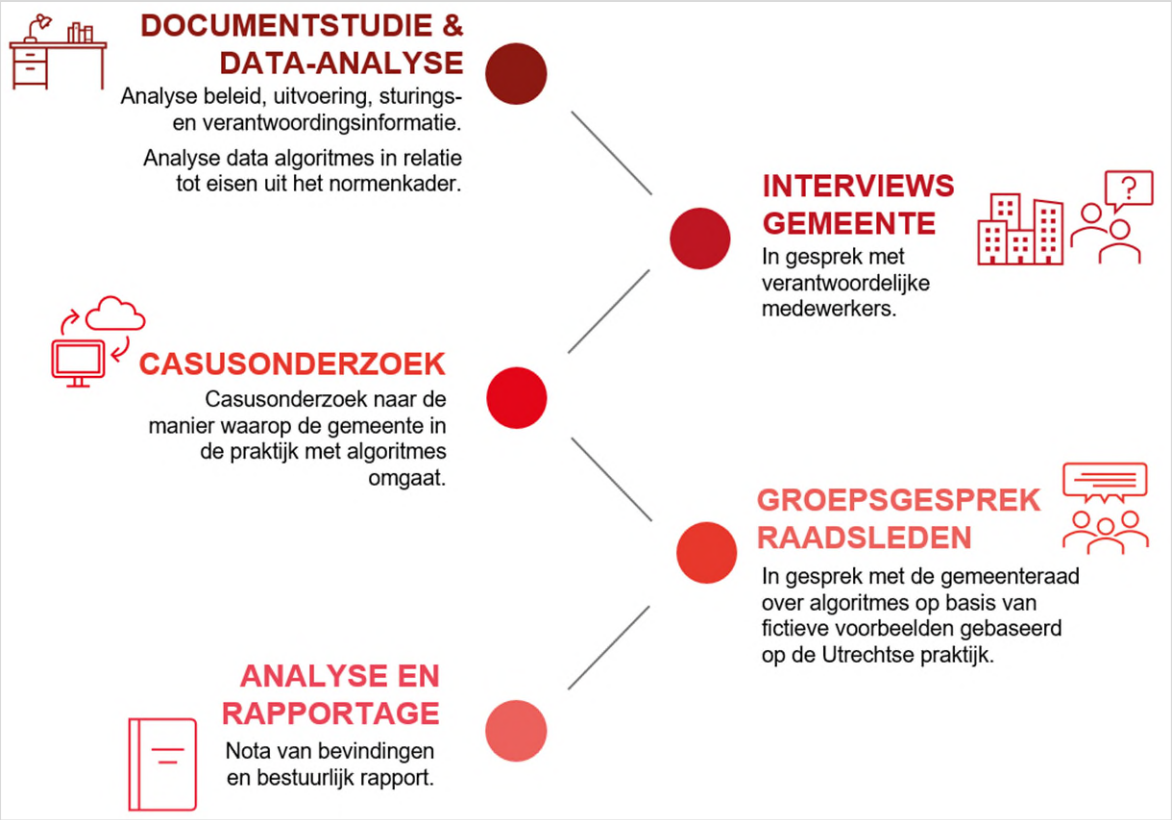
In het onderzoek wordt op verschillende plaatsen naar algoritmes verwezen die door de gemeente Utrecht worden gebruikt. Het is niet mogelijk om een volledig overzicht van alle in gebruik zijnde algoritmes te bieden; dat gaat om duizenden, gegeven de brede definitie zoals hierboven staat.

[6] Zie het algoritmeregister: https://algoritmes.overheid.nl/nl/footer/over-algoritmes.

1.3 WERKWIJZE EN AFBAKENING

Werkwijze

Het onderzoek voerden wij uit aan de hand van onderstaande vijf stappen. De werkwijze in het onderzoek lichten wij nader toe in bijlage 2.

Afbakening

Wij hebben verschillende keuzes gemaakt om het onderzoek af te bakenen. Deze beschrijven we hieronder puntsgewijs:

- De instelling van het algoritmeregister (oktober 2020) nemen we als startpunt voor ons onderzoek. Daarbij ligt de nadruk op de actuele stand van het algoritmeregister per 2025.
- Het onderzoek richt zich niet op de vraag of beleidsdoelen van de gemeente met algoritmes, zoals onder meer verwoord in de visie digitale stad (bijvoorbeeld voor het benutten van de kansen van digitalisering), worden gerealiseerd.
- Het inwonerperspectief laten we in dit onderzoek buiten beschouwing. Dit betekent dat we geen (aanvullend) belevingsonderzoek zullen doen om na te gaan hoe algoritmes door inwoners worden ervaren.
- Wij onderzoeken niet de duurzaamheid en het energieverbruik rond algoritmes, evenmin als het kosten-batenaspect.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 beschrijven we welk beleid de gemeente voert op algoritmes. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 3 in op de manier waarop de gemeenteraad hierbij betrokken wordt en welke opvattingen raadsleden zelf hebben over de toepassing van algoritmes. Hoofdstuk 4 staat in het teken van de opzet en uitvoering van risicobeheersing bij algoritmes. Daarna toetsen we in het 5e hoofdstuk vijf algoritmes uit de praktijk. Van deze algoritmes beschrijven we nauwgezet en diepgaand hoe de gemeente de risicobeheersing in de praktijk uitvoert.

In bijlage 1 is een lijst met afkortingen opgenomen. In bijlage 2 wordt verantwoording over het onderzoek afgelegd, en is een lijst opgenomen van de geraadpleegde personen en documenten. Bijlage 3 bevat de vijf uitgebreide casusrapportages, en bijlage 4 biedt tot slot een overzicht van de huidige algoritmes die Utrecht in het landelijk algoritmeregister heeft gepubliceerd.

2 UTRECHT TRANSPARANT OVER ALGORITMES, MAAR KWALITEIT VAN ALGORITMEREGISTER MOET BETER

De gemeente heeft aandacht voor een verantwoorde toepassing van algoritmes. Utrecht heeft een duidelijke visie op digitalisering waarin transparantie en publieke waarden[7], zoals rechtvaardigheid, privacy en autonomie, centraal staan. Er zijn interne richtlijnen opgesteld voor algoritmes. De richtlijnen beschrijven de uitgangspunten en afspraken met betrekking tot het gebruik en beheer van algoritmes in Utrecht. Deze worden in de uitvoering grotendeels gevolgd, maar er zijn binnen dit onderzoek ook afwijkingen geconstateerd. De governance, rollen en verantwoordelijkheden voor algoritmes zijn in algemene zin beschreven, maar missen nog specifieke uitwerking voor de uitvoering. Via het landelijk algoritmeregister werkt de gemeente aan transparantie, maar de kwaliteit van de gepubliceerde informatie schiet nog tekort.

In dit hoofdstuk beschrijven we op welke manier de gemeente Utrecht wenst om te gaan met de toepassing van algoritmes en in hoeverre aan de beleidsambities wordt voldaan. We beantwoorden daarmee onderzoeksvraag 1: *In hoeverre heeft de gemeente in opzet invulling gegeven aan de randvoorwaarden voor een verantwoorde toepassing van algoritmes?* Tevens beantwoorden we in dit hoofdstuk onderzoeksvraag 3: *In hoeverre wordt intern en extern toezicht gehouden op en verantwoording afgelegd over algoritmes?*

Bij deze onderzoeksvragen horen twee algemene normen. In de tabel hieronder zijn de normen en bijbehorende beoordeling op hoofdlijnen beschreven. De nadere onderbouwing komt in de rest van het hoofdstuk aan bod.

Tabel 2.1 Normen en beoordeling “Beleid”

Norm	Oordeel
De gemeente heeft impactvolle en hoog-risico algoritmes gepubliceerd in het landelijk algoritmeregister	De gemeente heeft impactvolle algoritmes gepubliceerd in het landelijk algoritmeregister. Maar de kwaliteit van de gepubliceerde informatie schiet nog tekort.
De gemeente organiseert regelmatig evaluaties en brengt geleerde lessen in praktijk	De gemeente Utrecht laat zien dat ze verbeteringen treft op basis van onderzoeken en externe evaluaties, zoals een 213a-onderzoek door Concernaudit. Daarnaast kijkt de gemeente kritisch naar het eigen beleid en de uitvoering daarvan.

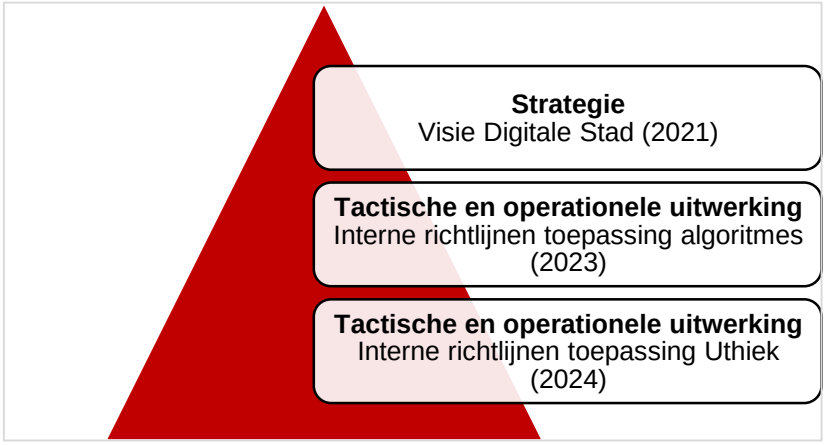
[7] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (mei, 2025). *Handreiking Algoritmeregister, p. 9*. In het landelijk algoritmeregister publiceren Nederlandse overheidsorganisaties informatie over algoritmes die ze gebruiken die een grote invloed kunnen hebben op mensen, processen of besluiten. Het ministerie van BZK geeft als advies om impactvolle en hoog-risico algoritmes in het algoritmeregister te publiceren.

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag in hoeverre de gemeente (in opzet) invulling geeft aan de randvoorwaarden voor een verantwoorde inzet van algoritmes. Hiervoor beschrijven we achtereenvolgens de uitgangspunten uit het beleid, de manier waarop de gemeente deze uitgangspunten tot uitvoering brengt, de manier waarop de aansturing is ingevuld en rollen en verantwoordelijkheden zijn belegd en in hoeverre de gemeente de eigen aanpak evalueert en verbetert. We geven een kritische beschouwing in hoeverre de ambities en voornemens zijn uitgewerkt en geïmplementeerd en ook als er sprake is van afwijkingen en/of tekortkomingen. Deze subonderdelen geven een totaalbeeld op de vraag of de gemeente invulling geeft aan de randvoorwaarden voor een verantwoorde inzet van algoritmes.

2.1 BELEIDSMATIG AANDACHT VOOR RANDVOORWAARDEN VOOR EEN VERANTWOORDE TOEPASSING VAN ALGORITMES

Hoe de gemeente op een verantwoorde manier met algoritmes wil omgaan komt op verschillende beleidsniveaus terug. De strategie voor digitalisering, waar ook algoritmes onder vallen, staat in de Visie Digitale Stad.[8] De concrete uitwerking van de strategische ambities voor algoritmes zijn vastgelegd in twee richtlijnen: 1) de *interne richtlijnen toepassing algoritmes*[9] en de 2) *interne richtlijnen toepassing Uthiek*[10] (Uthiek is een samenvoeging van de woorden ‘ethiek’ en ‘Utrecht’). De richtlijnen geven een vertaling van de ambities en uitgangspunten op tactisch en operationeel niveau.

Figuur 2.2 Utrechts beleid voor algoritmes in drie lagen opgebouwd

Bron: Rekenkamer Utrecht (2025) o.b.v. gemeentelijk beleid.

De opbouw van het beleid voor algoritmes is samengevat in figuur 2.2. In sub-paragrafen worden de afzonderlijke beleidsstukken nader toegelicht.

[8] Gemeente Utrecht (2021). *Visie Digitale Stad 2021-2025.*
[9] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes.*
[10] Gemeente Utrecht (2024). *Interne richtlijnen toepassing Uthiek.*

2.1.1 Visie Digitale Stad

Gemeente wil waardengedreven en ethisch met algoritmen omgaan

In de Visie Digitale Stad 2021-2025 schetst de gemeente dat zij de kansen die digitalisering biedt maximaal wil benutten om de opgaven in de stad te realiseren en zo bij te dragen aan een gezonde leefomgeving voor iedereen. In de visie wordt ook beknopt stilgestaan bij de rol van algoritmes bij digitalisering. Er staat dat de gemeente bijzondere aandacht heeft voor de transparantie rondom algoritmes en kunstmatige intelligentie. Hiervoor wil de gemeente het gebruik van algoritmes openbaar maken (dit is op moment van schrijven aan dit rapport nog niet wettelijk verplicht). Dit moet bijdragen aan het versterken van de informatiepositie van inwoners.

Figuur 2.3 Sturing op digitalisering vindt plaats langs acht Utrechtse waarden

Bron: Gemeente Utrecht (2021). Visie Digitale Stad.

Om op een juiste, veilige en eerlijke manier met digitalisering om te gaan, werkt de gemeente vanuit acht Utrechtse waarden.[11] Deze staan beschreven in het Utrechtse waardenmodel (zie figuur 2.3). De waarden zijn gebaseerd op het waardenmodel van het Rathenau Instituut en vertaald naar de Utrechtse praktijk. Bovendien heeft de gemeente Utrecht er een achtste waarde toegevoegd, namelijk gezondheid. De visie beschrijft dat de gemeente het Utrechtse waardenmodel in alle digitaliseringsprojecten, dus ook algoritmes, gebruikt om vanuit een multidisciplinair blikveld digitale ethische dilemma's te identificeren en afwegingen te maken. Hiervoor gebruikt de gemeente een ethisch instrument genaamd 'Uthiek Assessment'. De werking van dit instrument wordt onder het kopje 'interne richtlijnen toepassing Uthiek' verder toegelicht.

2.1.2 Interne richtlijnen voor toepassing algoritmes

Menselijke tussenkomst bij toepassing algoritmes belangrijk uitgangspunt
De richtlijnen beschrijven de werkwijze, afspraken, uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden op het gebied van het gebruik en beheer van algoritmes door de gemeente. De richtlijnen geven daarmee een uitwerking van de Visie Digitale Stad. De *Interne richtlijnen toepassing algoritmes* zijn in 2023 ook met de gemeenteraad gedeeld. De gemeente vindt het belangrijk om de richtlijnen openbaar beschikbaar te stellen, zodat "(…) *bewoners en ondernemers, maar ook andere lezers, kunnen zien op welke manier we bij de gemeente Utrecht bewust en verantwoord gebruik maken van algoritmes.*"[12] Dit is een duidelijke uiting van de transparantie die de gemeente bij algoritmes voorstaat.

De richtlijnen starten met een afbakening en definitiebepaling wat de gemeente onder algoritmes verstaat (zie box 2.4).

Box 2.4 De gemeente Utrecht hanteert twee typen algoritmes
De interne richtlijnen toepassing algoritmes van de gemeente Utrecht definiëren een algoritme als volgt: "*Een algoritme is een stappenplan, opgebouwd uit een wiskundige formule die besluitvorming kan ondersteunen. Binnen de gemeente worden verschillende algoritmes gebruikt. Deze kunnen variëren van een eenvoudige beslisboom met een beperkt aantal variabelen tot complexe en zelflerende algoritmes. Eenvoudige algoritmes zijn bijvoorbeeld te vinden bij het liftensysteem of in de manier waarop de wachtrij bij publieksbalies wordt afgehandeld. Meer complexe algoritmes worden ingezet bij het voorspellen van woninginbraken of het plannen van slimme rijroutes voor afvalinzameling. In de Utrechtse praktijk zien we algoritmes in grote en kleine vorm en met wel of geen directe impact op onze bewoners.*

De gemeente Utrecht maakt gebruik van twee typen algoritmes, namelijk:
a. Algoritmes die impact hebben op bewoners, waarbij het algoritme de voorzet doet voor besluitvorming, maar het besluit wordt genomen door een mens (bijv. het voorspellen van woninginbraken).

[11] Gemeente Utrecht (2021). *Visie Digitale Stad 2021-2025*, p. 5.
[12] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes*, p. 1.

b. 'Kleine algoritmes' bij zowel interne als externe processen van dienstverlening, met geen of relatief weinig impact op bewoners (bijv. de afhandeling van de wachtrij bij publieksbalies).

De gemeente Utrecht maakt sinds 2016 (sinds de invoering van de AVG) bewust geen gebruik van de volgende variant, aangezien deze over het algemeen niet is toegestaan volgens de privacywetgeving: c. Algoritmes die impact hebben op inwoners, waarbij het algoritme een besluit neemt en uitvoert, zonder dat er menselijk handelen aan te pas komt."

De gemeente maakt een bewuste keuze om te focussen op algoritmes die impact hebben op bewoners, waarbij het algoritme de voorzet doet voor besluitvorming, maar het besluit wordt genomen door een mens (**variant a**). Voor deze categorie algoritmes zijn risicobeheersingsprocessen ingericht. En deze impactvolle algoritmes publiceert de gemeente in het landelijk algoritmeregister. De andere algoritmes (**variant b**) krijgen geen aparte aandacht. De gemeente stelt tot slot geen gebruik te maken van algoritmes die impact hebben op inwoners, waarbij het algoritme een besluit neemt en uitvoert, zonder dat er menselijk handelen aan te pas komt (**variant c**).[13] Hiermee benadrukt de gemeente een andere waarde die zij bij de inzet van algoritmes centraal wil stellen, namelijk menselijke tussenkomst.

Verder benoemen de richtlijnen vier concrete uitgangspunten die van kracht zijn bij de toepassing van algoritmes bij de gemeente Utrecht.[14] De meeste uitgangspunten hebben betrekking op de impactvolle algoritmes (variant a).

1. Ten eerste worden alle impactvolle algoritmes vooraf getoetst op privacy en Uthiek. Bij de toets op privacy wordt een Privacy Risico Analyse (PRA) uitgevoerd om privacyrisico's in kaart te brengen. Op basis daarvan wordt bepaald of een Data Protection Impact Assessment (DPIA) nodig is. Pas na een uitgevoerd Uthiek-assessment en een van positief advies voorziene DPIA kan het algoritme in gebruik worden genomen. Daarnaast belooft de gemeente dat algoritmes die in gebruik zijn genomen voordat de AVG en/of de Uthiek-aanpak van kracht was, met terugwerkende kracht worden getoetst op privacy en Uthiek.
2. Ten tweede stelt de gemeente algoritmes alleen te gebruiken als informatiebron. Een medewerker neemt altijd het definitieve besluit. Menselijke tussenkomst is daarmee expliciet onderdeel van het beleid van de gemeente.
3. Ten derde wil de gemeente een diverse en inclusieve stad zijn. De gemeente wil daarom mogelijke discriminatie en etnische profilering bij de toepassing van algoritmes voorkomen. Een belangrijk middel hiervoor is het Uthiek assessment waarin wordt nagegaan welke invloed een algoritme op de waarden uit het Utrechts waardenmodel heeft.
4. Ten slotte hecht de gemeente grote waarde aan het beschermen van de persoonsgegevens van hun bewoners. Zoals hierboven genoemd voert de gemeente

[13] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes*, p. 2.
[14] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes*, p. 3.

DPIA's uit om te toetsen op privacy. In paragraaf 3.2 wordt uitgebreider ingegaan op de uitvoering van DPIA's door de gemeente.

2.1.3 Interne richtlijnen toepassing Uthiek

Uthiek assessment essentieel onderdeel van digitaliseringstrajecten
Impactvolle algoritmes worden getoetst aan het Utrechtse waardenmodel met als doel om ethische afwegingen te maken. Vragen als "Willen we dit?" en "Is dit uitlegbaar?" staan centraal en er wordt gekeken naar impact van algoritmes op stakeholders zoals ondernemers, inwoners en medewerkers aan de hand van de eerdergenoemde waarden. Om de ethische afweging te maken, maakt de gemeente gebruik van het Uthiek assessment. Uthiek assessments worden breder dan alleen algoritmes gebruikt; ze zijn het geijkte instrument voor een ethische afweging binnen digitaliseringstrajecten en het gebruik van technologie. In sessies van zo'n anderhalf uur wordt gekeken naar 1) het doel van het project, 2) het (technologisch) middel dat wordt ingezet, 3) de context van het project en 4) het Utrechtse waardenmodel en het mogelijke spanningsveld tussen de technologie en de waarden. Een Uthiek assessment wordt uitgevoerd onder begeleiding van Team Uthiek. Dit team bestaat uit medewerkers van het CIO Office die zijn opgeleid zijn om te ondersteunen bij het maken van ethische afwegingen. Het is randvoorwaardelijk dat bij een Uthiek assessment ook altijd inhoudelijk betrokkenen, zoals een projectleider of proceseigenaar van het digitaliseringstraject, aanwezig zijn.

Vanuit het Uthiek assessment worden mogelijke dilemma's gesignaleerd. Van de toetsingssessie wordt een verslag gemaakt en vervolgens wordt een advies uitgebracht. Adviezen gaan bijvoorbeeld over ontwerpkeuzes, vaker steekproeven uitvoeren om te controleren of algoritmes de juiste uitkomsten geven of nog een keer met de leverancier gaan praten om de werking van een algoritme beter te begrijpen.[15]

2.2 IN DE UITVOERING WORDT BELEID NIET ALTIJD GEVOLGD

In de vorige paragraaf is uiteengezet hoe de gemeente Utrecht wil zorgen voor een verantwoorde toepassing van algoritmes. De vraag is of het beleid ook overeenkomt met de uitvoering. Uit afgenomen interviews en de casusbesprekingen ontstaat een tweeledig beeld.

Gemeente heeft ook in de praktijk aandacht voor privacy en ethiek
Aan de ene kant zien we dat veel beleidsvoornemens daadwerkelijk worden uitgevoerd. Zo heeft de gemeente Utrecht impactvolle algoritmes in het landelijk algoritmeregister gepubliceerd. Nadere toelichting op de Utrechtse invulling van het algoritmeregister volgt onder paragraaf 2.3. Bovendien hebben we geconstateerd dat voor de impactvolle

[15] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente*.

algoritmes DPIA's en Uthiek assessments worden gedaan en gedocumenteerd.[16] Dat laat zien dat de gemeente bij het gebruik van algoritmes aandacht heeft voor privacy en ethiek. Ook de interviews laten zien dat veel medewerkers bekend zijn met de geldende procedures en uitgangspunten uit de richtlijnen.[17]

Tegelijkertijd zien we ook inconsistenties en afwijkingen tussen het beleid en de uitvoering. Enkele voorbeelden hiervan worden hieronder besproken.

Niet altijd sprake van (betekenisvolle) menselijke tussenkomst

In de eerste plaats voldoet de gemeente niet aan het uitgangspunt dat altijd medewerkers, en niet een algoritme het definitieve besluit neemt. In andere woorden: er is niet altijd menselijke tussenkomst. Zo wordt voor het algoritme dat wordt gebruikt bij de uitgifte van parkeervergunningen geen menselijke tussenkomst toegepast.[18] Alleen als de vergunning wordt afgewezen (negatief advies) is er sprake van menselijke tussenkomst. Indien de vergunning wordt toegekend (positief resultaat) wordt er automatisch een besluit wordt genomen zonder menselijke tussenkomst.[19] De gemeente stelt hierin een overwogen keuze te maken, maar wijkt desalniettemin af van haar eigen beleid dat er altijd sprake is van menselijke tussenkomst.

Daarnaast geven medewerkers aan dat de term 'menselijke tussenkomst' moeilijk te operationaliseren is. Dat ligt met name aan de vraag wanneer er nog sprake is van menselijke tussenkomst.[20] Er is sprake van een grijs gebied als een medewerker altijd het advies van een algoritme opvolgt.[21] Wanneer een medewerker namelijk het voorstel van een algoritme volgt en nooit een andere afweging maakt is er feitelijk gezien geen sprake van een (betekenisvolle) menselijke tussenkomst. Voor meerdere impactvolle algoritmes die Utrecht gebruikt is dit de vraag. Denk bijvoorbeeld aan het anonimiseren van gemeentelijke documenten.

Doorwerking van Uthiek te vrijblijvend

De adviezen uit de Uthiek assessments zijn niet bindend. De gemeente is van mening dat de morele oordeelsvorming ligt bij de projectleider of procesverantwoordelijke van (in dit geval) het algoritme. Een mogelijk risico hiervan is dat het advies als vrijblijvend wordt ervaren en niet wordt opgevolgd. De projectmanager neemt uiteindelijk de beslissing hoe het project verder loopt.[22] Dit hoeft op zich geen probleem te zijn, maar in dit rekenkameronderzoek is

[16] Rekenkamer Utrecht (2025). *Ontvangen documentatie in kader van casusbesprekingen*.
[17] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeentes.*
[18] Zie landelijk algoritmeregister: https://algoritmes.overheid.nl/nl/algoritme/gm0344/12337864/parkeervergunning.
[19] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[20] De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft het in dit kader over *betekenisvolle* menselijke tussenkomst. De AP heeft handvatten ontwikkeld en gepubliceerd wat betekenisvolle menselijke tussenkomst bij algoritmische besluitvorming betekent (2025).
[21] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[22] Gemeente Utrecht (2021). *Visie Digitale Stad*, p. 6.

geconstateerd dat de gemeente bij impactvolle algoritmes niet expliciet vastlegt of en zo ja hoe er met Uthiek-adviezen wordt omgegaan.[23] In combinatie met de vrijwilligheid van het advies, constateren we daarom dat de doorwerking van Uthiek nu te vrijblijvend is. De gemeente heeft dan weliswaar in opzet aan de randvoorwaarden voor verantwoorde inzet van algoritmes gewerkt, maar er wordt nu niet altijd aantoonbaar iets gedaan met de uitkomsten.

De uitkomst van het Uthiek assessment kan bovendien gebruikt worden als input voor een DPIA, aangezien deze privacy-toets normaliter na afronding van een Uthiek assessment wordt uitgevoerd. In de praktijk blijkt echter dat de uitkomst van het Uthiek assessment lang niet altijd wordt gedeeld of opgenomen in de DPIA[24], omdat men bijvoorbeeld (onterecht) denkt dat deze toetsing niet relevant is voor de beoordeling van een DPIA. Hieruit kan worden afgeleid dat het proces niet bij alle medewerkers bekend is en dat beleid dan ook niet in alle gevallen juist wordt nageleefd.

In januari 2024 is door de afdeling Concernaudit een rapportage opgeleverd naar aanleiding van een onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van Uthiek.[25] Het rapport schetst een aantal bevindingen die relevant zijn voor dit onderzoek. Concernaudit constateert dat het beleidsdocument voor Uthiek verwachtingen schept waaraan in praktijk niet wordt voldaan. Als mogelijke oorzaken hiervoor worden incongruentie tussen ambities en capaciteit én inconsequente naleving van het beleid genoemd.[26] Ook gedurende dit rekenkameronderzoek werd meermaals genoemd dat bezuinigingen ertoe leiden dat niet alle ambities op het gebied van Uthiek waargemaakt kunnen worden.[27]

2.3 GEMEENTE TRANSPARANT OVER DE INZET VAN ALGORITMES, MAAR DE KWALITEIT VAN DE INFORMATIE SCHIET TEKORT

Utrecht publiceert relatief veel impactvolle algoritmes

De gemeente hecht veel waarde aan transparantie bij de inzet van algoritmes. Een uiting hiervan is het landelijk algoritmeregister, waarin Utrecht 41 impactvolle algoritmes heeft gepubliceerd. De gemeente publiceert hier dus alleen de eerdergenoemde ‘variant a’ algoritmes. Dat zijn algoritmes met directe impact op de bewoners.

De gemeente Utrecht maakt sinds oktober 2020 haar algoritmes openbaar. De gemeente was een van de eerste gemeentes die op deze manier transparant was over haar algoritmegebruik. Destijds deed de gemeente dat in het Utrechtse openbare algoritmeregister dat op haar eigen website stond. Inmiddels publiceert de gemeente haar

[23] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[24] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[25] Concernaudit (2024). *Doelmatigheids-en doeltreffendheidsonderzoek Utrechtse ethiek.*
[26] Concernaudit (2024). *Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoek Utrechtse ethiek*, p. 7.
[27] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente.*

algoritmes in het landelijk algoritmeregister en bestaat het Utrechtse algoritmeregister niet meer.

In de interne richtlijnen voor de toepassing van algoritmes staat dat het register minimaal één keer per kwartaal wordt geactualiseerd. Het beheer hiervoor is belegd bij de informatiecommissaris. De informatiecommissaris valt onder het CIO-office[28], de afdeling binnen de gemeente die de Chief Information Officer (CIO) ondersteunt op het gebied van informatievoorziening. De informatiecommissaris werkt samen met de organisatieonderdelen waar de algoritmes worden ingezet om het algoritmeregister te voorzien van inhoud.

We constateren in algemene zin dat de gemeente Utrecht relatief veel algoritmes (41) heeft gepubliceerd in vergelijking met andere gemeenten. Bijlage 4 bevat een overzicht van alle algoritmes die Utrecht in het landelijk algoritmeregister heeft gepubliceerd. Amsterdam is de enige gemeente die meer algoritmes in het register heeft gepubliceerd (60) dan Utrecht. Als we naar gemeenten kijken volgen na Utrecht in aantallen de gemeenten Den Haag, Rotterdam en Groningen.

De kwaliteit van de informatie uit het algoritmeregister schiet tekort
De kwaliteit van de informatie uit het algoritmeregister schiet echter tekort. Tijdens het onderzoek is gebleken dat de informatie niet altijd (a) volledig, (b) actueel en (c) specifiek is.

Uit dit onderzoek blijkt dat de informatie in het algoritmeregister niet overal actueel of volledig is. Dit blijkt onder meer uit de casusbesprekingen. Zo gaven de betrokkenen van bijvoorbeeld het aanmeldbeleid aan dat de informatie uit het algoritmeregister verouderd was.[29] Een ander voorbeeld betreft het in kaart brengen van risico-indicatoren voor jongeren die in de drugscriminaliteit terecht kunnen komen.[30] Dat algoritme hoort volgens de geïnterviewden van het organisatieonderdeel niet thuis binnen het Utrechts deel van het algoritmeregister, omdat het algoritme door een andere partij (ICTU) beheerd wordt. Het ‘centrale’ beeld komt daarmee niet overal overeen met het ‘decentrale’ beeld wat in sommige gevallen leidt tot incorrecte en niet-actuele informatie in het algoritmeregister.

Daarnaast constateren we ook dat de informatiedichtheid van de beschreven algoritmes in het algoritmeregister beperkt is. Bovendien vinden er weinig actualisaties plaats. In 2024 zijn de Utrechtse algoritmes in opdracht van de gemeente beoordeeld door een externe partij (ICTRecht) op juistheid en volledigheid.[31] Op basis van het onderzoek is een aantal aanbevelingen gedaan, waaronder het corrigeren van foutieve of verouderde informatie, het aanvullen of verduidelijken van informatie die onvolledig of onduidelijk is, het gebruikmaken van meer concrete specifieke voorbeelden, het toepassen van een uniforme schrijfstijl en

[28] Het CIO-office is verantwoordelijk voor de strategie en beleid/kaders op het gebied van architectuur, informatiebeheer en -beveiliging en portfoliomanagement.
[29] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[30] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[31] ICTRecht (2024). *Beoordeling Algoritmeregister.*

terminologie, en het verwijderen of samenvoegen van dubbele of overlappende algoritmes. ICTRecht constateert in haar rapport dat de gemeente veel van de verplichte velden heeft verwerkt in het landelijk algoritmeregister, maar geen enkel algoritme scoort een voldoende volgens ICTRecht, omdat niet alle informatiecategorieën (volledig) zijn ingevuld. De gemeente zegt de bevindingen van ICTRecht te herkennen, maar heeft nog geen grote aanpassingen verricht op het moment dat dit rekenkameronderzoek werd uitgevoerd.

Tot slot is de huidige informatie over de algoritmes niet specifiek. Wij constateren dat de gemeente bij de beschrijving van haar algoritmes in het algoritmeregister steeds dezelfde drie (algemene) risico's benoemt[32]:

1. Datalek door het openbaar beschikbaar stellen van persoonsgegevens van Utrechtse bewoners.
2. Algoritme neemt een besluit zonder menselijke tussenkomst. Een algoritme neemt geheel zelfstandig een besluit, zonder tussenkomst van een medewerker en zonder de duiding van de betreffende context van de situatie.
3. Function creep[33] met betrekking tot data bij de toepassing van het algoritme, waardoor het algoritme een vertekend beeld geeft wat er aan de hand is.

2.4 GOVERNANCE ROND ALGORITMES IN ALGEMENE ZIN BESCHREVEN, SPECIFIEKE VERANTWOORDELIJKHEDEN ONTBREKEN

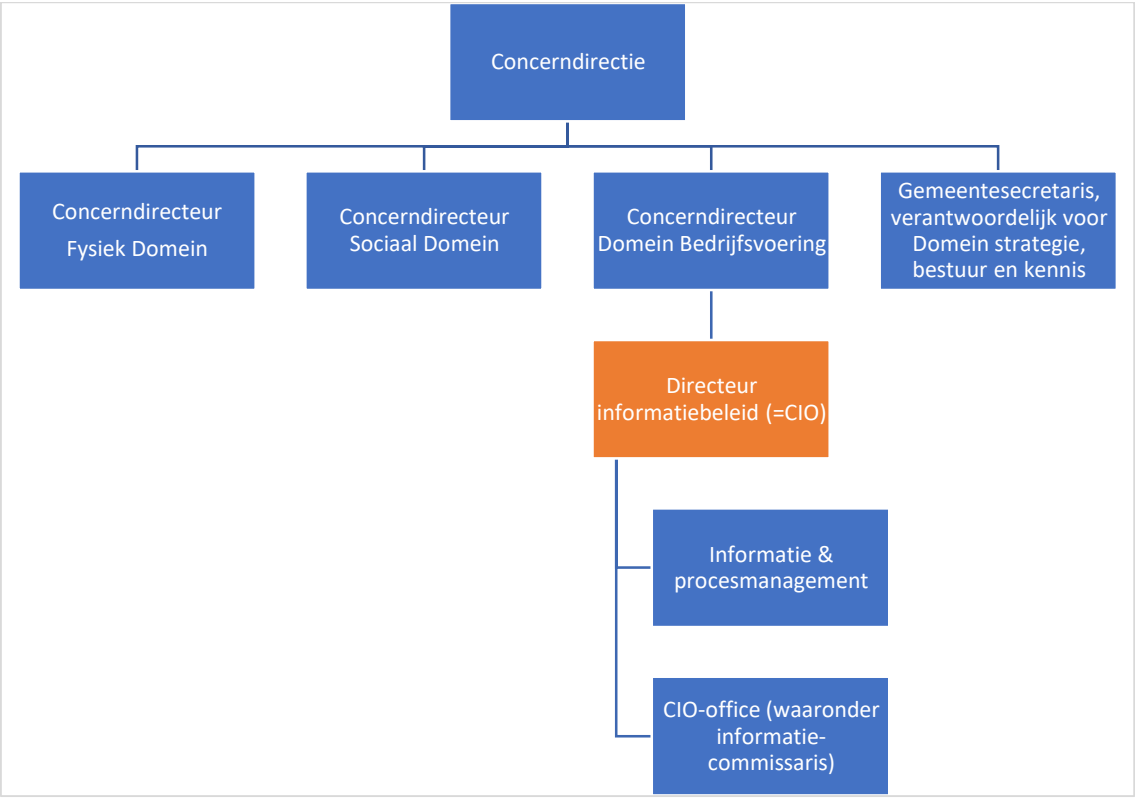
Beleid voor algoritmes centraal vastgesteld, organisatieonderdelen decentraal verantwoordelijk voor uitvoering daarvan

De aansturing en verantwoording voor algoritmes verloopt via de algemene organisatiestructuur van de gemeente Utrecht (zie onderstaand Bron: Rekenkamer Utrecht (2025) o.b.v. Gemeente Utrecht (2025). *Organisatieregeling gemeente* Utrecht.). Aan het hoofd van de ambtelijke organisatie staat de gemeentesecretaris of algemeen directeur. Samen met de concerndirecteuren vormt de gemeentesecretaris de concerndirectie. De concerndirectie geeft sturing aan de ambtelijke organisatie en geeft leiding aan de directeuren van de organisatieonderdelen. Ieder organisatieonderdeel wordt aangestuurd door een directeur. Voor algoritmes is met name de directeur informatiebeleid van belang: de *Chief Information Officer* (CIO). De CIO valt in de organisatiestructuur van Utrecht onder de concerndirecteur bedrijfsvoering. De organisatiestructuur is in figuur 2.5 visueel samengevat, beredeneerd vanuit de positie van de CIO. De CIO heeft een tweeledige

[32] Deze risico's zijn generiek bij de inzet van alle algoritmes. Maar de gemeente heeft geen specifieke risico's per algoritme benoemd.
[33] Function creep is wanneer wetten, beleidsinstrumenten, maatregelen, programma's, systemen en gegevens een geheel andere uitwerking (soms ook op een totaal ander terrein) hebben dan oorspronkelijk bedoeld of wanneer zij op andere manier gebruikt worden dan initieel bedoeld. Als gegevens bijvoorbeeld worden verzameld met een specifiek doeleinde en het systeem waarin dat gebeurt krijgt meerdere functies waardoor gegevens ook voor nieuwe doeleinden gebruikt (kunnen) worden.

verantwoordelijkheid; hij is zowel verantwoordelijk voor de aansturing van Informatie en Procesmanagement (IPM) als het CIO-office.

Figuur 2.5 De CIO heeft een tweeledige verantwoordelijkheid

Bron: Rekenkamer Utrecht (2025) o.b.v. Gemeente Utrecht (2025). *Organisatieregeling gemeente* Utrecht.

De CIO is verantwoordelijk voor het opstellen, maar niet voor het uitvoeren van het beleid over algoritmes. Dat verloopt decentraal via de organisatieonderdelen die verantwoordelijk zijn voor de vertaling en uitvoering van het beleid. De verantwoording hierover vindt plaats in de eigen 'kolom' via de directeur en concerndirecteur. In het onderzoek zijn geen voorbeelden aangetroffen waarop via deze gewone verantwoordingsroute directe verantwoording over algoritmes is afgelegd, maar dit is wel hoe het model theoretisch in elkaar steekt.

De CIO heeft geen sturende, maar wel een coördinerende rol. De CIO heeft de verantwoordelijkheid voor het beleid over algoritmes gedelegeerd aan de informatiecommissaris.[34] De informatiecommissaris moet de richtlijnen voor de toepassing van algoritmes bij de organisatieonderdelen onder de aandacht te brengen. De (decentrale) organisatieonderdelen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering. Dat betekent onder andere dat organisatieonderdelen het beleid moeten toepassen bij het in gebruik nemen van een algoritme.

[34] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes,* p. 4.

Vanuit deze coördinerende rol informeert de CIO de concerndirectie. De informatie aan de concerndirectie gaat bijvoorbeeld over het aantal algoritmes dat Utrecht in het algoritmeregister heeft gepubliceerd. Daarnaast hoort bij de coördinerende rol dat de CIO het gesprek voert met andere directeuren van organisatieonderdelen over de uitvoering van het informatieprocesmanagementbeleid (IPM). Dat gaat niet alleen over algoritmes maar ook over bijvoorbeeld data, privacy, informatiebeveiliging. De ambitie is om de uitvoering van beleid te monitoren aan de hand van indicatoren die iets zeggen over de voortgang en resultaten van gestelde beleidsdoelen zoals gegevensbescherming en Woo-verzoeken.[35] Dergelijke indicatoren en meetbare doelstellingen zijn er voor het thema algoritmes echter niet.

Informatievoorziening aan het college van B&W verloopt ook via de CIO

Er zijn verschillende routes waarop het college van B&W kan worden geïnformeerd over het gebruik van algoritmes binnen de gemeente Utrecht. In de eerste plaats zijn er reguliere staf-overleggen met de verantwoordelijk wethouder waar de CIO aan deelneemt. Daarnaast heeft de CIO elke zes weken een een-op-een gesprek met de verantwoordelijk wethouder om de voortgang te bespreken. Tijdens deze besprekingen worden prestatie-indicatoren van het IPM-beleid in de breedte behandeld. Omdat er voor het onderwerp algoritmes geen expliciete doelstellingen of concrete indicatoren zijn bepaald, wordt er in de praktijk weinig met de wethouder over algoritmes gedeeld.[36]

De gemeenteraad, het college van B&W en de concerndirectie hebben een controlerende rol bij de verantwoorde toepassing van algoritmes.[37] De richtlijnen geven aan dat een aantal rollen standaard aanwezig zijn binnen de governance. Zo wordt benoemd dat het "(…) *Management Team (MT) en de Informatie- en Procesmanager (IPM'er) van het betreffende organisatieonderdeel verantwoordelijk is voor de governance."* IPM'ers coördineren de uitvoering van het beleid rond algoritmes binnen hun organisatieonderdelen. Naast de IPM'er worden de data scientist, functioneel beheerder, Informatie- en Procesadviseur (IPA'er), Decentrale Information Security Officer (DISO)[38] genoemd als rollen die standaard aanwezig zijn binnen de governance met betrekking tot algoritmes. Zij hebben een overwegend adviserende en uitvoerende rol. De governance is in de *Interne richtlijnen toepassing algoritmes* niet uitgewerkt naar specifieke verantwoordelijkheden.

Een uitzondering betreft de verantwoordelijkheidsverdeling bij het bijhouden van de algoritmes in het landelijk algoritmeregister. Dat is bij het CIO-office belegd waarbij de

[35] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[36] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[37] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes,* p. 4.
[38] DISO's bewaken de naleving van het beleid voor gegevensbescherming binnen de organisatieonderdelen en rapporteren hierover periodiek. DISO's bieden ook ondersteuning aan organisatieonderdelen bij het uitvoeren en implementeren van het beleid.

informatiecommissaris verantwoordelijk is voor het beheer. De organisatieonderdelen zijn daarbij verantwoordelijk voor de inhoud van het algoritmeregister.

2.5 UTRECHT TREKT LESSEN UIT INTERN EN EXTERN TOEZICHT, EN VERBETERT DE EIGEN AANPAK

Ten slotte gaan we in dit hoofdstuk in op het lerend vermogen van de organisatie. Dit is een belangrijke pijler voor het op orde hebben van de randvoorwaarden voor de verantwoorde inzet van algoritmes.

Wij constateren dat er diverse lessen zijn geleerd en verbeteringen doorgevoerd naar aanleiding van audits en externe onderzoeken, sinds het moment dat Utrecht in 2020 een eigen algoritmeregister publiceerde. Zo heeft Concernaudit onderzoek gedaan naar een verantwoorde toepassing van algoritmes (2022)[39] en naar gebruik van Uthiek (2024).[40] De onderzoeken van Concernaudit zijn een belangrijk voorbeeld van intern toezicht op algoritmes. De gemeente is aantoonbaar met de aanbevelingen van de onderzoeken aan de slag gegaan. Dit heeft geleid tot verbeteringen in het beleid en de uitvoering. Een voorbeeld hiervan zijn de interne richtlijnen voor algoritmes die al herhaaldelijk in dit hoofdstuk zijn aangehaald. Deze richtlijnen zijn mede tot stand gekomen op basis van advies van de digitale audit algoritmebeheer.[41] Een ander voorbeeld is dat de gemeente het proces rondom Uthiek heeft geformaliseerd na aanbevelingen uit een 213a-onderzoek. Het resultaat hiervan staan onder meer beschreven in de interne richtlijnen voor Uthiek.

Daarnaast vraagt de ambtelijke organisatie zelf ook om een kritische en externe blik op het gebruik van algoritmes. Voorbeelden hiervan zijn het onderzoek door ICTRecht[42] en een workshop over biasonderzoek die wordt verzorgd door Algorithm Audit.[43] Deze initiatieven kunnen als een vorm van toezicht worden gezien, omdat ze een extern, onafhankelijk perspectief bieden op hoe Utrecht het doet.

De Autoriteit Persoonsgegevens (AP), in het bijzonder de Directie Coördinatie Algoritmes (DCA), is sinds 2023 coördinerend toezichthouder op algoritmes en AI die risico's met zich meebrengen voor fundamentele waarden en grondrechten. Er zijn geen noemenswaardige incidenten met algoritmes geweest waarvoor de AP toezicht op de gemeente Utrecht heeft ingesteld.

Daarnaast is gedurende 2025 ook een Woo-verzoek naar algoritmes bij de gemeente ingediend. Tijdens het schrijven van deze rapportage was hierop nog geen besluit genomen.

---

[39] Concernaudit (2022). *Digitale audit algoritmebeheer en -verantwoording.*
[40] Concernaudit (2024). *Doelmatigheids-en doeltreffendheidsonderzoek Utrechtse ethiek.*
[41] Concernaudit (2022). *Digitale audit algoritmebeheer en -verantwoording*, p. 5.
[42] ICTRecht (2024). *Beoordeling Algoritmeregister*.
[43] Algorithm Audit (2025). *Offerte Workshop: Biasonderzoek in algoritmes en/of AI-systemen.*

3 WEINIG INZICHT BIJ DE GEMEENTERAAD OVER ALGORITMES

De gemeenteraad ontvangt informatie over algoritmes incidenteel via raadsbrieven en summier via de documenten in de P&C-cyclus (begroting en jaarstukken), onder meer over het algoritmeregister. Raadsleden hebben dan ook weinig inzicht in de door de gemeente gebruikte algoritmes. Zij missen inzicht in de consequenties van het gebruik van algoritmes bij de uitvoering van beleid. Raadsleden hechten aan het belang van goede controle en waarborgen bij het gebruik van algoritmes.

In dit hoofdstuk staan we stil bij de rol van de gemeenteraad vanuit democratische verantwoording. We gaan in op de informatievoorziening aan de gemeenteraad en hoe de gemeenteraad in positie wordt gebracht om zijn sturende en controlerende verantwoordelijkheid bij algoritmes in te vullen. Een groepsgesprek dat met raadsleden en commissieleden in het kader van dit rekenkameronderzoek is gevoerd[44] is voor dit hoofdstuk een belangrijke informatiebron, naast andere raadsinformatie op dit terrein.

We beantwoorden daarmee onderzoeksvraag vijf: *Hoe wordt de raad betrokken bij en geïnformeerd over (de uitvoering van) het beleid ten aanzien van de algoritmes?* En we beantwoorden onderzoeksvraag zes: *Hoe wordt de gemeenteraad in positie gebracht om zijn sturende, controlerende en volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid waar te maken?*

Deze twee onderzoeksvragen beantwoorden we deels beschrijvend, maar ook aan de hand van twee normen. In de tabel hieronder wordt kernachtig beschreven hoe de normen worden beoordeeld. De nadere onderbouwing komt in de rest van het hoofdstuk aan bod.

Tabel 3.1 Normen en beoordeling “Gemeenteraad”

Norm	Oordeel
De gemeenteraad wordt geïnformeerd over en betrokken bij het beleid en de uitvoering rondom algoritmes.	Er wordt in algemene zin beknopt verantwoording over het beleid en de uitvoering van algoritmes aan de gemeenteraad afgelegd. Raadsleden kunnen zich met het algoritmeregister informeren over toegepaste algoritmes, maar hebben geen gedetailleerd beeld hoe algoritmes in de uitvoering worden gebruikt en welke doeleinden dat dient.
De gemeenteraad geeft invulling aan zijn kaderstellende en controlerende verantwoordelijkheden bij algoritmes.	De gemeenteraad toont betrokkenheid, stelt vragen en dient moties in over algoritmes, vooral naar aanleiding van landelijke incidenten, waarbij zorgen over discriminatie en uitsluiting centraal staan. Dit gebeurt vooral reactief en nog weinig structureel en proactief.

[44] Dit gesprek heeft plaatsgevonden op 17 juni 2025. Niet alle fracties waren tijdens de raadsbijeenkomst afgevaardigd – acht van de zestien fracties (samen representant voor 27 van de 45 raadsleden) waren vertegenwoordigd.

3.1 GEMEENTERAAD BETROKKEN BIJ ALGORITMES, WORDT IN ALGEMENE ZIN BEKNOPT GEÏNFORMEERD

De Directie Coördinatie Algoritmes van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) stelt dat het gebruik van algoritmes in de publieke sector onderdeel moet zijn van de democratische cyclus van sturing en verantwoording. De gemeenteraad heeft de verantwoordelijkheid om beleid en uitvoering te sturen (kaderstellen) en controleren. Algoritmes spelen daarin een wezenlijke rol. Ze maken daarom ook deel uit van de democratische beheersingscyclus.[45]

In algemene zin is de raad in 2023 geïnformeerd over de interne richtlijnen voor de toepassing van algoritmes.[46] In de Jaarstukken die in het kader van de P&C-cyclus naar de gemeenteraad gaan, komt incidenteel ook beknopt verantwoordingsinformatie terug over algoritmes. Zo wordt vermeld dat Utrecht algoritmes heeft gepubliceerd in het landelijk algoritmeregister. Ook staat hier informatie over de werking van Uthiek. Daarnaast is er verantwoording over de onderwerpen en opgaven vanuit de organisatieonderdelen. Hierbij wordt niet in detail genoemd of en hoe een algoritme is ingezet.

Naast deze algemene informatieverstrekking over algoritmes via de P&C-cyclus verzorgt het CIO-office vraaggericht technische briefings aan de raadscommissie Veiligheid, Bestuur en Financiën (VBF). Hierin komen algoritmes gemiddeld twee keer per jaar aan bod.[47]

Het beeld dat tijdens de interviews met ambtelijk betrokkenen is verkregen is dat de raadsleden over het algemeen betrokken en geïnteresseerd zijn in de werking van algoritmes.[48] Er zijn de afgelopen jaren raadsvragen gesteld en moties ingediend.[49] Meestal gebeurt dit naar aanleiding van landelijke berichtgeving over incidenten met algoritmes. Raadsleden laten in de gestelde mondelinge en schriftelijke vragen zien dat ze zich zorgen maken over mogelijke negatieve neveneffecten bij de toepassing van algoritmes. De grootste zorg heeft betrekking op het (voorkomen van) discriminatie, etnische profilering en het uitsluiten van kwetsbare groepen van publieke dienstverlening.

[45] Autoriteit Persoonsgegevens (2025). *Position paper AP democratische beheersing algoritmes en AI*. Zie: https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/position-paper-ap-democratische-beheersing-algoritmes-en-ai.
[46] Gemeente Utrecht (2023), Raadsbrief *Toepassing algoritmen – interne richtlijnen*.
[47] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[48] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente*.
[49] Voorbeelden hiervan zijn schriftelijke raadsvragen over het gebruik van algoritmes op school (SV 2024 nr.99, kenmerk 12467714), mondelinge vragen over het algoritmeregister (22 juni 2023), de motie ‘Waarborgen bij algoritmes en cameratoezicht’ (M99, 2022), schriftelijke vragen over fraudebestrijding door de gemeente Utrecht (SV 2021, nr. 141) en schriftelijke raadsvragen over het gebruik van algoritmes (SV 2019 nr. 260, kenmerk 7128110).

3.2 RAADSLEDEN HEBBEN NEUTRAAL BEELD BIJ ALGORITMEN, WIJZEN OP BELANG VAN CONTROLE EN WAARBORGEN

In het groepsgesprek met raadsleden is gevraagd hoe zij hun controlerende en kaderstellende rol voor algoritmes zien en welke ideeën zij hierover hebben.[50] Hieronder worden de belangrijkste ervaringen en opvattingen van raadsleden weergegeven.

Raadsleden hebben een overwegend neutraal beeld bij algoritmes

Bij raadsleden bestaat een overwegend neutraal beeld van de inzet van algoritmes. Er is een breed bewustzijn dat een verkeerde inzet van algoritmes tot discriminatie en misstanden kan leiden, zoals eerder is gebeurd bij DUO en de Belastingdienst. Dat betekent niet dat de inzet van alle algoritmes verdacht is. Het is vooral belangrijk hoe de gemeente het gebruik van algoritmes heeft ingericht en welke waarborgen er worden getroffen om incidenten te voorkomen.

De inzet van algoritmes biedt de gemeente ook kansen en mogelijkheden. Zo werd er gewezen op de voordelen van efficiëntie. Door de uitvoering van taken te automatiseren met behulp van algoritmes is de gemeente minder afhankelijk van de inzet van medewerkers. Dit is bijvoorbeeld van belang in tijden van een krappe arbeidsmarkt. Daarnaast wordt gewezen op de kansen om beleid consistenter en systematischer uit te voeren met behulp van algoritmes. Door het gebruik van (regelgebaseerde) algoritmes kunnen interpretatieverschillen in de uitvoering worden weggenomen. En men ziet ook kansen in voorspellende modellen en algoritmes om beleid slimmer uit te voeren, bijvoorbeeld binnen de domeinen openbare ruimte en publieke dienstverlening.

Weinig inzicht in gebruik algoritmes door de gemeente

Ondanks de brede mogelijkheden die men ziet in de toepassing van algoritmes, waren weinig raadsleden bekend met de specifieke algoritmes die de gemeente Utrecht momenteel inzet. De meesten van hen hadden geen weet van de Utrechtse bijdrage aan het algoritmeregister. Ook gaven enkele aanwezigen aan dat ze de werking van de algoritmes niet transparant vinden. Daarmee werd bedoeld dat het onduidelijk is welke invloed de werking van het algoritme heeft op de uitvoering van beleid.

Bij raadsleden leeft het gevoel dat ze op dit moment over onvoldoende informatie beschikken om hun kaderstellende rol uit te voeren. Dat wordt niet geweten aan een tekortschietende informatievoorziening uit de ambtelijke organisatie. De dominante opvatting van de raads- en commissieleden is dat ze over het algemeen goed geïnformeerd worden. Er bestaat wel behoefte om informatie over het algoritmegebruik meer te betrekken in de beleidscyclus, op

[50] Niet alle fracties waren tijdens de raadsbijeenkomst afgevaardigd – acht van de zestien fracties waren aanwezig. Sommige daarvan waren raadsleden, andere commissieleden. De bevindingen die in deze paragraaf worden gepresenteerd zijn daarom niet algemeen strekkend voor de hele gemeenteraad. Meer informatie over de opzet en uitvoering van de raadsbijeenkomst is terug te lezen in bijlage 3 over de onderzoeksverantwoording.

zo'n manier dat per portefeuille inzichtelijk wordt gemaakt welke algoritmes worden gebruikt en met welke gevolgen. Zo is tijdens de bijeenkomst naar voren gebracht om, indien van toepassing bij de uitvoering van beleid, aan raadsvoorstellen of raadsbrieven informatie toe te voegen over het gebruik van algoritmes. Deze informatie is van belang om een goed beeld te kunnen vormen over de manier waarop beleid wordt uitgevoerd. Genoemd in dit verband is het voorbeeld van de hotspotaanpak van kleine criminaliteit. Voor deze aanpak is het relevant om te weten hoe en met welke gevolgen een algoritme wordt gebruikt, om zo tot betere meningsvorming in het debat te komen.

Belang van controle en waarborgen

Raadsleden wijzen op het belang van controle en waarborgen bij het gebruik van algoritmes. Controle en waarborgen worden cruciaal geacht om een verantwoord gebruik te kunnen realiseren. Daarbij wordt allereerst gewezen op het belang van menselijke tussenkomst. Het liefst zien de raadsleden dat altijd een persoon meekijkt bij de uitvoering van een algoritme.

In de tweede plaats noemt men de waarde van transparantie. Dat betreft zowel transparantie over de gebruikte data als over de uitlegbaarheid van de werking van een algoritme.

In de derde plaats is genoemd het belang dat wordt gehecht aan een onbevooroordeelde ontwikkeling van algoritmes. Historische datasets bevatten vaak al bestaande vooroordelen, bijvoorbeeld omdat bepaalde groepen ondervertegenwoordigd blijven. Zo worden de ontwerpkeuzes onbedoeld vooringenomen. De variabelen die in een algoritme worden opgenomen, hebben invloed op de uitkomst. Er zou zo veel mogelijk moeten worden gestreefd naar een diverse groep mensen met verschillende expertises bij het ontwikkelproces van algoritmes.

Bij controlemechanismes en waarborgen is ook opgemerkt dat deze niet absoluut zouden moeten gelden voor alle algoritmes. Er zou vooral moeten worden gekeken naar de context waarbinnen en de consequenties waarmee een algoritme wordt ingezet. Een algoritme met een informerende functie moet op een andere manier worden bekeken dan een algoritme dat autonoom en besluitvormend wordt gebruikt.

4 RISICOBEHEERSING DECENTRAAL BELEGD, UITVOERING KWETSBAAR

De gemeente Utrecht heeft de risico's rond algoritmes globaal in beeld, maar mist een specifieke en structurele aanpak. De gemeente pakt de risicobeheersing voor algoritmes op dezelfde manier op als voor gegevensbescherming. Dit kent in de huidige opzet enkele kwetsbaarheden. Ten eerste vertalen organisatieonderdelen het centrale beleid op hun eigen manier waardoor samenhang ontbreekt. Ten tweede gebruikt de gemeente Data Protection Impact Assesments om risico's te inventariseren, maar deze worden niet altijd tijdig geactualiseerd. Ten derde ontbreekt het momenteel aan het goed opvolgen, monitoren en evalueren van risico's. En ten vierde zijn er te weinig opleidings- en trainingsmogelijkheden voor medewerkers om met algoritmes om te gaan.

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de gemeente Utrecht het risicobeheer voor het gebruik van algoritmes heeft ingericht. We beschrijven het beleid, de uitgangspunten, rollen en verantwoordelijkheden en afspraken en processen die voor het risicobeheer bij algoritmes zijn gemaakt. We beantwoorden daarmee de tweede deelvraag in generieke zin: *In hoeverre heeft de gemeente de risico's op de gebieden van ethiek, sturing en verantwoording, model en data, privacy en IT-beheer van de toegepaste algoritmes in beeld en welke beheersmaatregelen zijn getroffen voor de onderkende risico's?*

Deze onderzoeksvraag beantwoorden we deels beschrijvend, maar ook aan de hand van één algemene norm. In de tabel hieronder wordt kernachtig beschreven hoe de normen worden beoordeeld. De nadere onderbouwing komt in de rest van het hoofdstuk aan bod.

Tabel 4.1 Norm en beoordeling "Risicobeheersing"

Norm	Oordeel
De medewerkers die met algoritmes werken zijn deskundig en voldoende toegerust om de risico's te beheersen.	De medewerkers hebben kennis en ervaring met het proces waarbinnen het algoritme wordt gebruikt, maar zijn niet specifiek opgeleid of getraind om risico's bij algoritmes te beheersen.

De bevindingen uit dit hoofdstuk krijgen verder kleuring in hoofdstuk 5 waarin vijf casussen worden onderworpen aan het normenkader. Daar wordt gekeken in hoeverre de gemeente de onderdelen ethiek, sturing en verantwoording, model en data, privacy en IT-beheer[51] op orde heeft en vindt een weging aan de normen binnen deze domeinen plaats.

[51] Dit zijn de domeinen uit het toetsingskader voor een verantwoorde toepassing van algoritmes van de Algemene Rekenkamer

4.1 GEEN APARTE AANPAK VOOR RISICOBEHEERSING VAN ALGORITMES, VERSCHILLEN DOOR DECENTRALE UITVOERING

Utrecht heeft geen aparte aanpak of methodiek voor de risicobeheersing van algoritmes. De risicobeheersing vindt plaats langs de lijnen van privacy- en informatiebeveiliging.[52] Privacybescherming en informatiebeveiliging zijn door de gemeente samengebracht onder de noemer 'gegevensbescherming'.[53] De basis hiervoor staat geformuleerd in het intern strategisch beleidskader '*Gegevensbescherming*'. In het onderliggende beleidsdocument *Gegevensbescherming Managementsysteem* (GBMS) is de inrichting van het risicomanagementproces voor gegevensbescherming specifiek uitgewerkt.

Het GBMS is een werkwijze om de bescherming van gegevens continu te verbeteren op basis van risicomanagement. Het GBMS is een kader dat door het MT CIO op centraal niveau is vastgesteld en dat van toepassing is op alle organisatieonderdelen. Elk organisatieonderdeel is zelf verantwoordelijk voor het implementeren en vertalen van het centrale beleid en risicomanagement. Hierin bestaat de vrijheid om eigen keuzes te maken, bijvoorbeeld ten aanzien van het aanbod in training en opleiding van de mensen die met algoritmes werken.

Eerste, tweede en derde lijn ingericht voor risicobeheersing

De gemeente Utrecht hanteert het Three Lines Model voor het verdelen van risico's (zie figuur 4.2). De eerste lijn is verantwoordelijk voor het identificeren, beheersen en rapporteren van risico's binnen dagelijkse werkzaamheden. De tweede lijn ondersteunt de eerste lijn bij het ontwikkelen van beleid, het monitoren van risico's en het ervoor zorgen dat de organisatie voldoet aan wet- en regelgeving. De derde lijn wordt gevormd door onafhankelijke beoordelaars van de effectiviteit van de risicobeheersing door de eerste en tweede lijn. Dit model helpt organisaties om verantwoordelijkheden voor risicobeheersing en interne controle duidelijk te structureren. De invulling van deze drie lijnen verschilt van organisatie tot organisatie.

Algoritmes worden hoofdzakelijk in gemeentelijke informatiesystemen binnen het primaire proces gebruikt. Dat betekent dat de risicobeheersing van algoritmes in handen ligt van de proceseigenaren van deze processen. Een proceseigenaar is daarmee verantwoordelijk voor het identificeren van risico's binnen het proces of de dienst waarvoor hij of zij verantwoordelijk is.

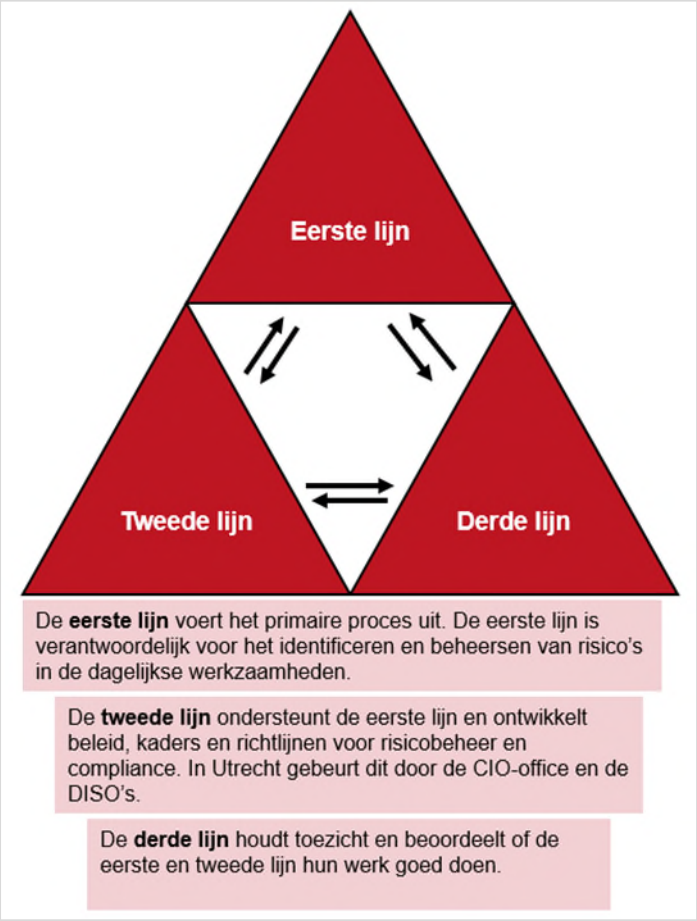
[52] Gemeente Utrecht (2023). *Interne richtlijnen toepassing algoritmes*, p. 3.

[53] Gegevensbescherming en algoritmes hebben niet noodzakelijkerwijs met elkaar te maken, maar worden vaak wel met elkaar geassocieerd. Dat komt omdat veel (impactvolle) algoritmes persoonsgegevens verwerken. Daar waar er persoonsgegevens worden verwerkt is de AVG van toepassing die eisen stelt aan gegevensbescherming. Voor een adequate gegevensbescherming hanteren overheidsorganisaties beleid, rollen, verantwoordelijkheden en afspraken. Veel overheidsorganisaties kiezen ervoor om de omgang met algoritmes hier onder te brengen om efficiënt met middelen om te gaan. Deze keuze heeft Utrecht dus ook gemaakt.

De proceseigenaar krijgt hierbij ondersteuning van de tweede lijn. De tweede lijn wordt ingevuld door expertiserollen die zijn ingericht per organisatieonderdeel, onder andere door de Informatie Proces Manager (IPM'er), Informatie Proces Adviseur (IPA'er) en de Decentrale Information Security Officer (DISO). Deze rollen ondersteunen en adviseren bij het identificeren en beheersen van risico's, maar zijn niet (eind)verantwoordelijk. Ze worden betrokken om op een gedegen manier uitvoering te geven aan het risicomanagement en helpen risico's te identificeren en te beheersen, maar voeren het werk niet zelf uit. Zo ondersteunen ze proceseigenaren actief bij risicoanalyses en adviseren ze over risicobeheersing.

Voor gegevensbescherming wordt de derde lijn onder meer gevormd door de Functionaris Gegevensbescherming (FG). De FG heeft een toezichthoudende en adviserende rol. Zo worden alle DPIA's aan de FG voorgelegd ter advisering. Daarnaast voert Concernaudit risicogebaseerd audits uit op gebied van gegevensbescherming. Voorbeelden zijn audits naar Cyberweerbaarheid, DPIA's en Informatiebeheer. In de volgende paragraaf wordt verder ingegaan op de rol van DPIA's bij de risicobeheersing van algoritmes. Daarnaast zijn in paragraaf 2.5 vormen van (extern) toezicht benoemd.

Figuur 4.2 Het 'Three Lines Model' samengevat

Bron: Rekenkamer Utrecht (2025).

Verschillen door decentrale uitvoering

In eerder onderzoek van de Rekenkamer Utrecht naar informatiebeveiliging (2024) is de rekenkamer uitgebreid ingegaan op hoe centraal beleid voor gegevensbescherming decentraal in Utrecht wordt uitgevoerd.[54] Ook voor algoritmes wordt centraal beleid op decentraal niveau uitgevoerd. Dit zorgt ervoor dat er verschillen in de uitvoering ontstaan. Uit de afgenomen interviews met gemeentelijk betrokkenen is herhaaldelijk naar voren gekomen dat er de nodige verschillen tussen de organisatieonderdelen zijn, omdat er decentraal veel vrijheid is voor de vertaling van centrale kaders en beleid naar de praktische uitvoering.[55] En wordt aangegeven dat de gemeente als gevolg van de grote mate van autonomie bij de organisatieonderdelen verschillende (deel)bedrijfjes bij elkaar vormt.[56] Het CIO-office probeert de werkwijzen te standaardiseren door centraal beleidskaders op te stellen. Maar in de praktijk maken organisatieonderdelen eigen inrichtingskeuzes waardoor de gemeente brede samenhang soms ontbreekt. Dit maakt de risicobeheersingsaanpak voor algoritmes kwetsbaar vanwege een gebrek aan samenhang, controle en eenduidigheid tussen organisatieonderdelen.

4.2 DPIA'S VOORNAAMSTE RISICO-INSTRUMENT VOOR ALGORITMES, ACTUALISEREN GEBEURT NIET CONSEQUENT

De Data Protection Impact Assessment (DPIA) is het voornaamste instrument dat door de gemeente wordt ingezet om risico's bij algoritmes in kaart te brengen. Uthiek is een waardevol instrument voor het afwegen van waarden, maar brengt geen risico's in kaart. Utrecht wil voor alle impactvolle algoritmes een DPIA uitvoeren en bijhouden. Het is een instrument dat organisaties helpt om privacyrisico's in kaart te brengen en te beperken voor processen en systemen waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Een organisatie moet op basis van de AVG verplicht een DPIA uitvoeren wanneer een gegevensverwerking waarschijnlijk een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van betrokkenen.[57]

Een DPIA is niet specifiek voor de risicobeheersing van algoritmes ontwikkeld. Niet alle algoritmes verwerken persoonsgegevens, zoals bijvoorbeeld het geval is bij modellering van geluidsmodellen. Om toch risico's te identificeren voor algoritmes waarin geen persoonsgegevens worden gebruikt, kiest de gemeente Utrecht ervoor om voor *alle* impactvolle algoritmes een toets op privacy uit te voeren (zie uitleg van de interne richtlijnen voor toepassing algoritmes in paragraaf 2.1). De gemeente kiest dus voor een bredere interpretatie dan wettelijk gezien volgens de AVG verplicht is.

[54] Rekenkamer Utrecht (2024). *De mens als zwakste schakel.*
[55] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[56] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente*.
[57] De AVG schrijft voor wanneer een gegevensverwerking hoog risico is. Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke om in een specifieke situatie te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van hoog risico. Voor meer informatie, zie: https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/themas/basis-avg/praktisch-avg/data-protection-impact-assessment-dpia.

DPIA's in de praktijk vaak niet op tijd herijkt

De gemeente heeft in 2024 een inventarisatie gedaan naar de kwaliteit van haar DPIA's.[58] Een bevinding daaruit was onder andere dat de volwassenheid waarmee ieder organisatieonderdeel een DPIA uitvoert varieert. De gemeente heeft de inventarisatie aangegrepen om het DPIA-proces aan te scherpen en verbeteren. Zo zijn bepaalde overlappende en niet verplichte vragen uit het format gehaald. Om het proces beter te stroomlijnen en meer richting te geven, heeft de gemeente bovendien de richtlijnen van de European Data Protection Board (EDPB[59]) overgenomen.

De kwaliteit van een DPIA is eveneens afhankelijk van de ervaring van de DISO in kwestie. Het kost tijd om kennis en ervaring op te bouwen en er wordt aangegeven dat het verloop in functie-uitvoering hoog is.[60] Vertrekkende medewerkers nemen waardevolle kennis en ervaring mee. Dit kan leiden tot fouten, vertragingen, verminderde kwaliteit van werk of continuïteitsrisico's bij het opstellen en/of actualiseren van DPIA's.

Het beleid van de gemeente volgens de *Interne richtlijnen toepassing algoritmes* is dat DPIA's van processen waar algoritmes in worden gebruikt iedere drie jaar herijkt dienen te worden. Het is nodig om de risico-inventarisatie te herhalen omdat processen en gebruikte gegevens kunnen wijzigen. Deze afspraak wordt in de praktijk echter niet structureel nageleefd. Een herijking gebeurt meestal pas als er een duidelijke aanleiding is, zoals een wijziging in het proces.[61] Zonder een specifieke aanleiding blijft de herijking vanwege capaciteitsgebrek vaak uit. Er ontbreekt een systeem waarin DPIA's worden vastgelegd, opgevolgd en gekoppeld aan eigenaarschap. Op dit moment hangt het af van individuele personen, wat de organisatie kwetsbaar maakt.[62] Er is geen helder overzicht van alle uitgevoerde DPIA's en wanneer ze herijkt moeten worden. Het niet tijdig actualiseren is dan ook een kwetsbaarheid binnen de risicoaanpak van Utrecht. Concernaudit heeft in juni 2025 een rapport gepubliceerd over de kwaliteit van DPIA's en naleving van DPIA beleid. Dit rapport onderschrijft de bevindingen op het gebied van achterblijvende actualisatie van DPIA's en gebrekkige kwaliteitsborging.

Ook bij de uitvoering van informatiebeveiliging komen algoritmes terug

Naast het uitvoeren van DPIA's is gedurende dit onderzoek gezien dat ook bij zogeheten Business Impact Analyses (BIA's) aandacht is voor risico's van algoritmes. De BIA wordt als risicobeheersingsinstrument binnen informatiebeveiliging gebruikt. Met een BIA worden

[58] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente*.
[59] De European Data Protection Board (EDPB) is een onafhankelijk Europees orgaan dat is opgericht vanaf het moment dat de AVG van kracht werd. Het ziet toe op een consistente toepassing van de AVG binnen de hele Europese Economische Ruimte. Daarnaast geeft het adviezen en brengt het richtlijnen uit over de interpretatie van de AVG en andere privacywetgeving. Hier heeft Utrecht voor het uitvoeren van DPIA's dus ook gebruik van gemaakt
[60] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[61] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[62] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.

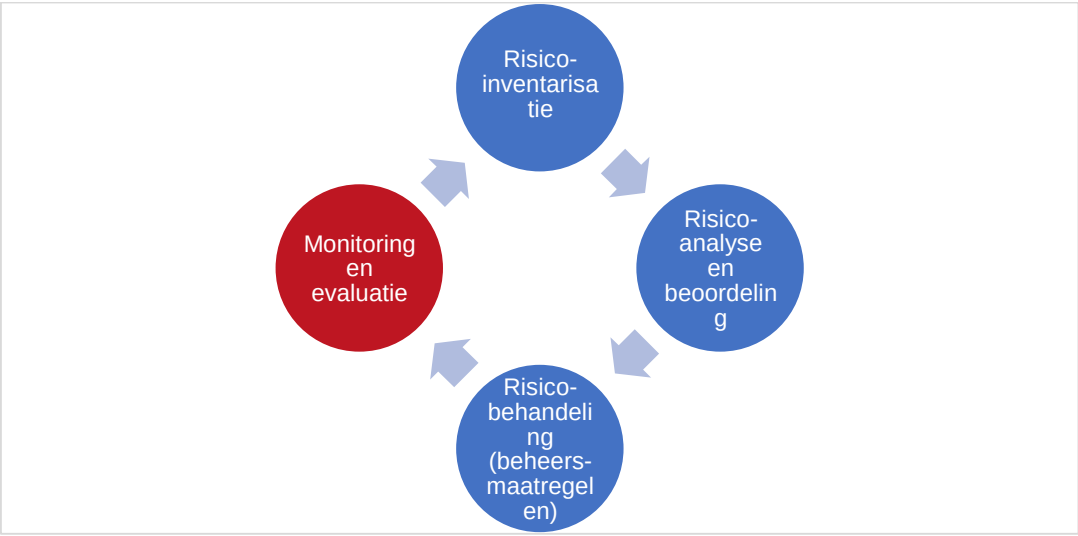
kritieke bedrijfsprocessen geïdentificeerd, geanalyseerd en beoordeeld op de impact van eventuele verstoringen.[63] Binnen een BIA wordt gekeken naar de beschikbaarheid van gegevens (of de gegevens altijd beschikbaar zijn), de integriteit (of de gegevens juist en volledig zijn) en de vertrouwelijkheid van gegevens (of de gegevens alleen kunnen worden ingezien door personen die daartoe geautoriseerd zijn). Het is de Rekenkamer niet bekend hoe vaak en gestructureerd de gemeente deze BIA's uitvoert. Bij het bestuderen van de casussen is slechts één voorbeeld gevonden[64] waarin zo'n BIA is uitgevoerd waar de werking en het functioneren van het algoritme in terugkwam. Ook in de gevoerde interviews is dit instrument slechts een enkele keer genoemd.[65]

4.3 OPVOLGING EN MONITORING RISICO'S NIET GESTRUCTUREERD EN NIET PERIODIEK UITGEVOERD

Gemeente schiet nog tekort in het sluitend maken van het risicobeheersingsproces

Ondanks dat de gemeente risico's wel in kaart brengt en identificeert, vindt er meestal geen gestructureerde opvolging plaats. Het GBMS legt de nadruk op een sluitende risicobeheersingscyclus waarin niet alleen wordt geïnvesteerd in het inventariseren van risico's, maar ook wordt gehamerd op het belang van beheersing, monitoring en evaluatie.[66] Maar die laatste stappen worden bij algoritmes ad hoc uitgevoerd.[67] Met name de gestructureerde en herhaaldelijke 'monitoring en evaluatie' (zie figuur 4.3) ontbreekt.[68]

Figuur 4.3 Het risicobeheersingsproces samengevat

Bron: Rekenkamer Utrecht (2025) o.b.v. ISO 31000 voor risicomanagement.

[63] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente.*
[64] Het gaat om het aanmeldbeleid basisscholen (zie paragraaf 5.3).
[65] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interview gemeente.*
[66] Gemeente Utrecht (2024). *Gegevensbescherming Managementsysteem | versie 2.0.*, p. 7.
[67] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[68] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente.*

In de huidige praktijk van Utrecht zijn de risico's hoofdzakelijk bekend bij direct betrokkenen in de eerste en tweede lijn. Maar de risico's zijn niet goed beschreven en gedocumenteerd. Dat maakt de gemeente kwetsbaar, bijvoorbeeld wanneer medewerkers uitvallen of de gemeente verlaten. Weliswaar staan de geïdentificeerde risico's opgeschreven in rapportages zoals DPIA's en BIA's, maar dat geldt in veel mindere mate voor de manier waarop geformuleerde beheersmaatregelen worden uitgevoerd.[69] De uitvoering van het risicobeheersingsproces is daarmee nog te veel afhankelijk van medewerkers.[70]

Gemeente werkt aan verbeteringen voor risicobeheersing

Betrokkenen zien meerwaarde in het ondersteunen van het risicobeheersingsproces door middel van een ICT-systeem waarin geïdentificeerde risico's voor algoritmes worden bijgehouden en beheersmaatregelen staan genoemd.[71] De gemeente is op dit moment bezig om een systeem in te richten voor operationeel risicomanagement, waarin bijvoorbeeld ook de actualiteit van DPIA's kan worden bijgehouden.[72] Hierbij wordt ook gekeken naar de manier waarop Domstad IT dit heeft ingericht. Domstad IT voert het beheer over (centrale) applicaties en voert gestructureerd risicoanalyses en DPIA's uit. De risico's die hieruit voortvloeien worden centraal bijgehouden in een Information Security Management System (ISMS)[73], wat naar tevredenheid functioneert.

Onderdeel van risicobeheersing, met name t.a.v. (indirecte) discriminatie, is ook het formeel en voor de implementatiefase uitvoeren van diverse toetsen op de data en de algoritmische modellen, bij voorgenomen algoritmische digitaliseringsprojecten. Dat zijn hypothesetoetsen, biastoetsen, proxy-analyses. Afdeling Onderzoek & Advies (O&A) is daarover in gesprek met het CIO-office, begeleid door Algorithm Audit. De directe aanleiding hiervoor is het discriminerende algoritme dat de landelijke Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) jarenlang hanteerde bij het opsporen van vermeende fraude met de uitwonende beurs.[74] Ook leven er ideeën bij data scientists van de gemeente om modellen te bouwen die automatisch controleren op de kwaliteit van geprogrammeerde algoritmes. Dit zou het risicobeheer van algoritmes verder kunnen professionaliseren.[75]

---

[69] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[70] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[71] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[72] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[73] ISMS is een gestructureerde aanpak die organisaties helpt om informatie te beschermen tegen risico's zoals cyberaanvallen en datalekken. Een ISMS helpt organisaties om risico's te identificeren, beoordelen en beheersen. Een ISMS is meer dan alleen een set technische tools of software. Het is een alomvattend systeem dat bestaat uit beleid, procedures en maatregelen (organisatorisch en technisch).
[74] Zie voor meer informatie het onderzoek dat de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) bij DUO heeft gedaan: https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/actueel/fraudeaanpak-duo-discriminerend-en-illegaal.
[75] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente.*

4.4 RISICO'S IN GENERIEKE ZIN IN BEELD, MAAR ONVOLDOENDE SPECIFIEK GEMAAKT

In de voorgaande paragrafen is aangegeven hoe de gemeente Utrecht het risicobeheer voor algoritmes aanpakt. Wij hebben laten zien dat in algemene zin afspraken en keuzes zijn gemaakt, maar dat de uitvoering op bepaalde onderdelen kwetsbaar is. Een belangrijke vraag die zich opdringt is of de gemeente Utrecht met de inrichting van haar risicobeheersing de belangrijkste risico's voor algoritmes in beeld heeft. Deze vraag laat zich op twee manieren beantwoorden.

Brede inventarisatie uitgevoerd naar (impactvolle) algoritmes

De belangrijkste betrokkenen geven aan dat dit in algemene zin lukt.[76] Het fundament daarvoor is volgens hen gelegd door de informatiecommissaris met het vullen van het algoritmeregister.[77] Hiervoor is een brede inventarisatie onder alle organisatieonderdelen gedaan en een inschatting gemaakt welke algoritmes impactvol zijn. Op deze manier is organisatie breed een overzicht gecreëerd van de in gebruik zijnde algoritmes en aanverwante risico's.

Bovendien beschikt de informatiecommissaris over een groot (informeel) netwerk binnen de gemeente.[78] Hierdoor weten medewerkers binnen de organisatieonderdelen de informatiecommissaris goed te vinden voor het thema algoritmes. Dit zorgt ervoor dat eventuele nieuwe ontwikkelingen of het gebruik van nieuwe algoritmes in beeld komen, naast het reguliere portfoliomanagementproces en life-cycle management dat het CIO-office voor de organisatie uitvoert.

Genoemde risico's in algoritmeregister te algemeen

In het landelijk algoritmeregister beschrijft de gemeente de risico's die zij bij het gebruik van algoritmes onderkent (zie paragraaf 2.3), maar deze zijn niet per algoritme specifiek gemaakt. De gemeente benoemt een drietal generieke risico's[79] waar het bij de toepassing van alle algoritmes rekening mee houdt, namelijk 1) datalek, 2) gebrek aan menselijke tussenkomst en 3) function creep. Het is onduidelijk waarom de gemeente geen specifieke risico's per algoritme noemt.

Specifieke risico's per algoritme worden wel met behulp van DPIA's geïdentificeerd, maar hiervan is het niet duidelijk welke beheersmaatregelen worden genomen en in hoeverre

[76] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[77] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.
[78] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente.*
[79] Algoritmeregister, zie: https://algoritmes.overheid.nl/nl/algoritme?organisation=Gemeente+Utrecht&page=1&sort_option=sort_name.

hiermee de risico's worden afgedekt.[80] Al met al leidt dit tot de bevinding dat de gemeente risico's bij algoritmes niet voldoende specifiek heeft beschreven.

4.5 TE WEINIG OPLEIDINGS- EN TRAININGSMOGELIJKHEDEN VOOR RISICOBEHEERSING BIJ ALGORITMES

Kennis- en vaardigheidsniveau van algoritmes wisselt sterk tussen organisatieonderdelen

Eerder in dit hoofdstuk is aangegeven dat de organisatieonderdelen zelf verantwoordelijk zijn voor de invulling van het risicobeheer. Een grote verantwoordelijkheid voor het identificeren, analyseren en monitoren van risico's komt daarmee bij proceseigenaren en DISO's terecht, maar deze rollen worden momenteel onvoldoende professioneel ondersteund bij en opgeleid in de risicobeheersing van algoritmes.

De gemeente Utrecht heeft gemeente breed beleid voor Leren en Ontwikkelen.[81] Een belangrijke pijler binnen dit beleid wordt gevormd door het 70-20-10 model van Charles Jennings (zie 4.4).

Box 4.4 Het 70-20-10 model in de praktijk[82]

Het 70-20-10 model stelt dat mensen het meeste leren door (samen) te werken. De bedoeling is om werken en leren niet van elkaar te scheiden, maar juist het verbinden van het 'formele' en 'informele' leren.

- Formeel leren is het georganiseerde en gestructureerde leren voor medewerkers in de vorm van trainingen en cursussen, het klassieke, 'schools' leren. Dit betreft de 10 procent.
- Informeel leren gaat over het leren op de werkplek. Een medewerker leert gedurende de dag door het uitvoeren van zijn of haar werkzaamheden (de 70 procent). Daarnaast is er veel interactie met collega´s. Dit betreft het sociale aspect van leren (de 20 procent).

Op geen van de onderdelen uit het 70-20-10 model wordt het Leren en Ontwikkelen op het gebied van de risicobeheersing van algoritmes gefaciliteerd. Er zijn bijvoorbeeld geen vakgroepen of intervisiebijeenkomsten over risicobeheersing van algoritmes. Het wordt niet als apart kennisgebied aangevlogen, maar ondergebracht in de competenties die nodig zijn voor gegevensbescherming. Trainingen en opleidingen voor algoritmes worden door het CIO-office niet aangeboden. Het gevolg hiervan is dat het kennis- en vaardigheidsniveau binnen Utrecht met betrekking tot algoritmes sterk wisselt van persoon tot persoon.[83]

[80] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbesprekingen.*
[81] Gemeente Utrecht (2024). *Samen Werkend Leren* – beleidskader Leren en Ontwikkelen.
[82] Gemeente Utrecht (2024). *Samen Werkend Leren* – beleidskader Leren en Ontwikkelen (p. 4-5.)
[83] Rekenkamer Utrecht (2025). *Interviews gemeente*.

Wel trainings- en opleidingsmogelijkheden op gegevensbescherming en AI
De gemeente heeft voor de onderwerpen gegevensbescherming en AI wel activiteiten rondom leren en ontwikkelen georganiseerd. Op het gebied van gegevensbescherming is er een gemeentebrede training die bijdraagt aan bewustwording. Deze e-learning is voor iedere medewerker verplicht. Daarnaast wordt er door een externe partij één keer per zes weken een ‘actualiteitenuurtje privacy’ georganiseerd om medewerkers zoals DISO’s op de hoogte te stellen van actuele kennis en de laatste ontwikkelingen omtrent dit thema.

Ook wordt door het CIO-office actief gewerkt aan geletterdheid rondom AI en algoritmen, op zowel juridisch, ethisch als technologisch vlak. Deze cursussen hebben sterk het karakter van ‘samen leren’, oftewel passen in de 20 van de 70/20/10-metafoor. Zo is er een introductiecursus over AI die door meer dan 400 medewerkers is gevolgd. Daarnaast is er een intensieve cursus van zo’n vijf dagdelen, bedoeld om de AI en algoritmen te doorgronden voor rollen die daar mee te maken krijgen zoals DISO’s, inkopers, juristen, IPA’s en architecten. De gemeente geeft aan dat deze cursus per december 2025 door bijna honderd medewerkers gevolgd zal zijn.

5 ALGORITMES IN DE PRAKTIJK: BEHEERSMAATREGELEN NIET CONSEQUENT TOEGEPAST

Op basis van casusonderzoek bij vijf algoritmes zien wij dat bij de inzet van algoritmes aan de voorkant afwegingen worden gemaakt. Er is risicobewustzijn, maar borging van risico's en het nemen van maatregelen gebeuren niet consequent. Monitoring en heroverwegingen zijn beperkt. Er worden DPIA's opgesteld, maar deze worden niet structureel herijkt en zijn veelal verouderd. Er worden soms beheersmaatregelen genomen rond IT-beheer, maar de invulling daarvan is inconsistent.

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe de gemeente het risicobeheer in de praktijk *toepast* door naar vijf specifieke algoritmes te kijken. We beschrijven de werking van de algoritmes en welke beheersmaatregelen zijn getroffen voor de onderkende risico's. We beantwoorden daarmee de tweede onderzoeksvraag en de vierde deelvraag: *In hoeverre heeft de gemeente de risico's op de gebieden van ethiek, sturing en verantwoording, model en data, privacy en IT-beheer van de toegepaste algoritmes in beeld en welke beheersmaatregelen zijn getroffen voor de onderkende risico's?* En: *Hoe wordt het algoritme toegepast?*

5.1 UITLEG EN OPBOUW VAN DIT HOOFDSTUK

De rekenkamer heeft aan de hand van selectiecriteria (zie de onderzoeksverantwoording in bijlage 2) vijf algoritmes geselecteerd voor analyse en toetsing:

1. Woninginbraak-voorspeller (uitgefaseerd);
2. Aanmeldbeleid basisscholen (in gebruik);
3. Risico-indicatoren jonge aanwas drugscriminaliteit (in gebruik);
4. Uitkering participatiewet (in gebruik);
5. Beslisondersteuning bij aanvraag- en toetsingsprocessen (subsidieaanvraag, in ontwikkeling).

In de volgende paragraaf (5.2) wordt ingegaan op algemene constateringen omtrent het risicobeheer van algoritmes die naar aanleiding van deze vijf casussen naar voren komen. In de hierop volgende paragrafen beschrijven we de uitkomst van de beoordeling per algoritme. We starten steeds met een bondige omschrijving van de werking en toepassing van het algoritme. Daarna volgt een beoordeling van het algoritme aan de hand van de vier domeinen uit het normenkader die voor dit onderzoek zijn gebruikt, te weten *sturing en verantwoording*, *model en data*, *privacy* en *IT-beheer*. De beoordeling is in een tabel opgenomen met per norm de mate waarin eraan wordt voldaan (rood, oranje, groen, grijs en

wit). Een rood vlak betekent dat er niet aan de norm voldaan wordt. Oranje wijst erop dat er deels (gedeeltelijk) aan de norm wordt voldaan en groen wil zeggen dat er (grotendeels) aan de norm voldaan is. Met grijs wordt aangegeven dat de realisatie ten opzichte van de norm niet door de rekenkamer te beoordelen is. Dat kan bijvoorbeeld omdat er te weinig informatie beschikbaar is om een beoordeling te kunnen geven. Met wit wordt ten slotte aangegeven dat een norm niet van toepassing is. Dat kan bijvoorbeeld voorkomen als een algoritme is uitgefaseerd of nog niet in werking is.

Per algoritme is vervolgens een korte samenvatting van de beoordeling opgenomen. Voor een volledig overzicht van de overwegingen bij elk domein verwijzen we naar bijlage 3. Hieronder staat het normenkader met de normen per domein waarop de algoritmes beoordeeld zijn.

Tabel 5.1 Normenkader waaraan de casussen zijn getoetst

Domein	Norm
Sturing en verantwoording	▪ De doelstelling van het algoritme is gedefinieerd en vastgelegd. ▪ De gemeente maakt expliciete afwegingen over het gebruik van het algoritme, zowel gericht op de voordelen als risico's. ▪ De gemeente heeft heldere (contract)afspraken met leveranciers over de risicobeheersing van het algoritme die ze niet zelf beheert. ▪ De gemeente heeft rollen, taken en verantwoordelijkheden voor het gebruik van het algoritme in processen en diensten gedefinieerd en belegd. ▪ De gemeente monitort en evalueert op periodieke basis het gebruik van het algoritme op gebied van risico's, prestatiekwaliteit en compliancy.
Model en data	▪ De gemeente kan uitleggen hoe het in gebruik zijnde algoritme werkt en kan verklaren hoe de output tot stand komt. ▪ De data die voor de werking van het algoritme wordt gebruikt zijn juist, betrouwbaar en bevatten geen onwenselijke bias. ▪ Het in gebruik zijnde algoritme discrimineert niet en schendt geen grondrechten en mensenrechten. ▪ De beslissingen die door het algoritme worden gemaakt zijn te controleren door menselijke tussenkomst. ▪ De gemeente heeft het functioneel en technisch beheer voor het algoritme ingericht en belegd.
Privacy	▪ De verwerking van persoonsgegevens met het algoritme is gerechtvaardigd en vastgelegd in een verwerkersregister en/of -overeenkomst. ▪ De verwerking van persoonsgegevens met het algoritme is verenigbaar met het vastgelegde doel (doelbinding). ▪ De verwerking van persoonsgegevens met het algoritme is proportioneel en relevant in relatie tot het doel (dataminimalisatie).

	▪ De persoonsgegevens die met het algoritme worden verwerkt worden niet langer bewaard dan noodzakelijk op basis van bewaartermijnen. ▪ De gemeente heeft een DPIA uitgevoerd voor een algoritme met een (hoog) privacy risico. ▪ De gemeente heeft algoritmes waarin persoonsgegevens worden verwerkt opgenomen in het privacybeleid en –verklaring. ▪ Betrokkenen kunnen een beroep doen op hun privacy rechten bij algoritmes waarin persoonsgegevens worden verwerkt.
IT-beheer	▪ De gemeente heeft het toegangsbeheer en allocatie van gebruikersrechten voor het algoritme ingericht. ▪ De gemeente houdt loginformatie bij over de werking van het algoritme. ▪ De gemeente heeft een wijzigingsproces ingericht voor het wijzigen van de functie en werking van he t algoritme. ▪ De gemeente neemt maatregelen om de informatiebeveiliging van gegevens bij het gebruik van het algoritme te borgen. ▪ De medewerkers die met het algoritme werken zijn deskundig en voldoende toegerust om de risico's te beheersen.

5.2 SAMENGEVAT: BEOORDELING BEHEERSMAATREGELEN

Op basis van de analyse van de casuïstiek kunnen in algemene zin een aantal constateringen worden gedaan. Deze worden hieronder per thema geschetst en afgerond met een tabel met de scores voor elk van de casussen (genummerd in de hiervoor genoemde volgorde).

Sturing en verantwoording: Aan de voorkant worden afwegingen gemaakt, monitoring of heroverwegingen zijn beperkt

De ambtelijke organisatie heeft aandacht voor de doelstelling van de algoritmes die worden gebruikt. Het valt echter op dat risico's bij de toepassing van het algoritme niet op vastgelegde (periodieke) momenten worden (her)overwogen. Ook is er weinig aandacht voor de monitoring van prestaties bij het ontwikkelen of inkopen van algoritmes. Bij alle onderzochte algoritmes was of is er sprake van een samenwerking met een externe partij. Uit de casusbesprekingen bleek dat met externe partijen over het algemeen afspraken zijn gemaakt over gegevensverwerking, maar in een aantal gevallen is de vastlegging hiervan niet terug te vinden en/of is documentatie verouderd.

Tabel 5.2 Toetsing van de vijf algoritmes aan de normen voor sturing en verantwoording

Domein Sturing en verantwoording	**Casus**				
Formulering norm	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
De doelstellingen van de algoritmes die worden gebruikt zijn gedefinieerd en vastgelegd					
De gemeente maakt expliciete afwegingen over het gebruik van algoritmes, zowel gericht op de voordelen als risico's					
De gemeente heeft heldere (contract)afspraken met leveranciers over de risicobeheersing van algoritmes die ze niet zelf beheert					
De gemeente heeft rollen, taken en verantwoordelijkheden voor het gebruik van algoritmes in processen en diensten gedefinieerd en belegd					
De gemeente monitort en evalueert op periodieke basis het gebruik van algoritmes op gebied van risico's, prestatiekwaliteit en compliancy					

Model en data: Er is risicobewustzijn, borging gebeurt niet consequent

De ambtelijke organisatie lijkt zich over het algemeen bewust van de risico's die samenhangen met de kwaliteit van de data en de ontwikkeling, het gebruik en het onderhoud van het model waarop het algoritme is gebaseerd. In een aantal gevallen is de kwaliteit van de data bij aanvang als goed beschouwd, maar is de kwaliteit gedurende het gebruik niet opnieuw getoetst. Borging van de datakwaliteit ontbreekt daardoor. Ook valt op dat niet in alle gevallen kan worden verklaard hoe het algoritme tot haar output kwam/komt, bijvoorbeeld wanneer het algoritme niet onder eigen beheer valt of wanneer kennis verloren is gegaan als eerder betrokken medewerkers zijn vertrokken. Wel vindt bij elk onderzocht algoritme besluitvorming plaats op basis van betrokkenheid van een mens. Dit is in lijn met de uitgangspunten van de *Interne richtlijnen toepassing algoritmes*.

Tabel 5.3 Toetsing van de vijf algoritmes aan de normen voor model en data

Domein Model en data	**Casus**				
Formulering norm	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
De gemeente kan uitleggen hoe de in gebruik zijnde algoritmes werken en verklaren hoe de output tot stand komt					
De data die voor de werking van algoritmes worden gebruikt zijn juist, betrouwbaar en bevatten geen onwenselijke bias					
De in gebruik zijnde algoritmes discrimineren niet en schenden geen grondrechten en mensenrechten					
De beslissingen die door algoritmes worden gemaakt zijn te controleren door menselijke tussenkomst					
De gemeente heeft het functioneel en technisch beheer voor het gebruik van algoritmes ingericht en belegd					

Privacy: Er worden DPIA's opgesteld, maar deze worden niet structureel herijkt en zijn veelal verouderd

Het merendeel van de onderzochte algoritmes verwerkt persoonsgegevens. Het is van belang dat de algoritmes voldoen aan de wettelijke verplichtingen die gelden voor het

verwerken van persoonsgegevens. Voor de meeste algoritmes is (tijdig) een DPIA opgesteld, maar in de meeste gevallen is deze verouderd. In een enkel geval, namelijk die van de woninginbraakvoorspeller, kon de DPIA helemaal niet worden teruggevonden. Ook kon er in de meeste gevallen niet worden bevestigd of en hoe er opvolging was gegeven aan de beschreven maatregelen uit de DPIA om de gesignaleerde risico's aan te pakken.

Verder zijn gemeenten verplicht een privacyverklaring op te stellen. Dit doet de gemeente Utrecht ook. Alle in gebruik zijnde algoritmes die persoonsgegevens verwerken zijn opgenomen in de privacyverklaring. Voor meer informatie over welke persoonsgegevens worden verwerkt en hoe lang ze bewaard worden, met welk doel ze worden verwerkt, wat de wettelijke grondslag daarvoor is en wie de betrokkenen zijn, wordt er verwezen naar het register van verwerkingen. Alleen voor het algoritme risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit, dat onderdeel uitmaakt van de verwerking City Deal Zicht op Ondermijning, mist deze verwijzing.

Tabel 5.4 Toetsing van de vijf algoritmes aan de normen voor privacy

Domein Privacy	**Casus**				
Formulering norm	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
De verwerking van persoonsgegevens met algoritmes is gerechtvaardigd en vastgelegd in een verwerkersregister en/of -overeenkomst					
De verwerking van persoonsgegevens met algoritmes is verenigbaar met het vastgelegde doel (doelbinding)					
De verwerking van persoonsgegevens met algoritmes is proportioneel en relevant in relatie tot het doel (dataminimalisatie)					
De persoonsgegevens die met algoritmes worden verwerkt worden niet langer bewaard dan noodzakelijk op basis van bewaartermijnen					
De gemeente voert DPIA's uit voor algoritmes met een (hoog) privacyrisico					
De gemeente heeft algoritmes waarin persoonsgegevens worden verwerkt opgenomen in het privacybeleid en –verklaring					
Betrokkenen kunnen een beroep doen op hun privacy rechten bij algoritmes waarin persoonsgegevens worden verwerkt					

IT-beheer: Er worden beheersmaatregelen genomen rond IT-beheer

De ambtelijke organisatie is zich over het algemeen voldoende bewust van de mogelijke risico's rond IT-beheer en heeft beheersmaatregelen genomen die deze risico's in redelijke mate afdekken. Voor drie algoritmes geldt dat de toegang tot het onderliggende model en de bijbehorende data beperkt is tot een selecte groep medewerkers. Hoewel dit bijdraagt aan de beveiliging, blijkt dat de controle van toegangsrechten in sommige gevallen handmatig gebeurt. Daardoor is er een risico dat de toegangsrechten niet altijd up-to-date zijn. Verder worden er logbestanden gegenereerd van activiteiten binnen de omgeving waarin het algoritme draait. Deze logbestanden worden bewaard en kunnen worden gemonitord.

Bij twee van de vijf algoritmes zijn de normen voor het thema IT-beheer niet beoordeeld. De reden hiervoor is dat het algoritme voor beslisondersteuning zich nog in de ontwikkelfase bevindt. In het geval van de jonge aanwas drugcriminaliteit geldt dat ICT Uitvoeringsdienst (ICTU) het algoritme beheert. De gemeente Utrecht maakt alleen gebruik van de (openbaar beschikbare) output. Hierdoor zijn de normen rond IT-beheer van het algoritme niet van toepassing.

Tabel 5.5 Toetsing van de vijf algoritmes aan de normen voor IT-beheer

Domein IT-beheer	**Casus**				
Formulering norm	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
De gemeente heeft het toegangsbeheer en allocatie van gebruikersrechten voor algoritmes ingericht					
De gemeente houdt loginformatie bij over de werking van algoritmes					
De gemeente heeft een wijzigingsproces ingericht voor het wijzigen van de functie en werking van algoritmes					
De gemeente neemt maatregelen om de informatiebeveiliging van gegevens bij het gebruik van algoritmes te borgen					
De medewerkers die met algoritmes werken zijn deskundig en voldoende toegerust om de risico's te beheersen					

5.3 WONINGINBRAAKVOORSPELLER (UITGEFASEERD)

Tussen 2015 en 2019 heeft de gemeente Utrecht gewerkt met een algoritme ten behoeve van het voorspellen van woninginbraak. Het doel was om het aantal woninginbraken in de stad te verminderen. In het kader van het programma *Datagedreven Sturing* is een datamodel ontwikkeld waarmee de gemeente op basis van historische data op grote lijnen kon voorspellen waar woninginbraak zou gaan plaatsvinden. Er werd onder andere gebruikgemaakt van data van de politie over eerdere woninginbraken op adresniveau. Maar ook andere data werd benut, zoals de nabijheid van openbaar vervoer, camera's, lantarenpalen en of mensen hun afvalcontainers buiten de poort hadden geplaatst.[84]

De data uit het datamodel werden gepresenteerd als informatie op een dashboard en elke twee weken met de veiligheidsteams besproken. Dat houdt in de praktijk in dat de handhavers van Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) met de informatie op pad gingen richting de gebieden waar de kans op woninginbraak relatief groot was. Daar werden diverse interventies ingezet, zoals folders in de brievenbus met informatie over een subsidie op hang- en sluitwerk, of borden op de toegangswegen met 'Pas op: inbrekers actief'. Hiermee kregen bewoners concrete handvatten en tips van de gemeente om woninginbraak te voorkomen.[85]

[84] Gemeente Utrecht (2021). *Uthiek Assessment (052) Risico Indicatoren Drugspanden,* p. 1.
[85] Gemeente Utrecht (2021). *Uthiek Assessment (052) Risico Indicatoren Drugspanden,* p. 1.

Hoewel de woninginbraakvoorspeller al sinds 2019 niet meer actief werd gebruikt door een fout in het datamodel, is het algoritme pas in 2023 in het algoritmeregister niet langer als actief aangemerkt.[86] Uit het onderzoek is niet duidelijk geworden waarom de woningbraakvoorspeller niet eerder formeel is uitgefaseerd.

Samenvatting beoordeling normen

Er is documentatie over het algoritme beschikbaar, maar deze beperkt zich met name tot de pilotfase, die liep van maart 2015 tot en met december 2015. De Woninginbraakvoorspeller is daarna in eigen beheer van de gemeente gekomen, maar van die periode is weinig tot geen documentatie beschikbaar, met uitzondering van een Uthiek assessment dat met terugwerkende kracht is uitgevoerd in 2021. Om die reden kan een groot aantal normen niet beoordeeld worden. Zo is het bijvoorbeeld niet bekend of en welke afspraken er toen zijn gemaakt met leveranciers en partners. Een formele vastlegging van de rollen, taken en verantwoordelijkheden van die periode kan ook niet worden teruggevonden.

De data waarvan gebruikt werd gemaakt waren afkomstig van verschillende bronhouders, zowel interne als externe partners. De data werden getoond op een dashboard, waarbij hotspots voor potentiële woninginbraak werden gemarkeerd. Handhavers gebruikten deze informatie voor het inzetten van interventies. In de verwerkingsovereenkomst was aandacht voor privacy: data werden geanonimiseerd voor deze werden gedeeld met partners en resultaten werden alleen op geaggregeerd niveau weergegeven, zoals buurt- of wijkniveau. De data waren op deze manier niet meer herleidbaar tot specifieke adressen of personen. Er zou een DPIA zijn uitgevoerd, maar deze kon niet worden teruggevonden. Voor het IT-beheer zijn enkel afspraken teruggevonden met betrekking op de pilotperiode. Hoe het beheer daarna is ingeregeld kon niet worden vastgesteld.

5.4 AANMELDBELEID BASISSCHOLEN (IN GEBRUIK)

In 2020 zijn door de schoolbesturen primair onderwijs en de gemeente Utrecht gezamenlijke afspraken voor een eerlijk, open en eenvoudig aanmeldproces opgesteld. In een participatietraject zijn ouders en onderwijsprofessionals betrokken geweest. Sinds 1 oktober 2021 wordt gebruikgemaakt van een centraal aanmeldbeleid voor basisscholen binnen de gemeente Utrecht.

Het doel van het aanmeldbeleid is dat ieder kind, in een gelijke situatie, evenveel kans maakt om op hun school van voorkeur te komen. De gemeente verzamelt alle aanmeldingen in een systeem. Ouders geven hun voorkeursscholen digitaal aan de gemeente door in het kwartaal dat het kind drie jaar wordt. De aanmeldingen komen samen in een systeem dat de beschikbare plaatsen verdeelt op basis van een algoritme. Er worden zowel gegevens van

[86] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst*.

het kind verwerkt, bestaande uit persoonsgegevens, zoals naam, adres en geboortedatum, als gegevens van de ouder(s), bestaande uit contactgegevens en voorkeuren voor de schoolkeuze.[87] Gegevens van het gezin gaan over het feit of een broer of zus al op school in Utrecht zit waardoor kind mogelijk recht heeft op voorrang.

Het systeem houdt elke stap in het proces bij. Zo is altijd terug te zien hoe de plaatsing is verlopen. Het algoritme doet er alleen toe als het aantal beschikbare plaatsen op een school lager is dan het aantal aanmeldingen voor die school. Dan moet er worden geselecteerd welk kind wel of niet geplaatst kan worden. Hiervoor gebruikt de gemeente voorrangsregels die terug te vinden zijn op de openbare website.[88] Het algoritme berekent aan de hand van deze voorrangsregels een score, die bepaalt welke kinderen als eerst geplaatst mogen worden. Er wordt door het algoritme geloot binnen de voorrangsgroep waar niet voldoende plek voor is. Kinderen die niet worden geplaatst bij hun school naar keuze, komen op de wachtlijst.[89]

Samenvatting beoordeling normen

De beoordeling van de normen voor het Aanmeldbeleid basisscholen is overwegend positief. Er kan echter nog verbetering worden behaald in het vastleggen van de rollen, taken en verantwoordelijkheden rond het algoritme, zoals die van gebruikers, beheerders en beleidsmakers. De monitoring en evaluatie van dit algoritme zijn nog niet op orde, omdat onvolkomenheden iedere keer handmatig worden opgelost terwijl de beslisregels binnen het algoritme structureel beter zouden moeten worden geconfigureerd. Ook kan er een verbeterslag worden gemaakt door de rechten van betrokkenen duidelijker te communiceren en de DPIA te actualiseren. De medewerkers zijn voldoende deskundig om met het algoritme te werken. Zij hebben een e-learning over gegevensbescherming gevolgd, maar geen specifieke opleiding of training om risico's bij algoritmes te beheersen.

5.5 RISICO-INDICATOREN JONGE AANWAS IN DE DRUGSCRIMINALITEIT (IN GEBRUIK)

Het algoritme *Risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit* is ontwikkeld als onderdeel van de City Deal Zicht op Ondermijning, een samenwerkingsverband tussen lokale en landelijke overheden, geïnitieerd door het ministerie van BZK. Doel van dit programma is om via nieuwe methoden van data-analyse bij te dragen aan een versterking en verbetering van inzicht in de preventieve aanpak van ondermijnende criminaliteit.[90]

[87] Gemeente Utrecht, Maatschappelijke ondersteuning, team onderwijs (2021). DPIA centrale aanmelding basisscholen. BSN van de ouders wordt gebruikt om gegevens kind op te halen uit BRP (bron: DPIA, p. 3).
[88] Gemeente Utrecht (2025), via: https://naardebasisschool.utrecht.nl/.
[89] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst.*
[90] Zicht op Ondermijning (2025), via: https://www.zichtopondermijning.nl/.

Het algoritme is specifiek ontworpen om inzicht te geven in het risico op jonge aanwas in de drugscriminaliteit op wijk- en buurtniveau. Het maakt hierbij gebruik van een groot aantal risico-indicatoren, waaronder persoons-, huishoud- en buurtindicatoren. Door deze indicatoren te combineren, berekent het algoritme per gemeente, wijk en buurt het percentage jongeren met verhoogd risico op betrokkenheid bij drugscriminaliteit, ten opzichte van het totaal aantal jongeren in het gebied.[91] Deze gegevens zijn uitsluitend geaggregeerd beschikbaar en nooit herleidbaar tot individuele jongeren.[92]

Het dashboard Zicht op Ondermijning is gebaseerd op data van het CBS en andere landelijke bronnen. Tijdens de looptijd van het convenant (2017–2021) zijn daarnaast incidenteel ook gemeentelijke gegevens thematisch toegevoegd, bijvoorbeeld vanuit W&I (Werk & Inkomen), MO (Maatschappelijke Ontwikkeling) en OOV (Openbare Orde en Veiligheid). Deze verwerking is opgenomen in.[93] Uit de casusbespreking blijkt dat OOV destijds al geen gegevens meer leverde en dat na afloop van het convenant per 30 juni 2021 de gemeente Utrecht in het geheel geen gegevens meer aanlevert. Sindsdien wordt binnen Zicht op Ondermijning uitsluitend gebruikgemaakt van CBS-data en andere landelijke bronnen. De analyses binnen Zicht op Ondermijning zijn bedoeld ter ondersteuning van beleid en preventieve interventies. Ze worden uitsluitend toegepast op geaggregeerd niveau (wijk, buurt, gemeente) en zijn niet bedoeld of geschikt voor individuele voorspellingen of handhaving. Naast dat de gemeente gebruik maakt van de output van dit algoritme heeft de gemeente ook een eigen uitvoeringsprogramma, Grenzen Stellen en Perspectief Bieden (GSPB), om jonge aanwas in drugscriminaliteit te voorkomen.[94]

De City Deal ging van start in de zomer van 2017. Op 30 juni 2021 werd het convenant afgerond en vanaf 1 juli 2021 is het samenwerkingsverband voortgezet onder de titel Zicht op Ondermijning. Het dashboard, waarin de uitkomsten van het algoritme zichtbaar zijn, is voor iedereen vrij toegankelijk via zichtopondermijning.nl Het beheer van het algoritme en het dashboard ligt bij het ministerie van BZK/Stichting Zicht op Ondermijning. ICTU heeft in opdracht van BZK een beoordeling uitgevoerd van de werking van het algoritme in relatie tot de AI Act. De uitvraag bij ICTU was vanuit de AI verordening ingegeven om te checken of er geen verboden AI werd gebruikt. Dit onderzoek is op verzoek van de gemeente Utrecht tot stand gekomen, nadat de DISO van OOV en strategisch adviseur van het CIO-office navraag hadden gedaan bij BZK.

Samenvatting beoordeling normen

Bij het algoritme Risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit valt op dat er sprake is van een afhankelijkheid van derden. Het eigenaarschap over het dashboard waarin het algoritme is gebouwd, evenals het algoritme zelf, is in handen van een derde partij. De

[91] Zicht op Ondermijning (2025), via: https://www.zichtopondermijning.nl/.
[92] Zicht op Ondermijning (2025), via: https://www.zichtopondermijning.nl/.
[93] Gemeente Utrecht (2025), via: https://data.utrecht.nl/dataset/register-verwerkingen-gemeente-utrecht.
[94] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst*.

analyses worden uitgevoerd door een team onderzoekers van onder andere het ministerie van BZK, ICTU en het CBS. Daarnaast is een deel van de voor het algoritme benodigde data in handen van andere partijen dan de gemeente.

Bij de start van de City Deal in juni 2017 is er een convenant opgesteld waarin samenwerkingsafspraken, het juridisch kader en beleidsuitgangspunten verwerking persoonsgegevens en specifieke inzet en acties van partijen (zoals gemeenten) zijn gedefinieerd. Het oorspronkelijke convenant is niet meer geldig sinds 30 juni 2021. Er is toen een nieuw samenwerkingsverband ontstaan. Hoewel het mogelijk deels dezelfde partners en/of doelen heeft, kunnen er andere of aangepaste afspraken zijn gemaakt. Dat is niet bekend bij de gemeente. Dit valt de gemeente aan te rekenen: er is geen actuele informatie beschikbaar welke data vanuit de gemeente nog geleverd worden.

Omdat de gemeente het algoritme niet zelf beheert, zijn de normen met betrekking tot IT-beheer niet van toepassing. Vanwege het feit dat de gemeente het algoritme niet zelf beheert, en dat de afdeling OOV geen data meer leveren, is het de vraag waarom de gemeente dit algoritme nog opvoert binnen het algoritmeregister. De gemeente geeft aan dat in het landelijk algoritmeregister van BZK algoritmen die niet meer gebruikt worden nog blijven staan. Deze krijgen dan wel het label ‘Buiten gebruik’, maar verdwijnen dus niet uit het algoritmeregister. De Rekenkamer merkt op dat het algoritme nog als ‘In gebruik’ in het algoritmeregister staat.[95]

5.6 UITKERING PARTICIPATIEWET (IN GEBRUIK)

Bij de uitvoering van de Participatiewet is het van belang om op basis van de juiste norm te bepalen op wat voor uitkering (bedrag) de betreffende bewoner recht heeft. De gemeente Utrecht gebruikt een algoritme om te bepalen welke norm moet worden toegepast voor een bewoner met betrekking tot de Participatiewet. De toepassing van het algoritme heeft tot doel te borgen dat dit op de juiste en efficiënte wijze plaatsvindt.[96] Om de norm vast te stellen gebruikt de gemeente de applicatie Socrates[97] en het algoritme wordt beheerd door Wigo4it.[98]

Om een Participatiewet-uitkering aan te vragen deelt een inwoner diens gegevens met de gemeente. Deze gegevens bestaan onder andere uit persoonlijke gegevens zoals naam, geboortedatum en gezinssamenstelling, contactgegevens, arbeidsgegevens, financiële

[95] Risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit - Gemeente Utrecht, 7 oktober 2025.
[96] Algoritmeregister (2025). *Uitkering Participatiewet*, via: https://algoritmes.overheid.nl/nl/algoritme/gm0344/92734630/uitkering-participatiewet.
[97] Socrates is een applicatie dat door de gemeente gebruikt wordt in het kader van het (laten) aanvragen en verstrekken van bijstand en inkomensvoorzieningen.
[98] Wigo4it is de leverancier van Socrates. Wigo4it is in 2007 opgericht op initiatief van de sociale diensten van de vier grootste steden, waaronder Utrecht.

gegevens zoals schulden en salaris, en identiteitsgegevens zoals het burgerservicenummer.[99] Als de gegevens kloppen en compleet zijn, neemt een medewerker van de gemeente een besluit over de aanvraag. Als de aanvraag wordt toegekend, maakt het algoritme een proefberekening en wordt er een beschikking aangemaakt. De hoogte van de bijstandsnorm is landelijk vastgelegd. De medewerker controleert of de beschrijving van de bijstandsnorm overeenkomt met de situatie van de aanvrager. Als dat zo is, kent de medewerker de uitkering toe.[100]

Samenvatting beoordeling normen

Hoewel de doelstelling van het algoritme duidelijk is en in diverse documentatie staat gedefinieerd, is de door de gemeente uitgevoerde Privacy Impact Assessment (PIA)[101] verouderd. Hierdoor heeft de gemeente geen actueel beeld van kansen en risico's van het algoritme. De gemeente is wel in staat de werking van het algoritme uit te leggen. De data zijn afkomstig van bronbestanden, zoals BRP (Basis Registratie Personen), en worden aangevuld met gegevens van de aanvrager zelf. Indien nodig kan de gemeentelijke afdeling Werk & Inkomen (W&I) wijzigingen doorvoeren, maar dit blijkt in de praktijk (vaak) niet nodig. Informatie over welke persoonsgegevens worden verwerkt en voor welke doeleinden, is online te vinden in de privacyverklaring.

In de PIA wordt daarnaast aandacht besteedt aan doelbinding en bewaartermijnen. Deze is vastgelegd in 2019 en is daarmee volgens de interne richtlijnen van de gemeente toe aan vernieuwing. Om te voorkomen dat gebruikers toegang hebben tot de omgeving van het algoritme die dat niet (meer) zouden mogen hebben, heeft W&I een autorisatiebeheer en -controlebeleid. De teamleider kan autorisatie aanvragen voor een medewerker. Nieuwe medewerkers krijgen een juniorautorisatie en voor medewerkers die uit dienst treden moet de autorisatie handmatig worden aangepast/ingetrokken. Dit gebeurt echter niet altijd tijdig. We hebben niet alle normen kunnen beoordelen, omdat niet alle opgevraagde documentatie beschikbaar is gekomen.

5.7 BESLISONDERSTEUNING BIJ AANVRAAG- EN TOETSINGSPROCESSEN (SUBSIDIEAANVRAAG, IN ONTWIKKELING)

Opmerking: ten tijde van het onderzoek naar deze casus als voorbeeld van een algoritme in ontwikkeling was de subsidieaanvraag nog in behandeling. De subsidie is echter niet toegekend en hiermee is het project geëindigd. Deze paragraaf is gehandhaafd om wel van deze casus te kunnen leren.

[99] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst.*
[100] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst.*
[101] De term PIA en DPIA worden veelal door elkaar heen gebruikt.

De gemeente Utrecht heeft samen met een aantal andere overheidsorganisaties een subsidieaanvraag voor het innovatiebudget Digitale Overheid bij het ministerie van BZK ingediend om pilots te doen met een tool voor beslisondersteuning, gebaseerd op een aan de TU Delft ontwikkelde technologie van Behavorial AI Technology (BAIT). De tool kan als 'virtuele collega' helpen bij bijvoorbeeld aanvraag- en toetsingsprocessen. De partijen willen beproeven of het de kwaliteit, snelheid én mensgerichtheid van besluiten verbetert en welke procesvernieuwing nodig is om met dit soort instrumenten te werken. De tool onderscheidt zich van andere algoritmische oplossingen doordat het geen historische of big data nodig heeft en geen 'black box' is; modellen zijn transparant, uitlegbaar en aanpasbaar. De toepassing zal ambtenaren ondersteunen en niet vervangen. De tool kan:

- (Anoniem) tonen hoe collega's een situatie zouden beoordelen en welke criteria voor hen doorslaggevend zijn. Hiermee kunnen teams leren van verschillende zienswijzen, toetsen op het beleid en eigen beslisgedrag monitoren.
- Als 'virtuele collega' worden geraadpleegd zonder een beroep op de tijd van collega's te doen. Bij veel overeenstemming over een casus kan een beslissing sneller en met meer vertrouwen worden genomen; bij weinig overeenstemming wordt deze geselecteerd voor overleg.
- Beslisafwegingen expliciet en gestructureerd vastleggen. Dit leidt tot transparante, objectieve en consistente verantwoording en maakt de uitvoering beter bestuurbaar.
- Gebruikt worden voor het sneller inwerken van collega's.[102]

De gemeente Utrecht wil de tool beproeven binnen de Inspectie Kinderopvang (IKO) middels een Proof of Concept (PoC). Toezichthouders van IKO kunnen zich niet beperken tot het simpelweg afvinken van regels; ze moeten werken met een toetsingskader dat in totaal uit meer dan 100 items bestaat en waar gemiddeld genomen per regulier onderzoek circa 50 items beoordeeld worden. Naast de Wet Kinderopvang zijn er tal van andere bronnen en instrumenten die een rol spelen in het toezicht op de kinderopvang, zoals een pedagogisch veldinstrument, regelgeving van het RIVM op het gebied van veiligheid en gezondheid, jurisprudentie, en de cao-eisen met betrekking tot diploma's. Het vergt gemiddeld drie jaar om als toezichthouder volledig 'up and running' te zijn. In die tijd ontwikkelt men het vermogen om zorgvuldig te oordelen, ook in het grijze gebied waar wetgeving ruimte laat voor interpretatie.[103]

Toezichthouders overleggen wekelijks met collega's om casussen te bespreken, kennis te delen en uniformiteit te bevorderen. De toezichthouders voelen een spanningsveld tussen de beschikbare capaciteit, uniformiteit van toetsen en het kunnen leveren van maatwerk. De PoC moet beproeven of het besluitvormingsproces van toezichthouders kan worden ondersteund met een digitaal keuzemodel. Het algoritme is op het moment van onderzoeken

[102] Gemeente Utrecht (2025). *Innovatiebudget Aanvraagformulier 2025: Naar betere besluiten in overheidsdienstverlening met menselijke maat door procesinnovatie.*
[103] Councyl (2025). *Projectvoorstel Ontwikkeling Veldinstrumenten Inspectie Kinderopvang.*

nog niet in gebruik, de gemeente wacht op een formeel besluit op de subsidie om te kunnen starten met de PoC.[104]

Samenvatting beoordeling normen

De subsidieaanvraag maakt duidelijk voor welke doelstelling de gemeente een algoritme wil gaan inzetten. Nadere uitwerking van het project zal plaatsvinden door middel van een 'kick-off' na een eventuele toekenning van subsidie. Er zijn nog geen concrete beoordelingscriteria geformuleerd om te kunnen bepalen wanneer de Proof of Concept (PoC) succesvol is. Het is nog onduidelijk hoe het model precies in het werkproces geïntegreerd moet worden en wanneer het model van waarde is op de werkvloer. Er zijn in deze fase nog geen expliciete afwegingen gemaakt over het gebruik van het algoritme. Er zijn nog geen contractafspraken gemaakt met de leverancier. Wel is een en ander gedocumenteerd in de subsidieaanvraag en het projectplan in het kader van afspraken en rollen en verantwoordelijkheden.

Het model zal uitleg geven over hoe de voorspelling van beslissingen tot stand is gekomen. Dit draagt bij aan een beter begrip van het besluitvormingsproces van het instrument en maakt het mogelijk om verantwoorde keuzes te maken. De beslissingen die door het algoritme worden gemaakt zijn dus ook te controleren door menselijke tussenkomst. In het algoritme worden volgens de leverancier geen persoonsgegevens verwerkt. Deze normen zijn hier dus niet van toepassing. De gemeente heeft het IT-beheer voor het algoritme nog niet ingericht en belegd. Dat is in deze fase ook nog geen vereiste, vandaar dat deze normen wit zijn gelaten. Omdat het algoritme nog niet in gebruik is, beoordelen we de norm rondom de deskundigheid van medewerkers als niet van toepassing. Wel wordt er al nagedacht over de benodigde kennis en vaardigheden en zijn er plannen voor training en opleiding van medewerkers zodra het algoritme daadwerkelijk in gebruik wordt genomen.

[104] Rekenkamer Utrecht (2025). *Casusbijeenkomst.*

Bijlagen

BIJLAGE 1 LIJST MET AFKORTINGEN

Afkorting	Betekenis
AI	Artificiële intelligentie / artificial intelligence
AP	Autoriteit Persoonsgegevens
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BIA	Business Impact Analyse
BSN	Bedrijfs- en Strategienetwerk
B&W	Burgemeester en Wethouders
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CISO	Chief Information Security Officer
CIO	Chief Information Officer
CIO-office	Het team dat de CIO ondersteunt
CPO	Chief Privacy Officer
DCA	Directie Coördinatie Algoritmes (onderdeel van Autoriteit Persoonsgegevens)
DISO	Decentrale Information Security Officer
DPIA	Data Protection Impact Assessment
FG	Functionaris Gegevensbescherming
GBMS	Gegevensbescherming Managementsysteem
IPA	Informatie- en Procesadviseur
IPM/IPM-er	Informatie- en Procesmanagement / Informatie- en Procesmanager
IRM	Integraal Resultaat Verantwoordelijk Manager
ISMS	Information Security Management Systeem
MO	Maatschappelijke Ontwikkeling
MT	Management Team
O&A	Onderzoek & Advies
OOV	Openbare Orde en Veiligheid
PRA	Privacy risicoassessment
VTH	Vergunningen, Toezicht en Handhaving
W&I	Werk en Inkomen

BIJLAGE 2 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

WERKWIJZE

De rekenkamer heeft de volgende onderzoeksactiviteiten uitgevoerd:

- Documentstudie: Wij hebben ons bij de documentstudie gericht op alle gemeentelijke documentatie over algoritmes. Dit betreft zowel openbare als interne documenten. Daarmee is in kaart gebracht welk beleid de gemeente voert met betrekking tot algoritmes. Een overzicht van geraadpleegde documenten is te vinden in het vervolg van deze bijlage.
- Interviews: De documentstudie hebben we verrijkt met interviews. We hebben medewerkers van de gemeente gesproken die betrokken zijn bij de governance en het gebruik van algoritmes. Hieronder vallen medewerkers van het CIO-Office, die toezien op de naleving en ontwikkeling van gemeentelijke richtlijnen voor algoritmes, en de informatie- en procesmanagers van verschillende organisatieonderdelen. Voor elk interview hebben wij een gespreksverslag op hoofdlijnen opgesteld en deze ter validatie voorgelegd aan de gesprekspartner(s). Een overzicht van gesproken personen is te vinden in het vervolg van deze bijlage.
- Selectie van de casussen: Binnen de scope van het onderzoek zijn op basis van het algoritmeregister vijf impactvolle algoritmes geselecteerd voor het casusonderzoek. Criteria om tot deze selectie te komen zijn:
  - Domein: waarbinnen het algoritme wordt gebruikt, zoals ruimtelijk domein, sociaal domein, bedrijfsvoering en dienstverlening;
  - Soort algoritme: regel-gebaseerd of data-gedreven;
  - Rol van het algoritme: mogelijkheden qua rol zijn informerend, adviserend en/of besluitvormend;
  - Beheer van het algoritme: door de gemeente zelf of door een externe leverancier;
  - Fase van gebruik van het gebruik: niet meer in gebruik (uitgefaseerd), momenteel in gebruik en in ontwikkeling c.q. in voorbereiding (nog niet in gebruik).

  Op basis van deze criteria zijn de volgende vijf algoritmes geselecteerd:
  - Woninginbraak-voorspeller (uitgefaseerd);
  - Aanmeldbeleid basisscholen (in gebruik);
  - Risico-indicatoren jonge aanwas drugscriminaliteit (in gebruik);
  - Uitkering Participatiewet (in gebruik);
  - Beslisondersteuning bij aanvraag- en toetsingsprocessen (subsidieaanvraag).
- Casusbijeenkomsten: Om de vijf algoritmes te analyseren en toetsen hebben we casusbesprekingen georganiseerd. In de casusbespreking zijn de werking van het algoritme en mogelijke risico's grondig doorgenomen met de medewerkers die in de praktijk hier het meest mee te maken krijgen. De medewerkers die aan de casusbespreking hebben deelgenomen, ontvingen van tevoren een duidelijke

instructie waar de casusbespreking zich op zou richten. Van iedere casusbespreking is een uitgebreid verslag opgesteld dat ter verificatie aan deelnemers is voorgelegd. In aanvulling op de opgestelde verslagen zijn diverse documenten opgevraagd, onder meer met betrekking tot de werking van het algoritme, risicobeheersing en rollen- en verantwoordelijkheden. Zo heeft de rekenkamer een kwalitatief diepgaand beeld ontwikkeld. Dit maakte het mogelijk om de werking en toepassing van het algoritme te toetsen aan het gehanteerde toetsingskader. De rekenkamer baseert zich voor de toetsing op de informatie die in de aangeleverde documentatie en casusbesprekingen zijn opgehaald. De rekenkamer heeft niet de onderliggende rekenregels of broncode van het algoritme bestudeerd, noch geavanceerde technische hulpmiddelen ingezet om het algoritme te ontleden. Dit lag buiten de scope en doelstelling van deze kwalitatieve toetsing.

- Groepsgesprek raadsleden: In het kader van dit onderzoek is met een vertegenwoordiging uit de gemeenteraad van gedachten gewisseld over algoritmes. Hierbij zijn een aantal onderwerpen aan de orde gekomen, zoals de kennis die raadsleden hebben van algoritmes en ervaringen die zij als raadslid hebben met dit onderwerp. Het karakter van de bijeenkomst was informerend en inventariserend en niet gericht op het innemen van standpunten. De bevindingen in paragraaf 5.4 moeten niet gelezen worden als ‘opvattingen van de gemeenteraad’, maar als opvattingen van raads- en commissieleden. De onderstaande fracties waren bij de het gesprek vertegenwoordigd:
  - BIJ1
  - CDA
  - ChristenUnie
  - GroenLinks
  - Groep Zwanenberg
  - Partij van de Arbeid
  - Partij voor de Dieren
  - VVD
- Analyse en rapportage: Het onderzoeksmateriaal uit de voorgaande stappen is in samenhang geanalyseerd en in verband gebracht met de vooraf vastgestelde normen. De normenbeoordelingen zijn vervolgens vastgelegd in de conceptnota van bevindingen en aan de ambtelijke organisatie voorgelegd voor feitelijk wederhoor. Na de verwerking van de ambtelijke reactie hebben we een bestuurlijk rapport opgesteld met conclusies en aanbevelingen. Het geheel is daarna voorgelegd aan het college van burgemeester en wethouders voor bestuurlijk wederhoor. Na het ontvangen van de bestuurlijke reactie hebben we het definitieve rapport opgemaakt met een nawoord van de rekenkamer.

GERAADPLEEGDE PERSONEN

Gemeente Utrecht, ambtelijke organisatie:

- Manager concernaudit
- Informatiecommissaris
- Controller Gegevensbescherming / Functionaris Gegevensbescherming
- Chief Privacy Officer
- Juridische Zaken
- IPM Concernmanager
- Domstad IT
- Inkoop
- IT architect
- CISO
- Onderzoek en Advies
- Innovatieadviseur
- Adviseur Uthiek

Gemeente Utrecht, ambtelijke organisatie in het kader van casusbesprekingen:

- Coördinator aanmeldbeleid basisscholen
- Coördinator IPM openbare orde en veiligheid
- DISO Maatschappelijke Ontwikkeling
- DISO OOV
- DISO W&I
- Informatie- en proces beheerder
- Informatiecoördinator & beleidsadviseur openbare orde en veiligheid
- Innovatieadviseur
- IPM'er Volksgezondheid
- Kwaliteitsanalist W&I
- Mede-eigenaar Councyl
- Programmamanager ondermijning
- Senior handhaving W&I
- Strategisch adviseur veiligheid en zorg
- Teamleider handhaving
- Toezichthouder Inspectie Kinderopvang

GERAADPLEEGDE DOCUMENTEN

Gemeentelijke documenten over algoritmes

- Gemeente Utrecht (11 december 2019). Raadsbrief *Interventieproject Wijkgericht Aanpak Overvecht.*
- Gemeente Utrecht (13 oktober 2020). Raadsbrief *Algoritmeregister*.

- Gemeente Utrecht (31 januari 2022). *Digitale audit algoritmebeheer en -verantwoording (door Concernaudit).*
- Gemeente Utrecht (8 juli 2022). Raadsbrief *Stand van zaken Interventieproject wijkgerichte aanpak Overvecht (Landelijke stuurgroep Interventieteams).*
- Gemeente Utrecht (12 juni 2023). Raadsbrief en bijlage *Interne richtlijnen toepassing algoritmes.*
- ICTRecht (16 augustus 2024). *Beoordeling Algoritmeregister.*
- Gemeente Utrecht (27 augustus 2024). *Uitgangspunten en instructies Utrechtse openbare algoritmeregister.*
- Gemeente Utrecht (27 januari 2025). *Utrechtse openbare algoritmeregister.*
- Algorithm Audit (6 mei 2025). *Workshop biasonderzoek in algoritmes en/of AI-systemen.*

Gemeentelijke documenten over ethiek

- Gemeente Utrecht (22 januari 2024). *Doelmatigheids-en doeltreffendheidsonderzoek Utrechtse ethiek (door Concernaudit).*
- Gemeente Utrecht (2024). *Interne richtlijnen toepassing Uthiek.*
- Gemeente Utrecht (8 april 2025). *Intern overzicht uitgevoerde Uthiek-assessments.*
- Gemeente Utrecht (z.d.). *Procesomschrijving Uthiek assessments*.

Gemeentelijke documenten over gegevensbescherming en risicobeheer

- Gemeente Utrecht (derde kwartaal 2022). *Utrechtse aanpak risicomanagement in opgaven en projecten.*
- Gemeente Utrecht (16 augustus 2023). *Intern strategisch beleidskader voor gegevensbescherming Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (31 juli 2024). *Gegevensbescherming Managementsysteem (GBMS), versie 2.0.*
- Gemeente Utrecht (3 februari 2025). *Schermafbeelding van de scores van organisatieonderdelen op de e-learning gegevensbescherming.*
- Gemeente Utrecht (30 juni 2025). *Rapport Data Protection Impact Assessments* (door Concernaudit).

Schriftelijke vragen, moties en amendementen

- Gemeente Utrecht (17 januari, 2020). SV 2019 nr. 260 *Beantwoording schriftelijke raadsvragen over gebruik algoritmes.*
- Gemeente Utrecht (14 september 2021). SV 2021 nr. 141 *Beantwoording schriftelijke raadsvragen over Fraudebestrijding.*
- Gemeente Utrecht (6 april 2022). Motie GroenLinks, D66, PvdA, Student & Starter en ChristenUnie. *Waarborgen bij algoritmes en cameratoezicht.*
- Gemeente Utrecht (22 juni 2023). Verslag vragenuur *Mondelinge vragen van de fracties van Volt, DENK, GroenLinks, BIJ1, PvdA en PvdD over Algoritmeregister.*
- Gemeente Utrecht (25 juni 2024). SV 2024 nr. 99 *Beantwoording schriftelijke raadsvragen algoritmes op school.*

Andere gemeentelijke documenten

- Gemeente Utrecht (2020). *Visie digitale stad 2020-2024.*
- Gemeente Utrecht (1 juni 2022). *Coalitieakkoord 2022-2026 - investeren in Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (17 januari 2023). *Actieagenda digitale stad.*
- Gemeente Utrecht (11 april 2024). Raadsbrief *Richtlijnen Generatieve AI.*
- Gemeente Utrecht (16 april 2024). *Samen Werkend Leren - Beleidskader Leren en Ontwikkelen.*
- Gemeente Utrecht (3 december 2024). Interne presentatie *AI-Act: stand van zaken.*

Websites

- Algemene Rekenkamer (15 mei 2025). *Toetsingskader algoritmes v2.0.* Geraadpleegd via: https://www.rekenkamer.nl/onderwerpen/algoritmes/documenten/publicaties/2024/05/15/het-toetsingskader-aan-de-slag
- VNG (4 september 2024). *Elk digitaliseringstraject langs de meetlat van Uthiek.* Geraadpleegd via: https://vng.nl/artikelen/elk-digitaliseringstraject-langs-de-meetlat-van-uthiek
- Autoriteit Persoonsgegevens (4 maart 2025). *Position paper AP democratische beheersing algoritmes en AI.* Geraadpleegd via: https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/position-paper-ap-democratische-beheersing-algoritmes-en-ai
- Landelijke algoritmeregister (5 september 2025). *Overzicht van de door de gemeente Utrecht gepubliceerde algoritmes.* Geraadpleegd via: https://algoritmes.overheid.nl/nl/algoritme?organisation=Gemeente+Utrecht&page=1&sort_option=sort_name

Casus specifieke documentatie:

Woninginbraakvoorspeller

- Gemeente Utrecht (jul 2015). *Gebruikers- en Verwerkersovereenkomst pilot "Voorspellen woninginbraak".*
- Gemeente Utrecht (30 september 2021). *Uthiek Assessment: Risico-indicatoren witwassen panden en aanwas drugscriminaliteit onder jongeren (no. 41).*

Aanmeldbeleid basisscholen

- Gemeente Utrecht (26 maart 2021*). Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomst aanmelden op basisscholen in Utrecht.*
- Gemeente Utrecht (26 juli 2021). *Uthiek Assessment: Aanmeldprocedure basisscholen Utrecht (no. 37).*
- Gemeente Utrecht (10 augustus 2021). *Data Protection Impact Assessment – centrale aanmelding bassischolen.*
- Gemeente Utrecht (22 maart 2023,). *Uitleg werking algoritme*.

- Gemeente Utrecht (augustus 2023). Document *Vragen & antwoorden voor professionals over aanmelden basisschool.*
- Gemeente Utrecht (8 mei 2025,). *Rapportage BIV-classificatie Aanmelding Basisschool*.

Risico-indicatoren jonge aanwas drugscriminaliteit

- Gemeente Utrecht (24 november 2019). *Data Protection Impact Assessment – City Deal Zicht op Ondermijning.*
- Gemeente Utrecht (17 november 2021). *Uthiek Assessment: Risico-indicatoren witwassen panden en aanwas drugscriminaliteit onder jongeren (no. 52)*
- ICTU (10 januari 2023). Factsheet *Voorkomen dat jongeren betrokken raken bij drugscriminaliteit.*
- ICTU (28 januari 2025). *Beoordeling in hoeverre de algoritmes als een AI-systeem kunnen worden aangemerkt op basis van de definitie uit de AI-verordening*.

Uitkering participatiewet

- Gemeente Utrecht (19 februari 2019). *Gegevensbeschermingseffectbeoordeling van de processen van Team Beheer Inkomsten Voorziening 1 (BIV1) en Team Beheer Inkomsten Voorziening 2 (BIV2).*
- Gemeente Utrecht (28 oktober 2021). *Uthiek assessment: Internetonderzoek participatiewet (no. 43).*
- Gemeente Utrecht (2024). *Tekeningen van de processen waarbinnen het algoritme wordt gebruikt*.
- Gemeente Utrecht (z.d.). *Autorisatieboek Werk en Inkomen Applicaties.*

Beslisondersteuning bij aanvraag- en toetsingsprocessen (subsidieaanvraag)

- UWV (regievoerder), samen met gemeente Utrecht, gemeente Montferland en DUO (voorjaar 2025). *Aanvraag innovatiebudget voor de beslisondersteuner-tool.*
- Councyl (7 maart 2025). *Projectvoorstel ontwikkeling veldinstrumenten Inspectie Kinderopvang.*

Foto’s rapport:

- Voorpagina: Orion Daalhuizen
- Pagina 7: Rebecca Brockbernd
- Pagina 23: Claire Bontje
- Pagina 69: Merijn van Vliet

De foto’s zijn bewerkt door de Rekenkamer Utrecht.

BIJLAGE 3 CASUSBESCHRIJVINGEN

B3.1 WONINGINBRAAKVOORSPELLER (UITGEFASEERD)

Sturing en verantwoording

Norm	Beoordeling
Doelstelling gedefinieerd en vastgelegd	
Afwegingen (zowel voordelen als risico's)	
Heldere (contract)afspraken met leverancier	
Rollen, taken en verantwoordelijkheden belegd	
Monitoring en evaluatie	

Er is voor de pilotfase een Gebruikers- en verwerkingsovereenkomst pilot "Voorspellen woninginbraak" opgesteld en ondertekend door verschillende partijen, waaronder de gemeente, SURFsara en Xomnia. Ook de politie en betrokken organisatieonderdelen van de gemeente hebben hun paraaf onder de overeenkomst gezet. In de overeenkomst is het doel van de pilot beschreven: "(…) *inzichtelijk te krijgen welke factoren belangrijk zijn bij het voorspellen van het risico op woninginbraak en het ontwikkelen van een daadwerkelijk voorspellend model.*" De pilot moest inzicht bieden in het belang van verschillende indicatoren bij het voorspellen van het risico op woninginbraak. Het organisatieonderdeel OOV (destijds: Veiligheid) gebruikte het algoritme voor gerichte inzet van bestuurlijke middelen om dit risico te verkleinen. Een ander resultaat is inzicht in de relevantie van verschillende algoritmes om woninginbraak te voorspellen. Er is geen documentatie over de periode na de pilotfase.

Het Uthiek assessment op de woninginbraakvoorspeller is uitgevoerd toen het gemeentelijk algoritme niet meer operationeel was. Uit de adviezen van het assessment bleek echter dat er nog geen definitief besluit was genomen over stopzetting.[105] Dit verklaart mogelijk waarom ervoor is gekozen het assessment toch (met terugwerkende kracht) uit te voeren. In de gebruikers- en verwerkingsovereenkomst wordt wel impliciet aandacht besteed aan risico's, zoals locatie en beveiliging van de data, verwerking van data, bescherming persoonsgegevens, geheimhouding, melding van fouten en bewaartermijnen van databestanden. Op basis van de beschikbare informatie kan niet worden opgemaakt dat er een expliciete afweging is gemaakt over het gebruik van het algoritme in termen van voordelen en risico's, daarmee wordt de norm dan ook negatief beoordeeld.
Het dashboard waarop de informatie werd getoond werd met name gebruikt door het organisatieonderdeel VTH. Handhavers bezochten de plekken die in het voorspelmodel werden aangemerkt als hotspots. Het organisatieonderdeel OOV, en in het bijzonder één data scientist, heeft het beheer gevoerd over de woninginbraakvoorspeller. Deze was waarschijnlijk degene die de databronnen handmatig bij elkaar bracht met behulp van

[105] Gemeente Utrecht (2021). *Uthiek Assessment (041) Woninginbraakvoorspeller*, p. 3.

softwaretooling. De andere data scientists die betrokken waren bij het voorspelmodel werden door OOV gedetacheerd van O&A. De gemeente verwacht dat het contractmanagement bij Domstad IT lag, waarvan OOV in dit geval intern afnemer was, maar kan dat niet bevestigen. In de gebruikers- en verwerkingsovereenkomst is wel vastgelegd dat de data eigendom blijven van de bronhouders, maar taken zijn in de overeenkomst niet formeel vastgelegd. Daarnaast is de duur van de overeenkomst beperkt tot de pilotperiode. Het is niet inzichtelijk of en hoe afspraken zijn gemaakt met leveranciers in de periode daarna.
Het is niet bekend hoe en waarom de woninginbraakvoorspeller in 2019 uit gebruik is genomen, los van het feit dat er een technisch probleem was. De voorspeller leek wel te helpen in het terugdringen van het aantal woninginbraken. Een intern dossier over een terugblik / go-no go moment is niet gevonden. In de gebruikers- en verwerkingsovereenkomst is een artikel opgenomen over het tussentijds en na afloop terugkoppelen van de pilotresultaten aan alle partijen. Op basis van de beschikbare informatie kan echter niet worden vastgesteld of en welke monitoringsactiviteiten er werden uitgevoerd op gebied van risico's, prestatiekwaliteit en compliance.

Model en data

Norm	**Beoordeling**
Uitleg werking en verklaring output	
Data zijn juist, betrouwbaar en zonder bias	
Discriminatie en grond- en mensenrechten	
Menselijke tussenkomst	
Functioneel en technisch beheer	

Het voorspelmodel maakte gebruik van verschillende datasets, afkomstig van twaalf verschillende bronhouders (zowel interne als externe partners). Het voorspelmodel was gebaseerd op een aantal aannames, waaronder dat inbraak een (kort cyclisch) repeterend karakter heeft. Dat repeterende karakter kon worden afgeleid uit de data. De aannames en verbanden die ten grondslag lagen aan het gebruik van de datasets, bijvoorbeeld tussen inbraakrisico en de nabijheid van lantaarnpalen, zijn niet (meer) bekend bij de gemeente. Uit navraag bij een oud-medewerker van de gemeente blijkt dat de aannames en verbanden waren gebaseerd op basis van ervaringen van domein experts. De praktijkrisico's waar zij bewoners op zouden wijzen zijn vertaald naar een algoritme op basis van objectieve informatie. Dit kon niet worden geverifieerd.

Het vermoeden bestaat dat er veel handmatige leveringen zijn geweest tussen de organisatieonderdelen voor het overdragen van de data(sets). Het model is gedurende de pilot als integer beschouwd en daarna in gebruik genomen. De voorspeller leek te helpen in het terugdringen van het aantal woninginbraken. Er is echter niet vastgesteld dat het gaat om causaliteit of enkel correlatie. In de overeenkomst was de afspraak opgenomen dat bij eventuele fouten in de data melding werd gemaakt aan de bronhouders. Op welke wijze er vervolgens werd omgegaan met de fouten is niet bekend. Ook kan niet worden vastgesteld in hoeverre er sprake was van bias en/of eventuele tegenmaatregelen zijn genomen.

Er is in 2021, ruim twee jaar nadat het algoritme voor het laatst werd gebruikt, een Uthiek assessment uitgevoerd op de woninginbraakvoorspeller. Uit het Uthiek assessment blijkt niet dat er sprake was van discriminatie, noch dat er sprake was van schending van grondrechten en mensenrechten.

Deze data werden getoond op een dashboard, in de vorm van een vlekkenkaart. Zoals aangegeven benutten handhaver deze informatie om hotspots in de stad te bezoeken. Aldaar konden verschillende interventies worden ingezet, zoals folders door de brievenbus, aanbellen bij inwoners of langsgaan in buurtcentra en andere ontmoetingsplaatsen. Er was daarmee sprake van menselijke tussenkomst.

In de verwerkingsovereenkomst is vastgelegd dat SURFsara fungeert als ICT-provider. Uit de gebruikers- en verwerkingsovereenkomst wordt echter niet duidelijk wie toegangsrechten verleende na pilotfase, noch hoe het functioneel beheer precies was belegd.

Privacy

Norm	**Beoordeling**
Verwerking is gerechtvaardigd en vastgelegd	
Doelbinding	
Dataminimalisatie	
Bewaartermijnen	
DPIA	
Privacybeleid- en verklaring	
Privacy rechten	

Voor de (pilotperiode van de) woninginbraakvoorspeller was een gebruikers- en verwerkingsovereenkomst opgesteld tussen de verschillende betrokken partijen, waarin staat dat deze moet bijdragen aan data gedreven sturing van veiligheidsvraagstukken. Gemeenten hebben een wettelijke taak op het gebied van openbare orde en veiligheid. Het verzamelen, combineren en analyseren van gegevens met als doel het voorkomen van woninginbraken valt onder die taak. Daarmee vindt de verwerking van de gegevens plaats op grond van één van de AVG-grondslagen: het uitvoeren van een taak van algemeen belang of openbaar gezag. De verwerking kan dus als gerechtvaardigd worden beschouwd.

In de overeenkomst is expliciet aandacht besteed aan de bescherming van persoonsgegevens. Zo zou het anonimiseren van de data door de gemeente Utrecht worden uitgevoerd, voordat deze met externe partijen werden gedeeld. Het enige persoonsgegeven dat in de data aanwezig was, was het huisnummer van adressen waar een woninginbraak had plaatsgevonden. Om te voorkomen dat informatie herleidbaar was tot personen, werden de resultaten op geaggregeerd niveau (buurt, type woning) gepubliceerd. De verwerking voldeed hiermee aan de norm van doelbinding en dataminimalisatie, aangezien enkel het huisnummer werd gebruikt voor het doel van inbraakpreventie.

Ook waren destijds afspraken gemaakt over het verwijderen van de databastanden, analyses en resultaten door de gemeente Utrecht uit de externe proeftuinomgeving van SURFsara. Dit zou gebeuren na afronding van de pilot in juni 2015, waarna deze zouden worden neergezet in de interne proeftuinomgeving. De originele databestanden worden volgens de overeenkomst nooit langer dan de wettelijke bewaartermijn van vijf jaar bewaard door de gemeente. Hiermee is aandacht voor (beperkte) bewaartermijnen en zouden persoonsgegevens in principe niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor het doel van de verwerking. Er is niet vastgesteld of ook aan deze termijnen is voldaan, daarmee wordt gedeeltelijk aan deze norm voldaan.

Voor het softwareprogramma AR waarin het datamodel is gebouwd zou met succes een DPIA zijn uitgevoerd, maar deze kon de gemeente niet terugvinden. Hierdoor kan de kwaliteit van de DPIA niet worden geverifieerd, noch of de uitkomsten van de DPIA zijn opgevolgd.

Het algoritme is op dit moment niet opgenomen in de privacyverklaring. Aangezien het algoritme niet langer in gebruik is, is opname in de privacyverklaring niet (meer) vereist. Deze norm is om die reden dus niet (meer) van toepassing voor dit algoritme.

Het is niet te achterhalen hoe de privacy rechten naar de betrokkenen werden gecommuniceerd toen het algoritme nog actief was. Omdat het algoritme inmiddels buiten gebruik is gesteld, is deze norm niet langer relevant en blijft om die reden buiten beoordeling.

IT-beheer

Norm	**Beoordeling**
Toegangsbeheer en gebruiksrechten	
Loginformatie	
Wijzigingsproces	
Informatiebeveiliging	
Deskundigheid medewerkers	

Zodra de interne proeftuinomgeving gereed zou zijn binnen de omgeving van de gemeente Utrecht, zouden alle databestanden, analyses en resultaten binnen deze omgeving neergezet worden voor verdere implementatie. Toegang tot de virtuele machines was beveiligd middels een gebruikersnaam/wachtwoordauthenticatie en was beperkt tot specifieke internetadressen (IP-adressen). Hoe het toegangsbeheer na de pilotperiode ingeregeld is geweest, kon niet worden vastgesteld.

Uit de overeenkomst kan worden afgeleid dat het inloggen van gebruikers in de proeftuinomgeving werd gelogd en dus traceerbaar was. Welke gebeurtenissen werden geregistreerd in de logbestanden kon niet worden vastgesteld, noch op welke wijze en voor welke periode deze werden bewaard. Omdat de overeenkomst alleen gold voor de duur van

de pilotfase, is niet bekend of er ook loginformatie werd opgeslagen in de interne proeftuinomgeving welke in gebruik zou worden genomen na de pilotfase.

In de beschikbare documentatie is niet beschreven op welke wijze codewijzigingen plaats dienen te vinden, waardoor niet kan worden vastgesteld of wijzingen in de code conform het formele wijzigingenproces zijn doorgevoerd.

Naast de maatregelen die zijn getroffen met betrekking tot toegangsbeheer, waren de twee virtuele machines die voor de pilot waren ingericht waarop de tools voor dataverwerking waren geïnstalleerd helemaal afgeschermd van de virtuele machines van andere klanten. Een derde partij die zorgde voor het actief houden van de virtuele machines had zelf geen toegangsrechten tot de virtuele machines. Verder was de installatie voorzien van beveiligingssoftware met de meest recente beveiligingsupdates en waren de gebruikers en verwerkers van de partijen die deelnamen aan de pilot gecommitteerd aan geheimhouding en het niet verstrekken van de data, analyses en resultaten. Hiermee heeft de gemeente maatregelen getroffen om de informatiebeveiliging van de gegevens bij het gebruik van het algoritme te borgen, maar kan niet worden vastgesteld hoe dit na de pilotperiode was ingeregeld.

Vanuit de gemeente waren een aantal deskundigen nauw betrokken bij de werking van het algoritme, waaronder een data scientist van OOV. Geen van deze betrokkenen is momenteel nog werkzaam voor de gemeente. Het is niet mogelijk hun deskundigheid te beoordelen, mede omdat hun kennis niet is gedocumenteerd.

B3.2 AANMELDBELEID BASISSCHOLEN (IN GEBRUIK)

Sturing en verantwoording

Norm	Beoordeling
Doelstelling gedefinieerd en vastgelegd	
Afwegingen (zowel voordelen als risico's)	
Heldere (contract)afspraken met leverancier	
Rollen, taken en verantwoordelijkheden belegd	
Monitoring en evaluatie	

De gemeente heeft samen met schoolbesturen in 2021 een bewuste keuze gemaakt om het aanmeldproces te centraliseren en automatiseren met behulp van een algoritme. Uit onderzoek bleek dat niet alle kinderen en ouders in de oude situatie gelijke kansen hadden om zich in te schrijven op de school van hun voorkeur. Dit leidde tot ongelijkheid, vooral voor gezinnen die minder goed geïnformeerd of minder vaardig waren in het vinden van een geschikte school. Daarnaast ontstonden wachtlijsten omdat ouders hun kind al vroeg hadden aangemeld. Dit alles zorgde voor veel extra werk voor de scholen. Met de introductie van het centrale aanmeldsysteem (en daarbinnen het algoritme) is hier verandering in gekomen. De gemeente heeft duidelijke spelregels geformuleerd en daarmee getracht om het proces

eerlijker en eenvoudiger te maken voor scholen, ouders en kinderen. De pijlers van de procedure zijn open, eerlijk en eenvoudig. Wij leiden hieruit af dat er vooraf goed is nagedacht over de doelstelling en voordelen van deze nieuwe manier van aanmelden. De doelstelling is bovendien gestructureerd vastgelegd in diverse documentatie en in het register van verwerkingen. Er is tevens een informatieve en begrijpelijke publiekswebsite waarin het aanmeldbeleid wordt beschreven en onderbouwd.

Uit de casusbespreking is bovendien duidelijk geworden dat de gemeente bij invoering heeft nagedacht over risico's. Een voorbeeld hiervan is dat ouders handmatig gegevens over hun kind in het digitale aanmeldsysteem moeten invoeren. Dit is een foutgevoelig proces; een foutje is snel gemaakt, bijvoorbeeld in het opgeven van de geboortedatum of het adres. De gemeente heeft deze afweging bewust gemaakt, om te voorkomen dat ouders die in vechtscheiding liggen via het systeem zouden kunnen achterhalen waar het kind verblijft. Op basis van dit voorbeeld constateren wij dat de gemeente vooraf goed over mogelijke risico's of gevaren heeft nagedacht, en daar het ontwerp van het aanmeldsysteem op heeft aangepast.

Verder constateren we dat er afspraken zijn gemaakt met de leverancier van het algoritme en aanmeldsysteem. En dat er nog verbeteringen te behalen zijn in het leveranciersmanagement. De samenwerking verloopt weliswaar goed, maar is nog te veel gebaseerd op onderling vertrouwen. De gemeente treedt momenteel niet op als sturende opdrachtgever. Vanuit het organisatieonderdeel MO zijn er gedurende een korte periode kwartaalgesprekken met de leverancier gevoerd, maar dit is verwaterd en gebeurt nu niet meer. Daardoor is er geen mogelijkheid voor de gemeente om verantwoordingsgesprekken met de leverancier over de prestaties van het systeem en algoritme te voeren. Daarnaast worden er geen reguliere checks gedaan op de ISO-certificering en/of uitkomsten van pentesten, terwijl dit bij ingebruikname van het systeem wel was voorzien als maatregel ter bevordering van gegevensbescherming. Maar omdat de gemeente hier in de praktijk niet naar handelt, is deze bepaling tandeloos. De gemeente geeft dus geen actieve invulling aan contractmanagement als opdrachtgever.

Daarnaast constateren wij dat er nog verbeteringen te behalen zijn bij het definiëren van rollen en verantwoordelijkheden. De meeste verantwoordelijkheden berusten bij de coördinatoren van het aanmeldbeleid, maar de activiteiten en werkzaamheden die door deze rol worden uitgevoerd zijn niet vastgelegd. Hierdoor ontstaat het risico dat de uitvoering afhangt van de inzet van specifieke personen. Maar personen kunnen de gemeente ook verlaten, en dat ontstaat er mogelijk een continuïteitsrisico. Door de rollen en verantwoordelijkheden beter op papier te zetten, kan dit worden ondervangen.

Als laatste zien wij dat er nog geen sprake is van een sluitende PDCA-cyclus voor dit proces. Er zijn controls, checks en balances ingericht, bijvoorbeeld bij het controleren door de coördinatoren van de plaatsingen door het algoritme, maar aangetroffen onvolkomenheden

worden keer op keer handmatig gecorrigeerd. Een voorbeeld dat bij de casusbespreking aan de orde kwam is dat het plaatsingsalgoritme voor specifieke gevallen verkeerde uitkomsten sorteert omdat deze de voorrangsregels niet goed volgt. Het systeem geeft namelijk voorrang bij plaatsingen aan kinderen met een hogere voorkeur voor een specifieke school ten opzichte van kinderen met lagere voorkeur die daar recht op zouden moeten hebben vanuit de buurtvoorrangsregel. Dat is een fout die het algoritme herhaaldelijk maakt en die door de coördinatoren handmatig wordt aangepast. De rekenkamer merkt op dat in plaats van handmatige correctie een betere, duurzamere oplossing zou zijn om de rekenregels op basis waarvan het algoritme werkt aan te passen zodat de fout wordt opgelost. De gemeente geeft aan dat dit reeds op de planning staat om op te pakken. Ook de uitkomsten van de DPIA, een risicobeoordelingsinstrument, worden in de uitvoering niet ter hand genomen om risico's te beheersen. De DPIA heeft daarmee weinig meerwaarde voor de risicobeheersing in de praktijk; het document is bij aanvang opgesteld, maar wordt in de uitvoering niet actief gebruikt als hulpmiddel bij risicomanagement.

Model en data

Norm	**Beoordeling**
Uitleg werking en verklaring output	
Data zijn juist, betrouwbaar en zonder bias	
Discriminatie en grond- en mensenrechten	
Menselijke tussenkomst	
Functioneel en technisch beheer	

Het algoritme werkt op basis van vooraf gedefinieerde voorrangsregels. De voorrangsregels bepalen welke kinderen eerder in aanmerking komen voor een plek op een basisschool als er meer aanmeldingen zijn dan plaatsen. De voorrangsregels zijn gezamenlijk door de schoolbesturen in Utrecht en de gemeente opgesteld. Het algoritme berekent aan de hand van deze voorrangsregels een bepaalde score die bepaalt welke kinderen als eerst geplaatst mogen worden. De werking van het algoritme is daarmee transparant en uitlegbaar. Het is ook herleidbaar hoe de output, die bestaat uit een scoreberekening, ontstaat vanuit de input, die wordt gevormd door de gegevens die door een ouder worden ingevuld over de voorrangsregels (bijvoorbeeld adres).

De data waarmee het algoritme werkt zijn niet altijd juist. Al bij de start van het gebruik van dit aanmeldproces is dit als risico door de gemeente opgemerkt in de DPIA en de risicoanalyse informatiebeveiliging. De data zijn soms onjuist, omdat ouders de gevraagde gegevens in het e-formulier over voorrangsregels of de geboortedatum van hun kind verkeerd invullen. Dit kan gebeuren, omdat het systeem niet controleert op juistheid. Hier is een bewuste keuze in gemaakt, zoals eerder in deze bijlage is toegelicht. Het gevolg hiervan is wel dat het algoritme op basis van verkeerd opgegeven input-data tot onterechte uitkomsten kan komen. Een kind wordt bijvoorbeeld op een voorkeursschool geplaatst, terwijl die daar op basis van de voorrangsregels eigenlijk geen recht op heeft. Er kan hier sprake zijn van *gaming the sytem*: het bewijsbaar omzeilen, manipuleren of toepassen van regels in

een systeem voor eigen voordeel. Maar er kan ook sprake zijn van onbedoelde fouten, omdat ouders per ongeluk de gegevens over het kind verkeerd invullen.

De scholen behoren voorafgaand aan een plaatsingsronde op de juistheid van opgegeven voorrang te controleren. Als blijkt dat een ouder foutieve informatie heeft opgegeven dan corrigeren de coördinatoren dit en stellen de ouder hiervan op de hoogte. Het kan ook voorkomen dat de foutief opgegeven informatie pas na een plaatsingsronde aan het licht komt. Dit kan tot complexe correcties leiden. Het kan ertoe leiden dat het kind niet geplaatst blijft bij de betreffende school.

Wij stellen voor dit punt vast dat de gemeente niet aan de norm voldoet, maar dat ook dit niet helemaal aan de gemeente te wijten valt. Er zijn mogelijkheden om in te bouwen dat het systeem zelf een check op juistheid uitvoert (bijvoorbeeld door een koppeling met de BRP), maar de gemeente hier weloverwogen de keuze gemaakt om dit niet te doen. Er is nog een ander corrigerend mechanisme, namelijk de check door de school, en deze lijkt wel goed te functioneren.

Volgens ons is er geen sprake van discriminatoire effecten bij het gebruik van het algoritme. De effecten van het algoritme op verschillende grondrechten en waarden zijn door de gemeente in kaart gebracht met een Uthiek assessment.

Ook heeft de gemeente nagedacht over schrijdende, uitzonderlijke gevallen; via een hardheidclausule is er een discretionaire bevoegdheid voor scholen in het proces ingebouwd om kinderen tijdens het gehele plaatsingsproces een plek te kunnen geven.

Op verschillende momenten in het proces is er bovendien sprake van betekenisvolle menselijke tussenkomst. De coördinatoren coördineren het plaatsingsproces en controleren het algoritme handmatig. Dit is tijdrovend, maar zorgt wel voor een waarborg voor de juiste werking van het systeem.

Tot slot wordt voor dit algoritme vastgesteld dat het functioneel en technisch beheer goed zijn ingericht.

Privacy

Norm	**Beoordeling**
Verwerking is gerechtvaardigd en vastgelegd	
Doelbinding	
Dataminimalisatie	
Bewaartermijnen	
DPIA	
Privacyverklaring	
Privacy rechten	

Wij stellen vast dat de gemeente de voorwaarden voor privacy en gegevensbescherming voor dit algoritme goed op orde heeft. De verwerking van persoonsgegevens met het algoritme staat vastgelegd in de privacyverklaring en in het verwerkersregister dat online te vinden is. Bij de ingebruikname van het nieuwe systeem is er bovendien een DPIA uitgevoerd en gedocumenteerd. Hierin laat de gemeente helder zien welke persoonsgegevens voor welke doeleinden worden verwerkt. De rechtmatigheid van de verwerking wordt onderbouwd en er is aandacht voor (beperkte) bewaartermijnen.

De DPIA maakt duidelijk hoe betrokkenen aanspraak kunnen maken op hun rechten. Deze rechten zijn echter minder duidelijk terug te vinden op de publiekswebsite. Vandaar dat wij constateren dat de gemeente gedeeltelijk aan de norm voldoet. Ook constateren wij dat de DPIA, ondanks de hoge kwaliteit, geactualiseerd moet worden. De DPIA is opgesteld in 2021 en daarmee inmiddels ongeveer vier jaar oud. De gemeente heeft het interne beleid om iedere DPIA minstens één keer per drie jaar te actualiseren en/of herijken. Dat is hier vanwege capaciteitsgebrek niet gebeurd.

IT-beheer

Norm	**Beoordeling**
Toegangsbeheer en gebruiksrechten	
Loginformatie	
Wijzigingsproces	
Informatiebeveiliging	
Deskundigheid medewerkers	

De gemeente heeft met autorisaties ingesteld welke rollen toegang hebben tot welke gegevens. Bovendien is de toegang middels twee-factor-authenticatie beveiligd. De werking van het algoritme wordt nauwgezet bijgehouden en gelogd, waarmee de mogelijkheid voor de coördinator of de functioneel beheerder bestaat om de werking te controleren. Uit de casusbespreking blijkt dat zulke controles op basis van de logs ook plaatsvinden. Daarnaast wordt uit zowel de DPIA als de informatiebeveiligingsrisicoanalyse duidelijk dat de gemeente voor dit algoritme maatregelen neemt om de informatiebeveiliging te borgen. Zo worden de gegevens onder meer versleuteld opgeslagen.

Wij stellen vast dat er geen vastgelegd wijzigingsproces voor dit algoritme bestaat, maar dat er tegelijkertijd sinds de start van het aanmeldproces ook geen wijzigingen hebben plaatsgevonden in de voorrangsregels zoals ze nu worden gebruikt. De gemeente heeft aangegeven dat vanaf kwartaal 3 2025 voor de voorrangsregel m.b.t. IKC (Integraal Kind Centrum) de duur zal worden aangepast.

Tot slot constateren wij dat de medewerkers die met het algoritme werken deskundig genoeg zijn om met het systeem en het algoritme te werken. Wel merken de medewerkers in het primaire proces op dat ze geen officiële opleidingen of trainingen hebben gevolgd om risico’s bij dit algoritme te beheersen. Medewerkers hebben een e-learning voor

gegevensbescherming gevolgd, maar krijgen geen specifieke tools of opleidingen aangereikt voor risicobeheer bij algoritmes.

B3.3 RISICO-INDICATOREN JONGE AANWAS DRUGSCRIMINALITEIT (IN GEBRUIK)

Sturing en verantwoording

Norm	Beoordeling
Doelstelling gedefinieerd en vastgelegd	
Afwegingen (zowel voordelen als risico's)	
Heldere (contract)afspraken met leverancier	
Rollen, taken en verantwoordelijkheden belegd	
Monitoring en evaluatie	

Het doel van het algoritme risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit is op verschillende plekken gedefinieerd en vastgelegd. Zo is te lezen in het register van verwerkingen dat het doel van de verwerking statistisch onderzoek is. Volgens de beschrijving in het algoritmeregister kunnen de inzichten "(…) *bijdragen aan een preventieve aanpak gericht op het verminderen van jongeren die betrokken zijn bij drugscriminaliteit*."

In 2019 is er een DPIA uitgevoerd op het project van de City Deal Zicht op Ondermijning waarbinnen het algoritme ontwikkeld is. Als onderdeel van de DPIA zijn risico's van de voorgenomen gegevensverwerkingen beschreven en beoordeeld, maar deze zijn zeer beperkt en algemeen van aard. Ook is de DPIA verouderd en kan niet worden vastgesteld dat er op vastgelegde (periodieke) momenten een afweging plaatsvindt van de voordelen en risico's van het inzetten van het algoritme. In november 2021 is met terugwerkende kracht een Uthiek assessment uitgevoerd op het algoritme. Tijdens dit assessment is ook het andere algoritme dat in het kader van het programma is ontwikkeld (risico-indicatoren m.b.t. het witwassen van panden) behandeld. In het assessment wordt echter geen duidelijk onderscheid gemaakt op welk algoritme welke afweging betrekking heeft, waardoor het moeilijk te beoordelen is of er voor het algoritme over drugscriminaliteit expliciete afwegingen zijn gemaakt. De gemeente voldoet daarmee gedeeltelijk aan de norm.

Het dashboard Zicht op Ondermijning komt voort uit een samenwerkingsverband tussen verschillende lokale en landelijke overheden, geïnitieerd door het ministerie van BZK. De uitvoering van het programma ligt bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In de DPIA staat genoemd dat er een Convenant City Deal[106] is opgesteld waarin de samenwerkingsafspraken staan. Op de website zichtopondermijning.nl is te lezen dat het convenant eenmaal is verlengd tot en met juni 2021.[107] Dat betekent dat de (contract)afspraken die toentertijd zijn gemaakt, niet meer geldig zijn. Wij hebben

[106] Zie: Staatscourant 2017, 48699 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen
[107] Zie: Staatscourant 2019, 8978 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

documentatie opgevraagd over nieuwe samenwerkingsafspraken, maar niet ontvangen. Om die reden kunnen wij deze norm niet beoordelen.

In de DPIA staan de partijen genoemd welke destijds (in 2019) betrokken waren bij de gegevensverwerkingen. Daarin staan de organisatieonderdelen W&I en MO (Leerlingzaken) genoemd als verstrekkende partijen. Het is echter niet bekend bij de gesprekspartners in hoeverre deze organisatieonderdelen nog actief data verstrekken aan het CBS, noch hoe de samenwerking tussen de verschillende organisatieonderdelen binnen de gemeente destijds werd geborgd. Op dit moment vindt er geen communicatie meer plaats tussen de organisatieonderdelen met betrekking tot dit algoritme. De rollen, taken en verantwoordelijkheden voor het gebruik van dit algoritme zijn niet gedefinieerd.

In het juridisch toetsingskader City Deal Zicht op Ondermijning wordt genoemd dat het toetsingskader periodiek zal worden geëvalueerd aan de hand van ervaringen bij het uitvoeren van experimenten en als gevolg daarvan zo nodig worden aangepast en aangevuld. Op basis van de aangeleverde informatie en de casusbespreking kan echter niet worden vastgesteld welke monitoringsactiviteiten werden of worden uitgevoerd. Tezamen met een verouderde DPIA lijkt het erop dat er voor dit algoritme geen periodieke monitoring of evaluatie plaatsvindt. De gemeente voldoet voor dit algoritme dan ook niet aan de norm.

Model en data

Norm	**Beoordeling**
Uitleg werking en verklaring output	
Data zijn juist, betrouwbaar en zonder bias	
Discriminatie en grond- en mensenrechten	
Menselijke tussenkomst	
Functioneel en technisch beheer	

In het dashboard Zicht op Ondermijning worden CBS-data gecombineerd met data van andere bronnen, zoals gemeenten. Het algoritme wordt ontwikkeld en beheerd door het Ministerie van BZK en ICTU. Zij publiceren technische en functionele documentatie over de werking van het algoritme, onder andere naar aanleiding van vragen uit gemeenten. De gemeente is niet precies bekend met de werking van het algoritme; voor hen is het vooral van belang dat het algoritme voldoet aan de wetgeving en de NIS (Network and Information Systems) voorwaarden. En daar voldoet het aan. Als verwerker is de gemeente niet verplicht om de werking van het algoritme tot in detail te kunnen verklaren. Wel moet de gemeente voldoende inzicht hebben in de gegevensverwerkingen om haar taken op een verantwoorde wijze uit te voeren. Dit doet de gemeente onder meer door kennis te nemen van de beschikbare documentatie, vragen te stellen aan de verwerkingsverantwoordelijke en te zorgen voor een zorgvuldige omgang met de uitkomsten van het algoritme. Gezien de actieve rol van de gemeente bij het opvragen van deze informatie, is de norm positief beoordeeld.

Volgens de DPIA is de kwaliteit van de verschillende databronnen over het algemeen goed, maar dat was destijds nog niet per bron vastgesteld. De validatie van de datakwaliteit zou onderdeel zijn van het project, waarbij gedurende het project voor iedere databron zou worden uitgezocht hoe compleet en betrouwbaar de informatie is. Deze inzichten zouden ook als resultaat van het project beschikbaar komen, maar dit kon niet worden bevestigd door de gemeente. Wij hebben de opgevraagde documentatie met betrekking tot de validatie datakwaliteit niet ontvangen van de gemeente en kunnen deze norm dus niet beoordelen.

De gemeente heeft een Uthiek assessment uitgevoerd op het algoritme. De uitkomsten hebben voor een groot gedeelte echter geen betrekking op dit specifieke algoritme, maar op het algoritme dat gaat over het witwassen van panden. Het is niet goed vast te stellen in hoeverre er is getoetst op grond- en mensenrechten.

De inzichten die op het dashboard worden getoond, geven handvatten voor het nemen van preventiemaatregelen en het maken van beleid voor specifieke groepen jongeren. De inzichten worden vervolgens getoetst door bijvoorbeeld beleidsmakers. Het algoritme dient dus als een informatiebron voor een medewerker, die op basis daarvan en de bijbehorende context een vervolgstap neemt. Er is dus sprake van menselijke tussenkomst, daarmee voldoet de gemeente aan de norm.

De gemeente is niet verantwoordelijk voor het ontwerp of de interne werking van het algoritme, maar maakt als verwerker gebruik van de output ervan. Daarmee is de norm voor functioneel en technisch beheer niet van toepassing.

Privacy

Norm	**Beoordeling**
Verwerking is gerechtvaardigd en vastgelegd	
Doelbinding	
Dataminimalisatie	
Bewaartermijnen	
DPIA	
Privacyverklaring	
Privacy rechten	

Zowel in de DPIA als in het register van verwerkingen staat de wettelijke grondslag waarop de verwerking van de gegevens in dit algoritme is gebaseerd, namelijk om een taak van algemeen belang uit te voeren. De verwerking van de persoonsgegevens kan worden beschouwd als gerechtvaardigd en is vastgelegd.

In de DPIA staat genoemd dat de persoonsgegevens waarop de verstrekking betrekking heeft voor verschillende doeleinden zijn verzameld, waardoor het niet duidelijk is of de verdere verwerking verenigbaar is met het doel waarvoor de persoonsgegevens in eerste instantie zijn verzameld. In het Uthiek assessment wordt onder andere geadviseerd hier

aandacht aan te besteden, omdat doelbinding helder moet zijn. De gemeente kan echter niet bevestigen of en hoe er opvolging is gegeven aan de adviezen uit het assessment, maar in de DPIA staan wel maatregelen om het beginsel van doelbinding te waarborgen. Zo worden de gegevens beperkt in omvang en worden persoonsgegevens gepseudonimiseerd.

In de DPIA staat beschreven dat er wordt gewerkt met gepseudonimiseerde gegevens. Daarmee is vastgelegd op welke wijze dataminimalisatie wordt toegepast.

In het juridisch toetsingskader, dat gold tot juni 2021, was expliciet vastgelegd dat alle persoonsgegevens die het CBS specifiek voor de uitvoering van de analyse heeft verkregen, direct na oplevering van de analyseresultaten vernietigd moesten worden. Daarnaast is in de DPIA bepaald dat gepseudonimiseerde gegevens uiterlijk vijf jaar na afronding van de analyses worden verwijderd. Daarmee kan worden vastgesteld dat er aandacht was voor (beperkte) bewaartermijnen. Er kan niet worden vastgesteld of aan deze termijnen is voldaan.

Er is een DPIA uitgevoerd op het project van de City Deal Zicht op Ondermijning. Deze stamt uit 2019 en is daarmee verouderd. Hoewel de gemeente het voornemen heeft om DPIA's elke drie jaar te herijken, heeft geen actualisatie van deze DPIA plaatsgevonden. Bovendien is de risicoanalyse beperkt: er worden slechts twee risico's genoemd, zonder inschatting van kans of impact.

Het algoritme is opgenomen in het register van verwerkingen. In de privacyverklaring is een beschrijving opgenomen voor de situatie "Wij verzamelen gegevens om onderzoek te doen", maar deze is zeer algemeen. Uit de beschrijving wordt niet duidelijk welke gegevens er worden verwerkt voor dit algoritme.

In de DPIA staat beschreven dat het doel van de verwerking openbaar wordt gepubliceerd in de Staatscourant om betrokkenen in staat te stellen op hoofdlijnen kennis te nemen van het project. Uit de aangeleverde documentatie wordt echter niet duidelijk hoe betrokkenen een beroep kunnen doen op hun privacy rechten in de context van dit algoritme.

IT-beheer

Norm	**Beoordeling**
Toegangsbeheer en gebruiksrechten	
Loginformatie	
Wijzigingsproces	
Informatiebeveiliging	
Deskundigheid medewerkers	

De betrokkenheid van de gemeente bij het algoritme lijkt in het verleden groter te zijn geweest dan nu. Zo leverde de gemeente bij de start zelf ook data aan de City Deal Zicht op

Ondermijning. Het is niet duidelijk of dit op dit moment nog gebeurt vanuit bijvoorbeeld MO of W&I, maar de afdeling OOV is gestopt met het aanleveren van gegevens. Omdat de gemeente het algoritme niet zelf gebruikt of beheert, zijn de normen met betrekking tot IT-beheer niet beoordeeld. De verantwoordelijkheid voor het beheersen van de risico's die samenhangen met het algoritme ligt daarom niet bij de medewerkers van de gemeente. De norm over deskundigheid van medewerkers is om die reden hier (ook) niet van toepassing.

B3.4 UITKERING PARTICIPATIEWET (IN GEBRUIK)

Sturing en verantwoording

Norm	Beoordeling
Doelstelling gedefinieerd en vastgelegd	
Afwegingen (zowel voordelen als risico's)	
Heldere (contract)afspraken met leverancier	
Rollen, taken en verantwoordelijkheden belegd	
Monitoring en evaluatie	

In het openbaar algoritmeregister is te lezen dat het algoritme uitkering participatiewet wordt gebruikt om te "(…) *bepalen welke norm moet worden toegepast voor een bewoner mbt Participatiewet*." Het doeleinde staat ook kort beschreven in het register van verwerkingen.

Er is in 2019 een PIA uitgevoerd op de processen van Team Beheer Inkomsten Voorziening 1 (BIV1) en Medewerkers Uitkeringsadministratie (MU) waar het algoritme uitkering participatiewet deel van uitmaakt. Team BIV1 beheert de uitkeringen ingevolge de Participatiewet en Team MU voert het verwerken van inkomensgegevens uit. In de PIA zijn risico's beschreven van de voorgenomen gegevensverwerkingen. De PIA is sinds 2019 niet geactualiseerd. Er kan om die reden niet worden vastgesteld dat op vastgelegde (periodieke) momenten een afweging plaatsvindt van de risico's over het gebruik van het algoritme. Daarmee voldoet de gemeente slechts ten dele aan de norm met betrekking tot afwegingen.

Wigo4it is de leverancier van de applicatie Socrates: het systeem waar verstrekkingen in worden gedaan van de Participatiewet. Wigo4it is een coöperatie van de sociale diensten van Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht. De overeenkomst die met Wigo4it is afgesloten waarin de contractafspraken staan hebben wij niet ontvangen. Om die reden kunnen wij deze norm niet beoordelen.

Hoewel de organisaties die betrokken zijn bij de gegevensverwerkingen in de PIA staan genoemd, zijn de rollen die betrokken zijn bij de ontwikkeling en de inzet van het algoritme en hun verantwoordelijkheden niet duidelijk gedocumenteerd. Het is aannemelijk dat de rollen en verantwoordelijkheden verder zijn uitgewerkt in de overeenkomst die met Wigo4it is afgesloten. Deze hebben wij echter niet ontvangen. Om die reden kunnen wij deze norm niet beoordelen.

De vier gemeenten bepalen gezamenlijk of wijzigingen doorgevoerd moeten worden aan het algoritme. Daarnaast vinden twee keer per jaar landelijke wijzigingen in de bijstandsnorm plaats. Deze wijzigingen worden getest en gecontroleerd door de leverancier voordat ze in productie worden genomen. Daarmee vindt monitoring plaats op correcte werking en naleving van wet- en regelgeving (compliancy).

Model en data

Norm	**Beoordeling**
Uitleg werking en verklaring output	
Data zijn juist, betrouwbaar en zonder bias	
Discriminatie en grond- en mensenrechten	
Menselijke tussenkomst	
Functioneel en technisch beheer	

Over de werking van het algoritme legt de gemeente uit dat de hoogte van de bijstandsnorm wordt bepaald op basis van verschillende factoren en gegevens die zijn ingevoerd in Socrates. Bijvoorbeeld of iemand alleenstaand is, samenwoont, of kinderen heeft. De gegevens die nodig zijn voor de berekening van de uitkering staan genoemd in de PIA. De normbedragen kunnen worden gewijzigd en worden landelijk vastgesteld. De gemeente is in staat in grote lijnen uit te leggen hoe het algoritme werkt en te verklaren hoe de output tot stand komt.

Het organisatieonderdeel W&I werkt alleen met de geleverde data zoals deze in Socrates is aangeleverd en voert zelf (bijna) geen wijzigingen uit. Deze data kunnen uit de bron afkomstig zijn, zoals BRP, of door de inwoner zelf aangeleverd zijn. Bij een aanvraag via DigiD worden alle gegevens uit het digitale aanvraagformulier automatisch omgezet in Socrates. De medewerker controleert de gegevens. Mutaties aan de data kunnen worden doorgegeven door de klant zelf, door een interne partij of een externe partij. Indien nodig bestaat er wel de mogelijkheid voor een medewerker om bijvoorbeeld een BRP-adres tijdelijk te overrulen als deze niet klopt.

Er is een Uthiek assessment uitgevoerd in het kader van de Participatiewet, maar deze had betrekking op het internetonderzoek en niet zozeer de uitkering zelf. Hiermee zijn een aantal ethische waarden gedeeltelijk in beeld gebracht, maar dit is mogelijk niet volledig voor dit algoritme.

De leverancier zorgt ervoor dat de data uit het digitale formulier die gebruikt zijn bij de aanvraag terechtkomen op de juiste plaats in Socrates. W&I voert zelf geen wijzigingen uit op de data, maar controleert de gegevens wel. Als de gegevens kloppen en de medewerker ervoor kiest om de uitkering toe te kennen, dan wordt een proefberekening gemaakt. Uit deze proefberekening volgt een normbedrag met een beschrijving. De medewerker controleert vervolgens de normbeschrijving en of deze overeenkomt met de gegevens. De

hoogte van het uit te keren bedrag ligt vast. De medewerker geeft akkoord als de normbeschrijving klopt en overeenkomt met de gegevens. Het algoritme neemt dus niet zelfstandig een besluit, maar een medewerker. Hiermee is er sprake van menselijke tussenkomst.

Wigo4it is de leverancier van zowel de applicatie als het algoritme dat daarin wordt gebruikt. Zij voeren het technisch beheer uit. Binnen de gemeente Utrecht is het functioneel beheer belegd bij W&I. Zij zijn verantwoordelijk voor het optimaal functioneren van de applicatie. Interactie tussen functioneel beheer en gebruikers van de applicatie gebeurt veelal via de applicatie van functioneel beheer (Topdesk), per mail of telefonisch. Vastgesteld wordt dat het technisch en functioneel beheer voor het gebruik van het algoritme is ingericht en belegd. De gemeente voldoet hiermee aan de norm.

Privacy

Norm	**Beoordeling**
Verwerking is gerechtvaardigd en vastgelegd	
Doelbinding	
Dataminimalisatie	
Bewaartermijnen	
DPIA	
Privacyverklaring	
Privacy rechten	

In de PIA, welke is uitgevoerd in 2019, heeft de gemeente vastgelegd op basis van welke wettelijke grondslag de verweking van de gegevens is gebaseerd, namelijk de uitvoering van een wettelijke taak. Dit komt overeen met wet- en regelgeving. Daarmee kan worden geconstateerd dat de verwerking gerechtvaardigd en vastgelegd is.

De doeleinden van de voorgenomen gegevensverwerkingen zijn beschreven en vastgelegd. Uit de PIA kan worden afgeleid dat de informatie niet met een ander doel wordt gebruikt dan waarvoor de data is verzameld. Hieruit blijkt dat de verwerking van de persoonsgegevens met het algoritme verenigbaar is met het oorspronkelijke doel.

Voor elk van de voorgenomen gegevensverwerkingen is het doeleinde beschreven, waaruit de relevantie blijkt in relatie tot het doel. De verwerkte persoonsgegevens kunnen daarmee worden beschouwd als proportioneel, waarmee de gemeente voldoet aan de norm dataminimalisatie.

In de PIA zijn een aantal bewaartermijnen vastgelegd voor de gegevens die worden verwerkt. Deze bewaartermijnen sluiten aan op de selectielijsten (Archiefwet), afhankelijk van of de uitkering is verstrekt, geweigerd, beëindigd of afgebroken. Er kan dus worden

vastgesteld dat de persoonsgegevens in opzet niet langer bewaard worden dan noodzakelijk is voor het doel van de verwerking.

In 2019 is een PIA uitgevoerd, waarmee is voldaan aan de wettelijke verplichting van de AVG met betrekking tot het uitvoeren van een DPIA. De PIA is echter verouderd en er lijkt geen expliciete opvolging te zijn gegeven aan de uitkomsten. De gemeente voldoet dus slechts gedeeltelijk aan de norm.

Het algoritme is opgenomen in de privacyverklaring onder de situatie “U vraagt een bijstandsuitkering aan”. Meer informatie over dit algoritme is ook te vinden in het register van verwerkingen onder de verwerking “Aanvraagprocessen bijstandsuitkeringen”. De informatie in de privacyverklaring lijkt echter niet helemaal compleet. Wanneer bijstand wordt verleend kan het zijn dat de gemeente gegevens deelt met andere partijen, zoals het UWV en de Belastingdienst. Dit staat niet vermeld in het register van verwerkingen. Verder lijkt de informatie overeen te komen met de informatie uit de aangeleverde documentatie.

Een betrokkene kan op meerdere manieren een beroep doen op privacy rechten. Deze staan beschreven in de PIA onder het kopje “Rechten van de betrokkenen”. Betrokkenen kunnen voor dit algoritme een verzoek tot inzage doen, om erachter te komen welke gegevens verwerkt worden in dit proces. Daarnaast worden nog een aantal andere rechten beschreven, zoals het recht op rectificatie, verzoek tot gegevenswissing en het verzoek tot beperken van de verwerking. Ook kan bezwaar worden gemaakt, wat vervolgens samen met de DISO beoordeeld zal worden. Er kan worden vastgesteld dat betrokkenen via verschillende wegen een beroep kunnen doen op hun privacy rechten voor dit specifieke algoritme. Hiermee voldoet de gemeente aan de norm.

IT-beheer

Norm	**Beoordeling**
Toegangsbeheer en gebruiksrechten	
Loginformatie	
Wijzigingsproces	
Informatiebeveiliging	
Deskundigheid medewerkers	

W&I heeft een autorisatiebeheer en -controle beleid. Bij het toekennen van toegangsrechten wordt daarnaar gehandeld. Alleen de teamleider kan een aanvraag voor autorisatie doen. De toegang wordt verleend op basis van het autorisatieboek waarin is vastgelegd bij welke functie welke autorisatie hoort. Nieuwe medewerkers die in Socrates gaan werken krijgen een junior autorisatie. Dat betekent dat bepaalde stappen in het proces binnen Socrates alleen kunnen worden gedaan na goedkeuring van de inwerker. Na een inwerkperiode wordt de status van de nieuwe medewerker omgezet naar volledig geautoriseerde. Als een medewerker uit dienst treedt geeft de teamleider dat door, zodat de autorisatie wordt ingetrokken. Dat blijkt in praktijk niet altijd tijdig te gebeuren volgens de ENSIA-audit, met als

gevolg dat de toegangsrechten niet up-to-date zijn. De gemeente voldoet dus gedeeltelijk aan de norm.

In Socrates worden ook logbestanden van gebruikersactiviteiten gegenereerd, bewaard en gemonitord. Het is op dit moment zo ingericht dat de gemeente maandelijks van Wigo4it generieke rapportages ontvangt met een trend over de afgelopen zes maanden. Als een inwoner bijvoorbeeld vaak wordt geraadpleegd is dat zichtbaar. Op basis van de generieke rapportages kan er verder onderzoek gedaan worden in de specifieke logregels.

Wijzigingen aan ofwel de applicatie ofwel de rekenregels worden eerst door de grote vier gemeenten besproken, alvorens deze worden doorgevoerd. Zodra een wijziging wordt doorgevoerd, verwerkt de leverancier deze, waarna een testtraject wordt uitgevoerd. Indien dat in orde is komt de wijziging in productie. Functioneel beheer is betrokken bij deze wijzigingen vanuit de gemeente. Er kunnen zowel normwijzigingen worden doorgevoerd als wijzigingen in de documenten die Socrates produceert. De output van Socrates is een brief waarin is vastgelegd wat de uitkeringsnorm is van een bewoner. Ook kan het systeem een verzoek om informatie doen, als een bewoner verhuisd blijkt te zijn. Dit hele proces is geautomatiseerd. Functioneel beheer ligt bij de gemeente Utrecht, wat onder andere bestaat uit het aanmaken van de gebruikers en het toekennen van de juiste autorisatie. Daarnaast gaat de functioneel beheerder in gesprek met gebruikers om achter problemen te komen, welke wensen er zijn en deze kunnen middels een wijzigingsverzoek aan de leverancier worden doorgegeven, waar het in een service wordt gezet. Functioneel beheer functioneert in deze, bij wijzigingsverzoeken, dus in zekere zin als doorgeefluik. Uiteindelijk moet er in de grote vier gemeenten consensus worden bereikt over de door te voeren wijzigingen.

Het ontwerp van de omgeving van het algoritme is niet in handen van de gemeente. Het rekening houden met informatiebeveiligingsmaatregelen is voornamelijk de verantwoordelijkheid van de leverancier. Deze norm wordt hierom niet beoordeeld in het kader van dit algoritme.

Nieuwe medewerkers worden in de eerste paar maanden gecontroleerd. Zodra de controleur beoordeelt dat de (nieuwe) medewerker zelf aan de slag kan, wordt deze losgelaten. Verder gaat het voornamelijk om *training on the job*. Ook kan er een buddy worden opgegeven en zijn werkinstructies beschikbaar. Voorheen waren er toetsers die steekproefsgewijs controles uitvoerden, maar die zijn er niet meer. Op dit moment wordt er op signalen gecontroleerd, bijvoorbeeld van het Bureau InformatieDiensten Nederland (voorheen Inlichtingen Bureau)[108] als zij informatie hebben gekregen dat een inwoner weer werkt.

[108] Het Bureau InformatieDiensten Nederland (BIDN), voorheen Inlichtingenbureau helpt gemeenten om mensen in kwetsbare situaties beter en sneller te ondersteunen. BIDN helpt gemeenten bij thema's binnen het sociaal domein: werk, inkomen, belastingen, onderwijs, schulden en zorg, o.a. bij het toekennen van bijstand.

B3.5 BESLISONDERSTEUNING BIJ AANVRAAG- EN TOETSINGSPROCESSEN (SUBSIDIEAANVRAAG, IN ONTWIKKELING)

Opmerking: ten tijde van het onderzoek naar deze casus als voorbeeld van een algoritme in ontwikkeling was de subsidieaanvraag nog in behandeling. De subsidie is echter niet toegekend en hiermee is het project geëindigd. Deze paragraaf is gehandhaafd om wel van deze casus te kunnen leren.

Sturing en verantwoording

Norm	Beoordeling
Doelstelling gedefinieerd en vastgelegd	
Afwegingen (zowel voordelen als risico's)	
Heldere (contract)afspraken met leverancier	
Rollen, taken en verantwoordelijkheden belegd	
Monitoring en evaluatie	

De doelstelling van de gemeente is om tijdens een Proof of Concept (PoC) een veldinstrument te ontwikkelen op één van de domeinen binnen het toetsingskader van de Inspectie Kinderopvang. Voorwaarde om te starten met de PoC is een subsidietoekenning van BZK. Er zal getest worden hoe dit instrument de uniformiteit en efficiëntie in het dagelijkse werkproces kan ondersteunen en verbeteren. Dit is vastgelegd in een projectvoorstel dat door Councyl is opgesteld. In afwachting van de subsidietoekenning heeft de gemeente nog geen concrete beoordelingscriteria geformuleerd om te kunnen bepalen of de PoC succesvol is. Er is nog onduidelijkheid over hoe het model precies in het werkproces geïntegreerd moet worden. Een belangrijke vraag die moet worden beantwoord tijdens de PoC is wanneer het model van waarde is op de werkvloer. Er is nog veel onduidelijk waardoor de gemeente maar gedeeltelijk voldoet c.q. kan voldoen aan de norm.

De voordelen die de gemeente hoopt te bereiken zijn gericht op uniformiteit in het inspectieproces en op efficiëntie alsook uitlegbaarheid/transparantie en menselijke tussenkomst via casusbesprekingen in het team. Er hebben gesprekken plaatsgevonden over het verder onderzoeken van hoe de technologie precies in de praktijk zal functioneren en welke risico's daarbij komen kijken. De gemeente geeft aan dat na afloop van de proefperiode een go/no-go moment volgt. Bij validatie van de PoC-fase start het project formeel en worden alle verplichte stappen doorlopen. Er wordt dan een volledige risicoanalyse uitgevoerd, waaronder een DPIA en eventueel een toets op de technologie. Deze stappen vinden plaats vóór het tekenen van een samenwerkingsovereenkomst. Er zijn in deze fase echter nog geen expliciete afwegingen gemaakt over het gebruik van het algoritme, daarmee voldoet de gemeente (nog) niet aan de norm.

Indien de PoC succesvol blijkt en de toepassing als waardevol wordt beoordeeld, kan worden overgegaan tot formele samenwerking met de leverancier. In het contract zullen de

rollen van de betrokken partijen volgens de gemeente expliciet worden vastgelegd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de rol van de leverancier en die van de gemeente. In deze fase zijn nog geen contractafspraken gemaakt met de leverancier. Wel is er het e.e.a. gedocumenteerd in de subsidieaanvraag en het projectplan. Daarmee voldoet de gemeente gedeeltelijk aan de norm.

Hetzelfde geldt voor rollen en verantwoordelijkheden. Hier zijn geen formele afspraken over, maar is wel het e.e.a. over uitgewerkt. Zo blijkt uit de casusbespreking dat er een opdrachtgever en proceseigenaar in beeld is bij de Inspectie Kinderopvang (IKO). Deze informeert ook de wethouder over het traject. Binnen de IKO worden diverse toezichthouders betrokken, waaronder die met een rol van kwaliteitsmedewerkers. Daarnaast zullen ook de juridische medewerkers inhoudelijke input en ondersteuning leveren.
In deze fase monitort en evalueert de gemeente nog niet op periodieke basis het gebruik van het algoritme op gebied van risico's, prestatiekwaliteit en compliancy. Het traject moet ook nog starten, daarom is er geen beoordeling voor deze norm.

Model en data

Norm	**Beoordeling**
Uitleg werking en verklaring output	
Data zijn juist, betrouwbaar en zonder bias	
Discriminatie en grond- en mensenrechten	
Menselijke tussenkomst	
Functioneel en technisch beheer	

Dit model moet samen met domeinexperts worden ontwikkeld en is bedoeld om meer uniformiteit en onderbouwing te brengen in het toezicht. De verbetering van de uitlegbaarheid en de transparantie bij de toepassing van het algoritme zijn daarnaast ook van belang.

Tijdens de PoC moet worden onderzocht of beslissingen zich lenen voor digitale ondersteuning. In het systeem worden de gewichten van de criteria in het model inzichtelijk voor gebruikers. Dit betekent dat het duidelijk is welk criterium welk effect heeft op de voorspelling. Het model zal dus niet alleen voorspellen, maar ook uitleg geven over hoe die voorspelling tot stand is gekomen. Dit draagt bij aan een beter begrip van het besluitvormingsproces en maakt het mogelijk om verantwoorde keuzes te maken. De beslissingen die door het algoritme worden gemaakt zijn dus ook te controleren door menselijke tussenkomst. Het systeem kan bias meetbaar maken, waaronder automation bias.[109] Ook wordt in de PoC de nauwkeurigheid van het model gemeten. Dit kan bijdragen aan de transparantie en betrouwbaarheid van het systeem. De normen rond werking en verklaring output, data en menselijke tussenkomst worden daarmee positief beoordeeld.

[109] Het fenomeen dat mensen computers veelal associëren met rationele besluitvorming en foutloosheid wordt in de literatuur ook wel automation bias genoemd.

Het algoritme wordt mede ingezet omdat IKO streeft naar uniformiteit binnen het toezichtsproces. In principe moet dit bijdragen aan een gelijke behandeling, maar er is geen expliciet toets gedaan op discriminatie of grond- en mensenrechten.
De gemeente heeft het functioneel en technisch beheer voor het algoritme in deze fase nog niet ingericht en belegd. Dat is in deze fase ook nog geen vereiste.

Privacy

Norm	**Beoordeling**
Verwerking is gerechtvaardigd en vastgelegd	
Doelbinding	
Dataminimalisatie	
Bewaartermijnen	
DPIA	
Privacyverklaring	
Privacy rechten	

In het algoritme worden volgens de leverancier geen persoonsgegevens verwerkt. De privacy normen zijn daarmee niet van toepassing. De gemeente geeft aan wel al vroegtijdig contact te hebben met privacyfunctionarissen, waardoor mogelijke risico's tijdig gesignaleerd kunnen worden.

IT-beheer

Norm	**Beoordeling**
Toegangsbeheer en gebruiksrechten	
Loginformatie	
Wijzigingsproces	
Informatiebeveiliging	
Deskundigheid medewerkers	

De gemeente heeft in deze fase het toegangsbeheer en allocatie van gebruikersrechten voor het algoritme niet ingericht. De gemeente zal eerst starten met het ontwikkelen van het digitaal keuzemodel, voordat het algoritme kan worden gebruikt. De gemeente houdt nog geen loginformatie bij over de werking van het algoritme én heeft geen wijzigingsproces ingericht. Het algoritme is ook nog niet in werking getreden. Er zijn in deze fase geen maatregelen bekend om de informatiebeveiliging van gegevens bij het gebruik van het algoritme te borgen. Een beoordeling op deze normen is in deze fase niet van toepassing.

De leverancier gaat zorgen voor het opleiden van toezichthouders bij het gebruik van het algoritme. Er wordt geschetst dat het essentieel is dat gebruikers begrijpen wat de voorspellingen van het systeem betekenen, en hoe ze deze moeten interpreteren in de context van hun werk. De deskundigheid van medewerkers is in deze fase dus reeds in beeld en krijgt aandacht. Vandaar dat deze norm positief is beoordeeld.

BIJLAGE 4 UTRECHTSE ALGORITMES IN HET LANDELIJKE ALGORITMEREGISTER

De informatie uit onderstaande tabel is overgenomen uit het Algoritmeregister.

Naam algoritme	Doel en impact
Aanmeldbeleid basisscholen	Op gewogen en eerlijke wijze de juiste vorm van basisonderwijs bieden aan kinderen
Anonimiseren open documenten	Het geautomatiseerd herkennen en anonimiseren van privacygevoelige informatie in documenten
Betalingsbereidheid parkeren	Het monitoren van de bereidheid van bewoners om parkeergeld te betalen
Digitale afhandeling levensonderhoud	Het toekennen van een uitkering aan bewoners die daar recht op hebben
Dynamisch inzamelen afval	Het voorspellen van het juiste moment waarop afvalcontainers geleegd kunnen worden en daar de route en het schema van de vuilniswagen op inrichten.
Fraudebestrijding	Het bestrijden van fraude door bewoners bij dienstverlening bij Werk en Inkomen producten
Geluidsmodel	Het voorspellen of de geluidsnormen worden overtreden in een bepaald gebied
Handhaving drank- en horecawet	Het gericht controleren de horeca-inrichtingen op het naleven van de drank en horecawet
Hotspot aanpak kleine criminaliteit	We willen graag voorkomen dat kleine criminaliteit plaatsvindt op Utrechtse hotspot locaties. Hieronder verstaan we delicten als overlast, diefstal en vernielingen. Daarvoor maken we gebruik van de bestaande informatie over kleine criminaliteit die eerder in Utrecht heeft plaatsgevonden, met daarbij bijbehorende locatie en context. Op basis daarvan voorspellen we of en waar kleine criminaliteit op Utrechtse hotspots kan plaatsvinden.
Jeugdgezondheidszorg	We willen de ontwikkeling van Utrechtse kinderen tussen 0 en 4 jaar monitoren. Zodat we kunnen bijdragen dat ze op een gezonde en veilige manier opgroeien. Daarmee dragen we direct bij aan Gezond Stedelijk Leven in Utrecht.
Jeugdhulp WMO Corona periode	Het voorspellen van veranderingen in het aantal aanmeldingen jeugdhulp en Wmo-ondersteuning als gevolg van het Coronavirus
Kiesgerechtigden	Voor een specifieke verkiezing automatisch een selectie maken van alle kiesgerechtigden uit de ingezetenen zoals die zijn ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van de gemeente. En daarmee voor de verschillende soorten verkiezingen (bijv. Tweede Kamer, Provinciale Staten, Gemeenteraad) bepalen welke Utrechtse bewoners voor de betreffende verkiezing kiesgerechtigd zijn.

Luchtkwaliteitsmodel	Het voorspellen of de luchtkwaliteitsnormen worden overtreden in een bepaald gebied
Objectherkenning straatafval	Het geautomatiseerd herkennen van verschillende typen straatafval
Onderhoud wagenpark	Het voorspellen van het juiste moment waarop onderhoud nodig is bij het wagenpark
Opbrengsten straatparkeren	Het monitoren en begroten van de opbrengsten van straatparkeren
Parkeerdruk	Het monitoren van de parkeerdruk in het gebied van betaald parkeren
Parkeervergunning	Het effectief en doelmatig toekennen van parkeervergunningen die gecontroleerd kunnen worden op basis van objectieve criteria
Psychosociale gezondheid	We willen graag de psychosociale gezondheid van Utrechtse kinderen monitoren. Zodat we kunnen bijdragen aan de gezonde ontwikkeling van deze kinderen. Daarmee borgen we de gezonde ontwikkeling van Utrechtse kinderen op de middelbare school. En dragen we bij aan Gezond Stedelijk Leven in Utrecht.
Re-integratie Werk arrangement	Op basis van kenmerken van de klant wordt een indeling in de werk arrangementen gedaan
Re-integratie Werk Matchen	Het begeleiden van bewoners naar werk door het beter kunnen matchen van werkloze bewoners aan vacatures. Matchen op werk is een onderzoek naar kansrijke beroepsprofielen waarbij bijvoorbeeld bepaald wordt dat er in periode X relatief meer behoefte is aan kappers en relatief minder behoefte is aan verkeersregelaars
Risico-indicatoren drugspanden	In de praktijk komt het voor dat Utrechtse panden worden gebruikt voor hennepkwekerijen en synthetische drugslabs. Met de toepassing van dit algoritme willen we inzicht krijgen in het risico dat vastgoed wordt gebruik voor drugscriminaliteit, op buurtniveau. Met als doel om drugscriminaliteit zoveel mogelijk te voorkomen en te handhaven.
Risico-indicatoren jonge aanwas in de drugscriminaliteit	Jongeren kunnen vrijwillig of gedwongen betrokken raken bij georganiseerde drugshandel. Dit kan bewust en onbewust gebeuren. Ze worden bijvoorbeeld betaald om pakketjes te bezorgen, te helpen bij de productie (hennepteelt) of worden gevraagd of gedwongen om drugs te dealen. Op het dashboard worden resultaten weergegeven van analyses die inzicht geven in de achtergrondkenmerken van de jongeren die verdacht worden van drugscriminaliteit, of risico lopen om hierbij betrokken te raken. Dit wordt tot op buurtniveau weergegeven. De inzichten kunnen bijdragen aan een preventieve aanpak gericht op het verminderen van jongeren die betrokken zijn bij drugscriminaliteit.
Risico-indicatoren witwassen panden	In de praktijk komt het voor dat Utrechtse panden worden gebruikt voor witwassen van crimineel vermogen. Met de toepassing van dit algoritme willen we inzicht krijgen in het risico dat vastgoed wordt gebruik voor witwassen. Met als doel om witwassen van (crimineel) geld zoveel mogelijk te voorkomen en

	te handhaven. De analyse maakt inzichtelijk welk aandeel van het vastgoed per buurt aangekocht is met onverklaarbaar vermogen.
Scanauto	Het doel van de parkeerscanauto is handhaven voor fiscaal (‘betaald’) parkeren (naheffingsaanslag (nha) parkeerbelasting). Voor de verwerking van persoonsgegevens, in het kader van de uitvoering en handhaving van digitaal kentekenparkeren, wordt strikt de daartoe noodzakelijke informatie verzameld welke tot doel heeft het volgende mogelijk te maken :a) de controle op het betalen van parkeerbelasting; b) de heffing en invordering van parkeerbelasting (inclusief naheffingsaanslagen);
Scanauto	Het doel van de parkeerscanauto is handhaven voor fiscaal (‘betaald’) parkeren (naheffingsaanslag (nha) parkeerbelasting). Voor de verwerking van persoonsgegevens, in het kader van de uitvoering en handhaving van digitaal kentekenparkeren, wordt strikt de daartoe noodzakelijke informatie verzameld welke tot doel heeft het volgende mogelijk te maken: a) de controle op het betalen van parkeerbelasting; b) de heffing en invordering van parkeerbelasting (inclusief naheffingsaanslagen);
Scanauto's parkeerhandhaving	Het controleren met scanauto's of er sprake is van foutparkeren
Signaleren vogels	Het voorspellen van het aantal vogels in een bepaald gebied
Slim vegen	Het voorspellen van de meest nuttige rijroutes van veegwagens
Stedelijk water	Het voorspellen van de hoogte van het stedelijk water en de riolering
Toezicht en Handhaving Corona maatregelen	Het gerichter inzetten van handhavers voor de leefbaarheid in de openbare ruimte ten aanzien van het naleven van Corona maatregelingen als naleving van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).
Toezicht en Handhaving Milieu	Het gerichter inzetten van inspecteurs op naleven van Milieuwetten door ondernemingen
Toezicht en Handhaving Vastgoedmisbruik	Het gericht controleren van goed verhuurderschap op het naleven van de woningwet
Toezicht en Handhaving Vuurwerk	Het gerichter inzetten van handhavers voor de leefbaarheid in de openbare ruimte ten aanzien van vuurwerkoverlast als naleving van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
Toezicht en Handhaving Weesfietsen	Het gerichter inzetten van handhavers voor de leefbaarheid in de openbare ruimte ten aanzien van weesfietsen en fietswrakken als naleving van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)
Uitkering Participatiewet	Het bepalen welke norm moet worden toegepast voor een bewoner mbt Participatiewet
Vervanging lichtmasten	Het voorspellen van het juiste moment waarop lichtmasten aan vervanging toe zijn

Voorschoolse Educatie	We willen bepalen of en wanneer Utrechtse kinderen in aanmerking komen voor Vroegschoolse Educatie (VE). Zodat ze het type onderwijs aangeboden krijgen wat ze nodig hebben. Daarmee borgen we de gezonde ontwikkeling van Utrechtse kinderen. En dragen we bij aan Gezond Stedelijk Leven in Utrecht.
Werkverdeling team scanauto's parkeerhandhaving	Het controleren met scanauto's of er sprake is van foutparkeren
Woninginbraakvoorspeller	Het voorkomen van woninginbraak in Utrecht. Daarvoor geven we onze bewoners handvatten, zoals informatie over geschikte alarminstallaties, Politiekeurmerken en praktische tips. Met de toepassing van dit algoritme konden we als gemeente tot op buurtniveau voorspellen hoe hoog het risico op woninginbraken zou zijn. Op basis van veel verschillende soorten data, vanuit de gemeente en andere partners als de Politie. Sinds de toepassing van dit algoritme is het aantal woninginbraken in Utrecht afgenomen.
Woonbouwlocaties	Het voorspellen van vraag en aanbod van het aantal woonbouwlocaties in een bepaald gebied

REKENKAMER UTRECHT

wil bijdragen aan het verbeteren van het gemeentelijke bestuur en het versterken van de controlerende rol van de gemeenteraad.

Dat doet de Rekenkamer via het doen van onafhankelijk onderzoek naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het gevoerde beleid en bestuur.

Voor de inwoners van de gemeente Utrecht wil de Rekenkamer zichtbaar maken hoe publiek geld wordt besteed en wat er terecht komt van de voornemens van de gemeente.

PUBLIEKSSAMENVATTING REKENKAMERRAPPORT ‘VERANTWOORD OMGAAN MET ALGORITMES’

De gemeente Utrecht wil algoritmes op een verantwoorde manier gebruiken. Maar de regels die daarvoor zijn gemaakt, worden door medewerkers niet altijd goed opgevolgd. Hierdoor is het niet altijd duidelijk of er genoeg stappen worden gezet om de risico’s bij het gebruik van algoritmes te verkleinen. Dat concludeert de Rekenkamer Utrecht op basis van onderzoek naar het gebruik van algoritmes bij de gemeente Utrecht.

Een algoritme is een reeks vaste stappen die een computer automatisch uitvoert. Zo kan de computer een probleem oplossen of een vraag beantwoorden. Net als andere overheden gebruikt de gemeente Utrecht verschillende algoritmes. Bijvoorbeeld om te beslissen of iemand recht heeft op een parkeervergunning of niet. De gemeente Utrecht heeft een openbare (online) lijst gedeeld met daarop de belangrijkste algoritmes. De rekenkamer vindt dat goed. Maar de rekenkamer ziet ook dat de lijst nog te algemeen is. En dat de gemeente niet duidelijk genoeg is over welke algoritmes wel en niet op de lijst moeten.

Het gebruik van algoritmes kan ook risico’s hebben. Als een algoritme niet goed wordt gebruikt, dan kunnen algoritmes zorgen voor een oneerlijke behandeling van mensen of problemen met privacy. De gemeente heeft daarom regels gemaakt om algoritmes te kunnen controleren. Medewerkers moeten die regels volgen, maar doen dat niet altijd. Ook moeten medewerkers maatregelen nemen om de risico’s te verkleinen. Maar dat doen de verschillende afdelingen van de gemeente ieder op hun eigen manier. En ze houden meestal niet goed in de gaten of de maatregelen werken. Dat kan ervoor zorgen dat sommige algoritmes misschien nog te grote risico’s hebben.

Het is ook belangrijk dat de gemeenteraad goede informatie krijgt over het gebruik van algoritmes door de gemeente Utrecht. De rekenkamer ziet dat de gemeenteraad alleen heel algemeen over algoritmes wordt geïnformeerd. De gemeenteraad kan daardoor niet goed zien of algoritmes goed door de gemeente worden gebruikt.

De rekenkamer raadt de gemeente daarom aan om:

1. De openbare lijst met algoritmes te verbeteren.
2. De controle op de risico’s van algoritmes te verbeteren.
3. De gemeenteraad beter over het gebruik van algoritmes te informeren.

Stadhuisbrug 1 Utrecht
Postbus 16200, 3500CE Utrecht
030-286 13 91 |
www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer

REKEN KAMER UTRECHT

Aan de gemeenteraad van de gemeente Utrecht

Behandeld door	Gerth Molenaar	**Datum**	1 december 2025
Doorkiesnummer	06 – 49 75 43 00	**Ons kenmerk**	33306535
E-mail	g.molenaar@utrecht.nl	**Onderwerp**	Raadsvoorstel 'Verantwoord omgaan met algoritmes' met rekenkamerrapport, persbericht en publiekssamenvatting
Bijlagen	4		

Geachte leden van de gemeenteraad,

De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar algoritmes bij de gemeente Utrecht.

Hierbij bied ik u het raadsvoorstel '*Verantwoord omgaan met algoritmes – Een onderzoek naar de toepassing en risicobeheersing van algoritmes binnen de gemeente Utrecht'* aan met bijbehorend rekenkamerrapport, persbericht en publiekssamenvatting. Op deze documenten rust een embargo tot dinsdag 2 december 2025 8.00 uur, waarna deze openbaar worden gemaakt op onze website.

De technische bijeenkomst, waarin het rapport wordt gepresenteerd, zal later worden gepland. U ontvangt hiervoor te zijner tijd per e-mail een uitnodiging.

Over de raadsbehandeling van het raadsvoorstel bij het rekenkamerrapport wordt u via de griffie nader geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Drs. P.W.D. Venhoeven
Voorzitter Rekenkamer Utrecht

PERSBERICHT

REKENKAMER UTRECHT: RISICOBEHEERSING BIJ GEBRUIK ALGORITMES MOET BETER

UTRECHT, 2 december 2025 – De gemeente Utrecht streeft naar een verantwoorde inzet van algoritmes, maar medewerkers leven de richtlijnen hiervoor onvoldoende na. Het is daardoor niet altijd duidelijk of effectieve maatregelen worden genomen om risico's bij het gebruik van algoritmes te verminderen. Dat concludeert de Rekenkamer Utrecht op basis van onderzoek naar het gebruik van algoritmes bij de gemeente Utrecht.

Een algoritme is een serie automatische stappen die een computer volgt om een probleem op te lossen of een vraag te beantwoorden. Net als andere overheden gebruikt de gemeente Utrecht tal van algoritmes, bijvoorbeeld om te bepalen of een inwoner wel of geen recht heeft op een parkeervergunning. Het gebruik van algoritmes is niet zonder risico's. Zonder goede controle werken ze mogelijk discriminatie en privacyschending in de hand. De Rekenkamer Utrecht heeft daarom onderzocht of de gemeente verantwoord met algoritmes omgaat, onder meer door vijf algoritmes die de gemeente Utrecht gebruikt nader te onderzoeken.

Gemeente nog niet transparant genoeg met algoritmeregister
Sommige algoritmes kunnen volgens de gemeente grote impact hebben op inwoners. Alle impactvolle algoritmes die de gemeente gebruikt (45 in totaal) zijn terug te vinden in een openbaar algoritmeregister. Dat is een vooruitstrevende stap, omdat nog lang niet alle gemeenten in Nederland zo'n register hebben. Maar de kwaliteit van de informatie die de gemeente Utrecht in het register zet (bijvoorbeeld over welke risico's er per algoritme zijn) schiet nog tekort. En de gemeente maakt niet transparant op basis van welke overwegingen een algoritme als impactvol wordt gezien. De rekenkamer beveelt daarom aan om inzichtelijk te maken op basis van welke criteria deze afweging plaatsvindt. En om de informatie in het algoritmeregister te verbeteren, bijvoorbeeld door de informatie actueler en concreter te maken. Daarmee wordt ook de transparantie over het gebruik van algoritmes vergroot.

Interne richtlijnen voor gebruik van algoritmes worden niet consequent genoeg toegepast
Binnen de gemeente Utrecht stelt de directie op centraal niveau beleid voor algoritmes vast. Deze richtlijnen moeten door de verschillende afdelingen (op decentraal niveau) worden toegepast wanneer zij algoritmes gebruiken. Maar de rekenkamer ziet dat afdelingen de richtlijnen niet consequent toepassen. Zo wil de gemeente graag dat niet een algoritme, maar altijd een mens een besluit neemt. De rekenkamer is tijdens het onderzoek één algoritme tegengekomen waarbij er geen sprake was van menselijke tussenkomst. Daarnaast wil de gemeente graag dat ieder

algoritme wordt getoetst op ethische waarden voordat het in gebruik wordt genomen. Maar de gemeente houdt niet goed bij of verbeterpunten die uit zo'n toetsing naar voren komen ook worden uitgevoerd. De rekenkamer beveelt daarom aan om dat beter in de gaten te houden.

Risico's bij algoritmes worden veelal niet opgevolgd en gemonitord
Afdelingen moeten niet alleen risico's bij het gebruik van algoritmes in beeld hebben, maar ook maatregelen nemen om risico's te verminderen. Vervolgens moet in de gaten worden gehouden of de maatregelen effectief zijn. Dit laatste gebeurt niet consequent, mede doordat afdelingen veel vrijheid krijgen bij het beheersen van risico's. De afdelingen gaan verschillend met risicobeheersing om. En medewerkers worden onvoldoende getraind in hoe zij risico's bij algoritmes moeten beheersen. Het gebrek aan samenhang, controle en eenduidigheid tussen de aanpak van de afdelingen maakt de risicobeheersing van algoritmes kwetsbaar. De rekenkamer beveelt aan om de risicobeheersing te verbeteren. Dat kan door het uitvoeren van maatregelen door afdelingen meer op één lijn te brengen. En door medewerkers daarin goed op te leiden.

Gemeenteraad alleen op hoofdlijnen over algoritmes geïnformeerd
De gemeente Utrecht heeft geen specifieke doelen gesteld voor het gebruik van algoritmes. Er zijn dan ook geen sturingsindicatoren opgesteld om te meten of doelen worden bereikt. Daardoor wordt binnen de gemeente weinig verantwoording afgelegd (bijvoorbeeld aan de directie of aan het college van B&W). Ook de gemeenteraad heeft weinig inzicht in het gebruik van algoritmes, omdat hij daarover alleen op hoofdlijnen wordt geïnformeerd. Raadsleden hebben de behoefte om meer actuele en meer specifieke informatie over algoritmes te ontvangen. De rekenkamer beveelt daarom aan om de interne en externe verantwoording te verbeteren door heldere indicatoren vast te stellen en afspraken te maken met de gemeenteraad over de informatievoorziening over algoritmes.

Noot voor de redactie
De rekenkamer ging voor het onderzoek '*Verantwoord omgaan met algoritmes*' in gesprek met medewerkers binnen de gemeente. Daarnaast zijn vijf impactvolle algoritmes nader onderzocht. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau PBLQ in opdracht van en in samenwerking met de rekenkamer.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Gerth Molenaar, projectleider van het onderzoek, tel. 06 – 49 75 43 00. Het rapport '*Verantwoord omgaan met algoritmes*' en meer informatie over de Rekenkamer Utrecht vindt u op https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/rekenkamer/. Mits met bronvermelding (Rekenkamer Utrecht, 2025) kunt u gebruik maken van de figuren uit het rapport (format PDF beschikbaar). Aanvragen kan via rekenkamer@utrecht.nl.

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5004
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	8
Titel	Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp wijzigingsbesluit gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (HUA)
ID	5233
Behandelend ambtenaar	I. van der Linden en J. Uilenreef
Telefoon	
E-mail	ilona.van.der.linden@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Wethouder van der Graaf
Beleidsveld	Personeel en Organisatie
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over de Wet gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	11 december 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerpwijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)

Beleidsveld	Personeel en organisatie
Organisatieonderdeel	Bedrijfsvoerings- en Strategienetwerk
Opsteller	I. van der Linden, R. van der Wal, J. Uilenreef
Kenmerk	32718632
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Bijgevoegde brief in te dienen als zienswijze op de voorgestelde ontwerpwijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Het Utrechts Archief (HUA) - zoals beschreven in het bijgevoegd Ontwerpbesluit HUA - met als belangrijkste wijziging de uittreding van het rijk, zodat de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten, en met als belangrijkste inhoud in de zienswijze:
    a. De raad kan zich vinden in de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling en het voornemen hierover een positief standpunt in te nemen;
    b. De raad geeft het college het volgende mee:
        i. houd goed rekening met de belangen van gemeenteraad en de provinciale staten in het opzetten van de governance van de nieuwe samenwerking
        ii. laat HUA voldoende reserves behouden om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De gemeenteraad wordt voorgesteld een zienswijze in te dienen bij het college over de Ontwerpwijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) HUA waardoor uiteindelijk de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten zonder het rijk.

Context

Aanleiding

De aanleiding voor het voorstel tot het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling HUA is het voornemen tot uittreding van het rijk (OCW) uit deze en andere landelijke gemeenschappelijke regelingen voor Regionale Historische Centra. Daarom moet de Gemeenschappelijke Regeling van het Utrechts Archief (HUA) gewijzigd worden.

Gemeente Utrecht en de provincie Utrecht blijven deel uitmaken van de Gemeenschappelijke Regeling HUA. Een werkgroep van gemeente Utrecht, Provincie Utrecht en het Utrechts Archief heeft een ontwerpwijziging opgesteld voor een gemeenschappelijke regeling HUA zonder OCW en aan het college aangeboden. Het college heeft *in principe* een positief standpunt ingenomen, maar legt het voorstel nu eerst voor zienswijzen aan de raad voor. Daarna neemt het college, met inachtneming van deze zienswijze, een definitief standpunt in.

Het wijzigen van een Gemeenschappelijke Regeling gaat in twee stappen. Eerst vragen alle deelnemende colleges van B&W hun gemeenteraden om zienswijze op het ontwerpwijzigingsbesluit tot wijziging van de GR. Deze zienswijze neemt het college vervolgens mee in haar besluit om wel of niet in te stemmen met het ontwerpwijzigingsbesluit. Vervolgens stelt het college een definitief wijzigingsbesluit op, dat zij voor instemming aanbiedt aan de raad. Als de raad instemt, zal het college het wijzigingsbesluit nemen.

Ongeveer tegelijkertijd met besluitvormingstraject voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief binnen de gemeente Utrecht, wordt bij onze partner in deze, de provincie Utrecht, een soortgelijk besluitvormingstraject doorlopen, zodat beide partners een gelijkluidend besluit nemen om samen door te gaan in een gewijzigde GR HUA.

Waarom nu?

Er zijn twee zaken bepalend voor het moment van deze wijziging.

1. Het rijk treedt uit de gemeenschappelijke regeling per 1 januari 2027. Het is van belang om nu het bestuurlijke traject te gaan lopen om op 1-1-2027 een vastgelegd GR te hebben, dus met de huidige raad.

2. De randvoorwaarden moeten op orde zijn om uittreding van OCW mogelijk te maken, zoals aanpassing van de Archiefwet (deze treedt naar verwachting 1-7-2026 in werking), de Specifieke Uitkering waarmee HUA zijn archieftaak van OCW-archieven kan blijven uitvoeren, het delegatiebesluit voor de taak van archivering van OCW-archief naar HUA en het landelijk bestuursconvenant met OCW voor de vervolgsamenwerking, zijn in concept gereed. Er wordt gewerkt aan ondertekening van deze documenten. Daarmee kan nu de gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor het Utrechts Archief, die het voor gemeente en provincie Utrecht mogelijk maakt om als partners de Gemeenschappelijke Regeling door te zetten, de eerste besluitvormingsronde in.

Juridische context Wgr

De raad wordt conform artikel 1 Wet Gemeenschappelijke Regelingen in de gelegenheid gesteld een zienswijze te geven over een ontwerpwijziging. Het college neemt vervolgens een definitief standpunt in dat kenbaar wordt gemaakt aan het (dagelijks) bestuur van het HUA.
In de hierop volgende fase stelt de Gemeenschappelijke Regeling, op basis van de standpunten van de deelnemers, een definitieve tekst op voor het wijzigingsbesluit. Vervolgens zal het college van B&W gevraagd worden hiermee in te stemmen, de raad zal gevraagd worden daar toestemming voor te verlenen.

Beslistermijn
De gemeenteraad heeft formeel 8 weken na het indienen van het voorstel door het college de mogelijkheid om een eventuele zienswijze kenbaar te maken. Verzoek is uiterlijk 29-1-2026 een besluit te nemen.

Beoogd effect
Het college kan de zienswijze betrekken bij het innemen van een definitief standpunt in over de ontwerpwijziging dei kenbaar wordt gemaakt aan het bestuur van HUA.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
In 2024 vroegen we de raad in twee rondes om eerst een zienswijze en daarna toestemming te verlenen met de wijziging benodigd in het kader van de gewijzigde wet gemeenschappelijke regelingen. In 2018 vroegen we de raad om in te stemmen met de wijziging van de gemeenschappelijke regeling in het kader van de toetreding van de provincie: Voorstel Toestemming Wijziging gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief - U-reka Gemeente Utrecht.

De meest recente brieven de raad over overige GR HUA zaken, zoals de uittreding rijk:
Raadsbrief 13 juli 2023 en Raadsbrief 26 april 2023.
Daarnaast zijn er technische informatiesessies gehouden, samen met de provincie, op 11 januari 2023 en 9 april 2024. Hierin is nadere uitleg gegeven over de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor HUA na uitreding van her rijk.
Daarnaast vraagt HUA ieder jaar om een zienswijze op de begrotingen, de laatste staat hier:
Zienswijze 2026 - 2029.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Bijgevoegde brief in te dienen als zienswijze op de voorgestelde ontwerpwijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Het Utrechts Archief (HUA) - zoals beschreven in het bijgevoegd Ontwerpbesluit HUA - met als belangrijkste wijziging de uittreding van het rijk, zodat de gemeente en provincie Utrecht als partners deze gemeenschappelijke regeling voortzetten, en met als belangrijkste inhoud in de zienswijze: a. De raad kan zich vinden in de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling en het voornemen hierover een positief standpunt in te nemen; b. De raad geeft het college het volgende mee: i. houd goed rekening met de belangen van gemeenteraad en de provinciale staten in het opzetten van de governance van de nieuwe samenwerking ii. laat HUA voldoende reserves behouden om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden.
Argumenten	
1.1	Het wijzigen van de GR is noodzakelijk omdat OCW uittreedt en de gemeente en de provincie de toekomstige samenwerking moeten vormgeven.
	Alle mogelijke vormen van samenwerking na uittreding Rijk zijn onderzocht vanuit het eerder gedeelde Berenschot rapport. Het bij elkaar houden van de archieven in de vorm van een gemeenschappelijke regeling geeft de meeste waarde voor de inwoners van de stad en de provincie omdat deze dan gemakkelijker toegankelijk zijn. Het continueren van de gemeenschappelijke regeling met de provincie en de gemeente als partners is daarom besloten in beide colleges van gemeente Utrecht en provincie Utrecht van juni 2024 en bevestigd door een collegebesluit en gedeputeerdenbesluit in oktober 2024. De vormgeving van deze toekomstige samenwerking biedt ook de kans om deze te verstevigen en de

	professionaliseren, zodat rolneming en rolzuiverheid goed wordt ingericht bij HUA zelf en bij de partners.
1.2	<u>De provincie, gemeente en Het Utrechts Archief hebben afspraken gemaakt over financiële verdeling en bedrijfsvoeringsrisico's.</u>
	De uittreding heeft geen direct effect op financiële bijdrage van de gemeente (en provincie), die blijft hetzelfde, maar wel op de verdeling van de bedrijfsvoeringsrisico's. Dit werd voorheen samen met OCW opgevangen in een 41% (OCW), 48% (gemeente), 11% (provincie) verdeling. Dat wordt nu 84% (gemeente) en 16% (provincie). OCW heeft de intentie om de jaarlijkse bijdrage te leveren die ze nu ook leveren, maar draagt niet meer bij aan bedrijfsvoeringsrisico's vanaf 2027. Hierover worden afspraken gemaakt met OCW aan de hand van een delegatiebesluit, een specifieke uitkering (SPUK), een bestuursconvenant en een uittreedplan. Voor de financiële- en bedrijfsvoeringsrisico's in de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling is van belang om te weten dat waar in de vorige Gemeenschappelijke Regeling (dus nog met OCW als deelnemer) unanimiteit is opgenomen, dat is overgenomen in de gewijzigde Gemeenschappelijke Regeling. Er zijn geen nieuwe unanieme besluiten toegevoegd. Deze verdeling van de jaarlijkse bijdrage wordt nog steeds iedere vier jaar, volgens de beleidsperiode van HUA, herijkt, zodat de gemeente en provincie structureel de vinger aan de pols houden. Zie voor aanvullende informatie over uittreding de bijgevoegde raadsbrief 'Update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief'.
1.3	<u>De provincie, gemeente en Het Utrechts Archief hebben afspraken gemaakt met aandacht voor de bestuurlijke verhoudingen.</u>
	Voorheen bestond het AB HUA uit 2 stemmen voor zowel elke rijksbestuurder als elke gemeentelijke bestuurder en 1 stem per provinciale bestuurder. Het uittreden van OCW heeft invloed op de stemverhouding. Hierbij is de 84% - 16% risicoverhouding als criterium aangehouden. De nieuwe samenstelling is 2 wethouders met 4 stemmen, 2 gedeputeerden met 1 stem.
1.4	<u>De overige juridische vereisten in het kader van de wet gemeenschappelijke regelingen en de Archiefwet zijn verwerkt.</u>
	A. Archieven. De nieuwe Archiefwet vereist het vastleggen van een verantwoordelijke voor het overgedragen bedrijfsvoeringarchief van gemeenschappelijke regelingen. In deze regeling is de verantwoordelijke voor archief van HUA zelf bij de provincie belegd. B. Evaluatie. In de vorige regeling stond dat er minstens eens per vier jaar geëvalueerd moest worden. In deze nieuwe regeling is gekozen voor een termijn van minimaal eens per zes jaar. Dit sluit beter aan bij het feit dat gemeenteraads- en provinciale statenverkiezingen niet tegelijk plaatsvinden. In zes jaar wordt steeds anderhalve collegeperiode voor zowel de gemeente als de provincie meegenomen. Zo kunnen beide partijen iets zinsvols zeggen bij de evaluatie; we zijn immers samen partner in de gewijzigde gemeenschappelijke Regeling. Door de zinsnede "maar *minstens* eens per zes jaar" kan er, als dat nodig is, ook eerder geëvalueerd worden. C. Uittreding en toetreding. In de vorige regeling was dit nog minimaal ingevuld wegens de uittreding van OCW. Nu zijn er concretere afspraken over de hoogte van de uittreedsom en het uittreedplan opgenomen D. Geschillenregeling. In deze regeling zijn extra artikelen opgenomen om eventuele pijnpunten in het bestuur te beslechten via een geschillenregeling.
1.5	<u>De wijziging van de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief is op tijd gereed om de huidige GR HUA naadloos te vervangen bij uittreding van OCW.</u>
	OCW is voornemens per 1-1-2027 daadwerkelijk uit de huidige GR HUA te treden. Door nu het traject voor aanpassing van de GR HUA te doorlopen is de wijziging van de GR HUA op tijd klaar om vanaf 1-1-2027 in werking te treden.

Kanttekeningen/Risico's	
1.1	De wettelijke grondslag en formele uittreeddocumenten behorende bij de uittreding van OCW uit de huidige GR HUA zijn op hoofdlijnen grotendeels rond, maar nog niet helemaal, voorliggend besluit vindt plaats *in de context* van de uittreding OCW.
	Zie hiervoor ook de bijgevoegde raadsbrief 'Update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief'. De wettelijke grondslag voor het kunnen uittreden van OCW uit de GR HUA is gelegen in de nieuwe Archiefwet. De Tweede Kamer heeft op 18 februari 2025 ingestemd met dit wetsvoorstel, dat nu ter behandeling naar de Eerste Kamer is gegaan. De Archiefwet is dus nog niet van kracht. De Archiefwet treedt naar verwachting 1-1-2027 in werking. De Archiefwet regelt o.a. de manier waarop OCW de rijksarchieftaken delegeert aan de Regionale Historische Centra (RHC's), waaronder de gemeenschappelijke regeling HUA. De RHC-besturen trachten momenteel zowel landelijk als ook specifiek voor hun eigen RHC, nog betere uittreedvoorwaarden en samenwerkingsafspraken richting de toekomst uit te onderhandelen met OCW. Momenteel wordt door het AB HUA gewerkt aan de uittredingsdocumenten waaronder het uittredingsplan. Volgens artikel 36 van de huidige GR HUA regelt het AB van HUA de gevolgen van de uittreding (conform artikel 9 Wgr). Wijzigingen in de uittreeddocumenten en afspraken met OCW hebben geen effect op de wijziging in de GR, die nu is voorgelegd. Dit betreft namelijk de afspraken tussen provincie en gemeente over de situatie ná uittreding OCW. Wel kan dit bepaalde mate van invloed hebben op het financiële risicoprofiel van GR HUA en mate van juridische (on)mogelijkheden om OCW een deel van deze financiële risico's te laten afdekken. In het uittreedplan van OCW uit GR HUA staat bijvoorbeeld dat het Algemeen Bestuur (de incidentele frictiekosten als) de uittreedsom op OCW verhaalt. Het AB kan er ook voor kiezen om deze uittreedsom om te zetten in een specifieke bestemmingsreserve rondom uittreedrisico's, wat bijdraagt aan risicomitigatie Het is wenselijk om het traject van besluitvorming rondom de wijziging van de GR HUA nu toch al in te zetten. Dit mede i.v.m. de lange doorlooptijd van de wijzigingsprocedure (minimaal 9 maanden vanwege zienswijze- en instemmingsronde) en de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen, met het risico dat opgebouwde kennis op dit langlopende dossier in de raad door de wisseling (groten)deels verloren gaat. OCW wenst op 1-1-2027 definitief uit te treden en dan moet deze gewijzigde regeling HUA snel daarna in werking kunnen treden. Mocht de wettelijke grondslag voor uittreding veel langer op zich laten wachten dan nu voorzien, dan is het mogelijk om het GR HUA wijzigingsproces in overleg met beide colleges van gemeente en provincie (tijdelijk) stilleggen.
1.2	De gewijzigde GR HUA zoals bijgevoegd is gebaseerd op gebruik van de aanbestedingswettelijke uitzonderingsgrond delegatie; OCW geeft aan dat RHC's de huidige aanbestedingswettelijke uitzonderingsgrond quasi inbesteden kunnen blijven gebruiken.
	Een harde eis uit de Aanbestedingswet voor het gebruik kunnen maken van de aanbestedingsrechtelijke uitzonderingsgrond quasi-inbesteding is dat tachtig procent van de werkzaamheden van HUA als gemeenschappelijke regeling voor de deelnemers van die regeling wordt gedaan. Zo niet, dan zou aanbesteding van de archieftaak aan de orde zijn. Na uittreding van het rijk worden de werkzaamheden voor het rijk gecontinueerd, terwijl het rijk geen deelnemer meer is. Er wordt dan bij lange na niet meer voldaan aan deze tachtigprocenteis.

	Na advies te hebben ingewonnen bij meerdere gerenommeerde bureaus (Berenschot, Straatman en Koster, Maasdam Fischer Broers van Boels Zanders) gaat de gewijzigde GR uit van de aanbestedingsrechtelijke uitzonderingsgrond "delegatie". Delegatie brengt namelijk aanzienlijk minder juridische risico's met zich mee dan de uitzonderingsgrond quasi-inbesteden. Dit is zorgvuldig getoetst, juist omdat het risico op strijdigheid met de aanbestedingswet zwaar weegt. Op basis van de juridische adviezen is de conclusie dat met delegatie de risico's het kleinst zijn en goed beheersbaar blijven. Bij quasi-inbesteding is er sprake van intensief toezicht en sturing van de deelnemers op de GR. Bij delegatie mogen deelnemers (en gemeenteraden) juist minder inlichtingen en verantwoording verlangen en mag er geen concrete inmenging vooraf zijn in de uitvoering van overgedragen taken. Dat lijkt niet helemaal in de geest van de Wet gemeenschappelijke regelingen, die recent juist meer sturingsmogelijkheden heeft gecreëerd voor gemeenteraden. Om aan de eisen voor delegatie te voldoen, zullen de deelnemers de GR meer (financiële) zelfstandigheid moeten geven, minder intensief toezicht moeten uitoefenen en de overgedragen taken zoveel mogelijk bij het DB moeten leggen in plaats van bij het AB. In de praktijk verandert er echter weinig aan de manier waarop gemeente en provincie op het HUA sturen. Net als nu gebeurt dat vooral via de reguliere BBV-cyclus, de jaarbegroting, de beraps, het jaarverslag en het meerjarenbeleidsplan van de HUA. Die sturingsmomenten blijven ongewijzigd. De gemeenteraad is eerder tijdens een technische sessie al over deze keuze geïnformeerd. Het ministerie heeft in een memo aangegeven dat GR's ook in de toekomst de uitzonderingsgrond *quasi-inbesteden* zouden kunnen blijven gebruiken. Als een GR daar juridisch problemen mee krijgt, biedt het ministerie ondersteuning. Maar het ministerie schrijft dit uiteraard niet dwingend voor. Er is dus geen reden om van koers te wijzigen. Delegatie is daarmee de beste keuze. Daarbij spelen de volgende overwegingen een rol: - De juridische risico's bij *quasi-inbesteden* zijn groter, omdat niet voldaan wordt aan de (harde) tachtigprocentseis. - Het ministerie biedt geen stevig juridisch fundament om deze keuze te heroverwegen. - De geboden hulp bij eventuele problemen met *quasi-inbesteden* is bovendien onvoldoende concreet. - De manier van sturen via begroting en meerjarenplan blijft hetzelfde als in de huidige GR. Kortom: delegatie is de meest zorgvuldige, stabiele en juridisch veilige oplossing.

Financiën

Dit voorstel voor wijziging van de GR HUA heeft in principe geen financiële consequenties op de jaarlijkse bijdrage, maar wel op de verdeling van de bedrijfsvoeringsrisico's. Dit werd voorheen samen met OCW opgevangen in een 41%, 48%, 11% verdeling, dat is nu 84% en 16% geworden. OCW blijft de jaarlijkse bijdrage leveren, maar draagt niet bij aan bedrijfsvoeringsrisico's. Als HUA goede reserves aanhoudt voor het opvangen van mogelijke financiële risico's in de toekomst is het risico op bedrijfsvoeringsrisico's aanvaardbaar.

Vervolg

Het college neemt na het besluit van de raad over het indienen van zienswijzen een definitief standpunt in over de ontwerpwijziging van de Gemeenschappelijke Regeling HUA. Op basis van de standpunten en zienswijzen van de deelnemende partijen wordt een (gewijzigd) definitief wijzigingsbesluit opgesteld en voor besluitvorming voorgelegd aan de deelnemende partijen.

Naar verwachting is de Gemeenschappelijke Regeling HUA dan tijdig gewijzigd, rekening houdend met de geplande uittreding van het rijk op 1 januari 2027.Ongeveer tegelijkertijd volgt een vergelijkbaar besluitvormingsproces plaats bij de provincie Utrecht. Om de aangepaste GR HUA te effectueren dienen zowel provincie en gemeente beide in te stemmen.

Samen stad maken (participatie)
‘Gemeente aan zet’ is van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
De Gemeenschappelijke Regeling HUA wordt door het college geïnformeerd over de besluitvorming.

Niet referendabel
Dit raadsbesluit is niet referendabel op grond van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht, omdat het een raadsbesluit betreft over stukken van een Gemeenschappelijke Regeling (artikel 1:2, tweede lid onder i van de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Zienswijzebrief raad aan college Ontwerpwijziging Gemeenschappelijke Regeling HUA twee partijen

Bijlagen informatief
- Ontwerp gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief
- Raadsbrief update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief

Gemeenteraad
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl/gemeenteraad

Gemeente Utrecht

VERSIE VOOR BESLUITVORMING

College Burgemeester en Wethouders
Gemeente Utrecht

Behandeld door	I. van der Linden, R. van der Wal	**Datum**	volgt
		Ons kenmerk	32718604
E-mail	hua.gr.accounthouder@utrecht.nl	**Onderwerp**	Zienswijze ontwerpwijziging Gemeenschappelijke Regeling Het Utrecl Archief (twee partijen)
Bijlage(n)			
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	
Uw brief van	-	Bij antwoord datum, kenmerk en onderwerp vermelden	

Geacht college,

Dank voor het toezenden van de ontwerpwijziging voor de “Gemeenschappelijke Regeling Het Utrechts Archief (HUA)” met de provincie en de gemeente als overgebleven twee partijen. Met deze brief informeren wij u over onze zienswijze op de voorgestelde regeling.

Positief standpunt met inhoudelijke zienswijze
Wij kunnen ons vinden in de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling en uw voornemen hierover een positief standpunt in te nemen. Daarbij willen wij u wel het volgende meegeven: houd goed rekening met de belangen van gemeenteraad en de provinciale staten in het opzetten van de governance van de nieuwe samenwerking en laat HUA voldoende reserves behouden om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden. Wij roepen hierbij het toekomstige algemeen en dagelijks bestuur op om hierop toe te zien. In de toekomstige begrotingen zullen wij als raad hier ook op toetsen.

Inhoudelijke toelichting
Het voortzetten van de gemeenschappelijke regeling met de gemeente en de provincie betekent dat de opgebouwde provincie, gemeentelijke en rijksarchieven in de toekomst integraal te raadplegen blijven en toegang voor een breed het publiek kan worden gecontinueerd. De voorgestelde gemeenschappelijke regeling bevat een logische financiële verdeling, waarbij de gemeente Utrecht als grootste deelnemer ook een groot aandeel heeft. We zien hierin een goede vertaling naar de bestuurlijke verhouding en stemverhouding. Met slechts twee partijen is het belangrijk om een goede geschillenregeling op te nemen, wat hierin al verwerkt is. Het verder uitwerken van de samenwerking tussen HUA, de gemeente en de provincie naar aanleiding van deze regeling biedt ook de kans om deze te verstevigen en verder te professionaliseren.

De wettelijke grondslag en formele documentatie behorende bij de uittreding van het ministerie van OCW uit de huidige gemeenschappelijke regeling van HUA zijn nog niet helemaal afgerond, maar het besluit over deze wijziging in de regeling wordt nu al wel gevraagd. De basis van de gemeenschappelijke regeling zal, zoals het college aangeeft, weinig veranderen, omdat het over de toekomstige samenwerking tussen de provincie en de gemeente zonder het rijk gaat. Het is daarbij wel van belang om in de afweging van belangen bij zowel de uittreding als verdere vormgeving van de samenwerking duidelijk oog voor onze kaderstellende en controlerende rol als gemeenteraad te houden. Met het oog op mogelijke wijzigingen in de Specifieke Uitkering (SPUK) vanuit het rijk voor het beheren van het rijksarchief, is het belangrijk dat HUA voldoende reserves aanhoudt om toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden.

Hoogachtend,

Gemeenteraad van Utrecht,

de griffier,
Miguel Israel

de voorzitter,
Sharon A.M. Dijksma

Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief

Gedeputeerde staten van Utrecht en burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;

Gelet op hoofdstuk IV van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

Overwegende dat:

- de Minister voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap is uitgetreden uit de gemeenschappelijke regeling,
- de gemeenschappelijke regeling tevens is geactualiseerd in verband met de vaststelling van de Archiefwet 20xx,

Besluiten de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief te wijzigen, zodat deze als volgt komt te luiden:

ONTWERP GR HUA

HOOFDSTUK 1 ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze gemeenschappelijke regeling wordt verstaan onder:

- burgemeester en wethouders: burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht;
- collecties: de verzameling historische voorwerpen, boeken en overige schriftelijke en digitale stukken in de meest ruime zin van het woord, die geen documenten zijn, in eigendom van of in beheer bij de provincie Utrecht of gemeente Utrecht, voor zover het betreft voorwerpen of stukken bij de decentrale archiefdienst;
- document: document als bedoeld in artikel 1.1 van de Archiefwet 20xx;
- gemeente: gemeente Utrecht;
- gedeputeerde staten: gedeputeerde staten van de provincie Utrecht;
- provincie: provincie Utrecht;
- regeling: de gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Artikel 2 Te behartigen belangen

1. Deze regeling heeft als doel het gezamenlijk behartigen van de belangen van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders bij alle zaken die betrekking hebben op documenten en collecties in de decentrale archiefdiensten.
2. Het Utrechts Archief voert bij de behartiging van deze belangen het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid van de provincie en de gemeente mede uit.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen gezamenlijk algemene aanwijzingen geven over de manier waarop Het Utrechts Archief deze belangen behartigt. Deze aanwijzingen hebben geen betrekking op de concrete wijze van uitvoering van de werkzaamheden, taken en bevoegdheden van Het Utrechts Archief.

HOOFDSTUK II HET UTRECHTS ARCHIEF

Artikel 3 Het Utrechts Archief

1. Er is een openbaar lichaam, genaamd Het Utrechts Archief.
2. Het Utrechts Archief is gevestigd in de gemeente Utrecht.

Artikel 4 Het bestuur

1. Het bestuur van Het Utrechts Archief bestaat uit een algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter.
2. Het algemeen bestuur staat aan het hoofd van het openbaar lichaam.

Artikel 5 Doel, taken en bevoegdheden

1. Aan het bestuur van Het Utrechts Archief zijn de volgende werkzaamheden, taken en bevoegdheden van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders overgedragen:
   a. de beheertaken, te onderscheiden in het behouden, bewerken en benutten van de documenten die berusten bij de in artikel 2, eerste lid, genoemde decentrale archiefdiensten;
   b. de taken en bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 6.2 eerste lid en 6.3, tweede lid, 7.5, 7.6 eerste lid, 9.4 eerste en derde lid van de Archiefwet 20xx.
2. Het bestuur van het Utrechts Archief kan adviseren en voorstellen doen aan gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders over de taken en bevoegdheden, die door hen worden uitgevoerd ingevolge de artikelen 2.2 eerste en tweede lid, 2.6, 4.3, 4.4, 5.1 eerste lid, 5.3, 5.4, 5.5 eerste, tweede en derde lid, 7.2, en 10.4 van de Archiefwet 20xx.
3. Het bestuur van Het Utrechts Archief verricht ook andere door gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders opgedragen taken die verband houden met de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid.
4. Het Utrechts Archief stelt zich tevens ten doel het bij de decentrale archiefdiensten van provincie en gemeente ondergebrachte cultureel erfgoed op actieve wijze toegankelijk te maken voor en onder de aandacht te brengen van een breed publiek.
5. Als gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders niet-overgebrachte documenten in beheer van Het Utrechts Archief geven, verricht Het Utrechts Archief namens en onder verantwoordelijkheid van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders taken omtrent het beheer daarvan.

Artikel 6 Besluiten bestuur HUA

Besluiten van het bestuur van Het Utrechts Archief worden niet aan zienswijzen van provinciale staten respectievelijk gemeenteraad onderworpen, tenzij de Wet gemeenschappelijke regelingen of deze regeling dat expliciet voorschrijft.

ONTWERP GR HUA

HOOFDSTUK III HET ALGEMEEN BESTUUR

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit vier leden.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders wijzen uit hun midden ieder twee leden aan.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen voor ieder lid tevens één plaatsvervangend lid uit hun midden aanwijzen dat het lid bij verhindering of ontstentenis vervangt. De bepalingen in deze regeling over leden van het algemeen bestuur zijn van overeenkomstige toepassing op plaatsvervangende leden, tenzij de regeling anders bepaalt.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door gedeputeerde staten, eindigt op het tijdstip waarop de zittingsperiode van gedeputeerde staten afloopt of waarop het lidmaatschap van gedeputeerde staten eindigt. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur van de leden, aangewezen door burgemeester en wethouders, eindigt op het moment dat de zittingsperiode van burgemeester en wethouders afloopt of waarop het lidmaatschap van burgemeester en wethouders eindigt.
5. Een persoon waarvan het lidmaatschap op grond van het vijfde lid is geëindigd, kan opnieuw worden aangewezen.
6. Als tussentijds een zetel van een lid van het algemeen bestuur beschikbaar komt, wijst het bestuursorgaan uit wiens midden dit lid afkomstig was, zo spoedig mogelijk een nieuw lid aan.
7. Een lid van het algemeen bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 8 Vergadering en stemming

1. Het algemeen bestuur vergadert ten minste tweemaal per jaar.
2. De leden die zijn aangewezen door burgemeester en wethouders, hebben elk vier stemmen.
   De leden die zijn aangewezen door gedeputeerde staten, hebben elk één stem.
3. Een lid van het algemeen bestuur stemt niet over zaken waarbij hij een persoonlijk belang heeft, direct of indirect, of waarbij hij als vertegenwoordiger betrokken is en er sprake is van een belangenconflict of een mogelijke integriteitskwestie.
4. Een stemming is alleen geldig, indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet van deelneming aan de stemming moet onthouden, daaraan heeft deelgenomen.
5. Het vierde lid is niet van toepassing:
   a. als opnieuw wordt gestemd over een voorstel waarover in de vorige vergadering is gestemd en die stemming op grond van het vorige lid niet geldig was;
   b. voor zover het onderwerpen betreft die in een daaraan voorafgaande niet geopende vergadering aan de orde waren gesteld.
6. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt volstrekte meerderheid vereist van de stemmen die zijn uitgebracht, tenzij in de regeling anders is bepaald.
7. Bij een schriftelijke stemming wordt onder het uitbrengen van een stem verstaan het inleveren van een behoorlijk ingevuld stembriefje.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren ter uitvoering van de aan Het Utrechts Archief toegekende taak alle bevoegdheden die niet bij dagelijks bestuur of voorzitter zijn belegd.
2. Aan de bevoegdheden van het algemeen bestuur worden geen beperkingen opgelegd ingevolge artikel 31 van de Wet gemeenschappelijke regelingen, mits het totaal van de aangegane verplichtingen binnen de goedgekeurde begroting valt. Voor het aangaan van verplichtingen door het algemeen bestuur buiten de goedgekeurde begroting geldt de procedure van artikel 21, 22 en 23.

ONTWERP GR HUA

3. Het algemeen bestuur besluit slechts tot oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat provinciale staten en de gemeenteraad in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen. Het besluit wordt genomen bij unanimiteit.
4. Het algemeen bestuur stelt de regels over de kosten, bedoeld in artikel 7.1, derde en vierde lid, en artikel 8.5, derde lid Archiefwet 20xx, vast bij unanimiteit.

HOOFDSTUK IV HET DAGELIJKS BESTUUR

Artikel 10 Samenstelling van het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere door het algemeen bestuur aan te wijzen leden.
2. Het algemeen bestuur wijst als lid van het dagelijks bestuur aan:
   a. uit zijn midden één lid dat door gedeputeerde staten is aangewezen als lid van het algemeen bestuur,
   b. uit zijn midden één lid dat door burgemeester en wethouders is aangewezen als lid van het algemeen bestuur, tevens voorzitter, en
   c. één lid van buiten de kring van het algemeen bestuur.
3. Het lidmaatschap van het dagelijks bestuur eindigt, zodra men ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lidmaatschap van het lid van het dagelijks bestuur van buiten de kring van het algemeen bestuur, eindigt op een door het algemeen bestuur te bepalen datum.
4. Een lid van het dagelijks bestuur dat zijn lidmaatschap ter beschikking heeft gesteld, blijft in functie totdat een nieuw lid is aangewezen.

Artikel 11 Vergadering en stemming

1. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste viermaal per jaar.
2. Elk lid van het dagelijks bestuur heeft één stem. Besluitvorming vindt plaats bij volstrekte meerderheid van stemmen, voor zover niet anders is bepaald in de regeling.
3. In de vergadering van het dagelijks bestuur kan slechts worden beraadslaagd of besloten, indien ten minste de helft van het aantal zitting hebbende leden tegenwoordig is.
4. Indien het vereiste aantal leden niet tegenwoordig is, belegt de voorzitter, onder verwijzing naar dit artikel, opnieuw een vergadering.
5. Het dagelijks bestuur stelt regels voor zijn vergaderingen vast.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur is in ieder geval belast met:

a. het voeren van het dagelijks bestuur van Het Utrechts Archief;
b. het uitvoeren van de taken, werkzaamheden en bevoegdheden als bedoeld in artikel 5 van deze regeling, met uitzondering van het bepaalde in artikel 9, tweede lid;
c. beslissingen van het algemeen bestuur voorbereiden en uitvoeren;
d. regels vaststellen over de ambtelijke organisatie van Het Utrechts Archief;
e. het aangaan, wijzigen en beëindigen van arbeidsovereenkomsten met bij het Utrechts Archief werkzame ambtenaren;
f. besluiten tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van Het Utrechts Archief, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 9, derde lid;

ONTWERP GR HUA

g. besluiten namens Het Utrechts Archief, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover dit het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist;
h. het nemen van alle conservatoire maatregelen zowel in als buiten rechte en het doen van alles wat nodig is ter voorkoming van verjaring van recht of bezit;
i. het beheer van de activa en passiva van Het Utrechts Archief, en
j. de zorg, voor zover deze van het dagelijks bestuur afhangt, voor de controle op het geldelijk beheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief.

HOOFDSTUK V DE VOORZITTER

Artikel 13 Taken en bevoegdheden voorzitter

1. Het algemeen bestuur wijst als voorzitter en plaatsvervangend voorzitter een lid uit het algemeen bestuur aan dat is aangewezen door burgemeester en wethouders.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken die van het algemeen bestuur of het dagelijks bestuur uitgaan, tenzij hij aan de directeur het tekenen van bepaalde stukken heeft opgedragen.
4. De voorzitter vertegenwoordigt Het Utrechts Archief in en buiten rechte. De vertegenwoordiging kan hij opdragen aan een door hem aan te wijzen gevolmachtigde of gemachtigde.

HOOFDSTUK VI INFORMATIE EN VERANTWOORDINGSPLICHT

Artikel 14 Informatieplicht

1. Het bestuur geeft provinciale staten en gemeenteraad binnen redelijke termijn schriftelijk alle inlichtingen die zij nodig hebben voor de uitoefening van hun taken.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders geven het bestuur van Het Utrechts Archief binnen redelijke termijn, gevraagd en ongevraagd, alle inlichtingen die het nodig heeft voor de uitoefening van zijn taken.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders informeren het dagelijks bestuur binnen redelijke termijn over de bij hen in voorbereiding zijnde maatregelen en plannen die voor de behartiging van de belangen, bedoeld in artikel 2, eerste lid, voor Het Utrechts Archief van belang zijn. Het dagelijks bestuur kan zijn mening daarover, gevraagd en ongevraagd, aan hen kenbaar maken.
4. Het bestuur geeft provinciale staten en gemeenteraad zo spoedig mogelijk, doch in ieder geval binnen 45 dagen, schriftelijk de door provinciale staten, gemeenteraad of één of meer leden daarvan, gevraagde inlichtingen.
5. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door gedeputeerde staten verstrekt zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen 45 dagen, aan gedeputeerde staten of provinciale staten de door hen of één of meer van hun leden gevraagde inlichtingen.
6. Een lid van het algemeen bestuur dat is aangewezen door burgemeester en wethouders verstrekt zo spoedig mogelijk, maar in elk geval binnen 45 dagen, aan burgemeester en wethouders of gemeenteraad de door hen of één of meer van hun leden gevraagde inlichtingen.
7. Het bestuur geeft gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders desgevraagd inzage in zakelijke gegevens en bescheiden, voor zover dat voor de vervulling van hun taak redelijkerwijs nodig is.

Artikel 15 Verantwoordingsplicht

ONTWERP GR HUA

1. Gedeputeerde staten en provinciale staten kunnen een lid van het algemeen bestuur dat door gedeputeerde staten is aangewezen, nadat de gevraagde inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
2. Burgemeester en wethouders en gemeenteraad kunnen een lid van het algemeen bestuur dat door burgemeester en wethouders is aangewezen, nadat de gevraagde inlichtingen in een vergadering of schriftelijk zijn verstrekt of dienden te zijn verstrekt, ter verantwoording roepen voor het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid.
3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen een door hen aangewezen lid van het algemeen bestuur ontslag verlenen als dit lid hun vertrouwen niet meer bezit wegens het door hem in het algemeen bestuur gevoerde beleid. In dit geval zijn de artikelen 49 en 50 van de Provinciewet respectievelijk de Gemeentewet van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK VII TEGEMOETKOMING EN VERGOEDING

Artikel 16 Tegemoetkoming en vergoeding

1. Het algemeen bestuur kan besluiten dat de leden van het algemeen of dagelijks bestuur die niet de functie vervullen van commissaris van de Koning, gedeputeerde van de provincie, burgemeester of wethouder van de gemeente, een vergoeding ontvangen voor hun werkzaamheden ten behoeve van Het Utrechts Archief.
2. Deze leden ontvangen daarnaast een tegemoetkoming in de kosten, waartoe worden gerekend reis- en verblijfkosten ten behoeve van het bijwonen van de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur.
3. Deze vergoeding en tegemoetkoming worden door het algemeen bestuur vastgesteld en als afzonderlijke post opgenomen in de jaarlijkse begroting.

HOOFDSTUK VIII FINANCIELE BEPALINGEN

Artikel 17 Jaarlijkse bijdrage deelnemers

1. De voor de uitvoering van deze regeling ter beschikking te stellen middelen worden verschaft door de provincie en de gemeente, door het verstrekken van jaarlijkse bijdragen op basis van de begroting. De manier waarop die bijdrage wordt berekend, wordt nader uitgewerkt in de in artikel 27 bedoelde bijlage.
2. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders dragen er zorg voor dat het openbaar lichaam altijd beschikt over voldoende middelen om aan zijn verplichtingen te voldoen.
3. Voor de uitvoering van deze regeling kunnen door de verschillende partners vermogensbestanddelen worden ingebracht waarover nadere afspraken gemaakt worden.
4. Voor zover de bijdrage wordt verleend ten laste van een begroting die nog niet is vastgesteld of goedgekeurd, kan zij worden verleend onder de voorwaarde dat voldoende gelden ter beschikking worden gesteld.
5. Indien gedeputeerde staten of burgemeester en wethouders een bijzondere taak opdragen als bedoeld in artikel 5, derde lid, waarvan de kosten niet zijn op te vangen in de begroting, wordt daarvoor door gedeputeerde staten respectievelijk burgemeester en wethouders in aanvulling op de jaarlijkse bijdrage een tevoren overeengekomen vergoeding betaald.

Artikel 18 Vierjarig beleidsplan

1. Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per vier jaar een vierjarig beleidsplan op.
2. Het dagelijks bestuur zendt het ontwerpbeleidsplan aan het algemeen bestuur ter vaststelling toe. Dertien maanden voorafgaand aan de periode waarop het beleidsplan betrekking heeft, wordt dit plan toegezonden aan provinciale staten en gemeenteraad.

ONTWERP GR HUA

3. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders maken binnen twee maanden na ontvangst van het beleidsplan gezamenlijk afspraken met Het Utrechts Archief over te behalen resultaten voor de komende vier jaren. Deze afspraken hebben geen betrekking op concrete uitoefening van overgedragen taken maar beperken zich tot het stellen van algemene kaders en doelen.

Artikel 19 Kaderstukken, begroting en meerjarenbegroting

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders aan provinciale staten en gemeenteraad.
2. Het dagelijks bestuur biedt jaarlijks, ten minste twaalf weken voor vaststelling van de begroting, aan provinciale staten en de gemeenteraad een ontwerpbegroting met toelichting aan en een meerjarenbegroting met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren.
3. Bij het opstellen van de ontwerpbegroting, neemt het algemeen bestuur het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid, bedoeld in artikel 2, tweede lid, en de algemene aanwijzingen, bedoeld in artikel 2, derde lid, in acht en daarnaast de afspraken, bedoeld in artikel 18, derde lid.
4. In de toelichting op de ontwerpbegroting worden de aard en de omvang van de voorgenomen activiteiten beschreven. Daarbij wordt aangegeven welke belangen en resultaten Het Utrechts Archief met de activiteiten nastreeft, op welke wijze de activiteiten zullen worden uitgevoerd en voor welke doelgroepen zij zijn bestemd.
5. Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders zorgen ervoor dat de ontwerpbegroting voor iedereen ter inzage wordt gelegd en tegen betaling van kosten algemeen verkrijgbaar is. Kennisgeving hiervan wordt gedaan in het digitale provincieblad en gemeenteblad.
6. Provinciale staten en de gemeenteraad kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
7. Het dagelijks bestuur stelt provinciale staten en gemeenteraad voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over ingediende zienswijzen, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 20 Vaststelling begroting

1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. De begroting wordt bij unanimiteit vastgesteld.
2. Nadat deze is vastgesteld, zendt het algemeen bestuur de begroting aan provinciale staten en de gemeenteraad, die ter zake bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
3. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 21 Wijziging begroting

1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen.
2. De artikelen 19 en 20, eerste en tweede lid, zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdragen, bedoeld in artikel 17, eerste lid. Het dagelijks bestuur zendt de begrotingswijziging binnen vier weken na de vaststelling aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Artikel 22 Betaling

ONTWERP GR HUA

1. De provincie en de gemeente voldoen de verschuldigde bijdrage bij wijze van voorschot in twaalf maandelijkse termijnen.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen de provincie en de gemeente de bijdragen bij wijze van voorschot voldoen in door hen nader te bepalen termijnen.

Artikel 23 Jaarrekening

1. Het dagelijks bestuur zendt vóór 30 april van het jaar na het jaar waarvoor de jaarrekening dient, een voorlopige jaarrekening aan provinciale staten en de gemeenteraad. De voorlopige jaarrekening gaat vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid en de rechtmatigheid, afgegeven door een accountant als bedoeld in artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat medewerking wordt verleend aan door of namens de accountant van de provincie en de gemeente in te stellen onderzoeken naar de door de accountant, bedoeld in het eerste lid, verrichte (controle)werkzaamheden.
3. Het dagelijks bestuur brengt jaarlijks vóór 30 april aan provinciale staten en de gemeenteraad een inhoudelijk verslag uit van de werkzaamheden, het gevoerde beleid in het algemeen en de doelmatigheid en doeltreffendheid van zijn werkzaamheden en werkwijze, in het bijzonder in het afgelopen kalenderjaar.
4. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening vast in het jaar volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.
5. Het dagelijks bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
6. Het dagelijks bestuur stelt de in het eerste en derde lid bedoelde stukken algemeen verkrijgbaar.

Artikel 24 Reserves

1. Een batig saldo kan worden bestemd voor vorming van of toevoeging aan de reserves, of kan worden uitbetaald. De hoogte van deze reserves wordt bepaald door het algemeen bestuur, gehoord provinciale staten en gemeenteraad. Voor zover een batig saldo niet wordt aangewend voor de reserves, wordt het saldo naar rato van de jaarlijkse bijdrage uitgekeerd aan de provincie en de gemeente.
2. De algemene reserve in enig jaar bedraagt niet meer dan tien procent van de totale bijdragen van dat jaar van de deelnemers en van andere overheidsinstellingen.
3. Het algemeen bestuur stelt regels vast over de bestemmingsreserves.

Artikel 25 Financiële administratie, kasbeheer en boekhouding

1. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de organisatie van de financiële administratie en van het kasbeheer en de boekhouding van Het Utrechts Archief. Bij deze regels wordt bepaald welke ambtenaren van Het Utrechts Archief met het doen van ontvangsten en betalingen worden belast.
2. Het algemeen bestuur stelt regels vast met betrekking tot de controle op de financiële administratie en het kasbeheer. Bij deze regels wordt de deskundige aangewezen die met de controle is belast.

Artikel 26 Kader deelnemers

Gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders kunnen gezamenlijk regels stellen over het financieel en materieel beheer, over de inrichting van de begroting, het financieel verslag, jaarverslag en aandachtspunten voor de accountantscontrole. Deze regels hebben geen betrekking op de concrete wijze van uitvoering van de taken van Het Utrechts Archief.

A**rtikel 27 Financiële bijlage**

ONTWERP GR HJA

Bij deze regeling is een financiële bijlage gevoegd die daar onlosmakelijk deel van uitmaakt.
In deze bijlage is onder meer vastgelegd welke financiële bijdrage in procenten de deelnemers jaarlijks verschuldigd zijn en welke afspraken zijn gemaakt over de onderlinge risicoverdeling.

HOOFDSTUK IX HUA ALS ARCHIEFVORMER

Artikel 28 Beheer en verantwoordelijkheid

1. Overeenkomstig door het algemeen bestuur met inachtneming van de Archiefwet 20xx vast te stellen regels draagt het dagelijks bestuur zorg voor de documenten van Het Utrechts Archief zelf.
2. De directeur is belast met het beheer van de niet overgebrachte documenten van Het Utrechts Archief zelf.
3. Gedeputeerde staten zijn verantwoordelijk voor de documenten van Het Utrechts Archief zelf die op grond van de Archiefwet 20xx zijn overgebracht naar de decentrale archiefdienst.

HOOFDSTUK X AMBTELIJKE ORGANISATIE

Artikel 29 Arbeidsovereenkomsten

1. De directeur en het overige personeel van Het Utrechts Archief worden in dienst genomen, geschorst of ontslagen door het dagelijks bestuur.
2. Het dagelijks bestuur stelt de rechtspositie- en arbeidsvoorwaardenregeling vast en volgt daarbij zoveel mogelijk de regelingen van de gemeente.
3. Voor afwijking van deze regelingen van de gemeente is instemming van de regionale vakbondsbestuurders vereist.

Artikel 30 Directeur

1. Het dagelijks bestuur stelt voor de directeur een instructie vast.
2. Het dagelijks bestuur regelt de vervanging van de directeur.

Artikel 31 Taak directeur

1. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij de uitoefening van hun taak terzijde. Hij is in de vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur aanwezig en heeft daarin een adviserende stem.
2. Met inachtneming van artikel 13, derde lid worden alle stukken die van het algemeen of het dagelijks bestuur uitgaan, door de directeur medeondertekend.

HOOFDSTUK XI - TOETREDING, UITTREDING, WIJZIGING EN OPHEFFING

Artikel 32 Toetreding

1. Een bestuursorgaan dat wil toetreden, dient hiertoe een verzoek in bij het algemeen bestuur, samen met de vereiste toestemming van het vertegenwoordigend orgaan.
2. Toetreding is mogelijk nadat het toetredende bestuursorgaan, gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders daartoe unaniem hebben besloten, met inachtneming van artikel 51 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.
3. Het algemeen bestuur kan algemene en specifieke regels stellen over de toetreding van nieuwe bestuursorganen en stelt een toetredingsplan vast.

ONTWERP GR HUA

4. Het toetredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die het directe gevolg zijn van de toetreding. Ook bevat het toetredingsplan de financiële verplichtingen van de toetredende partij.
5. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding is uittreding niet mogelijk.

Artikel 33 Uittreding

1. Een bestuursorgaan dat wil uittreden (hierna: de uittredende partij) stuurt het besluit tot uittreding aangetekend aan het algemeen bestuur samen met de vereiste toestemming van het vertegenwoordigend orgaan.
2. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één jaar, ingaande op 1 januari van het eerstvolgende kalenderjaar, in acht genomen, tenzij de deelnemers unaniem een andere opzegtermijn overeenkomen.
3. Het dagelijks bestuur inventariseert de gevolgen van de uittreding, de wijze waarop met deze gevolgen kan of moet worden omgegaan en de voorwaarden voor uittreding, die daarna worden vastgelegd in een door het algemeen bestuur vast te stellen uittredingsplan.
4. Uiterlijk zes maanden na toezending van het besluit tot uittreding stelt het algemeen bestuur het uittredingsplan vast. De daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen zijn bindend.
5. Nadat het uittredingsplan is vastgesteld, is de uittredende partij verplicht om binnen zes maanden de daarin voor de uittredende partij omschreven financiële verplichtingen te voldoen.
6. De uittreding gaat pas in nadat aan alle verplichtingen uit het uittredingsplan is voldaan.

Artikel 34 Uittredingsplan

1. Het uittredingsplan bevat de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties die gedurende een periode van vijf jaar het directe gevolg zijn van de uittreding. Ook bevat het uittredingsplan de uittreedsom die betaald moet worden door de uittredende partij.
2. De uittreedsom wordt als volgt bepaald: de uittredende partij betaalt over het eerste kalenderjaar na de uittreding 100% van de jaarlijkse bijdrage, over het tweede jaar 80%, over het derde jaar 60%, over het vierde jaar 40% en over het vijfde jaar 20% van de jaarlijkse bijdrage minus eventuele baten. Als aantoonbaar is dat de directe kosten van de uittreding hoger zijn, wordt de uittreedsom daarop aangepast.
3. Voor wat betreft de juridische, personele en organisatorische consequenties geldt dat het algemeen bestuur met de uittredende partij de mogelijkheid tot overname van personeel, activa en contracten onderzoekt. Het voorgaande behoeft echter niet te leiden tot wijziging van overeenkomsten met en verplichtingen jegens derden die zijn aangegaan respectievelijk bepaald voorafgaand aan het tijdstip van ontvangst door het algemeen bestuur van het besluit tot uittreding van de uittredende partij.

Artikel 35 Onafhankelijke externe deskundige

1. Met het oog op het bepalen van de inhoud van het uittredingsplan kan het algemeen bestuur een onafhankelijke externe deskundige aanwijzen die in opdracht van het algemeen bestuur het concept-uittredingsplan voorbereidt. Deze deskundige kan, in overleg met het algemeen bestuur, voor specifieke onderdelen van het uittredingsplan andere deskundigen inschakelen.
2. De aanwijzing van een onafhankelijke externe deskundige vindt slechts plaats als deze het vertrouwen heeft van het gehele algemeen bestuur en het algemeen bestuur daartoe besluit.

Artikel 36 Wijziging van de gemeenschappelijke regeling

Deze regeling kan worden gewijzigd bij eensluidend besluit van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders, met inachtneming van artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

ONTWERP GR HDA

Artikel 37 Opheffen van de gemeenschappelijke regeling

1. Deze regeling kan worden opgeheven bij een eensluidend besluit van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders
2. Het algemeen bestuur stelt een liquidatieplan op dat voorziet in de verplichting van provincie en gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over hen te verdelen op een in het plan te bepalen wijze.
3. Bij opheffing van deze gemeenschappelijke regeling worden de daarvoor in aanmerking komende documenten overgebracht naar de decentrale archiefdienst. Documenten die niet voor overbrenging in aanmerking komen, worden door het dagelijks bestuur overgedragen aan gedeputeerde staten. Eventuele kosten hiervan worden opgenomen in het liquidatieplan. Van deze overdracht wordt een verklaring opgemaakt.

HOOFDSTUK XII – Participatie, geschillenregeling en evaluatie

Artikel 38 Participatie

Ingezetenen van de provincie en belanghebbenden kunnen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid op grond van deze regeling via de reguliere procedures van de provincie en de gemeente.

Artikel 39 Geschillenregeling

1. Bij geschillen tussen deelnemers of tussen een of meer deelnemers en Het Utrechts Archief (hierna: partijen) over de toepassing, in de ruimste zin van het woord, van deze regeling, wordt het geschil besproken tussen een afvaardiging van elk van de betrokken partijen.
2. Als dit overleg niet tot een oplossing leidt, kunnen partijen het geschil voorleggen aan een door de partijen gezamenlijk aan te wijzen mediator of onafhankelijk adviseur.
3. Als voorleggen aan een mediator of onafhankelijk adviseur niet wenselijk wordt gevonden of niet tot een oplossing leidt, wordt het geschil onderworpen aan een niet-bindend deskundigenadvies.
4. Elke partij benoemt een onafhankelijke deskundige. Deze deskundigen benoemen samen een deskundige, die tevens als voorzitter van de adviescommissie optreedt.
5. Het dagelijks bestuur treedt op als opdrachtgever van de adviescommissie. In de opdracht wordt tenminste het probleem geschetst, worden de te beantwoorden vragen geformuleerd en wordt de termijn genoemd waarbinnen de commissie haar advies moet uitbrengen.
6. De commissie regelt zelf de wijze waarop zij haar advies tot stand brengt. Het advies wordt tegelijkertijd toegezonden aan alle betrokken partijen.
7. Op basis van het advies overleggen partijen nogmaals, om te proberen tot een oplossing van het geschil te komen.
8. De kosten van de adviescommissie worden voor gelijke delen door de betrokken partijen gedragen.

Artikel 40 Evaluatie

Het algemeen bestuur draagt er zorg voor dat de regeling periodiek, maar minstens eens per zes jaar, wordt geëvalueerd.

HOOFDSTUK XIII – SLOTBEPALINGEN

Artikel 41 Bekendmaking en inwerkingtreding

1. Deze regeling wordt bekendgemaakt door gedeputeerde staten.

ONTWERP GR HUA

2. Deze regeling treedt in werking op de eerste dag van de kalendermaand, volgend op de bekendmaking.

Artikel 42 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief.

Gedeputeerde staten van de provincie Utrecht,
Voorzitter, (…)
Secretaris, (…)

Burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht
Voorzitter, (…)
Secretaris, (…)

ONTWERP GR HUA

FINANCIELE BIJLAGE BIJ DE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING HET UTRECHTS ARCHIEF

Algemeen
Deze bijlage beschrijft hoe de jaarlijkse bijdrage aan de Gemeenschappelijke regeling Het Utrechts Archief (GR) wordt bepaald en hoe deze bijdragen samenhangen met de risico-toedeling per deelnemer.
Deze bijlage is uitgebreid opgesteld en bevat tevens het historisch perspectief van de jaarlijkse bijdrage in de gemeenschappelijke regeling van HUA en de wijze waarop deze is bepaald. Het is van belang dit op te nemen, zodat ook in de toekomst inzichtelijk blijft hoe de bijdrage tot stand is gekomen.

De totstandkoming en opbouw van de bijdrage
In 1998 fuseerden de Gemeentelijke Archief- en Fotodienst en het Rijksarchief in de provincie Utrecht (waarvan de archieven van de provincie Utrecht onderdeel waren) tot Het Utrechts Archief (HUA). HUA was het eerste Regionaal Historisch Centrum (RHC) in Nederland. Voor de financiële constructie werd de zogeheten 'pariteit' (gelijkwaardige verdeling) afgesproken. In 2011 sloten de VNG, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en het Rijk een bestuursakkoord over de taken van de RHC's. In 2013 sloot HUA een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de provincie Utrecht voor het beheren en ter beschikking stellen van de archieven. In 2019 trad de provincie Utrecht ook toe tot de toenmalige gemeenschappelijke regeling. In 2019 zijn de bijdragen van alle deelnemers herijkt, waarbij de bestaande bijdrage van de provincie Utrecht is overgenomen in de nieuwe gemeenschappelijke regeling. Elke beleidsperiode van vier jaar wordt de bijdrage van de deelnemers opnieuw herijkt. Van deze bijdrage wordt ook de procentuele risicotoedeling afgeleid. De herijking van die procentuele verdeling wordt gedaan bij de start van elke vierjarige beleidsperiode. Op basis daarvan wordt via de begroting een voorstel voor de deelnemersbijdrage gedaan aan het algemeen bestuur van HUA voor de deelnemersbijdrage. De laatste herijking is vastgesteld door het HUA bestuur in maart 2025 en had betrekking op het referentiejaar 2024.

Begroting/bijdragen wordt jaarlijks voorgelegd aan raden en staten
De begroting wordt jaarlijks via de systematiek van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies via het bestuur van HUA voor zienswijze voorgelegd aan raden en staten van de deelnemers aan de GR.

Uitgangspunten bij het bepalen van de jaarlijkse bijdragen
In deze bijlage zijn de afspraken over de structurele bijdragen van de deelnemers aan de GR nader gespecificeerd. Daarnaast wordt afzonderlijk de financiering door het Rijk toegelicht.

De grondslag voor het verlenen van de jaarlijkse financiële bijdrage van de deelnemers aan HUA is te vinden in artikel 17, lid 1 en 2, van de GR. De bijdrage wordt vastgesteld bij begroting en de deelnemers garanderen daarmee dat HUA aan zijn financiële verplichtingen kan voldoen. Bij de begroting wordt aangegeven wat de aard en omvang van de voorgenomen werkzaamheden voor het desbetreffende jaar zijn. De hoogte van de bijdragen is gebaseerd op afspraken tussen de deelnemers aan deze gemeenschappelijke regeling.
De jaarlijkse bijdragen van de beide GR-deelnemers worden geïndexeerd op basis van het prijsindexcijfer voor de overheidsconsumptie, zoals vermeld in het Centraal Economisch Plan en zoals wordt gebruikt door provincie en gemeente Utrecht bij het opstellen van de provinciale en gemeentelijke begroting. De wijze van indexering van de financiering door het Rijk wordt beschreven in de SPUK-regeling die hieronder wordt toegelicht. HUA kan bij de vaststelling van de begroting een percentage voor indexatie opnemen als voorlopige raming van het door gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders vast te stellen indexatie percentage als in de vorige alinea bedoeld.

Voor het archiefwettelijk beheer van overgebrachte analoge documenten en het beheer van bij Het Utrechts Archief berustende collecties van de deelnemers wordt er een relatie gelegd tussen kosten naar rato van het aandeel van de desbetreffende documenten en collecties in relatie tot de totale collectie van HUA. Wat onder collectie wordt verstaan staat beschreven in artikel 1 van deze GR.

CONCEPT GR HUA

Voor het archiefwettelijk beheer van (overgebrachte) digitale documenten in het e-depot wordt, op basis van de verwachte hoeveelheid digitale documenten, conform het gezamenlijke, kostendekkende kostenmodel van HUA en de andere Regionaal Historische Centra voor de decentrale overheden gerekend.
De bijdrage voor de toezichtstaken die HUA uitvoert voor de provincie en de gemeente, wordt berekend op basis van de hoeveelheid in te zetten uren, het schaalniveau van de in te zetten functionaris(sen) en de overheadkosten.
In het geval er extra fysieke depotruimte voor documenten van een deelnemer of andere DVO-partner moet worden gehuurd, wordt de bijdrage voor de geprognosticeerde groei berekend op basis van de werkelijke kosten van de externe opslag en de transportkosten.
De kosten voor activiteiten in het kader van publieksbereik worden berekend naar rato van het aandeel van de desbetreffende collectie in de totale collectie van HUA.
In de GR is de mogelijkheid voor gedeputeerde staten en het college opgenomen om (onderdelen van) hun niet-overgebrachte archieven door HUA te laten beheren. Dit betreft een nieuwe activiteit, waarvoor nog geen uitgangspunten voor het bepalen van de bijdrage zijn geformuleerd.

Financiering vanuit het Rijk
Naast de bijdragen van de deelnemers, is voor de financiering van HUA, de door de minister van OCW toegezegde specifieke uitkering (SPUK) van groot belang. Deze SPUK is overeengekomen voor de uitvoering van overgedragen taken ten behoeve van rijksarchieven in de provincie. Dit laatste na inwerkingtreding van de Archiefwet 20xx en de uittreding van het Rijk als deelnemer aan de GR HUA. De SPUK is gebaseerd op artikel 3.2 van de Archiefwet 20**xx** en wordt verstrekt op basis van een SPUK-regeling. Zowel de hoogte van het lumpsumbedrag, als de wijze van indexering van dit bedrag door het Rijk, wordt beschreven in de SPUK-regeling "XXX". Afspraken tussen OCW en de RHC's (waar ook HUA onder valt) die niet binnen de SPUK vallen, maar wel nodig zijn voor een goede samenwerking tussen OCW en HUA, zijn te vinden in een aanvullend document met samenwerkingsafspraken "XXX". Een voorbeeld van een dergelijke afspraak is dat OCW en het Nationaal Archief verzekeren dat bij het Nationaal Archief voldoende capaciteit aanwezig is voor de opvang van de groei van de rijksarchiefcollectie.

Voor het boekjaar 2027 worden op basis van de huidige stand van zaken, vooralsnog de volgende, in de vastgestelde begroting 2026 van het HUA vermelde, bedragen gehanteerd:

Gemeente Utrecht (deelnemer GR):	€ 4.076.788 (bijdrage 2027)
Provincie Utrecht (deelnemer GR):	€ 792.121 (bijdrage 2027)
Rijk (via delegatie):	€ 2.917.524 (SPUK 2027)
Totaal	€ 7.786.433

Financiële risico's
Er kunnen zich na het moment van uittreden van het Rijk calamiteiten of andere onvoorziene omstandigheden voordoen, die niet binnen de eigen begroting van HUA kunnen worden opgevangen. Partijen dienen te voorzien in de kosten die hieruit voortvloeien. In het document met samenwerkingsafspraken "XXX" zijn afspraken gemaakt hoe de risico's worden verdeeld tussen OCW en HUA. Het rijk zal eerst in overleg willen treden, maar heeft ook aangegeven dat reële kosten door OCW vergoed worden. De inzet is dat de kosten in beginsel worden verdeeld naar rato van het aandeel van de deelnemers, c.q. afnemers van de HUA dienstverlening in het desbetreffende jaar.

Bij de inwerkingtreding van deze gemeenschappelijke regeling op 1 januari 2027 is de verdeling gebaseerd op de vastgestelde bijdrage 2026 van de Gemeente Utrecht en de provincie Utrecht zonder eventuele incidentele bezuinigingen.

Gemeente Utrecht	€ 4.076.788	84 %
Provincie Utrecht	€ 792.121	16 %
	€ 4.868.909	100 %

ONTWERP GR HUA

Dat de deelnemers in verschillende mate belang hebben bij het HUA, blijkt niet alleen uit de financiële bijdragen, maar ook uit de stemverhoudingen in het algemeen bestuur, zoals weergegeven is in artikel 8, tweede lid van de gemeenschappelijke regeling.

ONTWERP GR HUA

T0ELICHTING BIJ DE GEWIJZIGDE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING HET UTRECHTS ARCHIEF

Algemene toelichting

Deze toelichting gaat in op de inhoudelijke afwijkingen ten opzichte van de model-gemeenschappelijke regeling en van de vorige regeling. Daarbij wordt stilgestaan bij wijzigingen die beleidsmatig of juridisch relevant zijn. Naast deze toegelichte punten zijn er ook enkele redactionele of tekstuele aanpassingen doorgevoerd die niet afzonderlijk worden toegelicht. Deze betreffen verbeteringen in leesbaarheid, consistentie en duidelijkheid van de tekst.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsbepalingen:
De begrippen zijn waar nodig aangepast aan de nieuwe Archiefwet 20xx.

Artikel 2 Te behartigen belangen, derde lid:
Het Utrechts Archief behartigt de belangen van gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders gezamenlijk bij alle zaken die betrekking hebben op de door hen overgebrachte documenten en collecties. Daarvoor hebben zij aan HUA bevoegdheden uit de Archiefwet gedelegeerd. Dit heeft tot gevolg dat HUA deze bevoegdheden zelfstandig uitoefent binnen het archiefbeleid en het cultuur- en erfgoedbeleid van de deelnemers. De deelnemers mogen algemene aanwijzingen geven over de wijze waarop HUA deze belangen behartigt, mits deze geen betrekking hebben op het concrete uitvoeringsniveau. In dat laatste geval is er namelijk door de mate van sturing geen sprake meer van delegatie maar van een opdracht. Om de relatie tussen de deelnemers en HUA juridisch juist in te richten, is de begrenzing (geen concrete aanwijzingen) in het derde lid opgenomen.

Artikel 5 Doel, taken en bevoegdheden, vijfde lid:
In de vorige GR HUA stond nog “niet-overgebrachte digitale documenten”, maar deze vorm van beheer (ook wel uitplaatsing genoemd) wordt in de praktijk al sinds jaren ook voor papieren documenten verricht door HUA. Daarom kan de toevoeging “digitale” hier vervallen.

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur
De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat het dagelijks bestuur (DB) van een openbaar lichaam niet de meerderheid mag uitmaken van het algemeen bestuur en dat het DB bestaat uit minimaal drie personen: de voorzitter en twee of meer andere leden, door en uit het algemeen bestuur aan te wijzen. Omdat echter een van de DB-leden afkomstig is van buiten de kring van het AB (zie de toelichting bij artikel 10), kan voor het AB worden volstaan met vier leden: twee van de provincie, en twee van de gemeente. Hiermee wordt voorkomen dat door het uittreden van het rijk de bestuurlijke druk nog zwaarder wordt door de noodzaak een extra collegelid af te vaardigen naar het AB.

Artikel 8 Vergadering en stemming, tweede lid:
Er is gekozen voor een stemverhouding waarbij de AB-leden, afkomstig van gedeputeerde staten, één stem hebben en de AB-leden, afkomstig van burgemeester en wethouders, elk vier stemmen. Deze verdeling vormt een afspiegeling van het deelnemersbelang en de daarop gebaseerde jaarlijkse financiële bijdrage: de gemeente heeft het grootste deelnemersbelang, draagt meer bij en krijgt daarom meer stemgewicht.
Voor belangrijke (financiële) besluiten geldt echter dat alle partijen het eens moeten zijn. Die besluiten moeten unaniem genomen worden. Zo is gewaarborgd dat iedereen kan meepraten over de echt grote beslissingen.

Artikel 10 Samenstelling van het dagelijks bestuur
In deze GR is gekozen voor een minimale omvang van het DB, met één lid uit het AB dat afkomstig is uit burgemeester en wethouders (tevens de voorzitter), één lid uit het AB dat afkomstig is uit gedeputeerde staten, en één lid van buiten het AB. Met deze bestuurssamenstelling zijn beide deelnemers vertegenwoordigd, levert de gemeente (met het grootste deelnemersbelang) de voorzitter en wordt gebruik gemaakt van de

ONTWERP GR HUA

mogelijkheid een extern lid te benoemen. Dit laatste is gezien de aard van deze gemeenschappelijke regeling - gericht op uitvoering van de Archiefwet- goed verdedigbaar vanwege het belang van aanvullende deskundigheid en ervaring. Tevens leidt het benoemen van een extern lid ertoe dat de bestuurslast voor de deelnemers na uittreden van het rijk niet toeneemt. Als de deelnemers samen in totaal twee DB-leden leveren, kan het AB worden beperkt tot twee leden uit GS en 2 leden uit burgemeester en wethouders, de huidige omvang. De deelnemers hoeven geen extra wethouder en GS-lid voor het AB aan te wijzen, wat een onnodig zware afvaardiging vanuit de deelnemers zou zijn. Het dagelijks bestuur kan een interne vervangingsregeling vaststellen voor het geval een DB-lid incidenteel of tijdelijk niet beschikbaar is (zoals dit ook op provinciaal en gemeentelijk niveau bij GS en B&W plaatsvindt).
Bij langdurige ontstentenis kan een interim bestuurder of een opvolger worden aangewezen.

Artikel 13 Taken en bevoegdheden voorzitter, eerste lid
Nu elke deelnemer slechts één vertegenwoordiger in het DB heeft, is het noodzakelijk te bepalen dat ook de plaatsvervangend voorzitter een AB-lid is dat is aangewezen door burgemeester en wethouders. Zo zit er in het DB altijd een vertegenwoordiger vanuit de gemeente en een vertegenwoordiger vanuit de provincie.

Artikel 17 Jaarlijkse bijdrage deelnemers
In het eerste lid van artikel 17 is opgenomen dat de manier waarop de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers wordt berekend, wordt uitgewerkt in de financiële bijlage bij de regeling (artikel 27). De bepalingen in het derde en vierde lid gaan ook over de berekening en aanpassing van de bijdrage, namelijk de jaarlijkse indexering en een voorlopige raming daarvan.
Om de informatie over de berekeningssystematiek op één plek te bundelen en de regeling overzichtelijk te houden, is ervoor gekozen om ook deze onderdelen in de financiële bijlage onder te brengen. Op die manier kunnen aanpassingen in de systematiek als dat nodig is eenvoudiger worden doorgevoerd, zonder dat de gehele regeling hoeft te worden gewijzigd. De inhoud van de bepalingen blijft verder gelijk.

Artikel 18 Vierjarig beleidsplan en
Artikel 19 Kaderstukken, begroting en meerjarenbegroting
Anders dan in de model-GR en de vorige regeling zijn de artikelen over het vierjarig beleidsplan en de meerjarenbegroting uit elkaar gehaald. De procedure bij beide documenten is namelijk anders, waardoor de artikelen niet goed leesbaar waren. Inhoudelijk is de procedure hetzelfde gebleven.
In de model-GR krijgt de gemeenteraad de mogelijkheid zienswijzen in te dienen tegen ontwerpbeleidsplan en ontwerpmeerjarenbegroting. In de vorige GR HUA stond die mogelijkheid echter niet en het ligt niet voor de hand nu alsnog een formele zienswijzeprocedure toe te voegen. Voor de ontwerpbegroting zelf geldt immers al een wettelijke zienswijzemogelijkheid en het derde lid van artikel 18 regelt dat de deelnemers en HUA, naar aanleiding van het beleidsplan, gezamenlijk afspraken maken over te behalen resultaten voor de komende vier jaar. Hiermee is de invloed van provincie en gemeente op beoogd beleid afdoende gewaarborgd. Overigens is aan dit artikellid toegevoegd dat deze afspraken geen betrekking hebben op concrete uitoefening van overgedragen taken maar zich beperken tot het stellen van algemene kaders en doelen. Anders zou er – zie ook de toelichting bij artikel 2 – te veel sturing zijn. Dat zou op gespannen voet kunnen staan met de aanbestedingsregels. Om dat te voorkomen, is deze begrenzing opgenomen.

Artikel 23 Reserves
Ten opzichte van de vorige versie van de gemeenschappelijke regeling is in het tweede lid van artikel 23 expliciet gekozen voor de term algemene reserve in plaats van het eerdere, algemenere begrip reserve. In de praktijk bleek hierover regelmatig onduidelijkheid te bestaan: het was niet altijd helder of hiermee uitsluitend de algemene reserve of alle aanwezige reserves werden bedoeld. Door dit nu duidelijk te benoemen, wordt beter onderscheid gemaakt tussen de algemene en de bestemmingsreserves.
Daarnaast is in het tweede lid de formulering uitgebreid met “en van andere overheidsinstellingen”. Deze toevoeging is relevant omdat de minister van OCW taken overdraagt en een substantiële financiële bijdrage levert. Het is passend dat ook deze bijdragen worden meegeteld bij het bepalen van de maximale omvang van de algemene reserve.

ONTWERP GR HUA

Tot slot is in het derde lid een bepaling toegevoegd waarmee het algemeen bestuur regels kan vaststellen over de bestemmingsreserves. Hiermee wordt expliciet gemaakt dat er onderscheid is tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves, en dat het bestuur kaders kan stellen voor het aanhouden en inzetten van deze reserves.

Artikel 27 Financiële bijlage
Zie de toelichting bij artikel 17.

Artikel 28, Beheer en verantwoordelijkheid, derde lid:
Op grond van de Archiefwet moeten bepaalde documenten blijvend bewaard worden in een archiefbewaarplaats. Voor gemeente en provincie is HUA die archiefbewaarplaats. Hoewel de stukken zijn overgebracht, blijven gedeputeerde staten en burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor hun overgebrachte stukken en de daarvoor geldende openbaarheidsbeperkingen. Op grond van artikel 5 van deze regeling voert HUA het beheer van deze blijvend te bewaren documenten, zorgt voor het duurzaam toegankelijk houden ervan en behandelt verzoeken tot inzage.
HUA produceert echter ook zelf documenten. Voor die stukken is het dagelijks bestuur van HUA het verantwoordelijk overheidsorgaan. Maar als zulke stukken blijvend bewaard moeten worden, vervalt die verantwoordelijkheid. Op grond van artikel 2.6 van de Archiefwet moet in de gemeenschappelijke regeling worden vastgelegd wie van de deelnemers – gedeputeerde staten of burgemeester en wethouders – verantwoordelijk wordt voor deze overgebrachte documenten van HUA zelf.
In deze regeling is gekozen voor gedeputeerde staten als verantwoordelijk overheidsorgaan. De keuze voor gedeputeerde staten ligt voor de hand. Hoewel de provincie minder geld bijdraagt dan de gemeente, past het goed bij het belang van samenwerking binnen deze regeling. Gedeputeerde staten vormen bovendien een hogere bestuurslaag en zijn bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor bekendmaking van de regeling (zie artikel 41).

De aanwijzing als verantwoordelijk overheidsorgaan wil echter niet zeggen dat de daarmee samenhangende kosten ook alleen door de provincie betaald moeten worden. De memorie van toelichting bij artikel 2.6 Archiefwet maakt duidelijk dat de deelnemers onderling afspraken kunnen maken over de financiering en verdeling van de kosten die samenhangen met het beheer van deze documenten.
Voor de extra kosten die deze aanwijzing met zich meebrengt voor de provincie, hoeven geen aparte bepalingen in de regeling te worden opgenomen. Zolang HUA bestaat, voert HUA het beheer uit en worden de kosten voor de overgebrachte HUA-documenten via de jaarlijkse bijdrage verdeeld over beide deelnemers.
Als HUA ophoudt te bestaan, moet het verantwoordelijk overheidsorgaan – in dit geval gedeputeerde staten - zorgen voor overbrenging van de blijvend te bewaren stukken naar een andere archiefbewaarplaats en het vernietigen van de overige stukken conform wettelijke bewaartermijnen. De extra kosten die dit met zich meebrengt, zullen worden meegenomen in het liquidatieplan, dat voorziet in de verplichting van provincie en gemeente om alle rechten en plichten van het openbaar lichaam over hen te verdelen op een in het plan te bepalen wijze, zie artikel 37. Ook hiervoor zijn dus geen afzonderlijke afspraken nodig in de regeling.

Artikel 32 Toetreding
Dit artikel is uitgebreider dan dat uit de model-GR en de vorige GR. Bij nieuwe deelnemers zullen er goede afspraken gemaakt moeten worden over de kostenverdeling, om te voorkomen dat bestaande of juist de nieuwe deelnemers financieel worden benadeeld. Het ligt bijvoorbeeld niet voor de hand nieuwe deelnemers mee te laten betalen bij een toekomstige ontvlechting van de provincie-, gemeente- en rijksarchieven.
Bij een wijziging van de GR ten gevolge van een toetreding, zal – naast noodzakelijke aanpassingen in verband met samenstelling AB, DB, stemverhoudingen enz. - eveneens grondig gekeken moeten worden of de artikelen over uittreding en opheffing aangepast moeten worden.

Artikel 34 Uittredingsplan, tweede lid

CONCEPT HUA

Er is hier gekozen voor een eenvoudige manier om de uittreedsom te bepalen, die in lijn is met jurisprudentie. Wel is – afwijkend van de model-GR - de zinsnede “minus eventuele baten” toegevoegd. Dit betekent dat als er bij de uittreding ook voordelen zijn – bijvoorbeeld als de vertrekkende partij personeel overneemt of op een andere manier zorgt dat de gevolgen minder groot zijn – deze voordelen worden meegerekend. Zo betalen partijen alleen de netto kosten van hun uittreding.

Van deze eenvoudige berekening wordt afgezien als aannemelijk is dat de aan de uittredende partij toe te rekenen kosten hoger zouden moeten zijn dan de 100/80/60/40/20-bijdrage. In dat geval worden de financiële, juridische, personele en organisatorische consequenties van de uittreding heel precies in beeld gebracht en wordt de uittreedsom daarop aangepast.

Dit artikel is overigens alleen van belang als HUA nieuwe deelnemers heeft; zolang alleen gemeente en provincie deelnemen, betekent uittreden automatisch liquidatie en gelden andere GR-artikelen.

Artikel 37 Opheffen van de gemeenschappelijke regeling, derde lid
In artikel 28 worden gedeputeerde staten aangewezen als verantwoordelijk overheidsorgaan voor de overgedragen documenten van Het Utrechts Archief zelf. Als HUA wordt opgeheven, zullen er echter ook niet overgedragen documenten van HUA zelf zijn. Het ligt voor de hand de verantwoordelijkheid voor die niet overgedragen documenten bij dezelfde deelnemer te leggen. Dat wordt in dit artikellid expliciet geregeld, en voor alle duidelijkheid is ook opgenomen dat eventuele kosten hiervan worden meegenomen in het liquidatieplan.

Artikel 39 Geschillenregeling
Bij meer deelnemers kan nu eens de ene deelnemer in het voordeel zijn, dan weer de andere. Er wordt gestemd met meerderheid aan stemmen. Er kan makkelijker een knoop worden doorgehakt, ook als er meningsverschillen zijn. Ook kunnen andere deelnemers als buffer of bemiddelaar optreden.
Nu er bij HUA slechts twee deelnemers zijn, is een geschillenregeling belangrijk. De AB-leden vanuit de gemeente kunnen - door hun extra stemmen - de AB-leden van de provincie immers keer op keer overrulen. Voor de besluiten waarvoor unanimiteit nodig is, geldt weer dat er in het AB een impasse in de besluitvorming kan ontstaan. Dit zijn juist de belangrijke besluiten, een geschil kan dus leiden tot volledige stilstand van de samenwerking.
Om dit te voorkomen is in dit artikel is een uitgebreide geschillenregeling opgenomen.

Artikel 40 Evaluatie
In de vorige regeling stond dat er minstens eens per vier jaar geëvalueerd moest worden. In deze nieuwe regeling is gekozen voor een termijn van minimaal eens per zes jaar. Dit sluit beter aan bij het feit dat gemeenteraads- en provinciale statenverkiezingen niet tegelijk plaatsvinden. In zes jaar wordt steeds anderhalve collegeperiode voor zowel de gemeente als de provincie meegenomen. Door de zinsnede “maar minstens eens per zes jaar” kan er, als dat nodig is, ook eerder geëvalueerd worden.

ONTWERP GR HUA

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I. van der Linden; J. Uilenreef	**Datum**	25 november 2025
E-mail	hua.gr.accounthouder@utrecht.nl	**Kenmerk**	32718604
Type brief	Voortgangsbrief	**Onderwerp**	Update uittreding rijk uit gemeenschappelijke regeling het Utrechts Archief
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Personeel en Organisatie

Geachte leden van de raad,

Als Regionaal Historisch Centrum (RHC) voert het Utrechts Archief (HUA) in opdracht van de gemeente Utrecht, het ministerie van OCW en de provincie Utrecht archiefbeheertaken uit: archiefbeheer, fysieke en digitale opslag en publiek gebruik (actief toegankelijk maken voor publiek). Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken omtrent de uittreding van het ministerie van OCW uit de Gemeenschappelijke Regeling HUA (toezegging 872).

OCW wil uittreden
Het ministerie van OCW heeft eind 2018 het voornemen aangegeven uit alle RHC's te willen treden en op basis van delegatie de taak voor beheer van het rijksarchief vervolgens te willen beleggen bij de RHC's, in ons geval het HUA. De nieuwe Archiefwet geeft hiervoor de juridische basis. Die wet is in de Tweede Kamer aangenomen op 18 februari 2025 en ligt nog voor in de Eerste Kamer. De inwerkingtreding is voorzien op 1 juli 2026. Het ministerie treft inmiddels voorbereidingen voor de uittreding uit ons Utrechts Archief per 1 januari 2027. Hierover bent u geïnformeerd in de raadsbrieven Raadsbrief 13 juli 2023 en Raadsbrief 26 april 2023. Daarnaast zijn er technische informatiesessies gehouden voor uw raad, samen met de provincie, op 11 januari 2023 en 9 april 2024. Hierin heeft u nadere uitleg gekregen over de uittreding van het rijk en het gekozen toekomstscenario voor de HUA na uittreding van her rijk.

Randvoorwaarden voor de uittreding
Om uit te kunnen treden moet een aantal zaken geregeld worden rondom governance en financiën. Het ministerie van OCW moet een formeel uittreedbesluit toezenden aan Het Utrechts Archief. Dit besluit volgt naar verwachting eind 2025. Daarnaast moet het ministerie een delegatiebesluit nemen, waarin het ministerie de taak voor het beheer van het rijksarchief overdraagt aan Het Utrechts Archief. De financiering van de uitvoering van deze taak gaat via een Specifieke Uitkering (SPUK). Afspraken over hoe de samenwerking met het rijk voor alle RHC's er na uittreding uitziet, komen in een bestuursconvenant te staan. HUA-specifieke afspraken en financiële vergoedingen rondom de uittreding komen in een uittreedplan tussen HUA en het ministerie van OCW te staan. Op dit moment zijn wij met OCW over al deze onderwerpen in gesprek.

Datum 18 november 2025
Ons kenmerk ntb

Relatie tussen de uittreding en het raadsvoorstel wijziging gemeenschappelijke regeling HUA
Om gezamenlijk als partijen door te gaan is een gewijzigde gemeenschappelijke regeling opgesteld waarin de gemeente Utrecht en de provincie samen de archiefbeheertaken uitvoeren. Het verzoek om een zienswijze van de raad op deze wijziging via een raadsvoorstel ligt nu gelijktijdig met deze raadsbrief voor. In de gewijzigde regeling maken we afspraken met de provincie over de situatie ná uittreding van het ministerie van OCW. De lopende gesprekken met het ministerie over hun uitreding hebben in principe geen invloed op ons voorstel voor een gewijzigde gemeenschappelijke regeling. Dit betreft namelijk alleen de toekomstige samenwerking tussen de gemeente en de provincie. De aandachtspunten in de gesprekken met het ministerie betreffen de juridische afdwingbaarheid van het bestuursconvenant waarin de afspraken staan over de toekomstige samenwerking met het ministerie van OCW, het periodiek evalueren van het huurcontract, de vervolgstappen als het ministerie de hoogte van de SPUK wil wijzigen, de aansprakelijkheid van HUA voor de rijksarchieven en de mogelijkheid tot het overhevelen van overschotten in de begroting naar de reserves. We doen ons best vanuit ambtelijke en bestuurlijke afstemming met het ministerie van OCW om de financiële en juridische risico's voor rondom de uitvoering de beheertaak voor het rijksarchief na de uittreding van het rijk te beperken. Dit blijft lastig, omdat OCW eenzijdig via de Archiefwet de beheertaak voor het rijksarchief kan overdragen aan alle RHC's. Daarnaast wil OCW voor alle RHC's dezelfde uitgangspunten hanteren, waardoor er minder ruimte is voor maatwerk.

Rol en positie OCW na uittreding
Wanneer het ministerie van OCW is uitgetreden, is het ministerie geen deelnemer van de GR HUA meer en dus ook niet meer van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur (AB/DB). De gemeente ontvangt via een SPUK-regeling middelen van het rijk voor de uitvoering van de rijksarchiefbeheertaken. De contacten met het ministerie van OCW over het beheer van het rijksarchief zullen via de directeuren van de RHC's lopen en worden op landelijk niveau vormgegeven.

Vervolg
Het algemeen bestuur van het HUA streeft ernaar het uittreedplan uiterlijk voor de zomer van 2026 vast te stellen. De gewijzigde gemeenschappelijke regeling voor de provincie en de gemeente, die nu concreet voor de eerste (zienswijze-) ronde voorligt, zal tegen de zomer van van 2026 voor de tweede (toestemmings-)ronde aan uw raad worden voorgelegd. Hiermee is de gewijzigde gemeenschappelijke regeling klaar voor 1 januari 2027; het moment dat OCW wil uittreden.

Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Via de procedureagenda van de commissie VBF zullen we inventariseren of er behoefte is om voor de bespreking in de commissie een technische sessie in te plannen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5061
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	9
Titel	Initiatiefvoorstel 'Een Gemeentelijke Uitvaart Naar Wens'
ID	5291
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	Werk en inkomen
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	11 december 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel “Een gemeentelijke uitvaart naar wens”

Beleidsveld	Werk & Inkomen / Publieke dienstverlening
Opsteller	Mahmut Sungur
Kenmerk	34015265
Vergaderdatum Raad	29-01-2026
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Raadslid Mahmut Sungur stelt de raad voor te besluiten:

1. Het visiedocument “Een gemeentelijke uitvaart naar wens”, welke als bijlage 1 is bijgevoegd, vast te stellen met als belangrijkste uitgangspunten:
    a. Regie bij de gemeente
    b. Zorgvuldig onderzoek aan de voorkant
    c. Respect voor de levensbeschouwing en wens van overledene
    d. Ondersteuning nabestaanden
    e. Zorgvuldige uitvoering
    f. Kostenbewust en navolgbaar
2. Het bedrag voor een gemeentelijke uitvaart te verhogen van € 3.000 naar een richtbedrag van € 3.500, in lijn met artikel 26, lid 3 van de Beleidsregel Bijzondere Bijstand Utrecht en dit richtbedrag met deze bepaling mee te laten groeien.
3. De burgemeester te verzoeken ter borging van de uitgangspunten uit beslispunt 1, de ‘Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht’, welke als bijlage 2 is bijgevoegd, vast te stellen.
4. Het college te verzoeken om het visiedocument “Een gemeentelijke uitvaart naar wens” en de beleidsregel ‘gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht’ te vertalen naar een ambtelijke werkinstructie en de huidige werkwijze hierop aan te passen.

Het lid van de gemeenteraad van Utrecht,

Mahmut Sungur

Samenvatting
In Utrecht wordt de gemeentelijke uitvaart nu te technisch uitgevoerd: de regie ligt vaak bij de uitvaartondernemer en niet bij de gemeente. In de huidige werkwijze wordt er zeer beperkt onderzoek gedaan naar nabestaanden en geen rekening gehouden met religieuze of culturele voorschriften. Met dit initiatiefvoorstel willen we dat de gemeente meer regie neemt en heeft op de uitvoering, beter onderzoek doet naar nabestaanden en meer recht doet aan de uitvaartwens van de overledene.

Context
Aanleiding
De burgemeester heeft op grond van de Wet op de lijkbezorging (hierna: Wlb) de wettelijke taak om naar wens van de overledene zorg te dragen voor de uitvaart wanneer niemand anders daarin voorziet. In de huidige uitvoeringspraktijk betekent dit dat de uitvaart in de regel wordt uitgevoerd door de uitvaartondernemer die het overlijden heeft gemeld en het lichaam onder zijn berusting heeft. De gemeente verleent dan in opdracht van de burgemeester slechts goedkeuring en betaalt de rekening.

In de praktijk leidt de huidige werkwijze tot drie knelpunten:

1. Er is te weinig regie over de uitvoering en kwaliteit van de uitvaart, terwijl de burgemeester formeel de opdrachtgever is.

2. Er wordt in de huidige praktijk onvoldoende rekening gehouden met religieuze of culturele gebruiken. De bestaande werkwijze schrijft een uniforme, sobere uitvaart voor, ongeacht de levensbeschouwing van de overledene waarbij nauwelijks onderzoek wordt gedaan naar de levensbeschouwelijke en culturele achtergrond.

3. De gemeente gaat namens de burgemeester te snel over tot opdrachtverlening van de uitvaart, zonder zorgvuldig onderzoek te doen naar nabestaanden of de wensen van de overledene. Zo wordt er bijvoorbeeld nooit een huisbezoek uitgevoerd.

Deze knelpunten zijn ook naar voren gekomen in de beantwoording van schriftelijke raadsvragen (nr. 179, 17 oktober 2024). Daarin geeft het college aan dat religie niet wordt geregistreerd, dat er geen richtlijnen zijn om levensbeschouwelijke voorschriften te betrekken bij de uitvoering en dat de gemeente geen vaste eisen stelt aan uitvaartdiensten.

Utrechters lopen met name risico zonder nabestaanden begraven te worden wanneer zij weinig tot geen sociaal netwerk hebben. Dit geldt vooral voor dak- en thuislozen, sociaal geïsoleerde ouderen en migranten zonder familie in Nederland, zoals vluchtelingen en expats. Ook mensen met psychische of verslavingsproblematiek en personen die door armoede of andere persoonlijke omstandigheden het contact met hun omgeving zijn kwijtgeraakt, behoren tot deze risicogroep.

De verantwoordelijkheid die de burgemeester als opdrachtgever van een uitvaart draagt is geen primaire taak. Het uitgangspunt blijft dat nabestaanden of de gemeenschap zelf zorg dragen voor de uitvaart. Maar wanneer de burgemeester wél opdrachtgever is, moet de gemeente die taak zorgvuldig, respectvol en met oog voor de wensen van de overledene laten uitvoeren. Want juist bij overlijden zijn levensbeschouwelijke en culturele voorschriften onlosmakelijk verbonden met de wijze van lijkbezorging.

Juridische context
Op grond van artikel 20 en 21 lid 1 van de Wlb is de burgemeester verantwoordelijk om zorg te dragen voor de lijkbezorging als niemand anders hierin voorziet. In de Wlb zelf zijn vrijwel geen kaders opgenomen op welke wijze hier uitvoering aan moet worden gegeven, behalve dat de uitvaart overeenkomstig de vermoedelijke wens van de overledene (Wlb, artikel 18) moet plaatsvinden. Welke inspanningen de gemeente moet leveren om nabestaanden op te sporen, op welke wijze de uitvaart wordt gerealiseerd met inachtneming van de wens van de overledene en in hoeverre de kosten voor de gemeente worden verhaald zijn openstaande vragen. Gelet op de grote mate van handelingsvrijheid en transparante en navolgbare uitvoering is het wenselijk hier een gepubliceerd kader voor te stellen. Op grond van artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht kan de burgemeester hier beleidsregels voor vaststellen.

Beoogd effect
Meer nabestaanden vinden die zelf opdrachtgever worden van de voorgenomen gemeentelijke uitvaart. Als de burgemeester wel opdrachtgever is, meer regie op gemeentelijke uitvaarten en een gemeentelijke uitvaart die past bij de levensbeschouwelijke achtergrond en wensen van de overledene.

Beslistermijn
Uiterlijk op 26 februari 2026 om er voor te zorgen dat de beslissing over het initiatiefvoorstel nog voor de raadswissel plaatsvindt.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Antwoorden op Schriftelijke raadsvragen over Uitdagingen rondom een uitvaart (nr. 179, 17 oktober 2024).

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	Het visiedocument “Een gemeentelijke uitvaart naar wens”, welke als bijlage 1 is bijgevoegd, vast te stellen met als belangrijkste uitgangspunten: a. Regie bij de gemeente b. Zorgvuldig onderzoek aan de voorkant c. Respect voor de levensbeschouwing en wens van overledene d. Ondersteuning nabestaanden e. Zorgvuldige uitvoering f. Kostenbewust en navolgbaar
Argumenten	
1.1	Waarborg van menselijke waardigheid en respect voor diversiteit
	Door de regie bij de gemeente te leggen en respect te tonen voor de levensbeschouwing en wensen van de overledene, wordt de menselijke waardigheid centraal gesteld. Utrecht is een diverse stad met inwoners van verschillende culturele en religieuze achtergronden. Met dit beleid voorkomt de gemeente dat uitvaarten eenzijdig of onpersoonlijk worden uitgevoerd en borgt zij dat iedereen, ongeacht afkomst of levensbeschouwing, een waardig afscheid krijgt.
1.2	Meer inspanning leveren om nabestaanden te vinden
	Uitgangspunt van de Wlb is dat nabestaanden zorg dragen voor de uitvaart. De Wlb is een ‘vangnet’ als er geen opdracht wordt gegeven, omdat nabestaanden ontbreken of weigeren de uitvaart te regelen. Er wordt dus nagegaan of er nabestaanden zijn, voordat de gemeente een taak heeft. Momenteel worden geen huisbezoek uitgevoerd. Zonder huisbezoek is het onmogelijk zorgvuldig onderzoek te doen naar nabestaanden. Het vinden van nabestaanden en ze daarmee in de gelegenheid te stellen zelf de uitvaart te regelen is niet alleen vanuit het perspectief van de nabestaande heel erg waardevol maar ook vanuit de bedoeling van de wetgever. Het kan idealiter een win win opleveren omdat de nabestaande bij het afscheid kan zijn en invulling kan geven aan de uitvaart en de kosten en inspanningen hoeven niet door de gemeente als vangnet te worden opgevangen
1.3	Voorkomen van fouten en misverstanden door zorgvuldig onderzoek aan de voorkant
	Een zorgvuldig onderzoek naar de achtergrond en wensen voorkomt pijnlijke situaties zoals verkeerde rituelen, ongewenste begraafplaatsen of onduidelijkheid over erfgenamen. Door dit goed te regelen aan de voorkant, wordt niet alleen het proces humaner, maar ook efficiënter en minder gevoelig voor klachten of juridische geschillen.
1.4	Transparantie en efficiëntie door kostenbewust en navolgbaar beleid
	Door duidelijke regie, vastgelegde procedures en kostenbewuste uitvoering ontstaat een transparant systeem dat zowel maatschappelijk verantwoord als financieel beheersbaar is. Het voorkomt willekeur en maakt inzichtelijk hoe publiek geld wordt besteed. Dit versterkt het vertrouwen van inwoners in de zorgvuldigheid en integriteit van gemeentelijke taken, zelfs bij gevoelige onderwerpen zoals uitvaarten.
Kanttekeningen/Risico’s	

1.1	Uitvoeringsdruk en afhankelijkheid van externe partijen
	De zorgvuldige uitvoering van de uitvaart en ondersteuning van nabestaanden vergen tijd, deskundigheid en samenwerking met uitvaartondernemers, religieuze instanties en maatschappelijke organisaties. Als dit niet goed geborgd is, kan het leiden tot vertraging, onduidelijke communicatie of kwaliteitsverschillen in de uitvoering. Om dit te voorkomen wordt het college in beslispunt 3 verzocht om de beleidsregel en beleidsnotitie verder uit te werken in een ambtelijke werkinstructie en of de huidige instructie hierop grondig aan te passen.
Beslispunt	
2	Het bedrag voor een gemeentelijke uitvaart te verhogen van € 3.000 naar een richtbedrag van € 3.500, in lijn met artikel 26, lid 3 van de Beleidsregel Bijzondere Bijstand Utrecht en dit richtbedrag met deze bepaling mee te laten groeien.
Argumenten	
2.1	Betere aansluiting bij de regeling voor bijzondere bijstand
	Met het nieuwe richtbedrag sluiten de gemeentelijke uitvaartkosten weer volledig aan op de systematiek van de bijzondere bijstand. Dit zorgt voor meer beleidsmatige consistentie en voorkomt dat inwoners met verschillende regelingen te maken krijgen die niet logisch op elkaar aansluiten.
2.2	Inspelen op stijgende marktprijzen
	De kosten voor uitvaartdiensten zijn de afgelopen jaren aantoonbaar gestegen, waardoor het huidige bedrag onvoldoende toereikend is of lijkt te worden. Door het bedrag te verhogen blijft de gemeente in staat om tegen marktconforme tarieven een nette en zorgvuldige uitvaart te realiseren.
2.3	Realistischer budget voor een waardige uitvaart
	Een richtbedrag van € 3.500 biedt een realistischer financiële basis om een respectvolle en passende uitvaart te verzorgen, ook wanneer er beperkte middelen zijn. Het geeft ruimte om te voldoen aan minimale kwaliteitseisen en om recht te doen aan de waardigheid van de overledene.
Kanttekeningen/risico’s	
	Een gemeentelijke uitvaart kan meer kosten
	Met deze verhoging van € 500 per gemeentelijke uitvaart zullen de kosten per uitvaart toenemen.
Beslispunt	
3	De burgemeester te verzoeken ter borging van de uitgangspunten uit beslispunt 1, de ‘Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht’, welke als bijlage 2 is bijgevoegd, vast te stellen.
Argumenten	
3.1	Juridische duidelijkheid en uitvoeringszekerheid
	De vaststelling van een formele beleidsregel zorgt voor eenduidigheid over hoe de gemeente uitvoering geeft aan de Wlb en meer specifiek ten aanzien van de situatie dat er geen nabestaande lijken te zijn die opdracht kunnen of willen geven. Het voorkomt willekeur en biedt medewerkers, partners en (mogelijke)

	nabestaanden houvast bij beslissingen over gemeentelijke uitvaarten. Dit versterkt de rechtszekerheid en transparantie.
3.2	Professionalisering en kwaliteitsborging
	Door het beleid vast te leggen in een beleidsregel, worden verantwoordelijkheden, procedures en kwaliteitsnormen formeel geborgd. Dat bevordert een zorgvuldige, respectvolle en efficiënte uitvoering. De gemeente toont hiermee dat ze professioneel en empathisch omgaat met een wettelijke taak die ook emotioneel gevoelig is.
Kanttekeningen/Risico's	
	Een beleidsregel kan de handelingsvrijheid in uitvoering beperken
	De beleidsregel geeft duidelijke kaders om te volgen in de uitvoering. Hoewel dit als een beperking van handelingsruimte kan worden gezien, geeft het juist meer richting aan maatwerk om nabestaanden op te sporen de wens van de overledene te onderzoeken.
Beslispunt	
4	Het college te verzoeken om het visiedocument "Een gemeentelijke uitvaart naar wens" en de beleidsregel 'gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht' te vertalen naar een ambtelijke werkinstructie en de huidige werkwijze hierop aan te passen.
Argumenten	
4.1	Van beleid naar praktijk: eenduidige uitvoering
	Het vertalen van beleid naar een concrete ambtelijke werkinstructie zorgt ervoor dat de beleidsdoelen daadwerkelijk worden toegepast in de dagelijkse praktijk. Medewerkers weten precies wat er van hen verwacht wordt, waardoor de uitvoering consistenter, zorgvuldiger en minder afhankelijk wordt van individuele interpretaties.
4.2	Efficiëntie en verantwoording
	Door de ambtelijke werkinstructie te koppelen aan de beleidsregel en beleidsnotitie ontstaat een duidelijke lijn van beleid → uitvoering → verantwoording. Dit maakt het eenvoudiger om toezicht te houden, resultaten te evalueren en verbeteringen door te voeren. Tegelijk wordt de uitvoeringspraktijk beter onderbouwd richting de raad en de samenleving.
Kanttekeningen/Risico's	
4.1	Kans op te trage implementatie
	Het aanpassen van bestaande werkwijzen vraagt tijd, overleg en begeleiding. Zonder voldoende betrokkenheid van uitvoerende medewerkers of samenwerkingspartners kan de overgang traag verlopen. Daarom moeten de medewerkers en de partners worden meegenomen in de nieuwe werkwijze.

Financiën
Ervaringen uit Den Haag en Amsterdam laten zien dat beter vooronderzoek, met name door het afleggen van huisbezoeken, ertoe leidt dat in 40 tot 50 procent van de gevallen alsnog nabestaanden worden gevonden die de uitvaart zelf willen en kunnen verzorgen. Voor Utrecht is voorzichtig gerekend met een lager percentage: naar verwachting kan bij ongeveer 30 procent van de circa 55 gemeentelijke uitvaarten per jaar alsnog een nabestaande worden opgespoord. Dit betekent dat jaarlijks ongeveer 17 uitvaarten niet door de gemeente hoeven te worden verzorgd. Uitgaande van het huidig bedrag van € 3.000 per uitvaart levert dit een structurele besparing op van € 51.000 per jaar.

Door het verbeterde vooronderzoek naar nabestaanden en het daardoor lagere verwachte aantal gemeentelijke uitvaarten van 38 heeft de voorgestelde verhoging van het richtbedrag jaarlijks een effect van € 19.000 aan extra kosten. De nieuwe werkwijze vraagt om extra ambtelijke inzet, vooral door de structurele invoering van huisbezoeken en aanvullend buurt- en werkgeversonderzoek. Jaarlijks wordt circa 55 meldingen van overlijdensgevallen verwacht. Bij iedere melding wordt in beginsel een huisbezoek uitgevoerd, door twee medewerkers. Per uitvaart wordt in totaal ongeveer 6 uur aan aanvullend ambtelijke inzet verwacht. Dit resulteert in een aanvullende jaarlijkse inzet van circa 330 uur en € 21.450 aan uitvoeringskosten.

Met de structurele besparing van ongeveer €51.000 per jaar wat de nieuwe werkwijze oplevert kunnen de extra uitvoeringskosten van ongeveer € 21.450 en de voorgestelde verhoging van het richtbedrag per uitvaart met een totaal jaarlijkse extra kosten van € 19.000, volledig worden gedekt. De nieuwe werkwijze levert daarmee een jaarlijkse besparing op van € 10.550.

Hoewel de extra inkomsten uit nalatenschappen of uitvaartpolissen niet zijn meegerekend, blijven de totale kosten van de voorgestelde werkwijze ruim binnen de bestaande meerjarenramingen. De voorgestelde werkwijze is daarmee financieel haalbaar, kostendekkend en duurzaam uitvoerbaar.

Vervolg
- Vastellen van de beleidsregel ‘Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht’ door de burgemeester.
- Uitwerken van de nieuwe werkwijze in een ambtelijke instructie en de medewerkers in de uitvoering hierop ondersteunen.
- De gemeenteraad uiterlijk de derde kwartaal van 2026 informeren over de uitvoering van dit initiatiefvoorstel.

Samen stad maken
Het gaat hier om een bijzondere verantwoordelijkheid van de burgemeester om opdracht te geven voor lijkbezorging, die voortkomt uit het algemeen belang van de volksgezondheid en openbare orde, in het geval niemand anders dit doet. Het is geen regeling waar een inwoner zich actief of direct op kan beroepen. Een nabestaande kan uiteraard wel effecten van de werkwijze ondervinden bijvoorbeeld in die zin dat hij kan worden aangesproken om opdracht te geven. Er is input verkregen van een aantal uitvaartondernemers, waaronder DELA en Barbara.

Communicatie
Om de beleidsregel in werking te laten treden moet deze worden gepubliceerd in het gemeentelijke publicatieblad. Na vaststelling van de definitieve beleidsregel door de burgemeester wordt deze publicatie intern opgepakt. Verdere communicatie zal plaatsvinden met de lokale uitvaartondernemers.

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming
- Het visiedocument “Een gemeentelijke uitvaart naar wens”
- De beleidsregel “Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht”

Bijlagen informatief (-)

DENK UTRECHT

EEN GEMEENTELIJKE UITVAART NAAR WENS

Een initiatiefvoorstel dat voorziet in een werkwijze voor gemeentelijke uitvaarten dat recht doet aan de overledene, ruimte biedt voor levensbeschouwelijke gebruiken en zorgvuldig onderzoek verplicht maakt voordat onomkeerbare keuzes worden gemaakt.

02 december 2025 - Utrecht

Initiatiefnemer:
Mahmut Sungur

Inhoud

Voorwoord 3
Aanleiding en achtergrond 4
Te weinig regie bij de gemeente 4
Onvoldoende aandacht voor levensbeschouwelijke of culturele gebruiken 4
Onvoldoende onderzoek naar nabestaanden 4
Uitgangspunten voor een gemeentelijke uitvaart 5
1. Regie bij de gemeente 5
2. Zorgvuldig onderzoek aan de voorkant 5
3. Respect voor de levensbeschouwing en wens van overledene 6
4. Ondersteuning nabestaanden 6
5. Zorgvuldige uitvoering 6
6. Kostenbewust en navolgbaar 7
Financieel kader 7
Besparing door nieuwe werkwijze 7
Verhoging richtbedrag uitvaart 8
Extra uitvoeringskosten 8
Voorstel past binnen beschikbare middelen 9
Conclusie 9

Voorwoord

Ieder mens verdient een waardige en respectvolle uitvaart. Toch zien we in Nederland dat dit niet altijd vanzelfsprekend is wanneer een gemeente verantwoordelijk wordt voor de lijkbezorging. In meerdere steden zijn de afgelopen jaren pijnlijke incidenten aan het licht gekomen waarbij overledenen, vaak zonder dat nabestaanden waren gevonden, een uitvaart kregen die in strijd was met hun vermoedelijke geloofs- of cultuurgebonden voorschriften. Zo zijn er gevallen bekend waarbij moslims zijn gecremeerd, terwijl crematie binnen de islam strikt verboden is[1]. In andere gemeenten ging het maar op het nippertje goed, omdat aanwijzingen in de woning of bij buren pas zeer laat werden opgepikt. Deze situaties hebben diepe emotionele sporen achtergelaten bij families en gemeenschappen. Zij hebben laten zien hoe groot de impact kan zijn wanneer een overheid onbedoeld een beslissing neemt dat niet aansluit bij de wens van een overledene.

Ook in Utrecht zagen we situaties waarin het nét goed afliep[2], maar waarin de huidige werkwijze onvoldoende bescherming bood tegen dergelijke fouten. De zoektocht naar nabestaanden is gering en aanwijzingen over religieuze of culturele achtergrond worden in onze stad onvoldoende onderzocht. Daardoor bestaat ook hier het risico dat iemand een uitvaart krijgt, zonder dat nabestaanden hiervan op de hoogte zijn of een uitvaart die niet past bij diens identiteit of overtuiging.

Deze incidenten onderstrepen de urgentie om de huidige werkwijze van gemeentelijke uitvaarten te verbeteren. Een gemeentelijke uitvaart mag nooit een technische afhandeling zijn. Wanneer de gemeente in opdracht van de burgemeester verantwoordelijk wordt voor de laatste zorg, moet die zorg doordacht, zorgvuldig en menswaardig zijn. Met dit initiatiefvoorstel leggen we daarom de basis voor een nieuwe werkwijze die recht doet aan de overledene, ruimte biedt voor levensbeschouwelijke gebruiken en zorgvuldig onderzoek verplicht maakt voordat onomkeerbare keuzes worden gemaakt zonder betrokkenheid van nabestaanden.

Met deze verbetering nemen we onze verantwoordelijkheid op een manier die past bij onze stad. Utrecht moet een gemeente zijn die haar inwoners laat rusten op een manier die recht doet aan hun achtergrond, overtuiging en waardigheid.

Mahmut Sungur

Gemeenteraadslid Utrecht

[1] Moslimorganisaties en familie in shock na crematie van islamitische overledene: ‘Doet vreselijk veel pijn’ | Binnenland | AD.nl

[2] Als een jongen op rouwkaart van Ahmed (83) ziet dat hij wordt gecremeerd, slaat hij alarm: nét op tijd | Binnenland | AD.nl

Aanleiding en achtergrond

De burgemeester heeft op grond van de Wet op de lijkbezorging (hierna: Wlb) de wettelijke taak (Wlb, art. 20 t/m 22) om een uitvaart naar wens (Wlb, art. 18) van de overledene te verzorgen wanneer niemand anders dit doet. In de praktijk voert de gemeente deze taak namens de burgemeester uit en treedt zij op als feitelijke opdrachtgever.

In Utrecht wordt deze verantwoordelijkheid echter nog te technisch en procedureel ingevuld. Wanneer een overlijden wordt gemeld, verzorgt doorgaans de uitvaartondernemer die het lichaam toevallig als eerste onder zich heeft de uitvaart. De gemeente keurt dit vervolgens goed en betaalt de rekening. Dit leidt structureel tot knelpunten en risico's in de uitvoering:

Te weinig regie bij de gemeente

Hoewel de gemeente opdrachtgever is, ligt de feitelijke regie bij de uitvaartondernemer. Er worden geen eisen gesteld aan kwaliteit, werkwijze of vorm van de uitvaart, waardoor de gemeente haar verantwoordelijkheid niet volledig kan waarmaken.

Onvoldoende aandacht voor levensbeschouwelijke of culturele gebruiken

De huidige werkwijze schrijft een uniforme, sobere uitvaart voor, zonder ruimte voor religieuze of culturele voorschriften. In de beantwoording van schriftelijke vragen (nr. 179, 17 oktober 2024) heeft het college bevestigd dat de gemeente geen religie registreert, geen richtlijnen hanteert om levensbeschouwelijke gebruiken te betrekken en geen specifieke eisen stelt aan uitvaartdiensten. Daardoor kan een overledene een uitvaart krijgen die niet aansluit bij diens achtergrond, overtuiging of vermoedelijke wensen.

Onvoldoende onderzoek naar nabestaanden

Het onderzoek naar nabestaanden is beperkt. Er wordt geen huisbezoek of buurtonderzoek verricht, terwijl juist deze methoden vaak essentieel zijn om nabestaanden te vinden en aanwijzingen te krijgen voor de vermoedelijke wensen van de overledene. Hierdoor wordt te snel tot opdrachtverlening overgegaan, terwijl nabestaanden, wanneer zij worden gevonden en ondersteund, vaak alsnog zelf de uitvaart kunnen regelen.

Utrechters lopen met name risico zonder nabestaanden begraven te worden wanneer zij weinig tot geen sociaal netwerk hebben. Dit geldt vooral voor dak- en thuislozen, sociaal geïsoleerde ouderen en migranten zonder familie in Nederland, zoals vluchtelingen en expats. Ook mensen met psychische of verslavingsproblematiek en personen die door armoede of andere persoonlijke omstandigheden het contact met hun omgeving zijn kwijtgeraakt, behoren tot deze risicogroep.

Hoewel het verzorgen van een uitvaart geen primaire gemeentelijke kerntaak is, draagt de burgemeester wél de volledige verantwoordelijkheid wanneer de gemeente namens haar optreedt als opdrachtgever. Dat vraagt om een zorgvuldige, respectvolle en menswaardige

uitvoering. Levensbeschouwelijke en culturele voorschriften zijn bij overlijden onlosmakelijk verbonden met de wijze van lijkbezorging. Wanneer deze aannemelijk zijn, moet daar in redelijkheid naar worden gehandeld.

Uitgangspunten voor een gemeentelijke uitvaart

De gemeente Utrecht wil gemeentelijke uitvaarten verzorgen die recht doen aan de overledene en volledig passen binnen de kaders van de Wlb. Daarbij streeft de gemeente naar een werkwijze die zowel zorgvuldig als menswaardig is, gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Regie bij de gemeente

De gemeente voert actief en zichtbaar de regie als opdrachtgever van de gemeentelijke uitvaart. De automatische koppeling waarbij de uitvaartondernemer die het lichaam als eerste onder zich heeft ook de opdracht krijgt, komt te vervallen. Hiermee kan de gemeente bewust kiezen voor een uitvaartondernemer die voldoet aan gemeentelijke kwaliteitseisen en die zorgvuldig invulling geeft aan de wensen en omstandigheden van de overledene. Dit versterkt de verantwoordelijkheid van de gemeente en zorgt voor een transparante, gelijkwaardige en beter beheersbare uitvoering.

2. Zorgvuldig onderzoek aan de voorkant

De gemeente verricht altijd inspanningen om nabestaanden te vinden en aanwijzingen over de wensen van de overledene te achterhalen. Dit vooronderzoek vormt een essentieel onderdeel van een zorgvuldige en menswaardige gemeentelijke uitvaart. Daarnaast wordt gekeken naar de financiële mogelijkheden voor bekostiging.

Het onderzoek omvat in beginsel:

- Raadpleging van het Centraal Testamentenregister, overheidsadministratie en online bronnen, waaronder sociale media.
- Een huisbezoek, een buurtonderzoek en een werkgeversonderzoek;

Waar mogelijk wordt bij buurtgenoten, de werkgever en andere bekenden van de overledene navraag gedaan om te achterhalen of er nabestaanden zijn en welke wensen of gebruiken voor de uitvaart van belang kunnen zijn. Dit kan ook contact met een verpleeghuis of hospice omvatten. Bij personen met een andere nationaliteit dan de Nederlandse kan het daarnaast wenselijk zijn om het consulaat van het betreffende land te benaderen.

Verder wordt zorgvuldig gelet op aanwijzingen zoals naam, geboorteland of zichtbare symbolen, uitsluitend om een inschatting te kunnen maken van eventuele levensbeschouwelijke of culturele voorschriften die relevant kunnen zijn voor de uitvaart.

In alle gevallen staan respect, zorgvuldigheid en een waardige duiding van de achtergrond van de overledene voorop.

3. Respect voor de levensbeschouwing en wens van overledene

Wanneer er aanwijzingen zijn voor religieuze of culturele achtergrond, bijvoorbeeld islamitische, christelijke, joodse of humanistische gebruiken, houdt de gemeente daar zo veel mogelijk rekening mee. Dit kan tot uiting komen in de keuze voor begraven of cremeren, in de eenvoud of vorm van de plechtigheid, in het toestaan van passende rituelen, of in het gebruik van muziek en symboliek die in de woning van de overledene zijn aangetroffen. Op deze manier krijgt de uitvaart, binnen de mogelijkheden van de gemeentelijke verantwoordelijkheid, een karakter dat aansluit bij de achtergrond en leefwereld van de overledene.

4. Ondersteuning nabestaanden

Nabestaanden die de uitvaart willen overnemen worden actief geïnformeerd over de mogelijkheden van bijzondere bijstand, beschikbare fondsen en andere financiële of praktische regelingen die hen in staat kunnen stellen de uitvaart zelf te verzorgen. Door deze ondersteuning kunnen meer uitvaarten door nabestaanden of gemeenschappen worden georganiseerd, op een manier die beter aansluit bij hun wensen en gebruiken.

Daarnaast helpt deze vroege informatievoorziening om onzekerheid en stress weg te nemen in een vaak emotionele periode. Het geeft nabestaanden de ruimte om, waar mogelijk, zelf de regie te houden over het afscheid. Zo draagt de gemeente bij aan een menswaardige, zelfgekozen en passende uitvaart.

5. Zorgvuldige uitvoering

Wanneer de burgemeester opdrachtgever blijft, wordt de uitvaart sober maar waardig verzorgd, met aandacht voor respect en menselijkheid. De keuze voor de uitvaartondernemer gebeurt zorgvuldig en is gebaseerd op kwaliteit, professionaliteit en de mate waarin deze kan aansluiten bij de aannemelijke wensen en achtergrond van de overledene. Het voorstel is om de genoemde aspecten terug te laten komen in een ambtelijke werkinstructie. Daarmee wordt geborgd dat de uitvaart, ondanks het sobere karakter, toch in harmonie is met wie de overledene was.

Daarnaast zorgt deze werkwijze voor meer transparantie en vertrouwen in de uitvoering. Het laat zien dat de gemeente haar verantwoordelijkheid serieus neemt en ook in afwezigheid van nabestaanden een passend en respectvol afscheid waarborgt.

6. Kostenbewust en navolgbaar

De kosten van de gemeentelijke uitvaart worden, waar mogelijk, bekostigd uit de gelden en goederen die 'bij het lichaam' worden aangetroffen. Dit kan bijvoorbeeld in de woning van de overledene zijn, maar ook in diens kamer in een verpleeghuis. Wanneer dit niet toereikend is, worden de kosten indien mogelijk verhaald op de nalatenschap of uitvaartverzekering. In principe worden nabestaanden die ervoor kiezen de uitvaart niet zelf te verzorgen niet met kosten geconfronteerd, tenzij er sprake lijkt van oneigenlijk gebruik van de regeling door personen die op grond van het Burgerlijk Wetboek wél verplicht zijn de uitvaart te regelen.

Alle afwegingen en stappen in het proces worden zorgvuldig vastgelegd en gedurende een jaar bewaard. Hiermee wordt de uitvoering transparant en navolgbaar en kan worden aangetoond welke inspanningen zijn verricht om nabestaanden te vinden en op welke wijze de uitvaart is vormgegeven. Voor nabestaanden die zich pas na de uitvaart melden, kan deze documentatie bovendien van grote betekenis zijn.

Financieel kader

De gemeente Utrecht verzorgt jaarlijks gemiddeld zo'n 40 gemeentelijke uitvaarten op basis van de Wlb. Voor elke uitvaart hanteert de gemeente momenteel een bedrag van € 3.000 voor vergoeding aan de uitvaartondernemer. De totale kosten variëren per jaar en zijn direct afhankelijk van het daadwerkelijke aantal uitvaarten.

Begrote middelen voor de komende jaren zijn:

Jaar	Begroot bedrag
2026	€ 166.000
2027	€ 167.000
2028	€ 167.000

Besparing door nieuwe werkwijze

Ervaringen uit Den Haag en Amsterdam laten zien dat beter vooronderzoek, met name door het afleggen van huisbezoeken, ertoe leidt dat in 40 tot 50 procent van de gevallen alsnog nabestaanden worden gevonden die de uitvaart zelf willen en kunnen verzorgen[3]. Voor

[3] Informatie na ambtelijk navraag bij de gemeente Den Haag en Amsterdam.

Utrecht is voorzichtig gerekend met een lager percentage: naar verwachting kan bij ongeveer 30 procent van de circa 55 gemeentelijke uitvaarten per jaar alsnog een nabestaande worden opgespoord.

Dit betekent dat jaarlijks ongeveer 17 uitvaarten niet door de gemeente hoeven te worden verzorgd. Uitgaande van het huidig bedrag van € 3.000 per uitvaart levert dit een structurele besparing op van € 51.000 per jaar.

Daarnaast blijkt uit de praktijk dat bij huisbezoeken regelmatig vermogen of een uitvaartpolis wordt aangetroffen waarmee de uitvaart (gedeeltelijk) kan worden bekostigd. In de huidige werkwijze vindt echter geen huisbezoek plaats, waardoor deze financiële mogelijkheden onzichtbaar blijven en niet kunnen worden benut. Hoewel dit een reële aanvullende besparing kan opleveren, is deze uit voorzichtigheid niet meegenomen in de berekeningen.

Verhoging richtbedrag uitvaart

Voorgesteld wordt het maximale bedrag voor een gemeentelijke uitvaart te verhogen van €3.000 naar een richtbedrag van €3.500 conform artikel 26, lid 3 van de Beleidsregel Bijzondere Bijstand Utrecht. Het richtbedrag zal daarmee jaarlijks worden geïndexeerd. Deze aanpassing zorgt voor een betere aansluiting tussen de regeling voor bijzondere bijstand en de werkelijke kosten van een gemeentelijke uitvaart. Hiermee wordt rekening gehouden met stijgende marktprijzen en ontstaat een realistischer budget voor een waardige gemeentelijke uitvaart. Indien het nodig is voor een passende en respectvolle uitvoering, blijft het mogelijk om het richtbedrag te overschrijden.

Door het verbeterde vooronderzoek naar nabestaanden en het daardoor lagere verwachte aantal gemeentelijke uitvaarten van 38 heeft de voorgestelde verhoging jaarlijks een effect van € 19.000 aan extra kosten.

Extra uitvoeringskosten

De nieuwe werkwijze vraagt om extra ambtelijke inzet, vooral door de structurele invoering van huisbezoeken en aanvullend buurt- en werkgeversonderzoek. Jaarlijks wordt circa 55 meldingen van overlijdensgevallen verwacht, inclusief gevallen die uiteindelijk niet tot een gemeentelijke opdracht leiden maar wél zorgvuldig onderzocht moeten worden. Bij iedere melding wordt standaard een huisbezoek uitgevoerd door twee medewerkers. Per uitvaart wordt in totaal ongeveer 6 uur aan aanvullend ambtelijke inzet verwacht. Dit resulteert in een aanvullende jaarlijkse inzet van circa 330 uur en € 21.450 aan uitvoeringskosten.

Voorstel past binnen beschikbare middelen

De invoering van de nieuwe werkwijze verhoogt de kwaliteit van gemeentelijke uitvaarten en zorgt voor meer regie, zorgvuldigheid en een menswaardige uitvoering. Door het verbeterde vooronderzoek wordt verwacht dat jaarlijks circa 30 procent van de voorgenomen gemeentelijke uitvaarten niet door de gemeente hoeft te worden bekostigd. Dit resulteert in een structurele besparing van ongeveer €51.000 per jaar. Daarmee kunnen de extra uitvoeringskosten van ongeveer € 21.450 en de voorgestelde verhoging van het richtbedrag per uitvaart met een totaal jaarlijkse extra kosten van € 19.000, volledig worden gedekt. De nieuwe werkwijze levert daarmee per saldo een jaarlijkse besparing op van € 10.550.

Hoewel de extra inkomsten uit nalatenschappen of uitvaartpolissen niet zijn meegerekend, blijven de totale kosten van de voorgestelde werkwijze ruim binnen de bestaande meerjarenramingen. De voorgestelde werkwijze is daarmee financieel haalbaar, kostendekkend en duurzaam uitvoerbaar.

Conclusie

Met deze vernieuwde werkwijze zorgt de gemeente Utrecht ervoor dat een gemeentelijke uitvaart niet langer een puur administratieve handeling is, maar een zorgvuldig, waardig en passend afscheid voor de overledene. De gemeente zet zich allereerst maximaal in om nabestaanden op te sporen, zodat zij de gelegenheid krijgen zelf de regie over de uitvaart te nemen en waar nodig hierin te worden ondersteund.

Wanneer de gemeente wél opdrachtgever is, neemt zij die verantwoordelijkheid met grote zorgvuldigheid op zich. Er wordt grondig onderzoek gedaan en er is oprechte aandacht voor de identiteit, achtergrond en wensen van de overledene. Zo wordt een gemeentelijke uitvaart écht *een uitvaart naar wens*!

Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht

De burgemeester van de gemeente Utrecht;

Gelet op de artikelen 4:81, eerste lid, 4:83 en 1:3, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 20 tot en met 22 van de Wet op de lijkbezorging;

Overwegende dat:

- De burgemeester op grond van artikel 20 tot en met 22 van de Wet op de lijkbezorging verantwoordelijk is om zorg te dragen voor de lijkbezorging indien niemand anders daarin voorziet en de daaraan verbonden kosten voor rekening komen van de gemeente;
- Het van zwaarwegend belang is dat eventuele nabestaanden worden gevonden en de lijkbezorging overeenkomstig de wens van de overledene plaatsvindt, conform artikel 18 van de Wet op de lijkbezorging;
- In de Wet op de lijkbezorging heel weinig is geregeld op welke manier uitvoering moet worden gegeven aan deze taken;
- Het gewenst is ter invulling van de beleidsruimte een beleidsregel vast te stellen over welke inspanningen er worden verricht om nabestaanden op te sporen, op welke wijze de uitvaart wordt gerealiseerd met inachtneming van de wens van de overledene en in hoeverre de kosten voor de gemeente worden verhaald.

Besluit de volgende beleidsregel vast te stellen:

Artikel 1 Definities

Deze beleidsregel verstaat onder:

a. Gemeentelijke uitvaart: Een uitvaart die plaatsvindt in opdracht van de burgemeester op grond van artikel 21 lid 1 van de Wet op de lijkbezorging.
b. Wet: Wet op de lijkbezorging

Artikel 2 Doel

Deze beleidsregel heeft als doel de gemeentelijke uitvoering bij uitvaarten, op grond van de Wet op de lijkbezorging, te verduidelijken en te waarborgen dat deze op een zorgvuldige, respectvolle en menswaardige wijze plaatsvindt.

De beleidsregel beschrijft hoe de gemeente haar regierol uitoefent, hoe onderzoek naar nabestaanden en uitvaartwensen wordt verricht, en op welke wijze rekening wordt gehouden met levensbeschouwelijke en culturele voorschriften bij het verzorgen van een gemeentelijke uitvaart.

Artikel 3 Afbakening

Deze beleidsregel is van toepassing op situaties waarin de burgemeester op grond van de artikelen 20 tot en met 22 van de wet verantwoordelijk is voor de lijkbezorging.

Deze beleidsregel is niet van toepassing op uitvaarten waarbij nabestaanden zelf de opdracht geven, noch op gevallen waarin bijzondere bijstand voor uitvaartkosten wordt verstrekt.

Artikel 4 Regie en verantwoordelijkheid

1. De gemeente voert de regie in opdracht van de burgemeester en bepaalt zelf door wie en op welke wijze de uitvaart wordt uitgevoerd.
2. Er wordt niet standaard gekozen voor de uitvaartondernemer die het lichaam onder zijn berusting heeft. De keuze wordt gemaakt op basis van de uitkomsten als bedoeld in artikel 5 lid 2 en artikel 6.
3. De gemeente stelt kwaliteitscriteria vast en ziet toe op naleving daarvan.

Artikel 5 Zorgvuldig onderzoek

1. De gemeente verricht, voorafgaand aan de opdrachtverlening tot gemeentelijke uitvaart, onderzoek om vast te stellen of er nabestaanden zijn die de uitvaart kunnen of willen verzorgen en naar de vermoedelijke wens van de overledene ten aanzien van de uitvaart.
2. Dit onderzoek omvat in beginsel het raadplegen van het Centraal Testamentenregister, overheidsadministratie en online bronnen. Daarnaast omvat het onderzoek een huisbezoek, een buurtonderzoek en een werkgeversonderzoek. Indien de overledene een andere nationaliteit heeft of in het buitenland is geboren, kan de gemeente contact opnemen met het consulaat of de ambassade van het betreffende land.
3. De onderzoeken als bedoeld in lid 2 kunnen worden overgeslagen als dat aantoonbaar niet zinvol of niet veilig is; dit wordt gemotiveerd vastgelegd.
4. Indien nabestaanden worden gevonden, worden zij gewezen op de mogelijkheid van bijzondere bijstand of andere financiële steun om de uitvaart zelf te verzorgen.
5. De inspanningen die worden geleverd voor het opsporen van nabestaanden worden geregistreerd evenals de contacten die met nabestaanden zijn geweest en hun reactie op het verzoek voor de uitvaart zorg te dragen.

Artikel 6 Levensbeschouwelijke en culturele voorschriften en wensen

1. Wanneer er aanwijzingen zijn dat levensbeschouwelijke of culturele voorschriften, in het kader van de vermoedelijke wens van de overledene, een rol zouden moeten spelen bij de uitvaart, houdt de gemeente daar rekening mee, tenzij dat redelijkerwijs niet gevergd kan worden.
2. Indien sprake is van een vermoeden van een bepaalde religieuze achtergrond, kan de gemeente contact leggen met relevante maatschappelijke of religieuze organisatie om de wens van de overledene te verifiëren of te duiden.
3. Persoonlijke aanwijzingen, zoals in de woning aangetroffen muziek of symbolen worden zo mogelijk betrokken bij de gemeentelijke uitvaart.

Artikel 7 Financieel kader

1. Het richtbedrag voor de kosten van een gemeentelijke uitvaart is gelijk aan het bedrag als bedoeld in artikel 26 lid 3 van de Beleidsregel bijzondere bijstand gemeente Utrecht.
2. Afwijking van dit bedrag is toegestaan wanneer dit in redelijkheid nodig is voor een passende uitvaart als bedoeld in artikel 6.

Artikel 8 Kostenverhaal en nalatenschap

1. Gelden en goederen die bij de overledene worden gevonden, bijvoorbeeld tijdens het huisbezoek als bedoeld in artikel 5, worden aangewend ter bekostiging van de uitvaart.
2. De gemeente rekent een vast tarief voor onderzoek en uitvoering, bovenop de directe uitvaartkosten wanneer zij opdrachtgever is. Dit vaste tarief is gelijk aan het 'basistarief uitvaartverzorger' van de geldende NIBUD Prijzengids.
3. Waar mogelijk worden de kosten voor onderzoek en uitvoering van de gemeentelijke uitvaart verhaald op de nalatenschap van de overledene, indien toepassing van lid 1 niet tot dekking van de kosten leid.
4. Als een nabestaande de opdracht tot de uitvaart overneemt, wordt geen uitvoering gegeven aan lid 2.
5. Er worden in beginsel geen kosten verhaald op de bloed- en aanverwanten, die krachtens de artikelen 392-396 van Boek I van het Burgerlijk Wetboek tot onderhoud van de overledene verplicht zouden zijn geweest, tenzij er een vermoeden is van oneigenlijk gebruik.
6. De gemeente meldt onbeheerde nalatenschappen bij het Rijksvastgoedbedrijf (RVB).

Artikel 9 Inwerkingtreding

Deze beleidsregel treedt in werking de dag na bekendmaking in het gemeenteblad.

Artikel 10 Citeertitel

Deze beleidsregel wordt aangehaald als Beleidsregel gemeentelijke uitvaart gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld door de burgemeester van de gemeente Utrecht, in de vergadering van xx-xx-xx

De burgemeester

Sharon A.M. Dijksma

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Mennana Benhammou	**Datum**	13 januari 2026
E-mail	m.benhammou@utrecht.nl	**Kenmerk**	34044959
Type brief	Reactiebrief	**Onderwerp**	Reactie op initiatiefvoorstel 'Een gemeentelijke uitvaart naar wens'
Bijlage(n)		**Beleidsveld**	Werk en Inkomen

Geachte leden van de raad,

Op 3 december 2025 heeft de Denk-fractie het initiatiefvoorstel ‘Een gemeentelijke uitvaart naar wens’ naar uw raad gestuurd. Wij hebben dit voorstel aandachtig bekeken en geven via deze weg onze reactie hierop.

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het initiatiefvoorstel *“Een gemeentelijke uitvaart naar wens”*. Wij onderschrijven het belang van een zorgvuldige en menswaardige uitvoering van gemeentelijke uitvaarten. Wij vinden dat iedere inwoner een respectvol afscheid verdient waarin zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met onder andere religieuze overtuiging, ook wanneer nabestaanden ontbreken.

Wij herkennen deze intentie en willen benadrukken dat wij dit uitgangspunt delen. Daarom hebben wij reeds naar aanleiding van de schriftelijke raadsvragen van de Denk-fractie van oktober 2024 onze werkwijze aangepast om zoveel mogelijk rekening te houden met religieuze aspecten die een respectvol afscheid garanderen.

Het initiatiefvoorstel doet een aantal voorstellen. In deze brief geven wij wensen en bedenkingen mee over deze voorstellen.

1. Regie en kwaliteit uitvaarten
Wij onderschrijven het belang van een zorgvuldige en zichtbare regie bij gemeentelijke uitvaarten. In de praktijk wordt hier al actief invulling aan gegeven. Voorafgaand aan een uitvaart is er altijd contact met de melder en de uitvaartondernemer en wordt de offerte zorgvuldig beoordeeld, zodat de uitvaart correct en sober verloopt binnen de wettelijke kaders.

Uitgangspunt is dat uitvaartondernemers voldoen aan de wettelijke eisen, wat een zekere vorm van kwaliteitsborging biedt. In de praktijk volgen we de ondernemer die het overlijden meldt, omdat dit het meest praktisch is en noodzakelijk om de uitvaarten binnen zes werkdagen te realiseren.

Pas nadat alle redelijkerwijs te traceren contacten zijn benaderd en beschikbare bronnen zijn geraadpleegd, wordt een besluit genomen. Daarmee handelen wij zorgvuldig. De suggestie dat de gemeente te snel opdracht zou verstrekken, herkennen wij daarom niet in de huidige werkwijze.

2. Invoeren van een uitgebreid en verplicht vooronderzoek (huisbezoek, buurtonderzoek, werkgeversonderzoek)
Wij begrijpen de wens om via een uitgebreider vooronderzoek zo volledig mogelijk inzicht te krijgen in de persoonlijke omstandigheden van de overledene. Wij waarderen de zorgvuldigheid die met dit voorstel wordt beoogd.
Tegelijkertijd brengt het verplicht stellen van huisbezoeken en uitgebreid vooronderzoek om een aanzienlijke uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit. De inzet van twee medewerkers per melding legt extra druk op de organisatie en kost veel tijd.
In de praktijk brengt dit ook risico's met zich mee voor de termijn waarbinnen een uitvaart moet plaatsvinden. Op grond van de Wet op de lijkbezorging dient een uitvaart uiterlijk op de zesde werkdag na overlijden te worden verzorgd. Daarbij komt kijken dat het hoofdverblijf van de overledene regelmatig niet in Utrecht ligt, wat de uitvoering verder kan bemoeilijken.

Onze eerdere ervaringen laten zien dat huisbezoeken weinig concreet resultaat opleverden, terwijl ze wel zorgden voor extra administratieve lasten in verhouding tot het aantal uitvaarten. Om die reden is deze werkwijze in het jaar 2000 losgelaten. Daarnaast is veel relevante informatie, zoals polis-gegevens of bankafschriften, tegenwoordig digitaal beschikbaar.

3. Actief onderzoeken van religieuze aanwijzingen
Het voorstel vraagt om actief en breed onderzoek naar religieuze of culturele achtergrond. Wij onderschrijven het belang van aandacht voor religieuze aanwijzingen, wanneer deze aannemelijk zijn. Onze huidige werkwijze sluit al zoveel mogelijk aan bij de doelen van dit voorstel. Wij hebben namelijk onlangs onze werkwijze aangepast naar aanleiding van de schriftelijke raadsvragen van oktober 2024, om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de wensen van de overledene.

Onze huidige werkwijze is dat bij een vermoeden van een islamitische achtergrond contact wordt gelegd met het Djanaza Noodfonds. Dit fonds beoordeelt of islamitische voorschriften van toepassing zijn en kan, indien gewenst, de uitvaart volledig verzorgen. Ook eventuele meerkosten worden door het fonds gedekt. Deze werkwijze hebben wij mogelijk kunnen maken door het door de VNG uitgebrachte **handboek-gemeentelijke-uitvaarten-voor-moslims** dat als praktisch handvat wordt gebruikt, in combinatie met het Djanaza Fonds en de aanwezige islamitische uitvaartondernemers binnen onze gemeente.

Voor andere religies zijn er geen standaard rituelen bekend die een andere werkwijze vereisen, tenzij expliciete wensen bekend zijn. We zien daarom geen noodzaak om structureel het onderzoek naar alle religies uit te breiden.

Daarnaast wordt bij overledenen uit Oekraïne ook rekening gehouden met rituelen en gebruiken rond uitvaarten, zoals beschreven in de **Handreiking Oekraïense-ontheemden-die-in-Nederland-komen-te-overlijden**. Dit omvat zowel religieuze gewoonten als culturele tradities en praktische aandachtspunten die samenhangen met de tijdelijke crisissituatie.

4. Verhoging van het richtbedrag van € 3.000 naar € 3.500
Met betrekking tot de voorgestelde verhoging van het richtbedrag adviseren wij positief. De verhoging van € 3.000 naar € 3.500 sluit beter aan bij de hoogte van de vergoeding vanuit de bijzondere bijstand en houdt rekening met de stijgende kosten in de uitvaartbranche. Deze verhoging past binnen de beschikbare middelen. Een jaarlijkse indexatie van het richtbedrag adviseren wij niet, omdat dit het risico vergroot op overschrijding van de beschikbare middelen. Bovendien bedraagt de huidige voorgestelde verhoging al 16,7%, wat naar ons inzicht voorlopig voldoende dekking biedt. Er zijn daarnaast nauwelijks signalen dat het huidige richtbedrag onvoldoende is. Aansluiting bij de hoogte van het bedrag dat wordt vergoed vanuit de bijzondere bijstand blijft daarmee het meest passend.

5. Dekking van de nieuwe werkwijze vanuit verwachte besparing
Het voorstel gaat uit van ervaringen uit Den Haag en Amsterdam en veronderstelt dat huisbezoeken ertoe kunnen leiden dat 30% van de uitvaarten in Utrecht door nabestaanden wordt verzorgd. Hoewel

dit een besparing van € 51.000 per jaar zou kunnen betekenen, zijn er belangrijke onzekerheden die het risico van deze aanpak vergroten, zoals::

- De percentages uit andere gemeenten zijn niet zonder meer overdraagbaar op Utrecht.
- Het voorstel gaat uit van structurele personele inzet die wordt gedekt met verwachte besparing in de toekomst die niet gegarandeerd is.
- Implementatiekosten, ondersteunende organisatiekosten en eventuele complexiteit van de werkwijze zijn niet volledig meegenomen in de berekening.
- Huisbezoeken leiden niet automatisch tot besparingen; uit onze praktijk ervaringen blijkt dat nabestaanden vaak geen uitvaart kunnen of willen verzorgen.

Kortom, het structureel inzetten van extra personeel op basis van deze aannames vormt een te groot financieel en organisatorisch risico om door te voeren

Conclusie
Wij delen de wens voor een zorgvuldige en menswaardige uitvoering van gemeentelijke uitvaarten én ondersteunen het belang van duidelijke kaders. We hebben daarom ook onze werkwijze aangepast waarbij er meer aandacht is voor de wensen van de overledene, naar aanleiding van de schriftelijk raadsvragen in oktober 2024.
We adviseren positief op de verhoging van het richtbedrag van € 3.000 naar € 3.500, omdat dit aansluit bij de huidige vergoeding vanuit de bijzondere bijstand en rekening houdt met de stijgende kosten in de uitvaartbranche.
Wij behandelen per jaar ongeveer 40 uitvaarten in Utrecht. Voor zo'n klein aantal uitvaarten zou een uitbreiding van het onderzoek erg ingrijpend zijn en de uitvoering onevenredig belasten.
Wij adviseren daarom om:

- huisbezoeken niet standaard verplicht te stellen;
- uitgebreid buurtonderzoek en werkgeversonderzoek niet structureel uit te voeren;
- religie niet breed en standaard te onderzoeken.
- het richtbedrag niet jaarlijks te indexeren

De bestaande werkwijze biedt al voldoende ruimte voor zorgvuldigheid, maatwerk en aandacht voor religieuze aanwijzingen. Deze werkwijze is juridisch passend, uitvoerbaar en proportioneel, en borgt een correcte, sobere en respectvolle uitvaart.

Gelet op het ontbreken van knelpunten in de huidige werkwijze, en de recente verbeteringen die al zijn doorgevoerd, achten wij een ingrijpende wijziging op dit moment niet noodzakelijk. In combinatie met de praktische bezwaren, de risico's voor de termijnbewaking en de onzekerheid in de financiële onderbouwing, is het voorstel op dit moment niet haalbaar. Tegelijkertijd zorgt de huidige werkwijze ervoor dat de beoogde effecten goed worden bereikt.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de burgemeester,

de secretaris,

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	4917
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	10
Titel	Raadsvoorstel Gedragscode burgemeester en wethouders 2025
ID	5145
Behandelend ambtenaar	Nicole Temmink
Telefoon	
E-mail	nicole.temmink@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Bestuurlijke zaken
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub b: Raadsvoorstel tot vaststelling of wijziging van rechtspositionele regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Florien Bouts/Juridische zaken, Ombudszaken/06-29098240
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	11 december 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht
Gelet op artikel 41c, tweede lid, artikel 69, tweede lid en artikel 15, derde lid, van de Gemeentewet
Besluit vast te stellen de volgende Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht.

Hoofdstuk 1 Het voorkomen van belangenverstrengeling

Collegeleden staan midden in de maatschappij en hebben oog voor wat er leeft en speelt. In hun werk houden zij altijd het algemeen belang voor ogen en gaan zij actief en uit zichzelf belangenverstrengeling tegen. Zij mogen hun invloed en stem niet gebruiken om een persoonlijk belang veilig te stellen van zichzelf, een ander, of een organisatie waarmee zij een persoonlijke betrokkenheid hebben.

Artikel 1.1 Onthouden deelname beraadslaging en stemming

1. Collegeleden onthouden zich van deelname aan de beraadslaging en stemming als er sprake is van een situatie in strijd met artikel 58 en 28 Gemeentewet.

2. Als collegeleden ingevolge het eerste lid niet deelnemen aan de beraadslaging en de stemming, melden zij dit voorafgaand aan de behandeling van het agendapunt aan de voorzitter en vermelden zij op welke wijze de besluitvorming hun in het bijzonder aangaat. Collegeleden beïnvloeden de besluitvorming in dat geval ook niet op andere manieren. Het onthouden van deelname aan de beraadslaging en stemming wordt aangetekend in de besluitvorming.

3. Collegeleden die in de vergadering aanwezig zijn en voor wie artikel 58 en artikel 28 Gemeentewet niet van toepassing zijn, kunnen zich in onderling overleg onthouden van beraadslaging en/of stemming, indien meedoen aan de beraadslaging of stemming nadelige effecten zou hebben of ongewenste beeldvorming zou oproepen.

4. Collegeleden die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de besluitvorming over de betreffende opdracht.

Artikel 1.2 Melden van nevenfuncties en lidmaatschappen

1. Collegeleden leveren de gemeentesecretaris bij aanvang van hun ambt de informatie aan over nevenfuncties die zij bekleden en voor zover de wet daartoe verplicht, daaruit voortkomende inkomsten, die op grond van artikel 41b en artikel 67 Gemeentewet openbaar gemaakt moeten worden. Ook melden zij de lidmaatschappen die relevant zijn met het oog op hun ambt. Als zij gedurende hun ambt nieuwe functies of nieuwe relevante lidmaatschappen aanvaarden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande functies of lidmaatschappen wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft direct aangeleverd bij de gemeentesecretaris. Ook toekomstige functies en lidmaatschappen worden gemeld, op het moment dat het collegelid er kennis van heeft.

2. De informatie betreft in ieder geval:

    a. de omschrijving van de functie of het lidmaatschap;

b. de organisatie waarvoor de functie wordt verricht of waarvan het collegelid lid is;

c. per wanneer de functie wordt verricht of het lidmaatschap is gestart;

d. het tijdsbeslag van de functie of het lidmaatschap;

e. of het al dan niet een functie of lidmaatschap betreft die voortvloeit uit het ambt;

f. of de functie bezoldigd of onbezoldigd is;

g. indien de functie bezoldigd is en voor zover de wet daartoe verplicht: wat daaruit de inkomsten zijn.

3. Voor functies uit hoofde van het ambt (ambtsgebonden nevenfuncties/q.q) worden alle vergoedingen, waaronder de onkostenvergoedingen, in de gemeentekas gestort. Daartegenover staat dat de collegeleden de werkelijke kosten in rekening brengen.

4. Een functie is een functie uit hoofde van het ambt als wordt voldaan aan ten minste een van de volgende criteria:

   a. aanbeveling, voordracht, keuze of benoeming geschiedt door de raad of door het college;

   b. het betreft een functie in een orgaan waarin de gemeente deelneemt of waar zij deel van uitmaakt;

   c. collegeleden kunnen de nevenfunctie niet blijven bekleden als zij uit de hoofdfunctie vertrekken;

   d. er is een aantoonbaar belang voor de gemeente dat de nevenfunctie door een gemeentebestuurder wordt vervuld;

   e. vanuit een nevenfunctie is men benoemd, aangewezen of gekozen in een andere nevenfunctie die voldoet aan een of meer van de bovenvermelde criteria.

5. Het voornemen tot aanvaarding van een nieuwe nevenfunctie wordt overeenkomstig de wet gemeld aan de raad.

6. Collegeleden vervullen geen nevenfuncties waarvan de uitoefening ongewenst is met het oog op een goede vervulling van hun ambt, in het bijzonder wanneer sprake is van botsende belangen of verantwoordelijkheden.

7. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 1.3 Melden van financiële belangen

1. Collegeleden doen bij de gemeentesecretaris opgaaf van hun relevante en significante financiële belangen (zoals aandelen, opties en derivaten) in ondernemingen waarmee de gemeente zakendoet of waarin de gemeente een belang heeft. Ook een tijdens het ambt ontstaan financieel belang dient opgegeven te worden.

2. De informatie betreft in ieder geval:

a. een omschrijving van het belang (aard en omvang);

b. de organisatie waarin het financiële belang bestaat;

c. de aanvangsdatum van het financiële belang.

3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 1.4 Afspraken bij verboden handelingen en verboden overeenkomsten

1. Collegeleden die voornemens zijn een handeling te verrichten of een overeenkomst aan te gaan als mogelijk bedoeld in de artikelen 41c, 69 en 15 lid 1 Gemeentewet, bespreken dit voornemen in het college.

2. Als het collegelid het nodig acht ontheffing te vragen als bedoeld in artikel 15 lid 2 Gemeentewet, dan ondersteunt de gemeentesecretaris bij het aanvragen van de ontheffing.

Artikel 1.5 Afspraken over functies na aftreden

1. De bestuurder handelt in de uitoefening van zijn ambt niet zodanig dat hij vooruitloopt op een functie na aftreden.

2. De bestuurder bespreekt met de burgemeester het voornemen tot aanvaarding van een functie na aftreden, wanneer er bij die functie sprake is van een (schijn van) belangenverstrengeling.

3. De bestuurder wordt de eerste twee jaar na de beëindiging van zijn betrekking uitgesloten van het tegen betaling verrichten van werkzaamheden voor de gemeente op het terrein van zijn voormalige portefeuille. Hieronder vallen ook werkzaamheden via een (andere) rechtspersoon, waarbij hij een overwegende feitelijke zeggenschap heeft. Van de werkzaamheden zijn het raads- en wijkraadslidmaatschap en een dienstbetrekking bij de gemeente uitgezonderd. De burgemeester kan in bijzondere gevallen uitzonderingen toestaan op deze bepaling als toepassing ervan leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4. De bestuurder wordt gedurende de eerste twee jaar na beëindiging van zijn betrekking uitgesloten van het optreden als bemiddelaar, lobbyist of tussenpersoon in zakelijke contacten met de gemeente binnen zijn voormalige portefeuille.

5. Het college draagt de (oud-) burgemeester of een (oud-) wethouder niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in artikel 1.1 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Hoofdstuk 2 Geschenken, uitnodigingen en buitenlandse dienstreizen

Collegeleden mogen hun invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door gekregen of in het vooruitzicht gesteld geld, goederen, diensten of uitnodigingen.

Artikel 2.1 Omgang met geschenken, faciliteiten en diensten

1. Collegeleden accepteren geen geschenken, faciliteiten of diensten als hierdoor de verwachting kan bestaan of had moeten bestaan dat een tegenprestatie wordt gevraagd of dat anderszins hun onafhankelijke positie wordt aangetast.

2. Collegeleden kunnen incidentele geschenken met een (geschatte) waarde van ten hoogste € 50 behouden.

3. Geschenken of vergoedingen die collegeleden uit hoofde van zijn ambt ontvangt met een (geschatte) waarde van meer dan € 50 worden, als zij niet worden teruggestuurd, eigendom van de gemeente.

4. Collegeleden melden de gemeentesecretaris als zij geschenken, faciliteiten of diensten ontvangen van derden met een geschatte waarde van €50 of meer. De gemeentesecretaris legt hiervoor een openbaar register aan. Ook geschenken met een waarde onder de €50 kunnen collegeleden daarin laten opnemen.

5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 2.2 Uitnodigingen

1. Collegeleden accepteren lunches/diners, excursies, evenementen, recepties en andere uitnodigingen alleen als dat behoort tot de uitoefening van hun ambt, hun aanwezigheid functioneel is en de aard van de uitnodiging niet bovenmatig is.

2. Bij twijfel over de vraag of uitnodigingen voldoen aan de normen uit het eerste lid, overleggen collegeleden in het college.

3. Uitnodigingen die niet passen binnen de kaders zoals opgenomen in lid 1 worden geacht privé en voor eigen rekening te zijn.

Artikel 2.3 Internationale reizen

1. Collegeleden die het voornemen hebben uit hoofde van hun ambt of uit hoofde van een ambtsgebonden nevenfunctie een internationale reis (daaronder valt ook een reis naar de landen van het Koninkrijk in de Caraïben en de BES eilanden) te maken of worden uitgenodigd voor een internationale reis of werkbezoek op kosten van derden, hebben vooraf toestemming nodig van het college. De betreffende collegeleden verschaffen voor de besluitvorming informatie over het doel van de reis, het gekozen vervoersmiddel, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan. Het gemeentelijk belang van de reis is doorslaggevend voor de besluitvorming.

2. Internationale werkbezoeken tot 750 kilometer vanaf Utrecht worden per (snelle) trein afgelegd, waarbij het college de bevoegdheid heeft (in incidentele gevallen) af te wijken van deze richtlijn, bijvoorbeeld vanwege reisduur. Bij afstanden groter dan 750 kilometer wordt de CO2-uitstoot van vluchten standaard gecompenseerd. Per vliegtuig mag in beginsel niet in de eerste klasse (of daarmee vergelijkbare klasse) worden gereisd. Slechts voor zover de omstandigheden daartoe noodzaken staat het college een collegelid toe om met een hogere klasse te reizen. De compensatie van de CO2-uitstoot, wanneer toch gevlogen wordt, wordt in de reiskosten voor de betreffende buitenlandse reis meegenomen.

3. Lid 1 is niet van toepassing op werkbezoeken aan Europese instellingen.

4. Het ten laste van de gemeente meereizen van de partner van een collegelid naar en in het buitenland is uitsluitend toegestaan wanneer dit gebeurt op uitnodiging van de ontvangende partij en het belang van de gemeente daarmee gediend is. Het meereizen van de partner wordt bij de besluitvorming betrokken.

5. Het anderszins meereizen naar en in het buitenland van derden op kosten van de gemeente is niet toegestaan, tenzij het meereizen aantoonbaar in het belang is van de gemeente. De overwegingen hiertoe worden schriftelijk vastgelegd.

6. Het verlengen van een buitenlandse dienstreis voor privédoeleinden moet betrokken worden bij de besluitvorming. De extra reis- en verblijfkosten komen volledig voor rekening van het collegelid.

7. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over internationale reizen die vanuit het ambt en vanuit ambtsgebonden nevenfuncties worden gemaakt, daarbij wordt het reistype nader toegelicht.

8. De gemeentesecretaris legt een register aan waarin staat wat de bestemming, het doel, de duur van de reis en het reistype is (geweest) en wat daarvan de (beoogde) kosten zijn voor de gemeente. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Hoofdstuk 3 Gemeentelijke voorzieningen

Collegeleden gaan op een behoedzame manier om met gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen die hun ter beschikking staan en gebruiken die alleen waar ze voor zijn bedoeld.

Artikel 3.1 Gebruik van voorzieningen

Collegeleden houden zich aan de regels voor het gebruik van algemene interne voorzieningen. Collegeleden gebruiken gemeentelijke voorzieningen en eigendommen alleen waarvoor zij zijn bedoeld.

Artikel 3.2 Onkostenvergoedingen en declaraties

De in redelijkheid door collegeleden gemaakte noodzakelijke onkosten worden vergoed. Collegeleden houden zich aan de regels die gelden voor onkostenvergoedingen en declaraties. Zij declareren geen zaken die door de onkostenvergoedingen worden gedekt.

Artikel 3.3 Gebruik ICT-middelen

Collegeleden houden zich bij gebruik van de ICT-middelen van de gemeente aan het protocol automatiseringsmiddelen. Daarbij is van belang dat:

a. gegevensdragers niet onbeveiligd en onbewaakt worden achtergelaten;
b. wachtwoorden niet worden gedeeld;
c. collegeleden hun digitale devices niet uitlenen aan anderen, ook niet tijdelijk;
d. alleen zakelijke email wordt gebruikt voor hun werkzaamheden;
e. documenten met (herleidbare) persoonsgegevens enkel door middel van een beveiligde e-mail met externe personen worden gedeeld in overeenstemming met de eisen die de wet stelt.

Artikel 3.3 Gebruik dienstauto

Collegeleden mogen de dienstauto met chauffeur gebruiken voor vervoer voor woon-werkverkeer, zakelijk gebruik en ambtsgebonden nevenfuncties. Kosten voor het gebruik van openbaar vervoer en de belastingvrije kilometervergoeding voor woon-werkverkeer, zakelijk gebruik en ambtsgebonden nevenfuncties worden vergoed. In geval van twijfel over de toepassing van dit artikel bespreken collegeleden dit in het college.

Hoofdstuk 4 Omgang met informatie

Collegeleden gaan zorgvuldig en correct om met de informatie waarover zij beschikken. Daar hoort ook bij dat zij niet met opzet een feitelijk onjuiste voorstelling van zaken geven over gebeurtenissen in en rond de gemeente.

Artikel 4.1 Geheimhoudingsplicht

1. Collegeleden die de beschikking krijgen over gegevens waarvan zij het geheime karakter kennen of waarvan zij redelijkerwijs kunnen vermoeden dat ze onder geheimhouding zullen gaan vallen, zijn verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behalve als de wet hen tot mededeling verplicht.

2. Geheime informatie wordt door collegeleden veilig gebruikt en bewaard.

Artikel 4.2 Gebruik informatie voor eigen gewin

1. Collegeleden maken niet voor eigen gewin of voor het gewin van een ander gebruik van (nog) niet-openbare informatie waar zij als collegeleden over beschikken.

2. In uitlatingen in of op (sociale) media houden collegeleden de eer en het aanzien van de gemeente hoog.

Hoofdstuk 5 Omgangsvormen

Collegeleden gaan binnen en buiten de vergaderzaal op respectvolle wijze om met elkaar, raadsleden, ambtenaren en inwoners. Zij onthouden zich, ook in de privésfeer, van gedragingen die schadelijk zijn of kunnen zijn voor de eer en het aanzien van de gemeente.

Artikel 5.1 Omgangsvormen

1. Collegeleden bejegenen elkaar, de raadsleden, de griffier, de gemeentesecretaris, andere ambtenaren en inwoners op correcte wijze zowel mondeling, schriftelijk als in de (sociale) media. Zij blijven ver weg van pestgedrag, seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Ook ‘op de persoon spelen’, grof taalgebruik en ongefundeerde beschuldigingen van strafbaar gedrag aan het adres van ambtenaren, collegeleden, raadsleden of inwoners zijn ongewenste omgangsvormen.

2. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid bewaken en bevorderen collegeleden actief de sociale veiligheid in het college en in de organisatie. Dat doen collegeleden door zelf het goede voorbeeld te geven en elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag. Collegeleden kunnen elkaar hierbij ondersteunen.

3. Als collegeleden ongewenst gedrag van andere collegeleden, ambtenaren of raadsleden ervaren (hebben), kunnen zij zich wenden tot de vertrouwenspersoon voor advisering en ondersteuning.

Artikel 5.2 Omgangsvormen in vergadering

1. Collegeleden houden zich tijdens de college-, raads- en commissievergaderingen aan de toepasselijke Reglementen van Orde voor college, raad en commissies.

2. Collegeleden spreken in het debat in raads- of commissievergaderingen via de voorzitter.

3. Collegeleden kunnen de voorzitter wijzen op een (mogelijk) grensoverschrijdende bejegening.

Artikel 5.3 Gebruik sociale media en e-mail

Collegeleden gaan bewust om met sociale media en e-mail. Zij gaan zorgvuldig om met het delen van informatie, zijn zich ervan bewust dat gedragsregels ook online gelden en maken duidelijk vanuit welke rol zij spreken.

Hoofdstuk 6 Overige afspraken

Artikel 6.1 Gedragscode als leidraad

Als leidraad voor het handelen van collegeleden, kan de gedragscode steun bieden bij het maken van afwegingen. Maar elke situatie is weer anders en er zullen altijd weer leemtes of onduidelijkheden zijn. Daarom is het belangrijk om als collegeleden met elkaar in gesprek te blijven over de inhoud en toepassing van de gedragscode en de onderliggende waarden. Op voorstel van de burgemeester maakt het college in ieder geval afspraken over de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de gedragscode in het bijzonder.

Artikel 6.2 Toezicht op naleving

1. De collegeleden zelf, maar ook de raad, zien erop toe dat de collegeleden de gedragscode van het college naleven.

2. Bij vermoedens van een integriteitsschending of bij ervaren ongewenst gedrag, geldt het 'Protocol vermoeden integriteitsschending' respectievelijk het 'Protocol ongewenst gedrag'.

Hoofdstuk 7 Slotbepalingen

Artikel 7.1 Intrekking

De ‘Gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht 2018’ (zoals vastgesteld op 5 juli 2018) wordt ingetrokken.

Artikel 7.2 Geadresseerden

Deze gedragscode is van toepassing op de individuele collegeleden en op de bestuursorganen college van B&W en burgemeester.

Artikel 7.3 Evaluatie

Minimaal een keer per bestuursperiode evalueert de raad de gedragscode op actualiteit, functioneren en of deze naar behoren wordt nageleefd. Het college wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze te geven op de eigen gedragscode.

Artikel 7.4 Inwerkingtreding

Deze gedragscode treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Artikel 7.5 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: 'Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht'.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Algemene toelichting

Inleiding

Goed bestuur is integer bestuur. Zonder integer bestuur zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat ondermijnd raken en het draagvlak voor de naleving van wetten en regels verdwijnen.

Integriteit van burgemeester en wethouders (hierna ook: collegeleden) verwijst naar de zorgvuldigheid die zij moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Vertrekpunt daarbij is de eed of belofte die zij bij hun benoeming afleggen. Daarin verklaren collegeleden hun plichten “naar eer en geweten” te zullen vervullen. Deze gedragscode geldt niet alleen voor de burgemeester en de wethouders als individuele collegeleden maar ook voor de bestuursorganen: het college van B&W en de burgemeester.

Deze gedragscode helpt collegeleden invulling te geven aan deze woorden. Ze bevat een nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. Daarnaast bevat ze kernbegrippen en onderlinge afspraken die bedoeld zijn als houvast en toetssteen. Zo vormt de gedragscode een beoordelingskader bij twijfel, vragen en discussies.

De gedragscode bevat ook afspraken over gewenste onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang tussen collegeleden, raadsleden en ambtenaren, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is immers niet alleen gewenst op individueel niveau, maar ook een voorwaarde voor het optimaal functioneren van het college in het democratisch samenspel. Daarnaast is het van groot belang voor het vertrouwen van inwoners in de Utrechtse democratie.

De wettelijke grondslag voor deze gedragscode is artikel 41c lid 2 en artikel 69 lid 2 in combinatie met artikel 15 lid 3 Gemeentewet. Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling. Dat wil niet zeggen dat de gedragscode vrijblijvend is. Collegeleden kunnen op correcte naleving worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden naar elkaar, naar de burgemeester, naar de raad en naar inwoners van de gemeente Utrecht.

Om die reden zijn in Utrecht ook handelingsprotocollen opgesteld, waarin staat hoe te handelen bij twijfel of vermoedens van integriteitsschendingen en wat je kan doen als je ongewenst gedrag ervaart. Uiteindelijk geldt: integriteit moet je doen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is een dode letter. Daarom is het goed als het handelen van collegeleden regelmatig onderwerp van gesprek is, juist ook onderling. Deze gedragscode biedt daar een kader voor en biedt handvatten voor kritische reflectie.

Utrechtse waarden

Verantwoordelijkheid

Met macht komt verantwoordelijkheid. Collegeleden tonen zich bewust dat hun positie in onze democratische rechtsstaat met zich meebrengt dat zij bereid zijn over hun handelen verantwoording af te leggen, naar elkaar, naar de raad en naar de inwoners toe. Bij hun handelen stellen zij de kwaliteit van het openbaar bestuur centraal.

Zorgvuldigheid

Op collegeleden moet men kunnen rekenen. Zij stellen het belang van Utrecht voorop. Collegeleden handelen zodanig dat organisaties en inwoners op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen. In het samenspel met de ambtelijke organisatie en de raad handelen collegeleden met respect voor ieders rol en hanteren zij correcte omgangsvormen.

Openheid

Collegeleden handelen transparant en leggen over hun handelen proactief verantwoording af. Bij twijfel over wat juist is om te doen, zijn zij open en bespreken zij dilemma’s.

Meer dan regels

Integriteit is meer dan het respecteren van de juridische kaders. Het is ook belangrijk dat collegeleden aan de buitenwereld kunnen uitleggen waarom zij tot keuzes komen. Collegeleden zijn zich bewust van het feit dat hun handelen binnen en buiten het Stadhuis en het Stadskantoor van invloed is op hoe inwoners en bedrijven naar de gemeente kijken en daarmee van invloed is op het vertrouwen in de gemeente. Schending van integriteitsnormen of publieke discussie daarover brengen niet alleen schade toe aan individuele politieke ambtsdragers, maar ook aan het collectief dat zij vertegenwoordigen: de gemeente Utrecht.

Toelichting per hoofdstuk

Hoofdstuk 1

Bij veel besluiten die het college neemt, kan direct of indirect een persoonlijk belang van collegeleden in het geding zijn. Dat is inherent aan wonen, werken en recreëren in Utrecht. Een persoonlijk belang hebben bij besluiten is op zichzelf niet doorslaggevend bij de vraag of sprake is van belangenverstrengeling. Een collegelid dient zich volgens de wet alleen van beraadslaging en stemming te onthouden als hij - naast een persoonlijk belang - ook een onmiddellijk of actueel belang bij een aangelegenheid heeft.

Onder omstandigheden kan het handiger zijn om niet deel te nemen aan de besluitvorming, als dit nadelige effecten zou hebben of ongewenste beeldvorming zou kunnen oproepen. De ‘schijn tegen’ hebben kan – ondanks dat er juridisch geen belemmeringen zijn – toch problematisch zijn.

Voorbeeld

Ben je jarenlang in het onderwijs werkzaam geweest, dan ligt het misschien voor de hand om onderwijs in portefeuille te hebben. Maar als je als wethouder met het schoolbestuur om tafel moet waar je tot voor kort onderdeel van was of waarvoor je hebt gewerkt, dan kan het handig zijn om je afzijdig te houden van het dossier. Nadelige effecten of ongewenste beeldvorming kunnen zo worden vermeden. Dat is een vorm van bestuurlijke hygiëne. Hetzelfde geldt voor het wijkwethouderschap van je eigen wijk of ruimtelijke ontwikkelingen in de stad waar je zelf direct belanghebbende bent.

Let wel: het moet gaan om bijzondere gevallen, wanneer een duidelijk verband bestaat (of kan worden gelegd) tussen bestuurlijke besluitvorming en eigen belangen.

“Middellijk”

Overigens moet je je ook van beraadslagen en meestemmen onthouden als het persoonlijk belang van bloed-- of aanverwanten of een andere intensieve persoonlijke relatie in het geding is.

Meer dan regels

Naast de juridische kaders, waarbinnen zoals hierboven beschreven, niet snel sprake is van belangenverstrengeling, speelt ook de buitenwereld een rol. Die kijkt vaak kritisch mee. Het is belangrijk dat collegeleden aan inwoners en media kunnen uitleggen dat hun persoonlijk belang geen invloed heeft op de besluitvorming. Publieke discussie hierover kan immers afbreuk doen aan het vertrouwen in een collegelid en de gemeente.

Het collegelid maakt in de eerste plaats zelf de afweging of het zich dient te onthouden van een stemming of beraadslaging. Twijfel je? Bespreek het dan in het college en vraag advies.

Transparantie

Om discussie te voorkomen hebben we in de Utrechtse politiek afgesproken steeds proactief transparant te maken in hoeverre bepaalde besluiten jou ook persoonlijk aangaan, welke financiële belangen mogelijk meespelen en wat jouw nevenfuncties zijn (artikel 41b en 67 Gemeentewet).

Ook toekomstige nevenfuncties die bij jou al bekend zijn (over zes maanden word je voorzitter van de Fietsersbond, of penning- meester bij de tennisclub), meld je in het register. Zo zijn we open over toekomstige privébelangen die nu al een rol kunnen spelen bij publieke besluiten.

Melden financiële belangen

Belangenverstrengeling ligt ook op de loer als je financiële belangen hebt bij een organisatie of onderneming die een relatie met de gemeente heeft of kan krijgen, en waarover de gemeente besluiten neemt.

Voorbeelden zijn besluiten over bestemmingsplannen, aanbestedingen, subsidieverstrekking, verlenen van advies- en onderzoeksopdrachten. In dat geval is het goed melding te maken van jouw financiële belangen - of die van je partner of een intensieve persoonlijke relatie.

Het begrip ‘financieel belang’ moet ruim worden opgevat. Een deelneming in een bedrijf of onderneming valt hieronder, maar ook het bezit van effecten, bouwgrond, onroerend goed. Zulke financiële belangen kunnen een rol gaan spelen bij afwegingen die je maakt over bijvoorbeeld bestemmingsplannen of grondverkopen. Ook negatieve financiële belangen, zoals schulden uit hypothecaire vorderingen, kunnen relevant zijn.

Verboden handelingen en overeenkomsten

Tot slot bevat de gedragscode ook afspraken die betrekking hebben op artikel 15 Gemeentewet. Daarin staan handelingen en overeenkomsten die collegeleden niet mogen verrichten of aangaan. Het gaat dan met name om situaties waarin je wederpartij bent en dus tegenover de gemeente komt te staan. Denk bijvoorbeeld aan de situatie waarin de stichting waarvan je voorzitter bent, een pand wil kopen of huren van de gemeente. In sommige gevallen is een ontheffing mogelijk. In andere gevallen werpt artikel 15 geen belemmeringen op: bijvoorbeeld als je als inwoner zelf bezwaar hebt tegen een besluit van de gemeente. Omdat er veel uitzonderingen en nuances zijn, willen we hier zorgvuldig mee omgaan. De afspraak is om bij twijfel advies in te winnen in het college.

Artikel 1.5 Dit artikel beoogt te voorkomen dat de oud-bestuurder kennis en contacten opgedaan uit hoofde van zijn functie als bestuurder van de gemeente, na beëindiging van zijn betrekking bij de gemeente gebruikt voor commercieel of persoonlijke doeleinden. De reikwijdte van dit artikel is niet beperkt tot de oud-bestuurder die een eenmanszaak heeft of als zzp’er werkzaamheden voor de gemeente verricht, maar strekt zich tevens uit tot die situaties waarin de oud-bestuurder overheersende feitelijke zeggenschap heeft over de werkzaamheden die ten behoeve van de gemeente worden verricht. Daarbij is de juridische (rechts)vorm waarin de werkzaamheden worden verricht geen relevante maatstaf. Zo geldt dit artikel ook voor de oud-bestuurder die werkzaam is bij een BV en hij overheersende feitelijke zeggenschap heeft over de werkzaamheden ten behoeve van de gemeente. Van ‘overheersend’ zal geen sprake zijn, als de oud-bestuurder lid is van een meerkoppige directie en daarmee slechts enige invloed heeft. Uit het criterium ‘feitelijk’ vloeit voort, dat niet slechts een formele functie van de oud-bestuurder onder deze bepaling valt, maar alleen de omstandigheid dat de oud-bestuurder daadwerkelijk overheersende invloed uitoefent op de uitvoering van de werkzaamheden. Het bedrijf waar de oud-bestuurder werkzaam wenst te zijn, kan interne maatregelen treffen om de feitelijke en overheersende invloed van de oud-bestuurder op de werkzaamheden voor de gemeente te beperken.

Wettelijk kader

Artikel 41b en 67 Gemeentewet (nevenfuncties)

Artikel 36b en 68 Gemeentewet (onverenigbare functies)

Artikel 41c, 69, 15 Gemeentewet (verboden handelingen en overeenkomsten)

Artikel 58 en 28 Gemeentewet (onthouden deelname aan beraadslaging en stemming)

Hoofdstuk 2

Geschenken en uitnodigingen kunnen een sluiproute naar beïnvloeding zijn. Uitgangspunt bij de regels over geschenken, faciliteiten, diensten en uitnodigingen is dat kleine attenties en attenties die een functioneel doel hebben mogen worden aangenomen. Voor de publieke verantwoording en het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling, meld je attenties met een (geschatte waarde) vanaf €50 aan de secretaris, voor opname in het register. Komt door het geschenk je onafhankelijke positie of oordeelsvermogen in het geding, dan weiger je het geschenk.

Voorbeeld

Gaat het om een bloemetje omdat je bijvoorbeeld een lezing hebt gegeven, dan is dat geen probleem. Krijg je korting in een restaurant, bij het onderhoud van je fiets of advertentieruimte in de lokale krant van een gulle gever, dan is de vraag gerechtvaardigd of daarmee verwachtingen voor een tegenprestatie, nu of in de toekomst, worden gewekt. De precieze grens is soms moeilijk te trekken: bij geschenken is de waarde meestal redelijk in te schatten, bij uitnodigingen geldt dat we vooral met elkaar nagaan of ingaan op de uitnodiging passend is voor het ambt.

Ben je als wethouder uitgenodigd om bij de feestelijke opening van een nieuw sportcomplex te zijn, maar ontvang je ook een gratis seizoenkaart, dan kan dit overmatig zijn en een reden om met de organisatie in gesprek te gaan over de uitnodiging.

Als collegelid kun je het beste zelf inschatten of een geschenk of uitnodiging een functioneel doel heeft. Je kunt dit eventueel toelichten in het register.

Wettelijk kader

Artikel 41a en 65 Gemeentewet (eed of belofte)

Hoofdstuk 3

Wettelijk kader

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers

Regeling rechtspositie burgemeester en wethouder

Hoofdstuk 4

Geheime informatie is informatie waar formeel geheimhouding is opgelegd (op grond van de artikelen 87, 88 en 89 Gemeentewet). Collegeleden zijn dan wettelijk verplicht tot geheimhouding. Daarnaast zijn er situaties waarin je redelijkerwijs moet begrijpen dat informatie waarover je beschikt, (nog) niet bestemd is voor de openbaarheid. Het gaat dan bijvoorbeeld om informatie waarover het college van B&W nog tot geheimhouding kan besluiten. Of informatie die je onder embargo hebt ontvangen en die de volgende dag openbaar wordt gemaakt.

Onjuiste informatie

Een respectvolle omgang met elkaar en met informatie is een vereiste om met elkaar tot een werkelijk debat te komen op basis van feiten. Verspreid daarom niet bewust onjuiste informatie en controleer bronnen.

Wettelijk kader

Artikel 54 Gemeentewet (beslotenheid)

Artikel 87, 88, 89 en 292 Gemeentewet (geheimhouding)

Artikel 169 Gemeentewet (informatieplicht)

Hoofdstuk 5

Iedereen heeft recht op een sociaal veilige werkomgeving, ook collegeleden. Los van de gevolgen van grensoverschrijdend gedrag op individueel niveau, zijn correcte omgangsvormen van collegeleden van fundamenteel belang voor het goed functioneren van de democratie.

Een respectvolle omgang met elkaar en met informatie is een vereiste om met elkaar tot een werkelijk debat te komen op basis van feiten. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat juist in een omgeving waar strijd is om ideeën, een veilige omgeving noodzakelijk is om heersende aannames te bevragen en minderheidsstandpunten te kunnen horen. Dat is essentieel voor een zorgvuldige besluitvorming.

De manier waarop het college en de raad onderling en met elkaar omgaan is van invloed op de geloofwaardigheid van de politiek. Het goede voorbeeld geven, ook in de privésfeer, is daarbij de norm.

Politiek is debatteren, en kan daarbij ook een arena van strijd en emotie zijn. Daar mogen verschillen worden uitvergroot. Daarbij geldt wel: we houden de ogen op de bal, niet op de persoon.

Elkaar aanspreken

Collegeleden hebben onderling en richting de organisatie een verantwoordelijkheid. Zij geven het voorbeeld en treden op als andere collegeleden andermans grens overschrijdt.

Hierbij geldt dat ingrijpen gewenst is als je ziet dat iemand zich onveilig voelt, ook als jij zelf het niet voelt. Ook wordt het gewaardeerd als je bij twijfel navraag doet of je iemands grens hebt gerespecteerd. Dat heeft de voorkeur boven het onbesproken laten en mogelijk ongewenst gedrag stilzwijgend goedkeuren.

Sociale media

Collegeleden hebben in toenemende mate te maken met agressie, belediging of persoonlijke bedreiging op sociale media. Dit kan van grote invloed zijn op de gevoelens van veiligheid, de ervaren werkdruk en daarmee het functioneren van het college als geheel. Daarom is het belangrijk dat je zelf ver van dit gedrag blijft, of dit corrigeert. Ook is het collegiaal en zeer ondersteunend om voor elkaar op te komen als je iets dergelijks ziet gebeuren, bijvoorbeeld onder jouw account.

Aandachtspunten bij het gebruik van sociale media zijn:

- Je bent zelf verantwoordelijk. Bij twijfel, plaats dan geen bericht.
- Blijf alert bij het mixen van je persoonlijke leven met je politieke werk. Maak duidelijk vanuit welke rol je spreekt.
- Geef nooit geheime of vertrouwelijke informatie van de gemeente prijs. Verstuur geen vertrouwelijke stukken via sociale media.
- Realiseer je dat internet blijvend is; gegevens blijven vaak voor altijd vindbaar.
- Wees je bewust dat online verklaringen ook juridische gevolgen kunnen hebben, net als dat bij de traditionele media het geval is.
- Besef dat ongepaste reacties de reputatie kunnen schaden van zowel de gemeente als van jezelf.
- Beleefdheid en het respecteren van privacy is belangrijk. Zet geen foto’s van anderen online zonder hun toestemming. Plaats geen privégegevens online en wees terughoudend in het noemen van namen.
- Gedragsregels zijn ook online van toepassing.

Wettelijk kader

Artikel 52 Gemeentewet (reglement van orde)

Reglement van Orde college van B&W Utrecht

Hoofdstuk 6

Op gezette tijden wordt de tekst van de gedragscode tegen het licht gehouden: voldoen de formuleringen nog? Over welke onderwerpen worden de meeste vragen gesteld? Zijn de praktijkvoorbeelden voldoende herkenbaar? Is er behoefte aan een themabijeenkomst of andere vormen van gesprek? Op die manier blijft de gedragscode een levend document.

Belangrijk is dat erop wordt toegezien dat de gedragscode daadwerkelijk wordt nageleefd. Deze legt immers de voorwaarden vast waaraan het handelen van collegeleden minimaal moet voldoen.

Het toezien op de naleving van de gedragscodes is niet alleen een verantwoordelijkheid van de raad, maar ook een onderlinge verantwoordelijkheid van de collegeleden. Bijzondere rollen zijn weggelegd voor onder andere de gemeentesecretaris (als adviseur) en de burgemeester (als hoeder van de bestuurlijke integriteit).

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Raadvoorstel Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente, Protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag en Protocol vermoeden integriteitsschending

Beleidsveld	Bestuurlijke Zaken
Organisatieonderdeel	Mens en Organisatie
Opsteller	Nicole Temmink
Kenmerk	33009260
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 1:2 lid 2 onder Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het raadsvoorstel ‘Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht’ vast te stellen, waarin afspraken staan over:
   a. Het melden van mogelijk conflicterende privébelangen, waaronder ook nevenfuncties en financiële belangen;
   b. Afspraken over het aanvaarden van functies na het aftreden, waarbij de termijn dat een gewezen bestuurder geen tegen betaling werkzaamheden mag verrichten bij de gemeente is verruimd van 1 naar 2 jaar;
   c. Het aannemen van geschenken en regels omtrent (buitenlandse) reizen;
   d. De omgang met informatie;
   e. De omgang met elkaar.

2. Het ‘Protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag’ vast te stellen, waarin de te volgen procedure is vastgelegd bij ongewenst gedrag en hoe de onderlinge omgang te herstellen.

3. Het ‘Protocol vermoeden integriteitsschending’ vast te stellen, waarin de te volgen procedure is vastgelegd als er een vermoeden is van een integriteitsschending.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De raad wordt verzocht in te stemmen met een vernieuwde versie van de gedragscode voor de burgemeester en wethouders. De huidig geldende gedragscode is vastgesteld in 2018 en daarmee verouderd ten aanzien van de huidige standaarden rondom het bestuurlijke integriteitsbeleid. De gedragscode is aangevuld en verduidelijkt ten opzichte van de gedragscode uit 2018.

Daarnaast wordt de raad gevraagd in te stemmen met een wijziging van het “protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag” en het “protocol vermoeden integriteitsschending”. Deze protocollen zijn eerder aangenomen door de raad maar zijn aangepast zodat deze ook van toepassing zijn op collegeleden. Daarnaast zijn er enkele verduidelijkende wijzigingen aangebracht.

Context

Aanleiding

De huidige ‘gedragscode bestuurlijke integriteit’ voor de burgemeester en wethouders stamt uit 2018. Sindsdien is het landelijk integriteitsbeleid ten behoeve van het openbaar bestuur herzien, verduidelijkt en op punten uitgebreid. De voorliggende, herziene gedagscode is aangepast naar de laatste wet- en regelgeving en uitgebreid met aanvullende bepalingen met betrekking tot integriteit en onderling gedrag. Hierbij is gekeken naar actuele gedragscodes en het laatste integriteitsbeleid. Door de gedragscode vast te stellen beschikken de collegeleden over actuele handvatten hoe om te gaan met de democratische en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Met een actuele gedragscode worden burgemeester en wethouders optimaal ondersteund bij dilemma’s over integriteit. De gedragscode is aangepast naar actuele ontwikkelingen in wetgeving, integriteitsbeleid en de Utrechtse praktijk.

Ook liggen twee protocollen voor ter vaststelling, waarin de te doorlopen procedures bij een vermoeden van een integriteitsschending of ervaren ongewenst gedrag zijn uitgeschreven. Zo zijn de mogelijke stappen, rollen en verantwoordelijkheden in deze situaties transparant en vooraf duidelijk. De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de eigen gedragscode een protocol ongewenst gedrag en vermoeden integriteitsschending vastgesteld. Deze waren echter niet van toepassing op collegeleden. Er is voor de helderheid en eenduidigheid in het meldproces voor gekozen de werkwijze voor collegeleden zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de werkwijze zoals vastgesteld voor de gemeenteraad. De protocollen zijn aangevuld en aangepast zodat deze ook van toepassing zijn op de burgemeester en wethouders.

Het protocol vermoeden integriteitsschending.

Er is op dit moment geen protocol vermoeden integriteitsschending voor collegeleden. De raad heeft in 2024 een dergelijk protocol voor raadsleden vastgesteld. Het protocol stelt vooraf heldere procedures vast bij het bestaan van een integriteitsschending. Het voorliggende protocol sluit aan bij het al eerder vastgestelde protocol voor raadsleden en is aangepast zodat het ook van toepassing is op collegeleden. Het vooraf vaststellen van heldere procedures bij het bestaan van een vermoeden van een integriteitsschending, voorkomt dat procedurele afspraken zelf – ten tijde van een incident - onderwerp van conflict of politiek worden.

Het protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag.

Er is op dit moment geen protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst voor collegeleden. De raad heeft in 2024 een dergelijk protocol voor raadsleden vastgesteld. Het protocol stelt vooraf heldere procedures vast bij ervaren ongewenst gedrag. Het protocol heeft als doel het bespreekbaar maken van het ervaren ongewenste gedrag, en of en hoe een voor beide betrokkenen gewenste situatie kan worden bereikt. Zo kunnen dergelijke situaties sneller naar tevredenheid van alle betrokkenen worden afgehandeld.

Juridische context

De gemeenteraad is bevoegd de gedragscode vast te stellen op basis van artikel 41c, tweede lid, artikel 69, tweede lid en artikel 15 derde lid van de Gemeentewet. De externe adviseur integriteit van de gemeenteraad (Peter Schokker, bureau BING) heeft advies gegeven over actuele wetswijzigingen en goede voorbeelden van andere gedragscodes.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien. Het is echter wenselijk de nieuwe gedragscode en protocollen op korte termijn vast te stellen om zo spoedig mogelijk een duidelijk, geactualiseerd handelingsperspectief te bieden voor collegeleden.

Beoogd effect
De gedragscode is een interne regeling, en is – voor zover het geen reflectie is van wettelijke bepalingen – niet juridisch bindend. De gedragscode is dan ook bedoeld als leidraad voor het handelen van collegeleden en als startpunt voor het onderlinge gesprek over de inhoud en toepassing van integriteitsnormen en omgangsvormen.

De protocollen beogen vooraf duidelijkheid te bieden over de te volgen procedures bij vermoedens van integriteitsschendingen en ervaren ongewenst gedrag.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
In 2018 is de gedragscode voor het laatst herzien. De gemeenteraad heeft kenbaar gemaakt integriteit een belangrijk onderwerp te vinden in het gesprek tussen gemeenteraad en college. Zo nam de gemeenteraad in februari 2024 een motie aan met het verzoek een tweejaarlijks gesprek te organiseren tussen gemeenteraad en college over integriteit. Dat gesprek heeft in januari 2025 plaatsgevonden. In 2024 heeft de gemeenteraad de eigen gedragscode vernieuwd en daarbij ook een protocol ongewenst gedrag en een protocol vermoeden integriteitsschending vastgesteld. Deze zijn niet van toepassing op collegeleden.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De 'Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht' vast te stellen, waarin afspraken staan over: a. Het melden van mogelijk conflicterende privébelangen, waaronder ook nevenfuncties en financiële belangen; b. Afspraken over het aanvaarden van functies na het aftreden, waarbij de termijn dat een gewezen bestuurder geen tegen betaling werkzaamheden mag verrichten bij de gemeente is verruimd van 1 naar 2 jaar; c. Het aannemen van geschenken en regels omtrent (buitenlandse) reizen; d. De omgang met informatie; e. De omgang met elkaar.
Argumenten	
1.1	De gedragscode bevat duidelijkere afspraken over het melden van mogelijk conflicterende privébelangen, waaronder ook nevenfuncties (artikel 1.2) en financiële belangen (artikel 1.3).
	Zowel de bepalingen als de toelichtingen zijn verduidelijkt t.o.v. 2018.
1.2	De gedragscode verruimt de termijn dat een gewezen bestuurder geen tegen betaling werkzaamheden mag verrichten bij de gemeente van 1 naar 2 jaar (artikel 1.5).
	Dit 'lobbyverbod' wordt aangepast om ongeoorloofde beïnvloeding te voorkomen en sluit beter aan bij de actuele ontwikkelingen.
1.3	De gedragscode bevat afspraken over gewenste omgangsvormen in en buiten de vergaderzaal maar zijn ten opzichte van de gedragscode uit 2018 aangevuld met een bepaling over omgang met sociale media (H5).
	Dit sluit aan bij het sociale media protocol van de gemeente.
Beslispunt	
2	Het 'Protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag' vast te stellen,

	waarin de te volgen procedure is vastgelegd bij ongewenst gedrag en hoe de onderlinge omgang te herstellen.
Argumenten	
2.1	Het vooraf vaststellen van heldere procedures bij het bestaan van een vermoeden van een integriteitsschending, voorkomt dat procedurele afspraken zelf – ten tijde van een incident - onderwerp van conflict of politiek worden.
	Dit waarborgt een betere afhandeling van meldingen over ongewenst gedrag en versterkt de werking van het lokaal bestuur.
2.2	Het protocol is erop gericht de rechten van alle belanghebbenden (melder, betrokkene) te beschermen, volgens de principes van onschuldpresumptie, hoor en wederhoor en proportionaliteit.
	Dit schept duidelijkheid naar zowel de melder als de betrokkene waardoor meldingen over ongewenst gedrag beter afgehandeld kunnen worden.
2.3	Het protocol sluit aan bij het al eerder vastgestelde protocol voor raadsleden, wat de eenduidigheid en helderheid van de te volgen procedures verbetert.
	Deze eenduidigheid en helderheid in procedures versterkt voor alle betrokkenen het rolbegrip bij de afhandeling van meldingen over ongewenst gedrag.
Beslispunt	
3	Het ‘Protocol vermoeden integriteitsschending’ vast te stellen, waarin de te volgen procedure is vastgelegd als er een vermoeden is van een integriteitsschending.
Argumenten	
3.1	Het vooraf vaststellen van heldere procedures bij ervaren ongewenst gedrag voorkomt dat procedurele afspraken zelf – ten tijde van een incident - onderwerp van conflict of politiek worden.
	Dit waarborgt een betere afhandeling van meldingen over (vermeende) integriteitsschendingen en versterkt de werking van het lokaal bestuur.
3.2	Het protocol heeft als doel het bespreekbaar maken van het ervaren ongewenste gedrag, en of en hoe een voor beide betrokkenen gewenste situatie kan worden bereikt.
	Zo kunnen dergelijke situaties sneller naar tevredenheid van alle betrokkenen worden afgehandeld.
3.3	Het protocol is erop gericht de rechten van alle betrokkenen te beschermen
	Bij (vermeende) integriteitsschending is het van belang dat de rechten van zowel de melder als diegene op wie de melding ziet zijn gewaarborgd. Dit versterkt de werking van het lokale bestuur en voorkomt oneerlijke procedures waarin partijen onnodig worden benadeeld.
3.4	Het protocol sluit aan bij het al eerder vastgestelde protocol voor raadsleden, wat de eenduidigheid en helderheid van de te volgen procedures verbetert.
	Deze eenduidigheid en helderheid in procedures versterkt voor alle betrokkenen het rolbegrip bij de afhandeling van meldingen over (vermeende) integriteitsschendingen.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
Nadat de raad de gedragscode heeft vastgesteld wordt deze gepubliceerd in het Gemeenteblad op overheid.nl en treden de nieuwe gedragscode en protocollen in werking.
Elke 2 jaar wordt er een gesprek georganiseerd tussen de gemeenteraad en het college over integriteit waarbij de gedragscode en de protocollen als leidraad kunnen dienen.

Samen stad maken
‘Gemeente aan zet’ van toepassing, er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Naast publicatie op overheid.nl wordt de gedragscode ook op de website van de gemeente gepubliceerd. De protocollen worden verspreid onder de belanghebbenden zoals genoemd in artikel 1 van de protocollen.

Niet-Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft raadsbesluiten over het intern functioneren en werkwijze van de raad, commissies, rekenkamer en ombudsloket, alsmede alle daarmee samenhangende regelementen en verordeningen (artikel 1:2 lid 2 onder o Verordening raadgevend referendum Utrecht).

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht
- Protocol vermoeden integriteitsschending
- Protocol ongewenst gedrag

Bijlagen informatief
-

Protocol vermoeden integriteitsschending

Dit protocol geldt wanneer sprake is van een vermoeden van niet-integer handelen en dit vermoeden betrekking heeft op het handelen van een raadslid, een commissielid, de burgemeester, een wethouder, een bestuurder van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) Ombudsman van de gemeente Utrecht of een lid van de Referendumcommissie.

Het protocol geeft duidelijkheid over het proces wanneer melding wordt gedaan van een vermoeden van een integriteitsschending of een klacht over ervaren ongewenst gedrag. Daarnaast geeft het protocol duidelijkheid over de in dit proces betrokken personen. Ook worden met het protocol waarborgen gegeven voor de geldende principes van proportionaliteit en subsidiariteit en de toepassing van hoor en wederhoor.

Wanneer een vermoeden van een integriteitsschending wordt gemeld dat voldoende concreet is, kan daar een vooronderzoek naar worden ingesteld. Op grond van de uitkomsten hiervan vindt een afweging plaats of een integriteitsonderzoek gerechtvaardigd is. Een integriteitsonderzoek is bedoeld om de feiten over het vermeende niet-integer handelen te achterhalen en te komen tot een onderbouwd oordeel over de gegrondheid van het vermoeden.

Artikel 1 Reikwijdte en begripsbepalingen

1. Dit protocol is van toepassing op raadsleden, commissieleden, burgemeester en wethouders, de bestuurders van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) Ombudsman van de gemeente Utrecht en de leden van de Referendumcommissie.
2. In deze regeling wordt verstaan onder:
    - Gedragscodes: Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht en de gedragscode voor burgemeester en wethouders van de gemeente Utrecht.
    - Integriteitsschending: een gedraging die in strijd is met het handelen als ‘goed bestuurder’, ‘goed volksvertegenwoordiger’ en/of ‘behoorlijk bestuur’, waaronder in elk geval begrepen wordt het handelen of nalaten in strijd met de wet of handelen of nalaten in strijd met de afspraken en waarden uit de toepasselijke gedragscodes.
    - Melder: eenieder die melding doet van een vermoeden van een integriteitsschending door een raadslid, een commissielid, de burgemeester, een wethouder, een bestuurder van de Rekenkamer, een (plaatsvervangend) bestuurder van het Utrechts Ombudsloket en/of een lid van de Referendumcommissie.
    - Betrokkene: het raadslid, het commissielid, de burgemeester, de wethouder, de bestuurder van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) bestuurder van het Utrechts Ombudsloket en/of het lid van de Referendumcommissie over wie de melding is gedaan.
    - Het dagelijks bestuur: het dagelijks bestuur van de raad.
    - Vertrouwenspersoon: de persoon die door de gemeente is benoemd als (externe) vertrouwenspersoon of een persoon die door melder of betrokkene is gevraagd op te treden als vertrouwenspersoon.
3. In het geval de melding is gedaan door de griffier of de gemeentesecretaris, of de inhoud van de melding zich (mede) op de griffier respectievelijk de gemeentesecretaris richt, dan worden hun werkzaamheden zoals omschreven in dit protocol uitgevoerd door hun plaatsvervangers.
4. Meldingen over de burgemeester worden schriftelijk gedaan bij loco-burgemeester. De loco-burgemeester treedt in de plaats van de burgemeester, zoals beschreven in dit protocol, als de melding de burgemeester zelf betreft, en kan zich desgewenst laten ondersteunen door de gemeentesecretaris. De loco-burgemeester kan indien de eerste screening hiertoe aanleiding geeft (het kabinet van) de Commissaris van de Koning informeren over de opdracht voor een onafhankelijk feitenonderzoek en zo nodig betrekken voor hulp of advies.
5. De burgemeester kan vanuit zijn wettelijke taak als bevorderaar van bestuurlijke integriteit ook door eigen waarneming of door berichtgeving van buitenaf kennisnemen van een vermeende

integriteitsschending. In die gevallen maakt de burgemeester een schriftelijke vastlegging, waarin de burgemeester beschrijft wat de aanleiding is om een eerste screening uit te voeren. De uitvoering van de eerste screening vindt plaats conform de in dit protocol opgenomen stappen.

Artikel 2 Het inwinnen van advies

1. Als raadsleden, commissieleden, de burgemeester, wethouders, bestuurders van de Rekenkamer, (plaatsvervangend) bestuurders van het Utrechts Ombudsloket of leden van de Referendumcommissie twijfelen over een aangelegenheid die betrekking heeft op de integriteit van henzelf, kunnen zij advies vragen aan de burgemeester, de griffier (voor de raadsorganen) dan wel de gemeentesecretaris (voor het college) en de coördinator integriteit. Raadsleden, commissieleden, de burgemeester, wethouders, bestuurders van de Rekenkamer, (plaatsvervangend) bestuurders van het Utrechts Ombudsloket of leden van de Referendumcommissie worden aangemoedigd om integriteitsdilemma's en twijfels over het (voorgenomen) handelen van een andere hiervoor genoemde persoon te bespreken met de betreffende persoon zelf. Is dit redelijkerwijs geen optie of bestaat er verschil van inzicht, dan kan advies worden ingewonnen bij de burgemeester, de griffier, de gemeentesecretaris dan wel de coördinator integriteit.
2. Indien het inwinnen van extern advies gewenst is, dan geeft de burgemeester, de griffier, de gemeentesecretaris dan wel de coördinator integriteit hiertoe opdracht aan een ter zake deskundige, onafhankelijke externe adviseur. Het advies van deze adviseur is bestemd voor intern gebruik en wordt niet openbaar gepubliceerd. Indien openbaarheid van het advies is gewenst door de verzoeker, dient dit voorafgaand aan de opdrachtverlening te worden aangegeven. In dat geval zal de ingeschakelde adviseur gevraagd worden om een openbare versie van het advies op te stellen.

Artikel 3 Melden vermoeden integriteitsschending

1. Meldingen over een vermoeden van een integriteitschending kunnen door eenieder schriftelijk bij de burgemeester worden gedaan. De burgemeester bevestigt schriftelijk de ontvangst van de melding aan de melder. De griffier (voor de raadsorganen) of de gemeentesecretaris (voor het college) ondersteunen de burgemeester, kunnen desgewenst voor of namens de burgemeester communiceren.
2. De melding bevat een dagtekening, een omschrijving van de feiten en omstandigheden die aanleiding geven tot de melding alsmede de identiteit van de melder. Indien er legitieme redenen zijn om een melding anoniem te doen en de ernst van de melding daartoe aanleiding geeft, gaat de burgemeester na of noodzakelijk is dat de identiteit van de melder in de opvolging van belang is en of het desgewenst niet-prijsgeven van de identiteit een materiële beperking oplevert voor het onderzoek. Van een materiële beperking kan onder andere sprake zijn wanneer de melder de eigen identiteit niet bekend wil maken terwijl de melding over vermeende ongewenste omgangsvormen jegens melder gaat of wanneer het om eigen waarnemingen van de melder gaat, waardoor het kennen van de identiteit van de melder nodig is voor het adequaat kunnen toepassen van hoor en wederhoor. Een anoniem signaal en/of melding wordt niet automatisch in behandeling genomen, tenzij de ernst van de kwestie dit vereist en het voldoende aanknopingspunten biedt voor een feitenonderzoek.
3. De burgemeester doet een eerste beoordeling van de integriteitsmelding. Hij kan zich hierbij laten adviseren door de griffier, de gemeentesecretaris, de integriteitscoördinator of een ter zake deskundige, onafhankelijke externe adviseur.
4. De burgemeester kan besluiten geen vooronderzoek in te stellen, wanneer:
    a. Uit de beschikbare informatie geen concreet vermoeden van een integriteitsschending blijkt;
    b. In redelijkheid de melding niet te onderzoeken is, bijvoorbeeld omdat het vermeende feit te lang geleden heeft plaatsgevonden, het vermeende feit niet te verifiëren is of de identiteit van betrokken personen niet bekend is of niet herleidbaar mag zijn, terwijl dit voor het onderzoek noodzakelijk is;

c. Een integriteitsonderzoek in redelijkheid niet het aangewezen middel is om de melding te adresseren.

5. Bij deze afweging kunnen eveneens de volgende aspecten een rol spelen: de aard van het feit, de eisen als bedoeld in lid 2, de ernst van de zaak, de valideerbaarheid, de bron, degene op wie de melding betrekking heeft, de waarschijnlijkheid en de actualiteit.
6. Wanneer wordt besloten geen vooronderzoek in te stellen, worden de melder, degene over wie de melding is gedaan, de griffier c.q. de gemeentesecretaris binnen een redelijke termijn geïnformeerd.

Artikel 4 Vooronderzoek

1. Indien er sprake is van een concreet vermoeden van een integriteitsschending, dan kan de burgemeester, hetzij op grond van een melding, hetzij uit eigen beweging op grond van andere signalen, een vooronderzoek instellen. In het laatste geval is artikel 3 lid 2 t/m 5 van overeenkomstige toepassing.
2. Voordat het vooronderzoek start, tenzij het onderzoeksbelang zich hiertegen verzet, informeert de burgemeester de betrokkene tegen wie het vooronderzoek zich richt en het dagelijks bestuur (wanneer betrokkene onderdeel is van de raadsorganen) respectievelijk het college (indien betrokkene collegelid is). Daarbij benoemt de burgemeester ook de aard en het doel van het vooronderzoek.
3. Het vooronderzoek vindt plaats op een door de burgemeester te bepalen wijze. In het kader van het vooronderzoek kan informatie worden veiliggesteld en geanalyseerd. Indien personen worden gehoord, dan zijn de bepalingen van artikel 7 lid 2 en 3 van overeenkomstige toepassing.
4. De burgemeester kan twee of meer personen aanwijzen die in zijn opdracht het vooronderzoek uitvoeren. De burgemeester houdt hierbij rekening met de benodigde kwalificaties, relevante expertise en onafhankelijkheid in relatie tot de inhoud van de melding en de bij de melding betrokken personen.
5. De uitkomsten uit het vooronderzoek stellen de burgemeester in staat om af te wegen of de bij hem bekend geworden informatie voldoende aanleiding geeft om een integriteitsonderzoek in te stellen. Hij kan zich hierbij laten adviseren door een (externe) deskundige.
6. Indien het vooronderzoek geen concrete aanwijzingen oplevert voor mogelijk niet-integer handelen, of als er overeenkomstig met artikel 3 lid 4 gronden zijn om geen nader onderzoek in te stellen, dan kan de burgemeester het vooronderzoek sluiten. De burgemeester informeert de betrokkene over dit besluit en de conclusie van het vooronderzoek. De melder wordt eveneens van dit besluit door de burgemeester op een door de burgemeester te bepalen gepaste wijze in kennis gesteld.
7. Indien het vooronderzoek oplevert dat alle feiten en omstandigheden voldoende vaststaan en de betrokkene over wie de melding gaat is gehoord, dan zal de burgemeester een rapport van de bevindingen op laten maken en het vooronderzoek sluiten. De burgemeester informeert de betrokkene en het dagelijks bestuur c.q. het college en de melder over het besluit het vooronderzoek te sluiten. Artikel 8 lid 2, artikel 9 en artikel 10 zijn van overeenkomstige toepassing. Indien het onderzoeksbelang zich hiertegen verzet, kan de kennisgeving aan de betrokkene en/of aan het dagelijks bestuur respectievelijk college en de melder worden opgeschort.

Artikel 5 Het integriteitsonderzoek

1. Als het vooronderzoek oplevert dat nader onderzoek noodzakelijk is, dan stelt de burgemeester een integriteitsonderzoek in.

2. Een integriteitsonderzoek is bedoeld om met gebruikmaking van verschillende onderzoeksmethoden de feiten over het vermeende niet-integer handelen te achterhalen.
3. Voordat het integriteitsonderzoek start, informeert de burgemeester de betrokkene tegen wie het onderzoek zich richt en het dagelijks bestuur c.q. het college. Daarbij benoemt hij ook de aard en het doel van het integriteitsonderzoek. Indien het onderzoeksbelang zich hiertegen verzet, kan de kennisgeving aan de betrokkene en/of aan het dagelijks bestuur respectievelijk het college worden opgeschort.

4. De betrokkene kan besluiten, gezien de aard van het vermeend niet integer handelen, zijn functie tijdelijk niet uit te oefenen.

Artikel 6 Opdracht tot onderzoek

1. De burgemeester geeft opdracht aan daartoe gekwalificeerde onderzoekers om het onderzoek zoals bedoeld in artikel 5 uit te voeren. De burgemeester houdt hierbij daarnaast rekening met de benodigde expertise en onafhankelijkheid in relatie tot de inhoud van de melding en de bij de melding betrokken personen.
2. De opdrachtbevestiging van de onderzoekers bevat in ieder geval de volgende onderwerpen:
    a. De aanleiding;
    b. Een duidelijk omschreven doelstelling;
    c. De onderzoeksvragen;
    d. De vermoedelijke duur van het onderzoek;
    e. De informatieverstrekking;
    f. De met het onderzoek gemoeide kosten;
    g. Afspraken over het gebruik van de in te zetten onderzoeksmethoden;
    h. De bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
    i. De fasering van het onderzoek;
    j. De rechten en plichten van de personen die bij het onderzoek betrokken zijn;
    k. Afspraken over het voorleggen van de bevindingen aan de betrokkene en het vastleggen van diens reactie daarop (de toepassing van hoor en wederhoor);
    l. Afspraken over vertrouwelijkheid en verplichting tot geheimhouding van het onderzoeksrapport en de daaraan verbonden stukken;
    m. Afspraken over de communicatie tijdens het onderzoek;
    n. Afspraken over de regie op het onderzoek;
    o. Afspraken over eigendom van het onderzoeksrapport en de bevoegdheid tot gebruik daarvan in onder meer juridische procedures.

Artikel 7 Toepassing van hoor en wederhoor

1. Gedurende het onderzoek worden de betrokkene en eventuele andere personen door de onderzoekers gehoord. Wederhoor wordt door de onderzoekers toegepast bij personen die door het onderzoek aanmerkelijk in hun belang worden geraakt.
2. Voordat het horen plaatsvindt stellen de onderzoekers de betrokkene en overige te horen personen zoveel mogelijk op de hoogte van de aard en het doel van het gesprek en van het recht zich te laten bijstaan voor emotionele of juridische ondersteuning.
3. Van het horen wordt een gespreksverslag gemaakt. Na het gesprek wordt de gehoorde persoon in de gelegenheid gesteld te reageren op het gespreksverslag. Feitelijke correcties worden in het verslag verwerkt. Overige reacties worden als bijlage bij het gespreksverslag gevoegd.

Artikel 8 Onderzoeksrapport

1. De burgemeester laat door de onderzoekers een onderzoeksrapport opstellen waarin zij alle bevindingen neerleggen.
2. In het onderzoeksrapport komen in ieder geval de volgende aspecten aan de orde:
    a. De aanleiding van het onderzoek en de onderzoeksopdracht met eventuele uitbreidingen, mocht dit tijdens het onderzoek noodzakelijk zijn gebleken;
    b. De gebruikte onderzoeksmethoden, waarbij helder naar voren wordt gebracht wat de uitgangspunten voor het onderzoek geweest zijn en welke feiten en omstandigheden hierbij een rol hebben gespeeld;
    c. Relevante wet- en regelgeving;
    d. De bevindingen en een analyse van de bevindingen.
    e. Indien onderdeel van de opdracht: een onderbouwd oordeel over de gegrondheid van de melding.

Artikel 9 Reactie op onderzoeksrapport

1. Na afronding van het onderzoek worden de melder en de betrokkene door de burgemeester in de gelegenheid gesteld een reactie te geven op de bevindingen van het onderzoek, tenzij zwaarwegende belangen zich hiertegen verzetten.
2. De melder en de betrokkene kunnen gedurende een door de burgemeester te bepalen, redelijke termijn schriftelijk reageren op het onderzoeksrapport.
3. Wanneer de melder of de betrokkene onderbouwd aangeven dat de melding niet deugdelijk is onderzocht, reageert de burgemeester hier schriftelijk op en zo nodig stelt hij nader onderzoek in.

Artikel 10 Bespreking onderzoeksresultaten

1. De burgemeester bespreekt de resultaten van het onderzoek in het dagelijks bestuur respectievelijk het college.
2. Mede op basis van de onderzoeksresultaten en het dagelijks bestuur c.q. college gehoord hebbende, besluit de burgemeester of en op welke wijze de onderzoeksresultaten gedeeld worden met de raad. Dit besluit wordt door de burgemeester gemotiveerd.
3. Onverminderd artikel 12 (aangifte) kunnen de betrokkene en de gemeenteraad besluiten om gevolgen te verbinden aan de uitkomsten van het feitenonderzoek, die in verhouding staan tot de ernst van de feiten en relevante omstandigheden.

Artikel 11 Communicatie

1. De burgemeester draagt zorg voor de interne en externe communicatie.
2. Voor de interne en externe communicatie worden de verschillende belangen, onder meer het belang van het onderzoek, het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene en het belang van transparantie, nauwkeurig afgewogen.

Artikel 12 Aangifte

1. Als er op enig moment een vermoeden is van een strafbaar feit kan de burgemeester na overleg met het dagelijks bestuur aangifte doen bij de politie en/of het OM. De burgemeester informeert de raad over de aangifte, tenzij dit vanuit het opsporingsbelang (nog) niet wenselijk is.
2. Vanaf dat moment wordt alle beschikbare informatie voorgelegd aan de met opsporing belaste instantie.
3. Het bestaan van een strafrechtelijk onderzoek naar een strafbaar feit laat onverlet dat de voorzitter van de raad een vooronderzoek of integriteitsonderzoek kan instellen of een civielrechtelijke procedure tegen de betrokkene kan instellen.

Artikel 13 Vermoeden opzettelijk valse beschuldiging

1. Als er op enig moment een vermoeden is van een opzettelijke valse beschuldiging doet de burgemeester, indien naar zijn oordeel sprake is van een strafbaar feit, aangifte bij de politie en/of het OM.
2. De gemeente kan bij een vermoeden van een opzettelijke valse beschuldiging de betreffende melder aansprakelijk stellen voor eventuele door de gemeente geleden schade.

Artikel 14 Archivering

1. De griffier respectievelijk gemeentesecretaris draagt er zorg voor dat de melding, het rapport van het (voor)onderzoek en de overige onderzoeksdocumenten op de juiste manier worden gearchiveerd rekening houdend met artikel 31 van de Archiefwet.
2. Deze documenten worden als ‘geheim’ gerubriceerd.

Protocol herstel onderlinge omgang bij ongewenst gedrag

Dit protocol geldt wanneer (mogelijk) sprake is van ongewenst gedrag van politiek ambtsdragers of van leden of bestuurders van de raadsorganen, en de intentie is om het gedrag bespreekbaar te maken en de verstandhouding te herstellen. Vertrekpunt van dit protocol is dat politieke ambtsdragers elkaar aanspreken en aanspreekbaar zijn op getoond gedrag wanneer over dat gedrag vragen, twijfels of irritaties bestaan. Een aanspreekbare en open houding draagt eraan bij dat makkelijker het gesprek kan worden aangegaan over gewenst en ongewenst gedrag.

Soms is het niet eenvoudig om zelf dit gesprek aan te gaan. Dit protocol voorziet in de stappen die iemand kan zetten wanneer hulp of bemiddeling gewenst is. Denk bijvoorbeeld aan ondersteuning van de vertrouwenspersoon of het inschakelen van bemiddeling. Dit protocol is niet bedoeld voor klachten over ongewenst gedrag of vermoedens van niet-integer handelen. Bij dergelijke klachten of vermoedens is de insteek om te komen tot een onderbouwd oordeel over de gegrondheid van de klacht of het vermoeden. Bij dergelijke klachten en vermoedens kan op grond van het Protocol vermoeden integriteitsschending een melding worden gedaan.

Artikel 1 Reikwijdte en begripsbepaling

1. Dit protocol is van toepassing op en voor raadsleden, commissieleden, burgemeester en wethouders, de bestuurders van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) Ombudsman van de gemeente Utrecht, de leden van de Referendumcommissie, de griffier en de medewerkers van de griffie.
2. In deze regeling wordt verstaan onder:
   A. Gedragscodes: Gedragscode voor raadsleden en commissieleden gemeente Utrecht en Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Utrecht.
   B. Ervaren ongewenst gedrag: het gedrag zoals omschreven in artikel 5.1.1 van de gedragscodes, dat als ongewenst ervaren is.
   C. Betrokkene: het raadslid, het commissielid, de burgemeester, de wethouder, de bestuurder van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) bestuurder van het Utrechts Ombudsloket, het lid van de Referendumcommissie en/of de griffier of de medewerker van de griffie van wie gedrag als ongewenst is of wordt ervaren.
   D. Verzoeker: het raadslid, het commissielid, de burgemeester, de wethouder, de bestuurder van de Rekenkamer, de (plaatsvervangend) bestuurder van het Utrechts Ombudsloket, het lid van de Referendumcommissie en/of de griffier of de medewerker van de griffie die ongewenst gedrag ervaart of heeft ervaren.
   E. Vertrouwenspersoon: de persoon die door de gemeente is benoemd als (externe) vertrouwenspersoon of de persoon die door de persoon die ongewenst gedrag heeft ervaren of door de betrokkene waarvan het gedrag als ongewenst is ervaren, gevraagd is op te treden als vertrouwenspersoon.

Artikel 2 Ervaren ongewenst gedrag

1. De persoon die geldt als verzoeker als bedoeld in artikel 1 lid 2 onder D kan zich wenden tot de vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon biedt een luisterend oor, adviseert en ondersteunt.
2. Wenst de verzoeker bemiddeling met de betrokkene, dan kan de verzoeker zich tot de burgemeester wenden met het verzoek tot bemiddeling. De burgemeester kan zich laten ondersteunen door de griffier respectievelijk de gemeentesecretaris.
3. De burgemeester informeert de betrokkene over het verzoek tot bemiddeling. Als deze instemt met het verzoek tot bemiddeling, geeft de burgemeester invulling aan of opdracht tot de bemiddeling.
4. De bemiddeling vindt plaats onder leiding van de burgemeester, of kan met instemming van de verzoeker en de betrokkene plaatsvinden onder leiding van een externe adviseur, zoals een mediator. Verzoeker en betrokkene kunnen zich hierbij laten bijstaan door een vertrouwenspersoon.
5. Het doel van deze bemiddeling is het bespreekbaar maken van het ervaren ongewenst gedrag, en of en hoe een voor beiden gewenste situatie kan worden bereikt. Het doel van de bemiddeling is niet om vast te stellen of daadwerkelijk sprake is van ongewenst gedrag.
6. De burgemeester draagt in geval van bemiddeling zorg voor de schriftelijke vastlegging van de aanleiding, het verloop van het proces op hoofdlijnen, de uitkomst en afronding daarvan. De burgemeester kan de fractievoorzitters op de hoogte stellen van de afronding van de kwestie. De burgemeester kan het college op de hoogte stellen van de afronding van de kwestie.
7. In het geval de burgemeester, de griffier of de gemeentesecretaris gelden als verzoeker of betrokkene, dan worden hun werkzaamheden zoals omschreven in dit artikel uitgevoerd door hun plaatsvervangers.
8. In de Jaarrapportages Integriteit worden het aantal en de aard van de op grond van dit protocol aanhangig gemaakte bemiddelingen opgenomen.

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5005
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	11
Titel	De uitspraak van de Raad van State met betrekking tot demonstraties bij de abortuskliniek
ID	5234
Behandelend ambtenaar	R. Hermans
Telefoon	
E-mail	ralph.hermans@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	Burgemeester Dijksma
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	Jelmer Lok/Cie Veiligheid, Bestuur en Financiën
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	11 december 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN 2025, NUMMER 147

Datum	14 oktober 2025
Van	College B&W
Behandeld door	R. Hermans
E-mailadres	ralph.hermans@utrecht.nl
Kenmerk	32382802
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsvragen jaargang 2025 nummer 147 van Hester Assen (PvdA), Mahaar Fattal (GroenLinks), Beau Nederhand en Charlotte Passier (Volt) Hanane Bittich (Link), Stevie Nolten (Bij1), Louise de Vries (Partij voor de Dieren), Tess Meerding (VVD), Claire Derckx (Stadsbelang Utrecht), Ruben Snijder (Student & Starter) van 18 september 2025 over Bescherm alle grondrechten, dus ook het recht op zelfbeschikking en daarmee het recht op abortus. De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1
Hoe duidt het college de uitspraak van de Raad van State en de gevolgen daarvan? We vragen het college in te gaan op de specifieke uitspraak over de demonstratie die Jezus Leeft voornemens was en op 11 september heeft uitgevoerd, als op de andere demonstraties.
Antwoord 1
Wij hebben kennisgenomen van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) en geeft hier (vanzelfsprekend) uitvoering aan. De burgemeester heeft bij de Afdeling betoogd dat er in dit geval sprake is van strijdende grondrechten en dat het beschermen van de belangen van de vrouwen die de kliniek willen bezoeken tevens beschermd moeten worden. De WOM geeft echter geen ruimte om grondrechten tegen elkaar te wegen en op basis hiervan beperkingen te stellen. Richting het kabinet is vanuit Utrecht al eerder aangedrongen om specifiek voor de situaties waarbij sprake is van strijdende meer (wettelijk) handelingsperspectief te bieden. De uitspraak van de Afdeling heeft hier helaas geen verandering in gebracht.

Ter (juridische) duiding van de concrete uitspraak kunnen wij het volgende zeggen.
De Wet Openbare Manifestaties (WOM) geeft de mogelijkheid om in het kader van drie belangen beperkingen aan een demonstratie te verbinden: ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding van wanordelijkheden. De beperking voor het stellen van regels ter bescherming van enkel die drie belangen vloeien voort uit artikel 9 van de Grondwet dat ziet op het recht op betoging. De Afdeling geeft in haar uitspraak aan dat zij geen ruimte ziet voor het verbinden van voorwaarden over de locatie in het kader van de verkeersveiligheid. De Afdeling ziet niet in dat er door de demonstratie met een ambulance en drie demonstranten op de parkeerplek tegenover het Vrelinghuis een verkeersonveilige situatie zou ontstaan. Wat betreft de mogelijkheid om voorwaarden

over de locatie te stellen om kwetsbare cliënten van de abortuskliniek te beschermen, overweegt de Afdeling dat dat mogelijk is als sprake is van wanordelijkheden. Dat wil zeggen (verwachte) ernstige ongewenste gedragingen. In dit verband kan ook de plaats van de demonstratie van betekenis zijn, uitgaande van de mate van orde en rust die daar naar algemeen inzicht behoort te heersen. De Afdeling vindt dat de grens van wanordelijkheden in het geval van Jezus Leeft niet wordt overschreden, hoewel zij erkent dat de demonstratie mogelijk kwetsend kan zijn voor bezoekers van de kliniek. Dat is onvoldoende om van wanordelijkheden te kunnen spreken. Als verwezen wordt naar eerdere incidenten acht de Afdeling daarnaast van belang of die bij demonstraties van dezelfde organisatoren zijn begaan.

Uit de uitspraak volgt dus dat voor het stellen van voorwaarden aan een demonstratie, bijvoorbeeld de locatie daarvan, het vereist is om aan te tonen dat die noodzakelijk zijn ter bescherming van de verkeersveiligheid of ter bestrijding van wanordelijkheden. Bij die laatste moet dus aangetoond worden dat er verwachte ongewenste gedragingen zijn, waarbij de vraag wanneer sprake is van gedragingen die aangemerkt worden als wanordelijkheden de aard van de locatie dus wel een rol kan spelen.

Vraag 2
Heeft Jezus Leeft al meerdere demonstraties aangekondigd en hoe verloopt dan het contact daarover?
Antwoord 2
Nee. Jezus Leeft demonstreerde op 12 september tegenover het Vrelinghuis. Sindsdien is geen sprake van nieuwe kennisgevingen.

Vraag 3
Van hoeveel en welke organisaties of individuen is bekend dat zij (met regelmaat) demonstreren rondom het Vrelinghuis? Op welke wijze doen zij dit en stellen het college hiervan vooraf in kennis?
Antwoord 3
Naast Jezus Leeft kennen wij twee andere organisatoren van demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis. Het gaat om Schreeuw om Leven en Kies Leven Utrecht. Deze organisatoren doen kennisgevingen van hun voorgenomen demonstraties. Beide demonstraties vinden plaats op een laad- en losplek aan de Biltstraat. Zo nu en dan worden in de omgeving van het Vrelinghuis protesterende individuen gezien. Deze individuen stellen ons doorgaans niet van tevoren op de hoogte van hun aanwezigheid. Het is voorgekomen dat protesterende individuen dicht bij de ingang van het Vrelinghuis van zich laten horen en dat hierbij sprake is van verstoring van de openbare orde waarna deze personen worden doorverwezen naar de laad- en losplek aan de Biltstraat.

Vraag 4
Is hierin sinds de uitspraak van de Raad van State al verandering waargenomen, bijvoorbeeld in frequentie of de wijze waarop wordt gedemonstreerd?
Antwoord 4
Jezus Leeft heeft kort na de uitspraak van de Raad van State een kennisgeving van een demonstratie gedaan, voor het eerst sinds jaren. Verder zijn geen veranderingen waargenomen.

Vraag 5
Deelt het college de waarnemingen/ opvattingen van medewerkers van het Vrelinghuis dat, door middel van doelbewuste intimidatie door demonstranten, afspraken over de wijze van demonstreren regelmatig worden geschonden? Graag een antwoord met toelichting.
Antwoord 5
Er is zeer regelmatig contact tussen gemeente, politie en het Vrelinghuis over de demonstraties in de omgeving van de kliniek. Inderdaad doet het Vrelinghuis in dat contact soms meldingen over gedragingen van demonstranten die, in de ogen van het Vrelinghuis, niet conform de afspraken zouden zijn. Dat is vervolgens reden voor de gemeente om in contact te treden met de betreffende

organisator en op de gemaakte afspraken te wijzen. Momenteel zijn ons geen gedragingen van demonstranten bekend die we als doelbewuste intimidatie zouden kwalificeren. Wel is op basis van de artikel 2.2 APV opgetreden tegen individuen, omdat die opdringerig waren jegens bezoekers van de kliniek of hen op een ander manier lastigvielen.

Vraag 6
Heeft de gemeente er zicht op hoe de huidige situatie rondom het Vrelinghuis wordt ervaren door vrouwen die de kliniek bezoeken? Is de gemeente bereid om deze situatie te onderzoeken? Is het college op de hoogte van meldingen en aangiftes van vrouwen die geïntimideerd zijn door de demonstranten? Wordt de ruimte van de burgemeester om in te grijpen groter wanneer er meer meldingen en aangiftes liggen?
Antwoord 6
Het Vrelinghuis houdt ons goed op de hoogte over hoe de demonstraties worden ervaren door de vrouwen die de kliniek bezoeken. De gemeente is ook op de hoogte van meldingen afkomstig van de bezoekers van het Vrelinghuis. Daarover vindt ook geregeld overleg plaats met het Vrelinghuis. Vanzelfsprekend worden alle meldingen die aan de gemeente zijn gericht zorgvuldig bekeken en beantwoord. Over aangiftes is bij politie het volgende bekend. Als het punt wordt bereikt dat juridisch kan worden gesproken van (de vrees voor) wanordelijkheden vanuit de demonstraties in de omgeving van de kliniek, dan heeft de burgemeester mogelijkheden om in te grijpen. Tot op heden zijn die juridische mogelijkheden bij bepaalde demonstraties in de omgeving van de kliniek ook al benut. In algemene zin kan het bovendien zo zijn dat meldingen en aangiftes worden meegewogen in besluiten over demonstraties. Helaas schieten de huidige wettelijke mogelijkheden toch tekort om vrouwen echt te beschermen in hun recht om ongehinderd de kliniek te bezoeken.

Vraag 7
Wat wij begrijpen uit contact met o.a. het Vrelinghuis, Samen naar de Kliniek, Bureau Clara Wichmann is dat veel vrouwen de ervaringen met demonstranten niet melden, laat staan aangifte doen terwijl daar wel aanleiding voor is. Dit speelt in Utrecht en daarbuiten. Veel vrouwen zijn er niet van op de hoogte dat ze een melding kunnen doen wanneer ze intimidatie door demonstranten ervaren. Welke stappen kunnen er genomen worden zodat de meldingsbereidheid en aangiftebereidheid omhooggaat?
Antwoord 7
Wij kunnen ons goed voorstellen dat er bij bezoekers van het Vrelinghuis aarzeling bestaat om melding te maken of zelfs aangifte te doen, zeker gezien de kwetsbare positie waarin deze vrouwen zich bevinden. Wij onderkennen ook dat onbekendheid met de mogelijkheid om te melden en of aangifte te doen een extra belemmerende factor kan zijn. Daarom roepen wij ook hier iedereen die vanuit de demonstratie geconfronteerd wordt met ernstige hinder of overlast, of zelfs strafbaar gedrag, op om daarvan melding te maken of aangifte te doen. De gemeente en de politie geven dit ook mee in gesprekken met bijvoorbeeld omwonenden. En zo nodig deelt het Vrelinghuis deze boodschap in het contact met zijn patiënten.

Vraag 8
Verwacht het college dat vrouwen de wijze waarop er gedemonstreerd wordt bij het Vrelinghuis meenemen in hun afweging om het Vrelinghuis te bezoeken en daarmee de toegang tot zorg vermindert?
Antwoord 8
Wij kunnen ons voorstellen dat de demonstraties bij het Vrelinghuis vrouwen zou kunnen afschrikken om de medische behandeling te ondergaan. Dat zou zeer kwalijk zijn. Dit mogelijke effect is, voor zover wij weten, echter niet onderzocht en wellicht ook lastig te onderzoeken. Daarom is het lastig om hierover meer specifieke uitspraken te doen.

Vraag 9
Uit de uitspraak van de Raad van State lijkt te spreken dat alternatieve plekken onvoldoende onderzocht of aangeboden zijn als demonstratieplek. Daarin wordt ook de overkant van het Vrelinghuis benoemd, wat recht voor basisschool Wittevrouwen en een kinderdagverblijf is. De demonstratie vrijdag 12 september daar heeft toen, en ook al eerder, veel impact gehad op kinderen, ouders en medewerkers. Lijkt hier rekening mee gehouden te zijn bij deze uitspraak? Deze plek lijkt de fracties op voorhand ongeschikt, maar kan de aanwezigheid van een school en kinderdagverblijf ook juridisch verschil maken in de geschiktheid van deze plek als alternatief?
Antwoord 9
Niet zonder meer. Het grondwettelijk verankerde demonstratierecht weegt zwaar. Daar doen de nabijheid van bijvoorbeeld een school of een kinderdagverblijf in principe niet aan af. De Raad van State heeft dit overigens niet in zijn overwegingen betrokken. Dat hoefde de hij ook niet, aangezien de zaak met Jezus Leeft daar niet over ging. Indien ter plaatse vanwege de demonstratie bijvoorbeeld wanordelijkheden zouden dreigen, dan zou die demonstratie wellicht verplaatst kunnen worden. Juridisch ligt de lat voor een dergelijke verplaatsing echter hoog. Bij de demonstratie van 12 september was geen sprake van (dreigende) wanordelijkheden.

Vraag 10
Hoe duidt het college de verkeersveiligheid ter plekke? Welke mogelijkheden ziet het college nog binnen de Wet openbare manifestaties (WOM) om dit soort van (intimiderende) demonstraties aan te pakken? Heeft het college ook overwogen om een klacht in te dienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op basis van het schenden van artikel 8 van het Europees Verdrag van de Rechten (EVRM) van de Mens om te zien hoe het zich verhoudt met Artikel 11 van het EVRM, of ziet het daar geen reden toe, en/of is dit dan meer aan andere partijen om die stap te zetten?
Antwoord 10
De Biltstraat ter hoogte van het Vrelinghuis is een lastige plek voor demonstraties. Er is daar bijvoorbeeld sprake van verschillende doorgaande verkeersstromen, zoals auto's, bussen (busbanen), fietsers en voetgangers. De trottoirs zijn smal en er zijn daar veel winkels, bedrijven en instellingen gevestigd. De ruimte is dus zeer beperkt. Dat vergt veel maatwerk voor elke demonstratie die in de omgeving van het Vrelinghuis plaatsvindt.
De WOM biedt beperkte mogelijkheden om demonstraties te begrenzen. De wettelijke beperkingsgronden waren niet van toepassingen op de demonstratie van Jezus Leeft. Wij missen in de wet de mogelijkheid om de positie van bezoekers van het Vrelinghuis meer bescherming te geven. Om die reden roepen wij de wetgever in Den Haag op om de wet op dit punt aan te passen. Deze oproep verhoudt zich goed tot onze – op de inhoud neutrale – rol als het bevoegd gezag als het om demonstraties gaat. Een klacht bij het EHRM past daar niet bij. Dat zou iets kunnen zijn voor de andere betrokken partijen.

Vraag 11
Het college heeft eerder aangegeven in beroep te gaan met als doel alle grondrechten geborgd te zien en geeft na de uitspraak van de Raad van State geen verdere mogelijkheden meer te zien binnen het wettelijk kader om dit op andere wijze te doen. We vragen het college om een uitvoerige reflectie hierop, te meer we nu alweer signalen krijgen over intimidatie, het overtreden van afspraken rondom demonstraties en de zorgen over het welzijn van kinderen op de kinderopvang en school tegenover de kliniek.
Antwoord 11
Zie de beantwoording van vraag 1. Met een "dossier" over gedragingen van specifieke demonstranten/organisaties op deze locatie, zou wellicht wel sprake kunnen zijn van een samenstel van (verwachte) ongewenste gedragingen die zo ernstig is dat van wanordelijkheden kan worden gesproken.

Vraag 12
In 2019 gaf toenmalig minister de Jonge aan dat gemeenten de mogelijkheid hadden bufferzones in te stellen bij abortusklinieken, maar de uitspraak van de Raad van State lijkt dit niet te bevestigen. Hoe duidt het college dit en wat zijn sindsdien de opvattingen en ontwikkelingen vanuit de landelijke overheid over de wettelijke mogelijkheden om in te grijpen?
Antwoord 12
Het instellen van een bufferzone is juridisch gezien het stellen van voorwaarden aan een demonstratie over de locatie. Daarvoor geldt hetzelfde als onder antwoord 1 en 11 is aangegeven. Dat kan alleen op grond van de belangen genoemd in de WOM. Het is dan dus nodig dat dat noodzakelijk is ter bestrijding van (dreigende) wanordelijkheden. Uit rechtspraak blijkt ook dat die toets wordt toegepast bij andere uitspraken over demonstraties. Daaruit volgt dus dat, afhankelijk van het gedrag van de demonstranten (al dan niet in het verleden), wel mogelijkheden bestaan voor het verbinden van voorwaarden over de afstand waarbinnen gedemonstreerd mag worden. Een algemene bufferzone lijkt echter niet mogelijk omdat het om specifieke gedragingen van specifieke organisaties of personen moet gaan.

Vraag 13
Wat is het college van plan als gevolg van deze uitspraak, al dan niet richting het Rijk, aangezien de burgemeester aangeeft dat de bal nu bij het Rijk ligt om met beleid te komen waarmee ook andere grondrechten dan het demonstratierecht geborgd worden? Wat is haar verwachting hiervan?
Antwoord 13
Wij zullen ons ervoor blijven inspannen om demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis zo vorm te geven dat de bezoekers zoveel mogelijk ongehinderd de kliniek kunnen bereiken. Daar verandert de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak niets aan. Wel zullen we naar aanleiding van de uitspraak bij de wetgever in Den Haag aandringen op een wetswijziging die het mogelijk maakt om problemen bij demonstraties in de buurt van abortusklinieken op te lossen. Er is ons met name veel aan gelegen om het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de bezoekers van het Vrelinghuis zorgvuldig af te kunnen wegen tegen het demonstratierecht. Die mogelijkheid biedt de wet vooralsnog niet.

Vraag 14
Wanneer de situatie zo blijft dat afspraken door demonstranten overtreden worden, kan dit dan verdere consequenties hebben voor de betreffende demonstranten? Is het hiervoor nodig dit op heterdaad waar te nemen en zo ja, welke mogelijkheden bestaan daartoe?
Antwoord 14
In geval de voorschriften voor een demonstratie door deelnemers aan die demonstratie niet worden nageleefd, levert dit een strafbare overtreding op. De politie en het Openbaar Ministerie (OM) kunnen daartegen optreden. Dat kan, in geval van heterdaad, direct ter plaatse, of anders mogelijk achteraf. Het OM betracht, vanwege het zwaarwegende belang van het demonstratierecht, een zekere terughoudendheid in de mogelijke vervolging van overtreding van de bij een demonstratie gestelde voorschriften. Het niet-naleven van afspraken of voorschriften kan ook consequenties hebben voor de vorm waarin een mogelijke volgende demonstratie van dezelfde groep wordt gehouden. Bijvoorbeeld door bij die volgende demonstratie andere, striktere voorschriften te stellen. Die kunnen ook gaan over de plek waar de demonstratie plaatsvindt.

Vraag 15
Zijn er alternatieve routes naar de kliniek denkbaar voor bezoekers, bijvoorbeeld over eigen terrein van het Vrelinghuis?
Antwoord 15
Als het gaat om de bereikbaarheid van het Vrelinghuis via de openbare weg, dan is de kliniek via twee richtingen over de Biltstraat bereikbaar. Wij gaan niet over de manier waarop het Vrelinghuis zijn bezoekers over het eigen terrein naar de ingang van het gebouw leidt, al dan niet via een alternatieve route.

Vraag 16
Op welke manier kan de gemeente bezoekers van de kliniek op andere wijze ondersteunen (bijvoorbeeld door samenwerking met partijen als Samen naar de kliniek)? Is de gemeente ook bereid dit soort partijen structureel te ondersteunen?
Antwoord 16
Wij spannen ons op verschillende manieren in om ervoor te zorgen dat vrouwen zoveel mogelijk ongehinderd de kliniek kunnen bezoeken. In dit verband steunen wij partijen als Samen naar de kliniek van harte, omdat ook zij dit doel nastreven. De gemeente heeft daarbij wel een heel eigen rol. Vanuit die rol worden demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis, middels afspraken of voorschriften richting de organisator, zo vormgegeven dat bezoekers van het Vrelinghuis er zo min mogelijk last van ervaren. De gemeente houdt, samen met de politie, ook toezicht op de naleving van die afspraken en voorschriften. Daarnaast is de gemeente permanent gesprekspartner van bijvoorbeeld het Vrelinghuis en omwonenden als het gaat over het verloop van de demonstraties.

Vraag 17
In voorbereiding van deze vragen hebben wij contact gehad met diverse partijen die zich hard maken voor de vrije ongehinderde toegang van vrouwen tot de abortuskliniek, in Utrecht en/of daarbuiten, en zich daarbij ook richten tot de landelijke politiek. Dit zijn o.a. Samen naar de Kliniek, Ava, Humanistisch Verbond, Dolle Mina's en Bureau Clara Wichmann. Kan het college zich inspannen om met deze partijen te zorgen dat ook de huidige bezoekers van het Vrelinghuis dit ongehinderd kunnen bezoeken én er zich voor inzetten dat dit ook voor vrouwen in de toekomst in Utrecht (en daarbuiten) geborgd is? Zeker wanneer het college verder geen mogelijkheden ziet tot ingrijpen lijkt dit ons wenselijk.
Antwoord 17
Zoals wij eerder hebben aangegeven, spannen wij ons vanuit onze eigen rol in voor ongehinderd bezoek van de kliniek. Daarnaast richten ook wij ons tot de landelijke politiek, met de boodschap dat het wettelijk kader momenteel geen goede oplossing biedt voor de moeilijke situaties die kunnen ontstaan als bij een abortuskliniek tegen abortus wordt geprotesteerd. Wij vinden dat de wet in dit opzicht moet worden aangepast en staan met die boodschap dus naast iedereen die vindt dat vrouwen in een kwetsbare positie bescherming verdienen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Schriftelijke vragen: Bescherm alle grondrechten, dus ook het recht op zelfbeschikking en daarmee het recht op abortus

Donderdag 18 september

Afgelopen augustus stelde de Raad van State de gemeente Utrecht in het ongelijk in een hoger-beroep over een anti-abortusdemonstratie die Jezus Leeft had aangekondigd in 2021. De Raad van State stelde dat de gemeente de demonstranten ten onrechte een plaatst op de laad- en losplaats 70 meter van het de abortuskliniek Vrelinghuis had aangewezen.[1] De burgemeester had dit gedaan op twee gronden binnen de WOM, namelijk verkeersveiligheid en volksgezondheid
Anti-abortusdemonstranten bij deze kliniek hebben meermaals vrouwen geïntimideerd bij een bezoek aan het Vrelinghuis.[2] Dit geldt ook voor voorbijgangers die werden aangezien voor bezoekers en medewerkers van het Vrelinghuis. Men kan zelfs spreken van fysiek geweld op basis van de ervaring van een vrouw die beschreef geduwd en in haar buik gegrepen te zijn. Volgens de vrouw was het een 'Vreselijke en intimiderende ervaring'[3]. Ook zijn er meerdere voorbeelden van het ongevraagd overhandigen van flyers en plastic foetussen waarbij eerder ook vastgesteld is dat die flyers feitelijk onjuiste informatie bevatten.
Dit onderwerp speelt in de gemeenteraad al jaren. Al in 2019 stelden PvdA, GL en D66 vragen over de intimidatie van vrouwen bij het Vrelinghuis[4]. De toenmalige burgemeester gaf aan weinig grond te hebben om in te grijpen al zou hij dat willen[5], terwijl de toenmalig minister aangaf dat het wel degelijk onder de bevoegdheid van burgemeesters lag om hier maatregelen tegen in te stellen, zoals een bufferzone. [6]Veel abortusklinieken vragen er ook om dat de overheid maatregelen neemt en in een aantal gemeenten zijn de afgelopen jaren ook maatregelen genomen, zoals in sommige gevallen een bufferzone. [7]
Vragenstellende fracties vonden het een goede stap dat de burgemeester de laad- en losplaats aanwees voor demonstraties met oog op verkeersveiligheid, gezondheid en om alle grondrechten te borgen. Met haar zijn de fracties teleurgesteld over de uitspraak van de Raad van State. [8]

Grondrechten en andere wetgeving

Indieners van de vragen staan pal voor het demonstratierecht, artikel 9 van de grondwet. In een democratische rechtstaat is het van groot belang dat verschillende meningen geuit kunnen worden. Wat in 2019 al het argument was om op te treden tegen anti-abortusdemonstranten bij het Vrelinghuis is omdat er continu meldingen waren waarbij geen sprake was van demonstratie maar van intimidatie

---

[1] Uitspraak 202205369/1/A3 - Raad van State
[2] Intimidatie bij abortusklinieken: een ooggetuigeverslag - Humanistisch Verbond
[3] Nog altijd veel meldingen van intimidatie bij Utrechtse abortuskliniek
[4] Document Viewer - U-reka Gemeente Utrecht
[5] Anti-abortusdemonstranten moeten wegblijven bij ingang van Utrechtse kliniek | De Utrechtse Internet Courant
[6] De Jonge steunt bufferzones bij abortusklinieken
[7] Abortusklinieken willen verbod op demonstraties voor de deur
[8] Burgemeester Dijksma teleurgesteld na uitspraak over abortusprotest: 'Schurende grondrechten' - RTV Utrecht

en omdat wij van mening zijn dat hier grondrechten schuren of botsen, namelijk het demonstratierecht met het recht op persoonlijke autonomie, de onaantastbaarheid van het lichaam en zelfbeschikking, artikel 10 en 11 van de grondwet. [9]
Verder volgt ook uit internationale verdragen zoals het VN-verdrag Handicap dat ieder individu recht heeft op toegang tot zorg zonder intimidatie, discriminatie of belemmering toegang te krijgen tot zorg. Dit gaat verder dan puur de fysieke of digitale toegang alleen, maar vraagt ook een veilige omgeving. Ook is er Europese wetgeving die raakt aan deze situatie want artikel 7 en 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) gaan over het recht op een privéleven en bescherming van persoonsgegevens naast het recht op vrije meningsuiting. (artikel 11)
Recente demonstraties, al dan niet met kennisgeving
Op vrijdag 11 september heeft Jezus Leeft voor het eerst sinds de uitspraak van de Raad van State gedemonstreerd met ambulancebus en spandoek met de tekst 'Abortus is moord/ abortusMOORD'. [10]
De demonstratie leidt zoals eerder tot zorgen over het welzijn van de kinderen (en ouders) bij de school en het kinderdagverblijf aan de overkant. [11]
Uit eigen waarnemingen en contact met de arts van het Vrelinghuis blijkt dat demonstraties op en rond de laad- en losplaats continu doorgaan, vanuit verschillende organisaties en/of personen. Hierbij wordt aangegeven dat vrij regelmatig tot continu afspraken worden geschonden over de wijze van aanspreken, meelopen met mensen en alleen flyers uitreiken wanneer iemand dit wil. Aanspreken daarop wordt als zinloos ervaren omdat dit altijd wordt ontkend.
De vraag die op basis hiervan gesteld worden is of hiermee de toegang tot wordt verminderd of dat dit zo ervaren wordt.
De fracties staan voor alle grondrechten dus naast het recht op demonstratie even sterk voor het het recht op zelfbeschikking en de onaantastbaarheid van het lichaam om zo ook het recht op abortus vrij uit te kunnen oefenen. Onze stellige indruk is na de uitspraak van de Raad van State dat de grondrechten zoals die in artikel 10 en 11 van de grondwet staan in deze situatie minder goed geborgd lijken dan het demonstratierecht.
We benoemen hier dat wanneer abortus uit het wetboek van strafrecht verwijderd zou worden aangezien abortus zorg is en dus onderdeel zou uitmaken van reguliere zorg, deze situatie überhaupt niet op zou kunnen treden.
Vanwege de zorgen daarover hebben de fracties van Partij van de Arbeid, … de volgende vragen:

Vragen:

1. Hoe duidt het college de uitspraak van de Raad van State en de gevolgen daarvan? We vragen het college in te gaan op de specifieke uitspraak over de demonstratie die Jezus Leeft voornemens was en op 11 september heeft uitgevoerd, als op de andere demonstraties.

   Antwoord

   Het college heeft kennisgenomen van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) en geeft hier (vanzelfsprekend) uitvoering aan. De burgemeester heeft bij de Afdeling betoogd dat er in dit geval sprake is van strijdende grondrechten en dat het beschermen van de belangen van de vrouwen die de kliniek willen bezoeken tevens beschermd moeten worden. De WOM geeft echter geen ruimte om grondrechten tegen elkaar te wegen en op basis hiervan beperkingen te stellen. Richting het kabinet is vanuit Utrecht al eerder aangedrongen om specifiek voor de situaties waarbij sprake is van strijdende meer (wettelijk) handelingsperspectief te bieden. De uitspraak van de Afdeling heeft hier helaas geen verandering in gebracht.

[9] Artikel 11: Onaantastbaarheid lichaam - Nederlandse Grondwet
[10] Jezus Leeft demonstreert opnieuw bij abortuskliniek Utrecht na winnen rechtszaak - RTV Utrecht
[11] Demonstranten Jezus Leeft terug bij Utrechtse abortuskliniek, grote zorgen bij directeur nabijgelegen basisschool | Instagram Utrecht | AD.nl

Ter (juridische) duiding van de concrete uitspraak kunnen wij het volgende zeggen.
De WOM geeft de mogelijkheid om in het kader van drie belangen beperkingen aan een demonstratie te verbinden: ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding van wanordelijkheden. De beperking voor het stellen van regels ter bescherming van enkel die drie belangen vloeien voort uit artikel 9 van de Grondwet dat ziet op het recht op betoging. De Afdeling geeft in haar uitspraak aan dat zij geen ruimte ziet voor het verbinden van voorwaarden over de locatie in het kader van de verkeersveiligheid. De Afdeling ziet niet in dat er door de demonstratie met een ambulance en drie demonstranten op de parkeerplek tegenover het Vrelinghuis een verkeersonveilige situatie zou ontstaan. Wat betreft de mogelijkheid om voorwaarden over de locatie te stellen om kwetsbare cliënten van de abortuskliniek te beschermen, overweegt de Afdeling dat dat mogelijk is als sprake is van wanordelijkheden. Dat wil zeggen (verwachte) ernstige ongewenste gedragingen. In dit verband kan ook de plaats van de demonstratie van betekenis zijn, uitgaande van de mate van orde en rust die daar naar algemeen inzicht behoort te heersen. De Afdeling vindt dat de grens van wanordelijkheden in het geval van Jezus Leeft niet wordt overschreden, hoewel zij erkent dat de demonstratie mogelijk kwetsend kan zijn voor bezoekers van de kliniek. Dat is onvoldoende om van wanordelijkheden te kunnen spreken. Als verwezen wordt naar eerdere incidenten acht de Afdeling daarnaast van belang of die bij demonstraties van dezelfde organisatoren zijn begaan.

Uit de uitspraak volgt dus dat voor het stellen van voorwaarden aan een demonstratie, bijvoorbeeld de locatie daarvan, het vereist is om aan te tonen dat die noodzakelijk zijn ter bescherming van de verkeersveiligheid of ter bestrijding van wanordelijkheden. Bij die laatste moet dus aangetoond worden dat er verwachte ongewenste gedragingen zijn, waarbij de vraag wanneer sprake is van gedragingen die aangemerkt worden als wanordelijkheden de aard van de locatie dus wel een rol kan spelen.

2. Heeft Jezus Leeft al meerdere demonstraties aangekondigd en hoe verloopt dan het contact daarover?
   Antwoord
   Nee. Jezus Leeft demonstreerde op 12 september tegenover het Vrelinghuis. Sindsdien is geen sprake van nieuwe kennisgevingen.
3. Van hoeveel en welke organisaties of individuen is bekend dat zij (met regelmaat) demonstreren rondom het Vrelinghuis? Op welke wijze doen zij dit en stellen het college hiervan vooraf in kennis?
   Antwoord
   Naast Jezus Leeft kennen wij twee andere organisatoren van demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis. Het gaat om Schreeuw om Leven en Kies Leven Utrecht. Deze organisatoren doen kennisgevingen van hun voorgenomen demonstraties. Beide demonstraties vinden plaats op een laad- en losplek aan de Biltstraat. Zo

nu en dan worden in de omgeving van het Vrelinghuis protesterende individuen gezien. Deze individuen stellen ons doorgaans niet van tevoren op de hoogte van hun aanwezigheid. Het is voorgekomen dat protesterende individuen dicht bij de ingang van het Vrelinghuis van zich laten horen en dat hierbij sprake is van verstoring van de openbare orde waarna deze personen worden doorverwezen naar de laad- en losplek aan de Biltstraat.

4. Is hierin sinds de uitspraak van de Raad van State al verandering waargenomen, bijvoorbeeld in frequentie of de wijze waarop wordt gedemonstreerd?
   Antwoord
   Jezus Leeft heeft kort na de uitspraak van de Raad van State een kennisgeving van een demonstratie gedaan, voor het eerst sinds jaren. Verder zijn geen veranderingen waargenomen.

5. Deelt het college de waarnemingen/ opvattingen van medewerkers van het Vrelinghuis dat, door middel van doelbewuste intimidatie door demonstranten, afspraken over de wijze van demonstreren regelmatig worden geschonden? Graag een antwoord met toelichting.
   Antwoord
   Er is zeer regelmatig contact tussen gemeente, politie en het Vrelinghuis over de demonstraties in de omgeving van de kliniek. Inderdaad doet het Vrelinghuis in dat contact soms meldingen over gedragingen van demonstranten die, in de ogen van het Vrelinghuis, niet conform de afspraken zouden zijn. Dat is vervolgens reden voor de gemeente om in contact te treden met de betreffende organisator en op de gemaakte afspraken te wijzen. Momenteel zijn ons geen gedragingen van demonstranten bekend die we als doelbewuste intimidatie zouden kwalificeren. Wel is op basis van de artikel 2.2 APV opgetreden tegen individuen, omdat die opdringerig waren jegens bezoekers van de kliniek of hen op een ander manier lastigvielen.

6. Heeft de gemeente er zicht op hoe de huidige situatie rondom het Vrelinghuis wordt ervaren door vrouwen die de kliniek bezoeken? Is de gemeente bereid om deze situatie te onderzoeken? Is het college op de hoogte van meldingen en aangiftes van vrouwen die geïntimideerd zijn door de demonstranten? Wordt de ruimte van de burgemeester om in te grijpen groter wanneer er meer meldingen en aangiftes liggen?
   Antwoord
   Het Vrelinghuis houdt ons goed op de hoogte over hoe de demonstraties worden ervaren door de vrouwen die de kliniek bezoeken. De gemeente is ook op de hoogte van meldingen afkomstig van de bezoekers van het Vrelinghuis. Daarover vindt ook geregeld overleg plaats met het Vrelinghuis. Vanzelfsprekend worden alle meldingen die aan de gemeente zijn gericht zorgvuldig bekeken en beantwoord. Over aangiftes is bij politie het volgende bekend. Als het punt wordt bereikt dat juridisch kan worden gesproken van (de vrees voor) wanordelijkheden vanuit de demonstraties in de omgeving van de kliniek, dan heeft de burgemeester mogelijkheden om in te grijpen. Tot op heden zijn die juridische mogelijkheden bij bepaalde demonstraties in de omgeving van de kliniek ook al benut. In algemene zin kan het bovendien zo zijn dat meldingen en aangiftes worden meegewogen in besluiten over demonstraties. Helaas schieten de huidige wettelijke mogelijkheden toch

tekort om vrouwen echt te beschermen in hun recht om ongehinderd de kliniek te bezoeken.

7. Wat wij begrijpen uit contact met o.a. het Vrelinghuis, Samen naar de Kliniek, Bureau Clara Wichmann is dat veel vrouwen de ervaringen met demonstranten niet melden, laat staan aangifte doen terwijl daar wel aanleiding voor is. Dit speelt in Utrecht en daarbuiten. Veel vrouwen zijn er niet van op de hoogte dat ze een melding kunnen doen wanneer ze intimidatie door demonstranten ervaren. Welke stappen kunnen er genomen worden zodat de meldingsbereidheid en aangiftebereidheid omhooggaat?
   Antwoord
   Wij kunnen ons goed voorstellen dat er bij bezoekers van het Vrelinghuis aarzeling bestaat om melding te maken of zelfs aangifte te doen, zeker gezien de kwetsbare positie waarin deze vrouwen zich bevinden. Wij onderkennen ook dat onbekendheid met de mogelijkheid om te melden en of aangifte te doen een extra belemmerende factor kan zijn. Daarom roepen wij ook hier iedereen die vanuit de demonstratie geconfronteerd wordt met ernstige hinder of overlast, of zelfs strafbaar gedrag, op om daarvan melding te maken of aangifte te doen. De gemeente en de politie geven dit ook mee in gesprekken met bijvoorbeeld omwonenden. En zo nodig deelt het Vrelinghuis deze boodschap in het contact met zijn patiënten.
8. Verwacht het college dat vrouwen de wijze waarop er gedemonstreerd wordt bij het Vrelinghuis meenemen in hun afweging om het Vrelinghuis te bezoeken en daarmee de toegang tot zorg vermindert?
   Antwoord
   Wij kunnen ons voorstellen dat de demonstraties bij het Vrelinghuis vrouwen zou kunnen afschrikken om de medische behandeling te ondergaan. Dat zou zeer kwalijk zijn. Dit mogelijke effect is, voor zover wij weten, echter niet onderzocht en wellicht ook lastig te onderzoeken. Daarom is het lastig om hierover meer specifieke uitspraken te doen.
9. Uit de uitspraak van de Raad van State lijkt te spreken dat alternatieve plekken onvoldoende onderzocht of aangeboden zijn als demonstratieplek. Daarin wordt ook de overkant van het Vrelinghuis benoemd, wat recht voor basisschool Wittevrouwen en een kinderdagverblijf is. De demonstratie vrijdag 12 september daar heeft toen, en ook al eerder, veel impact gehad op kinderen, ouders en medewerkers. Lijkt hier rekening mee gehouden te zijn bij deze uitspraak? Deze plek lijkt de fracties op voorhand ongeschikt, maar kan de aanwezigheid van een school en kinderdagverblijf ook juridisch verschil maken in de geschiktheid van deze plek als alternatief?
   Antwoord
   Niet zonder meer. Het grondwettelijk verankerde demonstratierecht weegt zwaar. Daar doen de nabijheid van bijvoorbeeld een school of een kinderdagverblijf in principe niet aan af. De Raad van State heeft dit overigens niet in zijn overwegingen betrokken. Dat hoefde de hij ook niet, aangezien de zaak met Jezus Leeft daar niet over ging. Indien ter plaatse vanwege de demonstratie bijvoorbeeld wanordelijkheden zouden dreigen, dan zou die demonstratie wellicht verplaatst kunnen worden. Juridisch ligt de lat voor een dergelijke verplaatsing echter hoog. Bij de demonstratie van 12 september was geen sprake van (dreigende) wanordelijkheden.

10. Hoe duidt het college de verkeersveiligheid ter plekke? Welke mogelijkheden ziet het college nog binnen de Wet openbare manifestaties (WOM) om dit soort van (intimiderende) demonstraties aan te pakken? Heeft het college ook overwogen om een klacht in te dienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens op basis van het schenden van artikel 8 van het Europees Verdrag van de Rechten (EVRM) van de Mens om te zien hoe het zich verhoudt met Artikel 11 van het EVRM, of ziet het daar geen reden toe, en/of is dit dan meer aan andere partijen om die stap te zetten?
    Antwoord
    De Biltstraat ter hoogte van het Vrelinghuis is een lastige plek voor demonstraties. Er is daar bijvoorbeeld sprake van verschillende doorgaande verkeersstromen, zoals auto's, bussen (busbanen), fietsers en voetgangers. De trottoirs zijn smal en er zijn daar veel winkels, bedrijven en instellingen gevestigd. De ruimte is dus zeer beperkt. Dat vergt veel maatwerk voor elke demonstratie die in de omgeving van het Vrelinghuis plaatsvindt.
    De WOM biedt beperkte mogelijkheden om demonstraties te begrenzen. De wettelijke beperkingsgronden waren niet van toepassingen op de demonstratie van Jezus Leeft. Wij missen in de wet de mogelijkheid om de positie van bezoekers van het Vrelinghuis meer bescherming te geven. Om die reden roepen wij de wetgever in Den Haag op om de wet op dit punt aan te passen. Deze oproep verhoudt zich goed tot onze – op de inhoud neutrale – rol als het bevoegd gezag als het om demonstraties gaat. Een klacht bij het EHRM past daar niet bij. Dat zou iets kunnen zijn voor de andere betrokken partijen.
11. Het college heeft eerder aangegeven in beroep te gaan met als doel alle grondrechten geborgd te zien en geeft na de uitspraak van de Raad van State geen verdere mogelijkheden meer te zien binnen het wettelijk kader om dit op andere wijze te doen. We vragen het college om een uitvoerige reflectie hierop, te meer we nu alweer signalen krijgen over intimidatie, het overtreden van afspraken rondom demonstraties en de zorgen over het welzijn van kinderen op de kinderopvang en school tegenover de kliniek.
    Antwoord
    Zie de beantwoording van vraag 1. Met een "dossier" over gedragingen van specifieke demonstranten/organisaties op deze locatie, zou wellicht wel sprake kunnen zijn van een samenstel van (verwachte) ongewenste gedragingen die zo ernstig is dat van wanordelijkheden kan worden gesproken.
12. In 2019 gaf toenmalig minister de Jonge aan dat gemeenten de mogelijkheid hadden bufferzones in te stellen bij abortusklinieken, maar de uitspraak van de Raad van State lijkt dit niet te bevestigen. Hoe duidt het college dit en wat zijn sindsdien de opvattingen en ontwikkelingen vanuit de landelijke overheid over de wettelijke mogelijkheden om in te grijpen?
    Antwoord
    Het instellen van een bufferzone is juridisch gezien het stellen van voorwaarden aan een demonstratie over de locatie. Daarvoor geldt hetzelfde als onder antwoord 1 en 11 is aangegeven. Dat kan alleen op grond van de belangen genoemd in de WOM. Het is dan dus nodig dat dat noodzakelijk is ter bestrijding van (dreigende) wanordelijkheden. Uit rechtspraak blijkt ook dat die toets wordt toegepast bij andere

uitspraken over demonstraties. Daaruit volgt dus dat, afhankelijk van het gedrag van de demonstranten (al dan niet in het verleden), wel mogelijkheden bestaan voor het verbinden van voorwaarden over de afstand waarbinnen gedemonstreerd mag worden. Een algemene bufferzone lijkt echter niet mogelijk omdat het om specifieke gedragingen van specifieke organisaties of personen moet gaan.

13. Wat is het college van plan als gevolg van deze uitspraak, al dan niet richting het Rijk, aangezien de burgemeester aangeeft dat de bal nu bij het Rijk ligt om met beleid te komen waarmee ook andere grondrechten dan het demonstratierecht geborgd worden? Wat is haar verwachting hiervan?
    Antwoord
    Wij zullen ons ervoor blijven inspannen om demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis zo vorm te geven dat de bezoekers zoveel mogelijk ongehinderd de kliniek kunnen bereiken. Daar verandert de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak niets aan. Wel zullen we naar aanleiding van de uitspraak bij de wetgever in Den Haag aandringen op een wetswijziging die het mogelijk maakt om problemen bij demonstraties in de buurt van abortusklinieken op te lossen. Er is ons met name veel aan gelegen om het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de bezoekers van het Vrelinghuis zorgvuldig af te kunnen wegen tegen het demonstratierecht. Die mogelijkheid biedt de wet vooralsnog niet.
14. Wanneer de situatie zo blijft dat afspraken door demonstranten overtreden worden, kan dit dan verdere consequenties hebben voor de betreffende demonstranten? Is het hiervoor nodig dit op heterdaad waar te nemen en zo ja, welke mogelijkheden bestaan daartoe?
    Antwoord
    In geval de voorschriften voor een demonstratie door deelnemers aan die demonstratie niet worden nageleefd, levert dit een strafbare overtreding op. De politie en het Openbaar Ministerie kunnen daartegen optreden. Dat kan, in geval van heterdaad, direct ter plaatse, of anders mogelijk achteraf. Daarnaast kan het niet-naleven van afspraken of voorschriften consequenties hebben voor de vorm waarin een mogelijke volgende demonstratie van dezelfde groep wordt gehouden. Bijvoorbeeld door bij die volgende demonstratie andere, striktere voorschriften te stellen. Die kunnen ook gaan over de plek waar de demonstratie plaatsvindt.
15. Zijn er alternatieve routes naar de kliniek denkbaar voor bezoekers, bijvoorbeeld over eigen terrein van het Vrelinghuis?
    Antwoord
    Als het gaat om de bereikbaarheid van het Vrelinghuis via de openbare weg, dan is de kliniek via twee richtingen over de Biltstraat bereikbaar. Wij gaan niet over de manier waarop het Vrelinghuis zijn bezoekers over het eigen terrein naar de ingang van het gebouw leidt, al dan niet via een alternatieve route.
16. Op welke manier kan de gemeente bezoekers van de kliniek op andere wijze ondersteunen **(**bijvoorbeeld door samenwerking met partijen als Samen naar de kliniek)? Is de gemeente ook bereid dit soort partijen structureel te ondersteunen?
    Antwoord

Wij spannen ons op verschillende manieren in om ervoor te zorgen dat vrouwen zoveel mogelijk ongehinderd de kliniek kunnen bezoeken. In dit verband steunen wij partijen als Samen naar de kliniek van harte, omdat ook zij dit doel nastreven. De gemeente heeft daarbij wel een heel eigen rol. Vanuit die rol worden demonstraties in de omgeving van het Vrelinghuis, middels afspraken of voorschriften richting de organisator, zo vormgegeven dat bezoekers van het Vrelinghuis er zo min mogelijk last van ervaren. De gemeente houdt, samen met de politie, ook toezicht op de naleving van die afspraken en voorschriften. Daarnaast is de gemeente permanent gesprekspartner van bijvoorbeeld het Vrelinghuis en omwonenden als het gaat over het verloop van de demonstraties.

17. In voorbereiding van deze vragen hebben wij contact gehad met diverse partijen die zich hard maken voor de vrije ongehinderde toegang van vrouwen tot de abortuskliniek, in Utrecht en/of daarbuiten, en zich daarbij ook richten tot de landelijke politiek. Dit zijn o.a. Samen naar de Kliniek, Ava, Humanistisch Verbond, Dolle Mina's en Bureau Clara Wichmann. Kan het college zich inspannen om met deze partijen te zorgen dat ook de huidige bezoekers van het Vrelinghuis dit ongehinderd kunnen bezoeken én er zich voor inzetten dat dit ook voor vrouwen in de toekomst in Utrecht (en daarbuiten) geborgd is? Zeker wanneer het college verder geen mogelijkheden ziet tot ingrijpen lijkt dit ons wenselijk.

    Antwoord

    Zoals wij eerder hebben aangegeven, spannen wij ons vanuit onze eigen rol in voor ongehinderd bezoek van de kliniek. Daarnaast richten ook wij ons tot de landelijke politiek, met de boodschap dat het wettelijk kader momenteel geen goede oplossing biedt voor de moeilijke situaties die kunnen ontstaan als bij een abortuskliniek tegen abortus wordt geprotesteerd. Wij vinden dat de wet in dit opzicht moet worden aangepast en staan met die boodschap dus naast iedereen die vindt dat vrouwen in een kwetsbare positie bescherming verdienen.

Gesteld door:

- Hester Assen, PvdA
- Mahaar Fattal, GroenLinks
- Beau Nederhand en Charlotte Passier, Volt
- Hanane Bittich, Link
- Stevie Nolten, Bij1
- Louise de Vries, Partij voor de Dieren
- Tess Meerding, VVD
- Claire Derckx, Stadsbelang Utrecht
- Ruben Snijder, Student en Starter

ECLI:NL:RVS:2025:3968, Raad van State, 202205369/1/A3

Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën

Dossiernummer	5064
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	22 januari 2026
Agendapunt	12
Titel	Initiatiefvoorstel APV wijziging 'Verbod hinder toegang tot medische zorg'
ID	5294
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	Openbare Orde en Veiligheid
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	11 december 2025
Commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën	**22 januari 2026**

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Volt

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel APV wijziging ‘Verbod hinder toegang tot medische zorg’

Beleidsveld	Veiligheid, Bestuur
Opsteller	Charlotte Passier
Kenmerk	34016124
Vergaderdatum Raad	29 januari 2026
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Charlotte Passier stelt de raad voor te besluiten:

1. Het ‘besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010’ door toevoeging van een bepaling ‘Verbod op hinder toegang tot medische zorg’, waarmee een verbod wordt ingesteld op het in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend, zich op een wijze op te houden, die ertoe leidt dat personen worden gehinderd bij het zoeken of ondergaan van medische zorg.

Samenvatting

Iedere Utrechter moet vrij en veilig toegang hebben tot medische zorg. Helaas worden mensen die zorg zoeken de laatste jaren steeds vaker geconfronteerd met situaties waarin die toegang wordt belemmerd of verhinderd door personen die zich opzettelijk ophouden in de buurt van zorginstellingen. Denk daarbij aan protestacties of intimiderende aanwezigheid bij abortusklinieken en ten tijde van de coronavaccinaties, waardoor patiënten, maar ook medewerkers de vrije toegang wordt bemoeilijkt.

Dit initiatiefvoorstel beoogt een nieuw artikel aan de Algemene plaatselijke verordening toe te voegen dat het verbiedt om zich in de onmiddellijke nabijheid van een zorginstelling op te houden die ertoe leidt dat de toegang tot medische zorg wordt gehinderd. Hiermee krijgen toezichthouders en politie een duidelijk juridisch handvat om in te grijpen wanneer de vrije toegang tot zorg in het gedrang komt.

Het voorstel beschermt zo niet alleen de vrije toegang tot medische zorginstellingen, maar ook de veiligheid van patiënten, zorgprofessionals en andere bezoekers van medische zorginstellingen.

Context

Aanleiding

De toegang tot medische zorg behoort tot de kern van een gezonde en veilige samenleving. Toch zijn er steeds vaker signalen dat mensen worden gehinderd in hun poging om medische hulp te zoeken. Soms gebeurt dit door groepen die uit overtuiging proberen mensen te weerhouden om een bepaalde behandeling te ondergaan. In andere gevallen gaat het om individuen die de toegang tot een medische zorginstelling blokkeren of zorgverleners intimideren. Dergelijke incidenten maken helder dat de vrije en veilige toegang tot medische zorginstellingen in de praktijk al onder druk staat.

Dit soort situaties veroorzaken niet alleen overlast, maar kunnen ook leiden tot uitstel van noodzakelijke zorg. Dit is onwenselijk en strijdig met het grondrecht dat de overheid maatregelen moet treffen ter bevordering van de volksgezondheid.

Het gaat er nadrukkelijk niet om om demonstraties of meningsuiting op zichzelf te beperken, maar om gedragingen die er feitelijk op gericht zijn anderen te hinderen in hun recht op toegang tot medische zorg te verbieden. Wanneer mensen zich opzettelijk ophouden in de buurt van medische zorginstellingen om zorgvragers de toegang tot die zorginstelling te hinderen, wordt de vrijheid van anderen geschonden.

Daarom beoogt dit voorstel in de APV een specifieke bepaling op te nemen die dergelijke gedragingen verbiedt, zodat handhavers gericht kunnen optreden in situaties waarin de toegang tot zorg feitelijk wordt belemmerd.

Juridische context

Het voorgestelde artikel bouwt voort op de bestaande bevoegdheden van gemeenten om de openbare orde te beschermen en overlast te voorkomen. De gemeentelijke autonomie, zoals vastgelegd in artikel 149 van de Gemeentewet, biedt de mogelijkheid om regels te stellen ter bescherming van de veiligheid en gezondheid in de openbare ruimte.

Daarnaast sluit dit artikel aan bij de grondwettelijke taak van de overheid om de volksgezondheid te bevorderen, zoals vastgelegd in artikel 22 van de Grondwet. Deze bepaling verplicht de overheid om maatregelen te treffen die bijdragen aan de gezondheid van burgers. De gemeente geeft met deze maatregel uitvoering aan dat grondwettelijke doel en doet dat op een manier die ook recht doet aan artikel 10 van de Grondwet (het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer) en artikel 11 van de Grondwet (het recht op onaantastbaarheid van het lichaam).

Deze grondrechten worden verder versterkt door artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), dat bescherming biedt aan de persoonlijke levenssfeer en lichamelijke integriteit. Het waarborgen van vrije en veilige toegang tot zorginstellingen is daarmee een directe invulling van de verplichting van de overheid om de rechten en vrijheden van burgers te beschermen.

Tegelijkertijd is het van belang dat zorgvuldig rekening wordt gehouden met de vrijheid van meningsuiting en het demonstratierecht (artikelen 7 en 9 van de Grondwet en artikelen 10 en 11 EVRM). Die rechten zijn fundamenteel, maar niet onbeperkt: ze kunnen worden beperkt wanneer dat bij wet is voorzien en noodzakelijk is ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding of voorkoming van wanordelijkheden.

In Nederland is dat geregeld in de Wet openbare manifestaties (Wom), die dit mogelijk maakt ter bescherming van de gezondheid, in het belang van het verkeer en ter bestrijding van wanordelijkheden. Recent nog oordeelde de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dat de burgermeester van Groningen was toegestaan om ter voorkoming van wanordelijkheden voor de demonstratie een andere locatie aan te wijzen dan de beoogde locatie direct voor de ingang van een abortuskliniek, zolang maar aan de eis van zicht- en gehoorafstand is voldaan. Daarbij werd in overweging genomen dat de directe omgeving van een abortuskliniek een locatie is waar een bepaalde mate van orde en rust hoort te heersen, zoals bijvoorbeeld ook het geval is bij een ziekenhuis. Bovendien is het een plek waar mensen komen om hun fundamentele rechten uit te oefenen en in dat kader recht hebben op en behoefte hebben aan zorg.[1]

Van belang hierbij is dat pas sprake is van een demonstratie, waarop de Wom van toepassing is, als twee of meer personen samenkomen. Een eenpersoonsprotest valt niet onder de reikwijdte van de Wom en hoeft niet vooraf kenbaar te worden gemaakt. Het voorgestelde verbod op hinder bij toegang tot medische zorg, beoogt om ook in die gevallen het fundamentele recht op vrije toegang tot medische zorg te beschermen.

Daarbij wordt ermee rekening gehouden dat de gemeenteraad geen regels mag stellen die de vrijheid van meningsuiting beperken waar het gaat om de inhoud van de uitingen. Evenmin mag de raad op grond van een autonome verordening het betogingsrecht reguleren. De voorgestelde bepaling bevat dan ook geen verbod op de inhoud van bepaalde uitingen en beperkt niet het recht tot betoging, maar verbiedt wel het feitelijk hinderen van toegang tot zorg, oftewel gedrag dat geen verdragsrechtelijke of grondwettelijke bescherming geniet.

Door deze bepaling in de APV op te nemen, geeft de gemeente concreet uitvoering aan haar grondwettelijke taak om de volksgezondheid en lichamelijke integriteit van burgers te beschermen en tegelijk de balans te bewaren tussen individuele rechten en maatschappelijke belangen.

Beoogd effect
Met dit voorstel wordt beoogd dat iedereen die medische zorg wil zoeken of ondergaan dit veilig, vrij en zonder hinder kan doen. Handhavers krijgen een concreet middel om in te grijpen bij situaties waarin personen anderen daadwerkelijk belemmeren in de toegang tot zorginstellingen.

Het artikel maakt het mogelijk om:

- Op te treden tegen aanwezigheid die doelgericht de toegang tot zorginstellingen belemmert;
- De rust, veiligheid en toegankelijkheid van medische zorglocaties te waarborgen;
- Mensen die medische zorg zoeken en zorgverleners te beschermen tegen hinder van de toegang tot medische zorg;
- Een helder signaal af te geven dat de gemeente pal staat voor vrije toegang tot medische zorg.

Zo draagt deze wijziging bij aan een veilige en respectvolle omgeving voor iedereen die medische zorg nodig heeft of verleent een fundamentele waarde in een zorgzame stad als Utrecht.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

1. Raadsbrief Motie demonstraties abortuskliniek, 24 juni 2020
2. Beantwoording SV 2020 nr 185 over Stop intimidatie bij abortuskliniek deel 2, 24 september 2020

[1] Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, 3 december 2025

3. Raadsbrief Afschrift brief aan demonstranten bij abortuskliniek, 21 januari 2021
4. Raadsbrief Demonstratie bij abortuskliniek, 11 augustus 2022
5. Beantwoording SV 2025 nr 147 over Bescherm alle grondrechten, dus ook het recht op zelfbeschikking en daarmee het recht op abortus

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het 'besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010',
Argumenten	
1.1	Bescherming van vrije en veilige toegang tot zorg
	Iedereen moet zonder hinder medische zorg kunnen zoeken of ondergaan. Met deze bepaling krijgt de gemeente en de politie/het OM een juridisch instrument om in te grijpen wanneer burgers of zorgverleners gehinderd worden bij het betreden van een zorginstelling. Dit draagt bij aan de vrije zorgkeuze van patiënten en de veiligheid van patiënten, bezoekers en zorgmedewerkers.
1.2	Uitvoering van grondwettelijke en verdragsrechtelijke verplichtingen
	Artikel 22 van de Grondwet verplicht de overheid maatregelen te treffen ter bevordering van de volksgezondheid. Daarnaast waarborgen artikel 10 en 11 van de Grondwet en artikel 8 EVRM de persoonlijke levenssfeer en de lichamelijke integriteit. Door het hinderen van toegang tot zorg tegen te gaan, geeft de gemeente uitvoering aan deze grondrechten en verdragsverplichtingen.
1.3	Evenwicht tussen grondrechten: meningsuiting en bescherming van anderen
	De vrijheid van meningsuiting en betoging (artikelen 7 en 9 Grondwet; artikelen 10 en 11 EVRM) blijven volledig gewaarborgd. Het voorgestelde verbod richt zich uitsluitend op gedragingen die ertoe leiden dat toegang tot zorg gehinderd wordt, niet op het uiten van meningen zelf. Daarmee bewaakt het artikel een zorgvuldige balans tussen individuele vrijheden en bescherming van kwetsbare personen.
Kanttekeningen/ Risico's	
1.1	Handhaving vraagt zorgvuldige afweging
	Er moet worden voorkomen dat vreedzame demonstraties of individuele meningsuiting onterecht onder het verbod vallen. Handhaving vereist daarom duidelijke richtlijnen en training van toezichthouders om onderscheid te maken tussen rechtmatige aanwezigheid en doelbewust hinderen. In de praktijk kunnen discussies ontstaan over de vraag wanneer sprake is van "zich op een wijze op te houden, die ertoe leidt dat personen worden gehinderd bij het zoeken of ondergaan van medische zorg". Deze interpretatie vraagt een zorgvuldige toepassing en mogelijk nadere beleidsuitleg door het gemeentebestuur om te voorkomen dat het artikel te ruim of willekeurig wordt toegepast.
1.2	Juridisch risico bij bezwaar of beroep

	Er bestaat een kans dat overtreders bezwaar of beroep instellen met een beroep op de vrijheid van meningsuiting of betoging. Goede documentatie, motivering en proportionele handhaving zijn essentieel om juridische houdbaarheid te waarborgen. Omdat een dergelijke APV-bepaling (voor zover bekend) in den lande niet eerder is opgenomen in een APV, kan het juridisch risico niet ingeschat worden aan de hand van jurisprudentie.
1.3	Communicatie en voorlichting essentieel
	Om misverstanden te voorkomen, is het van belang dat zowel inwoners als actiegroepen goed geïnformeerd worden over het doel en de reikwijdte van dit verbod: het is niet gericht tegen demonstraties als zodanig, maar uitsluitend tegen gedragingen die de vrije toegang tot zorg belemmeren.

Financiën
Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan dit raadsvoorstel. Het geeft enkel handvatten aan handhavers om hun werk uit te voeren.

Vervolg
Na vaststelling door de raad wordt het raadsbesluit in het Gemeenteblad gepubliceerd.

Samen stad maken (voorheen: Participatie)
Er is niet samengewerkt met Utrechters voor dit voorstel.

Communicatie
Na vaststelling wordt het ‘Besluit tot wijziging van de Wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht 2010 op www.overheid.nl bekend gemaakt. Daarbij hoort ook een aan de wijzigingen aangepaste toelichting. De wijzigingen worden geconsolideerd verwerkt (opgenomen in de APV). Na de officiële bekendmaking op www.overheid.nl passen we Utrechtse webpagina www.utrecht.nl/apv aan. Tevens wordt de driehoek politie, Openbaar Ministerie en burgemeester geïnformeerd over deze wijziging.

Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen
- Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010’, ‘Verbod op hinder toegang tot medische zorg'.
- Tekstvoorstel APV 'Verbod op hinder toegang medische zorg’

Bijlagen informatief
- Was-Wordt-lijst Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010

De raad van de gemeente Utrecht;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 29 januari 2026, kenmerk……;
Gelet op artikel 149 en artikel 108 eerste lid Gemeentewet;
Besluit de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 2:30a wordt toegevoegd en komt te luiden:
Artikel 2:30a Verbod hinderen toegang tot medische zorg
Het is verboden zich in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend op een wijze op te houden, die ertoe leidt dat personen worden gehinderd bij het zoeken of ondergaan van medische zorg.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na de dag van bekendmaking in het gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 29 januari 2026.

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,

Miguel Israel

Artikel 2:30a Hinderen toegang tot medische zorg

Het is verboden zich in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend op een wijze op te houden, die ertoe leidt dat personen worden gehinderd bij het zoeken of ondergaan van medische zorg.

Toelichting artikel 2:30a Hinderen toegang tot medische zorg

Dit artikel heeft tot doel te waarborgen dat personen die medische zorg willen zoeken of ondergaan, dit vrij, veilig en ongehinderd kunnen doen. Iedereen moet zich zonder te worden gehinderd tot een zorgverlener kunnen wenden en gebruik kunnen maken van medische voorzieningen.

De bepaling richt zich op situaties waarin personen zich in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend zodanig ophouden dat anderen worden gehinderd bij het verkrijgen van medische zorg. Het gaat daarbij niet om toevallige aanwezigheid, maar om gedragingen die erop zijn gericht de toegang tot zorg feitelijk te bemoeilijken of de vrijheid om zorg te zoeken te beperken. Dit verbod laat gedragingen onverlet die het karakter van gemeenschappelijke meningsuiting hebben, deze vallen immers onder de bescherming van het betogingsrecht.

Het ziet op gedrag waardoor personen worden gehinderd een zorginstelling te betreden. Hierbij kan gedacht worden aan het versperren van de toegangsweg fysiek of met objecten, het actief tegenhouden van personen of zich zo bedreigend/intimiderend opstellen dat personen er niet langs durven. Anders gezegd, gedragingen waarbij sprake is van feitelijke dwang.

De bepaling voorziet in een gerichte bescherming voor toegang tot zorg en is hiermee een specifieke aanvulling op artikel 2:2 APV en artikel 426bis Wetboek van Strafrecht. Door een aparte bepaling wordt duidelijk dat dit gedrag verboden is, zodat handhaving minder afhankelijk is van interpretatie van de begrippen hinderlijk gedrag of lastigvallen in andere wettelijke voorschriften. De reikwijdte is, anders dan in artikel 426bis Sr, niet beperkt tot de openbare weg maar strekt zich uit tot openbare plaatsen. Omdat het hier specifiek gaat om de bescherming van het fundamentele recht op toegang tot medische zorg, vraagt het om een expliciete waarborg. Tot slot wordt invulling gegeven aan de positieve verplichting die de overheid heeft in het kader van artikel 8 EVRM (het recht op eerbiediging van het privé-, familie- en gezinsleven.) Zoals reeds vermeld is het artikel is niet bedoeld om regulier verkeer, toevallige aanwezigheid of normaal sociaal contact te beperken.

Overzicht van de wijziging in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, verbond hinderen toegang tot medische zorg

Onderstaand de tekst van de artikelen die inhoudelijk wijzigen. De wijzigingen zijn *cursief* aangegeven in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst. Bij nieuwe artikelen is alleen de kolom 'Nieuwe tekst' ingevuld. Bij artikelen die vervallen is alleen de kolom 'Bestaande tekst' ingevuld. Daar waar de wijzigingen artikelleden betreft, zijn alleen de betreffende artikelleden opgenomen (de stippeltjes geven aan dat er meer artikelleden zijn die niet gewijzigd worden).

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
	Artikel 2:30a Verbod hinderen toegang tot medische zorg Het is verboden zich in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend op een wijze op te houden, die ertoe leidt dat personen worden gehinderd bij het zoeken of ondergaan van medische zorg.

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	F.T. Wind	**Datum**	14 januari 2026
E-mail	fabienne.wind@utrecht.nl	**Kenmerk**	34050116
Type brief	reactiebrief	**Onderwerp**	Reactie initiatiefvoorstel verbod hinder toegang tot medische zorg
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Openbare Orde en Veiligheid

Geachte leden van de raad,

Op 7 december 2025 heeft raadslid Charlotte Passier (VOLT) het initiatiefvoorstel voor een verbod op het hinderen van de toegang tot medische zorg ingediend. Wij waarderen dit initiatief en onderschrijven, zoals VOLT terecht aangeeft, het fundamentele belang dat iedereen in Utrecht vrije en veilige toegang heeft tot medische zorg. De toegang mag niet worden belemmerd of verhinderd door personen die zich opzettelijk in de nabijheid van zorginstellingen ophouden. Wij beschouwen het initiatiefvoorstel als een waardevolle bijdrage aan de bredere discussie over het recht op demonstratie en de vrije toegang tot abortusklinieken. Tegelijkertijd hebben wij enkele bedenkingen bij het voorgestelde initiatief. Hieronder geven wij onze reactie en aandachtspunten met betrekking tot het voorstel.

Aandachtspunten initiatiefvoorstel
In het initiatiefvoorstel wordt voorgesteld om in de APV een toevoeging (artikel 2:30a) op te nemen, waarmee kan worden opgetreden tegen gedragingen van personen die zich in de onmiddellijke nabijheid van de toegang van een gebouw of terrein waar medische zorg wordt verleend ophouden, op een manier die leidt tot hinder voor personen die medische zorg zoeken of ondergaan. Wij erkennen het belang van de mogelijkheid voor de burgemeester om op te treden tegen hinderlijke gedragingen bij de toegang tot zorginstellingen. De recente uitspraak van de Raad van State en de huidige APV-bepalingen maken (handhavend) optreden al mogelijk.

1. Uitspraak Raad van State (3 december 2025)

De uitspraak van de Raad van State van 3 december 2025 biedt een positieve verruiming voor burgemeesters om aan demonstraties in de nabijheid van abortusklinieken beperkingen te stellen. Zo oordeelde de Raad van State dat burgemeesters demonstraties bij abortusklinieken mogen beperken om wanordelijkheden te voorkomen, mits er een alternatieve locatie beschikbaar is voor demonstraties binnen zicht- en gehoorafstand van de kliniek. De uitspraak van de Raad van State benadrukt dat de aanwezigheid van demonstranten bij abortusklinieken vaak eerder een verstoring

van de openbare orde kan veroorzaken, gezien de kwetsbaarheid van de bezoekers. Het recht op zorg en de bescherming van grondrechten dienen zorgvuldig in balans te worden gebracht. Met deze uitspraak kan de burgemeester optreden op basis van de Wet Openbare Manifestaties (WOM) wanneer er twee of meer personen betogen bij een abortuskliniek. Gezien deze uitspraak is een aanvullende bepaling in de APV niet noodzakelijk, omdat de burgemeester reeds de bevoegdheden heeft om in dergelijke gevallen op te treden.

2. Handhaving op hinderlijk gedrag mogelijk

Als het gaat om eenlingen is het ook al mogelijk om op te treden tegen aanwezigheid die doelgericht de toegang tot de zorginstelling belemmert. Dit hinderlijke gedrag valt onder de reikwijdte van artikel 2.2 van de APV. Zo is verstoring van de openbare orde door hinderlijk gedrag of door het lastigvallen van personen op openbare plaatsen verboden en wordt hierop gehandhaafd. Er zijn in het (recente) verleden aanhoudingen verricht voor hinderlijk gedrag dat werd veroorzaakt door een eenmansprotest bij een abortuskliniek. Mocht dit gedrag niet op een openbare plaats gebeuren, maar bijvoorbeeld onder de overkapping van een publiek toegankelijke ruimte, dan kan tegen dit gedrag met artikel 2:30 tegen worden opgetreden. Hoewel wij het geheel eens zijn dat zorginstellingen altijd vrij toegankelijk moeten zijn, lijkt het voorstel geen toegevoegde waarde te hebben. De bescherming van toegankelijke en veilige zorg kan effectief worden gegarandeerd door handhaving van bestaande wetgeving. Het toevoegen van een nieuwe bepaling in de APV zou de regels onnodig uitbreiden en mogelijk leiden tot verwarring of fragmentatie van de wetgeving. Bovendien beschermt de voorgestelde bepaling alleen de personen die medische zorg zoeken of ondergaan, terwijl artikel 2.2 van de APV ook de zorgverleners beschermd.

3. Grondrechten

De toegang tot zorg moet altijd vrij toegankelijk zijn. De rechten van de zorgbehoevenden zijn even fundamenteel als het recht op de vrijheid van meningsuiting en het recht op betoging. Tussen deze rechten is met de uitspraak van de Raad van State een balans worden gevonden. Alleen formele wetgeving kan een grondrecht beperken. De APV-bepaling kan daarmee, zoals de initiatiefnemers zelf erkennen, niet het recht op betoging of de vrijheid van meningsuiting inperken. Het recht op betoging en de vrijheid van meningsuiting gaat echter niet zo ver dat zorgbehoevenden kunnen worden lastiggevallen door betogers. In die gevallen kan er handhavend worden opgetreden.

4. Handhaving op de (voorgestelde) APV-bepaling

De voorgestelde bepaling is een lex specialis. Dat betekent dat de bepaling voorrang zou moeten krijgen boven de algemenere artikelen 2.2 en 2.30 van de APV. Alleen hebben wij ook over de uitvoerbaarheid van de voorgestelde APV-bepaling onze bedenkingen, omdat er hinder door middel van feitelijke dwang moet worden geconstateerd tegen personen die medische zorg zoeken of ondergaan. Dit vraagt om specifieke omstandigheden en specifieke gedragingen die moeten worden geconstateerd. Een handhaver moet namelijk ook vaststellen dat een persoon medische zorg zoekt of ondergaat. Het is daarmee een meer beperkende bepaling dan artikel 2.2 van de APV en geeft minder mogelijkheden te handhaven. Dit terwijl de handhaving op hinderlijk gedrag door een eenmansprotest bij een abortuskliniek laat zien dat er al (strafrechtelijk) kan worden opgetreden en (rechts)bescherming kan worden geboden.

Samenvattend

Hoewel we het belang van het initiatiefvoorstel erkennen, zien wij ons gesteund door de recente uitspraak van de Raad van State. Met de uitspraak van de Raad van State is een belangrijk middel en een belangrijk signaal gegeven om ook demonstraties te kunnen inperken voor vrije toegang tot zorg.

Met deze jurisprudentie en bestaande wetgeving is er voldoende ruimte om de toegang tot zorg te beschermen tegen personen die zich daar hinderlijk gedragen. Om die reden zien wij juridisch geen meerwaarde om de voorgestelde APV-bepaling op te nemen. Een APV-bepaling kan geen grondrechten, zoals het recht om te demonstreren en de vrijheid van meningsuiting, inperken. Als de wens bestaat om de uitspraak van de Raad van State wettelijk vast te leggen, dan kunnen wij ons daarvoor blijven inspannen richting de wetgever. Wij verzoeken u om deze aandachtspunten mee te nemen in de verdere afwegingen bij het initiatiefvoorstel.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,